Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!

LENIN

TEOKSET

35

JULKAISTAAN
VKP(b):n IX EDUSTAJAKOKOUKSEN
JA SNTL:n NEUVOSTOJEN
II EDUSTAJAKOKOUKSEN
PÄÄTÖKSEN PERUSTEELLA

ИНСТИТУТ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА
при ЦК КПСС

В. И. ЛЕНИН

СОЧИНЕНИЯ

Издание четвертое

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
МОСКВА

NKP:n KK:n MARXISMIN-LENINISMIN
INSTITUUTTI

V. I. LENIN

TEOKSET

Suomennos neljännestä
venäjänkielisestä painoksesta

VIERASKIELISEN KIRJALLISUUDEN
KUSTANNUSLIIKE
MOSKOVA

V. I. LENIN

35
OSA

Helmikuu 1912 — joulukuu 1922

ESIPUHE

Kolmaskymmenes viides osa sisältää Leninin kirjeitä, sähkeitä ja kirjelappusia vuoden 1912 helmikuun ja vuoden 1922 joulukuun väliseltä ajalta.

Osaan sisältyvät asiakirjat heijastavat V. I. Leninin toimintaa työväenliikkeen uuden nousun kaudella, imperialistisen maailmansodan vuosina, Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen valmistelun ja suorittamisen kaudella sekä neuvostovallan olemassaolon viiden ensimmäisen vuoden aikana.

Uuden vallankumouksellisen nousun vuosilta peräisin olevat kirjeet — „Pravda" lehden toimitukseen, J. M. Sverdloville ja muille — kuvastavat V. I. Leninin toimintaa julkisen bolshevistisen sanomalehden „Pravdan" ja IV Valtakunnanduuman bolshevistisen edustajaryhmän johtamiseksi sekä sisältävät suuntaa antavia ohjeita kansallisuuskysymyksestä.

Eräät kirjeet — A. M. Gorkille, G. K. Ordzhonikidzelle ja muille — ilmentävät V. I. Leninin toimintaa puolueen voimien tiivistämiseksi Prahan konferenssin päätösten pohjalla sekä hänen taisteluaan juudas Trotskin järjestämää puolueenvastaista Elokuun blokkia vastaan.

Suuri määrä osaan kuuluvista kirjeistä kuvastaa V. I. Leninin taistelua imperialistista sotaa sekä avointen sosialishovinistien, kautskylaisten ja trotskilaisten petturipolitiikkaa vastaan; paljastaa puolueen salaisten vihollisten — Pjatakovin, Buharinin, Zinovjevin ja heidän kannattajiensa puolueenvastaista toimintaa. Nämä kirjeet valottavat V. I. Leninin toimintaa bolshevistisen järjestöjen vallankumouksellisen työn johtamiseksi Venäjällä ja

kansainvälisen sosialidemokratian vasemmistoainesten yhdistämiseksi proletaarisen internationalismin periaatteiden pohjalla taistelemaan sosialishovinismia vastaan imperialistisen sodan kansalaissodaksi muuttamisen puolesta.

Tähän osaan kuuluu huomattava määrä V. I. Leninin Inessa Armandille lähettämiä kirjeitä, jotka sisältävät mitä tärkeimpiä bolshevikkien teoriaa ja taktiikkaa koskevia teesejä sodan, rauhan ja vallankumouksen kysymyksistä. Erikoista huomiota niissä on kiinnitetty bolshevikkien suhtautumiseen „isänmaan puolustamisen" tunnukseen.

Vuosien 1918—1920 kirjeet ja sähkeet sisältävät V. I. Leninin määräyksiä maanpuolustuksen kysymyksistä, taistelutehtäviä Punaiselle Armeijalle sekä ohjeita neuvostolaisen selustan lujittamisesta.

Useissa kirjeissä arvostellaan terävästi Vallankumouksellisen sotaneuvoston työtä. Kyseisissä kirjeissä samoin kuin rintamien ja armeijoiden sotaneuvostoille lähetetyissä sähkeissä paljastetaan armeijan johtopaikoille tunkeutuneiden trotskilaisten epäilyttäviä puuhia heidän yrittäessään tehdä tyhjäksi Punaisen Armeijan saavutukset ja vaikeuttaa neuvostokansan taistelua ulkomaisia maahanhyökkääjiä ja valkokaartilaisia vastaan.

Suuri sija vuosien 1921—1922 kirjeissä on neuvostovallan lujittamisen, kansantalouden suunnittelun sekä maan sähköistämisen kysymyksillä. Huomattavassa osassa tältä ajanjaksolta periytyvistä asiakirjoista käsitellään valtiokoneiston työn parantamiseen liittyviä tehtäviä — taistelua byrokratismia vastaan, työntekijävoimien oikeaa valintaa, täytäntöönpanon järjestelmällistä valvontaa sekä työtätekevien joukkojen vetämistä valtion hallintaan.

Näiden vuosien kirjeenvaihto osoittaa, että V. I. Lenin piti erikoisesti huolta tiedemiehistä ja kirjailijoista sekä yleensä neuvostokulttuurin, -tieteen ja -tekniikan kehittämisestä. Sellaisia ovat m.m. kirjeet, jotka koskevat maan sähköistämissuunnitelman tunnetuksi tekemistä, radioalan keksintöjen merkitystä, nykyvenäjän sanakirjan laatimista, kirjastojen ja koulujen työtä, sekä kirjeet, joissa on ohjeita aineiston keräämisestä kansalaissodan ja Neuvostotasavallan historian laatimista varten.

Tässä osassa julkaistaan 175 sellaista asiakirjaa, jotka on otettu ensimmäisen kerran V. I. Leninin Teoksiin (kyseiset asiakirjat on merkitty osan sisältöluettelossa täh-

dellä — *); niistä 23 julkaistaan yleensä ensimmäisen kerran.

Kolmanteenkymmenenteen viidenteen osaan sisällytetyt kirjeet ja sähkeet on sijoitettu kronologiseen järjestykseen; Venäjältä postitetut on päivätty vanhan ajanlaskun, ulkomailta postitetut uuden ajanlaskun mukaan. Leninin itsensä päiväämissä kirjeissä on päivämäärien sijoitus- ja kirjoitustapa säilytetty käsikirjoituksen mukaisena. Niissä tapauksissa, joissa Leninin käsikirjoitus on ilman päivämäärää, se on annettu toimituksen merkintönä kirjeen lopussa.

Lyhyiden huomautusten lisäksi osaan on liitetty aakkosellinen hakemisto, jossa selitetään kirjeissä esiintyvät salanimet, nimimerkit ja nimikirjaimet.

1912

1

A. M. GORKILLE

Hyvä A. M.!

Lähetämme Teille lähiaikoina konferenssin päätökset [1]. Vihdoinkin onnistuttiin — likvidaattori [2]-heittiöiden vastustuksesta huolimatta — luomaan uudelleen puolue ja sen Keskuskomitea. Luulen Teidänkin iloitsevan tästä yhdessä meidän kanssamme.

Ettekö kirjoittaisi vappujulistusta? Tahi lentolehtistä samanlaisessa vappuhengessä? Lyhyehköä, „mieltäylentävää", vai miten? Niin kuin ennenvanhaan — muistakaa vuotta 1905 — ja ilmoittakaa sitten parilla sanalla, jos ilmenee halua kirjoittaa. Venäjällä on 2 tai 3 illegaalista kirjapainoa, ja KK ottaa uusintapainoksen, todennäköisesti kymmeniä tuhansia kappaleita. Olisi hyvä saada „Zvezdan" [3] Satujen tyyppinen *vallankumouksellinen* julistus. Olen hyvin, hyvin iloinen, että Te avustatte *„Zvezdaa"*. Olemme sen kanssa hiton lujilla — niin sisäisiä ja ulkoisia kuin myös rahallisia vaikeuksia on loputtomiin —, mutta toistaiseksi kuitenkin tulemme toimeen.

Puristan kättänne. *Lenin*

P. S. „Sovremennik" [4] oivalsi lopultakin kuolla! Hyvin tehty sen taholta.

Kirjoitettu helmikuussa 1912
Lähetetty Parisista
Caprin saarelle (Italia)

Julkaistu ensi kerran v. 1925

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

2

A. M. GORKILLE

Hyvä A. M.!

Olen hyvin iloinen, että suostuitte ja yritätte kirjoittaa vappujulistuksen.

Konferenssin päätökset oheistan.

Näin „Zhivoje Delon"[5]. Likainen lipevä likvidaattorisepuste. Sananjulistus liberaalista; iloitsevat, että poliisi estää asettamasta avoimesti kysymystä puolueesta.

„Zvezdaa" tullaan edelleenkin julkaisemaan joko viikoittain ilmestyvänä *tahi jokapäiväisen kopeekkalehden muodossa*[6]. Suurenmoisilla „Saduilla" Te autoitte kovasti „Zvezdaa" ja se ilahdutti minua tavattomasti, niin että ilo — jos sanotaan suoraan — voitti mielipahan, jonka oli aiheuttanut „romaaninne" Tshernovien ja Amfiteatrovien kanssa[7]... Hyh! Iloitsen, tunnustan sen, että heillä „repeää".

Mutta se, että Teillä ei ole millä elää eikä missä julkaista, on paha. Uh, Teidän olisi pitänyt jo ajat sitten karkottaa se iilimato Pjatnitski ja panna „Znanijeen"[8] rehellinen konttoristi, yksinkertainen konttoristi (ehkä se on jo myöhäistä, en tiedä)!!! Jospa ja kunpa... Jospa olisi kultakaivos...

Rozhkovin „Irkutskoje Slovoa"[9] näen hyvin harvoin. Miehestä on tullut likvidaattori. Ja Tshuzhak on tunnettu hölmö, pinttynyt, suuriluuloinen.

Teidän *Lenin*

Maria Feodorovnalle[10] kiitokset kirjeestä Moskovaan ja tuhannet terveiset!

Kirjoitettu helmi- tai maaliskuussa 1912
Lähetetty Pariisista
Caprin saarelle (Italia)

Julkaistu ensi kerran v. 1927

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

3

G. SHKLOVSKILLE

Hyvä tov.!

Kiiruhdan vastaamaan eräisiin kysymyksiinne. Selostus konferenssista on välttämätön ja mitä tärkein asia. Toivon, että Te, kerran alettuanne, kierrätte *koko* Sveitsin, ettekä käy ainoastaan kahdessa kaupungissa.

„Ilmoituksen perusteella en voi päätellä, mihin toimenpiteisiin se oli ryhtynyt erilaisten ulkomailla esiintyvien virtausten ja kansallisten järjestöjen mukaanvetämiseksi". Niin te kirjoitatte.

Mutta *ilmoituksessa* on suoraan ja täsmälleen sanottu, että kutsuttu oli *vperjodilaiset* [11] + *Trotski* + *Plehanov* [12], ja kansalliset kolmasti? Eikö se riitä?

Lunatsharskilla riitti hävyttömyyttä puhua Pariisissa Zinovjevin esitelmätilaisuudessa, että tässä oli tapahtunut „Gaunerkniff" *, koska kutsujana ei ollut konferenssi, vaan *kokoontuneet* edustajat.— No, eikö olekin heittiö se Lunatsharski? 23 istuntoa = 12 päivää: jollei kutsua olisi lähetetty *ennalta,* niin kutsutut olisivat myöhästyneet puolet ajasta (kirjeen lähettäminen, kohtauspaikkojen järjestäminen, matkustaminen — laskekaahan!). Ja Trotskin kirjeestä näkyy, että kutsujina oli *7 henkeä* = ½ yleismäärästä 14.

Minä *vastustin* kutsumista, mutta edustajat *kutsuivat* sekä vperjodilaiset että Trotskin ja Plehanovin.

Valtakirjojen tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana oli *Kievin edustaja* (menshevikki). Trotskikin on tunnustanut (vastoin tahtoaan!), että se on kiistattomasti järjestö.

Ketä sitten työmies uskoo? Kievin *järjestöä* vai ulkomaisia kirkujia?

Älkää uskoko huhuja. *Kukaan* ei poistunut konferenssista, eivät plehanovilaiset eivätkä vperjodilaisetkaan.

* — „konnankoukku". *Toim.*

Mukana oli kaikkiaan *kaksi* puoluemies-menshevikkiä: Kievin edustaja — hän käyttäytyi äärimmäisen korrektisti ja kulki yleensä *mukana*. *Jekaterinoslavin* edustaja — hän käyttäytyi äärimmäisen juonittelevasti, **mutta hänkään ei poistunut** *konferenssista*, esitti vain „vastalauseita" Plehanovin hengessä.

Jekaterinoslavin edustaja esitti konstituoinnista *oman* päätösehdotuksensa, jossa *täysin myönsi*, että *kaikille* oli tiedotettu, esitti vastalauseen saapumattomia edustajia koskevassa kysymyksessä, mutta halusi konstituoiduttavan *venäläisten* järjestöjen konferenssiksi. Hän jäi ehdotuksineen *yksin*.

Nyt on 12 edustajaa Venäjällä pitämässä kaikkialla selostuksia. Pietarista, Moskovasta, Kievistä, Samarasta, Nikolajevista ja Tiflisistä *on saatu jo* sitä koskevia *kirjeitä*. Työ on käynnissä ja jatkuu.

Bund [13] + lättiläiset yrittävät haalia koolle konferenssia likvidaattoreiden kanssa. Antaa yrittää! Tarvitaan tekoja eikä sanoja, hyvät herrat!! Eihän teillä (+Trotskilla+vperjodilaisilla) ole riittänyt voimia 26. XI. 1910 lähtien, jolloin Trotski kuulutti koolle konferenssin, ja voimattomiksi jäättekin.

Me olemme tehneet pesäeron, *puolue* on tehnyt pesäeron likvidaattoreiden kanssa. Yrittäköötmuodostaa toista VSDTP:tä likvidaattoreiden *kanssa!* Naurettavaa.

Sosialidemokraattinen duumaryhmä ei ole *suoranaisesti* meidän eikä heidän puolella. Mutta (1) konferenssissamme oli *2* duumaedustajaa [14]; (2) *„Zvezdan"* avustajien joukossa on lueteltu *9* duuman sosialidemokraattiedustajaa, likvidaattorien *„Zhivoje Delon"* — *4*. Siinä Teille tosiasioita!

Lättiläiset bolshevikit sotivat Keskuskomiteaansa vastaan.

No, toivotan menestystä! Terveisiä kaikille ystäville.

Teidän *N. Lenin*

Kirjoitettu maaliskuun 12 pnä 1912
Lähetetty Pariisista Berliin

Julkaistu ensi kerran v. 1930

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

4

G. SHKLOVSKILLE

Hyvä tov.! Nadja lähetti Teille tänään kirjelappuni. Kiiruhdan ilmoittamaan, jottei olisi väärinkäsityksiä ja jottette erehtyisi esitelmätilaisuudessa, että *eilen* pidettiin Pariisissa „sosialidemokraattien", konferenssin vastustajien, kokous. *Kaikki* kannattivat vastalauseen esittämistä konferenssin johdosta (niin plehanovilaiset ja golosilaiset [15] kuin myös vperjodilaiset ja sovittelijat ynnä tutti quanti *) ja vielä jotain sen tapaista kuin minun erottamista Kansainvälisestä sosialistisesta toimistosta [16] (kerron huhujen perusteella, sillä bolshevikit ja konferenssin kannattajat *eivät* tietenkään *olleet* läsnä kokouksessa [17]).

Kaikki se on tietenkin naurettavaa. Jolleivät kyseiset herrat pystyneet pitämään hallussaan edes KK:n Ulkomaista byroota (naurakaa selostuksessanne sen kustannuksella Plehanovin hautapuheelle, joka on julkaistu „Dnevnikin" [18] 15. numeron toisessa liitteessä!), niin nyt he eivät semminkään voi muodostaa mitään. Niin, arvoisat herrat, tarvitaan tekoja eikä sanoja: te kehutte yhdistyneenne. Tehkää hyvin, yhdistykää vain *„Nasha Zarjassa"* ja *„Zhivoje Delossa"* ja ennen kaikkea *„Golos Sotsial-Demokratassa"* [19].

Narreja!

Puristan kättänne ja toivotan menestystä.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu maaliskuun 13 pnä 1912
Lähetetty Pariisista Berniin
Julkaistu ensi kerran v. 1930

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — heidän kaltaisensa. *Toim.*

5

G. K. ORDZHONIKIDZELLE [20] JA MUILLE KK:n VENÄJÄN BYROON JÄSENILLE

28. III. 1912.

Hyvät ystävät! Minua *hirmuisesti* harmittaa ja huolettaa meidän (ja teidän) välisten suhteiden ja yhteyksien *täydellinen* sekasortoisuus. On totta tosiaan syytä epätoivoon! Kirjeiden asemesta te kirjoitatte jonkinlaisia sähkemäisen lyhyitä huudahduksia, joista ei ymmärrä mitään.

1) Ivanovitshilta ei mitään. Mitä hän tekee? Missä hän on? Kuinka hän voi? Olisi hiton tarpeellista saada julkinen ihminen Pietariin tai lähelle Pietaria, sillä siellä ovat asiat huonosti. On käynnissä kiivas ja vaikea taistelu. Meillä ei ole tiedotuspalvelua, ei johtoa, ei lehden valvontaa.

2) Yksikään konferenssiin osallistunut ei järjestä yhteyksiä. Ei yksikään, ei minkäänlaisia. Sehän on täyttä sekasortoa!

3) Ei mistään järkeviä, selviä päätöksiä, joissa sanottaisiin miltä järjestöltä, yhdyttäisiin konferenssin päätöslauselmiin, vahvistettaisiin niiden edustajan olleen mukana, palanneen, selostaneen!! Eikö tosiaan ole selvää, mikä ero on näin muotoilluilla päätöksillä ja intiimiluontoisilla kirjeillä: „kohtalaisesti" — „oivallista" — „voitimme" j.n.e.? Ei ole päätöksiä Kievistä eikä Savkan kaupungista [21]. Nikolai lähetti kirjeen, joka sisältää joukon iloisia huudahduksia, mutta on aivan tolkuton. Se ei kelpaa ollenkaan lehdistöä eikä virallista käyttöä varten: luettiinko kaikki päätöslauselmat? hyväksyttiinkö niiden sisältö? Millainen on konferenssia koskevan päätöksen sanamuoto? yhdytäänkö paikallisten likvidaattoreiden kanssa? Ei yhteenkään (ei ainoaankaan!) näistä alkeellisista peruskysymyksistä minkäänlaista vastausta. Meille ei ole ilmoitettu yhtäkään yhteydenpitotietä kyseiseen (tuiki tärkeään!) kaupunkiin. Eikö se ole sekasortoa? Eikö se ole toiminnan pilkkaamista?

4) Rahavarojen vaatimista koskevia päätöksiä ei mistään, ei yhtään! Kerrassaan häpeä.

5) Tiflisistä enempää kuin Bakustakaan (erittäin tärkeitä keskuksia) ei järjellistä hiiskahdustakaan, onko ollut selostuksia? missä päätökset? Synti ja häpeä!

6) Ei mistään ainoatakaan vedosta „Ilmoituksesta" tahi edes *otetta* siitä, ei painettuna eikä hektografoituna! Häpeä.

7) Eikä täsmällistä kirjallista vastausta myöskään vaaliohjelmasta. Tuleeko se julkaistua? Milloin? Onko se vahvistettu kokonaisuudessaan? Meidän on painatettava se Pää-äänenkannattajassa, mutta täsmällisiä tietoja ei ole.

8) On käytävä vielä kerran kaikissa järjestöissä ja vietävä niissä läpi täsmälliset, muotoillut, seikkaperäiset, ymmärrettävät ja selvät päätökset: a) sekä konferenssiedustuksesta että itse asiasta, b) sekä yhtymisestä KK:hon c) että likvidaattoreita vastaan — konkreettisesti paikallisia ja yleensä likvidaattoreita vastaan, ja d) vaatien rahaa.

9) Rahatilanne on huono, lähettäkää päätös, jossa valtuutatte meidät uloshakuun oikeuden kautta. Saksalaisilta epäys. Ilman oikeudenkäyntiä täysi romahdus 3 tai 4 kuukauden kuluttua.

10) *Jollei* teillä ole rahalähteitä, on heti radikaalisesti tarkistettava budjetti: olemme ylittäneet kaikki normit ja kuljemme kohti vararikkoa.

11) Maaliskuun 26 päivän „Vorwärtsissa" [22] julkaistiin toimituksen nimissä konferenssia vastaan suunnattu raivoisa ja likainen artikkeli. On selvää, että se on lähtöisin Trotskin kynästä. Konferenssin johdosta on käynnissä suurtaistelu, mutta Venäjä vaikenee. Ylvästelyyn ja kehuskeluun ei ole aihetta: kaikki ovat tietoisia „Vorwärtsista" ja vastalauseista, mutta Venäjältä ei kuulu mitään.

Johtopäätös: tämä on hajanaisuutta ja sekasortoa. Kiertomatka ja yhteydet. Säännöllinen kirjeenvaihto. Ilmoituksen monistaminen, vaikkapa hektografilla. Muutoin on kaikki pelkkää kehuskelua.

Lenin

Luovuttakaa kirje S:lle edelleen lähetettäväksi. Terveiset.

Lähetetty Pariisista Tiflisiin

Julkaistu ensi kerran v. 1934

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

6

C. HUYSMANSILLE [23]

Hyvä toveri Huysmans!

Kiitän Teitä Pariisin „päätöslauselman" lähettämisestä. Kuten Teille jo kirjoitin, VSDTP:n konferenssi tuomitsi likvidaattorit ja erilaiset ulkomaiset ryhmät [24], jotka tuovat sekaannusta puolueeseemme ja joilla ei ole mitään merkitystä Venäjällä. Toisaalta juuri sellaiset ryhmät ovat nyt Pariisissa äänestäneet päätöslauselman puolesta. Vanhan tavan mukaan kaikilla tuomituilla on oikeus 24 tunnin ajan sättiä tuomareitaan. Päätöslauselman allekirjoittajat ovat käyttäneet tätä oikeutta hiukan liian lavealti ja mahdollisesti väärinkäyttäneetkin sitä.

Toisaalta on ryhmiä, jotka *oli kutsuttu* konferenssiin, mutta ne eivät halunneet osallistua siihen. Nyt ne „protestoivat" ja yrittävät saada koolle toista konferenssia kutsuen jumalia todistamaan, että kannattavat yhtenäisyyttä. Se on hyvin omalaatuinen yhtenäisyyden saavuttamiskeino! Katsotaan, pystyvätkö ne luomaan Venäjälle mitään arvokasta. Yhtä helppo kuin on äänestää Pariisissa parjauspäätöslauselmia, yhtä vaikea on saada Venäjällä aikaan jotain todellista. Ja oikeus puhua Venäjän nimissä ei kuulu tietenkään Pariisille, Wienille j.n.e.

Joka tapauksessa Pariisin päätöslauselman allekirjoittajat hiukan hätiköivät ryhtyessään puhumaan „jakaantumisesta". Jotta jakaantuminen voitaisiin todeta tapahtuneeksi, on todettava, että *Venäjällä* on kaksi — vähintään! — Keskuskomiteaa. Toistaiseksi niin ei ole laita.

Mitä tulee kansalaiseen Plehanoviin, niin KK on jo alun toista kuukautta sitten tiedottanut hänelle konferenssin päätöksistä. Hän ei ole suvainnut vastata. Sen vuoksi en tällä hetkellä lainkaan tiedä, onko kansalaisella Plehanovilla (ja *miltä* KK:lta) Kansainvälisen sosialistisen toimiston jäsenen valtuudet.

Mikäli Teitä, hyvä toveri, onnistaa paremmin kuin minua, s.o. mikäli saatte vastauksen kansalaiselta Plehanovilta, niin toivon, että tiedotatte siitä hyväntahtoisesti minulle.

Veljellisin terveisin

Kokonaan Teidän *N. Lenin*

Kirjoitettu
maaliskuun toisella puoliskolla 1912
Lähetetty Pariisista Brysselliin

Julkaistu ensi kerran v. 1930

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan
Venäjännös ranskan kielestä

7

KK:n VENÄJÄN BYROON JÄSENILLE

Älkää suhtautuko kevytmielisesti rajantakaisten likvidaattorien sotaretkeen. Suuren virheen tekevät ne, jotka huitaisevat rajantakaisille ja luulevat pääsevänsä heistä eroon „haukkumisella". Likvidaattorit sekoittavat monia päitä, jos kutsuvat koolle oman konferenssinsa yhdessä Bundin+Kaukasian aluekomitean [25]+lättiläisten+intelligenttilikvidaattorien kanssa. Ja he kutsuvat sen! On taisteltava sitkeästi, vakavasti, järjestelmällisesti. Tehtävä kiertomatka ja selostettava kaikkialla likvidaattorien petturuutta. Julkaiskaa lentolehtisenä „Rabotshaja Gazetan" [26] viimeisen numeron alakerta. Kehotan julkaisemaan heti useita lentolehtisiä (kaikki konferenssin tärkeät päätöslauselmat ehdottomasti). Lentolehtisillä voitatte puolellenne kaikki. „Izvestijaa" [27] järjestäkää äärimmäisen varovasti. Lehdestä saattaa tulla erinomainen takertumisen aihe poliisille. Tärkeintä on kuitenkin kestää vaaleihin asti. Muistakaa, että sijaisia *ei ole.*

Kirjoitettu
huhtikuun alkupuoliskolla 1912
Lähetetty Pariisista Tiflisiin

Julkaistaan ensi kerran,
käsin kirjoitetun
jäljennöksen mukaan

8

VSDTP:n KIEVIN KOMITEALLE

16. IV. 1912.

Hyvät ystävät! järjestäkää herran nimessä meille enemmän yhteyksiä. Yhteyksiä, yhteyksiä, yhteyksiä, juuri niitä meillä ei ole. Ilman niitä kaikki huojuu. Muistakaa, kaksi on jo poistunut näyttämöltä, sijaisia heille ei ole, ilman yhteyksiä kaikki luhistuu yhden tai kahden uuden palon jälkeen. Jokaiselle alueelle on ehdottomasti muodostettava Aluekomiteoita (tai vain luotettujen *asiamiesten* ryhmiä), jotka ovat *yhteydessä* meihin. Muutoin on kaikki epävarmaa. Julkaisutoiminnan alalla on tehostetusti painatettava vaaleja koskevaa päätöslauselmaa [28] *kokonaisuudessaan,* jotta joukot saisivat sen *kaikkialla täydellisenä.*

Rahakysymyksessä on aika lopettaa naiivius saksalaisiin nähden. Siellä hallitsee nyt Trotski ja käy *vimmattua* taistelua. Lähettäkää meille ehdottomasti valtakirja voidaksemme käydä asiasta oikeutta, muutoin ei saada mitään. Vappujulistus on lähetetty jo kaikkialle. Kehotan julkaisemaan lentolehtisenä vaaleja koskevan vetoomuksen talonpojille („Rabotshaja Gazetasta": talonpoikaisto ja vaalit). Julkaiskaa ehdottomasti uudelleen „R. G:n" alakerta, se on välttämätön täydennys vaaliohjelmaan, josta on jätetty pois hyvin tärkeä sosialismia koskeva kappale. Kirjoittakaa! Yhteyksiä, yhteyksiä. Terve sitten!

P. S. „Vorwärtsissa" julkaistaan mitä hävyttömintä valhetta, kuten sellaista, että bundilaisten ja lättiläisten konferenssia kannattaisi jo koko Venäjä. Kirjoittavat Trotski ja kumpp., saksalaiset uskovat. Ylipäätään „Vorwärtsissa" isännöi Trotski. Ulkomaanosastoa johtaa Trotskin ystävä Hilferding.

Kirjoitettu Parisissa

Julkaistaan ensi kerran, N. K. Krupskajan kirjoittaman jäljennöksen mukaan

9

„ZVEZDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Hyvä kollega. Lähetän tänään uutta aineistoa „Valitsijan opasta" varten [29]. Siinä on melkein kaikki, parin päivän kuluttua tulee vielä kirjoitus tai pari täältä, ja sitä paitsi saatte Tveristä budjettia koskevan artikkelin.

1) Kehotan painattamaan vielä uudelleen „Zvezdan" 34. numerossa (17. XII. 11) julkaistun Frein kirjoituksen: „Työläisvalitsijamiesten tehtävät vaalikamppailussa" (hyvä olisi samoin painattaa myös 36. numerossa (31. XII. 11) julkaistu Frein artikkeli talonpoikaisvalitsijamiesten tehtävistä [30]). Älkää pyrkikö kovin lyhentelemään. Parempi julkaista täydellisenä laaja juttu, joka tuottaa hyötyä ohjaamalla pätevästi vaalityötä. Älkää tavoitelko huokeutta ja lyhyyttä — parempi julkaista painava juttu.

Jos äärimmäisessä tapauksessa käy kerrassaan mahdottomaksi julkaista kaikkia kirjoituksia, lähettäkää julkaisemattomat ehdottomasti takaisin.

2) On pakottavan välttämätöntä huolehtia säännöllisestä kirjeenvaihdosta. Viivytyksen välttämiseksi sihteerinne kirjoittakoon minulle suoraan tänne eikä Arcachonin kautta. Antakaa parempi osoite teille postitettavia kirjeitä varten.

3) Olette suotta vastaamatta likvidaattoreille. Se on suuri virhe. Vastata voidaan ja täytyy mainitsematta sanallakaan konferenssista; jokaiseen „Zhivoje Delon" valheeseen on julkaistava lyhyt vastaus: „Zhivoje Delo" siinä ja siinä numerossaan valehtelee, kuten kaikki likvidaattorit. On vastattava, muuten menetätte paljon.

4) Jos Plehanov alkaa kirjoittaa, hänen artikkelinsa pitää lähettää vedoksina tänne. Muussa tapauksessa hän saa „etuoikeuden", joka on meille sallimatonta. Olkaa varovaisia. Pakotatte meidät poistumaan, mikäli suotte Plehanoville etuoikeuden kirjoittaa konferenssia vastaan, vaikka

me emme saa kirjoittaa puolesta. Olisihan halpamaista, jos sallittaisiin haukkua, kun ei sallita kehua.

5) Lähettäkää ehdottomasti meille erikoisena „Novoje Vremjaan" käärittynä pakettina vuoden 1911 kesällä ilmestyneet „Zvezdan" n:ot 24 ja 25, n:o 18(54), n:o 19(55), n:o 22(58), n:o 23(59) — meillä ei niitä ole sekä „Zhivoje Delo" n:o 11 ja n:o 26. Olkaa hyvä ja lähettäkää takavarikoidut numerot erikseen, käärittyinä oikeistolehtiin.

6) Tiedottakaa pikemmin päivälehtiasiasta [31]. Millainen siitä tulee kooltaan? Minkä suuruisia kirjoituksia voi lähettää?

7) Yrittäkää saada halvalla III Valtakunnanduuman pikakirjoituspöytäkirjat, eritoten vuoden 1911—12 istuntokaudelta. Kirjoittakaa.

Kirjoitettu huhtikuun 22 pnä 1912
Lähetetty Pariisista Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1923

Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan

10

B. N. KNIPOVITSHILLE [32]

6. VI. 12.

Hyvä kollega! On hirmuisen harmillista, että ensimmäinen kirjeeni, jonka kirjoitin Teille kirjanne johdosta (kiitän suuresti sen lähettämisestä), on kadonnut. Uskomaton, mutta meillä näköjään mahdollinen tosiasia, että puhtaasti tieteellinen kirje katoaa. Yritän palauttaa muistiin sen sisällön, sillä en jättänyt kopiota.

Luin kirjanne [33] suurella mielihyvällä ja iloitsin kovasti nähtyäni Teidän käyneen käsiksi suureen vakavaan työhön. Marxilaisten vakaumusten tarkistaminen, syventäminen ja varmistaminen tuollaisessa työssä on todennäköisesti täysin onnistuva.

Mainitsen muutamia ajatuksia, jotka tulivat mieleeni lukiessa. Minusta tuntui, että „differentiaation" tuloksia huomioitaessa maaltapako jää paikoitellen pois näkyvistä. Selitän ajatustani esimerkillä: a) ensimmäinen momentti. 100 taloudesta 25 hevosettomia=25% eli viljelyksiä omistamattomia. b) Toinen momentti. 150 taloudesta 36 viljelyksiä omistamattomia=24%. Tuntuu viittaavan differentiaation vähentymiseen? Mutta jos 30 taloutta eli perhettä oli lähtenyt maalta — kaupunkiin, siirtolaisiksi j.n.e., niin *itse asiassa* proletarisoituminen oli tehostunut. Nähdäkseni tämä on tyypillinen esimerkki. Pysyen „suppean tilastollisena" tilastotiede huomioi aina olemassa olevat taloudet päästäen kuitenkin toisinaan ohitse kaikkein tärkeimmän.

Sitten, tekijä rajoittaa määrätietoisesti ja toistuvasti tutkimuksensa aiheen talouden *maanviljelykselliseen* puoleen. Mutta johtopäätöksissä hän huomaamatta laajentaa teemaa puhuen koko *maa*taloudesta ja toisinaan jopa koko taloudesta. Siitä johdutaan väärään, sillä monia „differentiaation", s.o. talonpoikien proletarisoitumisen ja pääoman muodostumisen momentteja joutuu sen tähden *kadoksiin*

(esim. kaupallinen karjanhoito Jaroslavlin kuvernementissa ja muut muodot, joissa vaihto tunkeutuu maatalouteen sen erikoistuessa).

Edelleen. Eiköhän numerorivit toisinaan peitä näkyvistä *tyyppejä,* yhteiskunnallis-taloudellisia talous*tyyppejä* (vankka porvari-isäntä; keskivarakas isäntämies; puoliproletaari; proletaari)? Tämä vaara on ***hyvin*** suuri tilastoaineiston *ominaisuuksien* tähden. „Numeroriveihin" viehättyy. Neuvoisin tekijää ottamaan huomioon tämän vaaran: meidän „katederimme" eittämättä *tukahduttavat* sillä tavoin numerotietojen elävän, marxilaisen sisällön. Hukuttavat luokkataistelun loputtomiin numeroriveihin. Tekijällä tällaista *ei esiinny,* mutta aloittamassaan suuressa työssä hänen kannattaa ottaa visusti huomioon tämä vaara, tämä katederien, liberaalien ja narodnikkien „linja". Ottaa huomioon ja tietenkin *katkaista* se.

Lopuksi jonkinlaisena Deus ex machina'na * astui esille Maslov [34]. Cur? Quomodo? Quibus auxiliis? ** Hänen teoriansahan on hyvin kaukana marxilaisuudesta. Totta kyllä narodnikit nimittivät häntä „kriitikoksi" (=opportunistiksi). Oliko ehkä tekijän luottamus häneen enemmän satunnaista?

Tällaisia ajatuksia minulle syntyi lukiessani mielenkiintoista ja vakavaa kirjaanne. Puristan kättänne ja toivotan menestystä työllenne. Käytän tilaisuutta lähettääkseni suuret terveiset koko perheelle, varsinkin „vesikaakeille" [35],— muistatteko?

Teidän *V. Uljanov*

Kirjoitettu Parilsissa
Julkaistu ensi kerran v. 1928

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — Jonain odottamatta ulkopuolelta ilmestyvänä. *Toim.*
** — Miksi? Kuinka? Millä keinoin? *Toim.*

11

„PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Kunnioitettu kollega!

Lähetän vielä yhden I. Gylkan kirjoituksen. Tekijä muistuttaa: *odotan ennakkoa.*

On perin välttämätöntä vastata hänelle heti (sen voi tehdä minun kauttani, mutta *ehdottomasti erillisellä* liuskalla). Kirjoittaja asuu Lembergissä, varta vasten *tutkii* asiaansa, ja sellainen avustaja on vedettävä mukaan. Kehotan vielä kerran antamaan hänelle ennakkoa *ja joka tapauksessa* vastaamaan hänelle *heti.*

N B *: Jolleivät Gylkan kirjoitukset mene, lähettäkää ne ehdottomasti heti takaisin!

Saimme paketin emmekä voi olla valittamatta.

Vain *yksi* kirja! Kirjoittakaa toki, miksi. Ovatko toiset avustajat ottaneet muut toimitukseen saapuneet kirjat? Kauaksiko aikaa vai iäksi? Siinä tapauksessa pitäisi järjestää lähettäminen *määräajaksi.* Toistamme, kirjoitta *ei voida* työskennellä.

Konttorin on suhtauduttava tähän asiaan huolellisemmin.

„Valitsijan oppaan" saimme *kun ilmestymisestä oli kulunut* $2^1/_2$ *viikkoa!* Vaikka lähettäminen *heti* olisi maksanut *5 kop.* ...

Lehdet sittenkin viivästyvät. Olemme ilman sanomalehtiä ja saamme olla vielä 2 tai 3 päivää.

Kehottaisin kovin lähettämään reportterin kaupunginhallintoon ottamaan selville, *paljonko* anomuksia tulee ** vuokra-asukkailta ja ryhtymään *järjestelmällisesti* kirjoittamaan siitä (kannustaen menestyviä kaupunginosia ja hoputtaen jälkeenjääviä). Aikaa on jäljellä hyvin vähän ja lehden on otettava huolekseen *koko* tämä asia.

---

* — Nota bene — huomatkaa. *Toim.*

** mistä kaupunginosasta? miltä kaduilta? j.n.e. seikkaperäisemmin.

On hankittava kaupunginhallinnosta tuttujen tilastoviranomaisten kautta (tahi virallisesti toimitukselta ja Valtakunnanduuman jäseniltä) kaikki tilastoaineistot (jollei niitä ole, on ostettava *„Retsh"* [36] niiltä vuosilta ja kuukausilta tai jokin toinen lehti), jotka koskevat *I.*, 2., ja 3. Valtakunnanduuman vaaleja+Pietarin tilastot (asunnot, väestö y.m.). Kun on käytettävissä tällaisia aineistoja ja järkevä reportteri, joka käy kaupunginhallinnossa joka päivä tai 2—3 kertaa viikossa, voi vaalien kulkua valaisevan sanomalehtiosaston panna *hyvään* kuntoon.

Lähetättekö „Pravdaa" Wieniin Wiener „Arbeiter-Zeitungille" *? Lähettäkää ja meillekin **lähettäkää sitä ristisiteenä.**

Trotskille kehotan vastaamaan yleisönosastossa: „Trotskille (Wieniin). Juonittelu- ja juorukirjeisiin emme tule vastaamaan". Trotskin halpamainen kamppailu „Pravdaa" vastaan on pelkkää valhetta ja vehkeilyä. Tunnettu marxilainen, plehanovilainen Rothstein (Lontoo) kirjoitti meille saaneensa Trotskin juonittelukirjeen ja vastanneensa hänelle: en voi syyttää Pietarin „Pravdaa" mistään. Mutta se vehkeilijä ja likvidaattori vain valehtelee joka käänteessä.

Valmiina palveluksiin *V. Uljanov*

P. S. Vielä parempi olisi vastata Trotskille yleisönosastossa näin: *„Trotskille* (Wieniin). Teette turhaa työtä lähettäessänne juonittelu- ja juorukirjeitä. Vastausta ei tule".

Kirjoitettu heinäkuun 19 pnä 1912
Lähetetty Krakowista Pietariin
Julkaistu ensi kerran v. 1933

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Wienin „Työväen Lehdelle". *Toim.*

12

„NEVSKAJA ZVEZDA" [37] LEHDEN TOIMITUKSELLE

Kunnioitettu kollega!

Sain pitkän kirjeenne ja näen, että meillä on yhä vielä-kin selvitettäviä asioita.

Aluksi eräs yksityisseikka. Kirjeenvaihtajia ei saa 2 kop. rivimaksusta. Niin kauan kuin on puute rahasta, on tyydyttävä meidän ulkomaita koskeviin artikkeleihimme.

Nyt pääasia. Valitatte yksitoikkoisuutta. Niin tulee olemaan aina, jollei lehteen sijoiteta *polemiikkia,*— jos erikoisesti karsitaan *Kamenevia* (hän kirjoittaa *toisessa* sävyssä),— jos sovitellaan kaikki „myönteisen likvidaattoruuden" mukaan. Sitä paitsi karkotatte yleensä avustajat, jollette julkaise ettekä edes vastaa tai palauta kirjoituksia (esimerkiksi minun: vastaus Blankille on *tärkeä!* „Sammumattomia toiveita" [38] ja *eräitä muita!!*).

Katsokaa: „Nevski Golosia" toimitetaan elävämmin. Se ei pelkää polemiikkia. Se haastaa. Se sanoo rohkeasti halki asiat.

Kiertämällä „kiperiä kysymyksiä" „Zvezda" ja *„Pravda" tekevät itsensä* kuiviksi ja yksitoikkoisiksi, ikäviksi ja veltoiksi äänenkannattajiksi. Sosialistisen äänenkannattajan *täytyy* käydä polemiikkia: meidän aikanamme — tavattoman hajanaisuuden aikana ei tulla toimeen ilman polemiikkia. Kysymys on vain siitä, käydäänkö sitä elävästi, hyökäten, nostaen itsenäisesti esille kysymyksiä vai vain puolustautuen, kuivasti, ikävästi.

Esimerkiksi „Zvezdan kannattaja" vastasi 16. numerossa hyvin. Näkee, että hän on periaatteen mies. Mutta hän ei kuitenkaan hälventänyt *vaarallisia* epäilyjä, joita „Nevski Golosin" [39] 6. numero synnytti *kaikkialla* (minulla on *useita* kirjeitä). Miten asia oikein on? *Pidettiinkö* neuvottelukokous? Kenen? Miksi? Se on kaikki epäselvää! Sitä selvittämättä *kukaan* ei halua toimia. Jokainen sanoo: onhan minulla toki oikeus tietää, *kenen hyväksi* toimin,

ketä autan pääsemään Duumaan? Enhän vain likvidaattoria? En kai sekavaa trotskilais-sovittelijaa? Enkö ehkä osallistu (välillisesti) „yhteisen vaaliohjelman" laatimiseen??

Tuontapaiset kysymykset lamauttavat toimintatarmoa ja aiheuttavat hajaannusta.

„Nevski Golos" sen sijaan reippaasti hyökkäilee, on pirteämmin toimitettu. Työläisiltä ei saa (kuten tekee „Pravda") peitellä erimielisyyksiä, se on vahingollista, turmiollista ja naurettavaa. Ei saa antaa *vastustajan,* „Nevski Golosin", *aloittaa* keskustelua erimielisyyksistä. „Pravda" *menee nurin* esiintyessään *ainoastaan* „populäärinä", „myönteisenä" lehtenä, se on varma.

Se perisi todennäköisesti voiton, jollei se pelkäisi polemiikkia, jos se puhuisi suoraan likvidaattoreista, elävöittäisi palstojaan väittelyllä, pakinoilla Axelrodia [40] y.m.s. vastaan. Sellaiset artikkelit kuin Axelrodin vetävät puoleensa: *kaikki* työläiset kuulevat erimielisyyksistä ja *kiinnostuvat* Axelrodin avoimiin selityksiin, sillä hän *puhuu* asiat *halki* sata kertaa rohkeammin kuin me. *Kaikki* työläiset kuulevat puhuttavan yhteisestä vaaliohjelmasta, kaikki työväen luottamusmiehet tietävät Axelrodin alakertakirjoituksen,— jos te vaikenette, olette jäljessä! Ja lehti, joka jää jälkeen, *on mennyttä.* Lehden, niin *„Nevskaja Zvezdan"* kuin *„Pravdankin",* on kuljettava *kaikkien edellä.* Kahden „myönteisen" artikkelin ohella „Pravdan" on julkaistava *poleemista aineistoa,* sanokaamme Kamenevin kirjallisuushuomioita — likvidaattoria ivaava alakerta — j.n.e. Yksitoikkoisuus ja myöhästely eivät käy lehtityössä. Ja „Pravdalla" on vielä erikoinen, hyvin tärkeä velvollisuus: „ketä se *johdattaa"* — sehän kiinnostaa *kaikkia,* sitä etsivät rivien välistä *kaikki.* Siinä mielessä olisi tärkeä (sanokaamme neljä kertaa vuodessa, vaalien edellä) järjestää tapaaminen — lehteä ei voida toimittaa ilman vaikkapa harvoinkin tapahtuvia kohtauksia vakinaisten avustajien kanssa. *Ajatelkaa* asiaa tarkoin ja pikaisesti, sillä aika ei odota.

Puristan kättänne. *Uljanov*

Kirjoitettu heinäkuun 24 pnä 1912
Lähetetty Krakowista Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1923

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

13

„PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Kunnioitettu kollega!

Sain „kiireellistä asiaa" koskevan kirjeenne ja täytyy myöntää, että luin sen apein mielin. Siitä näkyy selvästi, että meillä ei ole riittävää yhteisymmärrystä, tuiki välttämätöntä „kiireellisessä asiassa", samoin kuin jokaisessa vakavassa asiassa.

Ja asia on todella vakava sekä — olen kanssanne samaa mieltä — kiireellinen (ei tietysti muutamien päivien mielessä). Jotta siinä päästäisiin yhteisymmärrykseen, pitäisi tavata, siihen menisi 4 tai 5 päivää ja 11+11+15+10= =47 ruplaa kaiken kaikkiaan...

Teen kaiken, mitä voin tätä nykyä tehdä, täyttääkseni pyyntönne. Lähetän kirjoituksen „Vaaliohjelmasta" [41]. Toivon Teidän siitä näkevän selvästi katsomukseni.

Mitä tulee muutosten tekemiseen siihen, minun täytyy asettaa *erikoisia* ehtoja (tavallisesti en niitä aseta, kuten tiedätte, täysin luottaen toverilliseen, kollegiaaliseen eikä saivartelevaan suhtautumiseen). Tässä tapauksessa pidän noita erikoisehtoja välttämättöminä, sillä kysymys on erittäin tärkeä, periaatteellinen ydinkysymys.

Voin suostua **vain** (1) alaotsikon poistamiseen ja (2) minimaalisiin *sensuuriluontoisiin* (vain!!) korjauksiin kolmessa tai neljässä kohdassa, *erinäisten* sanojen muuttamiseen, *ei yhtään enempää*. Jollei sitä *sittenkään* voida sijoittaa *„Pravdaan"* eikä *„Nevskaja Zvezdaan"*, *palauttakaa* kirjoitus, tarvitsen sitä. Likvidaattoreita koskevan maininnan poistamiseen *en voi* suostua.

Koko kysymyksen ydin on siinä, että likvidaattorit viittävät ansaa: „tehdään avoin vaaliohjelma" (mutta itsekseen likvidaattori ajattelee: minä muka allekirjoitan *kaiken* avoimessa ohjelmassa). Ja likvidaattori tosiaan allekirjoittaa *kaiken* avoimessa ohjelmassa!! Mutta siitä ei tulisi

vakavasti otettava ohjelma, vaan ällöttävä laverrus, „reformi"-luettelo, kilvoittelu liberaalien kanssa *heidän* maaperällään, sillä jokainen liberaali (aina Trubetskoita myöten) on nyt, 6—8 viikkoa ennen vaaleja, valmis allekirjoittamaan *mitä tahansa!!* Liberaalit ja likvidaattorit allekirjoittavat mitä hyvänsä vain tullakseen valituiksi IV Duumaan.

On käsitettävä kysymyksen periaatteellinen olemus eikä kainosteltava hiukan „epätavallisia" ja „sopimattomia" („Pravdalle") sanontoja, polemiikkia y.m.s. Työläisten laajat joukot käsittävät mainiosti *hengen* („älä rapsi"), ja siinä koko asian ydin. *Kaikki* käsittävät, miksi kesäkuun kolmannen päivän Venäjällä on naurettavaa, typerää, ällöttävää ja alhaista edes sepitellä avoimia ohjelmia 6—8 viikkoa ennen vaaleja. Sehän on olennaisinta.

„Pravdan" alakertana, vaikkapa pienellä kirjasinlajilla painettuna tuollainen kirjoitus määrittelisi heti asenteen ja poistaisi avoimien ohjelmien sepittelijöiden seikkailuhalun, nujertaisi heidän demagogiansa: „sano avoimesti, mihin uskot". Eikö juuri niin kysynyt Katkov: „sano avoimesti, että tunnustat itsevaltiuden"?

„Pravdan" kannettavaksi on pantu paljon vaaleissa, ja siltä vaaditaan paljon. Olisi skandaali, jos „Pravdaa" ivattaisiin *vasemmalta* avoimien vaaliohjelmien laatimisen johdosta. „Pravdalla" on *itse asiassa* johtava asema. Se on kunnialla säilytettävä. On sanottava selvästi, rauhallisesti ja lujasti: likvidaattoreita vastaan. Ja tuo liberaalilauma on sillä heti lyöty. Laittakoot *oman* listansa: he eivät uskalla, sillä he nolaisivat itsensä täydellisesti!! Odotan *pikaista* vastausta.

Terveisin Teidän *V. Uljanov*

Kirjoitettu heinäkuun lopulla 1912
Lähetetty Krakowista Pietariin

Julkaistaan ensi kerran, käsikirjoituksen mukaan

14

„PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Kunnioitettu kollega!

Sain Teidän kirjeenne ja Vitimskin kirjeen. Olin kovasti iloinen saadessani häneltä viestin. Mutta hänen kirjeensä sisältö herätti minussa suurta levottomuutta.

Te kirjoitatte, ja sihteerinä ilmeisesti toimituksen nimissä, että „toimitus pitää artikkeliani periaatteessa täysin hyväksyttävänä *aina likvidaattoreihin suhtautumista myöten*". Jos asia on siten, miksi *„Pravda"* sitten pyyhkii itsepintaisesti, järjestelmällisesti pois minun kirjoituksistani ja muiden kollegojen kirjoituksista likvidaattoreita koskevat maininnat?? Ettekö Te tiedä, että heillä *on* jo omat ehdokkaansa? Me tiedämme sen *tarkalleen.* Olemme saaneet siitä virallisia tiedotuksia eräästä eteläisestä kaupungista, missä on työväen kuurian edustaja. Epäilemättä tilanne on sama muillakin paikkakunnilla.

„Pravdan" vaiteliaisuus on enemmän kuin kummallista. Te kirjoitatte: „toimitus pitää *ilmeisenä* väärinkäsityksenä", että „sen epäillään pyrkivän vaaliohjelmavaatimusten legalisoimiseen". Myöntäkää toki, että tämä on ydinkysymys, joka määrittelee koko julkaisun hengen, ja samalla kysymys, joka liittyy erottamattomasti kysymykseen likvidaattoreista. Minulla ei ole pienintäkään taipumusta „epäluuloisuuteen"; te tiedätte *kokemuksesta,* että suhtaudun tavattomalla kärsivällisyydellä myös sensuuriolojen vaatimiin korjauksiinne. Ydinkysymys vaatii kuitenkin *suoraa vastausta.* Avustajaa ei saa jättää epätietoiseksi siitä, aikooko toimitus suunnata lehden vaaliosaston likvidaattoreita *vastaan* sanoen heitä selvästi ja täsmällisesti nimeltä vai *ei aio.* Keskitietä ei ole eikä voi olla.

Jos artikkeli „on julkaistava kaikesta huolimatta" (kuten toimitussihteeri kirjoittaa), niin miten ovat ymmärrettävissä Vitimskin sanat „kiivas sävy vahingoittaa"? Mistä

lähtien kaikkea pahaa, vahingollista ja väärää vastustava *kiivas* sävy (toimitushan on „periaatteessa" samaa mieltä!) on käynyt vahingolliseksi päivälehdelle?? Päinvastoin, kollegat, toden totta, asia on päinvastoin. Kirjoittaminen vahingollisesta ilman „kiivautta" merkitsee, että kirjoitetaan ikävästi. Tehän itse puhutte — ja oikeutetusti — yksitoikkoisuudesta!

Edelleen, marraskuun 9 pn artikkelin (kirjeenvaihtajan vastaus) suhteen en ole vieläkään saanut vastausta. Toistan pyynnön: palauttakaa sensuuria läpäisemättömät tai Teidän ehdottomasti hylkäämät.

„Pravdaa" saamme *epäsäännöllisesti* (eilen *emme* saaneet *ollenkaan!!*). „Zvezdan" 14. numeroa enempää kuin 17. numeroakaan emme ole *lainkaan* nähneet. Skandaali! Eikö voisi lähettää ristisiteenä *oikaisuvedoksia,* miksi antaa niiden mennä hukkaan? Se maksaa 2 kop. Voitettaisiin aikaa. Oikaisuvedosten lähettäminen avustajalle on täysin laillista. Yöllä kotiin mennessään yötoimittaja pudottaisi ristisiteen postilaatikkoon — ja siinä kaikki. (Ristisiteet vain usein repeilevät, ne on tehtävä isommiksi, samankokoisiksi kuin lehdetkin. Parasta olisi käyttää pitkiä kapeita kirjekuoria; sellaisissa kuorissa painotuotteet — kuoria *ei* suljeta — tulevat varmemmin, ja kyseiset kuoret ovat halpoja.) Erikoisen välttämätöntä on saada „Zvezdan" 17. numero. Tänään on torstai: *kaksi päivää* myöhässä!!

Lopuksi, pyydän tiedottamaan minulle, voisitteko julkaista muodossa tai toisessa (kuten „Nevski Golos", joka on useammankin kerran julkaissut tietoja ulkomaisista sosialidemokraateista) seuraavan uutisen. Saksalainen Vorstand * on kääntynyt 11 (sic! **) sosialidemokraattisen ryhmän, ryhmäkunnan ja keskuksen puoleen ehdottaen järjestettäväksi yleisen neuvottelukokouksen „yhtenäisyyskysymyksestä". Niin sanottu „leniniläinen" virtaus on kieltäytynyt jyrkästi: mikä voikaan olla naurettavampaa ja ala-arvoisempaa kuin tuollainen sovintoleikki ulkomailla olevien „keskusten ja ryhmäkuntien" kesken, jotka ovat todistaneet täydellisen voimattomuutensa Venäjällä? Ei minkäänlaisia neuvotteluja niiden kanssa, ei minkäänlaisia sopimuksia likvidaattoreiden kanssa,— sellainen oli niin

* — Keskuskomitea. *Toim.*
** — sillä tavalla! *Toim.*

sanotun „leniniläisen virtauksen" vastaus. Tuliko tai tuleeko tuosta Trotskin äärimmäisen tyhmästä puuhasta mitään, on tuntematonta.

Siis, pyydän vastaamaan: voiko Teidän toimittamaanne lehteen tavalla tai toisella sijoittaa kirjeenvaihtajan selostuksen näistä „Pariisin uutuuksista" ja arvion niistä? Onko se mahdollista sensuurin kannalta vai aivan mahdotonta? [42] (Tiedustelen vain asian sensuuripuolta, sillä edellisen kirjeen perusteella rohkenen ajatella, että periaatteessa toimitus *ei* kannata yhtenäisyyttä likvidaattoreiden kanssa, eikö niin?)

Toverillisin terveisin *V. Uljanov*

Kirjoitettu elokuun 1 pnä 1912
Lähetetty Krakowista Pietariin
Julkaistu ensi kerran v. 1930

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

15

A. M. GORKILLE

Krakow. 1. elokuuta 1912.
Krakau. Oesterreich.

Zwierzyniec. 218. Wl. Uljanow.

Hyvä A. M.!

Sain Teidän kirjeenne ja siperialaisten kirjeen. Osoitteeni ei ole nyt Pariisi, vaan Krakow — ks. ylempänä.

En oikein käsittänyt, mistä puolueesta aioitte minut karkottaa, eserrien puolueestako?

Olette, ilman leikkiä, ottanut huonon, poroporvarillisen, porvarillisen tavan huitaista kädellä: „kaikki te olette rettelöitsijöitä". Katsokaa vain uutta eserräläistä kirjallisuutta: „Potshin", „Izvestija zagranitshnoi oblastnoi organizatsii",— ja verratkaa niitä „Revoljutsionnaja Mysliin", „Revoljutsionnaja Rossijaan" [43] ja lisäksi Ropshiniin [44] etc. Muistakaa „Vehiä" [45] ja polemiikkia (quasi * -polemiikkia), jota sen kanssa kävivät Miljukov ja Gredeskul [46] (joka on nyt keksinyt, että Venäjällä ei tarvita toista vallankumousta) j.n.e. j.n.e.

Ottakaa *kaikki* tämä kokonaisuudessaan, ottakaa niiden aatteellisten virtauksien *koko* summa, joita eserrillä, trudovikeilla [47], bezzaglavijalaisilla [48] ja kadeteilla [49] esiintyi vuosina 1908—1912, ja verratkaa sitä siihen, mitä oli ja on sosialidemokraateilla (joku — historikko todennäköisesti — tekee varmaan joskus tämän työn). Olette havaitseva, että *kaikki,* kirjaimellisesti kaikki sosialidemokraattien rivien ulkopuolella ovat ratkoneet *niitä samoja,* kirjaimellisesti aivan samoja kysymyksiä, joiden vuoksi puolueesta on lohjennut pikku ryhmiä likvidaattoruuden ja otzovismin kelkkaan.

* — muka. *Toim.*

„Rettelöstä" sosialidemokraattien keskuudessa huutavat mielellään porvarit, liberaalit ja eserrät [50], jotka *eivät* suhtaudu *vakavasti* „kiperiin kysymyksiin", vaan laahaavat muiden perässä, luovivat diplomaattisesti ja harrastavat eklektisismiä. Sosialidemokraatit eroavat kaikista heistä siinä, että sosialidemokraateilla rettelö ilmentää ryhmätaistelua, jolla on *syvät* ja selvät aatteelliset juuret, kun taas *heillä* rettelö on ulkonaisesti siloteltu ja sisäisesti tyhjä, pikkumainen, mitätön. En millään hinnalla vaihtaisi koskaan sosialidemokraattisten virtausten välistä kärkevää taistelua eserrien ja kumpp. siloteltuun tyhjyyteen ja köyhyyteen.

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

P. S. Terveiset M. F:lle!

P. S. Venäjällä on *vallankumouksellinen* nousukausi, ei mikään muu kuin nimenomaan vallankumouksellinen. Ja saimme kuin saimmekin pystyyn jokapäiväisen „Pravdan" [51] — sivumennen sanoen, juuri sen (tammikuun) konferenssin [52] ansiosta, jota hölmöt haukkuvat.

Lähetetty Caprin saarelle (Italia)
Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

16

„PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Kunnioitettu kollega!

Kamenev kirjoitti meille tänään Teidän tiedottaneen hänelle, että „väärinkäsitysten" poistamisen tuloksena olisitte päässeet jälleen rauhanomaisiin suhteisiin Plehanovin kanssa.

Pyytäisin hartaasti tiedottamaan, mitä tämä uni merkitsee. Meillä oli täysi syy olettaa, että Dnevnitskin [53] ja Plehanovin kirjoitukset, joissa puhuttiin likvidaattoreille tehtävistä myönnytyksistä (sillä *nimenomaan* siitä he kirjoittivat „yhtenäisyyden" varjolla), hylättiin täysin tietoisesti ja päättäväisesti. Mistä „väärinkäsityksistä" siinä saattoi olla kysymys?

Eiköhän viimeisessä tiedotuksessa ole uusia väärinkäsityksiä?

„Retshin" viimeisellä, s.o. siis eilisellä, heinäkuun 19 pn numeron pääkirjoituksella on valtava merkitys. On kerrassaan eittämätöntä, että kadetit ovat tehneet kaiken mahdollisen (ja mahdottoman) *„tappaakseen vaitiololla"* „Zvezdan" ja „Pravdan". Ja nyt patoutuma purkautui! *On selvää,* että he siten itse tunnustivat *vaaran.* He eivät voineet pitää suutaan kiinni ja vaieta. Heidät ajettiin ulos vaikenemisasemista. Ja „Zaprosy Zhiznissä" Prokopovitsh ja Blank [54] säestävät „Retshiä" vielä karkeammin, typerämmin ja surkeammin.

Mielestäni olisi välttämätöntä käydä juuri nyt kiivaasti „Retshin" kimppuun, julkaista *sarja* artikkeleita sitä vastaan ja lietsoa taistelua vielä enemmän. Se on tarpeen sekä periaatteellisesti (sillä *ainoastaan* „Zvezda" ja „Pravda" *kamppailevat työväen demokratian nimissä; likvidaattoreita* taputtelevat hyväksyvästi olalle niin „Retsh" kuin „Prokopovitshitkin") — että käytännöllisesti (sillä juuri taistelun tuonkaltaisen elävöitymisen tulee vilkastuttaa

myös väittelyjä ja keskusteluja valitsijoiden kanssa ja heidän kirjoittautumistaan vaaliluetteloihin).

Eikö saisi tietää, miten paljon kirjoittautujia on äänestysalueittain, kaduittain ja ammateittain? Olisi erittäin tärkeää, että *kannustettaisiin* konkreettisten esimerkkien avulla, jotta voitaisiin saada aikaan kilpailu äänestysalueiden, katujen ja ammattien välillä.

Toivon, ettette kieltäydy myös välittämästä „Nevskaja Zvezdaan" sanaa, että vaadin ehdottomasti takaisin kirjoitukseni, vastauksen Blankille („Pientä juonittelua"), jollei sitä julkaista 18. numerossa. Painatan sen siinä tapauksessa ehdottomasti aikakauslehdessä. Nyt, kun *kaikki* liberaalit+likvidaattorit+puolueettomat & kumpp. ovat rynnänneet kimppuumme, meidän olisi rikollista vaieta.

Pietarissa on vaalikamppailu alkanut menestyksellisesti — „Zvezda" ja „Pravda" ovat ottaneet hegemonian — sitä ei ole päästettävä käsistä, vaan asia on ajettava loppuun asti. Sitä vaatii *pelkästään lehdenkin* etu, kaiken sen muun ohella, mistä en luonnollisesti edes puhu.

Odotan tietoja „myönteisesti ratkaistusta" kysymyksestä.

Tervehtien *V. Uljanov*

P. S. *Odotan* vastausta kirjoitussarjan „Puolen vuoden työn tulokset" johdosta [55].

P. P. S. Eikö voisi edes leikkeenä lähettää „Nevskaja Zvezdan" 17. numerossa julkaistua artikkelia „Yhtenäisyys vai hajaannus"?

Kirjoitettu elokuun 2 pnä 1912
Lähetetty Krakowista Pietariin

Julkaistaan ensi kerran, käsikirjoituksen mukaan

17

A. M. GORKILLE

Hyvä A. M.!

Mikäli myönnätte, että „meidän rettelömme aiheutuu aatteellisten juurien sovittamattomasta erilaisuudesta",— että samoin on eserrillä,— (että samoin on kadeteilla — „Vehi",— sitä ette lisännyt, mutta se on epäilemätöntä)— että on muodostumassa *reformistinen* (onnistunut sana!) puolue,— silloin ei sovi sanoa likvidaattorille ja hänen viholliselleen: „olette molemmat rettelöitsijöitä".

Siinä tapauksessa tulee niiden, jotka ovat „rettelöön" osallistumattominakin oivaltaneet sen aatteelliset juuret, auttaa joukkoa *löytämään juuret* eikä puolustella joukkoa siksi, että se pitää kiistoja „kenraalien henkilökohtaisena asiana".

Me „johtajat emme ole kirjoittaneet ainoatakaan selvää kirjaa, ainoatakaan asiallista kirjasta"... Se ei ole totta. Olemme kirjoittaneet taitomme mukaan, yhtä selvästi, yhtä asiallisesti kuin aikaisemmin. Ja kirjoittaneet paljon. On ollut tapauksia, jolloin olemme kirjoittaneet yksilöitä vastaan ilman *mitään* „rettelöä" („Vehiä" ja Tshernovia vastaan; Rozhkovia [56] y.m.s. vastaan). [Saatteko nähdäksenne kaikki „Nevskaja Zvezdan" numerot?]

...„Siitä johtuen: Venäjällä on nykyisin työläisten keskuudessa oikein paljon hyvää... nuorisoa, mutta se on niin kiivaasti asennoitunut rajantakaisia vastaan"... se on itse asiassa totta, mutta se ei ole tulosta „johtajien" syyllisyydestä, vaan Venäjän ja emigranttikeskusten irtautuneisuudesta tai oikeammin *erkautuneisuudesta. Erkautunut* on eheytettävä, johtajien haukkuminen sen sijaan on halpahintaista, populääristä, mutta vähän hyödyttävää... „että kehottaa työläisiä olemaan osallistumatta konferenssiin".

Mihin konferenssiin? Likvidaattorien nyt koollekutsumaanko? Niinhän mekin kehotamme! Eihän Teillä vain ole siinä suhteessa jotain väärinkäsitystä?

Luin Amfiteatrovin esiintyneen, oliko se nyt varsovalaisessa lehdessä, IV Duuman boikotoinnin puolesta? Eikö Teillä olisi sitä kirjoitusta? Lähettäkää — minä palautan.

Itämeren laivastossa kiehuu! Pariisissa kävi luonani (tämä meidän kesken) merimiesten ja sosialidemokraattien kokouksen lähettämä erikoisedustaja. Järjestöä ei ole,— ihan itkeä haluttaisi!! Mikäli Teillä on upseeriyhteyksiä, pitää ponnistaa kaikki voimat, jotta saataisiin jotain järjestymään. Merimiehillä on reipas taistelumieli, mutta he kaikki saattavat jälleen turhaan tuhoutua.

Teidän kirjoituksenne „Zaprosy Zhiznissä" ovat epäonnistuneita. Se on muuten omituinen aikakauslehti — likvidaattorilais-trudovikkilais-vehiläinen. Toisin sanoen, nimenomaan „säätyeroton reformistinen" puolue...

Kysytte, miksi olen Itävallassa. KK järjesti tänne byroon (tämä meidän kesken): raja on lähellä, käytämme sitä, olemme lähempänä Pietaria, 3:ntena päivänä saamme sieltä lehdet, kirjoittaminen sikäläisiin lehtiin helpottui suuresti, yhteistyö luontuu paremmin. Rettelöitäkin täällä on vähemmän, se on plussa. Puuttuu hyvää kirjastoa, se on miinus. Ilman kirjoja on vaikeaa.

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

Terveiset M. F:lle.

Kirjoitettu elokuussa 1912
Lähetetty Krakowista
Caprin saarelle (Italia)

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

18

„PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Kunnioitettu kollega. Muistutatte minulle vielä kerran tuttavamme osoitteesta. Olette kerran jo pyytänyt minulta kyseistä osoitetta, ja olen sen teille lähettänyt. Kirjoitin sen — muistan vallan hyvin — erään pitkän kirjeen loppuun. Ottakaa selville, mikäli mahdollista. Ehkä on sentään yksinkertaisempaa toistaa osoite. Tässä se on: Herrn Kurt Lauschner, Beuthen (Ober-Schlesien). Piekarerstr. 19/III, Saksa. Sisälle on lisättävä: hra Hörsingille: Für Herrn Hörsing (Beutheneita on Saksassa kaksi, siksi tarvitaan lisäys: „Ober-Schlesien")... sain. Suuri kiitos. Danskin käsikirjoitus on myös saatu. Ihmettelen kovasti, että tänään saadessani teiltä sekä „Pravdan" että kasan mustia lehtiä en saanut torstain „Nevski Golosia". Erinäisistä tärkeistä syistä johtuen minun olisi kuitenkin aivan välttämättä saatava „Nevski Golos" heti sen ilmestyttyä. Jollei se ilmestynyt, niin voisitteko ilmoittaa siitä heti parilla sanalla. Minulle olisi hyvin tärkeää tietää, niin pian kuin suinkin, ilmestyikö se torstaina 23. elokuuta (kuten „Nevski Golos" lupasi 17. elokuuta), ja jos ilmestyi, saada sitä kappale. Kesken kaiken. Olen jo ajat sitten lähettänyt teille luettelon vuosikerrastani puuttuvista „Zvezdan", „Nevskaja Zvezdan", „Pravdan" ja „Zhivoje Delon" numeroista. Te ette vain vastaa, voitteko lähettää. Kuitenkin eräs yhteinen tuttavamme ilmoitti minulle joitakin päiviä sitten, että teillä on „Zvezdan" ja „Nevskaja Zvezdan" vuosikertoja. Olkaa hyvä ja kirjoittakaa, onko lähettämäni luettelo säilynyt ja voitteko lähettää uupuvat numerot. Käytän tilaisuutta onnitellakseni tov. Vitimskiä (toivottavasti teidän ei ole vaikea antaa tätä kirjettä hänelle) erittäin onnistuneesta kirjoituksesta tänään saamassani „Pravdassa" (n:o 98)[57]. Aihe oli erittäin ajankohtainen ja sitä oli mainiosti käsitelty lyhyessä mutta selvässä muodossa. Olisi

yleensä hyvä aika ajoin muistella, lainata ja tulkita „Pravdassa" Shtshedriniä ja muita „vanhan narodnikkidemokratian kirjailijoita. „Pravdan" lukijoille — 25.000:lle — se olisi sopivaa, mielenkiintoista, ja samalla työväendemokratian nykyiset kysymykset tulisivat valaistuiksi toiselta puolelta, toisella äänellä.

Mikä on „Pravdan" painos? Ettekö luule, että olisi hyödyksi julkaista kuukausittain tilastoa, vaikkapa lyhyttä (painos, kaupungin ja piirin nimi). Mitkä näkökohdat saattaisivat puhua sen julkaisemista vastaan? Jollei erikoisia näkökohtia ole, niin minusta tuntuu, että pitäisi julkaista.

Olin unohtaa. Olemme saaneet eri paikoilta ulkomailta valituksia, että „Pravda" ei saavu, ei tilattuna eikä yksityisin numeroin maksettuna. Minäkään en saa nyt säännöllisesti. Ekspeditiossa ei siis varmaan ole kaikki kunnossa. Olkaa hyvä ja ryhtykää tarmokkaampiin toimenpiteisiin. Katsokaa itse ulkomailta tulleet tilausta koskevat kirjeet ja järjestäkää asia. Lähettäkää 1 kappale „Pravdaa" ja „Nevskaja Zvezdaa" osoitteella: Frl. Slutzky: Katherinenstr. 8 g. H. II (bei Worte), Halensee, Berliini.

Kirjoitettu syyskuun 8 pnä 1912
Lähetetty Krakowista Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1923

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

19

A. M. GORKILLE

Hyvä A. M.! Miten on terveytenne laita? Viime kerralla lähetitte huonoja viestejä — kuume nousee j.n.e. Oletteko täysin parantunut? Kirjoittakaa pari sanaa — olisin hyvin kiitollinen.

„Pravdassa" Teitä ei vain näy. Se on vahinko. Lehteähän pitäisi tukea.

Olemme vajonneet „korvia myöten" vaaleihin. Absentismi on hiton suuri. Myös työväen kuurian osalta. Kuitenkin kaikkialla on valittu sosialidemokraatteja. Vaalien tulokset merkitsevät hyvin paljon puolueen rakentamisen mielessä.

Oletteko kuullut likvidaattorien konferenssista?

Missä aikakauslehdessä tulette julkaisemaan tuotteitanne? Miten on „Znanijen" laita?

Puristan lujasti kättänne ja toivon teidän pikemmin ja paremmin tervehtyvän.

Terveiset M. F:lle.

Teidän *Lenin*

P. S. Osoitteeni ei ole Pariisi, vaan Krakow, Ulica Lubomirskiego. 47. Krakau.

P. S. Oletteko nähnyt „Lutshin"? Ettekö ole kuullut minkälainen yritys on „Den"? On huhuja, että se olisi *Witten*[58] äänenkannattaja...

Kirjoitettu lokakuun alussa 1912
Lähetetty Krakowista
Caprin saarelle (Italia)

Julkaistu ensi kerran v. 1927

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

20

A. M. GORKILLE

Hyvä A. M.! Sain muutamia päiviä sitten „Pravdan" toimitukselta Pietarista kirjeen, jossa minua pyydettiin kirjoittamaan Teille, että toimituksessa oltaisiin tavattoman iloisia, jos voisitte vakinaisesti avustaa. „Haluaisimme näet ehdottaa Gorkille 25 kop. riviltä, mutta pelkäämme, ettei hän vain loukkaantuisi" — niin he minulle kirjoittavat.

Minusta siinä ei ole mitään loukkaantumisen aihetta. Kukaan ei voi ajatellakaan, että Teidän avustamishalunne muuttuisi palkkionäkökohtien vaikutuksesta. Aivan yhtä tunnettua on, että työväen „Pravda", joka tavallisesti maksaa 2 kop. riviltä ja usein ei maksa mitään, ei yleensä pysty houkuttelemaan palkkioilla.

Mutta siinä, että työväenlehden avustajat saisivat edes jonkinlaisen, mutta säännöllisen korvauksen, ei ole mitään pahaa, muuta kuin hyvää vain. Painos on nykyisin 20—25 tuhatta. On aika alkaa ajatella avustajapalkkion saattamista varmalle pohjalle. Mitäs pahaa siinä on, jos vähitellen *kaikki* työväenlehdessä työskentelevät alkavat ansaita? Ja mitä loukkaavaa voisi olla tässä ehdotuksessa?

Olen varma, että „Pravdan" Pietarin toimituksen pelko on aivan aiheeton ja että Te suhtaudutte sen ehdotukseen vain toverillisesti. Kirjoittakaa pari sanaa joko heille suoraan toimitukseen tai minulle.

Pietarissa on huomenna valitsijamiesten vaalit (työväen kuuriassa). Taistelu likvidaattoreita vastaan on päässyt vauhtiin. Moskovassa ja Harkovissa voiton ovat perineet puoluemiehet.

Oletteko nähnyt „Lutshin" ja saatteko sitä yleensä? Ovatpa osanneet vaihtaa maata ja tekeytyä „hyväntahtoisiksi"!

Näin „Krugozoria" [59] koskevan ilmoituksen. Onko se Teidän yritys vai oletteko siinä vieraana?

Puristan lujasti kättänne ja toivotan ennen kaikkea terveyttä. Terveiset M. F:lle.

Teidän *Lenin*

47. Ulica Lubomirskiego. Krakau.

Kirjoitettu lokakuun 17 pnä 1912
Lähetetty Krakowista
Caprin saarelle (Italia)

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

21

„PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Kunnioitettu kollega! Tänään luin „Pravdasta" ja „Lutshista" Pietarissa suoritettujen työväen kuurian vaalien tuloksista. En voi olla tervehtimättä teitä 146. numeron pääkirjoituksen johdosta: tappion hetkellä — tätä tappiota eivät ole tuottaneet sosialidemokraatit (numeroiden erittely osoittaa, että likvidaattoreita eivät vieneet lävitse sosialidemokraatit) — toimitus otti heti oikean, lujan ja arvokkaan sävyn ja osoitti, mikä merkitys on „alennuksen"-vastaisella periaatteellisella protestiasenteella. Älkää käsittäkö näitä rivejä väärin. — Älkää luulko niiden johtuvan mistään muusta kuin vakinaiselle avustajalle niin luonnollisesta halusta vaihtaa ajatuksia. Aika on ollut raskasta. Taistelu on ollut vaikeaa. Tehtiin miltei kaikki mahdollinen, mutta hajaannus tuntui, ja puolueeseen kuulumattomat antoivat ääniä opportunisteille. Sitä välttämättömämpää on, että tiiviisti yhteenliittynyt kollektiivi (esimerkiksi tiiviisti yhteenliittynyt toimitus tai avustajakunta y.m.s.) taistelee tiukan periaatteellisesti, ponnekkaasti ja sitkeästi hajaannusta vastaan.

On hyvin tärkeää, että „Pravdan" aloittamaa vaalientutkimistyötä ei keskeytetä, vaan jatketaan. On kerättävä ja julkaistava kaikkien ehdokkaiden (teillä on 13:sta vain 9) saamat äänimäärät. On kerättävä ja julkaistava kysely siitä, miten äänestivät puolueeseen kuulumattomat, miten äänestivät putilovilaiset (7 ja 2 likvidaattoria), semjannikovilaiset (2 ja 1 likvidaattori) j.n.e. tehtaittain.

Vain „Pravda" voi menestyksellisesti täyttää tämän tärkeän tehtävän.

Terveiset ja parhaat toivotukset.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu marraskuun 2 pnä 1912
Lähetetty Krakowista Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1923

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

22

„SOTSIAL-DEMOKRAT" LEHDEN TOIMITUKSELLE

MERKINTÄ ASIAKIRJAN „PIETARIN TYÖLÄISTEN EVÄSTYS TYÖLÄISEDUSTAJALLEEN" VEDOKSESSA [60]

N B Välttämättä *palautettava!!* Ei saa tahria. On *hyvin tärkeää* säilyttää tämä asiakirja! *Ladottavaksi.*

Kirjoitettu marraskuun alkupuoliskolla 1912
Lähetetty Krakowista Pariisiin

Julkaistu ensi kerran toukokuun 5 pnä 1932 „Pravda" lehden 123. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

23

„PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Hyvä kollega! Lähetän teille pietarilaisten evästyksen, joka on yllättäen joutunut Pietarista käsiimme erään hyvin äkillisen tapahtuman ansiosta. Sijoittakaa ehdottomasti tämä Pietarin edustajalle tarkoitettu evästys näkyvälle paikalle isolla kirjasinlajilla painettuna. On kerrassaan sallimatonta, että „Lutsh", evästystä vääristellen, puhuu ja julkaisee jo kirjoituksia siitä, kun taas „Pravda", jonka kannattajat ovat evästyksen laatineet, ajaneet lävitse ja laskeneet liikkeelle, vaikenee siitä... Mitä se sellainen oikein on? Voiko sellainen työväenlehti olla olemassa, joka suhtautuu noin yliolkaisesti siihen, mikä työläisiä kiinnostaa? (On itsestään selvää, että erinäisten sanontojen ja lauseiden ollessa sensuurikelvottomia voidaan tehdä osittaisia muutoksia, kuten tuollaisissa tapauksissa yleensä tehdään.) Mutta tällaisen aineiston julkaisematta jättäminen merkitsee paitsi maaperän luomista sadoille selkkauksille, joihin „Pravda" joutuu vikapääksi, myös suurta vahinkoa itse lehdelle, sen levikille ja hoidolle liikeyrityksenä. Lehti ei ole sellainen teos, jota lukija lueskelee ja kirjailija kirjoittelee. Lehden on itsensä etsittävä, ajoissa löydettävä ja aikanaan julkaistava määrättyä aineistoa. Lehden on etsittävä ja löydettävä sille tarpeellisia yhteyksiä. Nyt sen sijaan „Pravdassa" ei ole Pietarin edustajalle tarkoitettua evästystä, joka on lähtöisin „Pravdan" kannattajien kynästä... Olkaa hyvä ja vastatkaa heti saatuanne tämän kirjeen.

Kirjoitettu marraskuun 24 pnä 1912
Lähetetty Krakowista Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1923

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

24

„PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Hyvä kollega! Tavattomaksi mielipahaksemme havaitsimme „Pravdan" sunnuntainumerossa [61] kaksi laiminlyöntiä: ensinnäkin puuttuu kirjoitusta Baselin kongressista; toiseksi ei ole julkaistu Badajevin y.m. tervehdystä kongressille. Ensimmäisessä kohdassa on meidänkin vikaamme, koska emme lähettäneet artikkelia. Olimme kiinni poikkeuksellisen tärkeissä asioissa. Sellaisen artikkelin kirjoittaminen ei olisi ollut lainkaan vaikeaa, ja sen että kongressi alkaa sunnuntaina, „Pravdan" toimitus tiesi. Toinen laiminlyönti on kokonaan Badajevin [62] syytä. On aivan anteeksiantamatonta, että hän ei huolehdi lehdestään; — että allekirjoittipa hän mitä tahansa hän ei vie sitä heti omaan lehteensä. Työväenlehden ilmestyminen Pietarissa ilman yhteistyötä Pietarin työväen edustajan (ja lisäksi „Pravdan" kannattajan) kanssa on järjettömyys. Tähän tähdelliseen asiaan on välttämättä kiinnitettävä mahdollisimman suurta huomiota sekä koko toimituksen että Baturinin [63] (jolle muutoin pyydän antamaan tämän kirjeen ja jolta olisi hyvin hauska saada pari riviä) samoin kuin edustajankin taholta.

Pyysitte Gorkin osoitetta. Tässä se on: Signor Massimo Gorki. Villa Spinola *Capri* (Napoli). Italie.

Tässä on vielä kirjeenvaihtajan osoite Roomaan, kirjoittakaa hänelle, hän tulee avustamaan „Pravdaa": B. Antonoff, Via le Giulio Cesare, 47. Roma. Italie.

Miksi ette lähetä meille kuuluvia rahoja. Viivästyminen vaikeuttaa pahasti asemaamme. Olkaa hyvä, älkää viivyttäkö. Miksi ette ole vastannut pyyntöön julkaista lehdessä ilmoitus, että toimitus etsii „Pravdan" numeroita 5.—10.?

Parhainta toivottaen

Teidän *V.*

Kirjoitettu marraskuun 26 pnä 1912
Lähetetty Krakowista Pietariin
Julkaistu ensi kerran v. 1923

Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan

25

A. M. GORKILLE

Hyvä Al. M.! Teiltä ei jostain syystä ole tullut pitkiin aikoihin mitään viestejä. Kuinka voitte? Oletteko terveenä?

Sain tänään „Pravdan" 187. numeron ja tilausmäärän vuodeksi 1913. Lehden asema on vaikea: painosmäärän kesällisen laskun jälkeen nousu on ollut *hyvin* hidasta ja vajausta on vieläkin. Väliaikaisesti on jopa lakattu maksamasta kahdelle vakinaiselle avustajalle, mikä on tehnyt tilanteemme äärimmäisen vaikeaksi.

Aiomme tehostaa voimakkaasti agitaatiota työläisten keskuudessa *tilausten* levittämiseksi voidaksemme kertyvillä varoilla lujittaa lehteä ja laajentaa sitä, muutoin Duuman kokoonnuttua ei jää ollenkaan tilaa artikkeleille.

Toivoisin Teidänkin osallistuvan tilaamisen puolesta käytävään agitaatiotyöhön, jotta lehti pääsisi „pälkähästä". Missä muodossako? Jos sattuisi olemaan satu tahi mitä tahansa sopivaa,— niin mainos siitä olisi oikein hyvää agitaatiota. Ellei, niin lähettäkää lupaus, että kirjoitatte lähitulevaisuudessa ja nimenomaan vuonna 1913. Yksinpä muutaman rivin *kirjekin* Teiltä *työläisille* työväenlehden *aktiivisen* tukemisen tärkeydestä (tilaamisen, levittämisen, varojen keräyksen muodossa) olisi myös mainiota agitaatiota.

Olkaa hyvä ja kirjoittakaa kummastakin asiasta suoraan „Pravdan" toimitukseen (Jamskaja, 2, St.-Peterburg) tahi minulle tänne. Uljanow. (47. Lubomirskiego. Krakau.)

Sotaa näköjään ei tule ja me jäämme toistaiseksi tänne, „käyttäen hyväksi" puolalaisten raivokasta vihaa tsarismia vastaan.

Likvidaattorit hyökkäävät nyt vallankumouksellisia lakkoja *vastaan!* Siinä sitä ollaan. Tammikuun 9:nneksi puhutaan lakosta ja mielenosoituksesta.

Ensimmäisen kerran kolmen Duuman (2., 3., 4.) aikana tärkeimpien kuvernementtien kaikki kuusi työväen edustajaa ovat puolueen kannalla. Vaikeuksista huolimatta asiat menevät kuitenkin eteenpäin.

Oletteko nähnyt „ajatuksen ja arvostelun vapauden" nimessä kirjoitetun Ropshinin „puolustelun" „Zavetyssa" [64]? (vastauksessa Natansonin ja kumpp. kirjeeseen toimitukselle). Se on pahempaa kuin mikään likvidaattoruus, se on sotkuista, pelokasta ja luikertelevaa, mutta kuitenkin järjestelmällistä luopuruutta!

Uimme „vastavirtaan"... Vallankumouksellisen joukkotyön *puolesta* joudutaan nykyisin taistelemaan hyvin monia „myös-vallankumouksellisia" vastaan... Työväenjoukoissa on vallankumouksellinen mieliala, se on eittämätöntä, mutta uusi demokraattinen, ideologialtaan vallankumouksellinen sivistyneistö (ja siinä luvussa myös työläissivistyneistö) kehittyy hitaasti, jää jälkeen, ei toistaiseksi jaksa saavuttaa.

Suuren suuret terveiset!

Kirjoittakaa pari sanaa.

Teidän *Lenin*

P. S. M. F:lle terveiset! Hän on jostain syystä kerrassaan vaiennut...

Kirjoitettu joulukuun 22 tai 23 pnä 1912
Lähetetty Caprin saarelle (Italia)

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1913

26

A. M. GORKILLE

Hyvä A. M.! Lähetän Teillekin uuden vuoden onnittelut ja toivotan kaikkea, kaikkea hyvää, eniten kuitenkin terveyttä! Meillä ovat täällä nyt Malinovski [65], Petrovski ja Badajev. Eilen sain Teidän kirjeenne, luin sen heille, kaikki olivat erittäin iloisia. Malinovski olisi halunnut lähteä luoksenne, mutta matka taitaa olla liian pitkä. Oh, kunpa Te voisitte tulla lähemmäksi... Jospa terveys sallisi siirtyä tänne Galitsian kylpylöihin, esimerkiksi Zakopaneen, ja etsiä vuoristosta terveellinen paikka, se olisi kahta päivää lähempänä Venäjää, työläisten käyntejä voisi tiuhentaa, pantaisiin jälleen pystyyn työläisten koulu [66], rajan ylitys ei ole vaikea, matka Pietarista maksaa 12 rpl, on myös mahdollisuuksia kanssakäymiseen Moskovan ja etelän työväen kanssa!.. Aloin haaveilla M. F:n matkan yhteydessä... Se oli hienosti ajateltu hänen taholtaan, todella hienosti. Kirjoittakaa ehdottomasti tilaisuuden tullen, onnistuiko hänen legalisoitua (ilmeisesti onnistuu). Kirjoittakaa vielä, miten Malinovski voi löytää hänet Pietarissa tai Moskovassa. Tihonovin kauttako? Jollei löydetä rahaa „Pravdan" laajentamiseen ja lujittamiseen — se on mennyttä. Vajaus on nykyisin 50—60 ruplaa päivässä. On lisättävä painosta, vähennettävä menoja ja laajennettava lehteä. On ilmestynyt jo 200 numeroa — se on ennätys. Vaikutamme joka tapauksessa 20—30 tuhanteen työläislukijaan järjestelmällisesti marxilaisessa hengessä, se on suurenmoinen asia ja olisi hiton sääli, jos se menisi nurin. Pohdimme duumaedustajien kanssa joka puolelta ja kaikin tavoin, miten „Pravdan" vaikeasta asemasta päästäisiin, mutta pelkäämme, että ilman ulkopuolista rahallista tukea siitä ei suoriuduta.

Malinovski, Petrovski ja Badajev lähettävät Teille lämpimät terveiset ja parhaat toivotukset. Hyviä poikia, eritoten ensimmäinen. Sellaisten avulla voi kuin voikin rakentaa työväenpuolueen, vaikka vaikeudet ovat uskomattoman suuret. Krakowin tukikohta on osoittautunut hyödylliseksi; siirtymisemme Krakowiin on täysin „maksanut itse itsensä" (asian kannalta). Edustajat vahvistavat, että työläisjoukkojen keskuudessa vallankumouksellinen mieliala on selvästi nousemassa. Jos nyt onnistutaan luomaan hyvä proletaarinen järjestö, jossa likvidaattoripetturit eivät ole häiritsemässä,— hitto ties millaisia voittoja silloin saadaankaan liikkeen kasvaessa alhaalta...

Se, mitä Te tiedotatte Venäjältä saapuvista kirjeistä, on erittäin mielenkiintoista ja kuvaavaa. Menshevikkityöläiset sanovat, että Venäjä on elänyt ohi Marxin!! Eikä se ole ainoa tapaus. Likvidaattorit levittävät sellaista turmelusta, sellaista petturihenkeä ja luopuruutta, että on vaikea kuvitellakaan. Ja lisäksi tuhansia juonia „yhdistymisen" aikaansaamiseksi heidän kanssaan: ainoa keino tärvellä *koko* asia, pilata vaivalla aloitettu puolueen rakentaminen on aloittaa jälleen juonittelut=„yhdistyminen" likvidaattorien kanssa. Kyllä me vielä taistelemme...

Ilonne vperjodilaisten paluun johdosta olen valmis kaikesta sydämestä jakamaan kanssanne, *jos... jos* on oikea Teidän olettamuksenne, että „machilaisuus [67], jumalanrakentaminen [68] ja kaikki sen sellainen on ajautunut ikiajoiksi karille", kuten Te kirjoitatte. Jos asia on siten, jos vperjodilaiset ovat sen käsittäneet tai käsittävät nyt, silloin yhdyn lämpimästi heidän paluunsa tuottamaan iloonne. Mutta alleviivaan *„jos"*, sillä se on toistaiseksi vielä enemmän toivomus kuin tosiasia. Muistatteko vuoden 1908 keväällä Caprilla tapahtunutta „viimeistä tapaamistamme" Bogdanovin [69], Bazarovin [70] ja Lunatsharskin [71] kanssa? Muistatteko kun minä sanoin, että täytyy erota 2—3 vuodeksi, ja kun M. F., joka toimi puheenjohtajana, protestoi silloin kiivaasti kutsuen minua järjestykseen j.n.e.!

Ero osoittautui $4^1/_2$, melkein 5 vuoden pituiseksi. Eikä sekään ole vielä paljon, kun on kysymyksessä sellainen syvällinen hajaannuskausi kuin vuodet 1908—1911. En tiedä, *kykenevätkö* Bogdanov, Bazarov, Volski (puolianarkisti), Lunatsharski, Aleksinski [72] *ottamaan oppia* 1908—1911 raskaasta kokemuksesta? Ovatko he oivaltaneet, että

marxilaisuus on vakavampi ja syvempi asia kuin heistä tuntui, että sitä ei saa pitää pilkkanaan, kuten teki Aleksinski, tahi hyljeksiä kuolleena asiana, kuten tekivät muut? *Jos* he ovat tämän oivaltaneet,— tuhannet terveiset heille, ja kaikki henkilökohtainen (mitä kiivas taistelu on kiertämättömästi kasannut) häviää hetkessä olemattomiin. Mutta jos he eivät ole ymmärtäneet eivätkä ottaneet opiksi, silloin pitäköot hyvänään: ystävyys ystävyytenä, mutta virka virkana. Tulemme taistelemaan voimia säästämättä niitä vastaan, jotka yrittävät parjata marxilaisuutta tahi sekoittaa työväenpuolueen politiikkaa.

Olen *hyvin* iloinen, että vperjodilaisten asteittaiselle paluulle on löytynyt *tie* nimenomaan „Pravdan" kautta, joka ei ole heitä välittömästi ruoskinut. Olen erittäin iloinen. Mutta nimenomaan *vakaan* lähentymisen eduksi siihen on nyt mentävä hitaasti, *varovasti*. Niin kirjoitin „Pravdallekin". Siihen suuntaan on ponnisteltava vperjodilaisten ja meidän jälleenliittymisen ystävienkin: vperjodilaisten varovainen, kokemuksen varmistama *paluu pois* machilaisuudesta, otzovismista [73] ja jumalanrakentamisesta voi antaa hiton paljon. Sen sijaan pieninkin varomattomuus ja „machilaisuuden, otzovismin y.m.s. taudin toistumistapaus" saa taistelun puhkeamaan vielä raivokkaampana... En ole lukenut Bogdanovin uutta „Elävän kokemuksen filosofiaa": se on varmaankin samanlaista machilaisuutta uusissa hepeneissä...

Pariisissa oleskelevaan Sergei Moisejeviin meillä on mainio yhteys, olemme jo kauan tunteneet hänet ja työskentelemme yhdessä. Hän on oikea puoluemies ja bolshevikki. Sellaisten miesten kanssa rakennammekin puoluetta, mutta heitä on jäljellä helkkarin vähän.

Puristan vielä kerran kättänne, pitää lopettaa tämä kirje, sillä se pitkittyi säädyttömiin. Pysykäähän terveenä!

Teidän *Lenin*

N. K. lähettää lämpimät terveiset!

(Meille tänne on saapunut vielä eräitä hyviä työntekijöitä Venäjältä. Järjestämme neuvottelukokouksen [74]. Eh, kun olisi rahaa, niin piru ties miten paljon voisimmekaan tehdä täkäläisestä tukikohdasta!)

Kirjoitan tänään „Pravdalle", että he Tihonovilta kysyttyään panisivat lehteen, että Tihonov ja Te johdatte „Pravdan" kaunokirjallista osastoa. Eikö niin? Kirjoittakaa heillekin muutama rivi, jolleivät julkaise.

Kirjoitettu tammikuun alussa 1913
Lähetetty Krakowista
Caprin saarelle (Italia)

Julkaistu ensi kerran v. 1925

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

27

N. A. RUBAKINILLE

25. I. 1913.

Kunnioitettu toveri!

Pyyntönne mukaisesti lähetän Teille niin lyhyen „ekspoSeen" kuin vain saatoin tehdä [75]. Jollette olisi lisännyt, että *„polemiikin historia"* ei ole kirjassanne poissuljettu, niin bolshevismin selostaminen olisi ollut *kerrassaan* mahdotonta.

Lisäksi minussa herätti epäilyksiä Teidän lauseenne: *„Koetan* olla tekemättä mitään muutoksia luonnehdintaanne". Minun täytyy asettaa julkaisemisen ehdoksi, että *minkäänlaisia* muutoksia *ei tehdä* (puhtaasti sensuurikelvottomista seikoista voitaisiin luonnollisesti sopia erikseen kirjeellisesti).

Jollei kelpaa — olkaa hyvä ja lähettäkää lehtinen takaisin.

Toverillisin terveisin *N. Lenin*

Osoitteeni on: Wl. Uljanow. 47. Lubomirskiego. *Krakau.* Autriche.

Lähetetty Krakowista Clarens'iin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran v. 1930

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

28

A. M. GORKILLE

Hyvä A. M.! Minulla ei ole tietenkään mitään sitä vastaan, että lähetätte kirjeeni Tihonoville.

Lunatsharskin alakerta „Pelon ja toivon välillä" alkoi kiinnostaa minua Teidän kerrottuanne siitä. Ettekö voisi lähettää sitä minulle, jos se Teiltä joutaa? Lähetän sen vaadittaessa takaisin aikanaan.

Rahankeruu Moskovan lehteä varten ilahdutti meitä kovin [76]. Siihen asiaan käy käsiksi *meidän* edustajakolmikkomme, joka on valittu Moskovan alueelta: Malinovski, Shagov ja Samoilov. Siitä on jo sovittu. Mutta tarvitaan varovaisuutta: vahvistamatta „Pravdan" asemaa ei ole ryhdyttävä luomaan lehteä Moskovaan. Meillä on suunnitelma „Moskovan Pravdan" perustamisesta.

Tehkää hyvin ja kirjoittakaa Tihonoville, että hän puhuisi *ainoastaan* Badajevin ja *Malinovskin* kanssa, mutta heidän kanssaan ehdottomasti.

Teidän kirjeessänne minua ilahduttivat erikoisesti sanat: „Venäjän sivistyneistön kaikista suunnitelmista ja kaavailuista ilmenee täysin selvästi, että sosialistiseen ajatteluun on kerrostunut erilaisia, sille *täysin* vihamielisiä virtauksia: mystiikkaa ja metafysiikkaa, opportunismia ja reformismia sekä narodnikkilaisuuden röyhtäisyjä. Kaikki nämä virtaukset ovat *sitäkin* vihamielisempiä, koska ne ovat *äärimmäisen epämääräisiä* eivätkä ilman omia katedereita voi määräytyäkään riittävän selvästi".

Alleviivaan minua erikoisesti ihastuttaneet sanat. Juuri niin: „täysin vihamielisiä" ja sitäkin suuremmalla syyllä, koska ne ovat epämääräisiä. Te tiedustelette Stepanovista (I. I.)[77]. Millaiseksi hän osoittautui (yleensä hyvä poika, työteliäs, runsastietoinen j.n.e.) hajaannuksen ja

hoipertelun kaudella? (1908—1911). Hän tahtoi, että sovittaisiin vperjodilaisten kanssa. Ja sehän merkitsee, että hän horjui itse.

Hän kirjoitteli minulle kirjeitä, että demokraattisen vallankumouksen päälle saa Venäjällä vetää ristin, että meillä menee asiat itävaltalaiseen tapaan ilman vallankumousta. Haukuin häntä likvidaattoriksi tällaisten latteuksien vuoksi [78]. Hän pahastui. Sitten *Larin* [79] höläytti hänen ajatuksensa ulos lehdistössä.

Nyt Stepanov *mielenosoituksellisesti* kirjoittelee Irkutskissa ilmestyvään Rozhkovin „Novaja Sibiriin" [80] eikä meille. Entä tiedättekö, millaisen „virtauksen" Rozhkov on pannut alulle? Oletteko lukenut hänen artikkelinsa vuoden 1911 „Nasha Zarjassa" ja minun vastaukseni „Zvezdassa" [81]. Ja Rozhkov *pitää itsepäisesti kiinni* äärimmäisopportunismistaan. Entä Stepanov? Allah tuon tietää. Nimenomaan: „äärimmäisen epämääräinen" ja sotkuinen asenne. En enää *koskaan* uskoisi Stepanoville minkäänlaista vähänkään itsenäistä osastoa: hän hyppelee tietämättä itsekään minne. Mutta avustajana hän ilmeisesti voisi olla hyödyksi. Hän on niitä, jotka „eivät ole päässeet selville vesille". Jos hänen toimekseen annettaisiin osaston „järjestäminen", se merkitsisi *sekä hänen* että osaston varmaa tuhoamista.

Te kirjoitatte: „Meidän on aika saada oma aikakauslehti, mutta meillä ei ole sitä varten tarvittavaa määrää samaa köyttä vetäviä ihmisiä".

Lauseen loppupuolta en hyväksy. Aikakauslehti *panee* riittävän määrän ihmisiä *vetämään samaa köyttä,* jos saadaan lehti, jos on *ydinjoukko.*

Ydinjoukko on, mutta aikakauslehteä (paksua) ei ole ulkoisista tekijöistä johtuen: ei ole rahaa. Jos meillä olisi rahaa, niin olen varma, että me nykyiselläänkin suoriutuisimme paksusta aikakauslehdestä, sillä *ydinjoukon* ympärille voi maksusta vetää *paljon* avustajia määräämällä teemat ja jakamalla paikat.

Niin kauan kuin rahaa puuttuu, täytyy nähdäkseni, paitsi haaveilla, myös lähteä siitä mitä on, nimittäin „Prosveshtshenijesta" [82]. Se on tietysti pieni kala, mutta ensinnäkin iso ja kaikki muukin kasvaa pienestä. Toiseksi mieluummin pieni kala kuin iso torakka.

On jo aika, on ollut jo kauan sitten aika *ryhtyä* vetämään samaa köyttä, jos kerran halutaan saada suurempi määrä „samaa köyttä vetäviä".

„Meidän on aika saada oma aikakauslehti". Kirjailijain ydinjoukko meillä on. Linjamme on vahvistanut oikeaksi 12 (tai jopa 20) vuoden kokemus, eritoten viimeisten 6 vuoden kokemus. Koottakoon avustajia tämän ydinjoukon ympärille antaen sen siten määräytyä yksityiskohtaisemmin, kasvattaen ja laajentaen sitä. Meidän *täytyi* aloittaa illegaalisesta ja „Pravdasta". Mutta emme halua *pysähtyä* siihen. Ja senpä vuoksi, koska Te sanoitte, että „meidän on aika saada oma aikakauslehti", sallikaa vetää Teidät vastaamaan näistä sanoistanne: *joko* hahmottelemaan heti suunnitelman varojen hankkimiseksi paksulle julkaisulle, jolla olisi sellainen ja sellainen ohjelma, sellainen ja sellainen toimitus ja sellainen ja sellainen avustajakunta, *tai* ryhtymään saman suunnitelman mukaisesti laajentamaan *„Prosveshtshenijeta"*.

Oikeammin: ei *joko — tai,* vaan *sekä — että.*

Odotan vastausta. Olette varmaan jo saanut *„Prosveshtshenijeta"* koskevan kirjeen Wienistä. On varmoja toiveita sen vakiinnuttamisesta vuodeksi 1913 pienessä koossa. Jos haluatte, että „meillä olisi oma aikakauslehti", niin ryhtykäämme ajamaan asiaa yhdessä.

Mitä dashnakkeihin [83] tulee, en ole kuullut mitään. Mutta pidän huhua perättömänä. Sen on laskenut liikkeelle hallitus, joka haluaa ahmaista Turkin Armenian.

P. P. S:n * miehet ovat epäilemättä Itävallan *puolella* ja menevät sotaan sen puolesta. Itävallan ja Venäjän sota olisi vallankumoukselle (koko Itä-Euroopassa) hyvin edullinen asia, mutta on vähemmän todennäköistä, että Franz Josef ja Niku tuottaisivat meille kyseisen mielihyvän.

Pyydätte informoimaan useammin. Mielelläni — mutta vastatkaa. Lähetän (toistaiseksi luottamuksellisena) äskeisen neuvottelukokouksemme (joka mielestäni onnistui hyvin ja jolla tulee olemaan merkitystä) päätöslauselmat [84].

Sanotaan, että päätöslauselmat ovat kaikista kirjallisuuden lajeista kuivin. Olen päätöslauselmiin ylen määrin kiintynyt ihminen. Kirjoittakaa, missä määrin ne ovat

* — P.P.S.— Puolan sosialistinen puolue. *Toim.*

Teistä luettavia (erikoisesti vallankumouksellisia lakkoja ja likvidaattoreita koskevat).

Mitä pahaa on amnestiahuhu aiheuttanut Venäjällä? En tiedä. Kirjoittakaa.

N. K. tervehtii.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu tammikuun lopulla 1913
Lähetetty Krakowista
Caprin saarelle (Italia)

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

29

J. M. SVERDLOVILLE [85]

Toveri Andreille, ja jollei häntä ole Pietarissa, niin n:o 3:lle, 6:lle y.m.[86] — Hyvä ystävä! Oli hyvin ikävää kuulla Teidän olettavan, että Vasili liioittelisi „Den" lehden [87] merkitystä. Itse asiassa juuri „Den" ja sen työn järjestäminen on nyt tilanteen *avain*. Jollei siinä saada aikaan uudistusta ja järjestetä sen työtä oikein, joudumme sekä aineelliseen että poliittiseen vararikkoon. „Den" on välttämätön organisatorinen välikappale liikkeen nostamiseksi ja lujittamiseksi. Vain tätä välikappaletta *käyttäen* voidaan nykyisin saada mukaan ihmisiä ja kartuttaa varoja tarkoitukseen, josta puhutte. Asiat Pietarissa ovat huonosti ennen kaikkea sen vuoksi, että „Den" on huono emmekä me osaa käyttää sitä tai sikäläinen „toimittaja"-kunta häiritsee sen käyttämistä.

25.000 kertaa yksi kopeekka tekee kuussa 250 ruplaa. Muistakaa visusti, että muita lähteitä ei yleensä ole. Asiaintila riippuu nyt kokonaan sen taistelun lopputuloksesta, jota Pietarissa käydään likvidaattoreita vastaan: se on selvää. Ja tämän taistelun voi ratkaista vain „Denin" työn järjestäminen oikealla tavalla. Jos on totta, että n:ot 1. ja 3. tahi 3. ja 6. kannattavat varovaisuutta „Denin" uudistuksessa, s.o. aikailemista nykyisten toimittajien karkottamisessa ja konttorin hajottamisessa, niin se on hyvin surullista. Toistamme: se haiskahtaa vararikolta. On vakavissaan puhallettava samaan hiileen ja ryhdyttävä uudistamaan „Deniä". 1) Tarvitaan tilinpitoa kopeekan tarkkuudella, 2) saiko n:o 1. tätä koskevan kirjeen? 3) luitteko Te kyseisen kirjeen? 4) On otettava raha-asiat (tulot ja tilausrahat) omiin käsiin, 5) tehdäänkö se ja koska? 6) On saatava „Deniin" oma toimitus ja hajotettava nykyinen. Asioita hoidetaan nyt kerrassaan kehnosti, bundilaisten likvidaattorien („Zeit") ja ei-sosialidemokraatti Jagiellon mainostaminen on suorastaan häpeä. Se, ettei kamppailla

yhtenäisyyden luomiseksi alhaalta käsin, on typerää ja katalaa. Vaietaan yhtymisestä Vasiljevskiostrovilla, likvidaattoreiden kieltäytymisestä, ei osata vastata „Lutshin" 101. numeroon [88], heidän vastaukseensa,— ovatko sellaiset miehet mitään toimittajia? He eivät ole miehiä, vaan kurjia raukkoja ja asian tärvelijöitä.

„Denin" käyttäminen tietoisten työläisten informointiin ja heidän (varsinkin Pietarin komitean) toimintansa valaisemiseen on kaiken arvostelun alapuolella. On tehtävä loppu näiden toimittajanahjusten niin sanotusta „autonomiasta". Teidän on käytävä käsiksi tähän asiaan ennen kaikkea. Kaivauduttava n:o 1:n „linnakkeeseen". Laitettava puhelin. Otettava toimitus omiin käsiin. Vedettävä mukaan apulaisia. Te yksinänne — osa tuollaisista voimista on pelkkiä toimeenpanijoita — voitte meidän täältä käsin tapahtuvan työn turvin panna asiat täysin kuntoon. Kun tämä asia järjestetään oikein, alkaa toimia tehokkaammin myös Pietarin komitea, joka on aivan naurettavan avuton, ei osaa sanoa mitään ja päästää ohitse kaikki otolliset esiintymistilaisuudet. Sen pitäisi kuitenkin esiintyä miltei joka päivä legaalisesti („vaikutusvaltaisten työläisten" j.n.e. nimissä) ja edes kerran tai kaksi kuukaudessa illegaalisesti. Toistan vielä kerran: *koko* tilanteen avain on „Den". Siinä voidaan saavuttaa voitto ja sitten (vasta sitten) panna käyntiin myös paikallinen toiminta. Muutoin kaikki luhistuu.

Lehden perustamista Moskovaan täytyy lykätä. N:o 3:n ja hänen molempien kollegojensa on kirjoitettava ja julkaistava heti kirje. Heidän viivyttelynsä on anteeksiantamatonta. On esiinnyttävä heti, valloitettava asemat, ilmoitettava, että se on *meidän* lehtemme — heidän kolmen, että he ovat isäntiä (muussa tapauksessa likvidaattorit kaappaavat), on jo päästetty paljon ohitse, pitäkää kiirettä.

Siis esiintyminen on välttämätön. Miksi n:o 3:kin ei voisi olla julkaisijana? Minkälainen on yleensä työnjako n:oilla 1, 3, 6 ja heidän läheisillä ystävillään? Pidettiinkö selostus? Vallitseeko täysi yksimielisyys?

Kirjoitettu helmikuun 9 pnä 1913
Lähetetty Krakowista Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1923

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

30

„PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Kunnioitetut kollegat! En saata olla ilmaisematta suuttumustani sen johdosta, että toimitus on julkaissut 24. numerossa hra Bogdanovin typerän ja julkean kirjeen sekä tehnyt siihen tökerön loppuhuomautuksen [89]. Olihan asetettu tarkka ja selvä ehto: tuonkaltaisia juttuja ei julkaista sopimatta niistä.

Toimitus rikkoo ehtoja, se aivan kuin pitää niitä pilkkanaan. Ei ihme, että *samoista* syistä ei herätä *rahtuakaan* luottamusta Mihaltshin kirje, jossa hän itse peittoaa sata kertaa itseään.

Riian työläisten kysely (n:o 24) on päivätty tammikuun *19:ntenä* [90]. Olisi ollut täysin mahdollista sekä sitoa se 17. numerossa (tammikuun 22 pnä) julkaistuun narodnikkilaisuutta koskevaan artikkeliin että lähettää ajoissa tänne. Toistan, että toimitus pitää pilkkanaan ehtoja. Pyydän päättävästi, että asianomaisten luettua tämän kirjeen se annettaisiin *viipymättä* lehden julkaisijalle, duumaedustaja Badajeville.

Valmiina palveluksiin *V. Iljin*

Kirjoitettu helmikuun 14 pnä 1913
Lähetetty Krakowista Pietariin

Julkaistaan ensi kerran, käsikirjoituksen mukaan

31

„PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Tänään saimme tietää uudistuksen alkamisesta „Den" lehdessä. Tuhannet terveiset, onnittelut ja menestyksen toivotukset. Vihdoinkin uudistus saatiin alulle. Ette voi kuvitella, missä määrin olemme väsyneet työskentelyyn mistään piittaamattoman vihamielisen toimituksen kanssa. N:oille 1 ja 3 lisäys: ihmettelemme, että saatoitte loukkaantua tahi olla tyytymättömiä teräväsävyiseen kirjeeseen kolmiruplasineen. Sillä koko terävyyshän tähtäytyi nimenomaan niitä toimittajia vastaan, joita te, onneksi, olette alkaneet heitellä ulos. Mitä pahaa siinä on, jos ollaan teräviä ulosheitettäviä kohtaan? Vielä kerran onnittelemme uudistuksen alkamisen johdosta. N:o 3:n kirje „Denissä" on mainio, samoin toisten. Vastatkaa, oletteko saaneet budjettipuheen luonnoksen? Lähettäkää aineistoa ja aineistoa. On mahdoton työskennellä ilman sitä. Budjettipuhetta pitäisi puolella laajentaa, jos olisi aineistoa. Numeroiden kirjeet ovat erinomaisia [91]. Onnittelen kaikesta sydämestä. Olkaa hyvät ja toistakaa kursseille toimitettavien kirjeiden toinen osoite — emme ole varmoja sukunimestä. Tehkää hyvin ja lähettäkää nopeammin osoitteet kirjallisuutta varten.

Miten on n:o 10:n laita? Hänhän on A:n [92] oppilas, ehkä hän voi siirtyä numeroihin. Mikä on „Vetshernjaja Potshtan" [93] painos? Ovatko Janin [94] toverit saaneet sen, mitä heille on lähetetty? Kysykää n:olta 3. Lämpimät terveiset.

Kirjoitettu helmikuun 19 pnä 1913
Lähetetty Krakowista Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1923

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

32

„PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Kunnioitetut kollegat! Ennen kaikkea pyydän saada onnitella teitä lehden kaikinpuolisesta huomattavasta parantumisesta, mikä on ollut havaittavissa viime päivinä. Onnitella ja toivottaa jatkuvaa menestystä tällä tiellä. Toissa päivänä lähetin kaksi ensimmäistä kirjoitelmaa „Kasvava epäsuhde" [95]. „Pravdan" 234. numerosta huomaan selvästi, että kyseiset kirjoitukset eivät sovi. Sen vuoksi tehkää hyvin ja antakaa ne heti „Prosveshtshenijeen", minne lähetän lopunkin. Olkaa hyvät ja antakaa sinne myös muut julkaisemattomat artikkelit (vastaus Majevskille; siveellisyydestä; Bulgakov talonpojista — „Russkaja Myslissä" olleiden Bulgakovin kirjoitusten johdosta [96] j.n.e.). Pyydän hartaasti vastaamaan pikemmin, onko tämä tehty. Lähettäkää „Lutshin" 7., 8., 21. ja 24. numero sekä „Pravdan" 25. numero. Sain „Pravdan" ennen aina aamulla, kuten saan vielä nytkin „Retshin" ja „Novoje Vremjan". Mutta viime viikolla „Pravda" rupesi myöhästymään ja tulemaan vasta illalla. On selvää, että ekspeditio lähettää epäsäännöllisesti. Pyydän hartaasti ryhtymään toimenpiteisiin ja saattamaan päivittäisen postittamisen säännöllisemmäksi.

Uusia kirjoja en saa ollenkaan. On ryhdyttävä toimenpiteisiin: a) jotta niitä saataisiin kustantamoilta ennakkoehdoilla, b) jotta edustajien kautta saataisiin Duuman julkaisuja sekä virallisia julkaisuja. On ihan mahdoton tehdä työtä ilman kirjoja... Minulla ei ole „Zavetya" eikä „Russkaja Molvaa". Ilman niitä en voi tulla toimeen. Tarvitsen varsinkin sitä „Russkaja Molvan" numeroa, missä kirjoitettiin „Lutshista" ja selitettiin, että menshevikit vastustavat maanalaista toimintaa.

Maaliskuun 1. (14.) tulee kuluneeksi 30 vuotta Marxin kuolemasta. Pitäisi julkaista kahden tai kolmen kopeekan

liitteenä neljä „Pravdan" kokoa olevaa sivua, jotka sisältäisivät isokokoisen Marxin kuvan ja useampia kirjoituksia [97]. Ja samalla ilmoittaa (seikkaperäisesti) sekä „Pravdasta" että „Prosveshtshenijesta". Ilmeisesti se kustantaisi itse itsensä 25—30 tuhannen painoksena ja tuottaisi tuloakin. Jos suostutte, niin sähköttäkää: „Laatikaa" (ryhdymme silloin kirjoittamaan) ja lisäksi kirjoittakaa yksityiskohtaisempi vastaus. Tehkää hyvin ja vastatkaa kaksi tai kolme kertaa viikossa muutamalla rivillä, mitä kirjoituksia olette saaneet ja mitkä julkaistaan.

Mielestäni menettelitte aivan oikein julkaistessanne täydellisenä Dnevnitskin artikkelin — alkajaisiksi. Mutta vastaisuudessa niin pitkät (ja niin huonot) artikkelit on parasta pidättää ja ryhtyä kirjeenvaihtoon niiden luovuttamisesta „Prosveshtshenijelle".

Teidän *I.*

Kirjoitettu helmikuun 21 pnä 1913
Lähetetty Krakowista Pietariin
Julkaistu ensi kerran v. 1923

Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan

33

M. A. SAVELJEVILLE [98]

Vetrovia varten
Kiireellinen

Hyvä kollega! On erittäin murheellista, että kirjeenvaihtomme ei vain ota järjestyäkseen, että Teille henkilökohtaisesti ei ole erikoista osoitetta, että Te olette liian kauan vastaamatta kysymyksiin. 1) Kirjoitin Teille jo hyvin, hyvin kauan sitten, että „Zvezdaan" jäi, paitsi kirjoitusta „Englantilaisten kiistat liberaalisesta työväenpolitiikasta" vielä kirjoitukset „Kaksi utopiaa" [99] ja boikotismin arvostelua (Amfiteatrovia vastaan, otsaketta en muista). Toistan pyynnön, että ne etsittäisiin ja lähetettäisiin minulle. Toivon voivani käyttää niitä. 2) „Pravdassa" on myös joukko kirjoituksia, joita siellä ei ole käytetty. Pyydän hartaasti Teitä hakemaan ne esille ja laatimaan niistä sanomalehtimiehen katsauksia ja varustamaan ne vaikkapa nimimerkillä T... Sisältö voisi olla vaikka seuraavanlainen: I. Vastaus Majevskille (kirjoitti „Lutshissa" likvidaattoruudesta).— (Nyt tämä aihe on sitäkin tarpeellisempi, kun Dnevnitski ja Plehanov ovat „Pravdan" 234. numerossa kirjoittaneet väärässä äänilajissa.) II. „Russkaja Myslin" Bulgakov talonpojista (en muista otsaketta). III. Siveellisyydestä (kaksi kirjoitusta). IV. „Kasvavaa epäsuhdetta" (kadettien v. 1913 helmikuun neuvottelukokouksen johdosta. Siihen on reagoitava. Kaksi kirjoitusta lähetetty toissa päivänä „Pravdaan", loput neljä ovat pieniä, lähetän ne tänään). Väliotsikot on ladottava petiitillä eikä isolla kirjasinlajilla (kuten oli tehty „Prosveshtshenijen" 1. numerossa julkaistussa artikkelissa „Vaalien tulokset" [100]).

„Prosveshtshenijen" 1. numerossa on kamalan paljon painovirheitä... Lähetän artikkelin „Englantilaisten kiistat liberaalisesta työväenpolitiikasta" oikaisuvedoksen. Artikkeli täytyy julkaista. Ettekö ole vielä vapautuneet

Mihaltshista... Se on välttämätöntä, todellakin välttämätöntä. Näen painovirheen „Prosveshtshenijen" 1. numerossa (s. 26). Se on ehdottomasti oikaistava lehdessä. Oheistan oikaisun.

V. Il.

Painovirhe

„Prosveshtshenijen" tammikuun vihkoon (1913, n:o 1) oli pujahtanut paljon painovirheitä. Oikaisemme yhden, joka muuttaa ajatusta: sivulla 26, rivillä 23 ylhäältä on sanottu „25% työväenpuolueessa", luettava: 52%.

Kirjoitettu helmikuun 22 pnä 1913
Lähetetty Krakowista Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1923

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

34

A. M. GORKILLE

Kallis A. M.!

Miksi Te, hyvä mies, käyttäydytte huonosti? Olette liiaksi raatanut, rasittunut, hermoja särkee. Se ei kelpaa kerrassaan mihinkään. Caprilla jos missään, ja vielä talvisaikaan, jolloin „väentulo" on luultavasti pienempi, pitäisi noudattaa säännöllistä elämää. Olettekohan ilman silmälläpitoa löysännyt otetta, vai miten? Ai-jai-jai, huono juttu. Ryhdistykää ja tiukentakaa „otetta" (päiväjärjestystä), ihan totta! Sairastelu on tällaisina aikoina kerrassaan sallimaton asia. Oletteko alkanut tehdä töitä öisin? Ja kun minä olin Caprilla, väititte, että olin ainoa epäjärjestyksen aiheuttaja ja että ennen sitä oli menty ajoissa nukkumaan. On levähdettävä ja noudatettava päiväjärjestystä, ehdottomasti.

Kirjoitan Trojanovskille ja hänen vaimolleen halustanne tavata. Se olisi tosiaan hyvä. He ovat kunnon ihmisiä. Työssä olemme nähneet heitä vielä vähän; mutta kaikki, mitä heistä tähän asti tiedämme, puhuu heidän hyväkseen. Heillä on myös varoja. He voisivat innostua asiaan ja tehdä paljon aikakauslehden hyväksi. Trojanovskaja matkustaa kohta Venäjälle.

Minua ja kaikkia meitä täällä ilahdutti tavattomasti, että Te *käytte käsiksi* „Prosveshtshenijeen". Ja minä kun jo — pyydän anteeksi — olin ajattelemaisillani: heti kun vain kirjoitan pienestä julkaisusta tai meidän aikakauslehtisestämme, niin A. M:n halu häipyy. Kadun, kadun tuollaisia ajatuksia.

Olisi tosiaan mainio asia, jos saisimme kaunokirjailijat vähitellen lähentymään ja „Prosveshtshenijaa" viedyksi eteenpäin! Se olisi mainiota! Lukija on uusi, proletaarinen,— teemme aikakauslehdestä halvan,— Te ryhdytte julkaisemaan vain demokraattista kaunokirjallisuutta, jossa

ei ole ruikuttelua eikä luopuruutta. Liitämme työläiset lujasti yhteen. Onkin alkanut nousta hyviä työläisiä. Duumassa olevien kuurian edustajiemme kuusikko on ryhtynyt suurenmoisen toimekkaasti *Duuman ulkopuoliseen* työhön. Kas siten lujitetaan oikeaa työväenpuoluetta! Kolmannessa Duumassa sellaista ei olisi saatu koskaan aikaan. Näittekö „Lutshissa" (n:o 24) neljän duumaedustajan kirjeen, joka koskee poistumista? [101] Hyvä kirje, eikö totta?

Entä oletteko nähnyt, mitä on „Pravdassa"? Aleksinski kirjoittaa hyvin eikä toistaiseksi rettelöi! Ihmeellistä! Hän lähetti yhden „manifestin" (miksi hän liittyi „Pravdaan"). Sitä ei julkaistu. Eikä kuitenkaan *toistaiseksi* rettelöi. Ih-meel-lis-tä! Mutta Bogdanov rettelöi: „Pravdan" 24. numerossa on emätyperyys. Ei, hänen kanssaan ei päästä yhteisymmärrykseen! Luin hänen „Insinööri Manney'nsa". Entisenlaista machismia=idealismia, joka on piilotettu niin, etteivät työläiset enempää kuin „Pravdan" typerät toimittajatkaan sitä ymmärtäneet. Tämä machilainen on aivan toivoton, kuten Lunatsharskikin (hänen artikkelinsa lähettämisestä kiitokset). Jospa Lunatsharski saataisiin samalla tavoin irrotettua Bogdanovista estetiikan alalla kuin Aleksinski on alkanut irrottautua hänestä politiikan alalla... jospa ja kunpa...

Mitä tulee oppiin materiasta ja sen rakenteesta, olen kanssanne täysin samaa mieltä, että siitä pitää kirjoittaa ja että se on hyvä keino sitä „myrkkyä vastaan, jota muodoton venäläinen sielu imee itseensä". Sanotte kuitenkin suotta tuota myrkkyä „metafysiikaksi". Sitä on nimitettävä *idealismiksi* ja agnostisismiksi.

Sillä machilaisethan sanovat metafysiikaksi materialismia! Ja juuri *joukko* nykyajan huomatuimpia fyysikkoja salakuljettaa radiumin, elektronien y.m. „ihmeiden" *yhteydessä jumalaa* — sekä kaikkein karkeinta että hienointa — filosofisen idealismin muodossa.

Nationalismin suhteen olen kanssanne aivan samaa mieltä, että siihen on käytävä käsiksi vakavammin. Eräs erinomainen gruusialainen on asettunut meille ja kirjoittaa „Prosveshtshenijeta" varten suurta artikkelia kooten *kaikki* itävaltalaiset y.m. aineistot. Painamme päälle asiassa. Mutta että päätöslauselmamme (lähetän ne painettuina) olisivat „sanahelinää, kanslialuomuksia", se on turhaa haukkumista Teidän taholtanne. Ei. Eivät ne ole sana-

helinää. Meillä Kaukasiassakin ovat gruusialaiset+armenialaiset+tataarit+venäläiset sosialidemokraatit toimineet *yhdessä, yhtenäisessä* sosialidemokraattijärjestössä *yli kymmenen vuotta.* Se ei ole fraasi, vaan se on kansallisuuskysymyksen proletaarinen ratkaisu. Ainoa ratkaisu. Samoin oli Riiassakin: venäläiset+lättiläiset+liettualaiset; erosivat *ainoastaan separatistit* — Bund. Samoin Vilnossa.

On kaksi hyvää sosialidemokraattista kirjasta kansallisuuskysymyksestä: Strasserin ja Pannekoekin. Haluatteko, niin lähetän? Löydättekö ketään, joka kääntäisi Teille saksasta?

Ei, meillä *ei tule* esiintymään sellaista sikamaisuutta kuin Itävallassa. Emme salli sellaista! Sitäpaitsi meikäläisiä, isovenäläisiä, on täällä enemmän. Yhdessä työläisten kanssa emme salli „itävaltalaista henkeä".

Pjatnitskin [102] suhteen *kannatan* asian antamista oikeuteen. On suotta kursailla. Olisi anteeksiantamatonta osoittaa sentimentaalisuutta. Sosialistit eivät suinkaan vastusta keisarillisen tuomioistuimen hyväksikäyttöä. Olemme julkisten mahdollisuuksien käyttämisen *kannalla.* Marx ja Bebel vetosivat keisarilliseen tuomioistuimeen *jopa* sosialistisia vastustajiaankin vastaan. On tiedettävä, *miten* se tehdään, ja tehtävä.

Pjatnitski on tuomittava ja siinä kaikki. Jos Teitä yritetään siitä moittia — sylkäiskää moittijoita vasten naamaa. Vain tekohurskaat saattavat moittia. Olisi *anteeksiantamatonta* antaa periksi Pjatnitskille, päästää hänet menemään peläten oikeudenkäyntiä.

No jaarittelen liian pitkälti. Kirjoittakaa, miten voitte.

Teidän *Lenin*

P. S. Tunnemme Pietarin *Foman.* Hän on nyt Narymissa. Uralin Foma? Emme jaksa muistaa. Vuoden 1907 edustajakokouksessa oli Pietarin Foma.

Kirjoitettu helmikuun jälkipuoliskolla 1913
Lähetetty Krakowista
Caprin saarelle (Italia)

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

35

„SOTSIAL-DEMOKRAT" [103] LEHDEN TOIMITUKSELLE

Trojanovski puuhaa jotain riidan tapaista Koban „Prosveshtshenijeta" varten kirjoittaman artikkelin „Kansallisuuskysymys ja sosialidemokratia" johdosta. Pitäisi mukamas sanoa, että se on väittelyluontoinen, koska Galina kannattaa kansallista kulttuuriautonomiaa!!

Olemme tietenkin ehdottomasti vastaan. Artikkeli on *oikein hyvä.* Kysymys on nykytärkeä ja me emme luovuta rahtuakaan periaatteellisista asemistamme bundilaislurjuksille.

P. S. Pietarista, Moskovan alueelta ja etelästä on *hyviä* viestejä. On kasvamassa ja kiteytymässä illegaalinen *työväen* järjestö. „Pravdassa" on *aloitettu* uudistus.

Kirjoitettu ennen helmikuun 27. 1913
Lähetetty Krakowista Pariisiin

Julkaistaan ensi kerran, käsikirjoituksen mukaan

36

A. M. GORKILLE

Hyvä A. M.! Luin tänään „manifestin" [104]...

Kirjailijoille myönnetty amnestia vaikuttaa täydelliseltä. Teidän on yritettävä palata — *on otettava tietysti sitä ennen selville, että Teille ei viritettäisi ansaa „koulun"* [105] *y. m. s. vuoksi.* Siitä tuskin voitaneen syyttää.

Toivottavasti ette ole sillä kannalla, että amnestiaa ei olisi „otettava vastaan"? Se olisi väärä kanta: nykyisinä aikoina vallankumousmies voi tehdä *enemmän* Venäjällä ollessaan, duumaedustajammehan jopa allekirjoittavat „juhlallisen lupauksen".

Teidän kohdallanne ei ole edes kysymys allekirjoittamisesta, vaan amnestian hyväksikäytöstä. Kirjoittakaa mielipiteenne ja *näkymät.* Kai poikkeatte tänne, jos lähdette liikkeelle,— tämähän on matkan varrella!

Mahdollisuus kierrellä Venäjää (uutta Venäjää) merkitsee vallankumoukselliselle kirjailijalle mahdollisuutta iskeä sitten sata kertaa lujemmin Romanoveja ja kumpp. ...

Oletteko saanut edellisen kirjeeni? Ei ole kuulunut viestejä pitkiin aikoihin. Miten on terveytenne laita?

Teidän *Lenin*

P. S. Oletteko saanut N. K:n kirjeen *aineistoineen?*

Kirjoitettu v. 1913 maaliskuun 6. jälkeen
Lähetetty Krakowista
Caprin saarelle (Italia)

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

37

„SOTSIAL-DEMOKRAT" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Meillä on ollut paljon vangitsemisia. Koba on viety. „Pravdan" painos on arkisin 30—32 tuh. ja juhlapäivisin 40—42 tuh. Yleinen hätähuuto: ei ole voimia. Likvidaattoreilla on runsaasti sivistyneistöä, mutta meiltä vievät kaikki.

On päätetty „periaatteessa" luopua lisäsivuista ja ryhtyä julkaisemaan erikoismaksusta 4—8—12-sivuista „Pravdan" viikkoliitettä („Zvezdan" asemesta), olisi hyvä, jos se onnistuisi — ei vain ole voimia.

Kuusikko toimii hyvin yksituumaisesti — mutta valittaa olevan raskasta.

Koko „sivistyneistö" on likvidaattoreilla. Työväenjoukot ovat meidän puolellamme („Pravdan" 40 tuh. contra * „Lutshin" 12 tuh.), mutta *oman* sivistyneistön luominen käy työläisiltä tavattoman vaikeasti. Hitaasti ja vaikeasti.

Yleensä puolueen asiat Venäjällä ovat selvästikin paranemassa. Työläisten kerhot, ryhmät ja järjestöt ovat kaikkialla selvästi kasvamassa ja lujittumassa. Ne laajentuvat. Myös Ural ja Etelä ja Moskovan alue (varsinkin). Kaukasiassa on parantumista (viimeiset uutiset — jälleen vangitsemisia)...

Sosialidemokratia on ilmeisesti elävöitymässä. Jälleen on alettu saada (vähän kerrallaan) rahaa. Uutinen! Sotaväen keskuudessa on havaittavissa merkkejä vallankumouksellisten järjestöjen elävöitymisestä. Mutta liikkeen vauhti on jotenkin erilainen, uusi.

Olette kai huomanneet Plehanovin „Pravdassa"? Hän oikutteli aikansa ja... palasi. Siinä vasta oikuttelija! Hän auttoi Majevskia [106] (I. 1912 jälkeen),— sitten erosi tästä (VIII. 1912) — sai tältä armottomat haukkumiset — ja nyt

* — vastaan. *Toim.*

haukkuu tätä jälleen!! Kiselev lähetti minulle pitkän kirjeen, jossa moittii puoluemies-menshevikkien ahdistelemisesta, joilta minä muka turhaan vaadin, että he olisivat „leniniläisiä". Hupsu! Gr—i arvelee, että se olisi Plehanovin tekemä „siirto"...

Olen lukenut Rosan uuden kirjan „Die Akkumulation des Kapitals" *. Hän valehtelee kovasti! Vääristelee Marxia. Iloitsen suuresti, että niin Pannekoek ja Eckstein kuin myös O. Bauer ovat yksimielisesti tuominneet hänet ja sanoneet häntä vastaan samaa, mitä minä sanoin v. 1899 narodnikkeja [107] vastaan. Aion kirjoittaa Rosasta „Prosveshtshenijen" 4. numeroon [108].

Koba ehti kirjoittaa laajan („Prosveshtshenijen" kolmea numeroa varten) artikkelin kansallisuuskysymyksestä. Hyvä juttu! On tapeltava totuuden puolesta Bundista ja likvidaattoreiden keskuudesta tulevia separatisteja ja opportunisteja vastaan.

Venäjällä vähäistä veden liikuntaa: ulkomailta palaa enemmän kuin ennen ihmisiä kotiin työhön.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu ennen maaliskuun 29. 1913
Lähetetty Krakowista Parisiin

Julkaistaan ensi kerran, käsikirjoituksen mukaan

---

* — „Pääoman kasautuminen". *Toim.*

38

„PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Hyvät toverit! Suuret kiitokset seikkaperäisestä kirjeestä ja hyvin arvokkaista tiedoista. Kirjoittakaa enemmän ja järjestäkää meille yhteyksiä piireihin.

On hyvin tärkeä tietää, että likvidaattorit suhtautuvat „vihamielisesti" puoluemies-menshevikkien lähentymiseen puolueen kanssa. Siitä on tehtävä piireittäin päätöslauselmia. Tämä tosiasia osoittaa tuhannennen kerran, että likvidaattorit ovat lopullisesti muuttuneet puolueen ulkopuoliseksi ja puolueenvastaiseksi ainekseksi, että yhdistyminen on mahdollista vain heitä vastaan („Lutshia" vastaan) eikä mitenkään heidän kanssaan. Olette mielestäni täysin oikeassa antaessanne tälle tosiasialle suuren merkityksen. Ei voi olla puhettakaan yhtenäisyydestä likvidaattorien kanssa: puoluetta ei voida yhdistää puolueen hävittäjien kanssa. V. 1913 helmikuun neuvottelun päätöslauselma, jossa puhutaan yhtenäisyydestä alhaalta käsin, olisi nähdäkseni hektografoitava (jos sitä on vähän) oheistaen siihen „Lutshia" vastaan suunnatun päätöslauselman ja luetellen täsmälleen 5 kohtaa [109].

Edelleen yhdyn täydellisesti mielipiteeseenne 7 vastaan käytävän kamppailun tärkeydestä ja työläisten aloitteellisuudesta siinä yhteydessä. Seitsikko [110] on horjuvaa puolueenviereistä, mutta heikosti puoluekantaista joukkoa. Heidän kanssaan voidaan tehdä sopimuksia Duuman sisällä tarkoituksena ohjata heitä ja vetää mukaan, mutta olisi rikollista peitellä heidän likvidaattoruuttaan, selkärangattomuuttaan ja periaatteettomuuttaan. On tuettava ja kehiteltävä kamppailua 7 vastaan. Nyt kun likvidaattorien „Lutshia" laajennetaan (ilmeisesti liberaalien varoilla, sillä „Lutsh" tuottaa 1.000 rpl kuussa tappiota ja sen painos on vain 12.000), on kymmenkertaisesti tehostettava kamppailua kuuden työväen edustajan avustamisen sekä

„Pravdan" tilaamisen ja laajentamisen puolesta. Taistelua „Pravdasta" on käytävä suoraan tehtailla: on vaadittava tilaamaan enemmän, valloitettava jokainen tehdas „Lutshilta" ja järjestettävä tehtaiden kesken kilpailu „Pravdan" tilaajamäärän lisäämisestä. Puoluekantaisuuden voitto on „Pravdan" voitto ja päinvastoin. On aloitettava seuraavanlainen kamppailu: „Pravdan" painoksen nostaminen 30.000:sta 50—60.000:een ja tilaajamäärän 5.000:sta 20.000:een ja pyrittävä hellittämättä siihen. Silloin saamme „Pravdan" laajemmaksi ja paremmaksi.

Teidän huomautuksenne intellektuellien puuttumisesta on aivan oikea. Heitä ei tule olemaankaan. Heidät korvaa „Pravda" ja illegaalinen kirjallisuus. Teidän on julkaistava vaikkapa hektografoituja päätöslauselmia ja lehtisiä, kunnes tekniikka saadaan jaloilleen. On julkaistava viikoittain 30—60 kpl Pietarin komitean hektografoituja päätöslauselmia ohjekirjelmien muodossa; näistä päätöslauselmista voisimme aina kirjeellisesti sopia. Ajatelkaa asiaa. Se lujittaisi illegaalista työtä, vähentäisi uhrien määrää, yleistäisi propagandaa j.n.e.

Pietarin komitean päätöslauselma 6:n puolesta 7:ää vastaan on mainio [111]. Eikö sitä sitten ole edes hektografoitu? Se on ehdottoman välttämätöntä. Juuri sentapaisia kamppailuja tarvitaankin. Koetamme lähettää kirjoituksia „Izvestijaa" [112] varten. Tiedottakaa aikamäärät. Ilmoittakaa, mikä on „Izvestijan" koko ja kirjoitusten suuruus.

L.

Kirjoitettu huhtikuun 5 pnä 1913
Lähetetty Krakowista Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1923

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

39

A. M. GORKILLE

Hyvä A. M.!

Miten on artikkelin tai kertomuksen laita „Prosveshtshenijen" *toukokuun* vihkoon? Minulle kirjoitettiin sieltä, että voitaisiin painaa *10—15 tuhatta* (niin sitä meillä harpotaan!), jos olisi Teiltä jotain. Ilmoittakaa, onko tulossa. Ja sitten „Pravda" painattaa sen uudestaan ja sen lukee 40.000 ihmistä. Niin... „Prosveshtshenijen" asiat voisivat luistaa hyvinkin, sillä *eihän,* hitto soikoon, ole olemassa ainoatakaan täysipainoista työläisille, *sosialidemokraateille* ja vallankumoukselliselle demokratialle tarkoitettua aikakauslehteä, kaikki ovat jonkinlaisia iljettäviä naukujia.

Miten voitte? Oletteko levännyt ja aiotteko levähtää kesällä? Teidän on todellakin levättävä *kunnolla!*

Minua vastustaa. Vaimoni on sairastunut basedowintautiin. Hermot! Minunkin hermoni pakkaavat reistailemaan. Olemme muuttaneet kesäksi maalle, Poroniniin, lähelle Zakopanea. (Osoitteeni on: Herrn Wl. Uljanow. *Poronin. Galizien.* Austria.) Oivallista seutua. Terveellistä. Korkeus 700 metrin paikkeilla. Mitähän, jos tulisitte käymään? Tänne tulee kiinnostavia työläisiä Venäjältä. Zakopane (7 virstan päässä meiltä) on tunnettu ilmastokylpylä.

Oletteko nähnyt Demjan Bednyin [113] „Tarinoita"? Jollette, lähetän. Mikäli olette nähnyt, kirjoittakaa mitä arvelette.

Saatteko säännöllisesti „Pravdaa" ja „Lutshia"? Asiamme menee kaikesta huolimatta eteenpäin ja on rakentumassa *vallankumouksellinen* sosialidemokraattinen työväenpuolue vastoin liberaalisia luopureita, likvidaattoreita. Vielä sitä meilläkin juhlitaan. Iloitsemme parhaillaan voitosta, minkä Pietarin työläiset ovat saavuttaneet likvidaattoreista metallimiesten liiton hallinnon vaalissa.

Se „teidän" Lunatsharskinne on yliveto!! Kerrassaan yliveto! Maeterlinck edustaa muka „tieteellistä mystisismiä"... Vai eivätkö Lunatsharski ja Bogdanov olekaan enää teidän?

Leikki sikseen. *Voikaa hyvin.* Kirjoittakaa pari sanaa. *L e v ä h t ä k ä ä* paremmin.

Teidän *Lenin*

Uljanow. Austria. *Poronin* (Galizien).

Mitä piditte „Pravdan" juhlanumerosta [114]?

Kirjoitettu toukokuun alkupuoliskolla 1913
Lähetetty Poroninista
Caprin saarelle (Italia)

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

40

„PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Kunnioitetut kollegat!

Tänään sain vihdoin „Pravdan" numerot viime päiviltä, oikeammin, viime viikolta. Kiitän kovasti ja onnittelen suuresti menestyksestä: nähdäkseni lehti *on* nyt *päässyt* epäilemättä jaloilleen. Parannus on tavattoman suuri ja vakava — toivottavasti se jää pysyväksi ja lopulliseksi. Kysymys Plehanovin kirjoitusten pituudesta ja likvidaattoruudenvastaisen aineiston runsaudesta (mistä kirjoittaa eräs työväen edustaja) ovat yksityisseikkoja; tässä suhteessa korjaus on helppo suorittaa, kun lehti kerran on vankalla pohjalla, ja uskon että paikalliset työntekijät oitis näkevät, miten korjaus on tehtävä. Saimme seikkaperäisen kirjeen myös eräältä avustajalta (jolla valitettavasti ei ole „duumaedustajan" mieluista arvoa) ja ilahduimme suuresti onnitellen mielessämme kaikkinaisesta menestyksestä. Näyttää siltä, että nyt (ja vasta nyt, St—vin [115] seikkailun jälkeen) hoipertelun aika on päättynyt... kunpa en vain pilaisi asiaa kehumalla!..

En kehota esittämään Plehanoville uhkavaatimuksia: aikaista! voisi olla vahingoksi!! Jos kirjoitatte hänelle, kirjoittakaa ystävällisemmin ja leppoisammin. Hän on nyt arvokas, sillä hän taistelee työväenliikkeen vihollisia vastaan.

Demjan Bednyin suhteen olen edelleen *myönteisellä kannalla.* Älkää, ystävät hyvät, tarrautuko inhimillisiin heikkouksiin! Lahjakas ihminen on harvinaisuus. Häntä on järjestelmällisesti ja varovasti tuettava. Otatte omalletunnollenne synnin, suuren synnin (sata kertaa suuremman kuin erilaiset henkilökohtaiset „synnit", mikäli sellaisia on...) työväendemokratian edessä, jollette vedä lahjakasta avustajaa mukaan, *ettekä auta* häntä. Selkkaukset ovat olleet vähäisiä, mutta asia on suuri. Ajatelkaa sitä!

Laajentamisasiasta kirjoitin hiljan yksityiskohtaisesti prosveshtshenijelaiselle; toivon teidän myös nähneen kyseisen kirjeeni. Minäkin kannatan varovaisuutta raha-asioissa: samat kuusi sivua (nykyiset lisäsivut) on *annettava ulos toisin,* toisenlaisen kastikkeen, nimikkeen ja sisällyksen kera: 4 sivua sunnuntailiitettä etumaisia varten+2 sivua 1 kopeekan „työläiskopeekkalehteä" *joukkoja* varten, sadantuhannen lukijan valloittamiseksi, sisällöltään äärimmäisen kansanomaista. Ei ole jäljiteltävä „Lutshia", vaan kuljettava *omaa* tietä, proletaarista tietä: 4 sivua etumaisia *työläisiä* varten ja *2* sivua (ja ehkä *sittemmin* 4) *joukkoja* varten pitkäaikaisen ja sitkeän taistelun käymiseksi 100.000 lukijasta. On edettävä sekä leveys- että syvyyssuuntaan, mentävä joukkoihin eikä toimittava „Lutshin" kaltaisten intelligenttien esikuvien mukaan.

Vielä kerran: terveiset, onnittelut ja parhaat toivotukset.

Teidän *V. I.*

Erikoiset terveiset vielä Vitimskille: hänen liberaalienvastainen kirjoituksensa, jossa käsitellään kysymystä työväenlehdistöstä ja työväendemokratiasta, oli **erittäin** *onnistunut*[116]!! Mutta Bogdanovin „Ideologia" on *varmaankin* kerettiläisyyttä: lupaan sen tarkalleen todistaa teille!!

Painoksen lisääntymisestä marxilaiset tietysti iloitsevat, kun lisääntyminen tapahtuu *marxilaisten* eikä *marxilaisvastaisten* kirjoitusten ansiosta. Me haluamme aatteellisen lehden — kaikki „Pravdan" avustajat ja lukijat haluavat sitä —, marxilaisen eikä machilaisen? Eikö niin?

P. S. Osoite ei ole Paronen, vaan *Poronin* (Galizien) ja ristisiteeseen on ehdottomasti *lisättävä: Varsovan—Gránican—Zakopanen kautta.*

Kirjoitettu toukokuun lopulla 1913
Lähetetty Poroninista Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1933

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

41

G. V. PLEHANOVILLE

Kunnioitettu Georgi Valentinovitsh!

Kuuden sosialidemokraattien duumaedustajan toimeksiannosta käännyn puoleenne ehdottaen, että saapuisitte kesällä muutamaksi viikoksi Zakopaneen luennoimaan niistä marxilaisuuden ja sosialidemokraattisen liikkeen kysymyksistä, jotka Te valitsette. Pietarista kirjoitetaan meille tänään, että mukaan tulee mahdollisesti myös neljä likvidaattoreita tukevaa tai horjuvaa edustajaa (Burjanov, Tuljakov, Haustov ja *ehkä* myös Mankov). Menshevikkeinä he antavat tietysti erikoisen merkityksen Teidän osallistumisellenne.

Me puolestamme pitäisimme erittäin hyödyllisenä, että tähän toimenpiteeseen, joka on mielestämme tavattoman tärkeä yhteyksien lujittamiselle työväkeen sekä puoluetyön voimistamiselle, osallistuisi eri katsomuksia edustavia puoluemiehiä.

Asian salaisuuden vuoksi olemme päättäneet olla ilmoittamatta luentojen järjestämissuunnitelmasta yhdellekään ulkomaiselle ryhmälle — sitäkin suuremmalla syyllä, koska duumaedustajia ovat uhkaamassa todennäköisesti aivan erikoisen ankarat rankaisutoimenpiteet.

Poronin, missä luennot aiotaan järjestää, sijaitsee 7 km rautatiematkan päässä Zakopanesta, joka on Galitsian parhaita vuoristokylpyläitä. Asian rahallisesta puolesta (matkakustannusten suorittamisesta) voidaan tarpeen vaatiessa sopia erikseen kirjeellisesti.

Tehkää hyvin ja kirjoittakaa, oletteko suostuvainen tähän ehdotukseen.

Valmiina palveluksiin *N. Lenin*

Osoitteeni on: Herrn Wl. Uljanow.
Poronin (Galizien). Autriche.

Kirjoitettu viimeistään kesäkuun 22 pnä 1913
Lähetetty Poroninista Geneveen
Julkaistu ensi kerran v. 1930

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

42

A. M. GORKILLE

Hyvä Al. Maks.! Saimme tänään Pietarista kirjeen, että suunnitelmamme sosialidemokraattien duumaedustajien tulosta tänne (*äärimmäisen salainen:* Teitä lukuunottamatta, niin on päätetty, ei kenellekään sanaakaan) on lähellä toteutumistaan. „Pravdan" kannalla olevan kuusikon lisäksi, niin kirjoitetaan, saapuvat mahdollisesti Tuljakov, Burjanov, Haustov, vieläpä ehkä Mankovkin. Ilmeisesti onnistutaan saamaan mukaan myös joitakuita työläisiä (ei-duumaedustajia). Olkaa hyvä ja kirjoittakaa, voisitteko Te saapua (pitämään muutamia luentoja tai keskusteluja tahi oppitunteja, miten tahdotte) vai ette? Se olisi mainiota! Täältä 7 km päässä (rautateitse) sijaitsee Zakopane — oikein hyvä kylpylä. Matkarahat saamme kaiken todennäköisyyden mukaan hankittua (niin kirjoitetaan). Zakopanesta kylpylänä voimme kerätä ja lähettää kaikki tiedot.

Jos terveys sallii, tulkaa toki edes vähäksi aikaa! Lontoon [117] ja Caprin koulun jälkeen näkisitte taas työläisiä.

Malinovski olisi tahtonut matkustaa luoksenne, mutta ei voinut, aikaa ei riittänyt. Hän ja kaikki duumaedustajat lähettävät Teille paljon terveisiä.

Odotan vastausta.
Teidän *Lenin*

Lehdet ovat täynnä tietoja „selkkauksesta". Luulen, että „Pravdamme" kuristetaan hengiltä. Se Maklakov tekee sen tavalla tai toisella, ohi Duuman, vastoin Duumaa tai miten tahansa, joka tapauksessa hän sen tekee! [118]

Silloin käymme jälleen julkaisemaan illegaalista kirjallisuutta — rahaa ei vain ole.

Entä eikö „kauppias" ole ryhtynyt vielä antamaan? Olisi jo aika. Paras aika.

Osoite: Herrn Wl. Uljanow. *Poronin* (Galizien). Autriche.

Kirjoitettu viimeistään
kesäkuun 22 pnä 1913
Lähetetty Poroninista
Caprin saarelle (Italia)

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

43

IV VALTAKUNNANDUUMAN BOLSHEVIKKIEDUSTAJILLE

Hyvät ystävät. Mielestämme teitte virheen sitoessanne itsenne Feodoriin [119]. Siitä ei luultavastikaan koidu mitään muuta kuin riitaa. Teidän olisi pitänyt julkaista oma toimintakertomuksenne. Nyt on kuitenkin lähdettävä siitä, mitä on jo tehty. Kyseisessä tilanteessa on ennen kaikkea pidettävä kiinni *täydestä tasa-arvoisuudesta* ja esitettävä ensi tilassa suunnilleen seuraava virallinen päätöslauselma: „Osuuskunta [120] päättää, että toimintakertomusta laadittaessa ei sallita kummankaan suuntauksen enemmistövaltaisuutta toiseen nähden ja että molemmat suuntaukset (6:kko ja 7:kko) nauttivat täydellistä tasa-arvoisuutta kaikissa suhteissa, s.o. valiokunta muodostetaan puoliksi kummankin edustajista, kiistanalaiset kohdat toimitetaan yhteisestä sopimuksesta eikä enemmistövaltaisesti. Mikäli kertomuksen lopussa julkaistaan edustajien puheita, niiden valinnan tulee myös tapahtua yhteisestä sopimuksesta." Tällainen päätöslauselma on välttämätön. Muussa tapauksessa valiokunta saatetaan muodostaa puoliksi, mutta sitten osuuskunta voi yhden äänen enemmistöllä vahvistaa sen, mitä likvidaattori esittää. Jos Feodora hylkäisi tuollaisen päätöslauselman, suosittelemme ilmoittamaan virallisesti, että huomioiden toisen puolen haluttomuuden tasa-arvoisuuden myöntämiseen te varaatte itsellenne täyden toimintavapauden. Samanaikaisesti te kuitenkin voitte nimetä ehdokkaanne.

Oheistamme aivan alustavan teesiluonnostelman:

1) Vaalikamppailu. Tilanne, jossa se tapahtui. Tulokset sosialidemokraattien osalta. Sosialidemokraattien vaaliohjelma, 8-tuntinen päivä, maiden konfiskointi, täydellinen demokratisointi.

2) Sosialidemokraattisen edustajaryhmän kokoonpano. Konstituoituminen. Jagiellon asia. (Sekä 6 että 7 näkökantojen selostus. Mainiuta vastalauseista.)

3) Edustajaryhmän poliittinen ohjelma ja sen ensimmäiset esiintymiset. Julkilausuma. Mainiuta, että 6:kko hylkää kansallisen kulttuuriautonomian. Mainiuta, että laajat työväenkerrokset ovat hyväksyneet nimenomaan... julkilausuman tunnukset. Sosialidemokraattien poliittisen aseman luonnehdinta.

Päätunnuksiksi ovat jääneet: 8-tuntinen päivä, maiden siirtyminen, täydellinen demokratisointi.

4) Edustajaryhmän välikysymykset.

5) Edustajaryhmä ja budjetti.

6) Duuman porvarilliset ryhmät ja niiden sekä liberaalien terävä arvostelu (Maklakovin, lokakuulaisten ja mustasotnialaisten puheet).

7) Työläiset ja edustajaryhmä. Evästykset, vetoomukset, vastakaiku, aineisto välikyselyihin, rahallinen keskinäisapu j.n.e.

8) Duumaedustajan koskemattomuus (Petrovskin tapaus)[121].

Sisäiset erimielisyydet; kumpikin taho esittää itse kantansa, ja niiden käyttöön annetaan yhtäläinen määrä sivuja. Molempien tahojen esiintymiset julkaistaan lehdissä. Työläisten päätöslauselmien luettelo, niin paljon kuin on. Liite. Tärkeimmät tehtävät.

Odotamme tietoja. Huvilat on vuokrattu.

Kirjoitettu kesäkuun 30 pnä 1913
Lähetetty Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

44

A. M. GORKILLE

25. VII. 1913.

Hyvä A. M.! Olen koko ajan ollut aikeissa kirjoittaa Teille, mutta se on siirtynyt vaimolle tehtävän leikkauksen vuoksi. Toissa päivänä sitten leikkaus viimein tehtiin, ja hän on jo paranemaan päin. Leikkaus oli aika vaikea ja olen hyvin iloinen, että se onnistuttiin teettämään Kocherilla.

Nyt asiaan. Te kirjoititte tulevanne elokuussa Berliiniin. Mihin aikaan elokuuta? alussa vai lopussa? Me aiomme lähteä täältä 4. elokuuta. Meillä on liput Zürichin—Münchenin—Wienin kautta ja kaikissa näissä kaupungeissa pysähdymme. (Saattaa olla, että tohtori ei päästä meitä vielä 4:ntenä, silloin siirrämme vielä lähtöä.)

Emmekö voisi tavata jossain? Sillä matkustatte kai Bernin tahi Zürichin tahi Münchenin kautta?

Meidän pitäisi *välttämättä* tavata. *„Pravdan"* lakkauttaminen tekee tilanteen hiton vaikeaksi. Ehkäpä keksisimme jotain. Sitten Berliinissä Te voisitte tehdä hyvin paljon meidän, s.o. *„Pravdan"* hyväksi.

Siksi pyydän hartaasti kirjoittamaan *heti* vaikkapa pari sanaa siitä, onko mahdollista, että tapaisimme täällä tai mainituissa kaupungeissa elokuun alussa? Jos se ei ole mahdollista, kirjoitan Teille silloin yksityiskohtaisemmin kaikista asioista, muun muassa koulusta (järjestäjän palo oli meille pirunmoinen kolaus; etsimme toista).

Puristan lujasti kättänne ja toivotan kaikkinaista hyvää, ennen muuta terveyttä matkaa varten. Vastatkaa siis *heti!*

Teidän *Lenin*

Osoite: Herrn Uljanoff. 4. Gesellschaftsstrasse. 4. (Sveitsi) *Bern.*

Lähetetty Bernistä Caprin saarelle (Italia)

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

45

SAKSAN SOSIALIDEMOKRAATTISELLE PUOLUEELLE A. BEBELIN KUOLEMAN JOHDOSTA

Otamme osaa suruunne kansainvälisen vallankumouksellisen sosialidemokratian huomatuimman johtajan menetyksen johdosta.

Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen Keskuskomitean toimeksiannosta

Lenin

Kirjoitettu v. 1913 elokuun 13. ja 17. välisenä aikana
Lähetetty Poroninista Berliiniin

Julkaistu elokuun 17 pnä 1913 „Vorwärts" lehden 211. numerossa

Julkaistaan lehden tekstin mukaan Venäjännös saksan kielestä

46

S. G. SHAUMJANILLE [122]

Hyvä toveri! Palattuani kotiin löysin sieltä Teidän kirjeenne. Lähettäkää ehdottomasti enemmän Kaukasian kansallisuuskysymystä käsittelevää aineistoa (jos kerran Te ette, *valitettavasti,* voi itse kirjoittaa) ja *Kostrovin* artikkeli sekä hänen kirjasensa, kokousedustajien alustukset venäjännöksineen (toivon, että löydätte kääntäjän) ja Kaukasian ***kansallisuuksia*** koskevaa *tilastoa* sekä aineistoa Kaukasiassa, Persiassa, Turkissa ja Venäjällä asustavien kansojen suhteista, sanalla sanoen lähettäkää kaikkea, mitä on ja mitä voitte kerätä. Älkää myös unohtako *etsiä* kaukasialaisia tovereita, jotka voisivat kirjoittaa artikkeleita Kaukasian kansallisuuskysymyksestä.

Tervehtien ja toivottaen menestystä

Teidän *V. Iljin*

Tiedättekö, asuuko Tshornyi Jarissa vielä kirjailija Goldenberg vai onko hänen aikansa jo päättynyt? Miten hän voi, hän oli tietääkseni hyvin sairas. Mikä hän on nykyisin miehiään?

Tervehdin Teitä ja puristan lujasti kättänne.

Oletteko ollut Nizhni Novgorodissa ja nähnyt ketään yhteisistä tuttavistamme?

Kirjoitettu elokuun 24 pnä 1913
Läheteity Poroninista Astrakaniin

Julkaistu ensi kerran v. 1925

Julkaistaan käsin kirjoitetun jäljennöksen mukaan

47

„PRAVDA TRUDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE [123]

P. S. En ole saanut „Pravda Trudan" 5. numeroa. Kiitän suuresti „Novaja Rabotshaja Gazetan" lähettämisestä: puuttuu vain 7. numero, samoin „Nash Putj" [124] lehden 7. ja 9. numero. Tehkää hyvin ja lähettäkää.

Minusta tuntuu, että teette tavattoman virheen ajelehtiessanne ajattelemattomasti virran mukana *ja säilyttäessänne* lehden sävyn *muuttamattomana.* Kaikki viittaa siihen, että on *muutettava* niin sävyä *kuin myös sisältöä* kronikan osalta. On *saatava aikaan* se, että lehti olisi legaalinen, sensuurikelpoinen. Se voidaan ja täytyy saada aikaan. Muutoin pilaatte suotta asian, johon olette ryhtyneet. Harkitkaa tätä asiaa vakavasti.

Kirjoitettu aikaisintaan syyskuun 30 pnä 1913
Lähetetty Poroninista Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1933

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

48

A. M. GORKILLE

30. syyskuuta 1913.

Hyvä A. M.! Vastaukseni on hiukan myöhässä. Pyydän anteeksi. Olin niin hiton harmissani Bernissä ja myöhemmin!! Ajattelin: jos Te olette Veronassa (Bebeliä koskeva sähkeenne oli lähetetty Veronasta [125]) — tai jossain Rom...?? — sillä minähän *olisin voinut* matkustaa Bernistä Veronaan!! Mutta Teiltä ei kuulunut silloin *kuukausiin* mitään...

Olen kauhean huolissani siitä, mitä kirjoitatte sairaudestanne. Menetteletekö hyvin asuessanne Caprilla saamatta hoitoa? Saksalaisilla on erinomaisia parantoloita (esim. St. Blasien, lähellä Sveitsiä), joissa hoidetaan ja *täysin* parannetaan keuhkovikoja, saadaan *täydellisesti* arpeutumaan, lihotetaan, sen jälkeen totutetaan järjestelmällisesti kylmyyteen, karaistaan vilustumista vastaan ja päästetään pois tervehtyneinä, työkykyisinä ihmisinä.

Ja Te aiotte lähteä Caprin jälkeen talvella — Venäjälle???? Pelkään kovasti, että se vahingoittaa terveyttänne ja murtaa työkykynne. Onko siellä Italiassa *ensiluokkaisia* lääkäreitä??

Toden totta, käykää ensiluokkaisen lääkärin luona Sveitsissä * tai Saksassa,— hoitakaa pari kuukautta *v a k a v a s t i* terveyttänne *hyvässä* parantolassa. Sillä joka suhteessa on sallimatonta haaskata turhaan yhteistä omaisuutta, s.o. sairastella ja heikentää työkykyään.

Kuulin („Prosveshtshenijen" toimittajalta, joka oli nähnyt Ladyzhnikovia [126]), että Te olette tyytymätön *„Pravdaan"*. Kuivakiskoisuudestako? Se on totta. Sitä puutetta ei ole kuitenkaan helppo heti korjata. Ei ole väkeä. *Suurella* työllä saimme vuoden kuluttua alullepanosta vasta *siedettävän* toimituksen Pietariin.

* Voin ottaa selville nimet ja osoitteet.

(Teidän kirjeenne olen lähettänyt *„Prosveshtshenijeen"*.) Kirjoittakaa, minkälaiset ovat suunnitelmanne ja *miten on terveytenne laita.* Pyydän hartaasti, *että ryhdytte vakavasti hoitamaan terveyttänne* — sillä, ihan totta, parantuminen on *täysin mahdollista,* kun taas taudin laiminlyöminen on suorastaan sallimatonta ja rikollista.

Teidän *Lenin*

P. S. Meillä osittain jo oli, osittain vielä tulee hyvää väkeä. *Entä oletteko nähnyt „N a s h P u t j"* lehteä? Mikä menestys? Jo toinen sanomalehti. Järjestämme kolmannenkin — etelään.

Osoite: Uljanow. *P o r o n i n* (Galizien). *Austria.* (Talvella olen Krakowissa: Lubomirskiego. 51.)

Lähetetty Poroninista Caprin saarelle (Italia)

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

49

„ZA PRAVDU" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Kunnioitetut kollegat!

Suuret kiitokset lehden lähettämisestä *toistamiseen aikanaan,* s.o. *samanaikaisesti* kaikkien porvarillisten lehtien kanssa. Muulloin, paitsi näillä kahdella kerralla, „Za Pravdu" on aina tullut *1/2 päivää* myöhemmin kuin porvarilliset lehdet. Eikö asiaa voitaisi korjata ja lähettää se *aina* aikanaan, jotta se tulisi *samanaikaisesti* porvarillisten lehtien kanssa?

Parhaat terveiset!

Teidän *Lenin*

P. S. Mikä on nyt lehden painos? Saadaanko koskaan (Loppujen lopuksi!!) tiliselvitystä? Mitä legaalisuuteen tulee, niin Teidän sihteerinne oli väärässä viime kirjeessään: legaalisuuden laajentamiseksi voidaan ja täytyy tehdä vielä *paljon.*

Minkä verran on *nykyisin* tilaajia?

Kirjoitettu loka—joulukuussa 1913
Lähetetty Krakowista Pietariin

Julkaistu ensi kerran
toukokuun 5 pnä 1927
„Pravda" lehden 99. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

50

„ZA PRAVDU" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Toimittajalle
Kirje toimitukseen

Kunnioitetut kollegat!

Tervehtien kuuden duumaedustajan oivallisesti aloittamaa taistelua työväen enemmistön tahdon kunnioittamiseksi ja lehtenne erinomaista kamppailua [127] pyytäisin kiinnittämään huomiota myös seuraavaan:

jos seitsikko julistaa julkeasti *itsensä* sosialidemokraattiseksi edustajaryhmäksi (kuten se teki 60. numerossa julkaistun artikkelinsa lopussa), niin silloin kuusikon täytyy ehdottomasti lausua rauhallisesti, lyhyesti ja tiukasti: „Me olemme työväen sosialidemokraattinen edustajaryhmä, sillä me toimimme tietoisten työläisten enemmistön tahdon mukaisesti, noudatamme sitä, edustamme enemmistöä. Seitsemän puolueetonta ei ole kumonnut ainoatakaan tosiasiaa, ainoatakaan niistä lukuisista numerotiedoista, joita lehdessämme on esitetty ja jotka vahvistavat tämän tosiseikan. Tässä on osoitteemme, kääntykää puoleemme, työläistoverit, älkääkä luulko meidän loukkaavan teitä ajatuksella, että te saattaisitte uskoa teoriaa: 'seitsemän duumaedustajaa on puolueen yläpuolella, työväen enemmistön tahdon yläpuolella.' Ei edes 77 edustajaa voi olla tuon tahdon yläpuolella. Me noudatamme sitä tinkimättä."

Tällainen lyhyt lausunto on välttämätön. Sitten pitäisi esittää muodollinen lausunto myös seniorikonventille (s.o. Valtakunnanduumalle). *Silloin* seitsikon pöyhkeys häipyy hyvin nopeasti, silmänräpäyksellisesti, ja he *suostuvat* hyvin, hyvin vikkelästi tasa-arvoisuuteen (jonka he *kaikki* ovat kirjeellisesti tunnustaneet). Heillä *enempää* kuin kenelläkään muulla *ei ole* muuta ulospääsyä.

Joka leikkiin ryhtyy, se leikin kestäköön. Kuusikko on aloittanut *mainiosti* ja heidän voittonsa *on taattu, jos* he jatkavat *oikein*,— viikon tai parin kuluttua voitto on kiertämätön.

Parhain terveisin ja toivotuksin

V. I.

Kirjoitettu aikaisintaan marraskuun 2 pnä 1913
Lähetetty Krakowista Pietariin

Julkaistu ensi kerran toukokuun 5 pnä 1932 „Pravda" lehden 123. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

51

„ZA PRAVDU" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Kunnioitetut kollegat!

Onnittelen sen johdosta, että olette aloittaneet oivallisesti kamppailun työväen edustajien oikeuksien puolustamiseksi.

Luettuani *„Novaja Rabotshaja Gazetan"* ruokottoman herjauskirjoituksen kehotan vakavasti harkitsemaan asiaa ja hyväksymään minun eilisen suunnitelmani [128]. Tuontapaisia asioita *ei saa* sivuuttaa tekemättä niiden johdosta *organisatorisia* ratkaisuja.

Ei riitä, että työläiset lähettävät päätöslauselmia: on välttämätöntä, että työläiset järjestäisivät *l ä h e t y s t ö j ä* käymään duumaryhmän luona.

Terveiset ja parhaat toivotukset!

Teidän *V. I.*

Kirjoitettu aikaisintaan marraskuun 3 pnä 1913
Lähetetty Krakowista Pietariin
Julkaistu ensi kerran v. 1933

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

52

„ZA PRAVDU" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Ottaen huomioon seitsikonvastaisen kamppailun tärkeyden meille avustajille olisi äärimmäisen tähdellistä saada joka päivä tietoja. „Za Pravdu" myöhästyy kuitenkin päivästä toiseen. Pyydämme hartaasti ryhtymään toimenpiteisiin lehden lähettämiseksi päivittäin ajoissa ja viivyttelemättä.

On selvää, että enemmistö on kuusikon puolella. Kuusikon käyttäytyminen ei ole kuitenkaan johdonmukaista. Sillä on voitto käsissään, jos se ottaa loogisesti (ja poliittisesti) väistämättömän askeleen ja julistaa itsensä edustajaryhmäksi.

Jos niin tehdään ja jätetään ilmoitus Duumaan, seitsikon on pakko (jo Duuman työskentelytekniikan vuoksi) sopia kuusikon kanssa.

Olisi naurettavaa päästää täysin taattu voitto ohitse. Mitä päättävämmin erotaan, sitä pikemmin liittosuhde palautuu.

Kamppailu seitsikkoa vastaan alkoi mainiosti, mutta sitä käydään nyt riittämättömän päättävästi. Lehden on vastattava likvidaattorien hävyttömään röyhkeyteen hyökkäämällä eikä valittelemalla, korostaen, että seitsikko *loukkaa* proletariaatin *tahtoa* ja että se on *puolueenvastainen.* Tunnus: „luopukaa valtakirjoistanne, seitsikon herrat, jos ette halua ottaa huomioon työväen enemmistön tahtoa, jos haluatte toimia puoluetta vastaan". Tämä tunnus on asetettava suoraan ja selvästi ja toistettava päivästä toiseen.

Kirjoitettu marraskuun 7 pnä 1913
Lähetetty Krakowista Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

53

„ZA PRAVDU" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Kunnioitetut kollegat!

On välttämätöntä julkaista sunnuntaina lisäsivu, joka olisi omistettu *kokonaan* kuusikon puolesta käytävälle kamppailulle.

Yksi pitempi kirjoitus, joka on varustettu *aliotsikoilla*.

Lähetämme tekstin [129]. Lisätkää neuvottelukokouksen päätöslauselma [130] (*ei sen vuoksi* „Za Pravdu" lehden sitä numeroa takavarikoitu).

On vaadittava, että seitsikko luopuisi valtakirjoistaan.

Lisätkää yhteenvedot Pietarissa hyväksytyistä päätöslauselmista, mikäli ne ovat selvästi meitä kannattavia [131].

Kirjoittakaa pari sanaa tai sähköttäkää: „liite tulee".

Parhain terveisin Teidän *V. I.*

Kirjoitettu ennen marraskuun 9. 1913
Lähetetty Krakowista Pietariin
Julkaistu ensi kerran v. 1933

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

54

„ZA PRAVDU" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Kunnioitetut kollegat!

Kiiruhdan onnittelemaan sydämestäni kaikkia marxilaisia työntekijöitä sen johdosta, että enemmistö on saavuttanut voiton hajottajista, että on konstituoitu edustajaryhmä, joka ei halua tehdä tyhjäksi enemmistön tahtoa [132]. Sain juuri „Za Pravdun" sunnuntainumeron. Erikoisen hyviä ovat laskelmat — niitä täytyy jatkaa.

Vielä kerran terveiset kaikille kaikilta.

Teidän *V. I.*

Kirjoitettu aikaisintaan marraskuun 12 pnä 1913
Lähetetty Krakowista Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1933

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

55

„ZA PRAVDU" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Toimittajalle:

On julkaistava uudelleen „Aineistot" [133], vaikkapa osittain, sillä *e i h ä n* niiden vuoksi numeroa takavarikoitu. Tarvitaan legaalisuutta, ehdottomasti legaalisuutta!!

Jollei niitä voida julkaista uudelleen heti, niin ilmoittakaa viipymättä lehdessä niille, jotka eivät ole nähneet 29. X numeroa, että ne tullaan julkaisemaan.

Kirjoitettu aikaisintaan marraskuun 13 pnä 1913
Läheteltv Krakowista Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1933

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

56

„ZA PRAVDU" LEHDEN TOIMITUKSELLE

Toimittajalle: „Svoin" artikkeli *25.* numerossa on huono. Räiskyviä sanoja, siinä kaikki. Herran nimessä, vähemmän räiskyviä sanoja. On levollisesti eriteltävä väittämät ja toistettava *totuus* seikkaperäisemmin, yksinkertaisemmin. Siten ja ainoastaan siten turvataan ehdoton voitto.

Kirjoitettu aikaisintaan marraskuun 16 pnä 1913
Lähetetty Krakowista Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1933

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

57

A. M. GORKILLE

Hyvä Aleksei Maksimovitsh! Mitä Te oikeastaan teette?— kerrassaan kamalaa, toden totta!

Eilen luin „Retshistä" vastauksenne „parkuun" Dostojevskin puolesta[134] ja olin valmis iloitsemaan, mutta tänään tuli likvidaattorien lehti *ja siinä painetussa kirjoituksessanne oli kappale,* jota ei ollut „Retshissä".

Kyseinen kappale on seuraava:

„Mutta 'jumalanetsintä' pitäisi *toistaiseksi"* (vainko toistaiseksi?) „lykätä,— se on hyödytöntä puuhaa: on turha etsiä sieltä, mistä ei kuulu. Kylvämättä ei niitetä. Teillä ei ole jumalaa, te ette ole *vielä"* (vielä!) „sitä luoneet. Jumalia ei etsitä, *niitä luodaan;* elämää ei keksitä, vaan luodaan".

Siis te olette „jumalanetsintää" vastaan vain „toistaiseksi"!! Siis te vastustatte jumalanetsintää *ainoastaan* korvataksenne sen jumalanrakentamisella!!

No, eikö olekin kamalaa, että Teiltä pääsee tällaista?

Jumalanetsintä eroaa jumalanrakentamisesta eli jumalanteosta eli jumalanluomisesta j.n.e. yhtä vähän kuin keltainen piru sinisestä. Kun puhutaan jumalanetsinnästä eikä tarkoituksena ole esiintyä *kaikenlaisia* piruja ja jumalia vastaan, kaikenlaista aatteellista ruumiinhäpäisyä vastaan (kaikenlainen jumalointi on ruumiinhäpäisyä, yhdentekevää vaikka kysymys olisi puhtaimmasta ja ihanteellisimmastakin, ei etsittävästä, vaan rakennettavasta jumalasta), vaan tarkoituksena on pitää parempana sinistä kuin keltaista pirua, niin se on sata kertaa pahempaa kuin olla yleensä puhumatta.

Kaikkein vapaimmissa maissa, sellaisissa, joissa on *aivan* sopimatonta vedota „demokratiaan, kansaan, yhteiskuntapiireihin ja tieteeseen", — sellaisissa maissa

(Amerikka, Sveitsi j.n.e.) kansaa ja työläisiä tylsytetään erikoisen uutterasti juuri puhtoisen, henkisen, rakennettavan jumalan ajatuksella. Juuri siksi, että jokainen uskonnollinen idea, jokainen ajatus millaisesta tahansa jumalasta, kaikenlainen keimailukin jumala-ajatuksella on sanoin kuvaamatonta siivottomuutta, johon *demokraattinen* porvaristo suhtautuu erittäin suvaitsevaisesti (usein jopa suosiollisestikin),— juuri siksi se on vaarallisinta siivottomuutta ja likaisinta „saastaa". Miljoonat *fyysiset* synnit, konnuudet, väkivaltaisuudet ja tartunnat ovat helpommin joukon havaittavissa ja sen vuoksi vähemmän vaarallisia kuin *hieno,* henkinen, mitä koreimpiin „aatteellisiin" hepeneisiin puettu jumala-ajatus. Tyttöjä turmeleva katolinen pappi (josta juuri sattumoisin luin eräästä saksalaisesta lehdestä) on *paljon vähemmän* vaarallinen nimenomaan „demokratialle" kuin pappi ilman kaapua, pappi ilman karkeaa uskontoa, aatteellinen ja demokraattinen pappi, joka saarnaa jumalan luomista ja rakentamista. Sillä ensin mainittu voidaan *helposti* paljastaa, tuomita ja karkottaa,— mutta jälkimmäistä *ei voida* niin vain ajaa tiehensä, hänet on 1.000 kertaa vaikeampi paljastaa, eikä yksikään „hauras ja hempeämielisen huojuva" poroporvari suostu häntä „tuomitsemaan".

Ja Te, tietäen *poroporvarin* (venäläisen: miksi venäläisen? entä onko italialainen sen parempi??) sielun „haurauden ja hempeämielisen huojuvaisuuden" hämmennätte tätä sielua myrkyllä, kaikkein makoisimmalla ja sokeroiduimmalla, kaikenlaisiin väripapereihin kätketyllä!!

Todella kamalaa.

„Riittää jo itsensä syljeskelyä, mikä meillä korvaa itsekritiikin".

Eikö sitten jumalanrakentaminen ole laadultaan *pahinta* itsensä syljeskelyä?? Jokainen *jumalan*rakentamista harjoittava tai sellaista vain mahdollisenakin pitävä ihminen *sylkee itseään* pahimmalla tavalla harjoittamalla „tekojen" asemesta *nimenomaan* itsetarkkailua, itseihailua, sitä paitsi tuollainen ihminen „tarkkailee" oman „minänsä" likaisimpia, tylsimpiä ja orjamaisimpia piirteitä tai pikkupiirteitä, joita jumalanrakentelu jumaloi.

Jos asia otetaan yhteiskunnalliselta eikä yksilölliseltä kannalta, niin *kaikenlainen* jumalanrakentaminen on

nimenomaan tylsän poroporvariston, hempeämielisten pikkuporvareiden *ihastelevaa itsetarkkailua,* „epätoivoisten ja väsyneiden" filisterien ja pikkuporvareiden haaveellista „itsensä syljeskelyä" (kuten suvaitsette aivan oikein sanoa *sielusta* — ei vain olisi pitänyt puhua „venäläisestä", vaan *poroporvarillisesta,* sillä niin juutalainen ja italialainen kuin englantilainenkin ovat *kaikki yhtä maata,* kapitautinen poroporvarillisuus on kaikkialla yhtä iljettävää, ja aatteellista ruumiinhäpäisyä harjoittava „demokraattinen poroporvarillisuus" on kaksin kerroin iljettävää).

Tutkiessani artikkelianne ja *yrittäessäni päästä perille,* mistä tämä *kirjoitusvirhe* saattoi juontua, jouduin ihmeisiini. Mitä se on? Onko se jäännöstä „Tunnustuksesta", jota *Te itsekään* ette hyväksynyt?? Sen jälkikaikujako??

Tai muuta — esimerkiksi, epäonnistunut yritys *taipua yleisdemokraattiselle* näkökannalle *proletaarisen* asemesta? Ehkä halusitte keskustellaksenne „ylipäänsä demokratian" kanssa söpöttää (anteeksi sanonta) kuten söpötetään puhuttaessa lasten kanssa? ehkä halusitte „selittääksenne kansanomaisesti" asiaa *poroporvareille* hetkeksi olettaa hyväksyvänne *sen* tai *heidän,* poroporvareiden, ennakkoluulot??

Mutta sehän on kaikin puolin ajatellen ja kaikissa suhteissa *väärä* ote!

Kirjoitin edellä, että *demokraattisissa* maissa olisi *aivan* sopimatonta, että proletaarinen kirjailija vetoaisi „demokratiaan, kansaan, kansalaispiireihin ja tieteeseen". Entä meillä Venäjällä?? Sellainen vetoaminen *ei ole aivan* sopivaa, sillä sekin mairittelee jollain tavoin poroporvareiden ennakkoluuloja. Jonkinlaisen hämäryyteen asti yleisluontoisen vetoomuksen allekirjoittaa meillä *molemmin käsin* jopa „Russkaja Myslin" Izgojevkin [135]. Miksi siis ottaa sellaisia tunnuksia, jotka *Te kyllläkin* oivallisesti erotatte izgojevilaisuudesta, *mutta joita lukija* ei kykene erottamaan?? Miksi heittää lukijan silmille demokraattinen harso sen sijaan että *selvästi* erotettaisiin *poroporvarit* (hauraat, hempeämielisen huojuvat, väsyneet, epätoivoiset, itseääntarkkailevat, jumalaatarkkailevat, jumalaarakentavat, jumalaasuosivat, itseäänsylkevät, *tolkuttoman anarkistiset* — mainio sana!! ynnä muut ynnä muut) — ja *proletaarit* (jotka osaavat olla reippaita

muutenkin kuin sanoissa, osaavat erottaa *porvariston* „tieteen ja kansalaispiirit" omastaan, porvarillisen demokratian proletaarisesta)?

Miksi menettelette siten?

Harmittaa hitosti.

Teidän *V. I.*

P. S. Lähetimme romaanin kirjattuna ristisiteenä. Oletteko saanut?

P. P. S. *Hoitakaa* todella vakavasti *terveyttänne* voidaksenne matkustaa talvella *vilustumatta* (talvella on vaarallista).

Teidän *V. Uljanov*

Kirjoitettu marraskuun puolivälissä 1913
Lähetetty Krakowista
Caprin saarelle (Italia)

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

58

A. M. GORKILLE

Kysymyksessä jumalasta, jumalallisesta ja kaikesta siihen liittyvästä Teillä syntyy ristiriita — mielestäni sama, johon viittasin keskustellessamme viimeisen tapaamisemme aikana Caprilla: Te sanouduitte (tai olitte sanoutuvinanne) irti „vperjodilaisista", mutta ette huomannut „vperjodilaisuuden" aatteellisia perusteita.

Samoin nytkin. Te olette „harmissanne", Te „ette voi käsittää, miten sana toistaiseksi pääsi pujahtamaan" — niin kirjoitatte — ja samaan aikaan puolustatte jumala-ajatusta ja jumalanrakentamista.

„Jumala on kompleksi heimon, kansakunnan ja ihmiskunnan muovaamia aatteita, jotka herättävät ja järjestävät sosiaalisia tunteita tarkoituksenaan sitoa yksilöä yhteiskuntaan, hillitä zoologista individualismia".

Tämä teoria on selvästi yhteydessä Bogdanovin ja Lunatsharskin teoriaan eli teorioihin.

Ja se on selvästi väärä ja selvästi taantumuksellinen. Kuten kristilliset sosialistit (pahinta laatua oleva „sosialismi" ja pahinta sen vääristelyä) Te käytätte menetelmää, joka (parhaista aikomuksistanne huolimatta) toistaa pappien silmänkääntötempun: jumala-ajatuksesta siivotaan pois se, mikä siihen *historiallisesti ja käytännöllisesti* kuuluu (taikausko, ennakkoluulot, toisaalta pimeyden ja tietämättömyyden ja toisaalta maaorjuuden ja monarkian siunaaminen), ja historiallisen ja käytännöllisen todellisuuden asemesta jumala-ajatuksen täytteeksi pannaan hempeä poroporvarillinen fraasi (jumala=„aatteet, jotka herättävät ja järjestävät sosiaalisia tunteita").

Te haluatte sanoa sillä „lämmintä ja hyvää", vedota „totuuteen ja oikeudenmukaisuuteen" ja sen sellaiseen. Tämä teidän hyvä tahtonne jää kuitenkin teidän henkilökohtaiseksi omaisuudeksenne, subjektiiviseksi „viattomaksi

toivomukseksi". Kun Te kerran olette sen kirjoittanut, se on mennyt *joukkoihin* ja sen *merkitystä* ei määrää enää teidän hyvä toivomuksenne, vaan *yhteiskunnalliset voimasuhteet,* objektiiviset luokkasuhteet. Näiden suhteiden vaikutuksesta *on käynyt* niin (vastoin Teidän tahtoanne ja tietoisuudestanne riippumatta), käynyt niin, että te olette kaunistellut, sokeroinut klerikaalien, Purishkevitshien, Nikolai II:n ja herrojen Struvein [136] ideaa, sillä *itse asiassa* jumala-ajatus auttaa heitä pitämään kansaa orjuudessa. Kaunistelemalla jumala-ajatusta Te kaunistelitte kahleita, joilla he kahlitsevat sivistymättömiä työläisiä ja talonpoikia. Papit ja kumpp. sanovat: katsokaa miten hyvä ja syvä ajatus se on (jumala-ajatus), että sen tunnustavat jopa *„teikäläisetkin",* herrat demokraatit, johtajat,— mekin (papit ja kumpp.) palvelemme samaa ajatusta.

Ei ole oikein, että jumala olisi sosiaalisia tunteita herättävien ja järjestävien aatteiden kompleksi. Se on bogdanovilaista *idealismia,* joka hämää aatteiden aineellisen alkuperän. Jumala on (historiallisesti ja käytännöllisesti) ennen kaikkea sekä ulkoisen luonnon että luokkasorron ihmisessä aiheuttaman tylsän kuristustilan synnyttämien aatteiden kompleksi, aatteiden, jotka *varmistavat* tuota kuristusta ja *vaimentavat* luokkataistelua. Jumala-ajatuksen tällaisesta alkuperästä ja tällaisesta tosiasiallisesta merkityksestä huolimatta historiassa on ollut aika, jolloin demokraattien ja proletariaatin taistelu on tapahtunut *toisen uskonnollisen* aatteen toista vastaan käymän taistelun muodossa.

Mutta tuokin aika on jo kauan sitten mennyt.

Nykyisin niin Euroopassa kuin Venäjälläkin jumala-ajatuksen *kaikkinainen,* hienoinkin ja mitä parhaimmassa tarkoituksessa aiottu kaunistelu tai puolustelu on taantumuksen puolustelua.

Koko määritelmänne on läpeensä taantumuksellinen ja porvarillinen. Jumala=kompleksi aatteita, jotka „herättävät ja järjestävät sosiaalisia tunteita tarkoituksenaan sitoa yksilöä yhteiskuntaan, taltuttaa zoologista individualismia".

Miksi se on taantumuksellinen? Siksi, että se kaunistelee papiston ja tilanherrojen ajatusta zoologian „taltuttamisesta". Todellisuudessa „zoologisen individualismin" on

taltuttanut alkukantainen lauma ja alkukantainen kommuuni eikä jumala-ajatus. Jumala-ajatus on *aina* vaimentanut ja tylsyttänyt „sosiaalisia tunteita" korvaamalla elävän kuolleella, olemalla *aina* orjuuden (pahimman, pääsemättömän orjuuden) aate. Jumala-ajatus ei ole koskaan „sitonut yksilöä yhteiskuntaan", vaan se on aina *sitonut* sorrettuja *luokkia* uskolla sortajien *jumalallisuuteen.*

Määritelmänne on porvarillinen (ja epätieteellinen, epähistoriallinen), sillä se operoi summittaisilla, yleisluontoisilla, „robinsonilaisilla" käsitteillä yleensä eikä määrätyn historiallisen aikakauden määrätyillä *luokilla.*

Toista on jumala-ajatus villillä syrjäänillä y.m.s. (myös puolivillillä), toista Struvella ja kumpp. Molemmissa tapauksissa kyseistä ajatusta tukee luokkaherruus (ja tämä ajatus tukee sitä). „Rahvaan" käsitys jumalasta ja jumalallisesta on „rahvaan" typeryyttä, sivistymättömyyttä ja pimeyttä, aivan samanlaista kuin „rahvaan käsitys" tsaarista, peikosta ja vaimojen tukistamisesta. Miten voitte sanoa „rahvaan käsitystä" jumalasta „demokraattiseksi", en saata mitenkään ymmärtää.

On väärin, että filosofinen idealismi „pitäisi aina silmämääränä vain yksilön etuja". Pitikö Descartes enemmän silmämääränä yksilön etuja kuin Gassendi? Tai Fichte ja Hegel enemmän kuin Feuerbach?

Että „jumalanrakentaminen on yksilön ja yhteiskunnan sosiaalisten perustojen jatkuvan kehityksen ja kasautumisen prosessi", se on suorastaan kauheaa!! Jos Venäjällä vallitsisi vapaus, niin teidäthän koko porvaristo nostaisi kilvelle tuollaisten asioiden vuoksi, tuon puhtaasti porvarillista tyyppiä ja laatua olevan sosiologian ja teologian vuoksi.

No tällä kerralla riittänee — kirjeeni venähti pitkäksi muutenkin. Puristan vielä kerran lujasti kättänne ja toivotan terveyttä.

Teidän *V. I.*

Kirjoitettu joulukuussa 1913
Lähetetty Krakowista
Caprin saarelle (Italia)

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

59

INESSA ARMANDILLE [137]

Sain juuri sähkeen ja vaihdoin A:han osoitetun kuoren. Miten on Pää-äänenkannattajan laita?? Sehän on häpeä ja skandaali!! Tähän mennessä ei ole vielä edes oikaisuvedosta. Ole hyvä, kysy ja ota selville.

„Vorwärtsin" * numero, jossa Kautsky sanoi ruokottoman lauseen, että puoluetta ei ole (kirjaimellisesti *die alte Partei sei verschwunden),* on n:o 333 18. XII. 1913. Se on hankittava (rue de Bretagne. 49 tai toisesta paikasta) ja järjestettävä vastalausekamppailu. Me *kannatamme* ajatusten vaihtoa, Kansainvälisen sosialistisen toimiston päätöslauselmaa — tämä **NB** — mutta vastustamme ehdottomasti Kautskyn katalaa sanahelinää [138]. Häntä on ruoskittava siitä armotta ja esitettävä samalla varaus, että me *kannatamme* Aussprachea (ajatusten vaihtoa) etc.

Kirjoitettu joulukuun 18 pn jälkeen 1913
Lähetetty Krakowista Pariisiin

Julkaistaan ensi kerran, käsikirjoituksen mukaan

---

* — „Eteenpäin". *Toim.*

60

INESSA ARMANDILLE

Ihmiset, jotka „säikähtivät" luottamusmiehiä — muka puoluesoluja „loukkaavina", ovat idioottimaisen tyhmiä. Ikään kuin soluja ei siis olisikaan, koska *halutaan* luottamusmiehiä!

Hölmöt! He laukkaavat *sanan* perässä ollenkaan ajattelematta, miten hiton mutkallista ja viekasta on elämä, joka työntää esille *aivan uusia,* meidän vain osittain „äkkäämiä" muotoja.

Suurin osa ihmisistä (99% porvaristosta, 98% likvidaattoreista ja noin 60—70% bolshevikeista) ei osaa *ajatella,* vaan *opettelee ulkoa* **sanoja.** He ovat päntänneet päähänsä sanan: „maanalainen". Pysyvästi. He voivat toistaa sitä. Osaavat ulkoa.

Mutta *miten sen muotoja* on muutettava uudessa tilanteessa, miten sitä varten on opittava uudestaan ja ajateltava, sitä ei käsitetä.

Kesällä 1913 (ulkomailla) pidetty neuvottelukokous päätti: on lannistettava 7:kko. Syksyllä 1913 työläisjoukkojen kamppailu Venäjällä — *enemmistö* kannattaa meitä!! Siis „luottamusmiesten" „kerho" (ilman valintaa soluissa!! Apua!! — huutavat Antonov, Isaak & kumpp.) päätti — *joukot* suorittivat.

Miten se on tehtävä? On opittava ymmärtämään tätä „konstikasta" koneistoa. Sitä *ei olisi voitu* tehdä ilman maanalaisuutta ja soluja. *Eikä sitä olisi voitu tehdä* ilman maanalaisuuden ja solujen uusia ja *konstikkaita* muotoja.

Minua kiinnostaa kovasti, osaatko tehdä tämän ymmärrettäväksi yleisölle. Kirjoita seikkaperäisemmin.

Sain *1* kpl „Sputnik rabotshego" [139] nimistä taskukalenteria. 5.000 kpl on *jo* levitetty!! Hurraa!! *Käykää* mitä tarmokkaimmin *käsiksi* naisten lehteen! [140]

Kirjoitettu joulukuun lopulla 1913
Lähetetty Krakowista Pariisiin

Julkaistaan ensi kerran, käsikirjoituksen mukaan

1914

61

D. WIJNKOOPILLE

Krakow, 12. tammikuuta 1914.

Hyvä toveri Wijnkoop!

Kiitän mitä sydämellisimmin ystävällisestä kirjeestänne. Toivon teidän lukeneen saksalaisista sosialidemokraattisista lehdistä („Vorwärts" ja „Leipziger Volkszeitung" *) vastustajiemme kirjoituksia (esim. *J. K.* — Rosa Luxemburgin ryhmästä — ja *Z. L.*, joka ei edusta *mitään* ryhmää Venäjällä,— „Leipziger Volkszeitungissa"). Saksan sosialidemokraattinen lehdistö, varsinkin „Vorwärts", boikotoi meitä, ja ainoastaan „Leipziger Volkszeitung" on julkaissut *yhden* artikkelimme (Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen Pää-äänenkannattajan — „Sotsial-Demokratin" toimituksen allekirjoituksella varustettuna)[141].

„Bremer Bürgerzeitungiin" ** kirjoittaa Venäjän asioista Radek. Radek ei samoin edusta *mitään* ryhmää Venäjällä! On naurettavaa julkaista mitään edustamattomien emigranttien kirjoituksia ja kieltäytyä hyväksymästä Venäjällä toimivien järjestöjen edustajien artikkeleita!

Entä Kautskyn asenne,— voiko olla mitään typerämpää? Kaikista muista maista puheenollen hän tutkii liikkeen historiaa, arvostelee asiakirjoja ja yrittää päästä perille erimielisyyksien *todellisesta sisällöstä,* hajaannusten poliittisesta merkityksestä. Venäjästä puheenollen Kautsky ei tunnusta historiaa. Tänään hän toistaa, mitä on kuullut Rosa Luxemburgilta, eilen hän toisteli, mitä oli kuullut Trotskilta, Rjazanovilta ja muilta kynäilijöiltä, jotka edustavat ainoastaan omia „hyviä aikomuksiaan", ja huomenna hän ryhtyy toistamaan, mitä muut venäläiset

---

* — „Eteenpäin" ja „Leipzigin Kansanlehti". *Toim.*
** — „Bremenin Kansalaislehti". *Toim.*

ylioppilaat tai emigrantit j.n.e. suvaitsevat kertoa hänelle. Ja „Neue Zeitissa" *!! julkaistaan vain kuluneita fraaseja, korupuheita, ei mitään asiatietoja, ei käsitystäkään niiden kysymysten olemuksesta, joissa mielipiteemme eroavat!! Aivan lapsellista!!

Meille saarnataan yhtenäisyyttä puolueemme likvidaattorien kanssa. Se on järjetöntä. Me toteutamme yhtenäisyyttä yhdistämällä Venäjän työväkeä puolueemme likvidoijia *vastaan*. Oheistan tähän asiakirjan, jonka olemme esittäneet Kansainvälisen sosialistisen toimiston jäsenille. Se sisältää *asiatietoja, numeroita,* jotka todistavat, että juuri me edustamme Venäjällä puolueen yhtenäisyyttä (ja työläisten valtaenemmistöä) likvidaattorien ryhmiä *vastaan*, joissa ei ole työläisiä.

Valitettavasti ei edes Pannekoek „Bremer Bürgerzeitungissa" halua ymmärtää, että on julkaistava kahden Venäjällä esiintyvän sosialidemokraattisen virtauksen edustajien kirjoituksia eikä vain omaa henkilökohtaista typeryyttään ja omia kuvittelujaan esittävän ja *täsmällisten asiatietojen* ilmoittamiseen *haluttoman* Radekin artikkeleita.

Kiitän Teitä vielä kerran, hyvä toveri Wijnkoop, henkilökohtaisesti Teitä ja sosialidemokraattisen puolueen Toimeenpanevaa komiteaa ystävällisestä kirjeestänne ja pyydän Teitä välittämään terveiseni toveri Gorterille.

Toivon Teidän antavan anteeksi huonon ranskan kieleni.

Teidän *Vl. Uljanov (N. Lenin)*

Wl. Ulyanow. 51. Ulica Lubomirskiego. *Krakau* (Cracovie).

Lähetetty Krakowista Hollantiin

Julkaistu ensi kerran tammikuun 21 pnä 1934 „Pravda" lehden 21. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan Venäjännös ranskan kielestä

* — „Uusi Aika". *Toim.*

62

„DZVIN" [142] AIKAKAUSLEHDEN TOIMITUKSELLE

En ole puhunut Jurkevitshin kanssa, mutta minun täytyy sanoa, että propaganda, jota tehdään sen puolesta, että ukrainalaiset työläiset *irrottautuisivat* erilliseksi sosialidemokraattiseksi järjestöksi, kuohuttaa syvästi minua [143].

Sosialidemokraattisin terveisin *Lenin*

Kirjoitettu maaliskuussa 1914 Krakowissa
Julkaistu ensi kerran v. 1937

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

63
INESSA ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Lähetän luonnoksen ukrainalaisten vetoomukseksi „Shahtjorski Listokissa" [144] julkaisemista varten ja pyydän hartaasti, että uittaisit sen tahdikkaasti lävitse (ei tietenkään minun nimissäni ja parasta ettei sinunkaan) Lolan [145] ja parin muun ukrainalaisen *kautta* (luonnollisesti *vastoin* Jurkevitshia ja *mikäli mahdollista* ilman että hän siitä tietäisikään, mokomakin likainen nationalistinen poroporvari, joka marxilaisuuden varjolla saarnaa työläisten *karsinoitumista* kansallisuuden mukaan *erikoiseksi* ukrainalaisten työläisten kansalliseksi järjestöksi).

Käsitäthän, miksi *minun* on epämukavaa lähettää tuollaista luonnosta omissa nimissäni. Lola kirjoitti minulle, että hän on yhtä mieltä kanssani, siis Jurkevitshia *vastaan,* mutta Lola on naiivi. Kuitenkaan asia ei siedä viivyttelyä. On kauhean tärkeää, että *ukrainalaisten sosialidemokraattien keskuudesta* kajahtaisi ääni yhtenäisyyden puolesta työläisten kansallisuuksittain jakamista *vastaan* — ja „Shahtjorski Listokia" (vasta tänään, keskiviikkona, huhtikuun 1. saamaani „Putj Pravdy" lehden sunnuntailiitettä) on käytettävä nyt *heti* siihen tarkoitukseen.

Kirjoita luonnokseni puhtaaksi (olen tietysti suostuvainen *kaikkiin* muutoksiin, kunhan jäljelle vain jää suoranainen vastalause kansallisuuksittain jakamista vastaan) — *ottakoon* Lola *yksin* tai toisen kanssa j.n.e. *ja kääntäköön sen ukrainan kielelle,* sen jälkeen lähettäköön hän sen **minun kauttani** *„Putj Pravdylle"* omissa nimissään tai (parempi) ukrainalaisen marxilaisryhmän (vaikkapa 2- tai 3-henkisen) nimissä (vielä parempi: ukrainalaisten työläisten nimissä).

Tämä pitäisi tehdä tahdikkaasti, nopeasti, vastoin Jurkevitshin tahtoa ja *hänen tietämättään,* sillä se riiviö ryhtyisi vehkeilemään.

(Sain kertomuksesi Stepanjukin selostuksesta ja Jurkevitshin puheesta: olin suoraan sanoen vihoissani sinulle: et ollut käsittänyt mitä Jurkevitsh *ajoi takaa.*)

Puristan lujasti kättäsi. *V. U.*

Olisi kaikkein parasta, jos luonnokseni toisinnettaisiin ukrainalaisittain lisäten siihen pari elävää ukrainalaista esimerkkiä!! Minä käyn jo *„Putj Pravdyn"* kimppuun.

Kirjoitettu huhtikuun 1 pnä 1914
Lähetetty Krakowista Pariisiin

Julkaistaan ensi kerran, käsikirjoituksen mukaan

64

INESSA ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Lähetän Lolan kirjeen. Palauta *heti* luettuasi. (Hän kieroilee ilmeisesti, mutta otamme kuitenkin hänen kauttaan vähäisen *askeleen* eteenpäin. Pyydän sinua hartaasti, jos käyt Zürichissä, että yrittäisit kaikin mokomin tavata ukrainalaisia sosialidemokraatteja, ottaa selville heidän asenteensa erillistä Ukrainan kansallista sosialidemokraattista järjestöä koskevassa kysymyksessä ja järjestää edes vähäisen ryhmän antiseparatisteja.)

Jos Nik. Vas. ei vielä ole käynyt kirjapainossamme, pyytäköön hän siellä:

1) liimaamaan *molemmat* lehtiset paperiin, jossa on painettu otsikko;

2) kirjoittamaan *saksaksi* (jolleivät taida, niin ranskaksi) tarkat laskelmat, kuinka paljon tulee maksamaan (α) ladonta, (β) paperi *nimenomaan tällainen* 5.000 + 1.000 ja (γ) painatus sekä *yhteensä*.

Mitä tulee yhteyksien (erikoisesti kirjeenvaihtoa varten) tehostettuun etsimiseen sekä Pariisissa että Sveitsissä („tärkeän asian" [146] valmistelemiseksi), toivon sinun panevan parastasi.

V. U.

P. S. Eikö kaikkia kirjojamme (myös Kamskilta: Orlovskin kirjastosta) voitaisi ennen lähtöäsi keskittää *Nik. Vas.* luokse ja vannottaa häntä *huolehtimaan niiden säilymisestä*. Jos brother * on kirjoittanut omista kirjoistaan, niin niiden kanssa on meneteltävä samoin. Ole hyvä ja hae tai pyydä hakemaan tästä kirjas-

* — vell. *Toim.*

tosta (Orlovskin; se on Kamskilla) VSDTP:n *II edustajakokouksen pöytäkirjat* ja lähetä ne mitä pikimmin minulle. Vielä eräs asia:

On otettava uusi painos puolueen ohjelmasta ja säännöistä (tammikuussa 1912 tehtyine muutoksineen)[147]. Pyydän, antakoon K. S. O.* ladottavaksi *(ottaen tarkan selon hinnasta)* ja lähettäköön meille *toisen* oikaisuvedoksen: sanomme *silloin,* paljonko pitää painattaa.

[„VSDTP:n ohjelma ja säännöt".]

Eikö Pariisissa ole „Sotsial-Demokratin" *11.* numeroa (II tai III. 1910)? Jos on, lähettäkää **kaikki.**

Kirjoitettu huhtikuun 24 pnä 1914
Lähetetty Krakowista Pariisiin

Julkaistaan ensi kerran, käsikirjoituksen mukaan

---

* — Ulkomaisen järjestön komitea. *Toim.*

65

N. N. NAKORJAKOVILLE [148]

18. V. 1914.

Hyvä toveri Nazar!

Suuret kiitokset Teille 13. tilastotiedustelua koskevasta bulletiinista sekä 12. (1900) tilastotiedustelun viidennestä niteestä.

Olen koko ajan odottanut, että näinä päivinä saapuisi 13. tilastotiedustelun (census of 191*0*) *sama* nide (Agriculture *), mutta ei vain kuulu. Ilmeisesti tilastotoimisto on sen Teille lähettänyt, sillä Gurvitsh kirjoitti minulle kyseisen niteen ilmestyneen. Tehkää hyvin ja ilmoittakaa, onko Teillä kyseinen nide (Agriculture. Census of 191*0*), voitteko saada sen ja lähettää; lähetän Teille silloin heti postirahan.

Kiinnittäkää huomiota uuteen osoitteeseeni: Poronin (Galizien).

Onnittelen erinomaisesta vappumielenosoituksesta Venäjällä: 250.000 yksistään Pietarissa!! Toukokuun 1 päivän „Putj Pravdy" takavarikoitiin, mutta „Novyi Miristä" luin, että Te saatte usein myös takavarikoidut numerot. Yleensä Venäjältä saapuvat viestit puhuvat vallankumouksellisen mielialan noususta ei ainoastaan työväenluokan keskuudessa.

Sima muuttaa 15. V Krakowista (Zakład Kapielowy D-ra Kadena w *Rabce*. Galizien) kesätoimipaikkaan, joka on eräässä kylässä Krakowin ja Poroninin välillä; hän on hyvin iloinen, että sai paikan.

---

* — Maatalous. *Toim.*

N. K. lähettää terveisiä. Toivotan Teille sydämestäni tervehtymistä ja lepoa kesän aikana.

Teidän *V. I.*

P. S. Uralilta saapui hiljan viestejä järjestöltä: asiat eivät ole hullummin. Elossa on ja kasvaa!

Lähetetty Porontnista New Yorkiin

Julkaistu ensi kerran v. 1930

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

66

S. G. SHAUMJANILLE

19. V. 1914.

Hyvä Suren! Olen saanut 17. IV päivätyn kirjeenne. Toivon, että vastaatte minulle luettuanne „Prosveshtshenijesta" kansakuntien itsemääräämisoikeutta koskevan artikkelin loppuosan (kirjoitan sitä nyt)[149].

Kirjasestanne Ania vastaan lähettäkää *ehdottomasti* Selbstanzeige * tahi selostus „Prosveshtshenijeen"[150].

Ehdotan Teille vielä seuraavaa suunnitelmaa. Taistelulle „kansallisten kulttuuriautonomistien" typeryyttä vastaan on tarpeen, että Venäjän työväen sosialidemokraattinen edustajaryhmä esittäisi Valtakunnanduumassa ehdotuksen laiksi kansakuntien tasa-arvoisuudesta ja vähemmistökansallisuuksien oikeuksien suojelusta.

Ottakaamme ja kirjoittakaamme tuollainen ehdotus[151]. Yleinen määritelmä tasa-arvoisuudesta,— maan jakaminen autonomisiin ja itsehallinnollisiin alueellisiin yksikköihin kansallisen, huomatkaa, tuntomerkin perusteella (paikallinen väestö hahmottelee rajat, yleisvaltakunnallinen parlamentti vahvistaa) — autonomisten alueiden ja aluepiirien samoin kuin paikallisten itsehallinnollisten yksikköjen toimivallan puitteet; — kaikenlaisten kansakuntien tasa-arvoisuusperiaatteesta poikkeavien päätösten laittomuus autonomisten alueiden, zemstvojen j.n.e. toiminnassa; yleiset, demokraattisesti valitut kouluneuvostot y.m.; kielten vapaus ja tasaveroisuus — kielten valinta kunnallislaitosten taholta j.n.e. — vähemmistökansallisuuksien suojelu: oikeus suhteelliseen osaan määrärahoista, kouluhuoneustoihin (ilmaiseksi) „vierasheimoisille" oppilaille, oikeus saada „vierasheimoisia" opettajiksi, perustaa „vierasheimoisten" osastoja museoissa ja kirjastoissa, teatte-

* — tekijän ilmoitus. *Toim.*

reissa y.m.; — jokaisen kansalaisen oikeus hakea muutosta (oikeuden kautta) jokaiseen tasa-arvoisuusperiaatteesta poikkeavaan päätökseen respective * vähemmistökansallisuuksien oikeuksien „kaventamiseen" (viisivuotiset väenlaskennat kirjavilla alueilla, kymmenvuotiset valtakunnassa) j.n.e.

Minusta tuntuu, että tällä keinoin voitaisiin populääristi selittää, että kansallinen kulttuuriautonomia on typeryys, ja *teilata* lopullisesti kyseisen typeryyden kannattajat.

Lakiehdotuksen voisivat laatia Venäjän *kaikkien* tai ainakin hyvin monien kansakuntien marxilaiset.

Kirjoittakaa heti, suostutteko avustamaan. Yleensä kirjoitelkaa **useammin**, ainakin kerran viikossa. On anteeksiantamatonta olla kauan vastaamatta, pitäkää se mielessä, eritoten nykyhetkellä!!

Puristan kättänne. Teidän *V. I.*

Lähetetty Poroninista Bakuun
Julkaistu ensi kerran v. 1930

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — tai. *Toim.*

67

INESSA ARMANDILLE

Luin juuri, my dear friend *, Vinnitshenkon uuden romaanin, jonka lähetit [152]. Pelkkää palturia ja järjettömyyttä! Siinä on punottu yhteen mahdollisimman paljon kaikenlaisia „kauhuja", pantu samaan kasaan „pahe" ja „syfilis" ja romanttinen ilkityö — kiristetään rahaa salaisuuden paljastamisen uhalla (ja kiristyksen kohteeksi joutuneen tyypin sisaresta tehdään rakastajatar) — ja oikeudenkäynti tohtoria vastaan! Kaikki tämä tehdään hysteerisesti, temppuillen, kaavaillen „omaa" prostituoitujen järjestämisen teoriaa. Kyseisessä järjestämisessä ei ole kerrassaan mitään pahaa, mutta *nimenomaan* tekijä, itse Vinnitshenko tekee siitä typeryyden, *vatvoo* sitä, muuttaa sen „keppihevosekseen".

„Retshissä" sanotaan romaanista, että se on Dostojevskin jäljittelyä ja että se on hyvä. Jäljittelyähän se nähdäkseni on, ylen ällöttävän Dostojevskin ylen ällöttävää jäljittelyä. Yksitellen otettuna elämässä sattuu tietenkin kaikkia noita „kauhuja", joita Vinnitshenko kuvailee. Mutta niiden kietominen yhteen *tuolla* tavoin merkitsee kauhu*maalailua,* oman mielikuvituksensa sekä lukijan pelottelua, itsensä ja lukijan „tyrmäämistä".

Jouduin kerran viettämään yön sairaan (juoppohullun) toverin kanssa ja toisen kerran „suostuttelemaan" toveria, joka oli yrittänyt tehdä itsemurhan (yrityksen jälkeen) ja joka muutamien vuosien kuluttua päättikin päivänsä itsemurhalla. Molemmat muistot ovat à la ** Vinnitshenko. Mutta molemmat tapaukset olivat vain pieniä katkelmia näiden kahden toverin elämässä. Sen sijaan tämä pöyhkeä,

---

* — hyvä ystävänі. *Toim.*
** — tapaan. *Toim.*

pinttynyt typerys Vinnitshenko, joka ihailee itseään, on tehnyt pelkkien kauhujen kokoelman — jonkinlaisen „kauhuja 2 pencellä". Hyh... Roskaa, tyhjänpäiväistä, harmittaa, että hukkasin aikaa lukemiseen.

Kirjoitettu kesäkuun 5 pnä 1914
Lähetetty Poroninista Fiumeen

Julkaistaan ensi kerran, käsikirjoituksen mukaan

68

INESSA ARMANDILLE

The precedent letter I've sent in too much hurry. Now I can more quietly speak about our „business" *.

Toivottavasti sait selvän selostuksesta? [153] Tärkeimpiä ovat ehdot *1—13* — (ja sitten 14 — parjausta koskeva, vähemmän tärkeä). Ne on esitettävä painokkaammin.

NB: 4. IV. 1914 mielenosoitusta [154] koskeva lisäys *selostuksen* siihen kohtaan, jossa puhutaan likvidaattorilehden *lakkauttamisesta.* Plehanovin „Jedinstvoa" koskeva lisäys selostuksen siihen kohtaan, jossa puhutaan *ulkomaisista ryhmistä.*

Olen varma, että olet niitä ihmisiä, jotka kehittyvät, vahvistuvat, tulevat voimakkaammiksi ja rohkeammiksi ollessaan yksin vastuunalaisella paikalla,— ja siksi olen itsepäisesti *uskomatta* pessimistejä, s.o. niitä, jotka sanovat, että sinä... tuskin... Joutavia, joutavia! — En usko! Sinä suoriudut mainiosti! Sinä lyöt heidät kaikki päättävästi erinomaisella kielitaidollasi, etkä salli Vandervelden keskeyttää ja huutaa. (Tarpeen vaatiessa virallinen vastalause *koko* Toimeenpanevalle komitealle ja uhkaus poistua +koko valtuuskunnan kirjallinen vastalause.)

Sinun pitää saada esittää selostus. Sano, että pyydät sitä ja että *sinulla on* tarkoin harkittuja käytännöllisiä *ehdotuksia.* Mikä olisikaan käytännöllisempää ja asiallisempaa? Me esitämme omamme, te omanne, sittenpähän nähdään. Joko hyväksymme yhteiset tai esitämme edustajakokouksillemme, *me oman puolueemme edustajakokoukselle.* (Tosiasiassa on selvää, ettemme hyväksy *kerrassaan mitään.*)

Tärkeintä on mielestäni todistaa, että vain me olemme puolue (heillä on vain kuviteltu blokki tai ryhmittymiä), vain me olemme työväenpuolue (siellä on porvaristoa, joka antaa rahaa ja kannustaa), vain me olemme *enemmistö,* $^4/_5$.

* — Edellisen kirjeen lähetin liian kovassa kiireessä. Nyt voin puhua rauhallisemmin „asiastamme". *Toim.*

Ensiksikin se. Ja toiseksi: on selitettävä *kansanomaisemmin* (minä en siihen lainkaan pystyisi kielentaitamattomana, mutta sinä pystyt), että *Organisaatiokomitea*=kuvitelma. Sitä verhoavan todellisuuden muodostaa *ainoastaan* ryhmä likvidaattorikynäilijöitä Pietarissa. Todisteet? Kirjallisuus...

Elokuun blokin hajoaminen. (NB lättiläisten poistuminen.) (Vrt. „Prosveshtshenijen" 5. numeroa, oman artikkelini [155] lähetän Popoville.)

Argumentti: lättiläisten joukossa on vain vähän enemmän teikäläisiä (s.o. bolshevikkeja), enemmistönne on niukka. Vastaus: „Niin, niukka. Jos haluatte odottaa, se on kohta oleva écrasante" *.

Me erotimme tammikuussa 1912 puolueesta ryhmän likvidaattoreita. Tulos? Ovatko he muodostaneet *paremman* puolueen?? *Ei minkäänlaista.* Heillä: elokuun blokin täydellinen hajaantuminen, — porvariston apu heille — työläisten pako heidän luotaan. Joko hyväksytte meidän ehtomme tai ei minkäänlaista rapprochement'ia **, puhumattakaan unité'sta!! ***

Argumentteja Jagielloa vastaan: *vieras* puolue. Emme luota siihen. Antaa puolalaisten yhtyä.

Argumentti Rosa Luxemburgia vastaan: *reaalisesti* on olemassa *ei hänen* puolueensa, vaan „oppositio". Todiste: Varsovasta oli *3* työväen kuurian *valitsijamiestä: Zalevski, Bronovski* ja Jagiello. *Kaksi ensimmäistä* edustaa oppositiota. (Jos Rosa kiertää tämän, hänet on pantava puhumaan. Jos hän ryhtyy kieltämään, on vaadittava pöytäkirjaa, sanoen, että me *paljastamme* Rosa L:n *valheen.*) Siis **kaikki sosialidemokraattien** valitsijamiehet Varsovasta=oppositiota (IV Duuman vaalit). Entä muualla Puolassa? *tuntematonta!!* Ilmoittakaa valitsijamiesten *nimet!!*

Kautskyn kirje Rosaa vastaan ja opposition puolesta oli „Pravdassa" [156].

Lähetän kyseisen numeron Popoville. Sitä voi *siteerata.*

---

* — ylivoimainen. *Toim.*
** — lähentymistä. *Toim.*
*** — yhtymisestä!! *Toim.*

Yleensä tuntuu, että olen lähettänyt sinulle pikemminkin *liian* paljon „yksityiskohtia" (niin kuin pyysit) kuin liian vähän.

Joka tapauksessa kolmisin te löydätte aina todisteet ja argumentit ja faktat, ja teillä on aina oikeus neuvotella erikseen — valtuuskunnan puhujan nimeämisestä etc.

Organisaatiokomitea ja Bund tulevat häikäilemättä *valehtelemaan:*

...„Heilläkin on nähkääs maanalaista toimintaa. Tunnustettu elokuun konferenssissa"...

Se ei ole totta! Ulkomainen kirjallisuus. Lehdet?

Lättiläisten eroaminen? Heidän päätöksensä?

Sitaatteja „Nasha Zarjasta" ja „Lutshista", joissa vastustetaan maanalaista toimintaa!! (Ne ovat „epäonnistuneita lauseita"?? Valhetta! Sitä puhuu *alhaalla* pieni ryhmä, *kourallinen* likvidaattorien kannalla olevia työläisiä ja se on kuohuttavaa hajotusta.)

Tahi: teilläkään ei ole maanalaista toimintaa

entä kun „Pravda", sen 40.000 kappaletta puhuu maanalaisesta toiminnasta? Vai antavatko työläiset pettää itseään??

entä v. 1913 kesällä pidetty neuvottelukokous ja sen *päätös:* edustajakuusikon on esiinnyttävä. Ja sitten 6.722 ääntä meidän puolesta, 2.985 vastaan. Enemmistö 70%!!

Ammattiliittoja ja vakuutuskassoja *korostettava* voimakkaammin: se vaikuttaa kovasti eurooppalaisiin. Emme salli likvidaattoreiden desorganisoida vankkaa enemmistöämme ammattiliitoissa ja vakuutuskassoissa!!

I've forgotten the money question. We will pay for letters, *telegrams* (please wire oftener) & railway expenses, hotel expenses & so on. Mind it!

If possible try to be on Wednesday evening already in Brussels in order to arrange, *prepare* the delegation, sopia kaikesta & so on.

If you succeed to receive the first rapport, for 1—2 hours,— it is almost all *. Sitten tarvitsee enää vain

* — Unohdin rahakysymyksen. Maksamme kirjeet, *sähkeet* (ole hyvä, sähkötä useammin) ja rautatiekulungit, hotellimenot j.n.e. Muista se!
Mikäli mahdollista, yritä olla Brysselissä jo keskiviikkoiltana voidaksesi järjestää asioita, *valmistaa* valtuuskuntaa, sopia kaikesta j.n.e.
Jos sinun onnistuu saada ensimmäistä selostusta varten 1—2 tuntia,— se ratkaisee melkein kaiken. *Toim.*

panna vastaan, urkkia „heikäläisten" contrepropositions * (kaikista 14 kysymyksestä) ja sanoa: *emme hyväksy*, esitämme asian puolueemme kongressille. (Emme hyväksy ainoatakaan heidän ehdotustaan.)

Jos tulee puhe hallussapitäjillä olevista rahoista, on vedottava v. 1912 tammikuun päätöslauselmaan [157] ja kieltäydyttävä puhumasta enempää. Emme tietysti luovu oikeudestamme!!

Lähetän Popoville **likvidaattoreita** koskevat Plehanovin kirjoitukset („Pravdasta") [158]. On siteerattava ja sanottava, että „Pravda" on edelleen *samaa* mieltä.

Kirjoitettu ennen heinäkuun 15, 1914 Poroninissa

Julkaistaan ensi kerran, käsikirjoituksen mukaan

---

* — vastaehdotukset. *Toim.*

69

LÄTTILÄISELLE SOSIALIDEMOKRAATILLE

Hyvä toveri Herman!

Minusta tuntuu, että Lätinmaan sosialidemokratian suhtautumisessa VSDTP:hen (sen KK:hon — VSDTP:n meikäläiseen *osaan* — jos se on enemmän mieleen teidän legitimisteillenne, jotka haluavat hiukan „kunnioittaa" likvidaattoreita) alkaa *tärkeä* vaihe.

Siinä tarvitaan selvyyttä ja rehellisyyttä.

Vuosina 1911—1914 lättiläiset (heidän KK:nsa) olivat likvidaattoreita.

Vuoden 1914 edustajakokouksessa [159] he esiintyivät likvidaattoruuden vastustajina, mutta *neutraaleina* Organisaatiokomitean ja Keskuskomitean välillä.

Nyt, Brysselin jälkeen, „Trudovaja Pravdan" 32. numerossa julkaistun päätöslauselman [160] jälkeen, lättiläiset haluavat yhtyä puolueeseemme ja tehdä sopimuksen KK:n kanssa.

Onko se hyvä asia?

Se on hyvä asia, jos se tehdään selvästi tajuten ja jos siihen suhtaudutaan vilpittömästi.

Se on paha asia, jos se tehdään asiaa selvästi tajuamatta, ilman lujaa päätöstä ja seuraamusten huomiointia.

Ken haluaa legitimiteettiä Tukholman ja Lontoon (1906—1907) aikaisen VSDTP:n entistämisen mielessä, hänen on parasta olla tulematta puolueeseemme: siitä ei koidu muuta kuin riitaa, pettymystä, loukkauksia ja keskinäisiä häiriöitä. Se oli „huonoimman tyypin federaatio" (kuten sanotaan VSDTP:n v. 1912 Tammikuun konferenssin päätöslauselmassa) [161]. Se oli *laho*. Alas sellainen lahous!

Jos aiotaan puolustaa federalismin jäänteitä (esim. Tukholman sopimusta ja Lätinmaan KK:n edustajien *lähettämistä* Venäjän KK:hon [162]), niin ei kannata nähdä vaivaa!

Me emme nähdäkseni suostu siihen. Se on leikittelyä, tyszkalaista diplomatiaa (jota nyt jäljittelevät puolalaiseen oppositioon kuuluvat lurjukset, jotka loikkasivat Brysselissä likvidaattoreiden puolelle) eikä yksituumaista työskentelyä. Onko välillämme *periaatteellinen* yhteisymmärrys? Onko vai ei? Jos on, niin on taisteltava yhdessä (1) likvidaattoruutta, — (2) „nationalismia" (= (a) „kansallista kulttuuriautonomiaa" ja (b) Bundin separatismia *vastaan*), — (3) federalismia vastaan.

Me olemme *vuoden 1912 tammikuusta lähtien* kohottaneet selvästi ja avoimesti nämä liput Venäjän kaikkien työläisten nähtäväksi. Se ei ole mikään vähäinen aika. Siinä ajassa olisi voinut ja olisi pitänyt päästä selvyyteen.

Sopikaamme siis — jos kerran sovitaan — selvästi ja rehellisesti. Piilosillaolo on mielestäni sopimatonta ja arvoa-alentavaa. Me käymme *totista sotaa:* vastassamme ovat kaikki porvarilliset intellektuellit, likvidaattorit, nationalistit ja Bundin separatistit, avoimet ja salaiset federalistit. On joko tehtävä sopimus kaikkia noita viholli-sia *vastaan* tai sitten asia *on parempi siirtää tuonnemmaksi.*

On parempi rajoittua kihlautumiseen kuin sitoa itsensä avioliitolla, jollei ole varmuutta liiton lujuudesta!!

Nämä ovat kaikki minun henkilökohtaisia ajatuksiani.

Mutta haluaisin kovin päästä kanssanne yhteisymmärrykseen ja selvyyteen. Kun kerran Brysselissä päädyimme yksiin perusasiassa, niin voidaan ja täytyy kysyä itseltämme *ilman diplomatiaa,* voimmeko päätyä vakaaseen sopimukseen.

Minua *suuresti* huolettaa, että osa lättiläisiä
kannattaa kansallista kulttuuriautonomiaa tai epäröi
kannattaa bundilaista federalismia tai epäröi
epäröi esiintyä nationalismia ja Bundin separatismia vastaan,
epäröi kannattaa meidän vaatimustamme Pietarissa toimivan hajottajakerhon julkaiseman likvidaattorilehden lakkauttamisesta [163] j.n.e.

Onko tämä osa suurikin? — yleensä ja KK:laisten joukossa? — työläisten ja intellektuellien joukossa?

Onko sillä vaikutusta?

Sillä taistelua likvidaattoreita vastaan Pietarissa ja Venäjällä käymme *me*. Entä sitten, jos te *ette voi hyvällä omallatunnolla* auttaa meitä käymään sotaa likvidaattoreita ja bundilaisia vastaan?? *Vakaan* sopimuksen tekeminen ei olisi silloin rehellistä eikä yksinkertaisesti tarkoituksenmukaistakaan!

Ja sitten vielä se puolalaisen opposition kiero peli likvidaattoreiden *hyväksi* (äänestäminen Brysselin päätöslauselman *puolesta*), nationalismin *hyväksi* (kansallisen kulttuuriautonomian katsominen „kiistakysymykseksi"), federalismin *hyväksi* (*vanhassa* v. 1906 P. S. D:n * kanssa tehdyssä tyszkalaisessa sopimuksessa ollut vaatimus).

Tarvitaan selvyyttä, ennen kaikkea selvyyttä! Ken ei ole selvittänyt itselleen sen sodan ehtoja, jota proletaarinen demokratia käy porvarillista (=likvidaattoreita ja nationalisteja) vastaan, hänen *on parasta odottaa.*

Haluaisin kuulla mielipiteenne!

Teidän *Lenin*

Olisin hyvin iloinen kuulemaan „Paragrafin" mielipiteen näistä kysymyksistä. Näyttäkää kirje hänelle!

(Tehkää hyvin ja antakaa KK:mme „14 kohtaa" [164] päiväksi Rudelle luettavaksi.)

Kirjoitettu heinäkuun 18 pn jälkeen 1914
Lähetetty Poroninista Berliiniin

Julkaistu ensi kerran v. 1935

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Puolan sosialidemokratia. *Toim.*

70

GRANATIN JULKAISUJEN TOIMITUKSELLE

21. VII. 1914.

Suuresti kunnioitettu kollega!

Tavattomaksi mielipahakseni joukko kerrassaan poikkeuksellisia ja ennalta arvaamattomia seikkoja (alkaen Malinovskin poistumisesta) pakotti minut aivan alussa keskeyttämään jo aloittamani Marxia koskevan artikkelin [165], ja tehtyäni useita epäonnistuneita yrityksiä löytää aikaa sen jatkamista varten, minun oli pakko tehdä johtopäätös, etten voi suorittaa työtä syksyyn mennessä.

Pyydän syvästi anteeksi ja lausun toivomuksen, että teidän niin hyödyllisen julkaisunne toimitus ehtii etsiä toisen marxilaisen ja saada häneltä kirjoituksen määräaikaan mennessä.

Valmiina palveluksiin *V. Iljin*

Lähetetty Poroninista Moskovaan
Julkaistu ensi kerran v. 1930

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

71

GRANATIN JULKAISUJEN TOIMITUKSELLE

Kunnioitettu kollega! Uskomatta voivani lopettaa työtä lähetin Teille muutamia päiviä sitten kirjeen, jossa kieltäydyin siitä ja pyysin anteeksi. Nyt taas poliittiset seikat, joista olen niin suuresti riippuvainen, muuttuvat jälleen äkkiä perusteellisesti: ensiksikin, Pietarissa on julistettu erikoisvalvonta 4. IX. 1914 asti. Luin siitä tänään venäläisistä lehdistä, ja se merkitsee ilmeisesti, että lehti, johon olen kirjoittanut, ei ilmesty siihen saakka. Toiseksi, sota keskeyttää todennäköisesti monia *kiireellisiä* poliittisia töitä, jotka ovat kuormittaneet minua. Sen vuoksi voisin nyt ryhtyä jatkamaan aloittamaani artikkelia Marxista ja todennäköisesti ehtisin sen nopeasti lopettaa. Jollette ole vielä tilanneet keneltäkään muulta ettekä kiinnittäneet toista tekijää, tehkää hyvin ja vastatkaa minulle sähkeellä (minun laskuuni): Ulyanow. Poronin. Rabotaite *.

Mikäli olette kiinnittäneet toisen henkilön, pyydän vastaamaan postikortilla.

Syvää kunnioitusta vakuuttaen *V. Iljin*

Absender: Wl. Ulyanow.
Poronin (Galizien). Itävalta.

Kirjoitettu heinäkuun 28 pnä 1914
Lähetetty Moskovaan

Julkaistaan ensi kerran, käsikirjoituksen mukaan

---

* — Työskennelkää. *Suom.*

72

V. A. KARPINSKILLE [166]

Hyvä K.! Sain korttinne ja kiiruhdan vastaamaan. Odottakaa hiukan: ilmoitamme Teille, mitä voidaan ja täytyy tehdä Teidän (samoin kuin meidän) toivoman asian suhteen [167]. Älkää muutoin unohtako, että legaalisuus on täällä nyt erikoislaatuista: oletteko puhunut siitä Lausannessa olevien ystävien kanssa? Puhukaa ehdottomasti.

Me jäämme Berniin. Osoite: Donnerbühlweg 11a. Uljanow.

Esitelmästä en vielä tiedä. Täytyy ajatella ja neuvotella yksityiskohtaisemmin. Kuinka monta ihmistä teillä olisi odotettavissa [168]?

Puristan kättänne. Terveiset kaikilta.

Teidän *Lenin*

P. S. La critique * ja minun anticritique ** voisi ehkä parhaiten sopia keskustelun kohteeksi? Kuitenkin pari sanaa: ei saa formalistisesti puolustaa saksalaisten katalaa shovinismia. On ollut huonoja päätöslauselmia, on ollut mukiinmeneviäkin, on ollut molemmanlaatuisia lausuntoja. Mutta kaikella on rajansa! *Ja se on ylitetty.* Ei saa sietää, ei saa luovia, on noustava kaikin voimin häpeällistä shovinismia vastaan!!

Kirjoitettu syyskuun 27 pn jälkeen 1914
Lähetetty Bernistä Geneveen
Julkaistu ensi kerran v. 1929

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — arvostelu. *Toim.*
** — vasta-arvostelu. *Toim.*

73

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä Karpinski! Käytän tilaisuutta kirjoittaakseni avomielisesti.

On *täysi* syy odottaa, että Sveitsin poliisi ja sotilasviranomaiset (Venäjän tai Ranskan j.n.e. lähettilään *ensimmäisestä vihjeestä*) haastavat sotaoikeuteen tahi karkottavat puolueettomuuden loukkaamisesta j.n.e. Siksi älkää kirjoittako avoimesti mitään kirjeissä. Jos on jotain ilmoitettavaa, kirjoittakaa kemiallisesti. (Kemian käytön merkki — alleviivattu päiväys kirjeessä.)

Vähemmän lukukelpoisten teesien asemesta olemme päättäneet julkaista *oheisen* manifestin [169]. Tiedottakaa sen saannista nimittäen manifestia „Kapitalismin kehitykseksi".

Pitäisi julkaista. Mutta neuvomme Teitä tekemään sen vain ehdolla, että noudatetaan (ja on *mahdollisuus* noudattaa) äärimmäisiä varovaisuustoimenpiteitä!!

Kenenkään ei tule tietää, *missä* ja kuka sen on julkaissut. Kaikki käsikirjoitukset on poltettava!! Painosta on säilytettävä *ainoastaan* vaikutusvaltaisen Sveitsin kansalaisen, kansanedustajan y.m.s. luona.

Jollei se käy, *älkää* julkaisko.

Jollei voida painattaa, tehkää (myös äärimmäistä varovaisuutta noudattaen) mimeografilla. Vastatkaa: sain kapitalismin kehityksen *(niin ja niin monta)* kappaletta = painatan niin ja niin monta.

Jollei voida julkaista painettuna eikä mimeografoituna, kirjoittakaa heti. Koetamme keksiä vielä jotain. Vastatkaa yksityiskohtaisemmin.

(Jos onnistutte julkaisemaan, lähettäkää *tilaisuuden tullen* painos ($^3/_4$) tänne; me löydämme säilytyspaikan.)

Odotan vastausta! Teidän *Lenin*

NB P. S. Rahat julkaisemista varten löydämme. Kirjoittakaa vain ennalta, *paljonko* tarvitaan, sillä rahaa on *hyvin* vähän. Eikö UJK:n [170] 170 frangia voisi käyttää siihen?

Kirjoitettu ennen lokakuun 11. 1914
Lähetetty Bernistä Geneveen
Julkaistu ensi kerran v. 1929

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

74

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä ystävä! Puhuin täällä tänään Plehanovin esitelmätilaisuudessa hänen shovinismiaan vastaan. Aion pitää täällä esitelmän tiistaina. Genevessä haluaisin pitää (Euroopan sota ja Euroopan sosialismi) keskiviikkona [171]. Harkitkaa asiaa ja järjestäkää mahdollisimman salaisesti, t.s. ettei tarvittaisi lupaa (olisi tietysti myös toivottavaa, että kerääntyisi maximum yleisöä). Miten se olisi tehtävä, Te tiedätte parhaiten. Samalla kertaa maximum yleisöä ja minimum poliisin tietoisuutta asiasta ja poliisin puuttumista asiaan (tai poliisin uhkaa). Bernissä esitelmöin ryhmien jäsenille ja heidän suosittelemilleen vieraille (120 henkeä — 130 j.n.e.) ilman mainoksia y.m.s. Eikö tällainen järjestys olisi paras?

Vastatkaa heti osoitteella Mr. Ryvline. Villa Rougemont. Chailly sur Lausanne. Minulle. Tiistaina esitelmöin täällä Lausannessa, ja Teidän vastauksenne pitäisi olla täällä tiistaina päivällä. Kun tavataan niin puhellaan tarkemmin asioistamme. Jos siis Genevessä on tarpeen lupa, niin harkitkaa 10 kertaa, eikö olisi parempi suljettu. Yleensä Te saatte tietenkin ratkaista. Jos keskiviikkona onnistuu (järjestää esitelmä keskiviikkoillaksi), tulen keskiviikkoaamuna.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

Kirjoitettu lokakuun 11 pnä 1914
Lähetetty Lausannesta Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1929

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

75

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä K.! Juuri kun olin Genevessä saatiin *ilahduttavia* viestejä Venäjältä. Tuli myös venäläisten sosialidemokraattien Vanderveldelle lähettämän vastauksen teksti [172]. Sen vuoksi päätimme julkaista erillisen manifestin asemesta „Sotsial-Demokrat" lehden, Pää-äänenkannattajan, vuoronmukaisen numeron [173]. Tänään tämä päätös muotoillaan, niin sanoakseni, lopullisesti.

Olkaa niin hyvä ja ryhtykää niin pian kuin mahdollista kaikkiin toimenpiteisiin löytääksenne ranskalaisen, s.o. Sveitsin alamaisen, vastaavaksi toimittajaksi ja määritelläksenne kustannusarvion. Suuruudeksi ajattelemme 2 sivua, suunnilleen Pariisin „Golosin" kokoa. Ilmestymisaika *epä* määräinen, aluksi tuskin useammin kuin 2—3 kertaa *kuukaudessa.* Painos vähäinen, sillä meidän suuntauksemme ei voi odottaa pikkuporvarin kannatusta (500 kpl?). Hinta noin 10 centimeä. Kaikki tämä on vielä *kaavailua,* mutta Teidän on oltava selvillä asioista voidaksenne keskustella latojan kanssa.

Siis, hinta?

Paljonko aikaa tarvitaan tuollaisen numeron julkaisemiseen (ladontaan etc.)?

Sitten kirjakkeista? Onko niitä vain isoja vai onko myös pieniä, petiittiä? Montako tuhatta kirjainta mahtuu 2:lle „Golosin" suuruiselle sivulle 1) suurta kirjaketta ja 2) pientä, petiittiä?

Manifestin latomusta ei tarvitse purkaa: sijoitamme sen lehteen. Maanantaihin mennessä lähetämme Teille vähäisiä korjauksia manifestiin ja *muutetun* allekirjoituksen

(sillä oltuamme yhteydessä Venäjään esiinnymme jo *virallisemmin*).

Tuhannet terveiset!

Teidän *Lenin*

P. S. Tehkää hyvin ja seuratkaa, tulevatko kirjeeni Teille aikanaan (ilman myöhästymistä).

Kirjoitettu lokakuun 17 pnä 1914
Lähetetty Bernistä Geneveen

Ensi kerran julkaistu kokonaisuudessaan v. 1929

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

76

A. SHLJAPNIKOVILLE [174]

17. X. 1914.

Hyvä ystävä! Saavuin eilen illalla esitelmämatkalta ja sain Teidän kirjeenne. Suuren suuret terveiset Teille ja kauttanne kaikille venäläisille ystäville! Vastaus Vanderveldelle jätettiin eilen käännettäväksi enkä ole vielä nähnyt tekstiä. Kirjoitan siitä heti kun näen.

Käsittääkseni tätä nykyä on tärkeintä käydä johdonmukaista ja järjestettyä taistelua shovinismia vastaan, joka on vallannut porvariston ja suurimman osan opportunistisia (ja opportunismin kanssa sopuilevia — tel Mr. Kautsky! *) sosialisteja. Ja tämän taistelun asettamien tehtävien täyttämiseksi on ennen kaikkea taisteltava *oman* maansa shovinismia vastaan, — konkreettisesti, meillä Maslovin ja Smirnovin kaltaisia herroja vastaan (ks. *„Russkije Vedomosti"* ja *„Russkoje Slovo"*), joiden „teoksia" minä olen lukenut, tai herroja Sokolovia, Meshkovskia, Nikitinia ynnä muita vastaan, joita te olette nähnyt tai kuullut. Kuten Teille kai jo kirjoitettiin, Plehanovista on tullut ranskalainen shovinisti. Likvidaattoreiden keskuudessa on ilmeinen sekamelska **. Aleksinskin *kertovat olevan* frankofiilin. Kosovski (bundilainen, oikeistolainen, kuulin hänen esitelmänsä) on germanofiili ***. Vaikuttaa siltä, että herrojen likvidaattorien ja Aleksinskin sekä Plehanovin välisen „Brysselin blokin" keskilinjana tulee olemaan sovittautuminen Kautskyn mukaan, joka on nyt *kaikkein vahingollisin*. Hänen sofistiikkansa, joka peittelee opportunistien ruokottomuuksia („Neue

---

* — sellaisia kuin hra Kautsky! *Toim.*

** Pariisissa olevat intellektuellimme (joista työläiset jaostossa ovat saaneet enemmistön) ovat menneet vapaaehtoisiksi (Nik. Vas., Antonov y.m.) ja julkaisseet yhdessä eserrien kanssa typerän puoluekannattoman vetoomuksen. Se on lähetetty Teille.

*** Martov on kaikkein säädyllisin „Golosissa". Mutta kestääkö Martov? *En usko.*

Zeitissa" *) mitä silotelluimmilla ja liukkaimmilla fraaseilla, on tavattoman vaarallista ja kavalaa. Opportunistit ovat ilmeisen turmiollisia. Kautskyn johtama saksalainen „keskus" on peitetty, diplomaattisesti kaunomaalattu turmelupesäke, joka tärvelee työläisten silmiä, älyä ja omaatuntoa ja on kaikkein vaarallisin. Tehtävänämme on nyt käydä ehdotonta ja avointa taistelua kansainvälistä opportunismia ja sen peittelijöitä (Kautskya) vastaan. Niin tulemmekin tekemään Pää-äänenkannattajassa, jonka piakkoin julkaisemme (todennäköisesti 2-sivuisena). Nyt on kaikin tavoin tuettava tietoisten työläisten oikeutettua suuttumusta saksalaisten alhaiseen menettelyyn ja tehtävä tästä suuttumuksesta poliittinen johtopäätös opportunismia ja sen kaikkinaista myötäilyä *vastaan.* Se on kansainvälinen tehtävä. Ja se on meidän harteillamme, kukaan muu ei ole sitä tekevä. Siitä ei saa perääntyä. Internationalen „yksinkertaista" uudistamista tarkoittava tunnus on väärä (sillä Kautskyn—Vandervelden linjaa noudattavan mädän sovittelupäätöslauselman vaarallisuus on hyvin, hyvin suuri!). Väärä on myös „rauhan" tunnus — tunnuksena pitää olla kansallisen sodan muuttaminen kansalaissodaksi. (Tämä muuttaminen voi vaatia paljon aikaa, se voi vaatia ja vaatiikin useita ennakkoedellytyksiä, mutta koko toiminnassa on noudatettava juuri *tuon* muuttamisen *linjaa,* tehtävä työtä sen hengessä ja suunnassa.) Ei tarvita sodan sabotointia eikä erillisiä, yksilöllisiä esiintymisiä siinä hengessä, vaan joukkopropagandaa (eikä vain „siviilien" keskuudessa), joka johtaa sodan muuttumiseen kansalaissodaksi.

Venäjällä shovinismi verhoutuu korulauseisiin „belle France'sta" ** ja onnettomasta Belgiasta (entä Ukraina? j.n.e.) tai „kansan" vihasta saksalaisia (ja „keisarismia") kohtaan. Siksi ehdoton velvollisuutemme on taistella noita sofismeja vastaan. Ja jotta taistelu noudattaisi tarkkaa ja selvää linjaa tarvitaan yleistävä tunnus. Kyseinen tunnus: *Venäjän* työtätekevien joukkojen ja työväenluokan kannalta katsottuna meille, *venäläisille,* on täysin selvää, ehdottoman selvää, että *pienimpänä* pahana olisi nyt tällä hetkellä tsarismin *tappio* tässä sodassa. Sillä tsarismi on sata kertaa pahempi kuin keisarismi. Ei tarvita sodan

* — „Uusi Aika". *Toim.*
** — „kaunilista Ranskasta". *Toim.*

sabotointia, vaan taistelua shovinismia vastaan ja kaiken propagandan ja agitaation suuntaamista proletariaatin kansainväliseen yhdistämiseen (lähentämiseen, solidaarisuuden ja sopimuksen aikaansaamiseen selon les circonstances *) kansalaissotaa varten. Olisi virheellistä kehottaakaan *yksilöllisiin* tekoihin, upseerien ampumiseen etc. ja sallia sellaista argumentointia, että emme muka halua auttaa keisarismia. Ensin mainittu olisi harhautumista anarkismiin ja viimeksi mainittu opportunismiin. Sen sijaan meidän pitää valmistella joukkomittaista (tai ainakin kollektiivista) esiintymistä useamman kuin yhden kansakunnan sotajoukoissa ja tähdätä *koko* propaganda- ja agitaatiotyö siihen suuntaan. Tärkeintä on, että työtä (sitkeää, järjestelmällistä, ehkä pitkäaikaistakin) tehdään kansallisen sodan kansalaissodaksi muuttamisen hengessä. Tuon muuttamisen ajankohta on eri kysymys, nyt vielä epäselvä. Kyseisen ajankohdan on annettava kypsyä ja „kypsytettävä sitä" järjestelmällisesti.

Lopetan tältä kerralta. Tulen kirjoittamaan usein. Kirjoittakaa Tekin useammin.

Selostakaa yksityiskohtaisemmin Pietarin komitean lehtistä.

Seikkaperäisemmin työläisten puheista ja arvioista.

„Puolueryhmien" *voima*suhteet Pietarissa? Toisin sanoen, ovatko likvidaattorit voimistuneet meihin verraten? Missä määrin?

Onko Dan vapaana? Hänen asennoitumisensa? Entä Tshirkinin, Bulkinin ja kumpp.?

Seikkaperäisemmin.

Kenelle nimenomaan ja keneltä Te lähetitte sata ruplaa?

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

Rauhan tunnus ei ole mielestäni oikea tällä hetkellä. Se on poroporvarillinen, pappien tunnus. Proletaarisena tunnuksena tulee olla: kansalaissota.

Objektiivisesti ottaen tämä joukkosodan aikakauden tunnus juontuu Euroopan tilanteessa tapahtuneesta perinpohjaisesta muutoksesta. Baselin päätöslauselmasta juontuu sama tunnus.

---

* — olosuhteiden mukaan. *Toim.*

Me emme voi „luvata" emmekä „säätää" kansalaissotaa, mutta olemme velvollisia tekemään työtä *siihen suuntaan* — tarpeen vaatiessa hyvinkin kauan. Pää-äänenkannattajassa julkaistusta artikkelista näette tarkemmin [175]. Toistaiseksi hahmottelen vain asenteen peruskohdat, jotta pääsisimme täydelliseen yhteisymmärrykseen.

Lähetetty Bernistä Tukholmaan
Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

77

A. SHLJAPNIKOVILLE

17. X. 1914.

Hyvä ystävä! Luin Vanderveldelle tarkoitetun vastauksen ja oheistan ajatukseni kyseisen vastauksen johdosta.

Olisi äärimmäisen toivottavaa, että siinä tapauksessa, jos Duuma kokoontuu (*onko totta,* että se kutsutaan koolle kuukauden kuluttua?)[176], edustajaryhmämme esiintyisi jo liittoutumatta ja esittäisi *johdonmukaisen* asenteen. Vastatkaa viipymättä (1) kutsutaanko Duuma koolle; (2) onko teillä hyvät yhteydet duumaryhmään ja montako päivää yhteydenottoon tarvitaan.

21. X. 1914.

Jatkan kesken jäänyttä kirjettä. Vastausta koskeva arvosteluni on tietenkin privaattiasia, joka on tarkoitettu *yksinomaan ystäville* täydellisen yhteisymmärryksen saavuttamista varten. Näinä päivinä tulee ulos Pää-äänenkannattaja ja lähetämme sen Teille.

Internationalen suhteen älkää olko optimisti, vaan varautukaa likvidaattorien ja opportunistien juonitteluja vastaan. Vaikka Martov tätä nykyä vasemmistuukin, niin se johtuu siitä, että hän on yksin, mutta mitä tulee huomenna? Huomenna hän alkaa kannattaa heidän yhteistä suunnitelmaansa: tukkia työläisten suuta (ja järkeä ja omaatuntoa) kaikkia ja kaikkea puolustelevan Kautskyn hengessä laaditulla venyvällä päätöslauselmalla. Kautsky on kaikkia muita kaksinaamaisempi, inhottavampi ja vahingollisempi! Kansainvälisyys, nähkääs, onkin juuri sitä, että jokaisen maan työläiset ampuvat toisten maiden työläisiä „isänmaan puolustamisen" varjolla!!!

Antaa heidän juonitella — onhan silkkaa pikkujuonittelua pitää nykyisin, tällaisella maailmanhistoriallisella hetkellä mahdollisena diplomaattista teerenpeliä opportunis-

min kanssa ja „saksalaisen" Kansainvälisen sosialistisen toimiston muodostamista! Nyt on noudatettava periaatteellista linjaa. Pietarin työläisillä on parempi tunne — he vihaavat saksalaisen sosialidemokratian pettureita. On kaikin voimin tuettava ja lujitettava tätä tunnetta samoin kuin päättäväistä tahtoa taistella kansainvälistä opportunismia vastaan. Tähän saakka on Saksan sosialidemokratia ollut auktoriteetti, nyt *se on malliesimerkki siitä, miten ei tule menetellä!*

Olette tarpeen Tukholmassa. Järjestäkää kirjeenvaihto Venäjälle paremmin. Välittäkää minun kirjeeni sille, joka antoi Teille lyijykynällä kirjoitetun lappusen (onko se mahdollista?), meidän on sovittava hänen kanssaan yksityiskohtaisemmin. Se on erittäin tärkeää. Aloitamme Päääänenkannattajan julkaisemisen.

Kirjoittakaa useammin!

Teidän *Lenin*

Lähetetty Bernistä Tukholmaan

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

78

A. SHLJAPNIKOVILLE

27. X. 1914.

Hyvä ystävä! Sain nyt toisen kirjeenne ja käyn juttusille kanssanne.

Suuret kiitokset Pietarin tapahtumia [177] koskevasta kirjeestä. Siitä tulee mainio uutinen Pää-äänenkannattajaan. Sen numero ilmestyy näinä päivinä ja lähetämme sen Teille. Odottakaa. Odottakaa myös seuraavaa numeroa. Teidän täytyy olla Tukholmassa, kunnes sekä kirjeiden (1) että ihmisten (2) kuin myös kirjallisuuden (3) kuljetus Tukholman *kautta* saadaan *täysin* järjestymään. Sitä varten on järjestelmällisesti valmennettava ja *koeteltava* sopivaa henkilöä välitysmieheksi Tukholmaan. Kelpaisiko siihen tov. Skovno? Tämä naishenkilö on hyvä siinä mielessä, että hän on bolshevikki. Ei muuta leiriä. Mutta onko hän toimekas, ripeä ja täsmällinen?

Iloitsen sydämestäni, jos tov. Kollontai [178] on meidän kannallamme, samoin kuin iloitsen siitä, että Pariisissa Martov toimittaa mainiosti (yleispiirtein) „Golosia". Mutta pelkään kuolemakseni, että Martov (ja hänen joukkonsa) loikkaavat... Kautskyn ja Troelstran kannalle. Eniten vihaan ja halveksun nykyisin Kautskya: hänen katalaa, raukkamaista ja omahyväistä tekopyhyyttään. Ei ole mukamas tapahtunut mitään, periaatteet ovat muka säilyneet loukkaamattomina, kaikilla oli oikeus puolustaa isänmaataan. Kansainvälisyys — nähkääs — onkin juuri sitä, että kaikkien maiden työläiset ampuisivat toisiaan „isänmaan puolustamisen nimessä".

R. Luxemburg oli oikeassa kirjoittaessaan jo kauan sitten, että Kautskylle on ominaista „teoreettinen liehakointi" — lakeijamaisuus, yksinkertaisesti sanoen hän nöyristelee puolueen enemmistön edessä, opportunismin edessä. *Mikään* ei ole nyt vahingollisempaa ja vaaralli-

sempaa proletariaatin *aatteelliselle* itsenäisyydelle kuin tämä Kautskyn inhottava omahyväisyys ja katala tekopyhyys. Kautsky haluaa hämätä ja peittää kaiken, rauhoittaa työläisten herännyttä omaatuntoa sofismeilla ja mukaoppineella vuolassanaisuudella. Jos Kautsky siinä onnistuu, hänestä tulee porvarillisen mädännäisyyden pääedustaja työväenliikkeessä. Ja Troelstra tulee olemaan hänen puolellaan — tämä Troelstra onkin ovelampi opportunisti kuin „hyvänahkainen" ukko Kautsky! Kuinka kyseinen Troelstra luovikaan saadakseen karkotettua Hollannin puolueesta rehelliset miehet ja marxilaiset (Gorterin, Pannekoekin, Wijnkoopin)!! En unohda koskaan, miten Roland-Holst, ollessaan kerran luonani Pariisissa, sanoi Troelstrasta: „ein hundsgemeiner Kerl" (gredin, ranskaksi)*... Minun on sääli, että Te heititte helmiä hänen eteensä... Troelstra+ Saksan sosialidemokraattien Vorstandissa ** olevat opportunistiheittiöt punovat parhaillaan katalia juonia hämätäkseen kaiken. Pitäkää silmät auki, jottette tahtomattanne joutuisi tuon juonittelun uhriksi!! Älkää huomaamattanne auttako näitä työväenliikkeen pahimpia vihollisia, jotka kriisin kaudella puolustavat „teoreettisesti" shovinismia ja harjoittavat inhottavan kurjaa diplomatiaa. Ainoa, joka on sanonut työläisille totuuden — vaikkakaan ei täydellä äänellä, eikä aina aivan taitavasti — on Pannekoek, jonka artikkelin Teille lähetimme (lähettäkää käännös edelleen venäjänmaalaisille). Hänen sanansa, että jos opportunistien ja Kautskyn tappaman Internationalen „johtajat" nyt kokoontuvat ja ryhtyvät „laastaroimaan" halkeamia, niin sillä „ei tule olemaan mitään merkitystä",— nämä sanat ovat *a i n o a* sosialistinen sana. Se on *totuus*. Karvas, mutta kuitenkin totuus. Ja työläiset tarvitsevat nyt enemmän kuin koskaan totuutta, täyttä totuutta eikä saastaista diplomatiaa, „laastaroimis"-leikkiä, pahan hämäämistä venyvillä päätöslauselmilla.

Minulle on selvää, että Kautsky, Troelstra plus Vandervelde (saattaa olla plus x+y+z tai minus x, y, z, se ei ole tärkeää) hautovat nyt juonia näissä aikeissa. Kansainvälisen toimiston siirtäminen Hollantiin on samojen roistojen samanlainen konnankoukku.

---

* — katala mies, lurjus. *Toim.*
** — Keskuskomitcassa. *Toim.*

Minä tulen pysyttelemään sivussa heistä ja siitä — tulen neuvomaan sitä Kansainvälisessä sosialistisessa toimistossa olevalle edustajallemme (Litvinoff, 76. High Street. London. N. W.) — ja neuvon sitä Teille.

„Älkää vaeltako jumalattomain neuvossa", älkää uskoko Troelstraa, Kautskya j.n.e. j.n.e. j.n.e. j.n.e., vaan esittäkää heille lyhyt uhkavaatimus: tässä on teille meidän KK:mme manifesti (teesien muunnelma; lähetämme näinä päivinä painettuna) sodasta: haluatteko painattaa sen meidän kielellämme?? Ette? No — adieu * sitten, tiemme eivät käy yhteen!

Jos Kollontai on meidän puolella, auttakoon hän „uittamaan" tätä manifestia muilla kielillä. Tutustukaa *Höglundiin,* nuoreen ruotsalaiseen sosialidemokraattiin, „opposition" johtajaan, ja lukekaa hänelle manifestimme (viitatkaa minuun: tutustuimme Kööpenhaminassa). Koettakaa, eikö saattaisi ilmetä *aatteellista* läheisyyttä (hän on vain naiivi, sentimentaalinen militarismin vastustaja: juuri sellaisille ihmisille pitääkin sanoa — joko hyväksytte kansalaissodan tunnuksen tai jäätte opportunistien ja shovinistien seuraan).

Koko tehtävän ytimenä Venäjällä on nyt aatteellisen vastaiskun antaminen Internationalen opportunisteille ja Kautskylle. Siinä kaiken ydin. Kun Martov ei vain loikkaisi tällöin??... Pelkään pahoin!..

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

Lähetetty Bernistä Tukholmaan
Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — hyvästi. *Toim.*

79

A. SHLJAPNIKOVILLE

Für Alexander *

Hyvä ystävä! Kahden tai kolmen päivän kuluttua saatte meidän Pää-äänenkannattajamme, ja toivottavasti jo silloin „vedämme samaa köyttä" katsomuksissamme. Suoraan sanoen pelkään, että kunhan teidän eräitä toimenpiteitänne ei tulkittaisi siinä mielessä, että haluatte kiertää laillisen edustajamme Kansainvälisessä sosialistisessa toimistossa — Mr. Litvinoff. 76. High Street. Hampstead. London. N. W. Sellainen tulkinta olisi tietenkin tahallista vääristelyä, olkaa kuitenkin varovaisempi.

Troelstra on petkuttanut Teitä tai johtanut harhaan. Hän on äärimmäinen opportunisti ja katalimpien opportunistien katalimman keskuksen — saksalaisten sosialidemokraattien (joiden johdossa on opportunisteja katalasti puolustava Kautsky) ja heidän mitä katalimman vorstandinsa juonien toteuttaja. Emme mene sellaisten roistojen aloitteesta minkäänlaisiin konferensseihin emmekä ota minkäänlaista askelta, vaan pysymme syrjässä: häpäisköötitse itsensä! Hehän ovat jo kerran häpäisseet itsensä ja häpäisevät vastakin. Ranskalaiset ovat jo torjuneet heidän intriginsä, ja ilman ranskalaisia voi tulla kysymykseen vain likaisten heittiöiden likainen ilveily.

Kaiken todennäköisyyden mukaan Larin vetää teitä jumalattomasti nenästä. Kun kerran hän lausuu „luottamuksensa" saksalaiselle vorstandille, niin käsitän, miksi Troelstra „merkitsee muistiin" sen. Kuinkas muuten!! Luottamuslause saastaisimmille opportunisteille!! Korjatkaa herran nimessä, mitä on korjattavissa, älkääkä ilmaisko suoranaisesti enempää kuin välillisestikään pienintäkään luottamusta kenellekään opportunistille, saksalaisille

* — Aleksanderille. *Toim.*

enempää kuin ranskalaisillekaan. Pannekoek on oikeassa: II Internationale on lopullisesti kuollut. Sen ovat surmanneet opportunistit (eikä „parlamentarismi", kuten kömpelö Pannekoek sanoi). Erimielisyyksien „laastaroiminen" on vain viheliäistä vehkeilyä, ja **meidän** ei tule ottaa siihen **minkäänlaista** osaa, ei suoranaisesti eikä välillisesti.

Koetamme lähettää Teille pikapuoleen pari lentolehtistä. Älkää matkustako, malttakaa mielenne. Pankaa kuntoon kaikki, mistä Teille kirjoitin, odottakaa kunnes Pää-äänenkannattaja saadaan Venäjällä, odottakaa kunnes pääsemme *täyteen* yhteisymmärrykseen venäläisten kollegojen (myös Kam. y.m.) kanssa heidän saatuaan Pää-äänenkannattajan. Ennen kuin kaikki tämä on tehty, Teidän ei ole ajateltavakaan lähtöänne. Meidän siirtymisemme olisi toistaiseksi ennenaikaista [179]. Selvittäkää muutoin, olisiko mahdollista painattaa Ruotsissa sosialidemokraattisia julkaisuja (Pää-äänenkannattajamme kaltaisia).

Gorki-parka! Sääli, että hän häpäisi itsensä allekirjoittamalla venäläisten liberaalipahasten likaisen paperin [180]. Heidän joukkoonsa ovat liukuneet myös Meshkovski ja Plehanov j.n.e. (Maslov ja Smirnov mukaan luettuina).

Etsikää ehdottomasti käsiinne ja lukekaa uudestaan (tai pyytäkää kääntämään Teille) Kautskyn „Weg zur Macht" * — mitä hän siinä kirjoitti meidän päiviemme vallankumouksesta!!

Ja kuinka hän nyt keljuilee ja sanoutuu irti siitä kaikesta!

Meidän tehtävämme on nyt käydä armotonta sotaa shovinismia vastaan, jota peitellään (jaarittelulla „isänmaan" puolustamisesta y.m.s.), ja varsinkin Plehanovin, Guesde'in, Kautskyn (joka on näistä kaikista katalin, teeskentelijä!) ja kumpp. „sosialistista shovinismia" vastaan. Pitäen kiinni vallankumouksesta (porvarillisesta Venäjällä, sosialistisesta Lännessä) me julistamme sitä myös sodassa. Meidän tunnuksemme on kansalaissota. Kaikki puheet, että kyseinen tunnus ei olisi sopiva j.n.e. j.n.e., ovat pelkkää viisastelua. Me emme voi kansalaissotaa „tehdä", mutta julistamme sitä ja työskentelemme sen hyväksi. Jokaisessa maassa on etutilalla taistelu *kyseisen* maan shovinismia vastaan, vihan lietsominen *omaa* hallitusta vastaan, keho-

* — „Tie valtaan". *Toim.*

tukset (toistuvat, itsepintaiset, moninkertaiset, väsymättömät) sotivien maiden työläisten solidaarisuuteen, heidän *yhteiseen* kansalaissotaansa porvaristoa vastaan.

Kukaan ei tohdi *taata,* milloin ja missä määrin tämä julistus „pitää kutinsa" käytännössä: *eihän ole siitä kysymys* (vain katalat sofistit luopuvat vallankumouksellisesta agitaatiosta sen vuoksi, että on tietämätöntä, milloin vallankumous tulee). Kysymys on tällaisesta toimintal*injasta. Vain* tällainen toiminta on sosialistista, siis ei shovinistista. Ja se *yksin* tuottaa sosialistisia hedelmiä, vallankumouksellisia hedelmiä.

Rauhan tunnus on nykyhetkellä typerä ja virheellinen *(varsinkin* sen jälkeen, kun melkein kaikki johtajat Guesde'a, Plehanovia, Vanderveldea ja Kautskya myöten *ovat petträneet).* Se merkitsisi itse asiassa poroporvarillista ruikutusta. Mutta meidän on pysyttävä vallankumouksellisina *sodankin maaperällä.* Ja julistettava sotajoukoissakin *luokkataistelua.*

Puristan kättänne. Kirjoittakaa useammin.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu lokakuun 31 pnä 1914
Lähetetty Bernistä Tukholmaan

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

80

GRANATIN JULKAISUJEN TOIMITUSSIHTEERILLE

M. Tverskoi bulvar, 15.

17. XI.

Suuresti kunnioitettu kollega!

Tänään lähetin Teille kirjattuna ristisiteenä Marxia ja marxilaisuutta koskevan artikkelin tietosanakirjaa varten [181]. En ryhdy arvioimaan, missä määrin suoriuduin vaikeasta tehtävästäni, esityksen ahtamisesta likipitäen 75 tuhannen kirjaimen puitteisiin. Huomautan, että kirjallisuutta täytyi kovasti tiivistää (15.000 oli ultimatiivinen), ja minun oli valittava eri suuntauksista *oleellinen* (tietenkin pääasiallisesti Marxia *kannattava*). Oli vaikea luopua monista Marxilta otetuista *lainauksista*. Tietosanakirjaa varten lainaukset ovat mielestäni hyvin tärkeitä (erikoisesti marxilaisuuden kiistellyimmistä kysymyksistä, joihin kuuluvat ensi tilassa filosofia ja agraarikysymys). Tietosanakirjan lukijoilla pitäisi olla käsillä *kaikki* Marxin tärkeimmät väittämät, muuten kirjan tarkoitus jäisi saavuttamatta: siltä minusta tuntui. En tiedä myöskään, tyydyttääkö Teitä sensuuripuoli: jollei, voisimme ehkä sopia eräiden kohtien *muokkaamisesta* sensuurikelpoisuuden hengessä. Minä puolestani en voinut ilman toimituksen ultimatiivista vaatimusta ryhtyä sensuuria varten „korjaamaan" eräitä Marxilta otettuja lainauksia ja teesejä.

Toivon, että olette niin hyvä ja tiedotatte viipymättä, vaikkapa postikortilla, artikkelin saapumisesta. Minulle kuuluvan tekijänpalkkion pyytäisin niin pian kuin mahdollista lähettämään M. T. Jelizarovin osoitteella.

Minun osoitteeni on: Herrn Wladimir Uljanow. Distelweg. 11. Bern.

Alati valmiina palveluksiin

V. Iljin

P. S. Kirjastoni on sodan johdosta jäänyt Galitsiaan, enkä ole voinut löytää eräitä lainauksia Marxin teosten *venäjännöksistä*. Jos pidätte niitä välttämättöminä, asia voitaneen antaa jonkun tehtäväksi Moskovassa? Olisin muuten hyvin mielissäni, jos katsoisitte mahdolliseksi lähettää artikkelin oikaisuvedoksen minulle ja ilmoittaisitte, onko mahdollista tehdä siihen vielä osittaisia korjauksia vai ei? Jollei oikaisuvedoksen lähettäminen käy päinsä, pyydän lähettämään ylimääräisen vedoksen.

Kirjoitettu marraskuun 17 pnä 1914
Lähetetty Bernistä Moskovaan

Julkaistu ensi kerran v. 1923

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

81

A. SHLJAPNIKOVILLE

28. XI. 1914.

Hyvä ystävä! Sain tänään Brantingilta [182] sähkeen, että „lehdet *vahvistavat* viiden duumaedustajan vangitsemisen" [183]. Pelkään, että vangitsemistiedon paikkansapitävyyttä ei voida enää epäillä!

Kauhea asia! Hallitus on nähtävästi päättänyt kostaa VSDT:n Edustajaryhmälle ja olla kaihtamatta mitään. On odotettava pahinta: epäperäisiä asiakirjoja, väärennyksiä, „todistuskappaleiden" tekaisua, väärää todistusta, oikeudenkäyntiä suljettujen ovien takana j.n.e. j.n.e.

Arvelen, että tuonkaltaisia otteita käyttämättä hallitus ei saisi aikaan tuomitsemista.

Voitaisiinko saada selville 6 vangitun nimet?

Onko K. säilynyt? [184]

Joka tapauksessa puolueemme työ on nyt 100-kertaisesti vaikeutunut. Ja kuitenkin me tulemme sitä tekemään! „Pravda" on kasvattanut tuhansia tietoisia työläisiä, joiden keskuudesta kaikista vaikeuksista huolimatta nousee jälleen johtava kollektiivi — puolueen Venäjän KK. Nyt on erikoisen tärkeää, että Te jäisitte Tukholmaan (tai *lähelle* Tukholmaa) ja ryhtyisitte kaikin voimin solmimaan yhteyksiä Pietariin. (Kirjoittakaa, saitteko rahaa lainaksi: viime kirjeeseen pistin Teille sitä koskevan lapun. Jollette saanut, ettekä mistään saa, voimme mahdollisesti lähettää jotain; kirjoittakaa seikkaperäisemmin.)

Zürichissä on joulukuusta lähtien ollut luvassa „Otkliki" niminen lehti (varmaankin likvidaattorien+Trotskin). Pariisissa on alkanut ilmestyä eserrien päivälehti „Mysl" (*äärimmäisen ällöttävää* sanahelinää ja „vasemmistolaisuus"-leikkiä). Runsaasti lehtiä, fraaseja latelevia intellektuelleja, jotka ovat tänään räiskyvän vallankumouksellisia, mutta huomenna...? (huomenna he *sopivat*

Kautskyn, Plehanovin ja Venäjän „patrioottis-shovinistis-opportunistisen likvidaattori-intelligenssin" kanssa)...

Venäjän *työväen*luokan keskuudessa heillä ei ole ollut eikä ole mitään. Heitä ei saa uskoa rahtuakaan.

Puristan lujasti kättänne ja toivotan *r e i p p a u t t a.* Ajat ovat ankeita, mutta... selviämme!

Teidän *Lenin*

Lähetetty Bernistä Tukholmaan
Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

82

A. M. KOLLONTAILLE

Kunnioitettu toveri! Sain kirjeenne ja englanninkielisen liitteen.

Suuri kiitos!

Lähetän Teille molemmat jutut, joista kirjoitatte. Ilmoittakaa — jos käännätte ja lähetätte — niiden kohtalosta.

Kertovat „Hamburger Echon" * julkaisseen pääkirjoituksen „Über unseren Verrath an die Internationale" ** ja siinä sanottavan, että se koskee kaikkia saksalaisia (s.o. saksalaisia opportunistiheittiöitä) ja *heidän puolellaan* ovat Plehanov, Maslov ja Tshheidze.

Onko se totta? Ja mitä ajattelette siitä?

Terveiset ja parhaat toivotukset.

V. Iljin

P. S. Pyytäkää Aleksanderia tutustumaan Kobezkyn kanssa, Kobezky. Kapelwej. 51[4]. Kjobenhavn VI, ja ottamaan tältä kirjeeni hänelle (Aleksanderille).

On hyödytöntä esittää hurskaiden rauhantoivomusten hyvänsuopaa ohjelmaa, jollei samanaikaisesti ja ensi tilalle aseteta illegaalisen järjestäytymisen ja proletariaatin porvaristoa vastaan käymän kansalaissodan julistamista.

N. Lenin

Euroopan sota on tuottanut kansainväliselle sosialismille sen suuren hyödyn, että se on havainnollisesti paljastanut opportunismin koko mädännäisyyden, kataluuden ja halpamaisuuden antaen siten erinomaisen sysäyksen työväenliikkeen puhdistamiselle rauhan kauden vuosikymmeninä kertyneestä kuonasta.

N. Lenin

Kirjoitettu joulukuun lopulla 1914
Lähetetty Bernistä Kristianiaan

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — „Hampurin Kaiku". *Toim.*
** — „Petoksestamme Internationalea kohtaan". *Toim.*

1915

83

BASOKILLE [185]

Trialle 12. I. 1915 perilletoimitettavaksi jätetyn vastauksen *jäljennös.*

Arvoisa kansalainen!

Tria toimitti minulle 28. XII. 1914 päivätyn kirjeenne.

Te selvästikin erehdytte: me olemme kansainvälisen vallankumouksellisen sosialidemokratian kannalla, mutta Te olette porvarillis-nationalistisella kannalla. Me työskentelemme eri maiden (ja varsinkin *sotivien* maiden) *työläisten* lähentämiseksi, mutta Te ilmeisesti lähennytte „oman" kansakuntanne porvaristoa ja hallitusta. Tiemme eivät käy yhteen.

N. Lenin

Bern. 12. I. 1915.

Bern. Ulyanow. Distelweg. 11.

Lähetetty Konstantinopoliin

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

84

INESSA ARMANDILLE

Dear friend! * Neuvoisin kovin kirjoittamaan kirjasen suunnitelman yksityiskohtaisemmin [186]. Muutoin jää liian paljon epäselväksi.

Erään ajatuksen olen pakotettu esittämään jo nyt:

3. § — „vaatimuksen (naisten) rakkauden vapaudesta" kehotan yleensä heittämään pois.

Siitä muodostuu todellisuudessa porvarillinen eikä proletaarinen vaatimus.

Mitä Te itse asiassa sillä ymmärrätte? Mitä sillä *voitaisiin* ymmärtää?

1. Vapautta *aineellisista* (rahallisista) hyötylaskelmista rakkausasioissa?
2. Myös *aineellisista* huolista?
3. uskonnollisista ennakkoluuloista?
4. papan etc. kielloista?
5. „yhteiskunnan" ennakkoluuloista?
6. miljöön (talonpoikaisen tai pikkuporvarillisen tai intellektuellis-porvarillisen) ahtaudesta?
7. lain, tuomioistuimen ja poliisin pauloista?
8. vakavasta rakkaudesta?
9. lastensynnytyksestä?
10. aviorikoksen vapautta? j.n.e.

Luettelin tässä useita (en tietenkään kaikkia) vivahteita. Te ette tarkoita tietenkään numeroita 8—10, vaan numeroita 1—7 tai numeroiden 1—7 *tapaisia.*

Mutta numeroille 1—7 on valittava toinen ilmaisumuoto, sillä rakkauden vapaus ei ilmaise sitä ajatusta tarkalleen.

Sen sijaan yleisö, kirjasen lukijat käsittävät „rakkauden vapaudella" yleensä *välttämättä* jotain numeroiden 8—10 tapaista *vastoin Teidän tahtoannekin.*

* — Hyvä ystävä! *Toim.*

Juuri siksi, että nykyisen yhteiskunnan puheliaimmat, äänekkäimmät ja „näkyvimmät" luokat ymmärtävät „rakkauden vapaudella" numeroita 8—10, juuri siksi se ei ole proletaarinen, vaan porvarillinen vaatimus.

Proletariaatille ovat tärkeimpiä numerot 1—2, ja sitten numerot 1—7, mutta se ei oikeastaan ole „rakkauden vapautta".

Ei ole kysymys siitä, mitä Te *subjektiivisesti* „tahdotte ymmärtää" sillä. Kysymys on luokkasuhteiden *objektiivisesta logiikasta* rakkausasioissa.

Friendly shake hands! *

W. I.

Kirjoitettu tammikuun 17 pnä 1915
Bernissä

Julkaistu ensi kerran v. 1939
„Bolshevik" aikakauslehden
13. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

---

* — Puristan ystävällisesti kättänne! *Toim.*

85

INESSA ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Pyydän anteeksi vastauksen myöhästymistä: halusin kirjoittaa eilen, mutta tuli esteitä eikä jäänyt aikaa kirjettä varten.

Kirjasenne suunnitelman suhteen olin sitä mieltä, että „rakkauden vapauden vaatimus" on epäselvä ja — Teidän tahdostanne ja halustanne riippumatta (korostin tätä sanomalla: asia riippuu objektiivisista luokkasuhteista eikä Teidän subjektiivisista mielteistänne) — nykyisessä yhteiskunnallisessa tilanteessa porvarillinen eikä proletaarinen vaatimus.

Te ette myönnä sitä.

Hyvä on. Tarkastellaan asiaa vielä kerran.

Tehdäkseni epäselvän selväksi luettelin kymmenkunta *mahdollista* (ja luokkavihan oloissa kiertämätöntä) tulkintaa ja huomautin tällöin, että tulkinnat 1—7 ovat mielestäni tyypillisiä tai luonteenomaisia työläisnaisille ja 8—10 porvarisnaisille.

Jos tämä mielitään kumota, niin on todistettava (1) että nämä tulkinnat ovat vääriä (siinä tapauksessa ne on korvattava toisilla tai kumottava väärät) tai (2) epätäydellisiä (siinä tapauksessa uupuva on täydennettävä) tai (3) jako proletaarisiin ja porvarillisiin ei tapahdu siten.

Te ette tee ensimmäistä, toista ettekä kolmatta.

Kohtiin 1—7 Te ette kajoa lainkaan. Myönnätte siis ne (yleispiirteissään) oikeiksi? (Se mitä kirjoitatte työläisnaisten prostituutiosta ja heidän riippuvaisuudestaan: „mahdottomuudesta sanoa ei" soveltuu täysin kohtiin 1—7. Erimielisyyttä meillä ei näy tässä missään.)

Te ette kiistä sitäkään, että tämä on *proletaarinen* tulkinta.

Jäljelle jäävät kohdat 8—10.

Niitä Te „ette täysin ymmärrä" ja „vastustatte": „en käsitä, kuinka rakkauden vapaus **voidaan** (juuri niin kirjoitatte!) *s a m a i s t a a"* (!!??) 10. kohdan kanssa...

Siis *minäkö* sen „samaistan" ja *minutko* Te aiottekin höyhentää ja murskata?

Kuinka niin? mitä tämä on?

P o r v a r i s n a i s e t käsittävät rakkauden vapaudella kohtia 8—10 — se on minun teesini.

Kumoatteko Te sen? Sanokaa, mitä *porvaris*rouvat ymmärtävät rakkauden vapaudella?

Te ette sano sitä. Eivätkö kirjallisuus ja elämä sitten *todista,* että porvarisnaiset käsittävät juuri sitä? Todistavatpa hyvinkin! Te vaieten myönnätte sen.

Näin ollen kysymys on siis heidän luokka-asemastaan, ja *h e i d ä n* käsitystään tuskin voidaan „kumota" ja sitä olisi kai lapsellista yrittääkään.

Proletaarinen näkökanta on selvästi *erotettava* heidän käsityksestään, asetettava sen *vastapainoksi.* On otettava huomioon se objektiivinen tosiasia, että muutoin *h e* sieppaavat kyseiset kohdat kirjasestanne, tulkitsevat niitä omalla tavallaan, muuttavat kirjasenne vedeksi omaan myllyynsä, selittävät väärässä valossa ajatuksianne työläisille, *„hämmentävät"* työläisiä (kylvämällä heihin epäilystä, että kunhan *Te* ette vain tyrkyttäisi heille *vieraita* ajatuksia). Ja heidän käytettävänään on legio lehtiä j.n.e.

Te sensijaan unohdatte kokonaan objektiiviset ja luokkanäkökohdat ja ryhdytte „hyökkäykseen" *minua* vastaan, ikään kuin minä „samaistaisin" rakkauden vapauden ja kohdat 8—10... Ihmeellistä, kerrassaan ihmeellistä...

„Jopa ohimenevä intohimo ja suhdekin" on „runollisempi ja puhtaampi" kuin (banaalien tai ulkokultaisten) puolisoiden „suudelma ilman rakkautta". Niin kirjoitatte. Ja niin aiotte kirjoittaa kirjasessakin. Mainiota.

Onko vastakkainasettelu johdonmukainen? Ulkokultaisten puolisoiden suudelmat ilman rakkautta ovat *likaisia.* Kannatan. Niiden vastapainoksi on asetettava... mitä?... Luulisi kai: *rakkaudesta annettu* suudelma? Mutta te asetatte vastapainoksi „ohimenevän" (miksi ohimenevän?) „intohimon" (miksi ei rakkautta?) — loogisesti ajatellen siitä seuraa, että suudelmat ilman rakkautta (ohimenevät) asetetaan vastakkain ilman rakkautta annettujen

aviollisten suudelmien kanssa... Omituista. Eiköhän kansanomaisessa kirjasessa olisi parempi asettaa vastakkain banaali ja likainen poroporvarillis-intelligenttis-talonpoikainen (muistaakseni *6.* tai 5. kohta minulla) avioliitto ja rakkauteen pohjaava proletaarinen siviiliavioliitto (lisäämällä, **jos niin välttämättä haluatte,** että ohimeneväkin suhde, intohimo voi olla likainen, ja voi olla myös puhdas). Luokka *tyyppien* vastakkain asettelun asemesta Teillä syntyi jonkinlainen „casus", joka on tietysti mahdollinen. Mutta onko kysymys casuksista? Jos otetaan teemaksi: casus, yksityistapaus — likainen suudelma avioliitossa ja puhdas ohimenevässä suhteessa —, niin sitä aihetta on käsiteltävä romaanissa (sillä asian koko *ydin* on tällöin *erillisessä* tilanteessa, *kyseisten* henkilötyyppien *luonteiden* ja mentaliteetin erittelyssä). Entä kirjasessa?

Te käsititte mainiosti ajatukseni, joka koski Key'ltä [187] otettua sopimatonta lainausta, koska sanoitte, että olisi „typerää" esiintyä „rakkauden professorien" osassa. Aivan. Entä ohimenevän y.m.s. rakkauden professorien osassa?

Vakuutan, etten suinkaan halua polemiikkia. Heittäisin tämän kirjeen mielelläni sivuun ja siirtäisin asian suulliseen keskusteluun asti. Mutta tahtoisin, että kirjasesta tulisi hyvä, että kukaan *ei voisi* kiskaista siitä Teille epämiellyttäviä lauseita (toisinaan *yksikin* lause riittää vaikuttamaan kuin lusikallinen tervaa...), *ei voisi* tulkita Teitä *väärin.* Olen vakuuttunut, että Te kirjoititte tässäkin „vastoin tahtoanne", ja lähetän tämän kirjeen vain siksi, että kirjeet saatuanne Te tarkistatte suunnitelman ehkä perusteellisemmin kuin keskustelun perusteella, sillä suunnitelmahan on hyvin tärkeä asia.

Eikö Teillä ole tuttavaa ranskalaista naissosialistia? Kääntäkää hänelle (muka englannista) minun 10 kohtaani ja teidän huomautuksenne „ohimenevästä" j.n.e. ja seuratkaa häntä, kuunnelkaa häntä tarkkaavaisesti: pieni koe, mitä sanovat *sivulliset,* mikä on heidän vaikutelmansa, mitä he odottavat kirjaselta?

Puristan kättänne ja toivon, että kärsisitte vähemmän päänsärkyä ja pikemmin toipuisitte.

V. U.

P. S. Baugyn [188] suhteen en tiedä... On mahdollista, että my friend * on luvannut liikaa... Mutta mitä? En tiedä. Asia on lykätty, s.o. selkkaus on siirtynyt, sitä ei ole ratkaistu. On taisteltava ja taisteltava!! Voitaisiinko heidät saada suostumaan? Mikä on mielipiteenne?

Kirjoitettu tammikuun 24 pnä 1915
Bernissä

Julkaistu ensi kerran v. 1939
„Bolshevik" aikakauslehden
13. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

* — ystäväni. *Toim.*

86

A. SHLJAPNIKOVILLE

11. II.

Hyvä ystävä! Olen saanut Teiltä kaksi kirjettä, jotka on päivätty 4. ja 5. II. Suuri kiitos. Mitä tulee „Sotsial-Demokratin" lähettämiseen, niin annoimme kirjeenne ekspeditiojaoston sihteerin luettavaksi. Muistutan itse vielä huomenna hänelle ja uskon kaiken tulevan tehtyä.

Pariisilaiset lupasivat lähettää Teille Plehanovin kirjasen, ja kummastelemme suuresti, ettette ole saanut. Tilaamme vielä kerran ja hankimme käsiimme voidaksemme itse lähettää.

Ne kaksi plehanovilaista, joista kirjoititte, olivat täällä. Juttelimme heidän kanssaan. Kiinnittäkää huomiota vaaleaan (he matkustavat takaisin samaa tietä) — Plehanov tuntuu työntäneen häntä luotaan vielä enemmän kuin tummaa. Viimeinen vaikuttaa toivottomalta lavertelijalta. Ensin mainittu taas on alati vaiti ja on mahdoton päästä selville, mitä hänen mielessään liikkuu.

„Nashe Slovolta" (ilmestyy Pariisissa „Golosin" asemesta) saimme tänään kirjeen, jossa oli „virallista sosialipatriotismia" vastaan suunnatun yhteisen vastalauseen jäsennys (de la Triple Enten— [189] sosialistien suunnitteleman Lontoon konferenssin johdosta). Pidetäänkö kyseinen konferenssi, emme tiedä; joitakin päiviä sitten saimme Litvinovin lähettämän Huysmansin kirjeen, josta selviää, että tämä puuhaa jotain kummallista, aikoo kutsua 20. II. koolle Haagiin Kansainvälisen sosialistisen toimiston Toimeenpanevan komitean ja järjestää siellä 20.—25. II. henkilökohtaisia keskusteluja (!!) Englannin, Ranskan ja Venäjän edustajien kanssa!! Ihmeellistä!! Muistuttaa jonkinlaista valmistelua johonkin frankofiilisesti patrioottiseen (muutoin: olette aivan oikeassa, että nykyisin esiintyy paljon „fiileja", mutta vähän sosialisteja. Sekä frankofiilit

että germanofiilit ovat meidän kannalta yhtäläisiä patriootteja, porvareita tai heidän lakeijoitaan, mutta eivät sosialisteja. Esimerkiksi bundilaiset ovat suurelta osaltaan germanofiileja ja iloitsevat Venäjän tappiosta. Mutta ovatko he missään suhteessa Plehanovia parempia? Sekä bundilaiset että Plehanov ovat opportunisteja, sosialishovinisteja, vain eri värisiä. Samoin Axelrod [190]).

Vastasimme „Nashe Slovolle" iloitsevamme sen tekemän ehdotuksen johdosta ja lähetimme oman deklaraatioluonnoksemme [191]. Toiveita, että päästään sopimukseen, on niukalti, sillä Axelrodin kerrotaan olevan Pariisissa, ja Axelrod (ks. „Golosin" 86. ja 87. numeroa sekä „Sotsial-Demokratin" 37. numeroa) on sosialishovinisti, joka haluaa sovittaa frankofiilit ja germanofiilit sosialishovinismin pohjalla. Katsotaan, mikä on mieluisampaa „Nashe Slovolle" — antishovinismi vai Axelrodin suopeus.

Käsitykseni mukaan meillä Venäjällä ja koko maailmassakin on hahmottumassa uusi perusryhmitys sosialidemokraattien keskuudessa: shovinistit („sosialipatriootit") ja heidän ystävänsä, puolustajansa,— sekä antishovinistit. Pääpiirteissään tämä jako vastaa jakaantumista opportunisteihin ja vallankumouksellisiin sosialidemokraatteihin, mutta se on plus précis * ja edustaa niin sanoakseni korkeampaa, sosialistiselle kumoukselle läheisempää kehitysvaihetta. Meilläkin vanha ryhmitys (likvidaattorit ja pravdalaiset) on vanhentumassa ja korvautumassa uudella, ymmärrettävämmällä: sosialipatriootit ja antipatriootit. Kesken kaiken. Kertovat: Dan [192]=*saksalainen* „sosialipatriootti", s.o. germanofiili, s.o. *Kautskyn kannattaja*. Onko se totta? Vaikuttaa kovin todelta. On huvittavaa, että Organisaatiokomiteassa [193] on tapahtunut jakaantuminen *porvarillista* linjaa: frankofiileihin (Plehanov+Aleksinski+Maslov+„Nasha Zarja") ja germanofiileihin (Bund+Axelrod+Dan?? etc.).

Jollette saa hankittua rahaa ruotsalaisilta, kirjoittakaa: me lähetämme 100 frangia. Harkitkaa tarkoin, missä on parasta (s.o. hyödyllisintä asialle ja vaarattominta Teille: se on hyvin tärkeää; Teidän on varjeltava itseänne!!) odottaa, Lontoossa vai Norjassa y.m. On tavattoman

* — täsmällisempi. *Toim.*

tärkeää saada kuljetukset edes hiukan järjestymään. Teidän pitäisi tavata plehanovilaisia, jotka 2 tai 3 viikon kuluttua tulevat sinne, ja sopia kaikesta tästä.

Puristan lujasti kättänne ja toivotan reippautta ja kaikkea hyvää.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu helmikuun 11 pnä 1915
Lähetetty Bernistä Tukholmaan
Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

87

A. M. KOLLONTAILLE

Hyvä toveri! Suuret kiitokset kaikesta vaivannäöstä ja avusta, josta kirjoitatte viimeisessä kirjeessänne.

Skandinavian asioita koskeva kirjoituksenne „Nashe Slovossa" ja „Kommunistia" [194] varten lähettämänne samoja asioita käsittelevä kirjoitus herättivät minussa seuraavanlaisen kysymyksen:

Voidaanko kansan aseistamista vastustavien skandinavialaisten vasemmistososialidemokraattien asennoitumista kehua ja pitää oikeana? Kiistelin asiasta Höglundin kanssa vuonna 1910 ja todistelin hänelle, että se ei ole vasemmistolaisuutta eikä vallankumouksellisuutta, vaan syrjäkulmalaisten poroporvareiden rajoittuneisuutta [195]. Nämä pienissä maissaan asustavat skandinavialaiset poroporvarit ovat kivunneet miltei pohjoisnavalle ja ylpeilevät sillä, että heidän luokseen ei ehätä vaikka ravaisi 3 vuotta! Miten saatetaan olettaakaan, että vallankumouksellinen luokka voisi yhteiskunnallisen vallankumouksen aattona *vastustaa* kansan aseistamista? Sellainen ei ole taistelua militarismia vastaan, vaan pelkurimaista pyrkimystä pyörtää sivuun kapitalistisen maailman suurista kysymyksistä. Miten voidaan „tunnustaa" luokkataistelu käsittämättä sen kiertämätöntä muuttumista määrätyillä hetkillä kansalaissodaksi?

Minusta tuntuu, että asiasta pitäisi kerätä aineistoa ja esiintyä „Kommunistissa" päättävästi *vastaan,* ja skandinaavien ojentamiseksi Te sitten julkaisisitte sen ruotsiksi j.n.e.

Haluaisin tietää lähemmin ajatuksenne asiasta.

Bruce Glasier on mielestäni kelvoton työntekijä; vaikka hänessä onkin proletaarista itua, hän on kuitenkin parantumaton opportunisti. Hänen kanssaan tuskin voidaan kulkea yhtä matkaa: hän ryhtyy jo 2 päivän päästä

ruikuttamaan ja sanomaan, että hänet on „houkuteltu mukaan", että hän itse ei halua eikä kannata mitään sentapaista.

Oletteko nähnyt Davidin kirjan ja hänen arvionsa manifestistamme [196]?

Eikö Skandinavian maista löytyisi aineistoa *kahden virtauksen* taistelusta sotaan suhtautumista koskevassa kysymyksessä? Eikö voitaisi kerätä täsmällistä aineistoa (lausuntoja, arvioita, päätöslauselmia), jossa vertailtaisiin määrätietoisesti molempien virtausten tendenssiä kuvastavia *tosiasioita?* Vahvistavatko tosiasiat (minun mielestäni, kyllä), että opportunistit ovat — *virtauksena* tarkasteltuina — yleensä > shovinisteja kuin vallankumouksellisia sosialidemokraatteja? Mitä ajattelette, eikö *„Kommunistia"* varten voitaisi kerätä ja muokata tällaista aineistoa?

Puristan kättänne ja toivotan kaikkea hyvää. *N. Lenin*

P. S. Mikä on miehiään Shaw-Desmonde, joka on esitelmöinyt Skandinavian maissa? Onko hänen esitelmänsä saatavissa englanniksi? Onko hän tietoinen vallankumouksellinen vai à la Hervé?

Kirjoitettu keväällä 1915
Lähetetty Bernistä Kristianiaan
Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

88

D. WIJNKOOPILLE

Kunnioitettu toveri!

Tuuliviiri (Drehscheibe) — Kautsky ja kumpp. haluavat nyt „vaimentaa" alkaneen vallankumouksellisen kuohunnan vasemmistolaisilla fraaseilla ja puhtaasti sanallisella peräytymisellä „elokuun 4. politiikasta" [197]. Me olemme nyt rauhan kannalla — sanovat nämä herrat yhdessä Renaudelin ja kumpp. kanssa pyrkien siten tyydyttämään vallankumouksellisia joukkoja.

Puhutaan vasemmistolaisten konferenssista — ja *on enemmän kuin todennäköistä,* että Bernsteinin ja Kautskyn tyyppiset likaiset raukat käyttävät kyseessäolevaa konferenssia työläisten pettämiseen „passiivisen radikalismin" avulla.

On varsin mahdollista, että *kummankaan sotivan ryhmän* viisailla valtiomiehillä ei ole nyt *mitään* sitä vastaan, että alkanut vallankumouksellinen kuohunta tukahdutetaan idioottimaisen „rauhanohjelman" avulla.

En tiedä, ovatko Saksan vasemmistolaiset jo nyt kyllin voimakkaita tehdäkseen tyhjäksi näiden passiivisten (ja viekastelevien) „radikaalien" manööverin. Mutta te ja me olemme *itsenäisiä puolueita.* Meidän on tehtävä jotain: laadittava vallankumouksen ohjelma, — paljastettava idioottimainen ja ulkokultainen rauhan tunnus, paljastettava ja kumottava se,— puhuttava asiat halki työläisille,— sanottava *totuus* (ilman II Internationalen auktoriteettien katalaa diplomaattista teerenpeliä). Ja totuus on tämä: on joko tuettava alkanutta vallankumouksellista kuohuntaa ja edistettävä sitä (mitä varten tarvitaan vallankumouksen, kansalaissodan tunnusta, illegaalista järjestöä etc.) tahi vaimennettava se (mitä varten tarvitaan rauhan tunnusta, „anneksioiden" „tuomitsemista" ja ehkä aseistariisuntaakin etc. etc.).

Historia on osoittava, että me olimme oikeassa, s.o. yleensä vallankumoukselliset, ei ehdottomasti A tai B.

Haluaisin tietää, voitteko te (teidän puolueenne) lähettää edustajanne (joka hallitsee *jotakuta* kolmesta pääkielestä)? Ja pidättekö mahdollisena, että molemmat *puolueemme* virallisesti (kirjallisesti tai suullisesti, parempi: *ja suullisesti*) esittäisivät yhteisen julistuksen (tai päätöslauselman)?

Jos esteenä ovat *ainoastaan* rahalliset vaikeudet, niin tiedottakaa meille tarkalleen, paljonko on tarpeen: ehkä löytyy mahdollisuuksia auttaa.

Parhaat terveiset! Teidän *N. Lenin*

Minun osoitteeni:
Wl. Uljanow
Hotel Marienthal in *Sörenberg*
(Kanton Luzern). Schweiz.

Kirjoitettu kesäkuussa 1915
Lähetetty Zwolleen (Hollanti)

Julkaistu ensi kerran
tammikuun 21 pnä 1949
„Pravda" lehden 21. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan
Venäjännäs saksan kielestä

89

A. M. KOLLONTAILLE

Hyvä toveri! Kysymys „vasemmistolaisten" konferenssista edistyy. Pidettiin jo 1. Vorkonferenz [198] ja *tulossa on* 2., ratkaiseva. On äärimmäisen tärkeää vetää mukaan vasemmistolaiset ruotsalaiset *(Höglund)* ja norjalaiset.

Tehkää hyvin ja kirjoittakaa (1) olemmeko me Teidän kanssanne (tai Te KK:n kanssa) yhtä mieltä asioista, ja jollei, niin mistä emme ole, ja (2) otatteko tehtäväksenne vetää mukaan „vasemmistolaiset" skandinaavit.

Ad. 1. Meidän asenteemme tiedätte „Sotsial-Demokratista". Venäjän asioissa me *emme* kannata yhtenäisyyttä Tshheidzen edustajaryhmän kanssa [199] (kuten haluavat sekä Trotski, Organisaatiokomitea että Plehanov ja kumpp.: ks. „Sota"), sillä se merkitsee „Nashe Delon" peittelyä ja puolustelua. Kansainvälisissä asioissa me *emme* kannata lähestymistä Haase-Bernstein-Kautskyyn (sillä *itse asiassa* he haluavat yhtenäisyyttä Südekumien kanssa ja koettavat peitellä heitä, he tahtovat päästä pälkähästä vasemmistolaisten fraasien avulla ja olla muuttamatta mitään vanhassa mädässä puolueessa). Me emme voi kannattaa rauhan *tunnusta,* sillä pidämme sitä äärimmäisen sotkuisena, pasifistisena, poroporvarillisena, hallituksia auttavana (voidakseen selviytyä he haluavat nyt „kannattaa rauhaa" toisella kädellä) ja vallankumouksellista taistelua jarruttavana.

Meidän mielestämme vasemmistolaisten on esitettävä yhteinen *aatteellinen* julistus, jossa (1) tuomitaan ehdottomasti sosialishovinistit ja opportunistit; (2) esitetään vallankumouksellisten toimintojen ohjelma (ei ole niinkään tärkeää, sanotaanko kansalaissota vai vallankumoukselliset joukkotoiminnot) — (3) vastustetaan „isänmaan puolustamisen" tunnusta j.n.e. Useampien maiden „vasemmistolaisten" nimissä esitetyllä aatteellisella julistuksella

olisi *tavattoman suuri* merkitys (ei tietenkään Zetkinin typeryyden hengessä, minkä hän ajoi lävitse Bernissä pidetyssä naisten konferenssissa: Zetkin *kiersi* kysymyksen sosialishovinismin tuomitsemisesta!! haluten „rauhaa" Südekumien+Kautskyn kanssa?? [200]).

Jollette kannata tätä taktiikkaa, kirjoittakaa pari sanaa.

Jos kannatatte, ottakaa kääntääksenne (1) KK:n manifesti („Sotsial-Demokrat" n:o 33)[201] ja (2) Bernin päätöslauselmat („Sotsial-Demokrat" n:o 40)[202] ruotsin ja norjan kielelle ja neuvotelkaa Höglundin kanssa, ovatko he valmiit tällaiselta pohjalta (yksityiskohdista meillä ei tietysti tule riitaa) laatimaan *yhteisen* julistuksen (tai päätöslauselman). Tällä asialla olisi **erittäin** kiire.

Siis odotan vastausta.

Paljon terveisiä.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu heinäkuussa 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi) Kristianiaan

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

90

D. WIJNKOOPILLE

Kunnioitettu toveri Wijnkoop!

Marxilaisen vasemmiston periaatteiden kansainvälisen julistuksen jäsennys, jota olemme nyt tekemässä, on niin tärkeä aloite, että meillä ei ole oikeutta viitkastella, vaan se on vietävä loppuun menestyksellisesti ja niin pian kuin mahdollista. Se, että olemme myöhässä, on hyvin vaarallista!

„Berner Tagwachtissa" * (24. heinäkuuta) julkaistu A. P:n kirjoitus Hollannin sosialidemokraattisen puolueen kongressista oli varsin tärkeä yhteisymmärryksemme kannalta. Mitä suurimmalla ilolla tervehdin teidän, Gorterin ja Ravesteynin asennetta kansanmiliisiä koskevassa kysymyksessä (se on meidänkin ohjelmassamme). Sorrettu luokka, joka ei *pyri* omaamaan aseita, opettelemaan niiden käyttöä eikä perehtymään sota-asioihin, olisi lakeijaluokka. Ne, jotka kansanmiliisin vastapainona puolustavat aseistariisuntaa (sellaisia „vasemmistolaisia" on myös Skandinaviassa: väittelin asiasta Höglundin kanssa v. 1910), asettuvat pienten valtioiden pikkuporvareiden, pasifistien ja opportunistien kannalle. Meille sensijaan on oltava ratkaisevana *suurvaltojen* ja *vallankumouksellisen taistelun* (siis *myös kansalaissodan*) näkökanta. Anarkistit voivat olla — yhteiskunnallisen vallankumouksen (joka on otettu ajan ja paikan ulkopuolella) kannalta katsoen — kansanmiliisiä vastaan. *Tärkeimpänä* tehtävänämme siis onkin vetää nyt jyrkkä raja toisaalta marxilaisen vasemmiston ja toisaalta opportunistien (ja kautskylaisten) ja anarkistien välille.

Eräs A. P:n kirjoituksen kohta minua suorastaan kiukutti, nimittäin se, missä hän sanoo rva Roland-Holstin

* — „Bernin Vartio". *Toim.*

periaatejulistuksen „vastaavan täydellisesti sosialidemokraattisen puolueen näkökantaa"!!

Kyseisestä periaatejulistuksesta, sellaisena kuin se on painettu *„Berner Tagwachtissa"* ja *„Internationale Korrespondenzissa"* *, huomaan, että *me emme missään tapauksessa* voi olla samaa mieltä rva Roland-Holstin kanssa. Rva Roland-Holst on mielestäni Hollannin Kautsky tai Hollannin Trotski. Kyseiset henkilöt ovat *periaatteessa* „jyrkästi eri mieltä" opportunistien kanssa, mutta *käytännössä yhtä mieltä* heidän kanssaan kaikista tärkeistä kysymyksistä!! Rva Roland-Holst hylkää isänmaan puolustamisen periaatteen, t.s. hylkää sosialishovinismin. Se on hyvä. *Mutta hän ei hylkää opportunismia!!* Laajassa julistuksessa ei sanota sanaakaan opportunismia vastaan! Ei ainoatakaan selvää, yksiselitteistä sanaa *vallankumouksellisista* taistelukeinoista (sen sijaan sitä enemmän „idealismia", itseuhrautuvaisuutta j.n.e. koskevia fraaseja, jotka allekirjoittaa hyvin halukkaasti jokainen heittiö, m.m. Troelstra ja Kautsky)! Ei sanaakaan *välien katkaisemisesta* opportunisteihin! „Rauhan" tunnus on kerrassaan à la Kautsky! Sen asemesta (ja täysin johdonmukaisesti rva Roland-Holstin periaatteettoman „periaatejulistuksen" kannalta katsoen) annetaan neuvo olla yhteistyössä sosialidemokraattisen puolueen *ja* sosialidemokraattisen työväenpuolueen kanssa!! Se merkitsee yhtenäisyyttä opportunistien kanssa.

Aivan kuin meidän herra Trotski: „periaatteessa vastustaa *jyrkästi* isänmaan puolustamista",— käytännössä *kannattaa* yhtenäisyyttä Venäjän Duumassa olevan Tshheidzen edustajaryhmän kanssa (s.o. meidän Siperiaan karkotetun edustajaryhmämme vastustajien, venäläisten sosialishovinistien *parhaiden ystävien* kanssa).

Ei. Ei. Emme koskaan emmekä missään tapauksessa yhdy periaatteessa rva Roland-Holstin julistukseen. Se on kerrassaan harkitsematonta, puhtaasti platonista ja ulkokultaista kansainvälisyyttä. Pelkkää puolinaisuutta. Se kelpaa (poliittisesti puhuen) vain „vasemmistosiiven" (s.o. „vaarattoman vähemmistön", „dekoratiivisen marxilaisen koristeen") muodostamiseen vanhoissa lahoissa ja kavalissa lakeijapuolueissa (liberaalisissa työväenpuolueissa).

* — „Kansainvälinen Kirjeenvaihto". *Toim.*

Emme tietysti vaadi tämän tai tuon puolueen *viipymätöntä* kahtiajakoa esimerkiksi Ruotsissa, Saksassa tai Ranskassa. On varsin mahdollista, että hiukan myöhemmin sitä varten koittaa (esimerkiksi Saksassa) suotuisampi ajankohta. Mutta *periaatteessa* meidän täytyy vaatia ehdottomasti täyttä pesäeroa opportunismista. Meidän puolueemme (ja yleensä Euroopan työväenliikkeen) *koko* taistelu on suunnattava opportunismia vastaan. Se ei ole virtaus eikä suuntaus; siitä (opportunismista) on nyt tullut porvariston järjestetty välikappale työväenliikkeessä. Ja edelleen: vallankumouksellisen taistelun kysymykset (taktiikka, keinot, propaganda armeijassa, veljeily ampumahaudoissa *j.n.e.*) on tietenkin *s e i k k a p e r ä i s e s t i* eriteltävä, käsiteltävä, harkittava ja tarkistettava sekä selitettävä joukoille illegaalisen lehdistön palstoilla. Ilman sitä kaikenlainen vallankumouksen „tunnustaminen" jää pelkäksi korulauseeksi. Meidän tiemme ei käy yhteen korulauseita latelevien (hollanniksi: „passiivisten") radikaalien kanssa.

Toivon, hyvä toveri Wijnkoop, ettette pahastu minuun näiden huomautusten johdosta. Meidänhän tulee puhua asiat selviksi, jos mielimme käydä yhdessä *r a s k a s t a* taistelua.

Olkaa hyvä ja näyttäkää tätä kirjettä toveri Pannekoekille ja muille hollantilaisille ystäville.

Teidän *N. Lenin*

P. S. Lähetän Teille piakkoin kaikkien kansakuntien itsemääräämisoikeutta koskevan puolueemme virallisen päätöslauselman (vlta 191*3*)[203]. Me *k a n n a t a m m e i t s e m ä ä r ä ä m i s o i k e u t t a.* Nyt, taistellessamme sosialishovinisteja vastaan, meidän on kannatettava sitä lujemmin kuin koskaan.

Kirjoitettu heinäkuussa 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Zwolleen (Hollanti)

Julkaistu ensi kerran
tammikuun 21 pnä 1949
„Pravda" lehden 21. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan
Venäjännös saksan kielestä

91

A. M. KOLLONTAILLE

Hyvä A. M.! Huomenna lähetämme Teille rahaa. Venäjän uutisista suuret kiitokset. Periaatteessa meillä ei ole mitään sopimuksentekoa vastaan, toivomme, että olette erittäin varovainen.

Mitä tulee kansan aseistamiseen versus * aseistariisuntaan minusta sittenkin tuntuu, että emme saa muuttaa ohjelmaa [204]. Jolleivät luokkataistelua koskevat sanat ole liberaalishenkistä sanahelinää (jollaiseksi se on muodostunut opportunisteilla, Kautskylla ja Plehanovilla), niin kuinka voidaan vastustaa historiallista tosiasiaa — kyseisen taistelun muuttamista määrätyissä oloissa kansalaissodaksi? Edelleen, miten sorrettu luokka voisi yleensä vastustaa kansan aseistamista?

Tämän seikan kieltäminen merkitsee, että suhtaudutaan puolianarkistisesti imperialismiin: sellaista on nähdäkseni havaittavissa meilläkin eräillä vasemmistolaisilla. Imperialismin vallitessa ei muka tarvita kansakuntien itsemääräämisoikeutta eikä kansan aseistamista! Se on törkeä virhe. Juuri imperialismin vastaista sosialistista vallankumousta varten tarvitaan kumpaakin.

Onko se „toteutettavissa"? Tällainen kriteeri on väärä. Miltei koko minimum-ohjelma on toteuttamaton ilman vallankumousta. Toteutettavuus muuttuu tuollaisessa kysymyksenasettelussa pikkuporvarillisuudeksi.

Minusta tuntuu, että tämä kysymys (niin kuin *kaikki* muutkin sosialidemokraattien taktiikan kysymykset nykyisin) voidaan asettaa *ainoastaan* opportunismin arvioinnin (ja huomioon ottamisen) yhteydessä. Ja on selvää, että „aseistariisunta" taktillisena tunnuksena on opportunismia. Lisäksi se on nurkkakuntaista opportunismia, hais-

* — suhteessa. *Toim.*

kahtaa pikkuvaltiolta, taistelusta syrjäytyneisyydeltä ja on ahdaskatseista: „minun paitani ei ole siinä pyykissä"...

Lähetämme kansainvälisen vasemmiston julistusehdotuksen (henkilökohtaisen)[205]. Pyydämme hartaasti, että kääntäisitte sen ja ilmoittaisitte Ruotsin ja Norjan vasemmistolaisille tarkoituksena *tositoimin* edistää Verständigung* heidän kanssaan. Lähettäkää huomautuksenne resp.** vastaehdotuksenne ja *hankkikaa* ne myös Skandinavian vasemmistolaisilta.

Beste Grüsse! ***

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu kesällä 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi) Kristianiaan

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — sopimukseen pääsyä. *Toim.*
** — respective — tahi. *Toim.*
*** — Parhaat terveiset! *Toim.*

92

A. M. KOLLONTAILLE

Hyvä A. M.! Iloitsimme suuresti norjalaisten julkilausuman johdosta ja siitä, että huolehditte ruotsalaisista. Olisi hiton tärkeää, että *vasemmistolaiset* marxilaiset esiintyisivät yhdessä kansainvälisesti! (Periaatteellinen julkilausuma olisi tärkein ja toistaiseksi ainoa mahdollinen.)

Roland-Holst samoin kuin Rakovski (oletteko nähnyt hänen ranskankielistä kirjastaan?) ja Trotski ovat mielestäni *kaikki* pahimpia „kautskylaisia" siinä mielessä, että kaikki he muodossa tai toisessa kannattavat yhtenäisyyttä opportunistien kanssa, kaikki he eri muodoissa *kaunistelevat* opportunismia, kaikki he (eri tavoin) julistavat eklektisismiä vallankumouksellisen marxilaisuuden asemesta.

Julistusluonnosta koskeva arvostelunne ei nähdäkseni osoita (ellen erehdy), että välillämme olisi vakavampia erimielisyyksiä. Pidän teorian kannalta erheellisenä ja käytännön kannalta vahingollisena, että eri tyyppisten sotien välillä *ei* tehdä eroa. Me emme voi olla kansallisia vapaussotia vastaan. Te otatte esimerkiksi Serbian. Entä jos serbialaiset olisivat Itävaltaa vastaan *yksin,* niin emmekö olisi serbialaisten *puolesta?*

Asian ytimenä tällä hetkellä on suurvaltojen *välinen* taistelu siirtomaiden uudelleenjakamiseksi ja pikkuvaltojen alistamiseksi.

Entä Intian, Persian, Kiinan j.n.e. sota Englantia tai Venäjää vastaan? Emmekö olisi Intian *puolesta* Englantia etc. vastaan? *Tällaisen* sodan nimittäminen „kansalaissodaksi" olisi epätäsmällistä; ilmeisen väkinäistä tulkintaa. On hyvin vahingollista venyttää kansalaissodan käsitettä liiallisuuksiin, sillä sellainen *hämää* asian ytimen: palkkatyöläisten sodan *tietyn* valtion kapitalisteja vastaan.

Nimenomaan skandinaavit lankeavat näköjään poropor-varilliseen (nurkkakuntaiseen, kleinstaatisch *) pasifismiin kieltäessään „sodan" yleensä. Se ei ole marxilaista. Sellaista on vastustettava, samoin kuin heidän kielteistä asennettaan miliisiin.

Vielä kerran terveiset ja onnittelut norjalaisten julistuksen johdosta!

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu kesällä 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi) Kristianiaan

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — pienille valtioille ominaiseen. *Toim.*

93

A. SHLJAPNIKOVILLE

23. VIII. 1915.

Hyvä Aleksander!

Teidän matkasuunnitelmaanne nähden minun on vaikea antaa varmaa neuvoa näin kaukaa [206]. Rahatilanteemme tunnette: Nadezhda Konstantinovna kirjoitti yksityiskohtaisesti (lähetetyn lisäksi on luvassa 600 frangia ennen 10. X+400 frangia vielä kuukautta myöhemmin. Yhteensä 1.000 frangia. Enemmästä ei *toistaiseksi* ole toiveita).

Toisaalta on tarpeen äärimmäinen varovaisuus. Onko Teillä tarpeeksi hyvät paperit? y.m.?

Toisaalta juuri nyt olisi työlle ehdottomaksi hyödyksi, jos asioista täysin perillä oleva ja itsenäinen henkilö kiertäisi 2—3 keskusta, solmisi yhteyksiä ja suhteita ja *viipymättä* palaisi Ruotsiin ilmoittaakseen meille kaikista yhteyksistä ja pohtiakseen tilannetta edelleen. Se olisi erittäin tärkeää.

„Kommunistin" 1. numero ilmestyy 8—10 päivän kuluttua; sitten yhtä pitkän ajan kuluttua 2. numero (tai 1.—2. yhdessä). Pää-äänenkannattajan 44. numero ilmestyy 1—2 päivän päästä. Kirjanen sodasta *kaikkine asiakirjoineen* ilmestyy parin viikon päästä [207]. Se on jo ladottavana.

Venäjän tapahtumat ovat vahvistaneet täysin oikeaksi asenteemme, jonka typerät sosialipatriootit (Aleksinskista Tshheidzeen asti) ovat ristineet tappion toivomiseksi. Tosiasiat ovat osoittaneet meidän olleen oikeassa!! Sotilaalliset tappiot ovat omiaan horjuttamaan tsarismia ja helpottamaan Venäjän ja muiden maiden vallankumouksellisten työläisten liittoutumista. Kysytään: mitä „te" teette, jos „te", vallankumouksellisetkin, voitatte tsarismin? Vastaan: (1) meidän voittomme edistää 100-kertaisesti „vasemmistolaisten" liikettä Saksassa; (2) jos „me" saavuttaisimme

tsarismista täyden voiton, me ehdottaisimme rauhaa kaikille sotiville demokraattisilla ehdoilla, ja kielteisen vastauksen saatuamme ryhtyisimme *vallankumoukselliseen* sotaan.

On selvää, että pravdalaistyöläisten parhain kerros, tuo puolueemme tuki, on säilynyt huolimatta sen riveihin lyödyistä ammottavista aukoista. Olisi äärimmäisen tärkeää, että 2 tai 3 keskukseen kiteytyisi johtavia ryhmiä *(täysin illegaalisesti)*, jotka ottaisivat yhteyden meihin, perustaisivat jälleen KK:n byroon (Pietarissa, kaiketi, jo on) ja itsensä Venäjän KK:n; ottaisivat meihin kiinteän yhteyden (sitä varten *on tarpeen vaatiessa* kutsuttava Ruotsiin 1 tai 2 henkilöä); me lähettäisimme lehtiä ja lentolehtisiä j.n.e. Tärkeintä on lujat, vakinaiset yhteydet.

Tshheidze ja kumpp. luovivat ilmeisesti: he ovat „Nashe Delon" uskollisia ystäviä, Aleksinski on heihin tyytyväinen (toivottavasti olette nähnyt Plehanovin + Aleksinskin + kumpp. „Sodan"? Kyllä on häpeä!!) ja samalla he „leikkivät" vasemmistolaisuutta Trotskin avulla!! En usko heidän pystyvän petkuttamaan tietoisia pravdalaisia!

Kirjoittakaa, miten päätätte! Terveiset.

Teidän *Lenin*

P. S. Suostuuko A. Kollontai auttamaan meitä: järjestämään kirjasemme julkaisemisen Amerikassa englannin kielellä?

Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi) Tukholmaan

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

94

K. RADEKILLE

Hyvä tov. Radek!

Oheistan luonnoksenne [208]. Ei sanaakaan sosialishovinismista eikä (=) opportunismista enempää kuin taistelustakaan niitä vastaan!! Miksi pitää kaunistella sillä tavoin pahaa ja salata työväenjoukoilta niiden päävihollinen, joka on olemassa sosialidemokraattisissa puolueissa?

Tuletteko pitämään ultimatiivisesti kiinni siitä, ettei sanottaisi avoimesti sanaakaan armottomasta taistelusta opportunismia vastaan?

Nähtävästi *tulen päivää tai kahta aikaisemmin* (s.o. 2.—3. IX), jos tiedotatte, että myös saksalaiset tulevat (muussa tapauksessa saapuu vain Zinovjev).

(Teidän luonnoksenne on liian „akateeminen", se ei ole taistelukutsu, taisteluhenkinen *manifesti.*)

Lähetättekö luonnoksenne Wijnkoopille? *Vaaditteko* Te, että he (hollantilaiset) saapuisivat?

Tehkää hyvin ja lähettäkää minulle heti *luonnokseni* (josta kirjoititte Wijnkoopille) käännös (saksankielinen) sekä v. 1913 päätöslauselmamme (kansallisuuskysymys) käännös. Siis *kaksi asiakirjaa.*

Meidän on ponnistettava *kaikkemme* julkaistaksemme kirjasemme (saksan kielellä) ennen 5. IX. Kirjoitan tänään Kasparoville, jotta hän auttaisi Teitä ja etsisi vielä yhden kääntäjän (Bernistä — tov. Kinckelin). Voitteko Te (Kasparovin kanssa) työskennellä „pikavauhdilla" ja kääntää tämän kirjasen viikon kuluessa? Entä painatus? Voidaanko se tehdä 3 tai 4 päivässä? Meidän on ponnistettava *kaikkemme* ja tehtävä se!

Pyydän vastaamaan viipymättä.

Teidän *N. Lenin*

Kirjoitettu elokuun lopulla 1915
Lähetetty Sörenbergistä Berniin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran v. 1930

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Venäjännös saksan kielestä

95

A. SHLJAPNIKOVILLE

Für Alexander

Hyvä ystävä!

Olkaa hyvä ja koettakaa tavata Beleniniä ja sanokaa hänelle, että hänet *on kooptoitu* VSDTpuolueen Keskuskomitean jäseneksi. Te tietysti käsitätte, että tämän asian on oltava maximum salassa ja että Teidän tulee „unohtaa" se tiedotettuanne siitä Beleninille (en ymmärrettävistä syistä kirjoita hänelle suoraan). Hänen tehtävänsä matkan aikana on erittäin tärkeä: Trotski ja muut opportunismin ulkomaiset lakeijat ponnistavat kaikki voimansa „hämätäkseen" erimielisyydet ja „pelastaakseen" „Nasha Zarjan" opportunismin puhdistamalla ja ylistämällä Tshheidzen edustajaryhmää (=„Nasha Zarjan" uskollisimpia ystäviä). On muodostettava Venäjälle ryhmiä (vanhoista, kokeneista, älykkäistä, sotakysymyksestä **täysin** selville päässeistä pravdalaistyöläisistä), parhaat heistä (2 tai 3) on vedettävä KK:hon. Mikäli tulee vaikeuksia tai syntyy epäilyksiä, on rajoituttava *analogisten* kollegioiden (esim. „johtavan yleisvenäläisen työväenryhmän" tai „komitean" j.n.e.; kysymys ei tietysti ole nimestä) muodostamiseen.

Yhteytenne ja tuttavuutenne vanhoihin, kokeneisiin työläisiin auttavat Teitä neuvomaan Beleniniä, joka tietenkin suhtautuu asiaan kaikella vakavuudella ja varovaisuudella. Tärkeintä on, että hän nyt varjelisi itseään, matkustaisi *lyhyeksi ajaksi* ja järjestäisi *kaikki yhteydet*.

Parhaat terveiset! Kirjoittakaa heti saatuanne tämän kirjeen.

Teidän *Lenin*

P. S. Kirjanen tulee ulos aikaisemmin kuin luulin. Olen saanut jo osan oikaisuvedoksista. Nähtävästi viikon tai 1½ kuluttua ilmestyvät sekä kirjanen että „Kommunistin" 1.—2. numero.

Nyt ulkomailla *tulee olemaan* 3 KK:n jäsentä. Venäjällä on useita varajäseniä (työläisiä) ja vangittuja KK:n jäseniä (niin ikään työläisiä, pravdalaisia johtomiehiä).

P. P. S. Huomenna saatte yksityiskohtaisemman kirjeen Nadezhda Konstantinovnalta. Suhtautukaa siihen tarkkaavaisesti.

Kirjoitettu syyskuun alussa 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Tukholmaan

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

96

A. SHLJAPNIKOVILLE

10. X. 1915.

Hyvä ystävä! Huomenna meillä ilmestyy heti kaksi Päääänenkannattajan numeroa — 45.—46. (Zimmerwaldin konferenssille omistettuja) ja 47. numero, joka sisältää viestejä Venäjältä sekä taktiikkaa koskevat „teesit" [209]. Kyseiset teesit sisältävät osittain vastauksia kysymyksiin, joita me koskettelimme kirjeissämme ja Te keskusteluissanne N. I:n y.m. kanssa. Jään odottamaan huomautuksianne.

Oletteko saanut kirjasen „Sosialismi ja sota" *venäjänkielisen* tekstin?

(Suluissa: A. M. lähetti saksankielisen tekstin arvostelun, ja minä vastasin hänelle Amerikkaan seikkaperäisellä kirjeellä. Mikäli se teitä kiinnostaa, pyytäkää häntä lähettämään se Teille. Mitä tulee hänen lentolehtiseensä, kirjoitin hänelle Bergeniin pyytäen lupaa saada tehdä korjauksia. Vastausta ei ole tullut. Pelkään, että täytyy lähettää Amerikkaan, ja se viivyttää kovasti.)

Venäjältä saapuvat viestit puhuvat vallankumouksellisen mielialan ja liikkeen kasvusta, vaikka se ei nähtävästi ole vielä vallankumouksen alkua.

Meille on nyt tärkeintä järjestää yhteyksiä ja tehdä ne säännöllisiksi (kirjeenvaihdon kautta se on täysin mahdollista; harkitkaa, eikö ohuissa kansissa voisi lähettää yksin kappalein lehteä ja lentolehtisiä). Toivottavasti Belenin onnistuu järjestämään sen. Ilman sitä ei voida ajatellakaan järjestelmällisen kiinteää työtä.

Kiinnittäkää erikoista huomiota työläisten edustajien neuvostoja koskevaan teesiin. Sen asian kanssa on oltava varovainen: voidaan vangita 200—300 johtajaa!! Ilman yhteyttä kapinaan työläisten edustajien neuvoston „voima" on *illuusio*. Ei pidä antautua sellaisen illuusion valtaan.

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

Eikö kemiaa käyttäen olisi mahdollista järjestää kirjeenvaihtoa, jotta voitaisiin toimittaa nopeasti Pietariin sellaisia Pää-äänenkannattajan kirjoituksia kuin „11 teesiä"? Harkitkaa vakavasti!

Lähetetty Bernistä Tukholmaan
Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

97

A. M. KOLLONTAILLE

9. XI. 1915.

Hyvä A. M.! Vasta eilen saimme Teidän 18. X päivätyn kirjeenne Milwaukee'sta. Kirjeet ovat matkalla kamalan kauan! Te ette ole vielä tähän mennessä saanut Zimmerwaldia koskevaa kirjettäni (ja „Sotsial-Demokratin" 45.—46. ja 47. numeroa) kaikkine vastauksineen kysymyksiinne; kirjoitin kyseisen kirjeen yli kuukausi sitten. Koettakaa edes laskea, missä tulette olemaan (noin $1^1/_2$ kuukauden kuluttua), ja ilmoittakaa sellaisia osoitteita (kirjeiden postittamiseksi Teille), jotka osuisivat lähemmäksi olinpaikkaanne.

New Yorkin „Volkszeitungista" * puhuessamme Grimm vakuutti minulle tänään, että he ovat muka täysin kautskylaisia! Onkohan asia niin? Oletan meidän *saksankielisen* kirjasemme voivan auttaa Teitä internationalismin „lujuuden" määrittelyssä [210]. Onko Teillä se? (Teille on lähetetty 500 kpl.)

Julkaisemme täällä näinä päivinä (saksan kielellä ja sitten *toivomme* saavamme ulos ranskan ja mikäli raha-asiat antavat myöten myös italian kielellä) pienen kirjasen *Zimmerwaldin vasemmiston* nimissä. Sillä nimellä tahtoisimme tehdä kansainvälisesti mahdollisimman laajasti tunnetuksi Zimmerwaldissa muodostuneen vasemmistoryhmämme (KK+P. S. D. **+lättiläiset+ruotsalaiset+norjalaiset+1 saksalainen+1 sveitsiläinen) *päätöslauselma-* ja *manifestiehdotuksineen* (painettu „Sotsial-Demokratin" 45.—46. numerossa). Pieni kirjanen

---

* — „Kansanlehti". *Toim.*
** — Puolan sosialidemokraatit. *Toim.*

(20—30—35 tuh. kirjasinta) tulee sisältämään nämä 2 asiakirjaa ja lyhyen johdannon [211]. Teihin luottaen toivomme, että julkaisette sen Amerikassa *myös englannin kielellä* (sillä Englannissa se olisi toivotonta: sinne se on kuljetettava **Amerikasta**) ja, mikäli mahdollista, muillakin kielillä. Siitä pitää tulla *kaikkien* maiden *vasemmisto*sosialidemokraattien *ydinjoukon* ensimmäinen esiintyminen, siis niiden sosialidemokraattien, joilla on selvä, täsmällinen ja täydellinen *vastaus* kysymykseen, mitä on tehtävä ja minne on kuljettava. Olisi äärimmäisen tärkeää, jos se onnistuttaisiin julkaisemaan Amerikassa ja levittämään sitä laajasti ja jos *saataisiin solmituksi lujia yhteyksiä kustannustoiminnan* alalla (*Charles Kerr* (NB) Chicagossa; „Appeal to Reason" * *Kansasissa* j.n.e.), sillä on yleensä erittäin tärkeää esiintyä eri kielillä (Te voisitte tehdä tässä suhteessa *paljon*).

Yrittäkää ottaa heihin yhteys — vaikkapa kirjeellisesti, jollette käy Kansasissa. Heidän lehtensä *ei ole* toisinaan *hullumpi*. Tunnustelkaa heitä ehdottomasti meidän „Zimmerwaldin vasemmiston" päätöslauselman kannalta. Entä mikä on miehiään Eugene *Debs*? Hän kirjoittaa toisinaan vallankumouksellisesti. Vai onko hänkin mitättömyys à la Kautsky?

Kirjoittakaa, *milloin* tulette *vielä* New Yorkiin ja *moneksiko* päiväksi. Koettakaa tavata *kaikkialla* (vaikkapa 5 minuutin ajan) paikallisia *bolshevikkeja*, „virkistää" heitä ja *järjestää heidän ja meidän välisiä yhteyksiä*.

Mitä rahaan tulee, niin ikäväkseni näin kirjeestänne, ettette ole toistaiseksi onnistunut keräämään mitään **KK**:lle. Ehkä tämä „vasemmiston manifesti" auttaa...

En epäillytkään, etteikö Hillquit olisi Kautskyn kannalla ja vieläpä häntä *oikeammallakin*, sillä tapasin hänet Stuttgartissa (1907) ja *kuulin*, miten hän sen *jälkeen* puolusti kieltoa, joka koski keltaihoisten päästämistä Amerikkaan („internationalisti")...

Zimmerwaldin manifesti on sinänsä *riittämätön:* Kautsky & kumpp. ovat valmiit sulattamaan sen *ehdolla:* „ei askeltakaan edemmäksi". Me *emme* suostu siihen, sillä se olisi *pelkkää vilpistelyä*. Niin että jos Amerikassa on ihmi-

* — „Vetoomus Järkeen". *Toim.*

siä, jotka pelkäävät *jopa* Zimmerwaldin manifestia, niin viitatkaa heille kintaalla ja valitkaa vain sellaisia, jotka ovat *Zimmerwaldin manifestista vasemmalle.*

Puristan lujasti kättänne ja toivotan kaikkinaista menestystä!

Teidän *Lenin*

(Ulianow. Seidenweg. 4-a. III. *Bern.*)

Lähetetty New Yorkiin
Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1916

98

A. M. GORKILLE

11. I. 1916.

Suuresti kunnioitettu Aleksei Maksimovitsh!

Lähetän Teille „Letopisin" osoitteella, mutta en „Letopisia", vaan kustantamoa varten kirjasen käsikirjoituksen ja pyydän julkaisemaan sen [212].

Olen yrittänyt mahdollisimman kansanomaisesti selostaa Amerikkaa koskevia uusia tietoja, jotka ovat käsittääkseni erittäin sopivia marxilaisuuden tunnetuksitekemisen ja faktillisen perustelun mielessä. Toivon onnistuneeni näiden tärkeiden tietojen selvässä ja ymmärrettävässä esittämisessä Venäjän lukevan yleisön uusille kerroksille, jotka laajenevat ja joille on valaistava maailman taloudellista kehitystä.

Haluaisin jatkaa ja julkaista myöhemmin myös II vihkon — Saksaa käsittelevän.

Ryhdyn kirjoittamaan imperialismia koskevaa kirjasta [213].

Sota-ajan vuoksi olen kovasti ansiotulojen tarpeessa ja pyytäisin, jos se on mahdollista eikä tuota Teille liian suuria vaikeuksia, jouduttamaan kirjasen julkaisemista.

Teitä kunnioittava *V. Iljin*

Osoite. Mr. Wl. Oulianoff. Seidenweg. *4-a. B e r n e.* (Suisse).

Lähetetty Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1925

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

99

A. SHLJAPNIKOVILLE

Hyvä ystävä! Haluan keskustella kanssanne yksityiskohtaisemmin kirjeestänne ja siinä olleesta maininnasta, joka koskee minun „peräänantamattomuudestani" liikkuvia moitteita.

Mitä tulee Jamesiin, niin hän ei ole koskaan ollut perillä politiikasta, hän on ollut aina jakautumista vastaan. James on erinomainen ihminen, mutta *näistä asioista* hänen päätelmänsä ovat aivan vääriä.

Kysymys jakautumisesta meillä Venäjällä (samoin kuin nyt uudessa Internationalessakin) on *peruskysymys*. Kaikkinainen peräänantavaisuus *tässä asiassa* olisi rikos. Tiedän mainiosti, miten monet hyvät ihmiset (James, Galjorka, pietarilaiset intellektuelli-„ystävät") *vastustivat* duumaryhmän kahtiajakoa. Kaikki he olivat 1.000-kertaisesti väärässä. Jakautuminen oli välttämätön. Pesäero *Tshheidzestä ja kumppaneista* on nytkin *ehdoton* välttämättömyys. Kaikki tässä suhteessa horjuvat henkilöt ovat proletariaatin *vihollisia* ja heitä kohtaan on oltava *peräänantamattomia.*

Kuka sitten horjuu? Ei ainoastaan Trotski ja kumpp., vaan myös *Juri* + Jevg. B. (he jo kesällä „järjestivät kohtauksia" Tshheidzen vuoksi!!). Sitten *puolalaiset* (oppositio). Heidän „Gazeta Robotniczan" 25. numerossa on heidän päätöslauselmansa: ovat jälleen *luovimisen* kannalla, kuten Brysselissä 3/16 heinäkuuta 1914 [214].

Heihin nähden on välttämättä oltava *peräänantamattomia.*

Radek on heistä paras; hänen kanssaan oli hyödyllistä työskennellä *yhdessä* (se oli hyödyllistä muun muassa Zimmerwaldin vasemmistollekin) ja me työskentelimme. Mutta myös *Radek horjuu.* Ja hänen suhteensa taktiikkamme on *kaksipuolinen* (sitä Juri+Nik. Iv. eivät

mitenkään halunneet tai osanneet ymmärtää): toisaalta *on autettava* Radekia siirtymään vasemmalle, *yhdistettävä* kaikki, jotka voidaan saada Zimmerwaldin vasemmiston puolelle. Toisaalta ei ole siedettävä *pienintäkään* horjuntaa *peruskysymyksessä*.

Peruskysymys on pesäero Organisaatiokomiteasta, Tshheidzestä ja kumppaneista.

Puolalaiset *horjuvat* ja ovat julkaisseet mitä halpamaisimman päätöslauselman „Kommunistin" 1. numeron ilmestymisen *jälkeen*.

Johtopäätös?

On joko pidettävä kiinni „Kommunistin" firmasta ja *avattava ovet juonittelulle ja horjunnalle:* kirjeille toimitukseen (Radekin, Bronskin, ehkä Pannekoekin y.m. kirjeille), valituksille, ruikutukselle, juoruille y.m.s.

Ei millään hinnalla.

Se olisi vahingoksi asialle.

Se merkitsisi Organisaatiokomiteassa olevien konnien, Tshheidzen ja kumpp. auttamista.

Ei millään hinnalla.

„Kommunist" oli väliaikainen liitto tietyn tarkoituksen saavuttamiseksi. Tarkoitus on saavutettu: aikakauslehti on julkaistu, lähentyminen (se oli mahdollista *silloin, ennen* Zimmerwaldia) on tapahtunut. Nyt on kuljettava *toista* tietä, mentävä eteenpäin.

„Kommunist" on muuttunut *vahingolliseksi*. Se on *lakkautettava* ja korvattava *toisella* firmalla: „Sbornik Sotsial-Demokrata" (jota julkaisee *„Sotsial-Demokratin" toimitus*)[215].

Ainoastaan siten vältymme juonittelulta, vältymme horjunnalta.

Ettäkö Venäjällä on myös eripuraisuutta? Onpa tietenkin! *Mutta sen lietsominen ei ole meidän asiamme.* Antaa Tshheidzen ja kumpp., Trotskin ja kumpp. harjoittaa (se on heidän „ammattinsa") eripuraisuuden lietsomista, meidän asiamme on ajaa *omaa* linjaamme. *Sellaisen* työn hedelmät ovat nähtävissä: Pietarin työläiset ovat 100 kertaa parempia kuin Pietarin intellektuellit (jopa „myötämielisetkin"...).

„Kolmivaljakon" (Juri+Jevg. Bosh+Nik. Iv.) suhteen meidän oli tehtävä *väliaikaisia* myönnytyksiä, koska *silloin* ei muutoin olisi voitu julkaista aikakauslehteä

(nyt voidaan); ja mikä tärkeintä: silloin ei Jevg. Boshia+Juria oltu vielä nähty *työssä*, ja oli toiveita että *työ* kohottaisi heitä *ylös*.

Mutta he painuivatkin alas.

Ja väliaikainen liitto *on ehdottomasti* purettava. Vain siten *asia* ei kärsi. Vain se *on heillekin* opiksi.

Mehän emme ole *väittelyä* vastaan. Me vastustamme *toimittajan* oikeuksien antamista sellaisille, jotka ovat osoittaneet anteeksiantamatonta hoipertelua (jollei se ehkä johdu nuoruudesta? siinä tapauksessa odotamme: ehkä he 5 vuoden kuluttua parantuvat).

Nik. Iv. on työteliäs ekonomisti, ja olemme häntä aina tukeneet *siinä*. Mutta hän on (1) taipuvainen uskomaan juoruja ja (2) hiton *huojuva* politiikassa.

Sota on sysännyt hänet puolianarkistisiin aatteisiin. Neuvottelukokouksessa, jossa hyväksyttiin Bernin päätöslauselmat (keväällä 1915)[216], hän esitti *teesit* (ne ovat minulla!) — ne olivat typeryyden huippu; häpeällistä; puolianarkismia.

Minä hyökkäsin jyrkästi. Juri ja Jevg. Bosh kuuntelivat ja olivat tyytyväisiä minuun, etten anna kompastua vasemmalle (he olivat silloin täysin eri mieltä N. Iv. kanssa).

Kuluu puoli vuotta. Nik. Iv. opiskelee taloustiedettä. *Ei* harrasta politiikkaa.

Ja sitten *hän* tarjoaa meille itsemääräämiskysymyksessä *samaa* sekasotkua. Jevg. Bosh+Juri allekirjoittavat sen!! (Ottakaa heidän „teesinsä" N. Iv:lta ja minun vastaukseni hänelle.)

Kysymys on tärkeä. Olennainen kysymys. Se liittyy erottamattomasti *aluevaltauksia* koskevaan kysymykseen — mitä päivänpolttavin kysymys.

Nämä miehet eivät olleet ajatelleet asiaa loppuun. He eivät olleet lukeneet. Eivätkä tutkineet. He olivat kuunnelleet 2—3 kertaa Radekia (joka potee vanhaa „puolantautia": hän sotkeutui tässä asiassa) — ja *huitaisseet nimensä alle*.

Se on skandaali. Se on häpeä. He eivät ole mitään toimittajia. Heidät on kumottava, paljastettava, heille on annettava aikaa oppia ja ajatella, eikä ole kiiruhdettava mielistelemään heitä: kas tuossa on teille toimittajan oikeudet, syöttäkää työläisille hölynpölyänne!!

Jos tehdään siten, niin he *vievät* asian sanomalehtipolemiikkiin asti; ja silloin minun *on pakko* nimittää heitä „imperialistisiksi ekonomisteiksi", näyttää heidän täydellinen tyhjyytensä, *täysi* pintapuolisuutensa ja ajattelemattomuutensa. Lehtipolemiikki työntää heidät loitolle *moniksi vuosiksi.*

Mutta jos lakkautamme „Kommunistin" nyt, niin he alkavat ajatella ja heittävät haihattelun; käyvät lukemaan ja vakuuttuvat. Ottakaahan, ystäväiseni, ja kirjoittakaa vakava *kirjanen,* jos kerran julistatte „mielipiteiden eriävän" politiikassa (jota ette ole ylipäänsä harrastaneet ettekä tutkineet), antaa tulla! He alkavat ajatella *eivätkä* anna tulla. Ja muutaman kuukauden kuluttua „hellittää".

Sellaista on tapahtunut. Sellaista tapahtuu.

Aluevaltauksia (ja itsemääräämistä) koskevassa kysymyksessä sota on vahvistanut kantamme (vuoden 1913 päätöslauselma)[217] *täysin* oikeaksi. Ja tämä kysymys on tullut päivänpolttavaksi. Radek+hollantilaiset (Gorter ja Pannekoek) ovat siinä selvästi hakoteillä. „Sbornik Sotsial-Demokratan" palstoilla selitämme asian vielä uudestaan.

On meneteltävä niin, että:

(1) „Kommunist" lakkautetaan;

(2) juutalaisia koskevassa kokoelmassa[218] Jurille+Jevg. Boshille annetaan mahdollisimman *paljon* etuuksia, oikeuksia ja privilegioita (siitä ei ole *tässä tapauksessa* vahinkoa *asialle*). Ehdot seikkaperäisesti kirjallisessa sopimuksessa;

(3) sama koskee heidän kuljetusryhmäänsä (ottakaa heiltä heidän sääntönsä ja meidän korjauksemme niihin);

(4) me julkaisemme „Sbornik Sotsial-Demokratan" „'Sotsial-Demokratin' toimituksen" toimittamana.

Kutsumme heitä avustajiksi. Sanomme heille: onko erimielisyyksiä? Kirjoittakaa vakava kirjanen! *Sitoudumme julkaisemaan sen.* (He eivät kirjoita sitä, sillä he eivät ole ryhtyneetkään vakavissaan harkitsemaan kysymystä; eivätkä edes kajonneet siihen!!)

Se on *asiallista* politiikkaa.

Jevg. Bosh on koko ajan ollut aikeissa lähteä Venäjälle; siellä hän voisi olla hyödyksi; täällä *hänellä ei ole mitään tekemistä,* hän *keksiskelee* tehtäviä.

Tiedättehän tämän ulkomaanvitsauksen: tehtävän „keksimisen" ulkomailla kyyhöttäville? Kamala vitsaus.

No, lopetan tähän. Kerätkää kaikki aineistot ja paneutukaa asioihin. Tulemme keskustelemaan monen monta kertaa.

Teidän *Lenin*

P. S. Oheistan jäljennöksen N. I. Buharinille lähettämästäni vastauksesta, joka koskee uusien „erimielisyyksien" merkitystä.

Kirjoitettu maaliskuussa 1916
Lähetetty Zürichistä Kristianiaan

Julkaistu ensi kerran v. 1929

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

100

G. ZINOVJEVILLE

21. V. 1916.

En halua kirjeenvaihtomme muuttuvan molemminpuoliseksi piikittelyksi. Kysymys on vakava, ja vaikka olen siitä jo useamman kerran puhunut, toistan välttämättömyyden pakosta vielä kerran.

Oltuaan yli puoli vuotta yhteistyössä „kustantajain" (Kijevskien) kanssa ja harkittuaan tätä koetta kaikin puolin useita kuukausia Pää-äänenkannattajan toimitus lähetti heille talvella 1915 kirjeen, jonka Tekin allekirjoititte. Kyseisessä kirjeessä Pää-äänenkannattajan toimitus ilmoitti kieltäytyvänsä osallistumasta „Kommunistiin" useista erittäin seikkaperäisesti selostetuista syistä, joiden esittäminen otti kirjeessämme hyvin paljon tilaa ja jotka huipentuivat siihen, että me emme voi ottaa kantaaksemme puoluevastuuta moisista toimituskumppaneista, että heidän suhteensa asiaan ei ole puoluekantaista ja että väliaikainen yritys vetää samaa köyttä on katsottava epäonnistuneeksi.

Me päätimme julkaista „Sbornik Sotsial-Demokratan".

Sitten Teillä alkoi ilmetä horjuntaa, mikä johti viimeiseen keskusteluumme Kienthalissa. Minä tein Teille myönnytyksen kun suostuin yrittämään suhteiden palauttamista ennalleen ehdolla, että (1) Pää-äänenkannattajan *toimitus* sopii kustantajien kanssa aikakauslehden jokaisen numeron suhteen; (2) he luopuvat luonteeltaan „imperialistis-ekonomistisesta" ryhmäasenteestaan ja „keinottelustaan" meidän ja Radekin välisillä erimielisyyksillä j.n.e.

Näitä ehtoja ei pantu paperille, ja Te kiistätte ne nyt. Tämä kiista menetti kuitenkin merkityksensä Teidän *itsenne* esitettyä kirjallisesti A:lle osoitetun kirjeen luonnoksessa *omat* ehtonne ja kustantajien *evättyä jopa nämäkin* ehdot! (ja Te vakuutitte minulle ole-

van selvää, että he eivät tulisi pitämään kiinni tasavertaisuudesta!).

On siis tosiasia, että jos vielä Kienthalin tapaamisemme jälkeenkin hyväksyttäisiin Teidän „tulkintanne", t.s. se, että minä asetin suurempia ehtoja kuin Te, niin kustantajathan hylkäsivät *Teidän* pienemmätkin ehtonne.

On itsestään selvää, että Teidän suoranaisena ja ehdottomana velvollisuutenanne olisi tämän jälkeen ollut hyökätä kaikin voimin kustantajia vastaan, katkaista lopullisesti suhteet heihin ja pyrkiä kaikin tavoin todistamaan Aleksanderille, että näitä herroja on mahdoton pitää johtavan aikakauslehden toimittajina.

Sen sijaan Te ehdotatte antautumista heidän armoilleen, luopumista kaikista ehdoista ja Teidän itsennekin allekirjoittaman Pää-äänenkannattajan toimituksen kirjeen takaisin ottamista! Ja kaikki tämä sen varjolla, että „heitä ei kannata ottaa vakavasti": itse asiassa Te ehdotatte, että *Teidän* politiikkaanne *ei* otettaisi vakavasti. Te madallatte toimituksen kirjeen piru ties millaiseksi, luovutte kannastanne ja annatte kustantajille *mahdollisuuden* johtopäätökseen, että Pää-äänenkannattajan toimitus on tehnyt typeryyden!

Se ei ole enää pelkkää horjuntaa, vaan se on sellaista kolmanteen potenssiin korotettua horjuntaa, mikä muuttuu joksikin vielä paljoa pahemmaksi.

Minulle ei jää muuta neuvoa kuin toistaa viimeisen kerran, miksi en mene „Kommunistiin", miksi pidän sitä puolueenvastaisena ja vahingollisena, miksi pysyn Päääänenkannattajan toimituksen kustantajille lähettämän irtisanoutumiskirjeen kannalla.

Solmimme kustantajien kanssa väliaikaisen „liiton", mehän sanoimmekin sitä „liitoksi" tehden aivan selvän varauksen sen väliaikaisesta luonteesta, „kokeilumielessä". Tätä väliaikaista liittoa solmittaessa kustantajat esiintyivät Buharinin häilyväisyyttä *vastaan* (maaliskuussa 1915 pidetyssä Bernin konferenssissa), *eikä ilmennyt* ainoatakaan tosiasiaa, joka olisi viitannut siihen, että nämä kolme (kustantajat+Buharin) muodostavat ryhmän eriävine katsomuksineen.

Aikakauslehden ensimmäisen numeron ilmestyttyä heidän kesken tapahtui tällainen yhteenliittyminen, ja kun minä pitkän edeltävän kirjeenvaihdon jälkeen nimitin

heidän suuntaustaan „imperialistiseksi ekonomismiksi", Te kirjoititte minulle olevanne samaa mieltä. Tämä tapahtui maaliskuussa 1916. Se vahvisti vielä kerran, että Päääänenkannattajan toimituksen seikkaperäinen talvellinen kirje oli osunut oikeaan.

Puolueen — ja maailman — tilanne on nyt sellainen, että KK:n on jatkettava eteenpäinmenoaan itsenäisesti, *sitomatta* käsiään enempää Venäjän asioissa kuin kansainvälisissäkään kysymyksissä. „Kustantajat", jotka ovat sekä kynäilijöinä että poliitikkoina mihinkään kelpaamattomia (minkä Pää-äänenkannattajan toimitus oli pakotettu osoittamaan talvellisessa kirjeessään), haluavat *sitoa* meidät *tasavertaisuutta* koskevalla sopimuksella, t.s. meidän olisi suostuttava myöntämään tasavertaisuus daamille, joka ei ole kirjoittanut riviäkään eikä kerrassaan mitään käsitä, sekä „nuorellemiehelle", joka on kokonaan tämän vaikutuksen alainen. Ja he käyttävät tätä tasavertaisuutta *keinotellakseen* meidän ja Radekin, meidän ja Buharinin y.m. välisillä erimielisyyksillä!

Olisi suorastaan mieletöntä suostua tuollaisissa oloissa tasavertaisuuteen, se merkitsisi koko työn tärvelemistä.

Ei ole totta, että he haluavat „vain väittelyä". Väittelyyn heillä on kaikki mahdollisuudet. Heillä on rahaa. On kulunut lähes vuosi. Miksi he eivät kirjoita eivätkä julkaise väittelykirjasia? Siksi, että he eivät halua *itse* kantaa vastuuta! Se on selvä. Ja juuri se onkin puoluekantaisuuden pilkkaamista, sillä sen, joka toitottaa erimielisyyksistä, on harkittava asiaa, esiinnyttävä avoimesti, kannettava vastuu eikä „keinoteltava" ja vaadittava „tasavertaisuutta", kun puolue ei edes tiedä heidän kantaansa (ja kun *heillä* ei ole kantaa).

On tosiasia, että Buharin kompastelee joka askeleella niihin katsomuksiin, jotka hän esitti kirjallisesti maaliskuussa 1915 (konferenssissa) ja jotka *Tekin* hylkäsitte. Te myönsitte tämän tosiasian yhtymällä maaliskuussa 1916 (vuotta myöhemmin) „imperialistisesta ekonomismista" antamaani arvioon.

Myöntymällä „tasavertaisuuteen" te myönnätte puolueen edessä tasavertaisuuden Buharinin häilynnälle! Te sidotte meidän kätemme ja kannustatte tuota häilyntää. Se on mieletöntä politiikkaa.

Tiedätte Radekin ensiksikin niin kovasti „loukkaantuneen" (siitä, että vaadimme teesiemme julkaisemista Pannekoekin aikakauslehdessä), ettei — kuten itse kirjoititte minulle maaliskuussa 1916 — hän tee kanssanne „mitään kollegista työtä"! Eivätkä meidän ja hänen väliset erimielisyydet ole hävinneet; päinvastoin, Tehän itse yhdyitte minun ajatukseeni, että hänen arvionsa Irlannin kapinasta on ällöttävä. Ja Te ehdotatte, että myönnettäisiin „tasavertaisuus" kustantajille, jotka piilottelevat Radekin selän takana keinotellen (2.000 frangilla!) meidän ja hänen välisillä erimielisyyksillä!! Se on mieletöntä politiikkaa.

Toiseksi — Radek on eri asia ja hänen lehtensä („Gazeta Robotniczan") toimitus eri asia. Sen, että tämä lehti on myös harjoittanut teerenpeliä (Tshheidzen edustajaryhmän, Trotskin y.m. kanssa), olette itsekin myöntänyt. Muistakaa, että kyseinen lehti ilmestyi helmikuussa 1916 ja että Teidän osanotollanne laadittiin Ulkomaisen järjestön komitean kirje[219] sitä *vastaan*. Mitä vakavaa politiikkaa se on, jos me nyt annamme johtavassa aikakauslehdessämme „tasavertaisuuden" ihmisille, jotka haluavat tavoitella itselleen uraa „käyttämällä hyväkseen" taisteluamme puolalaisia vastaan, jotka kavalsivat meidät Vandervelden ja Kautskyn hyväksi 3/16. VII. 1914??

Kolmanneksi Te tiedätte, että Radek halusi Kienthalissa lannistaa meidät enemmistön voimalla vasemmiston keskuudessa, vasemmistolaisten neuvottelukokouksessa käyttämällä hyväkseen Froelichia, Robmania j.n.e. ja että tarvittiin *uhkavaatimusta,* jotta hänet saatiin tunnustamaan meidän KK:mme *itsenäisyys*. Mitenhän sillä *vielä* „keinotellaan", kun esiin nousee kysymys suhtautumisesta Juniukseen (tämä kysymys on jo noussut) tai „mekaanisesta eroamisesta" kautskylaisista y.m.! *Takaatteko,* ettei mitenkään?? Jos takaatte, niin se merkitsee Teidän taholtanne samaa kuin irtisanoutuminen koko politiikastamme. Jollette takaa, niin olisi epäviisasta sitoa tämän jälkeen käsiään johtavan aikakauslehtemme toimituksessa.

Minä en missään tapauksessa suostu sellaiseen järjettömään politiikkaan. Se on lopullinen päätökseni. Ajattelen edelleenkin, että yksistään „Sbornik Sotsial-Demokratan" julkaiseminen tuo selvyyden asiaan (jonka Te haluatte auttamattomasti sotkea). „Sbornik Sotsial-Demokrata"

kokoaa ympärillemme joukon mitä tarpeellisimpia voimia (Varin, Safarov, lättiläiset y.m.), loitontaa Buharinin kustantajista vetäen häntä meille päin, antaa meille mahdollisuuden *johtaa* puoluetta (ja kansainvälistä vasemmistoa) eikä laahata ... kustantaja-matamin hännässä.

Kirjoittakaa minulle tarkoin päätöksestänne. Muodollisesti asia on nyt niin, että Pää-äänenkannattajan toimitus on katkaissut välinsä „Kommunistiin", ja toimituksen viimeinenkin yritys (jopa Teidän *pienemmätkin* ehtonne) on hylätty. On siis julkaistava ilmoitus „Kommunistin" lakkauttamisesta ja „Sbornik Sotsial-Demokratan" ilmestymisestä.

Puristan kättänne ja lähetän salut! *

V. U.

Lähetetty Zürichistä Berniin
Julkaistu ensi kerran v. 1934

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — terveiset! *Toim.*

101

A. SHLJAPNIKOVILLE

Hyvä A.! Ilmeisesti kirjeenvaihtomme tyrehtyminen ja *kokonainen sarja* väärinkäsityksiä aiheutuu siitä, että Te ette ole saanut toista Tukholmaan lähetettyä kirjettämme. Muutoin en osaa selittää itselleni, *miten* voitte kirjoittaa, että me emme muka vastaa kyselyihin. Olemme vastanneet *kaikkeen* hyvin yksityiskohtaisesti; *Te ette* ole vastannut meille. Nadezhda Konstantinovna kirjoittaa yhä vieläkin; täytyy olla kärsivällinen ja toistaa eräitä asioita, jotta päästäisiin tuloksiin. Kirjeyhteys on välttämätön.

„Kommunistin" suhteen kirjoitatte minulle, että ero Tshheidzestä ei herätä epäilyksiä. Kenellä? Buharinilla ja kumpp.!

Minähän kirjoitin, että se *ei* koske Buharinia ja kumpp., vaan *Radekia ja kumpp.*

„Kommunist" oli väliaikainen liittomme kahden ryhmittymän tai aineksen kanssa: 1) Buharinin ja kumpp., 2) Radekin ja kumpp. Niin kauan kuin niiden kanssa voitiin kulkea yhdessä, se *tuli* tehdä. Nyt *ei voida;* siksi on *toistaiseksi* erottava tai oikeammin loitottava.

Puolalaiset laativat *kesällä* 1915 („Kommunistin" 1.—2. numeron ilmestymisen jälkeen), mutta julkaisivat *vasta 1916* päätöslauselman, joka osoitti jälleen heidän hoipertelunsa Tshheidzeä koskevassa kysymyksessä. Kannattaako *nyt* antaa heille *mahdollisuus* ja oikeus (hehän ovat *„Kommunistin"* avustajia!!) tunkeutua aikakauslehteen ja pilata se rettelöillä??

Mielestäni ei kannata. On paljon parempi asialle, että otetaan toinen firma („Sbornik Sotsial-Demokrata") ja *odotetaan,* kunnes puolalaiset oppivat (tai kunnes heidät liitetään Saksaan) tai kunnes tilanne muuttuu.

Edelleen. Buharinin ja kumpp. suhteen. Lähetän teille ehdottomasti (vaikkakaan en kovin nopeasti, sillä se

riippuu Bernin-matkasta) v. 1915 *keväällä* kirjoitetut Buharinin „teesit". Näette sitten mistä on kysymys:

1) keväällä 1915 Buharin kirjoitti (konferenssissa!) teesit, joissa hän ajautui selvästi *suohon*. Japanilaiset [220] olivat häntä *vastaan*. (Siksi suostuimme väliaikaisesti tekemään mahdollisimman suuria myönnytyksiä „Kommunistissa", että olisimme saaneet luoduksi muodon, jota käyttäen olisimme päässeet *selville:* voidaanko Buharinin hoipertelu parantaa „toverillisin keinoin"? auttaako J. B., joka sanoo itseään bolshevikiksi, siinä suhteessa vai ei?)

2) Kesällä 1915 (tai syyspuoleen) Buharin+*japanilaiset* jo kolmistaan allekirjoittivat itsemääräämistä koskevat teesit. Vakaumuksemme mukaan se oli *aivan väärin* ja merkitsi Buharinin virheiden *toistamista*.

3) Vuoden 1916 alussa Buharin palaa *jälleen* „hollantilaisten ohjelmaa" koskevassa kysymyksessä (Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan bulletiini n:o 3) vuoden 1915 kevään teesien ajatuksiin!!!

Johtopäätös? Liitto on mahdoton *myös* tässä suhteessa: on *odotettava,* kunnes Buharinin hoipertelut päättyvät. Puolalaisten ja Buharinin hoipertelun äänenkannattajana aikakauslehti olisi *vahingollinen*. Asiain näin ollen olisi vahingollista, jos pidettäisiin kiinni vanhasta firmasta eikä kyettäisi valitsemaan uutta („Sbornik Sotsial-Demokrata").

Japanilaisten puoluekannaton ja epärehellinen käyttäytyminen ilmenee siinä, että he haluavat panna *meidät* vastaamaan *omasta* hoipertelustaan. Suokaa anteeksi, hyvät herrat, sitä emme salli Teidän tekevän! Mikäli haluatte olla puoluekannalla, niin antakaa rahallista apua „Sbornik Sotsial-Demokratan" julkaisemista varten; siinä me (mehän emme hoipertele) käsittelemme toverillisesti virheenne *mainitsematta* Teitä nimeltä, *antamatta* vihollisille mahdollisuutta riemuita ja ilkkua vahingoniloisesti.

Sitä paitsi jos japanilaiset suhtautuisivat vakavasti äärimmäisen tärkeään erimielisyyksiä koskevaan kysymykseen (ulkomailla on il n'y a qu'un pas * erilliseen puolueryhmään!! Uskokaa minua, olen noin 20 vuotta seurannut kaikkea tätä!!),— he pakottaisivat itsensä syventymään asiaan, harkitsemaan ja tutkimaan sitä (he *eivät ole*

* — vain yksi askel. *Toim.*

harkinneet *eivätkä* tutkineet, he ovat yksinkertaisesti vain *sanoa hökäisseet)*. He esittäisivät *omat* eriävät mielipiteensä eheästi joko käsin kirjoitettuna pientä johtavaa toveripiiriä varten (he voisivat auttaa *ehkäisemään* kysymyksen saattamista lehtien palstoille) tai kirjasena, jos he haluavat „painattaa" ne (heillähän on varoja).

Silloin *he* vastaisivat „ajatuksistaan" *itse*. Se on välttämätöntä. Jos tahdot opettaa työläisille uusia totuuksia,— *vastaa niistä*, äläkä sälytä vastuuta toisten kontolle, älä piiloile (mitäs me, vastatkoot Lenin ja kumpp. puolueen edessä „väittelystä", s.o. vihollisten riemusta).

Ei hyvät herrat!! Se ei käy päinsä!! *Minä* en rupea vastaamaan *Teidän* hoipertelustanne. Me julkaisemme „Sbornik Sotsial-Demokratan" ilman Teidän, herrojen japanilaisten, apuakin. Suomme teille *lykkäyksen:* ajatelkaa, selvittäkää, *päättäkää* lopultakin, haluatteko ottaa vastuun uudesta sekasotkusta vai ette. Jos te haluatte vain *„yllyttää"* meitä venäläisissä lehdissä *„riitaan"* puolalaisten ja hollantilaisten kanssa, *emme* suo teille sitä mahdollisuutta.

Sellainen on asiantila ja sellainen on minun kantani; ja toistan lähettäväni ehdottomasti Teille Buharinin keväälliset teesit, jotta voisitte arvioida tilannetta kokonaisuudessaan *asiakirjojen pohjalta.*

Nadezhda Konstantinovna kirjoittaa tänään itsemääräämisestä. *Emme* kannata pirstomista. Entä kysymys *aluevaltauksista?* Buharin ja kumpp. (samoin kuin Radek yhdessä Rosa Luxemburgin ja Pannekoekin kanssa) eivät tulleet ajatelleeksi, mitä merkitsee „vastustaa vanhoja ja uusia aluevaltauksia" (*lehdistössä* käytetty Radekin sanonta)?? Sehän *onkin* „kansakuntien itsemääräämistä", vain *toisin* sanoin ilmaistuna!

No niin, seuraavaan kertaan.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu kesäkuussa 1916
Lähetetty Zürichistä Tukholmaan

Julkaistu ensi kerran v. 1929

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

102

M. N. POKROVSKILLE [221]

2. VII. 1916.

Kunnioitettu M. N.! Lähetän Teille tänään kirjattuna ristisiteenä käsikirjoituksen [222]. Koko aineisto, jäsennys ja suuri osa työstäkin oli jo lopetettu tilaussuunnitelman mukaisesti 5 painoarkkia silmälläpitäen (200 käsin kirjoitettua sivua), niin että oli kerrassaan mahdotonta supistaa sitä vielä kerran 3:een arkkiin. On kauhean sääli, jolleivät julkaise! Eikö siinä tapauksessa voisi edes pyytää sijoittamaan se saman kustantajan aikakauslehteen? Minun kirjeenvaihtoni hänen kanssaan on valitettavasti jostain syystä katkennut... Mitä tekijännimeen tulee, niin pitäisin tietenkin etutilaisena tavallista nimimerkkiäni. Jos se ei sovi, ehdotan uutta: N. Lenivtsyn. Jos haluatte, voitte panna minkä tahansa muunkin. Mitä huomautuksiin tulee, niin pyytäisin kovin, että ne jätettäisiin; näette 101. numerosta, että ne ovat minulle hyvin tärkeitä; sitä paitsi Venäjällähän lukevat myös ylioppilaat etc.: viittaukset lähdekirjallisuuteen ovat heille tarpeen. Olen varta vasten valinnut mahdollisimman taloudellisen (paikan ja *paperin* mielessä) järjestelmän. Pieniä kirjasimia käytettäessä 7 käsikirjoitussivua on suunnilleen kaksi sivua painettua tekstiä. Pyydän hartaasti jättämään huomautukset tai anomaan kustantajaa jättämään ne. Sitten otsikosta: jos antamani on sopimaton, jos sanaa imperialismi halutaan välttää, niin pankaa: „Uusimman kapitalismin tärkeimmät erikoisuudet". (Alaotsikko „yleistajuinen esitys" on ehdottoman välttämätön, sillä monet asiat on esitetty senluontoista teosta silmälläpitäen.) Ensimmäisen liuskan — luettelon luvuista, joista eräät on otsikoitu ehkä hiukan sopimattomasti ankaruusvaatimusten kannalta, lähetän Teitä varten: jos niin on mukavampaa ja vaarattomampaa, jättäkää se itsellenne, älkää lähettäkö etemmäksi. Olisi yli-

päänsä oikein hyvä, jos kumpikin voitaisiin sijoittaa saman kustantajan aikakauslehteen: jollei se ole epämukavaa, kirjoittakaa heille siitä, olisin Teille hyvin kiitollinen. Puristan kättänne ja lähetän parhaat terveiset!

Teidän *V. Uljanov*

P. S. Yritin kaikin voimin sopeutua „ankaruusvaatimuksiin": se on minulle hirmuisen vaikeaa, tunnen sen aiheuttaneen paljon epätasaisuutta. Mutta minkäs teet!

Ulianow. Spiegelgasse. 14. II. Zürich. I.

Lähetetty Sceaux'hon (Seine) (Ranska)

Ensi kerran julkaistu kokonaisuudessaan v. 1932

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

103

G. ZINOVJEVILLE

Buharinin kirjoitus ei tietenkään kelpaa [223]. *Ei* häivettäkään „imperialistisen valtion teoriasta". Vain luettelo valtiokapitalismin kasvua kuvaavista tiedoista. Olisi mieletöntä täyttää illegaalinen aikakauslehti tällaisella täysin legaalisella aineistolla. On hylättävä (hyvin kohteliaasti, luvaten kaikkinaista apua sen sijoittamisessa legaaliseen julkaisuun)*.

Mutta ehkä on parasta odottaa Jurin artikkelia — olla toistaiseksi kirjoittamatta Buharinille.

On pidätyttävä toistaiseksi kirjoittamasta Buharinille myös heidän „puolueryhmästään", muutoin hän voi ajatella hylkäyksen tapahtuneen „ryhmäkuntalaisuuden" vuoksi.

Se että „aikakautta" ja *„tätä sotaa"* käsitellään „äärimmäisyyksinä", merkitsee nimenomaista vajoamista eklektisismiin. Ikään kuin tehtävänämme olisi olla „keskipaikkeilla" „äärimmäisyyksien välillä"!!!

Tehtävänä on määritellä *oikein aikakauden* suhde *tähän* sotaan. Se onkin tehty niin päätöslauselmissa kuin myös minun kirjoituksissani: *„tämä* imperialistinen sota *ei ole poikkeus,* vaan imperialistisen *kauden* tyypillinen ilmiö". [Tyypillinen ei ole ainoa.]

Tätä sotaa ei voida ymmärtää ymmärtämättä aikakautta.

Se ei ole sanahelinää, kun aikakaudesta puhutaan täten. Se on oikein. Ja sitaattinne, jotka olette ottanut minun vanhoista artikkeleistani, puhuvat vain siitä. *Ne ovat oikeita.*

---

* Henkilökohtaisesti, omasta puolestani, lisään Buharinille neuvon: muuttaa otsikko ja jättää *vain* taloudellinen osa. Sillä poliittinen on aivan keskentekoinen, harkitsematon, kelvoton.

Mutta kun siitä *nyt* tehdään johtopäätös: „imperialismin kaudella ei **voi** olla kansallisia sotia", niin se on pötyä. Se on selvä virhe niin historialliselta ja poliittiselta kuin myös *loogiselta* kannalta katsoen (sillä aikakausi on erilaisten ilmiöiden summa, missä tyypillisen lisäksi on *aina* muutakin).

Ja te *toistatte tämän virheen* kirjoittaessanne huomautuksissa:

„pienet maat eivät voi nykyisellä aikakaudella puolustaa isänmaataan".

[=vulgarisoijat]

Väärin!! Juuri siinä piileekin Juniuksen, Radekin, „aseistariisujien" ja japanilaisten virhe!!

Pitää sanoa: „Pienetkään maat eivät voi nykyiselle imperialistiselle kaudelle erittäin tyypillisissä *imperialistisissa sodissa* puolustaa isänmaataan".

Siinä on ero.

Tässä erossa on *koko vulgarisoijia* vastaan suunnatun taistelun *ydin*. Ja juuri tätä *ydintä* te ette huomannut.

Grimm toistaa vulgarisoijien virhettä, ja antamalla väärän määritelmän te *myötäilette* häntä. Päinvastoin, juuri nyt (niin keskusteluissa kuin kirjoituksissakin) pitää kumota vulgarisoijat Grimmin nähden.

Emme ole suinkaan *yleensä* „isänmaan puolustamista" vastaan, emmekä *yleensä* „puolustussotia" vastaan. *Ette* voi koskaan löytää sellaista hölynpölyä mistään päätöslauselmasta (yhdestäkään minun kirjoituksestani). JB

Me vastustamme isänmaan suojelemista ja puolustamista vv. 1914—1916 *imperialistisessa sodassa* ja muissa *imperialistisissa* sodissa, jotka ovat tyypillisiä imperialistiselle *kaudelle*. Mutta imperialistisella *kaudella* **voi** olla myös „oikeudenmukaisia sotia", „puolustussotia", vallankumouksellisia sotia nimittäin: 1) kansallisia; 2) kansalais-; 3) sosialistisia *y.m.s.* sotia.

Kirjoitettu elokuussa 1916
Lähetetty Flümsistä Berniin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran v. 1932

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

104

N. BUHARINILLE

Hyvä tov.!

Valitettavasti emme voi julkaista artikkelia „Imperialistisen valtion teoriasta". Kävi siten, että Venäjää koskevat aineistot ottivat niin paljon tilaa, että kaikki muut aiheet joutuivat taka-alalle, ja rahasta on puute. Olemme lujilla.

Se ei kuitenkaan ole tärkeintä. Tärkeintä ovat eräät kirjoituksen puutteellisuudet.

Otsikko ei vastaa sisältöä. Kirjoitus muodostuu kahdesta osasta, joiden liittämistä toisiinsa ei ole tarpeeksi harkittu: 1) valtiosta yleensä ja 2) valtiokapitalismista ja sen kasvusta (eritoten Saksassa). Toinen osa on hyvä ja tarpeellinen, mutta $^{9}/_{10}$ legaalinen. Kehottaisimme julkaisemaan sen jossain legaalisessa kokoelmassa (jollei „Letopis" lehdessä) sen jälkeen, kun sitä on *hiukan* muokattu, ja olisimme valmiit tekemään kaiken meistä riippuvan sen tällaisen julkaisemisen hyväksi.

Ensimmäinen osa koskettaa periaatteellisesti tavattoman tärkeää kysymystä, mutta nimenomaan vain *koskettaa.* Julkaistessamme kokoelmia vain kerran vuodessa me emme voi painattaa niin perusluontoisesta teoreettisesta kysymyksestä aineistoa, jota ei ole kylliksi harkittu. Sivuuttaen polemiikin Gumplowiczia etc. vastaan (sekin olisi paras tehdä uudelleen ja *kehitellä* legaaliseksi artikkeliksi) meidän täytyy kiinnittää huomiota eräisiin tekijän erittäin epätäsmällisiin määritelmiin.

Marxilaisuus on „sosiologista" (???) „valtioteoriaa"; valtio=hallitsevien luokkien „yhteinen" (?) järjestö; Engelsiltä otetut sitaatit on *katkaistu* juuri sellaisissa paikoissa, jotka ovat *erikoisen* tärkeitä, kun kerran puhutaan siitä. Marxilaisten ja anarkistien eriävä käsitys valtiokysymyksestä (ss. 15—16) on määritelty *kerrassaan väärin:* jos siitä puhutaan, on puhut-

tava *toisin; ei saa* puhua siten. Johtopäätös (tekijän kursivoima): „sosialidemokratian on korostettava tehokkaasti periaatteellista vihamielisyyttään valtiovaltaa kohtaan" (s. 53); [verratkaa: proletariaatti luo „oman väliaikaisen valtiovaltaorganisaationsa" (s. 54) („valtiovaltaorganisaatio"!?)] — on myös joko äärimmäisen epätäsmällinen tai väärä.

Neuvo: laittakaa legaaliseen asuun (α) valtiokapitalismia koskeva osa ja (β) polemiikki Gumplowiczia ja kumpp. vastaan. Loppu *jättäkää kypsymään.* Sellainen on meidän vakaumuksemme.

Kirjoitettu elokuussa 1916
Lähetetty Flümsistä (Sveitsi) Kristianiaan

Julkaistu ensi kerran v. 1932

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

105

A. SHLJAPNIKOVILLE

Hyvä ystävä! Päätellen kirjeestä, jonka sain tänään Grigorin kautta, Beleninin päätös „jaloittelumatkasta" on ilmeisesti jo lyöty lukkoon. Ja aikaa on kovin vähän! Kuitenkin meidän on ehdottomasti ehdittävä sopia hänen kanssaan kirjeellisesti ja päästävä yhteisymmärrykseen: se asia on nyt tavattoman tärkeä. Siksi pyydän Teitä hartaasti ryhtymään kaikkiin toimenpiteisiin, jotta Te *henkilökohtaisesti* tapaisitte Beleniniä, välittäisitte hänelle sen mistä seuraavassa tulee puhe ja *avoimesti* sekä seikkaperäisesti kirjoittaisitte minulle (ehdottomasti!), miten ovat asiat, s.o. onko meillä erimielisyyksiä, ristiriitoja j.n.e. Beleninin kanssa ja millaisia (ja miten ne voitaisiin poistaa, jos niitä on) vai eikö ole.

Jamesin syrjäyttäminen [224] (pyydän hartaasti, että tästä syrjäyttämisestä ei mainittaisi ulkomailla *kenellekään* sanaakaan: ette voi kuvitella, miten vaarallista on *joka* suhteessa kun ulkomailla lörpötellään näistä aiheista ja tällaisten tapahtumien *yhteydessä*)— Jamesin syrjäyttäminen tekee tilanteen kriitilliseksi ja nostaa jälleen päiväjärjestykseen kysymyksen työn yleissuunnitelmasta.

Käsittääkseni kyseinen suunnitelma koostuu ensinnäkin *teoreettisesta* linjasta, toiseksi lähimmistä *taktillisista* tehtävistä ja kolmanneksi välittömistä organisatorisista tehtävistä.

(1) Ensimmäisen kohdan osalta nyt on päiväjärjestyksessä paitsi sen linjan *jatkaminen,* joka meillä on vakiintunut (tsarismia y.m. vastaan) päätöslauselmissa ja kirjasessa [225] (tämän linjan ovat todistaneet mainiosti oikeaksi tapahtumat, hajaannus Englannissa [226] j.n.e.), myös sen puhdistaminen ilmenneistä typeryyksistä ja demokratian kieltämissotkusta (tähän kuuluu aseistariisunta, itsemääräämisen kieltäminen, teoreettisesti väärä

isänmaan puolustamisen kieltäminen „ylipäänsä", häilyntä yleensä valtion tehtäviä ja merkitystä koskevassa kysymyksessä j.n.e.).

On tavaton vahinko, ellei Belenin odota artikkeliani, jossa vastaan Kijevskille (se lähetettiin juuri eilen puhtaaksi kirjoitettavaksi ja tulee valmiiksi vasta muutaman päivän kuluttua)[227]. Mitä tehdä? Älkää aliarvioiko teoreettisen yhteisymmärryksen merkitystä: se on totisesti välttämätön työlle tällaisena vaikeana aikana. Tuumikaa, eikö voitaisi panna täytäntöön seuraavanlaista (tai sen tapaista) suunnitelmaa: arvaan, että Beleninin vaimo ei ole Amerikassa, kuten olin luullut, vaan Espanjassa[228], jonka kautta Beleninkin varmaan nyt matkustaa. Eikö voitaisi järjestää kirjeenvaihtoa ja käsikirjoitusten välittämistä hänen vaimolleen, Espanjaan? Silloin ehkä minunkin artikkelini, vielä viikon kuluttua lähetettynäkin, saavuttaisi Beleninin ajoissa, sillä totta kai hän pysähtyy muutamiksi päiviksi Espanjaan.

Harkitkaa: tämän erikoistapauksen lisäksi olisi hyvin tärkeää olla säännöllisessä kirjeenvaihdossa Beleninin vaimon kanssa ja Espanjan kanssa yleensä. Espanja on nyt äärimmäisen tärkeä paikka, sillä Englantiin verrattuna siellä on sittenkin mukavampi työskennellä kuin muissa paikoissa.

Teoreettisesta yhteisymmärryksestä en voi käydä laajemmin puhumaan. Viholliset ovat jo alkaneet demokratian merkityksen typerän kieltämisen (Potresov[229] „Delon" 1. numerossa). Bazarov on tehnyt tyhmyyksiä „Letopis" lehden palstoilla. Bogdanov laskettelee „Letopisissa" *toisenlaista* palturia, mutta *kuitenkin* palturia. Siellä häärii jonkinlainen äärimmäisen epäilyttävä machilaisten ja OK:laisten * blokki. Inhottava blokki! Sen hajallelyöminen käy tuskin päinsä... Vai yrittäisikö liittoutua machilaisten kanssa OK:laisia vastaan? Se tuskin onnistuisi!! Gorki on aina politiikassa äärimmäisen selkärangaton ja antautuu tunteen ja mielialan valtaan.

Legaalinen lehdistö on saamassa Venäjällä oleellisen merkityksen ja siksi oikeaa linjaa koskevalla kysymyksellä on yhä suurempi merkitys, koska tällä kentällä vihollisten on helpompi „ammuskella" meitä.

---

* — OK — Organisaatiokomitea. *Toim.*

Parasta kai olisi, jos Belenin voisi järjestää „tukikohdan" Espanjaan, minne hän saisi meidän kirjeemme ja käsikirjoituksemme, jatkaisimme siten saman köyden vetämistä, vaihtaisimme kirjeitä, Belenin voisi palata sinne takaisin heti tehtyään lyhyen matkan edemmäksi (sillä vaara on hyvin suuri ja asialle olisi hyödyllisempää, jos Belenin suorittaisi *lyhyitä* kiertokäyntejä muutamiin kaupunkeihin ja sitten palaisi Espanjaan tai sinne, missä hän on nyt, tai naapurimaahan yhteyksien y.m. *varmistamiseksi*).

Toiseen kohtaan. Käsittääkseni nyt olisi tärkeintä julkaista tsarismin-vastaisia yleistajuisia lentolehtisiä ja julistuksia. Harkitkaa, voitaisiinko se järjestää Espanjassa? Jollei, alamme valmistaa täällä ja lähettää; sitä varten tarvitaan *mitä täsmällisimpiä* kuljetusyhteyksiä. Olitte täysin oikeassa, että japanilaiset osoittautuivat *kerrassaan* kelpaamattomiksi. Parhaiten soveltuisivat ulkomaalaiset, joiden kanssa voisimme olla kirjeenvaihdossa englannin kielellä tai jollain muulla vieraalla kielellä. Kuljetuksesta en käy puhumaan, sillä näette ja tiedätte itsekin. Paha vain, ettei ole rahaa, mutta Pietarissa kaiketi kerätään.

Tärkeimpänä puoluekysymyksenä Venäjällä on ollut *ja on edelleenkin* „yhtenäisyys"-kysymys. Trotski ei ole lehtensä 500 tai 600 numerossa vieläkään sanonut eikä ajatellut loppuun asti: kannattaako hän yhtenäisyyttä Tshheidzen, Skobelevin [230] ja kumpp. kanssa? vai ei? Pietariinkin on kai jäänyt „yhdistäjiä", vaikkakin hyvin heikkoja (eivätkö he julkaisseet „Rabotshije Vedomostia" Pietarissa?)[231]. Kertovat „Makarin" olevan Moskovassa ja myös sovittelevan. Sovittelu- ja yhdistämisvimma on mitä vahingollisinta Venäjän työväenpuolueelle, se ei ole vain idiotismia, vaan se on puolueen *tuhoamista.* Sillä *itse asiassa* „yhdistyminen" (tai sovinto j.n.e.) Tshheidzen ja Skobelevin kanssa (he ovat keskeisiä tekijöitä, sillä he tekeytyvät „internationalisteiksi") on „yhtenäisyyttä" Organisaatiokomitean kanssa, ja sen kautta Potresovin ja kumpp. kanssa, s.o. tosiasiallisesti sosialishovinistien *kumartelua.* Jolleivät Trotski ja kumpp. ole tätä käsittäneet, sitä pahempi heille. „Delon" 1. numero ja — mikä tärkeintä — työläisten osallistuminen sotateollisuuskomiteoihin *todistavat* asian olevan siten.

„Yhtenäisyys" Tshheidzen ja kumpp. kanssa on nyt *oleellisinta* — eikä ainoastaan rauhan solmimisen jälkeisenä päivänä suoritetuissa Duuman vaaleissa, vaan yleensäkin *kaikissa* puoluetoiminnan kysymyksissä. Voimme nojautua vain niihin, jotka ovat käsittäneet yhtenäisyysajatuksen koko kavaluuden ja sen, että on välttämätöntä tehdä pesäero tästä veljeskunnasta (Tshheidzestä ja kumpp.) Venäjällä. Beleninin tulisi vetää yhteistoimintaan *ainoastaan* tällaisia ihmisiä suorittamaan johtavia tehtäviä.

Sivumennen: kahtiajakautuminen on kypsynyt myös kansainvälisessä mitassa. Pidän täysin ajankohtaisena, että *kaikki* Venäjän valveutuneet johtavat työläiset oivaltaisivat tämän ja tekisivät päätöslauselmia kannattaen niissä järjestöllistä pesäeroa II Internationalesta sekä Huysmansin, Vandervelden ja kumpp. Kansainvälisestä toimistosta,— kannattaen niissä III Internationalen muodostamista *yksinomaan* suunnattuna kaikkien maiden kautskylaisia vastaan (Tshheidze ja kumpp. samoin kuin Martov ja Axelrod=Venäjän kautskylaisia) ja *yksinomaan* lähentyen sellaisia ihmisiä, jotka ovat Zimmerwaldin vasemmiston kannalla.

Kolmanteen kohtaan. Kipein kohta nykyisin: huono yhteys meidän ja Venäjällä olevien johtavien työläisten kesken!! Ei minkäänlaista kirjeenvaihtoa!! Jamesia lukuunottamatta ei ole ketään, ja nyt ei häntäkään ole!! Sellainen ei käy. Lentolehtisten julkaisua, kuljetusta, ajatustenvaihtoa julistusten suhteen, niiden luonnosten lähettämistä y.m. y.m. *ei voida* järjestää ilman *oikeaa* salaista kirjeenvaihtoa. Se on tärkeintä!

Belenin ei järjestänyt sitä (ei kai voinut silloin) ensimmäisen matkansa aikana. Koettakaa herran nimessä saada hänet uskomaan, että se on välttämättä tehtävä toisen matkan aikana! Välttämättä!! Matkan menestystä on lähinnä mitattava yhteyksien lukumäärällä, toden totta!! (Beleninin henkilökohtainen vaikutus on tietysti vielä tärkeämpää, mutta hän *ei voi* pysähtyä pitkäksi aikaa minnekään polttamatta itseään ja vahingoittamatta asiaa.) Matkan menestystä on mitattava jokaisessa kaupungissa järjestettyjen yhteyksien määrällä!!

Vähintään kaksi tai kolme yhteyttä jokaisessa kaupungissa johtaviin *työläisiin*, s.o. että he *kirjoittaisivat* itse, *itse* perehtyisivät salaiseen kirjeenvaihtoon (eiväthän

jumalat saviruukkuja vala), itse valmentaisivat itselleen 1 tai 2 „perillistä" palon varalta. Tätä asiaa ei ole uskottava yksistään sivistyneistölle. Ei ole uskottava. Sen voivat ja ovat velvollisia tekemään johtavat työläiset. Ilman sitä *ei* toimintaa *voida* saada jatkuvaksi ja eheäksi, ja se on pääasia.

Luullakseni siinä onkin kaikki?

Legaalisesta kirjallisuudesta vielä muutama sana: on tärkeää selvittää, alkaako „Letopis" (jollei OK:laisia saada pois liittoutumalla machilaisten kanssa) julkaista minun kirjoituksiani? rajoituksinko? millaisin?

„Volnan" [232] suhteen pitäisi ottaa tarkemmin selvää.

Henkilökohtaisista asioistani sanon, että tarvitsen ansiota. Muutoin saa panna hampaat naulaan, toden totta!! Hinnat ovat hiton kalliit, eikä ole millä elää. On *väkisten* puristettava rahat * „Letopis" lehden julkaisijalta, jolle olen lähettänyt kaksi kirjastani [233] (maksakoon; *heti* ja mahdollisimman paljon!). Samoin Bontshilta. Samoin *käännöksistä*. Jollei tämä järjesty, en tosiaan kestä, olen aivan, aivan vakavissani.

Puristan lujasti kättänne, tuhansia parhaita toivotuksia Beleninille ja kirjoittakaa *heti* tämän saatuanne vaikkapa pari sanaa.

Teidän *Lenin*

P. S. Kirjoittakaa *avoimesti*, millaisin mielin Buharin matkustaa? käykö hän kirjoittamaan meille vai ei? täyttääkö hän pyynnöt vai ei? kirjeenvaihto (Amerikan kanssa) on mahdollista *vain* Norjan kautta: sanokaa tämä hänelle ja järjestäkää.

Kirjoitettu syys- ja lokakuun vaihteessa 1916
Lähetetty Zürichistä Tukholmaan
Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* Rahasta Belenin puhukoon Katinille ja itselleen Gorkille, *jollei se tietysti ole* epämukavaa.

106

N. D. KIKNADZELLE [234]

Hyvä toveri!

Kiitän suuresti, että kerroitte Genevessä käydyistä väittelyistä: meidän on hyvin tärkeä saada lukijoiden arvioita. Sääli vain, että ne tulevat harvoin tietoomme.

Lunatsharski, Bezrabotnyi ja kumpp. ovat päätöntä joukkoa.

Kehotan esittämään heille muitta mutkitta vaatimuksen: antakoot *kirjalliset* teesit (sitten myös lehdissä), lyhyet ja selvät (kuten meidän päätöslauselmamme)—(1) itsemääräämisestä (puolueemme ohjelman 9. §). Kannattavatko he v. 1913 päätöslauselmaa vai eivät?

Jolleivät, niin miksi he ovat olleet vaiti? Miksi he eivät ole esittäneet omaansa?

(2) *Miksi* he kieltävät isänmaan puolustamisen *tässä* sodassa?

(3) *Miten* he asettavat kysymyksen „isänmaan puolustamisesta"?

(4) Miten he suhtautuvat kansallisiin sotiin
ja (5)— kansallisiin kapinoihin?

Vastatkoot!

Lyön vetoa, että he sotkeutuvat kuin lapset. He eivät ole *hituistakaan* kuusalla „kansakunnan" ja „isänmaan puolustamisen" historiallisesta luonteesta.

Koska Te kerran haluatte väitellä heidän kanssaan, lähetän Teille asiaa koskevan artikkelini, jonka olen kirjoittanut Sbornikin 3. (tai 4.) numeroa varten [235]. *Tämä privatim, s.o. vain Teitä varten:* luettuanne palauttakaa minulle tai antakaa Karpinskeille, *jotta he palauttaisivat sen minulle seuraavassa paketissa.* En voi näyttää sitä vielä yleisölle.

Luulin Teidän matkustaneen ja siksi lähetin Sveitsin asioita koskevan kirjeen vain Noille. Mutta kirje on *tarkoitettu myös* Teille. *L u k e k a a s e.* Noi ei ole vastannut minulle *sanallakaan.* Omituista! Hyvin omituista!

Parhaat terveiset. Tervehtykää!

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

Kirjoitettu lokakuun alussa 1916
Lähetetty Zürichistä Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1925

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

107

FRANZ KORITSCHONERILLE

25. X. 1916.

Hyvä ystävä! Olemme hyvin pahoillamme, ettette ole tähän mennessä kirjoittanut meille sanaakaan. Toivottavasti Wienin suurtapahtumat saavat Teidät lopulta kirjoittamaan meille yksityiskohtaisesti.

„Berner Tagwachtissa" * (ja sitten muissakin lehdissä) on ollut uutinen, että Speyerin (Itävalta) sotatarviketehtaalla on ollut lakossa 24.000 työläistä ja että tshekkiläiset sotilaat ovat ampuneet ja surmanneet 700 (seitsemänsataa!) työläistä! Kuinka paljon siinä on perää? Tehkää hyvin ja ilmoittakaa siitä minulle mahdollisimman seikkaperäisesti.

Mitä tulee Friedrich Adlerin tekoon [236], niin pyytäisin Teitä tiedottamaan yksityiskohdat.

Täkäläiset lehdet („Berner Tagwacht" ja „Volksrecht" ** — saatteko molemmat? vai ettekö kumpaakaan?) ylistävät kyseistä tekoa. „Avanti!" *** (tuleeko Teille „Avanti!"?) tiedottaa, että Friedrich Adler on itävaltalaisten internationalistien tunnetun manifestin laatija. Onko se totta? Ja onko sopivaa puhua siitä jo nyt julkisesti?

(1) Puhuiko Friedrich Adler kenenkään kanssa suunnitelmastaan? (2) Eikö hän luovuttanut kenellekään ystävistään asiakirjoja, kirjeitä tai lausuntoja, jotta ne sittemmin julkaistaisiin? (3) Onko totta, mitä kirjoittaa Wienin „Arbeiter Zeitung" ****, että hän oli muka jäänyt *kaikkialla* (myös rautatieläisten talossa ja muissa paikoissa) vähemmistöön (ja kuinka suuri oli tämä vähemmistö?); 4) — — että hänen asemansa järjestössä oli käynyt „sietämättömäksi" (?) — 5) — että viimeisessä puoluekonferenssissa hän oli saanut

* — „Bernin Vartio". *Toim.*
** — „Kansan Oikeus". *Toim.*
*** — „Eteenpäin!". *Toim.*
**** — „Työväenlehti". *Toim.*

ainoastaan *seitsemän* ääntä? — 6) että kahdessa viimeisessä luottamusmiesten kokouksessa hän oli tavattoman jyrkästi hyökkäillyt puoluetta vastaan ja vaatinut „mielenosoituksia"? (millaisia nimenomaan?).

Olkaa hyvä ja kirjoittakaa mahdollisimman yksityiskohtaisesti kaikista näistä kysymyksistä ja yleensä lähettäkää enemmän seikkaperäisiä tietoja Friedrich Adlerista. Jollette anna erikoisohjeita, *julkaisemme* lehdissämme kaiken, mitä saamme Teiltä (ja julkaisemme ne — toimituksemme aineistona — myös täkäläisessä saksankielisessä lehdistössä).

Mitä tulee teon poliittiseen arvioon, niin pysymme tietenkin vanhassa vuosikymmenien kokemuksen vahvistamassa vakaumuksessamme, että yksilölliset terroristiset attentaatit ovat *epätarkoituksenmukaisia* poliittisen taistelun keinoja.

„Killing is no murder" * kirjoitti vanha „Iskramme" attentaateista; me *emme ole suinkaan* poliittista murhaa *vastaan* (tässä mielessä *„Vorwärtsin"* ** ja Wienin *„Arbeiter Zeitungin"* opportunistien lakeijamainen kirjoittelu on suorastaan ällöttävää), mutta vallankumouksellisena taktiikkana yksilölliset attentaatit ovat epätarkoituksenmukaisia ja vahingollisia. Vain joukkoliikettä voidaan pitää todella poliittisena taisteluna. Yksilöllisistä terroriteoista voi myös olla ja on hyötyä vain siinä tapauksessa, että niillä on suoranainen ja välitön yhteys joukkoliikkeeseen. Venäjällä terroristit (joita vastaan olemme aina taistelleet) ovat suorittaneet joukon yksilöllisiä attentaatteja, mutta joulukuussa 1905, jolloin asiat kehittyivät todella joukkoliikkeeksi, kapinaksi,— jolloin olisi pitänyt auttaa *joukkoja* käyttämään väkivaltaa,— silloinpa „terroristeja" *ei näkynytkään*. Siinä on terroristien virhe.

Adler olisi tuottanut paljon enemmän hyötyä vallankumoukselliselle liikkeelle, jos hän olisi jakautumista pelkäämättä turvautunut järjestelmällisesti illegaaliseen propagandaan ja agitaatioon. Olisi erittäin hyvä, jos löytyisi jokin vasemmistolainen ryhmä, joka julkaisisi Wienissä lentolehtisen ja ilmoittaisi siinä työläisille katsantokantansa: tuomitsisi mitä jyrkimmin Wienin *„Arbeiter Zeitungin"* ja *„Vorwärtsin"* matelevaisuuden ja puo-

* — „Tappo ei ole murha". *Toim.*
** — „Eteenpäin". *Toim.*

lustaisi moraalisesti Adlerin tekoa („killing is no murder") sekä *opetukseksi* työläisille sanoisi: ei tarvita terrorismia, vaan järjestelmällistä, pitkäaikaista ja uhrautuvaista vallankumouksellista propaganda- ja agitaatiotyötä, mielenosoituksia j.n.e. j.n.e. opportunistista lakeijapuoluetta *vastaan,* imperialisteja *vastaan,* omia hallituksia *vastaan,* sotaa *vastaan.*

Olkaa hyvä ja ilmoittakaa meille myös se, missä määrin olisi oikein pitää Adlerin tekoa *epätoivon* ilmaisuna? Oletan sen olevan poliittisesti juuri sitä. Hän oli kadottanut uskonsa puolueeseen, hän ei voinut kestää sitä, että kyseisessä puolueessa on mahdoton toimia, että Viktor Adlerin kanssa on mahdoton työskennellä, hän ei voinut sopeutua jakautumisajatukseen eikä ottaa kantaakseen puoluetta vastaan tähdätyn taistelun raskasta tehtävää. Epätoivon tuloksena oli attentaatti.

Epätoivon ilmaus kautskylaisen taholta („Volksrecht" kirjoittaa, että Adler ei ollut Zimmerwaldin vasemmiston kannattaja, vaan pikemminkin kautskylainen).

Me, vallankumouksselliset, emme kuitenkaan saa joutua epätoivoon. Me emme pelkää jakautumista. Päinvastoin: me tunnustamme kahtiajaon välttämättömyyden, selitämme joukoille, miksi jakautuminen on kiertämätön ja välttämätön, kehotamme työhön vanhaa puoluetta vastaan, vallankumouksselliseen joukkotaisteluun.

Minkälaisia virtauksia (resp.* minkälaisia yksilöllisiä vivahteita) esiintyy Wienissä ja Itävallassa Adlerin tekoa arvioitaessa?

Pelkään Wienin hallituksen julistavan Friedrich Adlerin mielisairaaksi ja estävän oikeudenkäynnin. Jos asia kuitenkin menee oikeuteen, on ehdottomasti järjestettävä lentolehtisten levittäminen.

Kirjoittakaa enemmän ja yksityiskohtaisemmin ja noudattakaa tarkasti kaikkia teknillisiä varovaisuustoimenpiteitä.

Parhaat terveiset!

Teidän *N. Lenin*

Lähetetty Zürichistä Wieniin

Julkaistu ensi kerran maaliskuun 1 pnä 1932 „Pravda" lehden 60. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan Venäjännös saksan kielestä

* — respective — tai. *Toim.*

108

N. D. KIKNADZELLE

Hyvä toveri!

Te kiistätte huomautukseni, että *tämäkin* imperialistinen sota *voi* muuttua kansalliseksi.

Teidän perustelunne? „meidän täytyisi ryhtyä puolustamaan imperialistista isänmaata"...

Onko se johdonmukaista? Jos isänmaa jää *„imperialistiseksi"*, niin kuinkas sota voi muuttua kansalliseksi??

Radek on mielestäni vetänyt teorian kannalta katsoen väärin esille puheet „mahdollisuuksista". Samoin on tehty Internationalen teesien 5. pykälässä.

Marxilaisuus pohjautuu tosiasioihin eikä mahdollisuuksiin.

Marxilaisen on otettava politiikkansa lähtökohdaksi *ainoastaan* tarkalleen ja kiistattomasti todistettuja *tosiasioita*.

Niin tehdäänkin meidän (puolueen) päätöslauselmassamme [237].

Kun sen *tilalle* pistetään „mahdottomuus", minä vastaan: se on väärin, epämarxilaista, kaavamaista. Kaikenlaiset muutokset ovat *mahdollisia*.

Ja minä esitän historiallisen tosiasian (vv. 1792—1815 sodat). Otan tällaisen esimerkin valaistakseni sitä, että se on mahdollista myös tänään (*taaksepäin* kehittyvässä).

Minun mielestäni *Te* sekoitatte mahdollisen (mistä keskustelua *en* aloittanut minä!!) ja todellisen ajatellessanne, että mahdollisuuden tunnustaminen oikeuttaa muuttamaan taktiikkaa. Se on epäloogillisuuden huippu.

Minä tunnustan olevan mahdollista, että sosialidemokraatti voi muuttua porvariksi *ja päinvastoin*.

Se on kiistaton totuus. Seuraako siitä, että minä alan nyt pitää *kyseistä* porvaria, Plehanovia, sosialidemo-

kraattina? Ei, ei seuraa. Entä mahdollisuuden kannalta katsoen? Odottakaamme mahdollisuuden muuttumista todellisuudeksi.

Ja siinä kaikki. Juuri „metodologiassa" (josta Te kirjoitatte) on tehtävä ero mahdollisen ja todellisen välillä.

Kaikenlaiset muutokset ovat mahdollisia, tyhmänkin muuttuminen viisaaksi, mutta *todellisuudessa* tuollaista muuttumista tapahtuu harvoin. Ja yksinomaan tuollaisen muutoksen „mahdollisuuden" vuoksi en lakkaa pitämästä tyhmää tyhmyrinä.

Kummasteluanne „kahtalaisesta" kasvatuksesta en käsitä. Minähän esitin *konkreettisen* esimerkin (Norjan) sekä *„Prosveshtshenijessa"* [238] että Kijevskiä vastaan suunnatussa artikkelissa [239].

Te *ette* vastaa siihen!! Te otatte kerrassaan epäselvän, Puolaa koskevan esimerkin.

Se ei ole „kahtalaista" kasvatusta, vaan yhteisen nimittäjän *hakemista* erilaisille asioille, sitä, että *saman* Moskovan edustalle marssitetaan sekä Nizhni Novgorodista että Smolenskista.

Ruotsalainen sosialidemokraatti, joka ei kannata Norjan eroamisen *vapautta,* on heittiö. Sitä Te ette kiistä. Norjalainen voi olla eroamisen *puolesta* tai *vastaan.* Onko sellaisessa kysymyksessä kaikkien maiden sosialidemokraattien oltava ehdottoman yksimielisiä? Ei. Se olisi kaava, naurettava kaava, naurettava vaatimus.

Puolan sosialidemokraatteja (kirjoitin sen „Prosveshtshenijessa") emme ole koskaan syyttäneet siitä, että *he* vastustavat Puolan riippumattomuutta.

Yksinkertaisen, selvän ja teorian kannalta kiistattoman argumentoinnin asemesta: nyt ei saa kannattaa *sellaista* demokraattista vaatimusta (riippumaton Puola), joka *käytännössä* alistaa meidät *täydellisesti* yhden imperialistisen vallan tai liittoutuman alaiseksi

(se on kiistatonta, se riittää; se on välttämätöntä ja riittävää)

— sen asemesta he menevät puheissaan kerrassaan järjettömyyksiin: „toteuttamatonta".

Me pilkkasimme sitä vuonna 1903 ja huhtikuussa 1916. Hyvänahkaiset puolalaiset sosialidemokraatit olivat juuri saamaisillaan todistetuksi, että uutta puolalaista valtiota

ei voida muodostaa, kun... kun pahuksen imperialisti Hindenburg tuli häiritsemään: otti ja muodosti [240].

Miten naurettavaan doktrinäärisyyteen päädytäänkään, kun halutaan (krakowilaisesta näkövinkkelistä [241]) syventää (tai tyhmentää?) „talouskäsitteitä"!!

P. S. D:t * ovat menneet kirjoituksissaan jopa „Staatenbaun" **!! kieltämiseen. Eikö koko demokratia ole sitten Staatenbauta? Entä *eikö* Gorterin vaatima Hollannin Intian riippumattomuus ole Staatenbauta?

Me kannatamme Hollannin Intian eroamisen vapautta. Entä onko Hollannin Intian sosialidemokraatti *velvollinen* kannattamaan eroamista? Siinä Teille vielä esimerkki näennäisesti „kahtalaisesta" kasvatuksesta!!

Sota on politiikan jatkoa. Te sanotte, että Belgia on siirtomaavaltio. Emmekö me sitten voi määritellä, *mitä* politiikkaa *tämä* sota jatkaa, Belgian orjanomistuspolitiikkaa vai Belgian vapautuspolitiikkaa??

Arvelen, että voimme.

Ja jos joku hairahtuu, niin kysymys on *tosiasiasta.*

Kansallisia sotia ei voida „kieltää" (kuten haluaa Radek) pelosta, että päättömät ihmiset tai veijarit saattavat *jälleen* uskotella imperialistisen sodan olevan kansallista!! Sellainen on naurettavaa, mutta Radekilla se on niin.

Me emme ole *kansallista* kapinaa vastaan, vaan sen *puolesta.* Se on selvä. Ja pitemmälle ei saa mennä: tulemme käsittelemään konkreettisesti jokaisen tapauksen emmekä ehkä katsokaan Amerikan etelävaltioiden v. 1863 kapinaa „kansalliseksi kapinaksi"...

Grünbergin arkistosta otettu Engelsin kirjoitus [242] minulla oli, lähetin sen Grigorille. Kun saan sen häneltä, *lähetän Teille.*

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

N. K. pyytää hartaasti välittämään myös hänen terveisensä.

Kirjoitettu marraskuussa 1916
Lähetetty Zürichistä Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1925

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — Puolan sosialidemokraatit. *Toim.*
** — „valtion rakentaminen". *Toim.*

109

INESSA ARMANDILLE

Hyvä ystävä!

Suuret kiitokset teesien kääntämisestä [243]. Lähetän ne Abramovitshille ja Guilbeaux'lle.

Pitäisikö ne muokata uudelleen Ranskaa varten? Se tuskin kannattanee, siellä on moni asia toisin.

Täällä oli tänään vasemmistolaisten kokous: kaikki *eivät* tulleet, vain 2 sveitsiläistä+2 ulkomaan saksalaista+3 Puolan venäläistä-juutalaista *... Schwach! Luulen, että tulos on miltei olematon: toinen kokous on 10 päivän päästä... He ovat lujilla, sillä kaikki riippuu *nimenomaan* sodasta Grimmiä vastaan, ja heillä on liian vähän voimia. Sittenpähän nähdään.

Mitä tulee naisiin, olen Teidän lisäyksenne kannalla.

Te takerrutte kiinni teesiin, että sosialidemokraattien (1) *Sveitsissä* (2) ei nykyisin tule missään tapauksessa äänestää sotamäärärahojen puolesta. Alussahan *koko ajan* puhutaan *tästä,* imperialistisesta sodasta. Vain siitähän on puhe.

„Työläisellä ei ole isänmaata" — se merkitsee, että (α) hänen taloudellinen asemansa (le salariat) ei ole kansallinen, vaan kansainvälinen; (β) hänen luokkavihollisensa on kansainvälinen; (γ) hänen vapautumisehtonsa samoin; (δ) työläisten kansainvälinen yhtenäisyys on *tärkeämpi* kuin kansallinen.

Merkitseekö tämä, seuraako tästä, *ettei tarvitse* sotia, *kun on kysymys* vieraan kansallisuuden harjoittaman sorron hävittämisestä?? Jaa vai ei?

Siirtomaiden sota vapautensa puolesta?

Irlannin sota Englantia vastaan?

Entä kapina (kansallinen), eikö se ole isänmaan puolustamista?

* Eikä esitelmästä tullut mitään, vain keskusteltiin.

Lähetän Teille tätä koskevan Kijevskiä vastaan suunnatun artikkelini.

Mikäli vielä tarvitsette kirjoja,— *kirjoittakaa.* Täältä voi saada paljon, ja minä käyn kuitenkin usein kirjastoissa.

Puristan lujasti kättänne. *Lenin*

Kirjoitettu marraskuun 20 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Sörenbergiin
(Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran v. 1949
„Bolshevik" aikakauslehden
1. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

110

INESSA ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Mitä tulee muokkaamiseen ranskalaisia varten, en siihen mielelläni ryhtyisi [244]. Ehkä Te koettaisitte?

Teesit on kirjoitettu sveitsiläisiä varten: „sotilaallinen osa" on niissä erikoinen (kirjoitettu pikkuvaltiota silmälläpitäen), samoin puolueen sisäinen tilanne on toisenlainen y.m. y.m. Ja sitä paitsi käytettävissäni ei ole *konkreettista* aineistoa Ranskasta.

Olisin ilomielin valmis tekemään jotain Ranskan vasemmistolaisten hyväksi, mutta yhteydet eivät jostain syystä ota luontuakseen. Grisha kirjoittelee pitkiä, mutta tavattoman tolkuttomia kirjeitä, valaa vettä, märehtii vanhaa eikä kerro mitään asiallista, ei tiedota mitään täsmällistä Ranskan *vasemmistolaisista* eikä ota heihin kerrassaan minkäänlaisia yhteyksiä.

Isänmaakysymyksessä Te ilmeisesti haluatte löytää ristiriidan aikaisempien kirjoitusteni (milloin kirjoitettujen? 1913? missä nimenomaan? mitä nimenomaan?) ja nykyisten kirjoitusteni välillä. En usko löytyvän ristiriitaisuutta. Etsikää tarkalleen tekstit, katsotaan sitten vielä.

Tietysti ortodoksien ja opportunistien välillä on aina ollut erimielisyyksiä isänmaakysymyksestä, sen ymmärtämisestä (vrt. Plehanov 1907 tai 1910, Kautsky 1905 ja 1907 ja Jaurès, „L'armée nouvelle" *). Olen siitä täysin samaa mieltä: siinä on kysymys perusluontoisista erimielisyyksistä. En usko, että olisin missään sanonut mitään sitä vastaan.

Että isänmaan puolustaminen voi tulla kysymykseen (kun se on tarkoituksenmukaista) vain demokratian puolustuksena (vastaavalla ajankohdalla), se on myös minun mielipiteeni.

* — „Uusi armeija". *Toim.*

Proletaarien ei tietenkään ole koskaan „sulauduttava" yleisdemokraattiseen liikkeeseen. Marx ja Engels eivät „sulautuneet" Saksan porvarillis-demokraattiseen liikkeeseen v. 1848. Me bolshevikit emme „sulautuneet" porvarillis-demokraattiseen liikkeeseen vuonna 1905.

Me sosialidemokraatit olemme aina demokratian kannalla, mutta emme „kapitalismin nimessä", vaan puhdistaaksemme tietä *omalle* liikkeellemme. Tämä puhdistus on mahdoton ilman kapitalismin kehitystä.

Parhaat terveiset. Teidän *Lenin*

P. S. Mikäli tulette tarvitsemaan kirjoja, ilmoittakaa.

Kirjoitettu marraskuun 25 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Sörenbergiin
(Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran v. 1949
„Bolshevik" aikakauslehden
1. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

111

INESSA ARMANDILLE

Hyvä ystävä! En tiedä, onko meillä erimielisyyksiä „isänmaan puolustamisen" suhteen vai ei ole. Te löydätte ristiriidan „Marxin muistolle" nimisessä kokoelmassa julkaistun kirjoitukseni[245] ja nykyisten lausuntojeni välillä, *siteeraamatta* täsmällisesti kumpaakaan. Minun on mahdoton vastata sellaiseen viittaukseen. Minulla ei ole kokoelmaa „Marxin muistolle". En tietenkään ole voinut kirjaimelleen muistaa, mitä olin siellä kirjoittanut. Ilman *tarkkoja* sitaatteja, silloisia ja nykyisiä, en voi vastata *sellaiseen* Teidän taholtanne esitettyyn argumenttiin.

Yleensä puhuen minusta tuntuu, että Te järkeilette hiukan yksipuolisesti ja formalistisesti. Olette ottanut *yhden* sitaatin „Kommunistisesta manifestista" (työläisillä ei ole isänmaata) ja haluatte kai varauksitta soveltaa sitä *aina kansallisten sotien kieltämiseen asti.*

Koko marxilaisuuden henki, koko sen systeemi vaatii, että jokaista väittämää on tarkasteltava vain (α) historiallisesti; (β) vain sitomalla se muihin; (γ) vain sitomalla se historian konkreettiseen kokemukseen.

Isänmaa on historiallinen käsite. Toista on isänmaa kansallisen sorron kukistamisen kaudella tai täsmällisemmin: kukistamistaistelun *hetkellä.* Toista se on hetkellä, jolloin kansallinen liike on jäänyt kauaksi taakse. Isänmaata ja sen puolustamista koskevaa väittämää ei *voida* soveltaa yhtäläisesti kaikissa oloissa „kolmeen valtiotyyppiin" (itsemääräämistä koskevien teesiemme 6. §)[246].

„Kommunistisessa manifestissa" on sanottu, että työläisillä ei ole isänmaata.

Oikein. Mutta siinä on sanottu *muutakin* kuin se. Siinä on sanottu vielä, että kansallisia valtioita muodostettaessa proletariaatin osuus on jossain määrin erikoinen. Jos otetaan ensin mainittu väittämä (työläisillä ei ole isänmaata)

ja *unohdetaan* sen *yhteys* toiseen (työläiset konstituoituvat luokaksi kansallisuuksittain, vaikkakaan ei siinä mielessä kuin porvaristo), niin se on kerrassaan väärin.

Missä on tuo yhteys? Mielestäni juuri siinä, että *demokraattisessa* liikkeessä (tietyllä hetkellä ja tietyssä konkreettisessa tilanteessa) proletariaatti ei voi kieltäytyä tukemasta tätä liikettä (eikä siis myöskään puolustamasta isänmaata kansallisessa sodassa).

Marx ja Engels sanoivat *„Kommunistisessa manifestissa"*, että työläisillä ei ole isänmaata. Mutta sama Marx useammin kuin kerran *kehotti kansalliseen* sotaan: Marx v. 1848, Engels v. *1859* (hänen kirjasensa „Po ja Rein" lopussa, missä suoraan lietsotaan saksalaisten *kansallistunnetta*, suorastaan kehotetaan heitä kansalliseen *sotaan*). V. *1891*, jolloin lähestyi ja uhkasi syttyä Ranskan (Boulanger'n) + Aleksanteri III sota Saksaa vastaan, Engels piti *aivan* oikeana „isänmaan puolustamista" [247].

Sekoittivatko Marx ja Engels asioita, puhuivatko he tänään yhtä, huomenna toista? Ei. Mielestäni „isänmaan puolustamisen" tunnustaminen kansallisessa sodassa vastaa *täysin* marxilaisuutta. Saksalaisten *sosialidemokraattien olisi* todellakin *pitänyt* v. 1891 puolustaa isänmaata Boulanger'ta + Aleksanteri III vastaan käytävässä sodassa. Se olisi ollut eräänlainen *kansallisen* sodan muunnelma.

Kesken kaiken: puhuessani näin, minä *toistan* sen, mitä on sanottu Juria vastaan suunnatussa artikkelissa [248]. Ette jostain syystä mainitse siitä mitään. Minusta tuntuu, että *juuri* siinä artikkelissa on useita väittämiä nyt esille nousseesta kysymyksestä, mitkä loppuun saakka (tai melkein) selittävät käsitykseni marxilaisuudesta.

Radekista ja „riidasta" (???!!!) Radekin kanssa. Minulla oli jo keväällä kiistaa Grigorin kanssa, joka ei lainkaan käsittänyt silloista poliittista tilannetta ja moitti minua välien katkaisemisesta Zimmerwaldin vasemmistoon. Se on pötyä.

Yhteys Zimmerwaldin vasemmistoon on sekin ehdollinen asia. Ensinnäkin Radek ei ole Zimmerwaldin vasemmisto. Toiseksi Radekin kanssa ei ole „katkaistu välejä" yleensä, vaan ainoastaan määrätyllä *alalla*. Kolmanneksi yhteys Radekiin olisi typerää ymmärtää siten, että *meidän* kätemme olisivat sidotut *välttämättömässä* teoreettisessa ja käytännöllisessä taistelussa.

Ad 1 (1. kohtaan). En ole koskaan enkä missään tehnyt askeltakaan edes yhteyksien heikentämiseksi „Zimmerwaldin vasemmistoon" välien katkaisemisesta puhumattakaan. Kukaan ei ole minulle todistanut eikä todista sitä. Ei Borhardtiin eikä ruotsalaisiin, Kniefiin j.n.e. j.n.e.

(Radek työnsi meidät hyvin katalasti sivuun „Vorboten" * toimituksesta. Radek on politiikassa Tyszkan tapainen kauppamies, hävytön, röyhkeä ja typerä. *Grigori* kirjoitti minulle keväällä 1916, kun olin jo Zürichissä, että *hänellä* ei ole *minkäänlaista* „kollegista työtä" Radekin kanssa. Radek on *loitonnut* — se on *tosiasia*. Loitonnut „Vorboten" *vuoksi* sekä minusta *että Grigorista*. Yhden henkilön röyhkeyden ja alhaisen kaupusteluhengen vuoksi Zimmerwaldin vasemmisto ei ole lakannut olemasta vasemmistona eikä *sitä* kannata sotkea, ei ole viisasta eikä oikein sotkea tähän.

„Gazeta Robotniczan" ** v. 1916 helmikuun numero on mallinäyte tuollaisesta Tyszkalle tyypillisestä (Radek kulkee hänen jälkiään) lakeijamaisen halvasta „pelailusta". Ken *antaa anteeksi* tuollaiset asiat politiikassa, on mielestäni typerys tai heittiö. *Minä en anna niitä koskaan anteeksi.* Sellaisesta annetaan kuonoon tai käännytään selin.

Minä menettelin luonnollisesti viimeksi mainitulla tavalla. Enkä kadu. Yhteyksiä Saksan *vasemmistolaisiin* emme ole *hituistakaan* heikentäneet. Kun tehtäväksi tuli kulkea *todella* yhdessä Radekin kanssa (Zürichin edustajakokous 4.—5. XI. 1916 [249]), *me kuljimme* yhdessä. Kaikki Grigorin typerähköt lavertelut, että minä olisin tehnyt pesäeron Zimmerwaldin vasemmistosta, osoittautuivat typeryydeksi, mitä ne olivat aina olleetkin.)

Ad 2 — „alana", jolla ero Radekin kanssa tapahtui, olivat siis (α) Venäjän ja Puolan asiat. Tämän vahvisti Ulkomaisen järjestön komitean päätöslauselma. (β) Jurin ja kumpp. tapaus. Radek kirjoittelee nytkin (voin lähettää Teille, jos haluatte) mitä röyhkeimpiä kirjeitä minulle (ja Grigorille) siitä, että muka he (hän+Buharin+Juri ja kumpp.) arvelevat niin ja niin!! Siten voi kirjoittaa ainoastaan tollo tai roisto, joka haluaa punoa *„juonia"*

---

* — „Edelläkävijän". *Toim.*
** — „Työväenlehti". *Toim.*

ryömimällä meidän sekä Jurin ja kumpp. välisten erimielisyyksien *rakoon*. Jos Radek *ei ole* käsittänyt, *mitä* hän tekee, niin hän on tollo. Jos hän on käsittänyt sen, niin hän on roisto.

Puolueemme poliittinen tehtävä oli selvä: *me emme voineet sitoa* käsiämme toimituksessa myöntymällä tasavertaisuuteen N. I:n+Jurin+J. B:n kanssa (Grigori ei tätä käsittänyt ja pakotti minut antamaan suorastaan ultimaatumin: ilmoitin *poistuvani* „Kommunistista", jollemme katkaise suhteita häneen. *„Kommunisti"* oli hyvä *niin kauan kuin* kolmikolla, joka muodosti ½ toimituksesta, *ei ollut* erikoista ohjelmaa). *Tasavertaisuuden* myöntäminen ryhmälle, jonka muodostivat Buharin+Juri+J. B., olisi ollut idiotismia ja pilannut kaiken työn. Jurilla, joka on aivan possu, enempää kuin J. B:llääkään ei ole lainkaan aivoja, ja kun he antoivat vetää itsensä *ryhmä*tyhmyyteen Buharinin kanssa, silloin oli tehtävä ero heistä tai tarkemmin *„Kommunistista"*. Se tehtiinkin.

Polemiikki itsemääräämisestä on vasta alkamassa. Heillä on täydellinen sekasotku siinä asiassa — samoin kuin demokratiaan suhtautumista koskevassa *kysymyksessä kokonaisuudessaankin*. Siinä asiassa ei „tasavertaisuuden" antaminen possuille ja typeryksille tule koskaan kysymykseenkään! Kun he eivät kerran halunneet oppia rauhallisesti ja toverillisesti, niin syyttäköötitseään. (Minä *kovistelin* heitä haastaen keskustelemaan tästä Bernissä: he käänsivät nenänsä toisaalle! minä kirjoitin heille kymmenien sivujen pituisia kirjeitä Tukholmaan — he käänsivät nenänsä toisaalle! No, jos asia on kerran siten, niin painukoot hiiteen. Tein kaiken mahdollisen *rauhallisen* ratkaisun hyväksi. Jolleivät he kerran halua sitä, niin annan heille kuonoon ja häpäisen heidät typeryksinä koko maailman edessä. Siten ja vain siten on meneteltävä.) Voitte ehkä kysyä, mitä tekemistä siinä on Radekilla.

Sitä, että hän oli tuon „ryhmän" „järeä tykistö", sivulle pensaikkoon piilotettu tykistö. Juri ja kumpp. laskelmoivat ovelasti (J. B:llä on juontenpunojan kykyjä: hän ei *johdattanutkaan meidän luoksemme Juria,* vaan muodosti ryhmän meitä vastaan). He laskelmoivat, että aloittavat sodan ja että heidän puolestaan tulee sotimaan Radek!! *Heidän puolestaan* nähkääs tulee sotimaan Radek, ja Lenin tulee olemaan *sidottu.*

Mutta kuinkas kävi, herttaiset possut! Minä en anna sitoa itseäni politiikassa. Haluatte sotia? käykää päälle avoimesti. Ja Radekin osuus — usuttaa salavihkaa possuja tappeluun ja piiloutua „Zimmerwaldin vasemmiston" taakse — on kataluuden huippu. Tyszkalaisen rämeikön kurjinkaan otus ei olisi voinut katalammin kaupustella, mielistellä ja juonitella selän takana.

Ad 3 — on jo sanottu selvästi. Kysymys imperialismin suhteesta demokratiaan ja minimiohjelmaan nousee eteen *yhä laajempana* (ks. hollantilaisten ohjelmaa bulletiinin 3. numerossa; amerikkalaiset S.L.P.* ovat heittäneet syrjään *koko* minimiohjelman. Entwaffnungsfrage**). Radekilla on siinä asiassa päässään **ehdoton sekasotku** (se näkyy selvästi hänen teeseistään; sen osoitti lisäksi myös kysymys välillisistä ja välittömistä veroista, mikä nostettiin esille minun teeseissäni). En anna koskaan sitoa käsiäni tätä tärkeintä peruskysymystä selittäessäni. En voi. Kysymys on selitettävä. Siihen tullaan vielä *kymmeniä* kertoja „lankeamaan" (kompastumaan).

Ken käsittää „siteet" Zimmerwaldin vasemmistoon siten, että me antaisimme sitoa *kätemme* teoreettisessa taistelussa „imperialistista ekonomismia" vastaan (tämä tauti on *kansainvälinen:* hollantilais-amerikkalais-venäläinen j.n.e.), hän ei ymmärrä mitään. En suostu hokemaan ulkoa „Zimmerwaldin vasemmisto" ja polvistumaan Radekin täysin sekasotkuisen teorian edessä.

Johtopäätös: Zimmerwaldin jälkeen *manöverointi* on ollut *vaikeampaa.* Oli *otettava* Radekilta ja J. B:ltä *kumppaneineen* kaikki *hyödyllinen antamatta sitoa käsiään.* Mielestäni olen siinä onnistunut. Sen jälkeen, kun Buharin matkusti Amerikkaan ja, *mikä tärkeintä,* Jurin artikkeli saapui meille ja *Juri hyväksyi* (hän hyväksyi! hänen *täy-tyi* hyväksyä) minun vastaukseni — heidän asiansa „ryhmänä" *on lopussa.* (Ja Grigori halusi *ikuistaa* tämän ryhmän myöntämällä sille *tasavertaisuuden: me* olisimme näyttäneet sille tasavertaisuutta!!)

Radekin kanssa *erosimme* venäläis-puolalaisella areenalla *emmekä kutsuneet* häntä *Sbornikiimme*[250]. *Niin täytyi menetellä.*

---

* — Socialist Labour Party — Sosialistinen työväenpuolue. *Toim.*
** — Kysymys aseistariisunnasta. *Toim.*

Ja hän ei voi tehdä nyt mitään työn *pilaamiseksi*. Hänen oli pakko Zürichin edustajakokouksessa (5. XI. 1916) *yhtyä* minuun samoin kuin nytkin *Grimmiä vastaan*.

Mitä se merkitsee? Se merkitsee sitä, että minun onnistui *irrottaa* * kysymykset toisistaan: kansainvälinen hyökkäys kautskylaisia (Grimmiä y compris **) vastaan ei ole *hituistakaan* heikennyt ja samaan aikaan minä en ole riippuvainen „tasavertaisuudesta" radekilaisen typeryyden kanssa!

Strategisessa suhteessa pidän asiaa nyt voitettuna. On mahdollista, että Juri+*kumpp.*+Radek+kumpp. alkavat *kiroilla*. Allez-y, mes amis! *** *Nyt odium* **** lankeaa *teille* eikä meille. Asialle Te ette *nyt* tee vahinkoa, ja meillä on tie avoin. Olemme päässeet irti Jurin ja Radekin *likaisesta* (joka suhteessa) sekasotkusta *hituistakaan heikentämättä* „Zimmerwaldin vasemmistoa" ja meillä on nyt *edellytykset* taistellaksemme typeryyttä vastaan demokratiaan suhtautumisen kysymyksessä.

Voilà *****. Pyydän anteeksi kirjeen pituutta ja terävien sanojen runsautta: en voi kirjoittaa toisin, kun puhun avoimesti. Mutta tämähän on kaikki entre nous ******, menee kai liiempi haukkuminenkin.

Parhaat terveiset! Teidän *Lenin*

Yleensä niin Radek kuin Pannekoekkin asettavat *väärin* kysymyksen taistelusta kautskylaisuutta vastaan. Tämä **NB!!** *******

Kirjoitettu marraskuun 30 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Clarens'iin

Julkaistu ensi kerran v. 1949
„Bolshevik" aikakauslehden
1. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

---

* — Se oli hyvin vaikeaa!!
** — muun muassa. *Toim.*
*** — Tehkää niin, ystäväiseni. *Toim.*
**** — vastuu. *Toim.*
***** — No niin. *Toim.*
****** — meidän kesken. *Toim.*
******* — Nota bene!! — huomatkaa!! *Toim.*

112

ARTHUR SCHMIDILLE

Kunnioitettu toveri!

Voisinko tehdä sovintoehdotuksen?

Minun on myönnettävä, etten kiinnittänyt eilen tarpeeksi huomiota erääseen hyvin tärkeään kohtaan päättelyissänne [251]. Nimittäin ajatukseen, että Sveitsin erikoisuutena on muun muassa sen suurempi demokraattisuus (yleinen kansanäänestys) ja että tätä erikoisuutta on käytettävä hyväksi *myös* propagandatyössä. Tämä ajatus on hyvin tärkeä ja mielestäni aivan oikea.

Eikö tätä ajatusta voitaisi soveltaa siten, että erimielisyytemme (ilmeisesti hyvin vähäiset) häviäisivät? Esimerkiksi:

Jos asetamme äänestettäväksi kysymyksen *ainoastaan* täten: täydellisen hävittämisen puolesta vai vastaan? — niin saamme sen puolesta pasifistisen (porvarillis-pasifistisen j.n.e.) sekä sosialistisen äänten sekoituksen, s.o. emme saavuta sosialistisen tietoisuuden selkenemistä, vaan ainoastaan sen hämäämisen, emme saavuta *luokkataistelun* aatteiden ja politiikan soveltamista tähän erikoiskysymykseen (nimittäin kysymykseen militarismista), vaan luopumisen luokkataistelukannasta militarismia koskevassa kysymyksessä.

Mutta jos asetamme äänestettäväksi kysymyksen tällä tavoin: kannatatteko teollisuudessa ja maataloudessa toimivien kapitalistisen suuryritysten pakkoluovuttamista *ainoana tienä* militarismin täydelliseen hävittämiseen vai vastustatteko pakkoluovuttamista?

Tässä tapauksessa tulemme käytännöllisessä politiikassamme puhumaan samaa, minkä me kaikki tunnustamme teoreettisesti, nimittäin sitä, että militarismin täydellinen

hävittäminen on ajateltavissa ja toteutettavissa vain kapitalismin hävittämisen yhteydessä.

Näin ollen sanamuodon on oltava suunnilleen seuraavanlaisen: 1) Me vaadimme suuryritysten *viipymätöntä* pakkoluovuttamista — mahdollisesti liittovaltion välittömän omaisuus- ja tuloveron muodossa soveltaen suuromaisuuksiin niin korkeita, vallankumouksellisen korkeita taksoja, että kapitalistit tulevat itse asiassa pakkoluovutetuiksi.

2) Me sanomme, että Sveitsin tällainen sosialistinen uudistaminen on taloudellisesti mahdollinen jo nyt, välittömästi, ja hirveän kalliiden hintojen vuoksi myös pakottavan välttämätön,— ja että tällaisen uudistamisen valtiollista suorittamista varten Sveitsi ei tarvitse porvarillista, vaan proletaarisen hallituksen, joka nojaa palkkatyöläisten ja pieneläjien laajoihin joukkoihin eikä porvaristoon, ja että vallankumouksellinen joukkotaistelu, jonka alkua ovat esim. Zürichin joukkolakot ja katumielenosoitukset ja joka Aaraun päätöksessä [252] on hyväksytty, pyrkii *nimenomaan* siihen päämäärään — tekemään sillä tavoin *todellakin* lopun joukkojen sietämättömästä asemasta.

3) Me sanomme, että tällainen Sveitsissä suoritettu uudistaminen *aiheuttaa aivan kiertämättömästi* jäljittelyä ja mitä päättävintä ja innokkainta kannatusta *kaikkien* sivistysmaiden työväenluokan ja riistettyjen joukkojen taholta ja että *ainoastaan* tällaisen uudistamisen yhteydessä *militarismin täydellinen hävittäminen,* mihin me pyrimme ja mitä erikoisesti Euroopan laajat joukot janoavat nyt vaistomaisesti, lakkaa olemasta korulause, laupias toivomus ja muuttuu todelliseksi, käytännöllisesti toteutettavaksi ja poliittisesti itsestään selväksi toimenpiteeksi.

Mitä ajattelette tämän johdosta?

Eikö olisi luultavaa, että tällainen kysymyksenasettelu (niin käytännöllisessä agitaatiotyössä kuin myös parlamenttipuheissa ja lakialoitteissa sekä äänestysesityksessä) pelastaa meidät *siltä* vaaralta, että porvarilliset ja „sosialistiset" pasifistit ymmärtävät väärin militarisminvastaisen tunnuksemme ja tulkitsevat sitä siinä mielessä, että me muka pidämme mahdollisena militarismin täydellistä hävittämistä *porvarillisessa Sveitsissä,* jota

imperialistiset valtiot ympäröivät, *ilman* sosialistista vallankumousta (mikä on luonnollisesti järjettömyys, jonka me kaikki yksimielisesti torjumme).

Puolueterveisin *N. Lenin*

Wl. Ulianow.
Spiegelgasse 14[II] (bei Kammerer). Zürich I.

Kirjoitettu joulukuun 1 pnä 1916
Lähetetty Winterthuriin (Sveitsi)
Julkaistu ensi kerran v. 1931

Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
Venäjännös saksan kielestä

113

INESSA ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Tänään tuli vielä yksi kirje Pietarista — viime aikoina sieltä on kirjoitettu säännöllisesti.

Paitsi Gutshkovin kirjettä, joka julkaistaan Pää-äänenkannattajan 57. numerossa (on ladottavana) ja jonka Grigori varmaan näytti Teille Bernissä [253], tänne on saatu Lvovin ja Tshelnokovin [254] kirjeet, kaikki samasta asiasta, suuttumuksesta maassa (erillisrauhasta neuvottelevia pettureita vastaan) etc.

Kirjoittavat mielialan olevan äärimmäisen vallankumouksellisen.

Imperialismia koskeva käsikirjoitukseni on päässyt perille Pietariin, ja niinpä sieltä kirjoitetaan tänään, että julkaisija (ja se on Gorki! voi sitä lammasta!) on tyytymätön terävyyteen... ketä vastaan luulisitte?.. Kautskya vastaan! Hän tahtoo kirjoittaa minulle!!! Naurettavaa ja säälittävää.

Sellainen on kohtaloni. Taistelukamppailu toisensa jälkeen — poliittisia älyttömyyksiä, typeryyksiä, opportunismia j.n.e. vastaan.

Ja näin vuodesta 1893. Ja typeryksien vihat sen vuoksi. Mutta en kuitenkaan vaihtaisi tätä kohtaloa „rauhaan" typeryksien kanssa.

Nyt vielä Radek. „Jugend-Internationalen" * 6. numerossa (oletteko nähnyt?) on Nota Benen artikkeli. Me heti tunsimme (minä ja Grigori) Buharinin. Minä vastasin hänen tavattomiin tyhmyyksiinsä Sbornikin 2. numerossa [255]. (Ettekö ole nähnyt? Näinä päivinä valmis.)

---

* — „Nuorisointernationale". *Toim.*

Tänään saimme Grigorilta „Arbeiterpolitik" * lehden 25. numeron. Siinä on *sama* artikkeli (poistoineen, ilmeisesti sensuurin tekemine) Buharinin allekirjoittamana. (Saimme vielä yhden „Novyi Mirin" numeron New Yorkista, siinä on *oikeaa* arvostelua — ihme ja kumma! — onnettomuus on siinä, että menshevikki *on oikeassa* Buhariniin verrattuna!! — arvostelu koskee *nähtävästi samaa* Buharinin artikkelia, joka on julkaistu „Novyi Mirissä" (meillä ei ole sitä numeroa)).

Ja Radek — „Tyszkan menetelmiä", kirjoittaa Grigori tänään minulle — kehuskelee „Arbeiterpolitikin" 25. numerossa Buharinia („nuori voima") ja ohimennen kirjoittaa „'Kommunistin' kolmesta toimittajasta"!

Hän ryömii meillä esiintyvien erimielisyyksien rakoon: sellainen politiikka on ollut iät kaiket ominaista mitättömyyksille ja lurjuksille, joilla ei ole voimia kiistellä *kanssamme* avoimesti ja jotka turvautuvat juonitteluun, jalkakamppeihin ja konnuuksiin.

Siinä Teille kuva siitä, *mitä on*, — ja siitä, *mitä tekee* Radek (ihmisestä päätellään sen mukaan, mitä hän tekee, eikä sen mukaan, mitä hän itsestään puhuu tai ajattelee — muistatteko tämän marxilaisen totuuden?).

Voilà.**

Tällaisen *„ympäristön"* kanssa joudutaan siis painiskelemaan!!

Ja millaista teoreettista kuonaa ja hölynpölyä sisältävätkään Radekin „teesit"...

Luin Humbert-Dros'n „Plaidoirie'n" ***. Hyvä jumala, mikä tolstoilainen typerys!! Kirjoitin vielä Abramovitshille: onko hän tosiaankin toivoton? Luulenpa: eiköhän Sveitsissä vain ole pikkuporvarillisen (ja pienvaltiollisen) paksupäisyyden, tolstoilaisuuden, pasifismin basilleja, jotka tuhoavat parhaita miehiä? On varmaankin!

Luin P. Golayn *toisen* kirjasen („L'antimilitarisme") — mikä jättiläismäinen taka-askel verrattuna ensimmäiseen („Le socialisme qui meurt" ****) ja *samaan* suohon...

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

---

* — „Työväenpolitiikka". *Toim.*
** — No niin. *Toim.*
*** — „Puolustuspuheen". *Toim.*
**** — „Kuoleva sosialismi". *Toim.*

P. S. Käyttekö hiihtämässä? Käykää ehdottomasti! Opetelkaa, hankkikaa sukset ja menkää vuorille — ehdottomasti. Vuoristossa on talvella mainiota! Erinomaista ja tuoksahtaa Venäjältä.

Kirjoitettu joulukuun 18 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Clarens'iin

Julkaistu ensi kerran v. 1949
„Bolshevik" aikakauslehden 1. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

114

M. N. POKROVSKILLE

21. XII. 1916.

Kunnioitettu M. N.! Sain 14. XII. 1916 päivätyn postikorttinne. Jos Teille kirjoitetaan kustantajan olevan minulle velkaa „paitsi 500 rpl vielä 300 rpl", niin minun täytyy sanoa, että lasken hänen olevan velkaa *enemmän,* sillä hän on ottanut vastaan (1) teokseni maatalouskysymyksestä, I vihko [256] ja (2) vaimoni kirjasen kasvatusopillisesta aiheesta [257]. Ja oletan, että vastaanotetusta, kun käsikirjoitus on kerran toimitettu perille, kuuluu maksaa.

Kirjoitin siitä Pietariin, mutta yhteyteni sinne ovat äärimmäisen kehnot ja sietämättömän hitaat.

Te „piditte mahdollisena" heittää kirjasestani [258] pois Kautskyyn kohdistetun arvostelun... Surullista! Toden totta, surullista. Miksi? Eikö olisi parempi pyytää kustantajia: painattakaa, hyvät herrat, suoraan: *me,* kustantamo, olemme poistaneet Kautskya koskevan arvostelun. Aivan totta, niin pitäisi tehdä... Minun on tietenkin pakko alistua kustantajan tahtoon, mutta kustantajan on rohjettava sanoa, mitä hän haluaa ja mitä ei; supistuksista on vastattava kustantajan eikä minun.

Te kirjoitatte „löylytättekö?", s.o. minäkö Teitä myöntymisestä kyseisen arvostelun poistamiseen?? Voi, voi, elämme liian sivistynyttä vuosisataa ratkoaksemme asioita niin yksinkertaisesti...

Leikki sikseen, mutta harmillista, piru vieköön... No, vedän Kautskyn tilille toisessa paikassa.

Puristan lujasti kättänne ja lähetän parhaat terveiset.

V. Uljanov

Lähetetty Zürichistä Sceaux'hon (Seine) (Ranska)

Ensi kerran julkaistu kokonaisuudessaan v. 1932

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

115

INESSA ARMANDILLE

Hyvä ystävä!

Radekiin nähden Teillä samaten kuin Grigorilla esiintyy eräänlaista henkilökohtaisten vaikutelmien ja „synkän" poliittisen yleiskuvan aiheuttaman alakuloisuuden sekoittumista politiikan kanssa. Te säälittelette, murehditte, huokailette,— ja siinä kaikki. Muunlaista politiikkaa kuin noudatettu, oli *mahdoton* harjoittaa; oli mahdoton kieltäytyä oikeista katsomuksista ja antaa periksi „Tyszkan menetelmille". Kuva ei ole „synkkä" sen vuoksi, eivätkä vasemmistolaiset ole heikkoja sen vuoksi, eikä „Vorbote" * ole ilmestymättä sen vuoksi,— vaan siksi, että vallankumouksellinen liike kasvaa äärimmäisen hitaasti ja kitsaasti. Se on kestettävä; hatara liittoutuminen yhden henkilön (tai J. B:n+*K i n*) kanssa vain estäisi täyttämästä kestämisen vaikeaa tehtävää vaikeana aikana.

„Imperialistisen ekonomismin" suhteen meillä käy jotenkin niin, että „puhumme toistemme ohitse". Te *kierrätte* minun antamani määritelmän, *sivuutatte* sen ja asetatte kysymyksen uudestaan.

„Ekonomistit" eivät „kieltäytyneet" poliittisesta taistelusta (kuten Te kirjoitatte) — se on epätarkkaa. He määrittelivät sen *väärin.* Samoin myös „imperialistiset ekonomistit".

Te kirjoitatte: „Merkitsisikö täydellinenkään kieltäytyminen demokraattisista vaatimuksista kieltäytymistä poliittisesta taistelusta? Eikö *välitön taistelu* vallan valtaamiseksi ole poliittista taistelua?"

Siinähän se onkin, että Buharinilla (osittain myös Radekilla) juuri ilmenee jotain tämäntapaista, ja se on väärin. „Välitön taistelu vallan valtaamiseksi" samalla kun „täydellisesti kieltäydytään demokraattisista vaatimuksista" on

* — „Edelläkävijä". *Toim.*

kerrassaan epäselvää, harkitsematonta, sekavaa, ja siinä Buharin sotkeutuukin.

Nimittäin: Te käsittelette kysymystä vielä hiukan toiselta kantilta nähden ristiriidan 2. ja 8. §:n välillä.

2. §:ssä sanotaan *yleensä:* sosialistinen vallankumous *on mahdoton* ilman demokratian puolesta käytävää taistelua. Se on kiistatonta, ja juuri siinä onkin Radekin+Buharinin heikkous, että he, *vaikka ovatkin eri mieltä* (kuten Tekin), eivät rohkene kiistää tätä!!

Mutta — edelleen — tietyssä mielessä tietyllä kaudella *kaikkinaiset* demokraattiset päämäärät (ei ainoastaan itsemääräämineni Huomatkaa tämä! Unohditte sen!) voivat jarruttaa sosialistista vallankumousta. Missä mielessä? millaisella hetkellä? milloin? kuinka? Esimerkiksi, jos liike on jo syttynyt, jos *vallankumous on jo alkanut,* jos *on valloitettava pankit,* mutta meille sanotaan: odota, varmista *ensiksi,* laillista tasavalta y.m.s.!

Esimerkki: elokuussa 1905 Duuman boikotointi oli oikea eikä merkinnyt kieltäytymistä poliittisesta taistelusta.

((2. §=*yleensä* kieltäytyä osallistumasta edustuslaitoksiin on mieletöntä; 8. §=sattuu tapauksia, jolloin *täytyy* kieltäytyä: siinä Teille havainnollinen rinnastus, joka selittää, että 2. ja 8. §:n välillä *ei ole* ristiriitaa.))

Juniusta vastaan. Ajankohta: imperialistinen sota. Keino sitä vastaan? Vain sosialistinen vallankumous Saksassa. Junius ei sanonut tätä täysin selvästi ja otti demokratian **ilman** sosialistista vallankumousta.

On osattava *yhdistää* taistelu demokratian puolesta taisteluun sosialistisen vallankumouksen puolesta *alistaen* edellisen jälkimmäisen tarpeisiin. Siinä koko vaikeus; siinä koko asian olemus.

Tolstoilaiset ja anarkistit heittävät syrjään edellisen. Buharin ja Radek ovat sotkeutuneet osaamatta yhdistää edellistä jälkimmäiseen.

Minä taas sanon: älä kadota näkyvistä *tärkeintä* (sosialistista vallankumousta); pidä sitä pääasiana (Junius ei tehnyt sitä); aseta sen alaiseksi, koordinoi, aseta rinnakkaisesti sen alaiseksi *kaikki* demokraattiset vaatimukset (Radek+Buharin jättävät epäviisaasti pois *yhden* niistä) ja muista, että taistelu tärkeimmästä voi myös syttyä alettuaan yksityiskysymyksestä. Mielestäni ainoastaan tällainen käsitys asiasta on oikea.

Ranskan+Venäjän sota Saksaa vastaan v. 1891. Te otatte „minun kriteerini" ja sovellatte sitä *ainoastaan* Ranskaan ja Venäjään!!!! Anteeksi, mutta missä siitä on logiikka? Minähän sanon, että *Ranskan ja Venäjän taholta* se olisi ollut taantumuksellista sotaa (jonka tarkoituksena on kääntää Saksan kehitys taaksepäin palauttamalla se kansallisesta yhtenäisyydestä pirstoutuneisuuteen): Entä *Saksan taholta?* Te vaikenette. Sehän on tärkeintä. Saksan taholta v. 1891 ei ollut eikä voinut olla kysymystä sodasta, joka olisi ollut luonteeltaan imperialistinen.

Te unohditte pääasian: v. 1891 ei yleensä ollut imperialismia (yritin todistaa kirjasessani, että se syntyi 1898—1900, ei aikaisemmin) eikä imperialistista sotaa, sitä ei voinut olla Saksan taholta. (Sivumennen sanoen silloin ei ollut myöskään vallankumouksellista Venäjää; se on hyvin tärkeää.)

Edelleen: „Saksan pirstoamisen 'mahdollisuus' ei ole poissuljettu myöskään vv. 1914—1917 sodassa" Te kirjoitatte, nimenomaisesti vaihtaen olemassaolevan arvioinnin *mahdolliseen.*

Se ei ole historiallista. Se ei ole politiikkaa.

Se, mitä *on olemassa* nykyisin, on *imperialistista* sotaa *molemmilta* puolin. Olemme sanoneet sen 1.000 kertaa. Se on oleellista.

Entä „mahdollinen"!!?? Vähänkös sitä voi olla „mahdollista"!

On naurettavaa kieltää imperialistisen sodan kansalliseksi sodaksi muuttamisen *„mahdollisuus"* (vaikka Usijevitsh kauhistui sitä!). Mikä ei olisikaan „mahdollista" maailmassa! Mutta **toistaiseksi** se ei ole muuttunut. Marxilaisuus perustaa politiikan *todelliseen,* eikä „mahdolliseen". On mahdollista, että yksi ilmiö muuttuu toiseksi — meidän taktiikkammekaan ei ole luutunutta. Parlez moi de la réalité et non pas des possibilités! *

Engels oli oikeassa. Minä olen elämässäni nähnyt kovin runsaasti Engelsiä vastaan tekaistuja syytöksiä opportunismista ja suhtaudun niihin äärimmäisen epäilevästi: Yrittäkääpä toki todistaa ensiksi, että Engels oli väärässä!! Ette todista sitä!

---

* — Puhukaa minulle todellisuudesta, älkääkä mahdollisuuksista! *Toim.*

Engelsin johdanto kirjaan „Luokkataistelut Ranskassa" [259]? Ettekö tiedä, että sitä on vääristelty Berliinissä *vastoin* hänen tahtoaan? Onko se vakavaa arvostelua?

Hänen mielipiteensä Belgian lakosta [260]? Koska? Missä? Millainen? En tiedä.

Ei. Ei. Engels *ei ole* erehtymätön. Marx *ei ole* erehtymätön. Mutta heidän „erehdystensä" osoittamiseen on käytävä käsiksi toisin, niin niin, kerrassaan toisin. Muuten Te olette 1.000 kertaa väärässä.

Puristan lujasti, lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

Kirjoitettu joulukuun 25 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Clarens'iin

Julkaistu ensi kerran v. 1949
„Bolshevik" aikakauslehden 1. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

116

INESSA ARMANDILLE

Hyvä ystävä!

Radekista. Te kirjoitatte: „sanoin hänelle Kienthalissa, että hän oli menetellyt huonosti".

Ja siinäkö kaikki? Siinä kaikki! Entä poliittinen johtopäätös?? Vai onko hänen menettelynsä vain sattuma?? vain henkilökohtainen asia?? Ei sinne päinkään! Siinä on Teidän poliittisen virheenne alkujuuri. Te ette arvioi tapahtuvaa poliittisesti. Toden totta, se on poliittinen kysymys niin oudolta kuin tämä ehkä tuntuukin ensi silmäykseltä.

Isänmaan puolustamisesta. Olisin äärimmäisen pahoillani, jos tiemme eroaisivat. Yrittäkäämme vielä päästä yhteisymmärrykseen.

Seuraavassa hiukan „mietiskelyaineistoa":

Sota on politiikan jatkoa.

Koko asia riippuu poliittisten suhteiden *järjestelmästä* sodan edellä ja sodan aikana.

Näiden järjestelmien päätyypit: (a) sorretun kansan suhde sortavaan, (b) kahden sortavan kansakunnan suhteet saaliista ja sen jaosta y.m.s. johtuen, (c) toisia sortamattoman kansallisen valtion suhde sortavaan, erikoisen taantumukselliseen valtioon.

Ajatelkaa tätä.

Ranskan caesarismi+Venäjän tsarismi *ei-imperialistista* Saksaa vastassa v. 1891 — siinä vuoden 1891 historiallinen tilanne.

Ajatelkaa tätä! Ja minähän kirjoitin *vuodesta 1891* myös Sbornikin 1. numerossa [261].

Kuinka olenkaan iloinen, että keskustelitte Guilbeaux'n ja Levin kanssa! Olisi hyvä tehdä siten useammin tai edes aika ajoin. Mutta italialainen valehtelee. Turatin puhe on *iljettävän* kautskylaisuuden mallinäyte (hän sitoi *imperia-*

listiseen sotaan „droits nationaux"!! *). Ja *vv:n* kirjoitus tästä puheesta „Volksrechtissä" ** on myös kurja.

Oh, haluaisinpa kirjoittaa tästä tahi puhutella italialaista!!

Miten typerää, että Levi hyökkää parlamentarismia vastaan!! Typerää!! Ja hän on muka „vasemmistolainen"!! Herra nähköön, miten paljon onkaan puuropäitä.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu joulukuussa 1916
Läheteltv Zürichistä Clarens'iin

Julkaistu ensi kerran v. 1949
„Bolshevik" aikakauslehden 1. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

---

* — „kansalliset oikeudet" *Toim.*
** — „Kansan Oikeus". *Toim.*

1917

117

INESSA ARMANDILLE

Täällä pidettiin sunnuntaina (7. I) Sveitsin puolueen KK:n kokous.

Lurjus Grimm ajoi *kaikkien oikeistolaisten etunenässä* (Nobsia, Plattenia, Münzenbergiä *ja Naine'ia* vastaan) lävitse päätöksen *lykätä* epämääräiseksi ajaksi puolueen edustajakokousta, jonka piti kokoontua 11. II. 1917 käsittelemään varta vasten sotakysymystä. Perustelut olivat valheellisia. Itse asiassa on kysymys hänen halustaan liittoutua oikeistolaisten kanssa, sosialipatrioottien kanssa, jotka uhkaavat erota, jos isänmaan puolustamisen hylkääminen menisi lävitse!! He eivät halua sallia, että Sveitsin työläiset tekisivät ratkaisun isänmaan puolustamista koskevasta kysymyksestä!!!

Kertovat Naine'in sanoneen mainiosti Grimmille, että tämä teilaa itsensä kansainvälisenä sihteerinä.

Zimmerwaldin puheenjohtaja y.m.— ja sellainen lurjus politiikassa!

Aion kirjoittaa avoimen kirjeen Charles Naine'ille [262], I. S. K:n * jäsenelle, julkaista sen ja nimittää Grimmiä siinä heittiöksi ja sanoa, etten halua olla sellaisen miehen kanssa Zimmerwaldin järjestössä ja lähetän omaan KK:hon perustellun ilmoituksen asiasta.

On tärkeää „yllättää" Grimm heti, en flagrant délit **,— paljastaa (sillä „he" eivät päästä mitään lehtiin), reväistä naamio.

Uskon, että se pakottaa myös Radekin+Roland-Holstin sanomaan *j o t a i n* Grimmille.

---

* — Internationale Sozialistische Kommission — Kansainvälinen sosialistinen toimikunta. *Toim.*

** — itse teosta. *Toim.*

Lentolehtisenä julkaisemista varten *sellainen* lehtinen ei tietysti kelpaa, se on julkaistava irrallisena, firman ulkopuolella.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu tammikuun alkupuoliskolla 1917
Lähetetty Zürichistä Clarens'iin

Julkaistaan ensi kerran, käsikirjoituksen mukaan

118

INESSA ARMANDILLE

Hyvä ystävä!

Engelsin suhteen. Jos käsiinne on osunut se *„Neue Zeitin"* * numero, jossa on Kautskyn kertomus (ja Engelsin kirjeitä) siitä, miten Engelsin „Klassenkämpfen" ** johdantoa vääristeltiin, niin olisi hyvä, jos jäljentäisitte sen mahdollisimman seikkaperäisesti erikoiseen vihkoon. Jollei se käy päinsä, ilmoittakaa minulle tarkalleen „Neue Zeitin" numero, vuosi, osa, sivu.

Teidän hyökkäilynne Engelsiä vastaan ovat käsittääkseni perusteettomuuden huippu. Suokaa anteeksi avomielisyyteni: on valmistauduttava paljon vakavammin, ennen kuin käydään näistä asioista kirjoittamaan! Muussa tapauksessa voi helposti nolata itsensä — varoitan entre nous ***, ystävällisesti kahden kesken, siltä varalta, että aikoisitte joskus kirjoittaa *siten* lehdissä tai puhua kokouksessa.

Belgian lakkoko? Ensiksikin on mahdollista, että Engels erehtyi tosiasian tässä puolessa, erillisessä kysymyksessä. Se on tietysti mahdollista. On kerättävä kaikki, mitä hän kirjoitti siitä. Toiseksi yleislakkoon nähden ovat *viime* aikojen tapahtumat *yleensä,* v. 1905 lopullisesti, tuoneet *uutta,* mitä Engels ei tuntenut. Engels oli tottunut vuosikymmeniä kuulemaan „yleislakosta" *ainoastaan oikeutetusti* vihaamiensa ja halveksumiensa anarkistien tyhjiä korulauseita. Mutta sitten tapahtumat *toivat esille* tyypiltään *uuden* „joukkolakon", *poliittisen,* s.o. täysin epäanarkistisen. Tätä uutta Engels ei *vielä* tuntenut eikä voinut tuntea.

Tätä seikkaa ei pidä unohtaa.

Eikö Belgian lakko ehkä ollut *siirtymistä* vanhasta uuteen? Saattoiko Engels *heti silloin* (vuosina 1891—1892??

---

* — „Uusi Aika". *Toim.*
** — „Luokkataistelut". *Toim.*
*** — meidän kesken. *Toim.*

Hän oli jo 71- tai 72-vuotias; kuolemaisillaan) havaita, että se ei ollut entisenlainen belgialainen (belgialaiset olivat kauan proudhonilaisia) röyhkäisy, vaan siirtymistä uuteen? Sitä sietää ajatella.

„Isänmaan puolustamis"-kysymyksessä Te nähdäkseni lankeatte abstraktisuuteen ja epähistoriallisuuteen. Toistan sen, mitä sanoin Juria vastaan kirjoittamassani artikkelissa [263]: isänmaan puolustaminen=*sotaan* osallistumisen puolustamista. Ei enempää. Sen yleistäminen, tekeminen „yleiseksi periaatteeksi" on *naurettavaa,* epätieteellisyyden huippu. (Lähetän Teille Amerikan S. L. P:n * ohjelman, jossa on tämä naurettava yleistys.) Sodat ovat äärimmäisen kirjava, monipuolinen ja mutkikas asia. Niihin ei saa soveltaa yleistä kaavaa.

(I) Kolme perustyyppiä: sorretun kansakunnan suhde sortavaan (jokainen sota on politiikan jatkoa; politiikka on *suhde* kansakuntien, luokkien y.m.s. välillä). Yleisen säännön mukaan sota on oikeutettua sorretun taholta (samantekevää, onko se sotilaallisessa mielessä puolustus- vai hyökkäyssotaa).

(II) Kahden sortavan kansakunnan väliset suhteet. Taistelu siirtomaista, markkinoista y.m.s. (Rooma ja Karthago; Englanti ja Saksa 1914—1917). Yleisen säännön mukaan tällainen sota on *molemmin*puolista rosvousta; ja demokratian (ja sosialismin) suhde siihen sopeutuu sääntöön: „kun kaksi varasta tappelee, niin tuhoutukoot molemmat"...

(III) Kolmas tyyppi. Tasa-arvoisten kansakuntien *järjestelmä.* Se on **paljon mutkallisempi** kysymys!!!! Varsinkin jos sivistyneiden, verrattain demokraattisten kansakuntien vieressä on tsarismi. Niin oli (likimain) Euroopassa vuodesta 1815 aina vuoteen 1905.

Vuosi 1891. Ranskan ja Saksan siirtomaapolitiikka *oli mitätöntä.* Italialla, Japanilla, Yhdysvalloilla *ei yleensä ollut* siirtomaita (nyt on). Länsi-Eurooppaan muodostui *järjestelmä* (tämä NB!! ** ajatelkaa sitä!! älkää unohtako sitä!! emme elä ainoastaan erillisissä valtioissa, vaan myös määrätynlaisessa valtioiden *järjestelmässä;* anarkistien voidaan vielä sallia jättävän se huomioimatta; me emme ole anarkisteja), ylipäänsä perustuslaillisten, kansallisten valtioiden *järjestelmä.* Niiden *vieressä* oli mahtava,

* — Socialist Labour Party — Sosialistinen työväenpuolue. *Toim.*
** — Nota bene!! — huomatkaa!! *Toim.*

järkkymätön, vallankumouksenedellinen tsarismi, joka oli satoja vuosia rosvonnut ja sortanut kaikkia, tukahduttanut vallankumouksia vuosina 1849, 1863.

Saksa (vuonna 1891) oli *etumaisen* sosialismin maa. Ja sitä maata uhkasi tsarismi liitossa boulangerismin kanssa!

Tilanne ei ollut lainkaan sama kuin vv. 1914—1917, jolloin tsarismi on vuoden 1905 horjuttama ja Saksa käy sotaa maailman herruutta tavoitellen. *Eri* asia!!

Vuosien 1891 ja 1914 maailmantilanteen samaistaminen tai edes vertaaminen on epähistoriallisuuden *huippu.*

Typerys Radek kirjoitti hiljan puolalaisessa julistuksessa („Befreiung Polens"): „Staatenbau" * ei ole sosialidemokraattien taistelun päämäärä. Se on äärimmäisen tyhmää! Se on puolianarkismia, puoli-idiotismia! Ei, ei, me emme ole suinkaan välinpitämättömiä Staatenbausta, valtioiden *järjestelmästä,* niiden *keskinäissuhteista.*

Engels oli „passiivisen radikalismin" isä?? Se ei ole oikein! Ei sinnepäinkään. Ette voi sitä koskaan todistaa. (Bogdanov ja kumpp. yrittivät ja häpäisivät vain itsensä.)

Kahden imperialistisen liittoutuman välisessä vv. 1914—1917 *imperialistisessa* sodassa meidän on oltava „isänmaan puolustamista" vastaan, sillä (1) imperialismi on sosialismin aatto; (2) imperialistinen sota on rosvojen sotaa saaliista; (3) *kummankin* liittoutuman maissa on *edistynyttä* proletariaattia; (4) niissä *on kypsynyt* sosialistinen vallankumous. *Ainoastaan* sen vuoksi olemme „isänmaan puolustamista" vastaan, **ainoastaan** sen vuoksi!!

Parhaat terveiset ja toivotukset! Teidän *Lenin*

Nuorisojärjestöjen osoitteet olen tilannut. Minulle luvattiin.

Sitten julkaisusuunnitelmasta: *viekää* asiaa eteenpäin. Entä *pasifismia koskeva* esitelmä?

P. S. Kaksi viimeistä kirjettänne sain yhdellä kertaa, ilmeisesti kuitenkin vain omasta syystäni.

Kirjoitettu tammikuun 19 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä Clarens'iin

Julkaistu ensi kerran v. 1949
„Bolshevik" aikakauslehden 1. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

* — („Puolan vapauttaminen"): „valtion rakentaminen". *Toim.*

119

INESSA ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Eilen oli Teidän esitelmänne, ja odotan kärsimättömästi tietoja, miten se meni. Saatuani torstaina sanomanne kiiruhdin toiseen päähän kaupunkia Radekille ja sain häneltä leikkeet. Olisin kovin tahtonut kirjoittaa Teille pitkän kirjeen pasifismista (äärimmäisen tärkeä aihe yleensä; tärkeimpiä koko maailmantilanteen kannalta nykyisin, siitä kirjoitin artikkelissa — sain sen; merci! — sitä paitsi tavattoman tärkeä *Sveitsille*). En kuitenkaan ehtinyt: sekä torstaina että perjantaina meillä oli vasemmistolaisten kokouksia.

Vasemmistolaisten asiat täällä ovat lähteneet menemään huonosti, sillä Nobs ja Platten pelkäävät käydä sotaa Grimmiä vastaan, joka *on hyökännyt raivokkaasti* referendumin [264] kimppuun, ja ovat säikäyttäneet meidän nuoretkin!! Murheellista!! Bernissä tilanne on Grigorin kirjeistä päätellen parempi. Radek on minun painostamana kirjoittanut kirjasen täkäläistä „keskustaa" ja Grimmiä vastaan, mutta eilen „vasemmistolaiset" ajoivat karille (!!) suunnitelman sen julkaisemisesta vasemmiston nimissä: he ovat säikähtäneet Nobsin ja Plattenin säikähdystä. Aika sotureita! Eri vasemmistolaisia!

Olen sitä mieltä, että Teidän tulisi pitää eilistä esitelmäänne *harjoituksena* ja valmistautua sen toistamiseen Genevessä ja La Chaux-de-Fonds'issa: tätä aihetta kannattaa käsitellä ja esitelmöidä siitä *useammin* kuin kerran. Siitä on tavaton hyöty sveitsiläisille. Kirjoittakaa *yksityiskohtaisemmin, miten* asetitte kysymyksen, *millaisia* argumentteja esititte, millaisia vastaväitteitä Teille esitettiin j.n.e.

Onko isänmaan puolustamista ja sotakysymystä koskevat sveitsiläisten edustajakokouksen päätöslauselmaehdotukset käännetty ranskaksi? Tarkoitan käännöstä

lehdistössä: „Grütlianer'issa", „Sentinelle'ssa" * j.n.e. Vai eikö ole?

Olisi huolehdittava niiden kääntämisestä, ellei niitä ole käännetty, sekä tunnetuksitekemisestä ja propagoimisesta.

Ilmeisesti asia lähtee liikkeelle Teidän Ch.-de-Fonds'in matkanne yhteydessä. Odotan Teiltä viestejä.

Abramovitsh työskentelee erinomaisesti, ja häntä on kaikin tavoin tuettava.

Suurin terveisin! Teidän *Lenin*

P. S. Trotski lähetti typerän kirjeen: emme tule julkaisemaan sitä emmekä vastaamaan hänelle.

Onko ranskalaisen Sveitsin lehdistössä aloitettu kamppailu (1) referendumista ja (2) sotakysymystä koskevasta edustajakokouksen päätösehdotuksesta? Vai eikö *minkäänlaista?* Seuraatteko „Volksrechtiä" ja „Berner Tagwachtia"** ja säännöllisestikö? Se on nyt välttämätöntä; meidän on autettava Sveitsin vasemmistolaisia.

Kirjoitinko Teille, että Guilbeaux kieltäytyi allekirjoittamasta Grimmin-vastaista päätöslauselmaa? (tai ehkä olette saanut sen jo tietää Grigorilta?). Guilbeaux'mme on huononpuoleinen: hän pelkää sotia Grimmiä vastaan, *pelkää* Sokolnikovia, joka *pelkää* hajaannusta; — pelkää Merrheimia, joka pelkää „herra" Jouhaux'ta!! Aika sotureita!! Haluan kirjoittaa siitä Olgalle.

Kirjoitettu tammikuun 22 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä Clarens'iin

Julkaistaan ensi kerran, käsikirjoituksen mukaan

---

* — „Grütlianilainen", „Vartija". *Toim.*
** — „Kansan Oikeus" ja „Bernin Vartio". *Toim.*

120

INESSA ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Lähetän Teille Radekilta lainatut leikkeet (ainoastaan lauantaihin asti: palauttakaa ne (minulle) **heti** esitelmän jälkeen).

Kiinnittäkää huomiota *Internationalen* päätöslauselman siihen pykälään, missä puhutaan pasifismia vastaan („suostuttelua" vastaan).

Haagin konferenssi y.m.s. hallitusten ja porvariston pasifistiset toimenpiteet ja julkilausumat aiheutuvat

(1) kaksinaamaisuudesta

(2) kansan pettämisestä

(3) porvariston pasifistisesta *virtauksesta,* johon kuuluu „suuria" nimiä ja joka haaveilee *rauhasta* ilman yhteiskunnallista vallankumousta. Tällä virtauksella on *valtava* kirjallisuus (herroja eikä kansaa varten).

(4) laskelmoinnista: milloin millekin vallalle on edullista „esittäytyä" rauhantahtoisena, voittaa aikaa j.n.e.

Tämä yleensä. Konkreettisesti: on tutkittava jokainen yksityinen tapaus, jokainen valtio.

Pyydettyjä numeroita *ei* minulla *ole.*

(Osoitteet on lähetetty: suosituksen, *mikäli tarvitaan,* antaa parhaiten Abramovitsh ja hänen ystävänsä.)

Pasifismissa (kysymys on äärimmäisen tärkeä Sveitsille) on tärkeintä ajatus, *ettei* sota *ole* muka yhteydessä kapitalismiin, *ettei* se *ole r a u h a n* ajan politiikan *j a t k o a.* Siinä on teoreettinen virhe; käytännöllinen on yhteiskunnallisen *vallankumouksen* sivuuttamisessa.

Kovassa kiireessä! Terve! Teidän *Lenin*

Kirjoitettu tammikuun 30 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä Clarens'iin

Julkaistu ensi kerran v. 1949
„Bolshevik" aikakauslehden 1. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

121

INESSA ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Sain leikkeet. Merci!

Meillä oli hiljan kaksi karannutta sotavankia. Oli mielenkiintoista nähdä „eläviä" ihmisiä, joita maanpakolaisuus ei ollut turmellut. Tyypit: toinen paljon nähnyt Bessarabian juutalainen, sosialidemokraatti tai melkein sosialidemokraatti, jonka veli on bundilainen j.n.e. Kolhiutunut, mutta henkilökohtaisesti mielenkiinnoton, aivan tavallinen. Toinen oli Voronezhin talonpoikia, auran kurjesta kiskaistu, vanhauskoisesta perheestä. Tuoretta voimaa. Häntä oli tavattoman kiinnostavaa nähdä ja kuunnella. Oli ollut vuoden saksalaisten vankileirissä (siellä on yleensä kosolti kauhuja), jossa oli 27.000 *ukrainalaista.* Saksalaiset järjestävät leirejä kansallisuuksittain ja kaikin voimin repivät kansallisuuksia irti Venäjästä; ukrainalaisten keskuuteen oli lähetetty ovelia puhujia Galitsiasta. Millaisin tuloksin? Kuulemma vain 2.000 oli kannattanut „samostiinostia" (itsenäisyyttä, enemmän autonomian kuin eroamisen mielessä) agitaattorien uurastettua kuukausia!! Muut olivat raivostuneet ajatuksesta, että erotettaisiin Venäjästä ja siirryttäisiin saksalaisten tai itävaltalaisten kelkkaan.

Merkillepantava tosiasia! Ei voi olla uskomatta. 27.000 on iso luku. Vuosi on pitkä aika. Galitsialaispropagandalla on äärimmäisen suotuisat mahdollisuudet. Ja kuitenkin läheisyys isovenäläisiin sai yliotteen! Tästä *ei* tietysti *ole* lainkaan tehtävä johtopäätöstä, että „eroamisvapaus" olisi väärä ajatus. Päinvastoin. Mutta tästä juontuu, että kohtalo kenties säästää Venäjän „itävaltalaistyyppiseltä" kehitykseltä.

Isänmaan puolustamisen suhteen voronezhilaisemme oli kuin Trojanovski ja Plehanov. Myötätuntoinen sosialismille, mutta „jos saksalainen painaa päälle, miten voi olla puolustautumatta?". Ei käsitä. Oli loukkaantunut (sekä

hän *että juutalainen!!*) syvästi siitä, miten saksalaiset pieksävät säälittä „meikäläisiä". Tsaariin ja jumalaan kaikki 27.000 ovat muka tehneet välinsä selviksi, suurtilallisten suhteen samoin. Palaavat Venäjälle katkeroituneina ja valistuneina.

Voronezhilaisen ainoana pyrkimyksenä on päästä takaisin, kotiin, auran kurkeen, talonpitoon. Oli harhaillut töissä Saksan maaseudulla; tarkkaillut, ottanut oppia.

Ranskalaisia kehuvat hyviksi tovereiksi (sotavankeudessa). „Saksalaiset myös haukkuvat keisariaan". Englantilaisia vihaavat: „koppavia; ei anna leipäpalaa, jollet hänelle pese lattiaa" (sellaisia ne imperialismin turmelemat heittiöt ovat!).

Muista asioista: kuinka suurenmoisen kohun nostikaan referendumi, varsinkin sen motivointi! Hienoa! Olisittepa nähnyt Grimmin ja kumpp. artikkelit „Berner Tagwachtista" * ja sosialidemokraattisesta „maaseutu"-lehdistöstä! Mikä huuto ja parku! Osuimme noita roistoja arimpaan kohtaan. Yllytin kaikin voimin Radekia (hän on vielä täällä ja olemme hänen kanssaan — ette varmaan odottanut? — *suuria* ystäviä, kuten aina „keskustaa" vastustaessa, kun *ei ole* perustaa radekilaiselle kiemurtelulle, kissanhännänvedolle „oikeuksista" y.m.s.) kirjoittamaan lentokirjasen: kävelimme tuntikaupalla pitkin Zürichiä ja minä „muokkasin" häntä. Otti ja kirjoitti. „Vasemmistolaisemme", joita ovat säikäyttäneet Nobs ja Platten (nämä sankarit *ovat säikähtäneet* Grimmiä, joka puolestaan on säikähtänyt Greulichia ja kumpp.!!), kuuntelivat sen sisällön ja *ajoivat karille* (!!): ei julkaista, sillä voivat erottaa puolueesta (!!). Julkaisemme erikseen.

Nyt, kun mielenkiinto asiaan on vilkas, kaikkien *internationalistien tulee* teoissa eikä vain sanoissa auttaa Sveitsin työläisiä ja vasemmistolaisia. Ja me autamme!

Vielä eräästä asiasta. Luin vielä kerran Engelsin „Zur Wohnungsfragen", joka on varustettu v. 1887 kirjoitetulla esipuheella [265]. Oletteko tutustunut siihen? Erinomainen! Olen yhä vielä „rakastunut" Marxiin ja Engelsiin, enkä voi sulattaa rauhallisesti mitään heihin kohdistuvaa moitetta. Niin, he olivat oikeita miehiä! Heistä on otettava oppia. Me emme saa poistua tältä perustalta. Niin sosialishovinistit

* — „Bernin Vartiosta". *Toim.*

kuin kautskylaisetkin ovat poistuneet *siltä*. (Sivumennen: oletteko nähnyt Loriot-Rappoportin, Saumoneaun päätöslauselman [266]? Samoin $^3/_4$:ltaan kautskylainen. Haluaisin kirjoittaa ranskalaisille, panna pataluhaksi päätöslauselman ja koko pasifismin. Kysyn Grishalta, julkaiseeko hän. Hän *ei ole* kirjoittanut minulle mitään Souvarine'lle lähettämäni vastauksen johdosta! [267]) No, kaikkea hyvää, olen laverrellut ummet ja lammet.

Puristan kättänne! Teidän *Lenin*

P. S. Toivon referendumin tuottavan myös romaanisessa Sveitsissä suurta hyötyä. Odotan viestejä Abramovitshilta, Olgalta y.m.

Kirjoitettu tammikuun 30 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä Clarens'iin

Julkaistu ensi kerran v. 1949
„Bolshevik" aikakauslehden 1. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

122

INESSA ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Kirjeenne ilahdutti minua suuresti. Esitelmänne suunnitelmaan olen hyvin mieltynyt. Kehotan toistamaan ehdottomasti esitelmän, haastamaan taisteluun H. Droz'n, täydentämään esitelmää vallankumousta koskevalla kohdalla (esitelmän mitat eivät vain taida sallia?), s.o. sillä, *miten* vallankumous voi tapahtua? mitä on proletariaatin diktatuuri? miksi se on välttämätön? miksi se on *mahdoton* ilman proletariaatin aseistamista? miksi se sopii täysin yhteen demokratian, täydellisen, kaikinpuolisen demokratian kanssa? (vastoin vulgäärista mielipidettä).

Droz y.m. sveitsiläiset sosialipasifistit *eivät* käsitä tätä; he *eivät ole* ajatelleetkaan sitä; ja Sveitsin d'un petit État et de la petite bourgeoisie d'un petit État * olot *synnyttävät* kaikin tavoin juuri pikkuporvarillista pasifismia.

Jos Teille tulee „Volksrecht" ** ja „Berner Tagwacht" *** (näitä kahta lehteä on *välttämättä* seurattava), niin se nähdäkseni riittää käsityksen saamiseksi *keskustan* kannasta, jolle Grimm (heittiö! Kuinka kierästi hän „taistelee" Huber-Rohrschachin sosialipatriotismia vastaan!!) on täysin asettunut ja jolle ovat sortuneet (3/4:lta) myös Nobs ja Platten. Erehdytte pahasti, jos tosissanne kirjoitatte minun „vaikutuksestani" Platteniin. Asia on seuraavasti: hän ja Nobs „kirjoittautuivat" Zimmerwaldissa ja Kienthalissa vasemmistoon. Olen kymmeniä kertoja yrittänyt vetää heidät keskusteluihin, kerhoon, puheisille. Aina tuloksettomasti!! He *pelkäävät* Grimmiä ja taistelua häntä vastaan. He ovat 3/4:lta „keskusta". He ovat *melkein* toivottomia. Jollei ehkä voimakas vasemmistolainen liike oikaise heitä, mutta sekin on kyseenalaista?

---

* — pienen maan ja sen pikkuporvariston. *Toim.*
** — „Kansan Oikeus". *Toim.*
*** — „Bernin Vartio". *Toim.*

Tänään ei vielä ole korjattua päätöslauselmaa. Odotamme huomiseen.

Münzenberg sanoi minulle eilen, että tiistaina heillä tulee saksalaisen ja ranskalaisen Sveitsin nuorten neuvottelu. Siihen mennessä on saatava *meidän* päätöslauselmamme sotakysymyksestä. (Radek suostui laatimaan luonnoksen, mutta *ei* ole tähän mennessä antanut.) Mielestäni Teidän on tartuttava kaikin voimin työhön ehtiäksenne *ennen* tiistaita (1) kirjoittaa Geneveen ja Ch.-de-F.*, että *minun* teesini (sotakysymystä koskevat §§, 1. osa) otettaisiin toistaiseksi perustaksi; (2) ottaa selville, kuka romaanisesta Sveitsistä tulee nuorten neuvotteluun; (3) „muokata", „opettaa" heitä, jotta he ymmärtäisivät, missä me oleellisesti eroamme (α) sosialipasifismista ja (β) „keskustasta" (=Grimmistä ja kumpp.). (Platten ei ole hitustakaan ymmärtänyt eikä halua oppia.) Meidän kantamme yleispiirteissään=K. Liebknechtin, siis taistelu *oman* maan sosialipatriotismia ja keskustaa vastaan; erottamaton yhteys sodanvastaisen taistelun ja opportunisminvastaisen taistelun sekä sosialistisen vallankumouksen *hyväksi* suoritettavan *kaikinpuolisen* ja *pikaisen vallankumouksellisen* toiminnan välillä.

Muuten referendumin motiivit=Sveitsin *vasemmistolaisten* ensimmäinen askel toimintaohjelmaa kohti. Tämä *NB*.

Romaanisen Sveitsin nuorten on tiistaina ehdottomasti esitettävä vasemmistolainen päätöslauselmaluonnos ja taisteltava sen puolesta. En ole vielä nähnyt korjauksia, mutta olen varma, että se *pilaa* asian (sovittelemalla ja sekoittamalla eikä paljastamalla vasemmistolaisten ja sveitsiläisten sosialipatrioottien välisiä erimielisyyksiä. Siinä on Grimmin „Berner Tagwachtissa" ja „Neues Lebenissä" ** julkaisemien enemmistöä ja vähemmistöä koskevien artikkelien koko olemus ja kataluus).

Koettakaa lähentyä internoituja ranskalaisia, järjestää kirjeenvaihto, etsiä yhteyksiä ja *perustaa* (salainen ja epävirallinen) *vasemmistolais*ryhmä heidän keskuuteensa. **Hyvin** tärkeää!

Tunnus „joukkoliike" ei ole hullumpi, mutta se *ei ole* ihan oikea. Sillä se jättää huomiotta *vallankumouk-*

* — Chaux-de-Fonds'tin. *Toim.*
** — „Uusi Elämä". *Toim.*

sen, vallan valtaamisen, proletariaatin diktatuurin. Tämä NB!! Oikeampi on: kaikenlaisten *vallankumouksellisten* joukkoesiintymisten tukeminen ja kehittäminen (viipymättä) *vallankumouksen j.n.e. lähentämiseksi.*

Platten=asiansotkija. Scheidemannin vai Liebknechtin kanssa? hän kysyy käsittämättä, että Grimm nimenomaan „sovittaa", yhdistää, *sekoittaa* sveitsiläisiä sosialipatriootteja (Greulich ja kumpp.) ja sveitsiläisiä „vasemmistolaisia", jotka ovat *aivan valveutumattomia!!!*

Olette oikeassa: heti paikalla on ryhdyttävä vallankumoukselliseen taisteluun elinkustannusten nousua vastaan, järjestettävä lakkoja, mielenosoituksia etc. Heti paikalla „mentävä kansaan", s.o. *joukkojen,* sorrettujen *enemmistön* keskuuteen julistamaan *sosialistista vallankumousta* (s.o. pankkien ja *kaikkien* suurten tuotantolaitosten valtaamista).

Puristan lujasti kättänne! Teidän *Lenin*

Kirjoitettu helmikuun 3 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä Clarens'iin

Julkaistaan ensi kerran, käsikirjoituksen mukaan

123

A. M. KOLLONTAILLE

17. II. 1917.

Hyvä A. M.! Saimme tänään kirjeenne ja olemme siitä hyvin iloisia. Emme pitkiin aikoihin tienneet Teidän olevan Amerikassa emmekä saaneet Teiltä kirjeitä, paitsi yhtä, missä tiedotitte lähdöstänne Amerikasta.

Kirjoitin Teille 7. tai 8. I (päivämäärä, jolloin kirje lähetettiin Tukholmasta — ranskalaiset kaappaavat kaikki täältä suoraan Amerikkaan lähetetyt kirjeet!), mutta Teitä se kirje (jossa oli myös artikkeli „Novyi Miriä" varten) ei ilmeisestikään tavoittanut enää New Yorkissa.

Yhtä hauskaa kuin oli kuulla Teiltä N. Iv. ja Pavlovin voitosta „Novyi Mirissä" (saan tätä lehteä hiton epäsäännöllisesti, ilmeisestikin postin eikä tämän lehden ekspedition syystä),— yhtä ikävä oli tieto Trotskin liittoutumisesta oikeistolaisten kanssa taistelun käymiseksi N. Iv. vastaan. Sellainen sika se Trotski — vasemmistolaisia korulauseita ja liittoilua oikeistolaisten kanssa zimmerwaldilaista vasemmistoa vastaan!! Hänet pitäisi paljastaa (Teidän) vaikkapa lyhyellä kirjeellä, jonka Te lähetätte „Sotsial-Demokratiin"!

„Internationalistin" 1. numeron jo sain ja kovasti ilahduin. Minulla on epätäydelliset tiedot 6.—7. I. 1917 pidetystä S.L.P:n ja S.P:n konferenssista. Tuntuu kuin S.L.P. heittäisi pois koko minimum-ohjelman (siinä houkutus ja vaara Buharinille, joka on „siinä samassa paikassa" kompastellut meillä vuodesta 1915 lähtien!!). Säälin kovin, etten voi kerätä kaikkia asiakirjoja S.L.P:stä (pyysin Buharinilta, mutta kirjeet näköjään hukkuvat). Eikö Teillä ole aineistoa? Voisin luettuani palauttaa.

Valmistelen (aineisto on melkein valmiina) kirjoitusta marxilaisuuden suhtautumisesta valtioon [268]. Olen tullut

Kautskyn suhteen vielä jyrkempiin johtopäätöksiin kuin Buharinin suhteen (oletteko nähnyt Buharinin „Nota Bene'ä" „Jugend-Internationalen" * 6. numerossa? ja „Sbornik Sotsial-Demokratan" 2. numeroa? [269]). Kysymys on hyvin tärkeä; Buharin on paljon parempi kuin Kautsky, mutta Buharinin virheet voivat *pilata* hänen „oikean asiansa" taistelussa kautskylaisuutta vastaan.

Lähetän Teille P. Kijevskiä vastaan tähdätyn itsemääräämistä koskevan kirjoitukseni [270]. Voi kun on sääli, ettei ole rahaa! Julkaisisimme „Sbornik Sotsial-Demokratan" 3. numeron (koko aineisto *m a k a a*) ja 4. numeron (Buharinin artikkelin valtiosta, jonka alussa hylkäsimme, sekä minun artikkelini valtiosta)!

Zimmerwaldin oikeisto on mielestäni aatteellisesti haudannut Zimmerwaldin: Bourderon+Merrheim äänestivät Pariisissa *pasifismin* puolesta, samoin Kautsky 7. I. 1917 Berliinissä, samoin Turati (17. XII. 1916!!) ja koko Italian puolue. Se on Zimmerwaldin kuolema!! Sanoissa *tuomitaan* „sosialipasifismi" (ks. Kienthalin päätöslauselmaa), mutta käytännössä käännytään siihen!!

Grimm on siirtynyt katalasti sosialipatrioottien puolelle Sveitsin puolueen sisällä (Tukholmassa oleva ystävämme lähettää Teille aineistoa siitä) liittoutumalla heidän kanssaan 7. I. 1917 (Parteivorstandsitzung **) *vasemmistolaisia vastaan* edustajakokouksen siirtämisen puolesta!! Ja nyt hän on vielä katalammin hyökännyt vasemmistolaisia vastaan Begründung des Referendums'in *** (lähetämme) vuoksi ja laatinut „keskitien", „keskustalaisen" päätöslauselman. Onko Teillä, voitteko saada zürcher „Volksrecht"?? Jollette, lähetämme tai koetamme lähettää jotain.

Huomenna (18. II) on Ruotsin puolueen edustajakokous. Todennäköisesti kahtiajakautuminen? Nuorilla [271] tuntuu olevan keskuudessaan *hitonmoista* hajaannusta ja sekasotkua. Osaatteko Te ruotsia? Voitteko järjestää (minun ja muiden vasemmistolaisten) kirjoitusten julkaisemisen Ruotsin nuorten lehdessä?

---

* — „Nuorisointernationale". *Toim.*
** — Keskuskomitean kokous. *Toim.*
*** — referendumin motivoinnin. *Toim.*

Vastatkaa, olkaa hyvä, vaikkapa lyhyesti, mutta *nopeasti* ja säännöllisesti, sillä meidän on hirmuisen tärkeää saada järjestettyä *hyvä* kirjeyhteys kanssanne.

Parhaat terveiset!

Teidän *Lenin*

Lähetetty Zürichistä Kristianiaan
Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

124

INESSA ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Saimme joitakin päiviä sitten ilahduttavan kirjeen Moskovasta (lähetämme kohta Teille kopion, vaikka teksti ei olekaan kiinnostava). Kirjoittavat, että joukkojen mieliala on hyvä, että shovinismi on selvästi laskemassa ja että vielä sitä meilläkin varmaan juhlitaan. Järjestö kuulemma kärsii siitä, että aikuiset ovat rintamalla, kun taas tehtaissa on vain nuorisoa ja naisia. Mutta se ei kuulemma alenna taistelumieltä. Lähettävät kopion KK:n Moskovan byroon [272] julkaisemasta (hyvästä) lentolehtisestä. Painatamme Pää-äänenkannattajan seuraavassa numerossa.

Elossa siellä ollaan! Vaikea on elää ihmisten ja varsinkin meidän puolueemme. Mutta ne elävät kuitenkin.

Vielä saimme kirjeen Kollontailta, joka (tämä olkoon toistaiseksi entre nous *) on palannut Amerikasta Norjaan. N. Iv. ja Pavlov (lättiläinen, joka oli Brysselissä: Pavel Vasiljevitsh) *ovat* kuulemma *valloittaneet* „Novyi Mirin" (saan kerrassaan kehnosti sitä lehteä), mutta... sitten saapui Trotski ja se roisto ryhtyi heti muhinoihin „Novyi Mirin" *oikeisto*siiven kanssa vasemmistolaisia zimmerwaldilaisia vastaan!! Juuri niin!! Sellainen on Trotski!! Aina samanlainen = kiemurtelee, juonittelee, näyttelee vasemmistolaista, *auttaa* oikeistolaisia niin kauan kuin voi...

Amerikan vasemmistolaisten keskuudessa työ menee kuulemma kohtalaisesti, vaikka Kollontai pelkää S.L.P:ssä olevan anarkosyndikalistisia virtauksia. (N. Iv. kuulemma ei pelkää sitä). Luin S.L.P:n äänenkannattajasta („Weekly People" **), että he heittävät sivuun minimiohjelman... N. Iv. on „siinä samassa paikassa" kompastellut vuodesta 1915 lähtien. Pelkään hänen puolestaan! Ja postiyhteyttä Amerikkaan *ei ole.*

---

* — meidän kesken. *Toim.*
** — „Kansan Viikkolehti". *Toim.*

Olen viime aikoina ahkerasti tutkinut marxilaisuuden suhtautumista *valtioon,* olen kerännyt paljon aineistoa ja tullut nähdäkseni hyvin mielenkiintoisiin ja tärkeisiin johtopäätöksiin, jotka ovat *paljon jyrkempiä* Kautskyn kuin N. Iv. Buharinin suhteen (joka ei kuitenkaan ole oikeassa, vaikkakin on *lähempänä* totuutta kuin Kautsky). Haluaisin kovin kirjoittaa siitä: julkaista „Sbornik Sotsial-Demokratan" *4.* numeron, jossa olisi Buharinin artikkeli ja minun kirjoitukseni, missä eritellään hänen vähäisiä virheitään ja Kautskyn suurta valhetta sekä marxilaisuuden mataloittamista.

Nadja sairastaa: hän sai keuhkokatarrin ja on kuumeessa. Joutuu ilmeisesti makailemaan. Tänään kutsuin tohtorin.

Entä miten on Teidän matkanne La Chaux-de-Fonds'iin? Oletteko kokonaan hylännyt sen ajatuksen ja yleensä romaanisessa Sveitsissä tehtävää työtä koskevat suunnitelmat? Ei pitäisi hylätä? Kuten kirjoitin, täällä asiat eivät ole häävisti, mutta kuitenkin tänään saatiin valmiiksi *lentolehtinen n:o 1* („Zimmerwaldin vasemmistolaisten sveitsiläinen ryhmä"). Katsotaan, mitä siitä tulee!

Jollei nyt, niin yleensä (s.o. hiukan myöhemmin) onnistutaan (olen varma) — jollemme me, niin seuraajamme — luomaan vasemmistolainen *suuntaus* Sveitsissä. *Maaperä* sitä varten on olemassa!

Oletteko lukenut „Volksrechtistä" Zürichin kantonipuolueen Tössin edustajakokouksessa 11. II. 1917[273] tehdyt vasemmistolaisten ehdotukset? Ei sittenkään hullumpaa, vai mitä?

Toivotan kaikkea hyvää ja puristan lujasti kättänne. Anteeksi, että viimeiselle sivulle tuli töherrystä: minua hoputettiin.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu helmikuun 19 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä Clarens'iin

Julkaistu ensi kerran v. 1949
„Bolshevik" aikakauslehden 1. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

125

A. M. KOLLONTAILLE

5. III. 1917.

Hyvä A. M.! Lehtitiedot kertovat, että 12. V kutsutaan koolle Ruotsin nuorten edustajakokous, jossa aiotaan perustaa uusi puolue „Zimmerwaldin periaatteiden pohjalla".

Totta puhuakseni minua tämä tieto kuohuttaa ja suututtaa aivan erikoisesti. Sillä „Zimmerwald" on selvästi vararikkoutunut, ja hyvää sanaa käytetään jälleen mädän peitteenä! Zimmerwaldin enemmistö — Turati ja kumpp., Kautsky ja Ledebour, Merrheim — on *kokonaan* siirtynyt sosialipasifismin kannalle, mikä niin juhlallisesti (ja niin hedelmättömästi!) tuomittiin Kienthalissa. Kautskyn ja kumpp. manifesti 7. I. 1917, useat Italian sosialistisen puolueen päätöslauselmat, Merrheimin-Jouhaux'n sekä Longuet'n-Bourderonin (+Raffin-Dugensin *yhteisymmärryksessä* Renaudelin kanssa) päätöslauselma, eikö se merkitse Zimmerwaldin vararikkoa? Entä Zimmerwaldin „keskusta" — R. Grimm, joka 7. I. 1917 *liittoutui* Sveitsin sosialipatrioottien kanssa taistellakseen vasemmistolaisia vastaan!! Grimm, joka haukkuu *kaikkien* maiden sosialipatriootteja, *paitsi* Sveitsin sosialipatriootteja, joita hän *peittelee!* C'est dégoûtant! * Olen pakahtua raivosta noita konnia kohtaan; on vastenmielistä kuulla heitä ja heistä; vielä vastenmielisempää on ajatella yhteistyötä heidän kanssaan. Pelleilyä!

Aiomme kerätä Teitä varten aineistoa tästä R. Grimmin vararikosta. Vastatkaa, voitteko saada zürcher „Volksrechtin". Sieltä referendumin *motiiveista* ja *vasemmistolaisten* Tössissä (11. II. 1917) hyväksymästä päätöslauselmasta y.m. y.m. löydätte *perus*aineiston.

---

* — Se on inhottavaa! *Toim.*

Ruotsin vasemmistolaiset sen sijaan ovat *tietenkin* enemmistöltään vilpittömiä. Se on selvää. Ja heitä on hinnalla millä hyvänsä autettava 12. V mennessä ymmärtämään *ajoissa* sosialipasifismin ja kautskylaisuuden koko ällöttävyys, autettava käsittämään zimmerwaldilaisen enemmistön koko kataluus, autettava muokkaamaan itselleen hyvä ohjelma ja taktiikka uutta puoluetta varten.

Toden totta meidän täytyy (kaikkien meidän, Ruotsin vasemmistolaisten ja heihin kosketuksiin pääsevien) liittyä yhteen, ponnistaa kaikki voimat, auttaa, sillä tämä hetki Ruotsin puolueen, Ruotsin *ja Skandinavian* työväenliikkeen elämässä on *ratkaiseva*.

Kun Te kerran luette ruotsia (ja puhutte myös), Teidän kannettavaksenne lankeaa suuri osa vastuusta, jollemme mieli ymmärtää „internationalismia" siinä mielessä, että „minun paitani ei ole siinä pyykissä".

Olen varma, että Te teette hyvin paljon. Haluttaisi tiivistää, yhdistää vasemmistolaiset auttamaan ruotsalaisia tänä heille niin vaikeana ajankohtana. Eikö sitä varten voitaisi järjestää Kristianiassa, Kööpenhaminassa ja Tukholmassa ruotsia taitavien ja auttamaan kykenevien venäläisten bolshevikkien ja vasemmistolaisten ryhmää? Olisi jaettava työt: koottava tärkeimmät asiakirjat ja artikkelit (minulle lähetettiin „Politikenissa" 28. XI. 1916 julkaistu Nermanin polemiikki Mauritz Västbergiä vastaan aiheesta „ensiksi ohjelma, sitten uusi puolue", mutta en saanut selvää); laadittava heidän avukseen omat teesit; julkaistava heidän avukseen joukko kirjoituksia. Ruotsalaiset, jotka voivat *kirjoittaa* saksaksi, ranskaksi tai englanniksi, voisivat myös kuulua tuohon ryhmään *.

Mitä ajattelette, onko se mahdollista vai ei? Kannattaako sellaiseen ryhtyä?

Nähdäkseni kannattaa, mutta näin kaukaa, sivulta käsin, on tietysti vaikea päätellä. Näen ainoastaan ja *tiedän* mitä varmimmin, että kysymys *uuden* sosialismin, todella vallankumouksellisen marxilaisuuden eikä viheliäisen kautskylaisuuden ohjelmasta ja taktiikasta *on* päiväjärjestyksessä *kaikkialla*. Se näkyy myös Amerikan S.L.P:stä ja „The Internationalistista" sekä tiedoista, jotka koskevat Saksaa (vasemmistolaisten päätöslauselma 7. I. 1917) ja Ranskaa

* Mikä Lindhagen on miehiään? „sosialistivallankumouksellinen"? „narodnikki"? „radikaalisosialisti"? Hervé?

(Pariisissa ilmestynyt vasemmistolaisten kirjanen: „Les socialistes de Zimmerwald et la guerre" *) *j.n.e.*

Tanskassa *Trier* y.m. todennäköisesti ottaisivat osaa Skandinavian vasemmistolaisen, *marxilaisen,* puolueen muodostamiseen; osa Norjan vasemmistolaisista niin ikään. Taistelu Brantingia ja kumpp. vastaan on vakava asia: välttämättömyys *on* pakottava vakavammin suhtautumaan vallankumouksellisen marxilaisuuden teorian ja taktiikan kysymyksiin.

Mielestäni valmistelutyö toukokuun 12:nteen tulisi panna alulle *tarmokkaasti* ja *kolmelta* taholta samanaikaisesti: (1) apuryhmä, josta ylempänä puhuttiin; (2) Skandinavian vasemmistolaisten ryhmät: kirjoittakaa artikkeli (Ruotsin lehtiin) välttämättömyydestä perustaa *heti* tuollaisia ryhmiä ohjelman ja taktiikan valmistelemiseksi 12. V mennessä.

(3) — kolmas kiinnostaa minua erikoisesti, *ei* siksi, että se olisi tärkein (sisältä tuleva aloite on tärkeämpi), vaan siksi, että siinä *me* voimme auttaa. Jos esimerkiksi Te aivan *heti,* käytyänne lävitse Ruotsin vasemmistolaisten ja oikeistolaisten tärkeimmän kirjallisuuden, hahmottelisitte *sen pohjalla* tämäntapaiset teesit:

teoreettiset (ohjelmalliset) ja käytännölliset (taktilliset) erimielisyydet

	isänmaan puolustaminen;
	imperialismi-käsite;
	sodan luonne;
	aseistariisunta;
	sosialipasifismi;
+	kansallisuuskysymys;
proletariaatin	vallankumous;
diktatuuri	„joukkotoiminnot";
	kansalaissota;
	suhde ammattiliittoihin;
	opportunismi ja taistelu sitä vastaan

j.n.e.

Jokaisen teesin tulee sisältää (a) se, mitä tästä ovat sanoneet *(„olennaisin")* Ruotsin vasemmistolaiset; (b) samoin Ruotsin oikeistolaiset.

* — „Zimmerwaldin sosialistit ja sota". *Toim.*

Tämän pohjalla ja ottamalla huomioon Venäjän, Saksan, Amerikan (tärkeimmät maat tässä suhteessa) vasemmistolaisten asenteen me voisimme laatia omat teesit ja julkaisemalla ne ruotsiksi *auttaa* ruotsalaisia valmistautumaan toukokuun 12:nteen.

Muutamia *pääkohtia* Ruotsin oikeisto- ja vasemmistosiiven *tärkeimmistä* päätöksistä ja artikkeleista pitäisi sitä varten kääntää venäjäksi tai saksaksi tai ranskaksi tai englanniksi.

Itse asiassa me kaikki olemme moraalisesti ja poliittisesti vastuussa Ruotsin nuorista ja velvollisia auttamaan heitä.

Teidän asemanne on äärimmäisen edullinen tuollaisen avun antamista varten. Kirjoittakaa heti, mitä Te tästä ajattelette.

Tämä kirje olisi ehkä hyvä lähettää myös Ljudmilalle ja lisätä siihen Teidän mielipiteenne.

Puristan lujasti kättänne ja toivotan kaikkinaista menestystä.

Teidän *Lenin*

Lähetetty Zürichistä Kristianiaan
Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

126

INESSA ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Lähetän lentolehtisen ja parhaat onnitteluni sen johdosta.

Älkää antako toistaiseksi kenellekään: olisi hyvä, ettei kukaan tietäisi sen tulevan *osaksi* venäläisiltä. Ei kai Usijevitsh tai joku häntä *lähellä* oleva ole lörpötellyt?

Tapahtukoon levitys *sveitsiläisten* ryhmien nimessä.

Olemme tänään Zürichissä kiihtymystilassa: „Züricher Postissa" * ja „Neue Zürcher Zeitungissa" ** on 15. III julkaistu sähke, että Pietarissa käydyn 3-päiväisen taistelun jälkeen on Venäjällä 14. III *voittanut* vallankumous, että vallassa on 12 Duuman jäsentä ja että *kaikki* ministerit *on vangittu.*

Jolleivät saksalaiset valehtele, niin se on totta.

Että Venäjä on viime päivinä ollut vallankumouksen *kynnyksellä,* se on eittämätöntä.

Olen *suunniltani,* etten voi matkustaa Skandinaviaan!! En anna anteeksi itselleni, etten riskeerautunut matkustamaan v. 1915!

Parhaat terveiset! Teidän *Lenin*

Kirjoitettu maaliskuun 15 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä Clarens'iin

Julkaistaan ensi kerran, käsikirjoituksen mukaan

---

* — „Zürichin Posti". *Toim.*
** — „Uusi Zürichin Lehti". *Toim.*

127

A. M. KOLLONTAILLE

16. III. 1917.

Hyvä A. M.! Saimme juuri toiset hallituksen sähkösanomat Pietarissa 1 (14). III tapahtuneesta vallankumouksesta. Viikko työläisten verisiä taisteluja ja Miljukov+Gutshkov+Kerenski [274] ovat vallassa!! „Vanhan" eurooppalaisen kaavan mukaan...

Mikäpä siinä! Tämä „ensimmäisen (sodan synnyttämistä ensimmäisen) vallankumouksen ensimmäinen vaihe" ei jää viimeiseksi eikä yksinomaan venäläiseksi. Tietysti me vastustamme edelleenkin isänmaan puolustamista, Shingarevin [275]+Kerenskin ja kumpp. johtamaa imperialistista teurastusta.

Kaikki tunnuksemme pysyvät samoina. „Sotsial-Demokratin" viime numerossa puhuimme suoraan „Miljukovin ja Gutshkovin, ellei Miljukovin ja Kerenskin" hallituksen mahdollisuudesta [276]. Osoittautuu olevan **sekä — että:** kaikki kolme yhdessä. Kuinka herttaista! Katsotaanpa, miten kansan vapauden puolue (sehän on enemmistönä uudessa ministeristössä, onhan Konovalov [277] melkeinpä „vasemmistolaisempi" ja Kerenski suorastaan vasemmistolaisempi!) antaa kansalle vapauden, leipää, rauhan... Katsotaanpa!

Tärkeintä on tällä hetkellä lehdistö, työläisten järjestäminen *vallankumoukselliseksi* s.-d. puolueeksi. Tshhenkelin [278] täytyy nyt (hänhän lupasi!) antaa rahaa „isänmaan puolustukseen". Ja hra Tshheidze, vaikka pitikin ultravasemmistolaisia puheita vallankumouksen *aikana* tai sen aattona (jolloin myös Jefremov puhui vähintään yhtä räiskyvän vallankumouksellisesti), ei tietenkään ansaitse *tippaakaan* luottamusta kaiken sen „politiikan" jälkeen, mitä hän on harjoittanut Potresovin ja kumpp., Tshhenkelin j.n.e. kanssa. Olisi mitä suurin onnettomuus, jos kadetit

lupaisivat nyt julkisen työväenpuolueen ja jos meikäläiset suostuisivat „yhtenäisyyteen" Tshheidzen ja kumpp. kanssa!!

Mutta niin ei tule tapahtumaan. Ensiksikään kadetit eivät salli julkista työväenpuoluetta kenellekään muille kuin herroille Potresoveille ja kumpp. Toiseksi, jos sallivat, me muodostamme entiseen tapaan *oman* erillisen puolueemme ja yhdistämme *ehdottomasti* julkisen työn salaiseen.

Ei missään nimessä enää uudelleen toisen Internationalen malliin! *Ei missään nimessä* yhdessä Kautskyn kanssa! Ehdottomasti *vallankumouksellisempi* ohjelma ja taktiikka (sen aineksia on K. Liebknechtillä, S.L.P:llä Amerikassa, Hollannin marxilaisilla j.n.e.) ja ehdottomasti julkisen toiminnan yhdistäminen salaiseen. Tasavaltalainen propaganda, taistelu imperialismia vastaan, *edelleenkin* vallankumouksellinen propaganda, agitaatio ja taistelu päämääränä *kansainvälinen* proletaarinen vallankumous ja vallan ottaminen „Työläisten edustajien neuvostojen" (eikä kadettiveijarien) käsiin.

...Vuoden 1905 „great rebellion'in" jälkeen „glorious revolution" 1917!..*

Olkaa hyvä ja lähettäkää tämä kirje edelleen Ljudmilalle ja ilmoittakaa minulle parilla rivillä, missä määrin olemme samaa mieltä, missä määrin eroamme, sekä A. M:n y.m. suunnitelmista. Jos duumaedustajamme pääsevät palaamaan, on välttämättä tuotava yksi heistä pariksi viikoksi Skandinaviaan. Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

Lähetetty Zürichistä Tukholmaan

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — Vuoden 1905 „suuren kapinan" jälkeen „maineikas vallankumous" 1917!.. *Toim.*

128

A. M. KOLLONTAILLE

17. III. 1917.

Hyvä A. M.! Saimme juuri sähkeenne, joka on muotoiltu siten, että se kuulostaa melkein ironialta (ajatelkaapa vain „ohjeita" täältä käsin, kun tiedot ovat äärimmäisen niukkoja ja kun Pietarissa ilmeisesti on paitsi tosiasiallisesti johtavia puoluetovereita, myös muodolliset valtuudet omaavia Keskuskomitean edustajia!).

Juuri vastikään luin Pietarin tietotoimiston 17 päivän sähkeen, jossa oli uuden hallituksen ohjelma ja uutinen Bonar Law'n tiedotuksesta, että tsaari ei ole vielä luopunut vallasta ja että hänen olinpaikkansa on tuntematon.

Eilen näytti siltä kuin Gutshkovin-Miljukovin hallitus olisi jo täysin voittanut ja tehnyt jo sopimuksen dynastian kanssa. Tänään tilanne on se, että dynastiaa ei ole olemassa, tsaari on paennut ja valmistelee selvästi vastavallankumousta!..

Ryhdyimme laatimaan teesejä, jotka lopetamme ehkä tänä iltana ja sitten tietenkin lähetämme heti Teille. Mikäli mahdollista odottakaa teesejä, jotka korjaavat (resp.* kumoavat) sen, mitä kirjoitan nyt toistaiseksi vain omissa nimissäni.

— — Nyt saimme yhdessä Zinovjevin kanssa laadituksi ensimmäisen *alustavan,* sanamuodoltaan hyvin epätyydyttävän teesiluonnoksen (emme tietenkään painata sitä *s e l l a i s e n a),* mutta toivottavasti siitä käy selville pääasia.

Pyydän hartaasti perehdyttämään tähän Jurin ja Jevg. B:n, samoin Ljudmilan, ja kirjoittamaan meille vaikkapa

---

* — respective — tai. *Toim.*

pari sanaa ennen matkalle lähtöä — sekä myös *ehdottomasti* sopimaan jonkun Norjaan *jäävän* kanssa *meikäläisen* lähettämisestä Venäjälle ja *venäläisen* lähettämisestä meidän luoksemme. Olkaa hyvä, tehkää se ja pyytäkää sitä jäävää (tahi saksan, ranskan tai englannin kielen taitoista norjalaista) toveria olemaan *äärimmäisen* tarkka. Rahaa kulunkeihin lähetämme.

Tällä hetkellä on mielestäni tärkeintä, ettei anneta sotkea itseään typeriin „yhdistymis"-yrityksiin sosialipatrioottien (tai, mikä on vielä vaarallisempaa, OK:n, Trotskin ja kumpp. kaltaisten horjuvien) kanssa, vaan jatketaan työtä *omana* puolueena johdonmukaisessa *internationalistisessa* hengessä.

Nyt on vuorossa toiminnan laajentaminen, joukkojen järjestäminen, uusien kerrosten, takapajuisten, maaseutuväestön, palvelusväen herättäminen, solut sotaväen keskuudessa uuden hallituksen järjestelmällistä, yksityiskohtaista Entlarvungia * varten ja valmistautuminen vallan valtaamiseen *Työväen edustajien neuvostoille.* Vain sellainen valta *voi* antaa leipää, *rauhan* ja vapauden.

Taantumus on nujerrettava nyt lopullisesti, *ei hitustakaan* luottamusta eikä tukea uudelle hallitukselle (ei hitustakaan luottamusta Kerenskille, Gvozdeville [279], Tshhenkelille, Tshheidzelle ja kumpp.), vaan *aseellista odottelua, laajemman* perustan *aseellista valmistelua korkeampaa* vaihetta varten.

Painovapauden aikana pitää julkaista uudestaan (viime aikojen historiaa koskevina aineistoina) meidän täkäläisiä kirjoituksia ja tiedottaa sähkösanomalla meille, voimmeko auttaa kirjoittamalla täältä Skandinavian kautta. Pelkäämme, että kirotusta Sveitsistä ei päästä kohtakaan lähtemään.

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

Toivotan kaikkea mahdollista menestystä!

P. S. Pelkään, että nyt Pietarissa tulee yleiseksi *taudiksi* „pelkkä" intoilu, ilman systemaattista työtä *uuden*tyyppisen puolueen hyväksi, *ei missään* tapauksessa

---

* — paljastamista. *Toim*

à la „II Internationale". Laajuussuuntaan! On nostettava uusia kerroksia! On herätettävä uutta aloitteellisuutta, perustettava uusia järjestöjä kaikissa kerroksissa ja *todistettava* niille, että *rauhan* antaa vain aseistettu Työläisten edustajien neuvosto, jos se ottaa vallan.

Lähetetty Zürichistä Tukholmaan
Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

129

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä Vjatsh. Al.!

Harkitsen kaikin puolin matkustustapaa [280]. Seuraava on ehdoton salaisuus. Pyydän vastaamaan minulle heti ja ehkä mieluummin pikasanomana (emme kai köyhdytä puoluetta kymmenkunnalla ylimääräisellä pikasanomalla), saadaksemme paremman varmuuden siitä, ettei kukaan lue kirjettä.

Ottakaa omalle nimellenne paperit Ranskaan ja Englantiin matkustamista varten, ja minä matkustan *niillä* Englannin (ja *Hollannin*) kautta Venäjälle.

Voin pukea peruukin.

Valokuva *minusta* otetaan jo peruukissa, ja Bernissä *minä* menen konsulaattiin Teidän papereillanne jo peruukki päässä.

Teidän pitää silloin kadota Genevestä ainakin muutamaksi viikoksi (kunnes saatte minulta sähkeen Skandinaviasta): siihen asti Teidän on piileskeltävä erittäin huolellisesti vuoristossa, missä *me tietenkin suoritamme Teidän puolestanne* täysihoitolamaksun.

Jos suostutte, ryhtykää *heti valmisteluihin* mitä tarmokkaimmin (ja mitä suurimmassa salaisuudessa) ja joka tapauksessa kirjoittakaa heti minulle.

Teidän *Lenin*

Harkitkaa kaikki *tähän liittyvät* käytännölliset toimenpiteet ja kirjoittakaa yksityiskohtaisesti. Kirjoitan Teille, sillä olen varma, että meidän välillämme kaikki pysyy *ehdottomasti* salassa.

Kirjoitettu maaliskuun 19 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1926

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

130

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä toveri! Lähetin Teille (Inessan kautta) jäljennökset kahdesta *„Pravdaan"* [281] kirjoittamastani artikkelista — tiedoksi, yhteisymmärrystä varten.

Minun pitää saada ne takaisin *maanantaina:* lähettäkää tarpeen vaatiessa pikajunassa ja viekää itse asemalle.

Olkaa varovaisia, kun on kysymys liittoilusta natshalolaisten [282] kanssa: me vastustamme lähentymistä muihin puolueisiin, me *kannatamme* sitä, että työläisiä varoitettaisiin Tshheidzeä *vastaan.* Välttämättä! Tshheidze selvästikin horjuu: vrt. miten maaliskuun 22 p:n „Temps" * ja monet muut kiittelevät häntä. Me *kannatamme* KK:ta Venäjällä, *kannatamme* „Pravdaa", *kannatamme* omaa puoluetta, *kannatamme* proletaarista miliisiä, joka valmistelee rauhaa ja sosialismia.

Terveiset! Teidän *Lenin*

Oulianoff. Spiegelg. 14[II]. Zürich. I.

Kirjoitettu maaliskuun 24 pnä 1917
Lähetetty Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1930

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — „Aika". *Toim.*

131

A. V. LUNATSHARSKILLE [283]

Kunnioitettu toveri Anatoli Vasiljevitsh!

Neuvotteluun nähden olen *henkilökohtaisesti* sitä mieltä (lähetän kirjeenne Zinovjeville), että se on nykyisin tarkoituksenmukainen ainoastaan niiden ihmisten kesken, jotka ovat valmiit varoittamaan proletariaattia paitsi gvozdevilaisista [284] myös *Tshheidzen horjunnasta.*

Siinä on nähdäkseni puolueemme sisäisen ja, mikäli niin voidaan sanoa, puolueen ympärillä vallitsevan tilanteen ydin.

Juuri siksi *en* hukkaa aikaa yhteenkään neuvotteluun Martovin ja kumpp. kanssa.

Puolueemme itsenäisyys ja erillisyys, *ei mitään lähentymistä muihin puolueisiin,* ovat minulle tinkimättömiä. Ilman sitä on mahdoton auttaa proletariaattia kulkemaan *demokraattisen* kumouksen kautta *kommuuniin,* ja muita tarkoitusperiä en ryhtyisi palvelemaan.

Minä henkilökohtaisesti *kannattaisin* neuvottelua henkilöiden ja ryhmien kanssa, jotka ovat samaa mieltä tässä peruskysymyksessä.

Olisin hyvin iloinen saadessani yksinkertaisesti keskustella kanssanne ilman minkäänlaisia muodollisia neuvotteluja ja pitäisin sitä *hyödyllisenä* itselleni (ja asialle).

Omasta puolestani onnittelen Teitä kaikesta sydämestä ja puristan lujasti kättänne, lähetän myös Nadezhda Konstantinovnan terveiset Teille molemmille.

Toverillisin terveisin. *Lenin*

Osoitteeni:
Wl. Ulianow. Spiegelgasse. 14[II] (bei Kammerer). Zürich. I.

Kirjoitettu ennen maaliskuun 25. 1917 Lähetetty Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1934

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

132

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä toveri!

Lähetin Teille Inessan kautta kahden „Pravdalle" osoitetun kirjeeni jäljennökset. Toivon Teidän täyttävän pyyntöni ja lähettävän ne tänään (sunnuntaina) tai huomenna *pikajunassa* minulle takaisin.

Tiistain jälkeen (tiistai-iltana esitelmöin täällä)[285] lähetän Teille jäljennöksen kirjeestä n:o 3[286]. Uskon, että meidän on silloin helppo *päästä yhteisymmärrykseen* taktiikasta.

Lunatsharski kirjoitti minulle esittäen „neuvottelua". Vastasin: henkilökohtaisesti Teidän (Lunatsharskin) kanssanne olen suostuvainen puhumaan[287]. (Hän tulee Zürichiin.) Neuvotteluun sen sijaan suostun *v a i n* sillä ehdolla, että työläisiä varoitetaan Tshheidzen horjuntaa *vastaan*. Hän (Lunatsharski) *vaikeni*.

Rajoitumme siis *henkilökohtaiseen* keskusteluun.

Tshheidze *h o r j u u* ilmeisesti: vrt. 22. maaliskuuta „Le Temps" *kehuu* Tshheidzeä; 24. maaliskuuta *haukkuu* Tshheidzeä.

Selvä juttu!!

Sen vuoksi pelkään, että olette pitänyt liiaksi kiirettä laatiessanne yhteisen päätöslauselman (lähetin sen tänään *„Pravdalle"* yhdessä oman artikkelini kanssa osoitteella: Herrn Fürstenberg. Boulevard Hotel. *Kristiania*. Voitte lähettää sinne kirjoituksia, ilmoittaen, että ne ovat *„Pravdaa"* varten ja että osoitteen olette saanut minulta; *p e r i a a t t e e l l i s i s t a* artikkeleista meidän olisi hyödyllistä sopia ennakolta kanssanne).

„Pravda" todennäköisesti **tarvitsee** artikkeleita. Minä ainakin kirjoitan *j a k e h o t a n k a i k k i a y s t ä v i ä k i r j o i t t a m a a n.*

Pelkään, että kiiruhdatte yhdistymään myös „vperjodilaisten" kanssa.

Päätöslauselmanne loppu on hyvä (ehdin vain silmäillä *pikimmältään:* se piti lähettää), mutta alku (demokratiasta yleensä) vaikutti minusta oikein huonolta.

Yhdistymisestä „Vperjodin" kanssa. Lähetin Skandinaviaan puolueemme kotiinlähteville jäsenille sähkeen!

„Notre tactique: méfiance absolue, aucun soutien nouveau gouvernement, Kerensky surtout soupçonnons, armement prolétariat seule garantie, élection immédiate douma de Petrograd *aucun rapprochement autres partis."* *

Viimeksi mainittu on conditio sine qua non **.

Tshheidzeen emme luota.

Duumaedustajamme ja Kamenev ovat *jo* Pietarissa *tai* saapuvat lähipäivinä. *KK* on Pietarissa („Frankfurter Zeitungissa" *** oli otteita sen manifestista, *o i v a l l i s t a!*), *„P r a v d a"* ilmestyy. Kannatamme *t ä m ä n* puolueen säilyttämistä *ehdottomasti,* vastustamme kaikenlaista sulautumista yhteen OK:n kanssa.

(OK näköjään *ei ole* Pietarissa, sillä „Frankfurter Zeitung" ja „Vossische Zeitung" **** välittivät yksityiskohtaisesti Tshheidzen ja kumpp. *vetoomuksen* 16:nnelta maaliskuuta [288] — eikä siinä ole *sanaakaan* OK:sta.)

Nimenomaan Perustavan kokouksen vaaleja varten (tai Gutshkovin ja Miljukovin hallituksen kumoamista varten) me *tarvitsemme* erillistä puoluetta, omaa puoluettamme, joka mielestäni on vuosina 1914—1917 *t ä y s i n* puolustanut paikkaansa.

Entä sitten? Jos vperjodilaiset haluavat liittyä, *rehellisesti* liittyä tähän puolueeseen?

Bon! *****

Elleivät halua? „Myönnytyksiin" ja „tinkimiseen" en suostu.

Jutelkaa heidän kanssaan *avomielisesti* ja *useampaan otteeseen* ja kirjoittakaa minulle, niin että saisin vastauksenne tiistaina (viimeistään keskiviikkoaamuna).

---

* — „Taktiikkamme: täydellinen epäluottamus uutta hallitusta kohtaan, ei mitään kannatusta sille. Kerenskiä epäilemme erikoisesti, proletariaatin aseistaminen on ainoa tae, viipymättömät Pietarin duuman vaalit, *ei mitään lähentymistä muihin puolueisiin". Toim.*

** — tinkimätön ehto. *Toim.*

*** — „Frankfurtin Lehti". *Toim.*

**** — „Vossin Lehti". *Toim.*

***** — Hyvä! *Toim.*

Otatteko kirjoittaaksenne koneella 2:na kpl (tai 1:nä kpl) *vähintään samasta maksusta kuin viime kerrallakin* käsikirjoitukseni, 500 liuskaa (käsin kirjoitettua, kahdeksannesarkin kokoista?)[289]. Julkaisisin sen heti Pietarissa.

Olisin Teille kovin kiitollinen!

Vastatkaa.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

P. S. Ljudmila *on matkustanut* Tukholmasta. Älkää kirjoittako Tukholmaan!

P. P. S. Lähdettekö Te ja Olga Venäjälle, jos tarjoutuu mahdollisuus, ja koska? Kuka vielä lähtisi Genevestä?

Kirjoitettu maaliskuun 25 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä Geneveen

Ensi kerran julkaistu kokonaisuudessaan v. 1930

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

133

INESSA ARMANDILLE

Hyvä ystävä!

Olette nähtävästi ylen hermostunut — sillä selitän joukon kirjeissänne esiintyviä teoreettisia „omituisuuksia".

Etteikö muka pidä tehdä eroa ensimmäisen ja toisen vallankumouksen tai ensimmäisen ja toisen vaiheen välillä??

Nimenomaan pitää. Marxismi vaatii tekemään eron toimivien *luokkien* välillä. Venäjällä *ei ole* vallassa *sama* luokka kuin ennen. Edessä on siis kerrassaan *toinen* vallankumouskin, aivan toinen.

Minun lauseeni Miljukovien tuesta työläisille on (minusta tuntui) selväsisältöinen: *jos* herrat Miljukovit todella halusivat tehdä lopun monarkiasta, heidän *olisi pitänyt* tukea työläisiä. Vain siten!

Vallankumouksesta ei saa tehdä „epäjumalaa". Kerenski on vallankumouksellinen, mutta suunsoittaja, valehtelija ja työläisten petkuttaja. On melkein varmaa, että hän on hämännyt (horjuvan ja sotkeutuvan Tshheidzen avulla) *enemmistön jopa* Pietarissakin, „Työläisten ja sotilaiden edustajain neuvostossa". Entä miten käy maaseudun?

On *täysin* mahdollista, että niin työläisten kuin talonpoikienkin enemmistö todella tulee *väliaikaisesti kannattamaan* imperialistista sotaa (jonka Gutshkovit+Miljukovit uskottelevat olevan „tasavallan puolustamista").

Olisi hyvä, jos joku vapaa ihminen (vielä parempi olisi ryhmä, mutta jollei sellaista ole, niin vaikkapa yksi

henkilö) ottaisi *kerätäkseen k a i k k i* Venäjän vallankumousta koskevat sähkeet (ja mikäli mahdollista kirjoitukset) *kaikista* ulkomaisista lehdistä.

Aineistoa on hirmuisesti. Kaikkea ei jaksa seurata.

Venäjälle *e m m e* näköjään pääse! Englanti ei laske. Saksan kautta ei tule mitään.

Terveiset! *Lenin*

Kirjoitettu v. 1917 maaliskuun 25. ja 31. välisenä aikana
Lähetetty Zürichistä Clarens'iin

Julkaistaan ensi kerran, käsikirjoituksen mukaan

134

J. HANECKILLE [290]

30. III. 1917.

Hyvä toveri! Kiitän koko sydämestäni vaivannäöstä ja avusta. En tietenkään voi käyttää sellaisten ihmisten palveluksia, jotka ovat tekemisissä „Kellon" [291] julkaisijan kanssa. Sähkötin Teille tänään, että ainoa mahdollisuus päästä pois täältä on Sveitsissä olevien emigranttien vaihtaminen internoituihin saksalaisiin. Englanti ei päästä millään hinnalla läpi minua eikä internationalisteja yleensä, ei Martovia ystävineen eikä liioin Natansonia ja tämän ystäviä. Englantilaiset palauttivat Tshernovin Ranskaan, vaikka hänellä oli kaikki paperit läpikulkumatkaa varten!! On selvää, että Venäjän *proletaarisella* vallankumouksella ei ole pahempaa verivihollista kuin Englannin imperialistit. On selvää, että englantilais-ranskalaisen imperialistisen pääoman käskyläinen ja venäläinen imperialisti Miljukov (ja kumpp.) ovat valmiit *kaikkeen*, petokseen, kavallukseen, kaikkeen mahdolliseen estääkseen internationalisteja palaamasta Venäjälle. Vähäisinkin luottamus tässä mielessä sekä Miljukoviin että Kerenskiin (tyhjään laverteljaan, objektiiviselta merkitykseltään Venäjän imperialistisen porvariston asiamieheen) olisi suorastaan tuhoisaa työväenliikkeelle ja puolueellemme, lähentelisi internationalismin pettämistä. Ainoa, liioittelematta ainoa toivo meidän pääsemisestämme Venäjälle on siinä, että lähetetään mahdollisimman pian Venäjälle luotettu henkilö, jotta hallitus *pakotettaisiin* „Työläisten edustajain neuvoston" painostuksesta *vaihtamaan* kaikki Sveitsissä olevat emigrantit internoituihin saksalaisiin. On toimittava äärimmäisen tarmokkaasti, pidettävä kirjaa joka askeleesta, käytettävä kitsastelematta varoja sähkeisiin, kerättävä

asiakirja-aineistoa Miljukovia ja kumpp. vastaan, jotka voivat pitkittää asiaa, ruokkia lupauksilla, vetää nenästä j.n.e. Voitte kuvitella millaista piinaa täällä istuminen tällaisena aikana on meille kaikille.

Edelleen. Luotettavan henkilön lähettäminen Venäjälle on *vielä tarpeellisempaa* periaatteellisista syistä. Ulkomaisten lehtien viimeisimmät tiedotukset viittaavat yhä selvemmin siihen, että hallitus Kerenskin suoranaisella avulla ja Tshheidzen anteeksiantamattoman (lievästi sanoen) horjunnan ansiosta puijaa työläisiä — *eikä ilman menestystä* — uskottelemalla imperialistisen sodan olevan „puolustussotaa". Pietarin tietotoim. 30. III. 1917 välittämän sähkeen mukaan Tshheidze on antanut hämätä itsensä täydellisesti tuolla tunnuksella, jonka — mikäli kyseiseen, ylipäänsä tietenkin hyvin epäluotettavaan lähteeseen on uskomista — myös Työläisten edustajain neuvosto on hyväksynyt. Vaikka tämä tieto ei pitäisikään paikkaansa, sellaisen petoksen *vaara* on joka tapauksessa kuitenkin *erittäin suuri.* Puolueen on suunnattava kaikki ponnistelunsa sen torjumiseen. Puolueemme häpäisisi itsensä ikiajoiksi, tappaisi itsensä poliittisesti, jos suostuisi sellaiseen petokseen. Erään uutisen mukaan Muranov on *yhdessä Skobelevin kanssa* palannut Kronstadtista. Jos Muranov on käynyt siellä Gutshkovien-Miljukovien Väliaikaisen hallituksen *toimeksiannosta,* pyydän Teitä hartaasti välittämään (luotetun henkilön kautta) *ja painattamaan lehdessä,* että minä *paheksun sitä ehdottomasti* ja että kaikenlainen lähentyminen sosialipatriotismiin kallistuviin ja Tshheidzen sekä kumpp. syvästi virheellisellä, syvästi vahingollisella sosialipasifistisella, kautskylaisella kannalla oleviin on syvän vakaumukseni mukaan *vahingoksi* työväenluokalle, se on *vaarallista, sitä ei voida sallia.*

Toivon Teidän saaneen minun „Kirjeitä kaukaa" numerot 1—4 [292], joissa kehittelin näiden katsomusten teoreettisia ja poliittisia perusteita. Mikäli kyseiset kirjeet ovat kadonneet tai eivät ole päässeet perille Pietariin, pyydän sähköttämään minulle, ja lähetän jäljennökset.

On ilmeistä, että Pietarin Työläisten ja sotilaiden edustajien neuvostossa on lukuisasti ja nähtävästi jopa enemmistö niitä, jotka (1) kannattavat Kerenskiä, mitä vaarallisinta imperialistisen porvariston asiamiestä, joka

harjoittaa imperialismia, s.o. puolustaa ja kaunistelee korulauseiden ja tyhjien lupailujen vyöryn suojassa sotaa, joka on *Venäjän taholta* ryöstö- ja valloitussotaa; (2) kannattavat Tshheidzeä, joka horjuu jumalattomasti sosialipatriotismin puoleen ja on omaksunut kautskylaisuuden koko latteuden, koko typeryyden. Puolueemme velvollisuutena on taistella *molempia* virtauksia vastaan mitä sitkeimmin, periaatteellisimmin, määrätietoisimmin ja mitä armottomimmalla tavalla. Ja minä henkilökohtaisesti olen hetkeäkään epäröimättä valmis lausumaan ja lausumaan sen painetussa muodossa, että pidän parempana jopa viipymätöntä pesäeroa kenestä tahansa puolueeseemme kuuluvasta kuin myönnytyksiä Kerenskin ja kumpp. sosialipatriotismille tai Tshheidzen ja kumpp. sosialipasifismille ja kautskylaisuudelle.

Minun täytyy vaatia, että Pietarissa julkaistaisiin välttämättä uusintapainoksena — vaikkapa nimikkeellä „Tsarismin viimeisten vuosien historiasta" — täkäläinen „Sotsial-Demokrat", Leninin ja Zinovjevin kirjanen sodasta ja sosialismista [293], „Kommunist" ja „Sbornik Sotsial-Demokrata". Ja ennen muuta ja ennen kaikkea *teesit* „Sotsial-Demokratin" 47. numerosta (13. X. 1915)[294]. Kyseiset teesit ovat nyt äärimmäisen tärkeät.

Mainituissa teeseissä on sanottu suoraan, selvästi ja täsmällisesti, miten meidän pitää menetellä vallankumouksen tapahtuessa Venäjällä, sanottu $1^1/_2$ vuotta ennen vallankumousta.

Vallankumous on erinomaisesti, suorastaan kirjaimellisesti, vahvistanut nämä teesit.

Sota *ei* ole lakannut *eikä voi lakata* olemasta imperialistista Venäjän taholta niin kauan kuin (1) tilanherrat ja kapitalistit, porvaristo*luokan* edustajat, ovat vallassa; (2) niin kauan kuin tuon porvariston sellaiset suoranaiset asiamiehet ja palvelijat kuin Kerenski ja muut sosialipatriootit ovat vallassa; (3) niin kauan kuin tsaarivallan ja englantilais-ranskalaisten imperialistien väliset sopimukset ovat voimassa (Gutshkovin-Miljukovin hallitus on *suoraan* julistanut *ulkomailla* — en tiedä, onko se tehnyt niin Venäjällä —, että se on *uskollinen* kyseisille sopimuksille). Nuo sopimukset ovat rosvoussopimuksia, ne koskevat Galitsian, Armenian, Konstantinopolin y.m. y.m. anastamista; (4) niin kauan kuin noita sopimuksia *ei*

julkaista *eikä* kumota; (5) niin kauan kuin yleensä Venäjän koko liittoa Englannin ja Ranskan porvarillisten, imperialististen hallitusten kanssa *ei ole* purettu; (6) niin kauan kuin valtiollinen valta Venäjällä *ei ole* siirtynyt imperialistisen porvariston *käsistä* (pelkät lupaukset ja „pasifistiset" julkilausumat *eivät* muuta porvaristoa *ei*-porvaristoksi, vaikka tyhmät Kautskyt, Tshheidzet ja kumpp. kuinka uskoisivat niitä) proletariaatin *käsiin,* joka **yksin** kykenee, saadessaan tukea talonpoikaiston köyhimmältä osalta, sanoutumaan tositeoissa *eikä vain puheissa* irti pääoman eduista, imperialistisesta politiikasta, muiden maiden ryöstämisestä, vapauttamaan *täydellisesti* isovenäläisten sortamat kansat, poistamaan *viipymättä* joukot Armeniasta ja Galitsiasta j.n.e.; (7) proletariaatti yksin kykenee, jos se vapautuu kansallisen porvaristonsa vaikutuksesta, herättämään *todellista* luottamusta *kaikkien* sotivien maiden proletaareissa ja ryhtymään *heidän kanssaan* neuvotteluihin rauhasta; (8) nämä proletaariset rauhanehdot on esitetty täsmällisesti ja selvästi sekä *„Sotsial-Demokratin"* 47. numerossa että minun kirjeessäni *n:o 4.*

Edelläsanotusta selviää, että tunnus: me puolustamme *nyt* tasavaltaa Venäjällä, me käymme *nyt* „puolustussotaa", me tulemme sotimaan *Vilhelmiä* vastaan, me sodimme Vilhelmin *kukistamiseksi,* on mitä suurinta petkutusta, mitä suurinta työläisten puijausta!! Sillä Gutshkov-Lvov-Miljukov ja kumpp. ovat tilanherroja ja kapitalisteja, tilanherrojen ja kapitalistien *luokan* edustajia, *imperialisteja,* jotka sotivat *samojen* ryöstötavoitteiden puolesta, samojen tsarististen ryöstösopimusten pohjalla, liitossa *saman* imperialistisen, rosvomaisen englantilais-ranskalais-italialaisen porvariston kanssa.

Saksalaisille esitetty Venäjän porvarillisen ja *imperialistisen* tasavallan kehotus „kukistakaa Vilhelm" on ranskalaisten sosialishovinistien ja sosialismin pettureiden Jules Guesde'in, Sembat'n ja kumpp. valheellisen tunnuksen toisinto.

On selitettävä työläisille ja sotilaille hyvin kansantajuisesti, hyvin selvästi, ilman oppineita sanoja, että on kukistettava paitsi Vilhelmiä myös Englannin ja Italian kunin-

kaat. Tämä ensiksi. Ja toiseksi — se on *tärkeintä* — on kukistettava *porvarilliset* hallitukset ja *aloitettava Venäjästä,* sillä muutoin ei voida saada rauhaa. Mahdollisesti *emme voi* „kukistaa" Gutshkovin-Miljukovin hallitusta heti paikalla. Olkoon niin. Se ei ole kuitenkaan syy *epätoden puhumiseen!!* Työläisille pitää puhua *totta.* Pitää sanoa, että Gutshkovin-Miljukovin ja kumpp. hallitus on imperialistinen hallitus, että työläisten ja talonpoikien on *aluksi* (nytkö vai Perustavan kokouksen vaalien jälkeen, jollei sen avulla vain puijata kansaa, jollei vaaleja lykätä sodan jälkeen tapahtuviksi — kysymystä ajankohdasta ei voida ratkaista täältä käsin), on aluksi siirrettävä *koko* valtiovalta työväenluokan, pääoman vihollisen, imperialistisen sodan vihollisen käsiin, ja vasta sitten heillä on *oikeus* kutsua kukistamaan *kaikki* kuninkaat ja *kaikki* porvarilliset hallitukset.

Koettakaa herran tähden toimittaa tämä kaikki Pietariin ja „Pravdaan" ja Muranoville sekä Kameneville y.m. Tehkää herran tähden kaikkenne tämän toimittamiseksi perille mitä luotetuimman henkilön mukana. Parasta olisi, jos matkalle lähtisi Kuban tapainen luotettava ja älykäs poika (hän tekisi suuren palveluksen koko maailman työväenliikkeelle) ja auttaisi pietarilaisia ystäviämme!! Toivon teidän järjestävän tämän asian!! Tekevän kaiken mahdollisen.

Olosuhteet Pietarissa ovat äärimmäisen vaikeat. Tasavaltalaiset-patriootit yrittävät *kaikkensa.* Meidän puoluettamme koetetaan mustata ja ryvettää lokaan (Tshernomazovin „juttu" — lähetän sitä koskevan asiakirjan [295]) j.n.e. j.n.e.

Ei saa luottaa Tshheidzeen ja kumpp., ei Suhanoviin eikä Stekloviin y.m. Ei minkäänlaista lähentymistä muihin puolueisiin, ei kehenkään! Ei hiventäkään luottamusta eikä tukea Gutshkovin-Miljukovin ja kumpp. hallitukselle!! Tinkimätön internationalismin propaganda, tasavaltalais-shovinismin- sekä sosialishovinisminvastaisen taistelun propaganda kaikkialla, sekä lehdistössä että Työläisten edustajain neuvoston sisällä, *meidän* puolueemme järjestäminen — siinä on asian ydin.

Älkää säästäkö rahaa Pietarin ja Tukholman välisessä yhteydenpidossa!!

Hyvä toveri, pyydän hartaasti ilmoittamaan minulle sähkeellä tämän kirjeen saapumisesta ja yleensä pitämään minua joka suhteessa au courant *. Toivon myös ruotsalaisten ystävien auttavan siinä.

Puristan lujasti kättänne! Teidän *Lenin*

Lähetetty Zürichistä Tukholmaan

Julkaistu ensi kerran v. 1921

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — perillä asioista. *Toim.*

135

V. A. KARPINSKILLE

Hyvät ystävät!

Me siis matkustamme *keskiviikkona* Saksan kautta.

Se ratkeaa huomenna lopullisesti.

Lähetämme Teille kokonaisen röykkiön paketteja, joissa on meille kuuluvia kirjoja, *papereita* ja tavaroita, ja pyydämme lähettämään ne yksitellen Tukholmaan toimitettavaksi edelleen meille Pietariin.

Lähetämme Teille puolestamme rahaa ja KK:n valtakirjan kaiken kirjeenvaihdon ja muiden asiain hoitamista varten.

Aiomme julkaista lentolehtisen „Jäähyväiskirje Sveitsin työläisille" [296] saksaksi, *ranskaksi* ja italiaksi.

Inessa ei ehdi tehdä ranskannosta: toivon, että Te (Guilbeaux'n kanssa) teette sen ja julkaisette.

Italiankielisen käännöksen minulle lupasi tehdä ja julkaista täkäläinen toveri (joka osaa saksaa ja italiaa) Julius *Mimiola*.

(Krummgasse. 2.)

Zürich. 4.

Annoin hänelle *Teidän* osoitteenne. Kun saatte saksankielisen kirjasen, lähettäkää se hänelle (ja kirje *saksaksi*) sekä rahaa julkaisemista varten.

((Tässä on Teille vielä täkäläisen *vasemmistolaisen* saksalaisen osoite, hän julkaisi Zimmerwaldin vasemmiston lentolehtisen n:o 1 ja voi olla vielä hyödyksi julkaisutyössä: Herrn Karl *Schnepf*. Thurwiesenstrasse. 8. *Zürich*. **Annan hänelle Teidän osoitteenne.**))

Parhaat terveiset ja tuhannet toivotukset.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

P. S. Matkarahaa toivomme saatavan kokoon 12 henkeä varten, sillä toverit Tukholmassa ovat *kovasti* auttaneet meitä.

P. S. Olkaa hyvä ja ottakaa „Pravdalle" kirjoittamistani kirjeistä n:o 1 ja n:o 2 („Kirjeitä kaukaa") 2—3 jäljennöstä ohkaisimmalle paperille, lähetettäväksi (tovereiden informoimiseksi) Pariisiin ja ympäri Sveitsiä.

Kirjeenvaihdon Pariisin kanssa annamme Teidän huoleksenne: Teidän on löydettävä kirjansitoja (erittäin luotettava) kirjeiden lähettämiseksi Pariisiin kirjankansissa (ja perehdyttävä kemiaan).

P. P. S. Abramovitshin kanssa (tiedottakaa hänelle, että kiiruhtaisi matkaan, s.o. valmistautuisi: lähdemme keskiviikkona) sopikaa *yksityiskohtaisesti* kirjeenvaihdosta Chaux-de-Fonds'in kanssa ja puheeni julkaisemisesta.

Kirjoitettu huhtikuun 2 tai 3 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1930

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

136

V. A. KARPINSKILLE

12. IV. 1917.

Hyvä ystävä! Toivon kirjeen sentään saapuvan perille, kuten Teille lähettämieni lehtienkin. Sanon: „sentään", sillä vaikeudet yhteyden saamisessa ulkomaille ovat uskomattoman suuret. Meidät päästettiin tulemaan, otettiin täällä vastaan raivoisalla parjauksella, mutta emme ole vielä tähän mennessä saaneet kirjoja, käsikirjoituksia enempää kuin kirjeitäkään. Ilmeisesti sotasensuuri toimii mainiosti — jopa liiankin innokkaasti, sillä tehän tiedätte luonnollisesti, että meillä ei ole missään ollut eikä voinut olla hiiskahdustakaan sodasta.

Tehkää hyvin ja keskeyttäkää agraarikäsikirjoituksen puhtaaksilyönti, sillä löysin täältä 1 kappaleen jo ladottuna. Siitä puuttuu „yhteenvedon" loppu, alkaen sanoista: „Koko talonpoikaisto ja koko proletariaatti asettui maan yksityisomistusta vastaan. Junkkeri-porvarillisen Venäjän luomisen reformatorinen tie edellyttää ehdottomasti vanhan maanhallinnan perustusten säilyttämistä ja niiden hidasta... (?)"

Näistä sanoista lähtien yhteenvedon loppu on poissa.

Olisin suuresti kiitollinen, jos ottaisitte näistä sanoista *lähtien* yhteenvedon loppuun asti 4—5 jäljennöstä ja lähettäisitte ne: 1) minulle henkilökohtaisesti; 2) „Pravdaan"; 3) Tukholmaan, teille antamallani osoitteella. Ehkä saan edes yhden näistä kappaleista.

Ilmoittakaa postikortilla minulle „Pravdaan" tai mieluummin M. T. Jelizaroville (V. I:tä varten), Shirokaja, 48, as. 24, Pietari, postikortilla, oletteko saanut tämän kirjeen ja koska olette lähettänyt jäljennökset yhteenvedon lopusta.

Matka sujui mainiosti. Plattenia Miljukov ei päästänyt tulemaan.

Ilmapiiri täällä: porvariston raivokasta parjausta meitä vastaan. Työläisten ja *sotilaiden* keskuudessa myötätuntoa.

Sosialidemokraattien keskuudessa on voitolla „vallankumouksellinen puolustuskanta" (nyt muka on mitä puolustaa, tasavaltaa Vilhelmiltä). Tshheidze ja kumpp., Steklov (Työläisten ja sotilaiden edustajain neuvoston johtajat Pietarissa) ovat täydelleen luisuneet vallankumoukselliselle puolustuskannalle. Tshheidze on liitossa Potresovin kanssa. Kaikki huutavat kuorossa koko VSDTP:n „yhtenäisyyden" puolesta. Me olemme tietenkin vastaan.

22. IV. 1917 bolshevikkien (meidän puolueemme) yleisvenäläinen konferenssi Pietarissa [297].

Kirjoittakaa, onko „Jäähyväiskirjeemme" julkaistu, millä kielillä ja miten se leviää.

Kirjoittakaa, oletteko saanut lehtiä (lähetän Teille nipun „Pravdaa" ja leikkeitä porvarillisista lehdistä). Pitäkää Pariisia ja Sveitsiä mahdollisimman hyvin selvillä asioista. Puristan lujasti kättänne.

Teidän *V. Uljanov*

Lähetetty Pietarista Geneveen
Julkaistu ensi kerran v. 1923

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

137

KESKUSKOMITEAN ULKOMAISELLE BYROOLLE

17/30 elokuuta 1917. Hyvät ystävät! Monta pitkää viikkoa kestäneen pakollisen tauon jälkeen kirjeenvaihto saataneen ehkä suurella vaivalla jälleen uusiutumaan. Jotta se onnistuisi täydellisesti, Teidän täytyy tietenkin puuhata ja työskennellä tarmokkaasti omalla tahollanne sen järjestämiseksi.

Porvariston aloittama halpamainen parjauskampanja Haneckin, Kollontain ja monien muiden muka harjoittamasta vakoilusta tai sekaantumisesta siihen on tietenkin katalaa hämäystä, ja sillä peitellään internationalisteihin kohdistettua uljaiden „tasavaltalaistemme" hyökkäystä, jotka haluavat parjauksen avulla „erota edukseen" tsarismista.

(1) Luin jostakin venäläisestä lehdestä, että Hanecki ja Radek esittävät oikaisun. En tiedä, onko siinä perää. Se on kuitenkin välttämätöntä. On ensiksikin tarpeen, että Radek kirjoittaisi Pariisiin ja hankkisi pöytäkirjat Pariisin viimeisestä (VSDTP:n eri ryhmien) käräjöinnistä häntä vastaan. Lunatsharski on jo kauan sitten kertonut tuosta käräjöinnistä „Novaja Zhiznissä" [298] ja ruoskinut halpamielisiä parjaajia. Mutta se ei riitä. On koetettava hankkia pöytäkirjat tai edes käräjien päätös kokonaisuudessaan ja mikäli sen julkaiseminen on mahdotonta, monistaa sitä koneella muutamia kappaleita ja lähettää tänne. Jos pöytäkirjoja tai tuomiota on mahdoton saada, olisi toivottavaa hankkia edes jonkun käräjöinnissä mukana olleen pariisilaisen kirjallinen kertomus siitä ja julkaista vaikkapa pieni kirjanen venäjäksi (Kristianiassa on venäläinen kirjapaino), jotta kumottaisiin likaiset parjaukset asiakirjojen nojalla. Kirjasta onnistuttaneen kuljettamaan ainakin jonkin verran, otteita siitä pitää saada julkaistuksi „Arbeiterpolitik", „Politiken", „Demain" * y.m. lehdissä.

* — „Työväenpolitiikka", „Politiikka", „Huomispäivä". *Toim.*

(2) Yhtä välttämätöntä on, että Hanecki kumoaisi asiakirjojen nojalla parjaajien väitteet julkaisemalla mitä pikimmin tilikertomuksen kauppa-asioistaan ja „liiketoimistaan" Sumensonin kanssa (kuka hän oikein on? kuulen hänestä ensi kerran!) ja Kozlovskin kanssa (olisi toivottavaa, että tilikertomuksen tarkastaisi ja vahvistaisi nimikirjoituksellaan ruotsalainen notaari tai muutamat ruotsalaiset sosialistiset kansanedustajat). Niin ikään on välttämätöntä julkaista sähkeiden teksti (venäläisissä lehdissä „Russkaja Volja", „Bez lishnih slov" [299] y.m. jo oli, mutta ei luullakseni täydellisesti) ja eritellä sekä selittää jokainen.

Tätä likaista dreyfusiadia vastaan, tätä parjaustulvaa vastaan on taisteltava julkaisemalla kirjanen ja mitä pikimmin, säästämättä työtä, vaivoja ja rahaa, jotta saataisiin naulituksi parjaajat häpeäpaaluun ja voitaisiin mahdollisuuksien mukaan auttaa tämän halpamaisen parjaussyytöksen nojalla vangittuja.

(3) Millä tolalla ovat Keskuskomiteamme nimeämän ulkomaisen byroon raha-asiat? Heinäkuun vainotoimenpiteiden jälkeen on selvää, että meidän KK:mme ei voi auttaa (minä ainakin luulen niin). Kirjoittakaa, onko Ruotsin vasemmistolaisten kautta saatu kerätyksi mitään ja pysyykö byroo hengissä? Entä tiedotuslehti? Montako numeroa on julkaistu ja millä kielillä? [300] Onko Guilbeaux saanut kaikki numerot? Onko teillä „Demainin" vuosikerta? Onko tiedotuslehteä toimitettu Pohjois- ja Etelä-Amerikkaan? Kirjoittakaa kaikesta tästä yksityiskohtaisemmin.

(4) Kesken kaiken. Muistaakseni joku taisi kertoa, että Grimmin jälkeen ja hänestä riippumatta on Tukholmaan ilmaantunut Moor. Se, että Grimm-lurjus „keskusta"-kautskylaisena saattoi ryhtyä likaiseen lähentelyyn „oman" ministerinsä kanssa, ei ihmetytä minua: ken ei tee päättävää pesäeroa sosialishovinismista, on aina vaarassa joutua samanlaiseen ilkeään asemaan. Mutta mikä Moor on miehiään? Onko todistettu täysin ja ehdottomasti, että hän on rehellinen ihminen? että hänellä ei ole koskaan ollut eikä ole suoranaista enempää kuin välillistäkään teerenpeliä saksalaisten sosiali-imperialistien kanssa? Jos on totta, että Moor on Tukholmassa ja mikäli olette tuttuja hänen kanssaan, pyytäisin, pyytäisin oikein hartaasti,

pyytäisin itsepintaisesti ryhtymään kaikkiin toimenpiteisiin tämän seikan tarkistamiseksi mitä huolellisimmin ja asiakirjoihin nojaten. Siinä ei ole, t.s. ei saa olla minkäänlaista sijaa epäilyksen, moitteiden, huhujen j.n.e. varjollekaan. Pahoittelen suuresti, että „Zimmerwaldin komitea" ei tuominnut Grimmiä ankarammin! [301] Olisi kyllä sietänyt!

(5) Osallistumista Tukholman konferenssiin olen vastustanut ja vastustan ehdottomasti [302]. Minun täytyy huomauttaa, että kirjoitan koko tämän kirjeen omissa nimissäni, sillä minulla ei ole ollut mahdollisuutta kysyä KK:lta eikä edes olla ajatustenvaihdossa sen kanssa. Siksi vastatessanne minulle erittäin yksityiskohtaisesti liittäkää kirjeeseenne KK:lle osoitettu virallinen, seikkaperäinen, asiallinen, dokumentteihin perustuva selostus omasta (koko byroon nimissä) toiminnastanne, minä lähetän sen perille.

Vastustan siis ehdottomasti osallistumista Tukholman konferenssiin. Kamenevin esiintymistä (oletteko nähnyt „Novaja Zhiznin"? teidän pitää tilata se) pidän typeryyden, jollei kataluuden huippuna, ja kirjoitin siitä jo KK:lle ja lehdistöä varten. Onneksi Kamenev puhui vain omasta puolestaan ja toinen bolshevikki desavuoi hänet.

Minä pidän osallistumista Tukholman ja mihin tahansa muuhun konferenssiin yhdessä ministereiden (ja heittiöiden) Tshernovin, Tseretelin, Skobelevin ja heidän puolueittensa kanssa suoranaisena petoksena ja esitän tämän mielipiteen lehdissä ketä vastaan hyvänsä. Jos „Zimmerwaldin toimikunnassa" (päätellen sosialishovinisti Rozanovin selostuksesta) Tukholman-hanke onnistuttiin melkein torjumaan tai puoliksi torjumaan, niin se on oikein hyvä. Mutta „melkein" tai „puoliksi" ei kelpaa mihinkään, ja koko tämä „puoliksi" sosialishovinistinen Zimmerwaldin toimikunta, joka on riippuvainen sosialishovinistien kanssa „yhtenäisyyttä" haluavista italialaisista ja ledebourilaisista, on mitä vahingollisin laitos.

(6) Me teemme suunnattoman, anteeksiantamattoman virheen pitkittäessämme tai siirtäessämme III Internationalen perustamista varten tarkoitetun vasemmistolaisten konferenssin koollekutsumista. Juuri nyt, juuri kun Zimmerwald niin häpeällisesti horjuu tai pysyy pakosta toimettomana, juuri nyt, *niin kauan kuin* Venäjällä

vielä on legaalinen (melkein legaalinen) internationalistinen puolue ja siinä yli 200.000 (240.000) jäsentä * (mitä ei ole sodan aikana missään koko maailmassa), juuri nyt meidän velvollisuutenamme on kutsua koolle vasemmistolaisten konferenssi, ja olemme suoranaisia rikollisia, jos *myöhästymme* siinä (bolshevikkipuoluetta ajetaan Venäjällä päivä päivältä yhä enemmän maan alle).

Rahaa konferenssia varten löytyy. On mahdollisuus julkaista muutamia numeroita sen tiedotuslehteä. Sitä varten on keskus Tukholmassa. On olemassa ranskalainen „tukipylväs" („Demain") ja myös englantilainen (Amerikan „sosialistinen *työväen*puolue"; sen edustaja Reinstein ** oli joitakin päiviä sitten Pietarissa, tulee todennäköisesti Tukholmaan) — S.L.P:n (Amerikan „Sosialistisen *työväen*puolueen") *lisäksi* muuten on vielä englantilainen tukipylväs, Tom Mann Englannissa, sikäläiset vähemmistöt British Soc. Party'ssa ***, skotlantilaiset sosialistit ja „The International" Amerikassa.

Olisi suorastaan rikollista lykätä nyt vasemmistolaisten konferenssin koollekutsumista.

Olisi äärettömän typerää „odottaa" „suurta" osanottajamäärää ja „ujostella" sitä, että heitä on nyt „vähän". Sillä nyt sellainen konferenssi muodostuu *aatteelliseksi* voimaksi osanottajien lukumäärästä riippumatta, mutta myöhemmin se voidaan *tehdä tyhjäksi vaikenemalla.*

Bolshevikit, P.S.D., hollantilaiset, „Arbeiterpolitik", „Demain" — siinä on jo riittävä *ydinjoukko.* Jos toimitaan tarmokkaasti, siihen tulee varmaan vielä lisäksi osa tanskalaisia (Trier y.m. Stauning-lurjuksen puolueesta eronneet), osa Ruotsin nuoria (joita vastaan *me* rikomme, koska *emme ohjaa* heitä, sillä heitä *pitää ohjata*), osa bulgarialaisia, Itävallan vasemmistolaiset („Franz"), osa Loriot'n ystäviä Ranskasta, osa vasemmistolaisia Sveitsistä („Nuorisointernationale") ja Italiasta sekä jo mainitsemani englantilais-amerikkalaisen liikkeen ainekset.

Bolshevikkien konferenssin (24.—29. IV. 1917) ja heidän edustajakokouksensa (VII. 1917: ks. päätöslauselmia „Novaja Zhiznissä")[303] päätöslauselmat, saman puolueen

---

* — 17 päivälehteä; yhteensä 1.415.000 kpl viikossa; 320.000 päivässä.

** Minulla ei ole käsitystäkään, mikä otus hän on. Lehtien mukaan hän on tervehtinyt menshevikkien „yhdistävää edustajakokousta"!! Siis epäilyttävä otus.

*** — Britannian sosialistisessa puolueessa. *Toim.*

uusi ohjelmaluonnos — siinä on jo riittävä *aatteellinen perusta* (lisäksi „Vorbote", „Tribune" *, „Arbeiterpolitik" y.m.) esiintyäksemme koko maailman edessä selvin vastauksin imperialismin kysymyksiin ja syytöksin sosialishovinisteja ja kautskylaisia vastaan.

On *viipymättä* kutsuttava koolle sellainen konferenssi, muodostettava *sen* väliaikainen *byroo*, painettava 3:lla kielellä sen vetoomus ja päätöslauselmaluonnokset puolueille lähetettäviksi. Toistan vielä kerran: olen syvästi vakuuttunut, että jollemme tee sitä **nyt**, me vaikeutamme tavattomasti tätä työtämme vastaisuudessa ja helpotamme tavattomasti sosialismin pettureiden „armahdusta".

(7) Venäjän „zimmerwaldilais"-menshevikkien ministerisosialismia on käytettävä tehokkaasti uhkavaatimuksen esittämiseksi Zimmerwaldille yleensä: joko pesäero Brantingeista, Huysmanseista ja kumpp. tai me lähdemme heti. Muuten: käykö „Arbeiterpolitik" kampanjaa Zetkiniä ja Braunschweiger „Volksfreundia" ** vastaan sen johdosta, että nämä lurjukset ovat juonittelumielessä koettaneet puhdistaa ja tukeneet venäläisiä menshevikkejä, Tshheidzeä ja kumpp., jotka ovat osoittautuneet Sembat'n, Renaudelin, Thomas'n ja kumpp. kaltaisiksi ministerikelpoisiksi heittiöiksi.

Eikö myöskään Mehring ole vielä ymmärtänyt Tshheidzen, Tseretelin, Skobelevin ja kumpp. koko halpamaisuutta?

(8) On saatava järjestymään kirjeittenne — toivon saavani viipymättä *yhtä* seikkaperäisen kirjeen kuin omanikin (muuten en suostu kirjeenvaihtoon) — ja samoin kirjallisuuden toimittaminen tänne: kesäkuun puolivälistä lähtien vaikkapa „Arbeiterpolitik", „Demain", „Kampf" (Duisburg), „Weekly People" (S.L.P.), „Leipziger Volkszeitung", „Neue Zeit", „The Call" y.m. Spartacus, Loriot'n ja hänen ystäviensä julkaisut, „Avanti!" j.n.e. j.n.e. Lähettäisitte aluksi vaikkapa leikelmiä.

(9) Teidän on lähetettävä tänne mikäli mahdollista joka viikko ensiksikin kirjoituksia puolueen maaseutu- ja pietarilaislehtiä varten (katsauksia vasemmistolaiseen liikkeeseen ulkomailla, faktoja, faktoja, faktoja),— toiseksi lehtisiä (4—8—16-sivuisia) julkaistavaksi pieninä kirja-

* — „Edelläkävijä", „Tribuuni". *Toim.*
** — Braunschweigiläinen „Kansan Ystävä". *Toim.*

sina. *Tosiasia*-aineistoa Internationalen romahduksesta, sosialishovinistien häpeästä, kautskylaisten häpeästä, vasemmistolaisen liikkeen kasvusta: vaikkapa neljä 16—32 sivua käsittävää kirjasta kustakin luetellusta aiheesta. **Faktoja ja faktoja.** On toiveita saada se kaikki julkaistuksi. Vastatkaa heti, voitteko ottaa tehdäksenne. Meikäläisin keinoin lähetettäessä (legaalisesta lähetyksestä ei voi olla tätä nykyä puhettakaan) on nähdäkseni *yhdentekevää,* millä kielellä kirjoitetaan.

(10) „Pravdan" numerot Teillä toivottavasti on. „Novaja Zhizniä" Te tilaatte. Jollei Teillä ole „Rabotshi i Soldat" (lakkautettu), „Proletarskoje Delo" (Kronstadt) ja „Sotsial-Demokrat" (Moskova) lehtiä, niin kirjoittakaa heti, ja minä lähetän kohta kun järjestyy uusi tie, jota kokeillaan tällä kirjeellä ensimmäisen kerran.

P. S. 18. elokuuta. Sain juuri uuden „Proletari" lehden, Pää-äänenkannattajan, numerot 1, 2, 4 — pian se tietysti lakkautetaan. Koetan lähettää Teille. Lähetän numerot 1—7.

20. elokuuta. Kirjettä ei ole vielä saatu lähetetyksi eikä nähtävästi saadakaan niin nopeasti. Siksi minulla syntyy kirjeen asemesta jonkinlainen päiväkirja! Mutta minkäs teet. Teidän on varauduttava olemaan hyvin kärsivällisiä ja itsepintaisia, jos yleensä haluatte ylläpitää yhteyttä „kaikkein vapaimman" imperialistisen tasavallan internationalisteihin. Tänään luin „Izvestijasta", että Tukholmassa ilmestyy viikoittain „Työläisten ja Sotilaiden Edustajain Neuvoston Tukholman Tiedotustoimiston Tiedonantoja". Koettakaa lähettää kaikkien tukholmalaisten julkaisujen *kaikki numerot. Emme näe mitään.*

25. elokuuta (7. syyskuuta). Huomenna kirje saataneen matkaan. Tehkää *kaikkenne,* jotta kuljetus sieltä saataisiin järjestymään. Vastatkaa ehdottomasti **heti** vaikkapa lyhyesti osoitteella (*teidän* maassanne), jonka tämän kirjeen tuova toveri (tai hänen ystävänsä) teille ilmoittaa. Hän ilmoittaa teille myös salakirjoitusjärjestelmän; kirjoitan sillä kokeeksi muutamia sanoja ja pyydän vastaamaan niihin samalla salakirjoituksella.*

P. S. Kirjoittakaa vielä lentokirjanen, 16—32 sivua, Venäjän salaisista diplomaattisista sopimuksista: lyhyesti,

* Tässä seuraa muutamia rivejä salakirjoituksella. *Toim.*

tarkasti, faktoja, faktoja. Se ja se sopimus siltä ja siltä päivältä, kuukaudelta ja vuodelta, sisältö se ja se. Sopimusten luettelo, yhteenveto. Mahdollisimman lyhyesti ja asiallisesti. Vastatkaa, suostutteko tekemään, koska lähetätte.

Lopetan: herran tähden, viipymättä vasemmistolaisten konferenssi, vasemmistolaisten toimikunta, toimikunnan tiedotuslehti ja määrätkää 2 ($1^1/_2$) kuukauden kuluttua kutsuttavaksi koolle *toinen* konferenssi.

Terveiset! *Lenin*

Lähetetty Razlivin asemalta Tukholmaan
Julkaistu ensi kerran v. 1930

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

138

TOVEREILLE KUUSISELLE, SIROLALLE JA MUILLE SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTISEN TYÖVÄENPUOLUEEN JÄSENILLE [304]

Arvoisat toverit! Mitä suurimmaksi ilokseni olen kuullut suomalaisilta ystäviltäni, että te olette Suomen sosialidemokraattisen työväenpuolueen vallankumouksellisen siiven kärjessä ja käytte taistelua sosialistisen työväenvallankumouksen puolesta. Venäjän vallankumouksellisen proletariaatin nimissä voin vakuuttaa että Suomen työläisten suuri järjestelykyky, korkea kehitystaso ja demokraattisissa laitoksissa saatu pitkäaikainen poliittinen kouliutuneisuus auttavat heitä toteuttamaan menestyksellisesti Suomen sosialistisen uudelleenjärjestelyn. Luotamme Suomen vallankumouksellisten sosialidemokraattien veljelliseen apuun.

Eläköön kansainvälinen sosialistinen vallankumous!

Parhain terveisin. *N. Lenin*

11. XI. 1917.

Lähetetty Pietarista Helsinkiin

Julkaistu ensi kerran tammikuun 21 pnä 1931 „Pravda" lehden 21. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan Venäjännös saksan kielestä

139

SÄHKE
MOSKOVAN TYÖLÄISTEN JA SOTILAIDEN EDUSTAJAIN NEUVOSTON PUHEMIEHISTÖLLE [305]

Kaikki valta on Neuvostoilla. Vahvistuksia ei tarvita. Teidän päätöksenne henkilön viraltapanosta ja toisen nimittämisestä on laki.

Kirjoitettu
marraskuun 19 pnä 1917 Pietarissa

Julkaistu ensi kerran v. 1927

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

140

SÄHKE OSTROGOZHSKIN NEUVOSTON PUHEENJOHTAJALLE [306]

Laatikaa tarkka luettelo arvoesineistä, säilyttäkää niitä varmassa paikassa, te vastaatte niiden säilymisestä. Kartanot ovat kansan omaisuutta. Ryöstöstä vetäkää oikeuteen. Tiedottakaa oikeuden tuomioista meille.

Lenin

Kirjoitettu joulukuun 19 pnä 1917
Lähetetty Pietarista Ostrogozhskiin

Julkaistu ensi kerran v. 1933

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1918

141

SÄHKE G. K. ORDZHONIKIDZELLE

Harkov
Kansansihteeristö
Komissaari Ordzhonikidzelle

Sain 20. I. 1918 päivätyn sähkeenne. Kiitän sydämestäni tarmokkaista toimenpiteistä elintarvikealalla. Jatkakaa herran tähden kaikin voimin elintarvikkeiden hankintaa, toimikaa viljan kiireellisen keräyksen ja vastaanoton järjestämiseksi, jotta huolto saataisiin järjestymään ennen kelirikkoa. Panemme kaiken toivomme Teihin, muutoin nälänhätä on kevääseen mennessä kiertämättä edessä.

Rahan lähettämisestä olen puhunut ja tulen puhumaan Pjatakovin kanssa. Sata miljoonaa on lähetetty, 50 lähetetään Harkoviin. Ryhtykää toimenpiteisiin vartioinnin kolminkertaistamiseksi Pietarin—Harkovin välillä. Olen varma, että suhteenne TpKK:n kanssa Harkovissa pysyvät edelleen täysin ystävällisinä. Terveiset ja parhaat toivotukset.

Lenin

Kirjoitettu tammikuun 22 pnä 1918
Julkaistu ensi kerran v. 1931

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

142

SÄHKE S. G. SHAUMJANILLE

Hyvä toveri Shaumjan!

Suuri kiitos kirjeestä. Olemme haltioissamme lujan ja päättäväisen politiikkanne johdosta. Osatkaa yhdistää siihen mitä varovaisin diplomatia, jollaista nykyinen erittäin vaikea tilanne ehdottomasti edellyttää — ja me voitamme.

Vaikeudet ovat suunnattomat. Toistaiseksi pelastuksenamme ovat vain imperialistien keskinäiset ristiriidat ja selkkaukset sekä taistelu. Osatkaa käyttää kyseisiä selkkauksia hyväksi: toistaiseksi on opittava harjoittamaan diplomatiaa.

Parhain tervehdyksin ja toivotuksin sekä terveisin kaikille ystäville.

V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu helmikuun 14 pnä 1918
Lähetetty Bakuun

Julkaistu ensi kerran
syyskuun 20 pnä 1924
„Krasnaja Gazeta" lehden 215. numerossa

Julkaistaan
sanomalehden tekstin
mukaan

143

SÄHKE DRISSAN KAUPUNGIN NEUVOSTON PUHEENJOHTAJALLE [307]

Tehkää vastarintaa, missä se on mahdollista. Kuljettakaa pois kaikki arvokas ja elintarvikkeet. Kaikki muu hävittäkää. Älkää jättäkö viholliselle mitään. Purkakaa raiteet — kaksi virstaa jokaisesta kymmenestä. Räjäyttäkää sillat.

Lenin

Kirjoitettu helmikuun 19 pnä 1918

Julkaistu ensi kerran v. 1945 XXXV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan sihteerin muistiinpanojen mukaan

144

SOTA-ASIAIN KANSANKOMISSARIAATILLE

22. huhtikuuta 1918.

22. huhtikuuta kello 11 yöllä Kansankomissaarien Neuvosto päätti: kehottaa Sota-asiain komissariaattia ryhtymään viivyttelemättä kaikkiin siitä riippuviin toimenpiteisiin Harkovin kuvernementin itärajan ja erittäinkin Tshertkovon aseman puolustamiseksi, jonka saksalaiset ja gaidamakit * pyrkivät valtaamaan katkaistakseen rautatieyhteyden Rostoviin.

Yksityiskohdista sovittava Stalinin kanssa.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

Julkaistu ensi kerran v. 1931

Julkaistaan V. I. Leninin allekirjoittaman alkuperäiskappaleen mukaan

---

* — Ulkomaiden sotilaallisen intervention ja kansalaissodan kaudella gaidamakeiksi nimitettiin Ukrainan vastavallankumouksellisia porvarillis-nationalistisia joukkioita, jotka taistelivat neuvostovaltaa vastaan. *Suom.*

145

D. I. KURSKILLE [308]

On esitettävä *heti paikalla,* mielenosoituksellisen nopeasti luonnos laiksi, jonka mukaan rangaistuksen lahjuksista (lahjustenotto, lahjonta, johdattaminen yhteen lahjontaa varten y.m. j.n.e.)
on oltava

vähintään

kymmenen vuotta vankeutta ja, sen lisäksi, kymmenen vuotta pakkotyötä [309].

Kirjoitettu
viimeistään toukokuun 8 pnä 1918
Julkaistu ensi kerran v. 1928

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

146

V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE [310]

23. toukokuuta 1918.

Kansankomissaarien Neuvoston kansliapäällikölle
Vladimir Dmitrijevitsh Bontsh-Brujevitshille

Koska ette ole täyttänyt tiukkaa vaatimustani ettekä osoittanut minulle perusteita, joilla palkkani on maaliskuun 1 päivästä 1918 korotettu 500 rpl 800 ruplaan kuukaudessa, ja ottaen huomioon, että tämä Teidän omavaltaisesti, Neuvoston sihteerin Nikolai Petrovitsh Gorbunovin kanssa yhteistuumin toimeenpanemanne selvästi laiton korotus suoranaisesti loukkaa Kansankomissaarien Neuvoston 23. marraskuuta 1917 tekemää päätöstä [311], annan Teille ankaran muistutuksen.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

Julkaistu ensi kerran v. 1933

Julkaistaan
V. I. Leninin allekirjoittaman
alkuperäiskappaleen mukaan

147

PUHELINSANOMA PIETARIN NEUVOSTOLLE

Välitettävä puhelimitse Smolnaan Pietariin:

Tshekkoslovakkien katkaistua Siperian rautatien ja liikenteen jouduttua tavattoman uhatuksi elintarvikehankintoja uhkaa kuljetusten katkettua mitä suurin vaara.

Tov. Vladimirov vaatii ja minä kannatan, että Pietari lähettäisi kiireesti Moskovaan parhaita elintarvikealan työntekijöitä. Yhdessä valiotyöläisistä muodostettujen vahvojen komennuskuntien kanssa nämä työntekijät voivat pelastaa tilanteen.

Älkää vitkastelko. Älkää odottako apua ulkoapäin. Jännittäkää kaikki voimat, jotta Pietarin työväki ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin.

Jollei tätä voida heti välittää Pietariin puhelimitse, niin lähetettävä suoraa lennätinyhteyttä käyttäen.

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 2 pnä 1918
Julkaistu ensi kerran v. 1931

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

148

SÄHKE NIZHNI—REKAAN

Kiireellinen. Nizhni—reka
Kopiot Saratov, Tsaritsyn

Teitä kehotetaan heti täyttämään tinkimättä kaikki Kansankomissaarien Neuvoston erikoisvaltuutetun kansankomissaari Stalinin käskyt ja määräykset.

Ilmoittakaa Stalinille: kaikkien hänen käskyjensä ja määräystensä jäljennökset on lähetettävä viipymättä Nizhni—rekaan, Volgan alueen hallinnolle.

Tiedottakaa tämän sähkeen sisältö kiireellisesti kaikkiin piireihin.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 8 pnä 1918
Julkaistu ensi kerran v. 1931

Julkaistaan
V. I. Leninin allekirjoittaman
alkuperäiskappaleen mukaan

149

G. ZINOVJEVILLE

26. VI. 1918.

Samoin Lashevitshille ja muille KK:n jäsenille

Tov. Zinovjev! Vasta tänään kuulimme KK:ssa, että *työläiset* Pietarissa halusivat vastata Volodarskin murhaan joukkoterrorilla [312] ja että te (ette Te henkilökohtaisesti, vaan sikäläiset KK:n jäsenet tai Pietarin komitean jäsenet) estitte sen.

Panen jyrkän vastalauseen!

Me saatamme huonoon valoon itsemme: uhkailemme Neuvoston päätöslauselmissakin joukkoterrorilla, mutta kun tulee tekojen aika, *jarrutamme* joukkojen *täysin* oikeaa vallankumouksellista aloitteellisuutta.

Se on mah—do—ton—ta!

Terroristit tulevat pitämään meitä nahjuksina. On ankara sota-aika. On kannustettava vastavallankumouksellisiin kohdistuvan terrorin ponnekkuutta ja joukkoluontoisuutta, erittäinkin Pietarissa, jonka esimerkki *ratkaisee.*

Terveiset! *Lenin*

P. S. Komennuskuntia ja vielä komennuskuntia: käyttäkää hyväksi vaalivoittoa. Jos pietarilaiset lähettävät 10—20 tuhatta *Tambovin* kuvernementtiin ja Uralille j.n.e., he pelastavat sekä itsensä että koko vallankumouksen, *täydelleen ja varmasti.* Sato on jättiläismäinen, on kestettävä vain muutamia viikkoja.

Lähetetty Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1931

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

150

SÄHKE A. JURJEVILLE

Jos ette ole tähän mennessä suvainnut ymmärtää neuvostopolitiikkaa, joka on yhtä vihamielistä englantilaisia kuin saksalaisiakin kohtaan, niin syyttäkää itseänne. Natsarenus on matkustanut.

Tulemme sotimaan englantilaisia vastaan, mikäli he jatkavat ryöstöpolitiikkaansa [313].

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 26 pnä 1918
Lähetetty Murmanskiin

Julkaistu ensi kerran
helmikuun 21 pnä 1935
„Pravda" lehden 51. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

151

S. G. SHAUMJANILLE

29. VI. 1918.

Hyvä tov. Shaumjan!

Lähetän parhaat tervehdykset ja toivotukset.

Stalin on Tsaritsynissa. Lähettäkää kirjeet mieluummin Stalinin kautta.

Terveiset!

Teidän *Lenin*

Lähetetty Bakuun

Julkaistu ensi kerran v. 1938

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

152

SÄHKE KAIKILLA RAUTATIELINJOILLA TOIMIVIEN TAKAVARIKOINTIKOMENNUSKUNTIEN PÄÄLLIKÖILLE

Kansankomissaarien Neuvosto on saanut tietää eräiden takavarikointikomennuskuntien kerrassaan sietämättömästä ja Neuvostovaltaa vahingoittavasta käyttäytymisestä. Komennuskunnat on lähetetty suorittamaan rautatielinjoilla vastuullista palvelusta todellisen keinottelun ehkäisemiseksi. Komennuskuntien päälliköt velvoitetaan ylläpitämään komennuskunnissa mitä tiukinta kuria, jonka puuttumisesta samoin kuin kaikista komennuskunnan rikkomuksista päälliköt joutuvat ankaraan vastuuseen vallankumoustribunaalin armottoman oikeuden edessä. Komennuskunnille on ilmoitettava Kansankomissaarien Neuvoston olevan vakuuttunut siitä, että tietoiset työläiset eivät suvaitse lujan proletaarisen kurin rikkomista ja suhtautuvat äärimmäisen paheksuvasti niihin, jotka häpäisevät teoillaan Neuvostovaltaa. Jos taasen komennuskuntiin on hivuttautunut ilmeisiä huligaaneja, jotka eivät noudata keskusviranomaisten ja esimiestensä määräyksiä tai häpäisevät Neuvostotasavaltaa ottamalla lahjuksia säkkimiehiltä, heidät on päälliköittensä tai paikallisten Neuvostojen toimesta viipymättä vangittava ja tuotava vartioituina Moskovaan Vallankumoustribunaalin ankaralle tuomiolle.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu heinäkuun 1 pnä 1918
Julkaistu ensi kerran v. 1931

Julkaistaan V. I. Leninin korjaaman ja allekirjoittaman alkuperäiskappaleen mukaan

153

KAIKILLE VKP:n PIIRIKOMITEOILLE KAIKILLE PIIRINEUVOSTOILLE KAIKILLE PUNAISEN ARMEIJAN ESIKUNNILLE

Noin kello kolmen aikaan päivällä Saksan lähetystöön heitettiin kaksi pommia, jotka haavoittivat vaikeasti Mirbachia [314]. Se on selvästi monarkistien tai niiden provokaattoreiden työtä, jotka haluavat vetää Venäjän sotaan englantilais-ranskalaisten kapitalistien etujen puolesta, samojen kapitalistien, jotka ovat lahjoneet tshekkoslovakitkin. On pantava liikkeelle kaikki voimat, hälytettävä viipymättä kaikki jalkeille ottamaan kiinni rikollisia. Pysäytettävä *kaikki* autot ja pidätettävä ne, kunnes on suoritettu kolminkertainen tarkastus.

KKN:n puheenjohtaja *V. Uljanov (Lenin)*

Kirjoitettu heinäkuun 6 pnä 1918

Julkaistu heinäkuun 7 (kesäkuun 24) pnä 1918 „Pravda" lehden 138. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

154

PUHELINSANOMA MOSKOVAN NEUVOSTOLLE

Lähetettävä kaikille Moskovan kuvernementin volostien, kylien ja ujestien Neuvostoille.

Neuvostovaltaa vastaan nousseiden vasemmistoeserrien murskatut joukkiot hajaantuvat ympäristöön. Koko tuon seikkailun johtajat pakenevat. On ryhdyttävä kaikkiin toimenpiteisiin Neuvostovaltaa vastaan kapinaan uskaltautuneiden kiinnisaamiseksi ja pidättämiseksi. On pidätettävä kaikki autot. Suljettava kaikkialla maanteillä sulkupuomit. Keskitettävä niiden läheisyyteen aseistettuja paikallisia työläis- ja talonpoikaisosastoja. On saatu tietoja, että yksi kapinoitsijoiden hallussa ollut panssariauto on paennut kaupungista. Ryhtykää kaikkiin toimenpiteisiin kyseisen panssariauton pidättämiseksi.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu heinäkuun 7 pnä 1918

Julkaistu heinäkuun 8 (kesäkuun 25) pnä 1918 „Pravda" lehden 139. numerossa

Julkaistaan V. I. Leninin allekirjoittaman alkuperäiskappaleen mukaan

155

RADIOSANOMA S. G. SHAUMJANILLE

22. VII. 1918.

Baku
Neuvosto Shaumjan

Voin vain kannattaa täydellisesti Bakun Neuvoston narodnikkiryhmää vastaan tähdättyä ja Neuvostojen viidennen edustajakokouksen tahtoa koskevaa Stalinin sähkettä.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Julkaistu ensi kerran syyskuun 24 pnä 1933 „Bakinski Rabotshi" lehden 221. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

156

C. ZETKINILLE

26. VII. 1918.

Syvästi kunnioitettu toveri Zetkin!

Suuret, lämpimät kiitokset 27/6 päivätystä kirjeestänne, jonka toveri Herta Gordon toi minulle. Teen kaikkeni auttaakseni toveri Gordonia.

Meitä ilahduttaa tavattomasti, että Te, toveri Mehring ja muut „toverit spartakistit" Saksassa olette „ajatuksissanne ja sydämessänne meidän kanssamme". Se antaa meille varmuutta, että Länsi-Euroopan työväenluokan parhaat ainekset tulevat — kaikista vaikeuksista huolimatta — kuitenkin avuksemme.

Me täällä elämme nyt ehkä koko vallankumouksen vaikeimpia viikkoja. Luokkataistelu ja kansalaissota ovat levinneet väestön syviin riveihin: kaikkialla kylissä on käynnissä kahtiajakautuminen — köyhälistö on meidän puolellamme, kulakit raivoisasti meitä vastaan. Entente on ostanut tshekkoslovakit, vastavallankumouksellinen kapina riehuu, koko porvaristo ponnistaa kaikkensa kukistaakseen meidät. Siitä huolimatta uskomme varmasti välttävämme tämän „tavanomaisen" (kuten vv. 1794 ja 1849) vallankumouksen kulun ja voittavamme porvariston.

Suurella kiitollisuudella, parhain terveisin ja vilpittömällä kunnioituksella

Teidän *Lenin*

P. S. Vaimoni pyytää lausumaan Teille erityiset terveiset. Toveri Hoschkalle (olemme kääntäneet hänen puheensa, samoin kuin Teidän artikkelinne) ja kaikille, kaikille ystäville parhaat terveiset.

P. S. Minulle tuotiin juuri uusi valtionsinetti. Tässä on sen jälki. Kirjoitus kuuluu: Venäjän Sosialistinen Federatiivinen Neuvostotasavalta. Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen! [315]

Julkaistu ensi kerran tammikuun 21 pnä 1933 „Pravda" lehden 21. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan Venäjännös saksan kielestä

157

SÄHKE S. G. SHAUMJANILLE

29. VII.

Astrakan
Shaumjanille
Bakuun

Dashnakkien kaikkia toimia Neuvostojen V edustajakokouksen ja Neuvostovallan keskuselinten päätöksiä vastaan tullaan pitämään kapinana ja petoksena. Ryhdymme toimenpiteisiin joukkojen lähettämiseksi, mutta varmaa lupausta emme voi antaa.

Lenin

Kirjoitettu heinäkuun 29 pnä 1918
Julkaistu ensi kerran v. 1938

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

158

A. D. TSJURUPALLE [316]

Kriitillisen elintarviketilanteen vuoksi ei pidä hajottaa voimia, vaan keskittää niitä runsaasti yhteen kohtaan, mistä *voidaan* ottaa *paljon* viljaa.

Ehdotan keskitettäväksi voimat Jeletsin ujestiin, missä useiden lausuntojen ja sanottua ujestia tarkastaneen sisäasiain kansankomissaari Pravdinin lausunnon mukaan tilanne kulakkien kuristamisen ja köyhälistön järjestämisen mielessä on mallikelpoinen.

On lähetettävä heti, mahdollisimman nopeasti, Jeletsin ujestiin *kaikki* elintarvike- ja elonkorjuukomennuskunnat sekä elonkorjuu- ja takavarikointikomennuskunnat mukanaan enimmäismäärä puimakoneita ja välineitä (mikäli mahdollista) viljan nopeaa kuivausta j.n.e. varten.

On annettava tehtäväksi: *puhdistaa* ujesti *viljaylijäämistä p u t i p u h t a a k s i.*

Siten saadaan todennäköisesti useita miljoonia puutia viljaa (luullakseni enemmän kuin 6 miljoonaa puutaa).

Aluksi on lähetettävä mahdollisimman paljon voimia niihin ujestin 12:een (21:stä) volostiin, joissa köyhälistön järjestyneisyys on paikallisten ihmisten kertoman mukaan parhain, ja eritoten entisiin tilanherrojen kartanoihin, jotka on otettu luetteloihin.

Viljan nopeasta korjuusta ja luovutuksesta on annettava *kitsailematta* palkintoja, myönnettävä siihen tarkoitukseen heti varoja *30 miljoonaan* ruplaan *asti* (palkintoja on jaettava volosteille ja kylille koneiden muodossa, määrärahoina kouluja ja sairaaloita varten ja yleensä etupäässä sellaisiin tarkoituksiin). Suurimmat palkinnot on annettava

kaikkien viljaylijäämien luovuttamisesta, keskisuuret palkinnot yleensä runsaasta luovutuksesta j.n.e.

Nälkää kärsivien kuvernementtien työläisten (ja sikäläisten nälkäisten talonpoikien) keskuudessa on aloitettava joukkoagitaatio: kaikki elonkorjuuretkelle Jeletsin ujestiin!

Kirjoitettu elokuun 5 pnä 1918
Julkaistu ensi kerran v. 1931

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

159

SÄHKE
ASTRAKANIN NEUVOSTON PUHEENJOHTAJALLE

Astrakan
Anisimov

Tilanne Bakussa ei ole minulle sittenkään selvä.
Kuka on vallassa?
Missä Shaumjan?
Tiedustelkaa Stalinilta ja toimikaa kaikki asianhaarat huomioonottaen; te tiedätte, että luotan täydellisesti Shaumjaniin. Täältä käsin on mahdotonta saada selvää tilanteesta eikä voida auttaa nopeasti.

Lenin

Kirjoitettu elokuun 9 pnä 1918
Julkaistu ensi kerran v. 1938

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

160

NIZHNI NOVGORODIN NEUVOSTOLLE

9. VIII. 1918.

Nizhnissä ilmeisesti valmistellaan valkokaartilaiskapinaa. On jännitettävä kaikki voimat, muodostettava diktaattorikolmikko, aloitettava *heti* joukkoterrori, *ammuttava ja kuljetettava pois sadoittain* prostituoituja, jotka juottavat sotamiehiä, entisiä upseereita y.m.

Ei minuutinkaan viivyttelyä. On toimittava siekailematta: laajoja kotitarkastuksia. Aseiden hallussapidosta ampuminen. Menshevikkejä ja epäluotettavia kuljetettava joukoittain pois kaupungista. Varastojen vartiot vaihdettava, pantava luotettavat.

Teidän *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1938

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

161

SÄHKE
PENZAN KUVERNEMENTIN TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE

10. VIII. 1918.

Penza
Kuvern. tpk
Kurajev

Sain sähkeenne, annoin sen Sverdloville ja sovin hänen kanssaan.

Ryhdytään kaikkiin toimenpiteisiin.

Kulakkikapina on kukistettava mitä suurimmalla tarmolla, ripeästi ja säälimättä, on otettava osa sotaväkeä Penzasta, konfiskoitava kapinoivien kulakkien koko omaisuus ja kaikki vilja. Sähköttäkää useammin, miten tämä asia edistyy.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1931

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

162

SÄHKE
PENZAN KUVERNEMENTIN TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE

Penza
Kuvern. tpk
Kurajev

On äärimmäisen tärkeää kerätä ja julkaista tiedot vasemmistoeserrien osallistumisesta kulakkikapinaan. Tiedottakaa tarkemmin, mihin toimenpiteisiin aiotte ryhtyä vasemmistoeserriä vastaan. Muun olen sähköttänyt Minkinille ja Boshille.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu v. 1918 elokuun 12. ja 14. välisenä aikana

Julkaistu ensi kerran v. 1931

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

163

SÄHKE
PENZAN KUVERNEMENTIN TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE

14. VIII. 1918.

Penza
Kuvern. tpk
Minkin

Olen saanut kaksi valitusta teistä: ensimmäinen, että osoitatte helläkätisyyttä kulakkien lannistamisessa. Jos se on totta, teette suuren rikoksen vallankumousta kohtaan. Toinen valitus, että te supistatte agitaatiotyötä, vähennätte lentolehtisten painoksia, valitatte rahan puutetta. Me annamme kitsailematta satoja tuhansia agitaatiotyöhön. Vaatikaa kiireesti rahaa TpKK:lta, rahaa ei tule puuttumaan, sellaisia verukkeita emme hyväksy.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1931

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

164

SÄHKE
ZADONSKIN TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE

17. VIII. 1918.

Zadonsk
Toimeenpaneva komitea
Boldyrev

Toimikaa mitä päättävimmin kulakkeja ja heidän kanssaan samaan koplaan lyöttäytyneitä vasemmistoeserräläisroistoja vastaan. Vedotkaa köyhälistöön. Järjestäkää se. Pyytäkää apua Jeletsistä. Verenimijäkulakit on lannistettava armotta. Sähköttäkää.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1927

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

165

SÄHKE ORELIN KUVERNEMENTIN ZDOROVETSIN TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE

Zdorovets
Orelin kuvern.
Burov, Perejaslavtsev
Kopio Orelin Kuvernementtineuvostolle

Vasemmistoeserräläisen kulakkikapinan säälimättömään tukahduttamiseen on yhdistettävä kulakkien kaiken viljan konfiskointi sekä viljaylijäämien esimerkillisen täydellinen kokoaminen ja viljan osittainen jako ilmaiseksi köyhälistölle. Tiedottakaa sähkeellä toimeenpanosta.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu elokuun 19 pnä 1918
Julkaistu ensi kerran v. 1931

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

166

SÄHKE
LIVNYN TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE

20. VIII. 1918.

Livny
Toimeenpaneva komitea
Kopio sotilaskomissaari Semashkolle ja
kommunistijärjestölle

Tervehdin kulakkien ja valkokaartilaisten tarmokasta kukistamista ujestissa. On taottava silloin kun rauta on kuumaa ja järjestettävä hetkeäkään hukkaamatta ujestin köyhälistö, konfiskoitava kapinoivilta kulakeilta kaikki vilja ja koko omaisuus, hirtettävä kapinan alullepanijoina esiintyneet kulakit, mobilisoitava ja aseistettava köyhälistö antaen sille luotettavia johtajia meidän osastostamme, otettava panttivankeja rikkaiden joukosta ja pidettävä heitä vangittuina, kunnes kaikki viljaylijäämät heidän volostistaan on kerätty ja luovutettu. Sähköttäkää toimeenpano. Lähettäkää osa rautaista mallirykmenttiä heti Penzaan.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1931

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

167

SÄHKE
ASTRAKANIN KUVERNEMENTIN TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE

21. VIII. 1918.

Astrakan
Kuvern. tpk
Kopio kuvernementin kommunistijärjestölle

Onko todellakin perää siinä, että Astrakanissa puhellaan jo evakuoinnista?

Jos se on totta, niin on ryhdyttävä säälimättömiin toimenpiteisiin pelkureita vastaan ja määrättävä viipymättä luotetuimmat ja lujimmat miehet järjestämään Astrakanin puolustusta ja toteuttamaan järkkymätöntä politiikkaa — taistelu loppuun asti, jos englantilaiset hyökkäävät.

Sähköttäkää seikkaperäinen vastaus.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1938

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

168

KANSANKOMISSAAREILLE KANSANKOMISSARIAATTIEN SELOSTUKSIA KOSKEVAN KKN:n PÄÄTÖKSEN JOHDOSTA

29. VIII. 1918.

Otan vapauden lausua seuraavat toivomukset Kansankomissaarien Neuvoston 29. elokuuta hyväksymän, *viikon kuluessa tehtäviä selostuksia* koskevan päätöksen täyttämisestä:

Selostuksissa, joiden pitää olla *mahdollisimman kansantajuisia,* on erityisen välttämätöntä mainita

a) joukkojen aseman parantuminen (palkkojen korottaminen työläisille, kansanopettajille j.n.e.)

b) työläisten (henkilökohtaisesti etevien työläisten ja työväenjärjestöjen y.m.) osallistuminen hallintoon

c) samoin köyhimpien talonpoikien osallistuminen hallintoon sekä apu Neuvostovallan taistelussa kulakkeja vastaan

d) tilanherrojen, kapitalistien, kauppiaiden, rahamiesten j.n.e. pakkoluovutus.

Päätehtävänä on näyttää *konkreettisesti,* tosiasioiden nojalla, *miten nimenomaan* Neuvostovalta on ottanut tiettyjä *(ensimmäisiä)* askeleita sosialismia kohden.

Lenin

Julkaistu ensi kerran v. 1928

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

169

M. KEDROVILLE [317]

29. VIII. 1918.

Tov. Kedrov! Ilmoitatte niukasti asiatietoja. Lähettäkää *joka tilaisuudessa* selostuksia.

Paljonko on suoritettu linnoitustöitä?

Millä linjalla?

Mitkä rautatien kohdat on *turvattu* hävitysmiehillä, jotta englantilaisten ja ranskalaisten liikkuessa suurin voimin räjäyttäisimme ja tuhoaisimme *vakavasti* sitä ja sitä (mitä nimenomaan, on annettava selonteko, ja missä nimenomaan) siltoja, virstaa rautatietä, soiden ylityspaikkoja j.n.e. j.n.e.

Oletteko riittävästi turvanneet Vologdan valkokaartilaisvaaralta? On anteeksiantamatonta, jos osoitatte tässä asiassa heikkoutta tai leväperäisyyttä.

Terveiset!

Lenin

Lähetetty Vologdaan

Julkaistu ensi kerran v. 1927

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

170

SÄHKE V ARMEIJAN ESIKUNNALLE

Svijazhsk
5. armeijan esikunta

Kiitän. Parantuminen sujuu erinomaisesti [318]. Olen varma, että Kasaanin tshekkien ja valkokaartilaisten samoin kuin heitä kannattavien verenimijäkulakkien lannistaminen suoritetaan esimerkillisen säälimättömästi.

Parhaat terveiset. *Lenin*

Kirjoitettu syyskuun 7 pnä 1918

Julkaistu ensi kerran elokuun 30 pnä 1928 „Pravda" lehden 201. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

171

SÄHKE A. V. LUNATSHARSKILLE

18. IX. 1918.

Pietari
Kansankomissaari Lunatsharski
Kopio Moskova, Ostozhenka, 53
Pokrovskille

Kuulin tänään Vinogradovin selostuksen rintakuvista ja muistopatsaista, olen kuohuksissani sydänjuuria myöten; kuukausimääriin ei ole tehty mitään; ei ainoatakaan rintakuvaa tähän mennessä, Radishtshevin rintakuvan katoaminen on komedia. Ei ole ulkoilmaan asetettavaa Marxin rintakuvaa, ei ole tehty mitään muistokirjoituspropagandan järjestämiseksi kaduilla. Annan muistutuksen rikollisesta ja huolimattomasta suhtautumisesta, vaadin lähettämään minulle kaikkien vastuunalaisten henkilöiden nimet heidän antamisekseen oikeuteen. Häpeä sabotaasinharjoittajille ja nahjustelijoille [319].

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1933

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

172

TOVEREILLE MOSKOVAN-KIEVIN-VORONEZHIN RAUTATIEN TYÖNTEKIJÖILLE

Kaikesta sydämestä kiitän tervehdyksistä ja hyvistä toivotuksista ja toivotan puolestani kaikkinaista menestystä sosialistisessa rakennustyössä. Rautateiden työläisten ja toimihenkilöiden proletaarisen joukon on voitettava paitsi sabotaasiluontoiset myös syndikalistiset pyrkimykset ja aikeet, ja olen varma, että se voittaa ne.

Kommunistisin terveisin *V. Uljanov (Lenin)*

Moskova. 20. IX. 1918.

Julkaistu v. 1918

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

173

V. V. VOROVSKILLE

20. IX. 1918.

Hyvä toveri!

Tämänpäiväinen „Pravda" on julkaissut otteita Kautskyn bolshevisminvastaisesta kirjoituksesta (lehdestä „Sozialistische Auslandspolitik" *).

Kautskyn häpeällinen jaarittelu, lapsekas lepertely ja mitä lattein opportunismi herättävät kysymyksen: miksi me emme tee mitään taistellaksemme Kautskyn harjoittamaa marxilaisuuden *teoreettista* madaltamista vastaan?

Voidaanko sietää, että yksinpä sellaisetkin henkilöt kuin Mehring ja Zetkin sanoutuvat irti Kautskysta enemmän „moraalisesti" (mikäli niin voidaan sanoa) kuin *teoreettisesti?* Kautsky nähkääs ei ole keksinyt mitään parempaa kuin ryhtyä kirjoittelemaan nyt bolshevikkeja vastaan.

Onko tämä perustelua? Kuinka voidaankaan näin heikentää omaa asemaa? Sehän merkitsee vain aseiden antamista Kautskyn käsiin!!

Ja tämä sensijaan, että kirjoitettaisiin:

Kautsky ei ole *ollenkaan* ymmärtänyt, vaan on vääristellyt täysin opportunistisesti

sekä Marxin oppia valtiosta
että „ „ proletariaatin *diktatuurista*
„ „ porvarillisesta demokratiasta
„ „ parlamentarismista
„ „ Kommuunin tehtävistä ja merkityksestä j.n.e.

Olisi ryhdyttävä seuraaviin toimenpiteisiin:

1) puhuttava seikkaperäisesti vasemmistolaisten (spartakistien ja muiden) kanssa, saatava heidät esittämään

* — „Sosialistinen Ulkopolitiikka". *Toim.*

lehdissä *periaatteellinen, teoreettinen* lausunto, että kysymyksessä diktatuurista Kautsky tarjoilee latteaa bernsteiniläisyyttä eikä marxilaisuutta;

2) julkaistava mitä pikimmin saksaksi minun „Valtio ja vallankumous" [320];

3) varustettava se vaikka *kustantajan* alkulauseella tähän tapaan:

„Kustantaja pitää tämän kirjasen julkaisemista erikoisen ajankohtaisena juuri tällä hetkellä, koska nimenomaan näissä kysymyksissä esiintyy marxilaisuuden täydellistä vääristelyä Kautskyn viimeisissä tuotteissa, joissa proletariaatin diktatuurin näkökanta korvataan lattealla sosialiliberalismilla Bernsteinin ja muiden opportunistien hengessä."

4) Jollei kirjasta voida julkaista nopeasti, on julkaistava (vasemmistolaisissa) *lehdissä* „kustantajan alkulauseen" kaltainen lyhyt kirjoitus.

Pyytäisin hartaasti lähettämään (varta vasten minulle) Kautskyn kirjasen (bolshevikeista, diktatuurista y.m.s.), heti kun se ilmestyy,—

— sitten keräämään minulle *kaikki* Kautskyn kirjoitukset bolshevikeista („Demokratia ja diktatuuri", vuoden 1917 loppu tai vuoden 1918 alku; sitten artikkeli „Soz. Auslandspolitikista", elok. 1918) *ja muut kirjoitukset, mikäli niitä on ollut.*

Parhaat terveiset!

Lenin

Lähetetty Tukholmaan

Julkaistu ensi kerran tammikuun 21 pnä 1925 „Pravda" lehden 17. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

174

J. M. SVERDLOVILLE

1. X. 1918.

Tov. Sverdlov

Asiat Saksassa ovat siinä määrin „nopeutuneet", että mekään emme saa jäädä jälkeen. Tänään olemme jo jäljessä.

Pitää kutsua *huomenna* koolle

Toimeenpanevan Keskuskomitean
Moskovan Neuvoston
Piirineuvostojen
Ammattiliittojen ynnä muiden ynnä muiden yhdistetty kokous.

On pidettävä useita selostuksia *vallankumouksen alkamisesta Saksassa.*

(*Meidän* taktiikkamme saksalaista imperialismia vastaan käytävässä taistelussa on perinyt voiton. J.n.e.)

Pitää hyväksyä päätöslauselma

Kansainvälinen vallankumous on *viikon aikana* lähestynyt siinä määrin, että se pitää ottaa huomioon *lähipäivien* tapahtumana.

Ei mitään liittoja Vilhelmin hallituksen enempää kuin Vilhelm II+Ebertin ja muiden lurjusten hallituksen kanssa.

Mutta Saksan työväenjoukoille, Saksan miljoonille työtätekeville, kun ne ovat alkaneet suuttumuksen hengessä (toistaiseksi *vain* hengessä),

me alamme valmistella

veljesliittoa, **viljaa,** sotilaallista apua.

Olemme kaikki valmiit kuolemaan auttaaksemme Saksan työläisiä viemään eteenpäin Saksassa alkanutta vallankumousta.

Johtopäätös: 1) kymmenen kertaa enemmän ponnistuksia viljan hankkimiseksi (*kaikki* varastot puhdistettava, sekä meitä *että saksalaisia* työläisiä *varten*).
2) kymmenen kertaa enemmän *kirjoittautumisia* sotaväkeen.
Meillä pitää olla *kevääseen mennessä* 3-miljoonainen armeija auttaaksemme kansainvälistä työväenvallankumousta.

Tämä päätöslauselma on keskiviikkoyönä sähkötettävä ympäri maailmaa.

Määrätkää kokous keskiviikoksi klo 2. Aloitamme *4:ltä*, minulle antakaa puheenvuoro 1/4 tunnin puhetta varten, ajan sinne ja palaan heti takaisin [321]. Huomisaamuna lähettäkää auto hakemaan minua (mutta puhelimessa sanokaa ainoastaan: *suostumme*).

Terveiset! *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1933

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

175

MOSKOVAN TYÖLÄISTEN JA PUNA-ARMEIJALAISTEN EDUSTAJAIN NEUVOSTON PUHEMIEHISTÖLLE

Hyvät toverit! Sain kirjelmänne n:o 24962 sekä otteen 7. X päivätystä Puhemiehistön päätöksestä [322].

Minun täytyy rehellisesti sanoa, että kyseinen päätös on siinä määrin *poliittisesti* lyhytnäköinen ja niin typerä, että aivan kuvottaa. „...Puhemiehistön on pakko kieltäytyä kaikesta vastuusta..." Siten tekevät oikulliset herrasneidit eivätkä aikuiset poliitikot. Te ette pääse vastuusta, vaan lisäätte sitä kolmin kerroin.

Jollei Kansanvalistuskomissariaatti vastaa Teille eikä täytä velvollisuuttaan Teitä kohtaan, niin Teidän täytyy *valittaa* ja tehdä se asiakirjoihin nojautuen. Ettehän ole lapsia, ettette ymmärtäisi tätä.

Koska olette valittaneet? Missä on jäljennös? Missä asiakirjat ja todisteet?

Koko puhemiehistö ja myös Vinogradov pitäisi mielestäni panna viikoksi vankilaan toimettomuudesta.

Jos Kansanvalistuskomissariaatti „ei anna rintakuvia" (milloin olette vaatineet? keneltä? missä on jäljennös ja asiakirja? koska olette valittaneet?), Teidän olisi pitänyt *puolustaa oikeuttanne*. Mutta „vastuusta kieltäytyminen" on oikullisten herrasneitien ja typerien venäläisten intellektuellien tapaista.

Suokaa anteeksi, että lausun avoimesti ajatukseni, ja ottakaa vastaan kommunistinen tervehdys vallankäytön laiminlyönnin vuoksi Teille vankilaojennusta toivovalta ja syvästi suututtamaltanne

Leniniltä

12. X. 1918.

Julkaistu ensi kerran v. 1933

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

176

SÄHKE SAMARAN VALTAUKSEN JOHDOSTA

Samara on vallattu. Volga on vapaa. Olisi rikollista jättää käyttämättä ne harvalukuiset päivät, jotka ovat jäljellä purjehduskauden päättymiseen. On jännitettävä kaikki voimat, jotta Volgan yläjuoksulle saataisiin kuljetettua mahdollisimman paljon öljy- ja elintarvikerahtia. Tämän tehtävän täyttäminen ei ole mahdollista ilman kaikkien toimenpiteiden mitä tiukinta keskitystä ja keskuksen määräysten täsmällistä täyttämistä eri paikkakunnilla. Edelläesitetyn huomioonottaen *Kansankomissaarien Neuvosto* päättää ja määrää tinkimättä täytettäväksi:

1) Kaikki eri järjestöjen haltuunsaottamat vesikuljetus- ja liikennevälineet on viipymättä palautettava *Vesiliikenteen päähallinnon* ja *Öljyteollisuuden pääkomitean* haltuun omistussuhteita vastaavasti. (Tämä toimenpide ei koske Volgan sotalaivueeseen jo kuuluvia laivoja ja muita vesikuljetusvälineitä.)

2) Eri järjestöille, laitoksille ja henkilöille aikaisemmin myönnetty oikeus laivojen ja muiden vesikuljetusvälineiden pakko-ottoon Volgalla kumotaan. Sotilaallisiin tarkoituksiin tarvittavien vesikuljetusvälineiden pakko-otto voi tästä lähtien tapahtua ainoastaan Tasavallan vallankumouksellisen sotaneuvoston kussakin tapauksessa antamalla erikoisluvalla.

3) Kaikki rintamien komentajat, Erikoiskomissiot ja Neuvostot velvoitetaan ryhtymään viipymättä mitä tiukimpiin toimenpiteisiin esteettömän laivakulun turvaamiseksi sekä lastien suojelemiseksi kaikenlaisilta kaappauksilta ja viivytyksiltä matkan varrella.

4) Volgan koko tankkilaivaston ja kaikkien Volgalla olevien öljylastien käytöstä määrää yksinomaan Öljyteollisuuden pääkomitea. (Sähkeosoite: *Glavkoneft*, Moskova.) Kaikki viranomaiset, mukaanluettuina myös sotilaalliset

sekä rintamien komentajat, velvoitetaan tinkimättä täyttämään kaikki öljynkuljetuksia koskevat *Öljyteollisuuden pääkomitean* ja aluksia koskevat *Vesiliikenteen päähallinnon* määräykset.

5) Välitön määräysvalta öljynkuljetuksiin nähden koko Volgalla annetaan *Öljyteollisuuden pääkomitean kollegion jäsenen* toveri *Tarvidin* tehtäväksi; kaikki hänen samoin kuin hänen asiamiestensä antamat öljyä koskevat määräykset ovat ehdottoman sitovia kaikille viranomaisille.

6) Kaikki tähän saakka annetut päätökset öljyn pakkootoista, kuljetuskielloista y.m.s. jäävät voimaan vain sikäli kuin ne eivät ole ristiriidassa *Öljyteollisuuden pääkomitean* määräysten kanssa.

7) Vahvistaessaan edelläesitetyn mitä tiukimmin *Kansankomissaarien Neuvosto* on päättänyt, että kaikki tämän asetuksen rikkojat heidän asemastaan ja puoluekannastaan riippumatta saatetaan vastaamaan vallankumoukselliseen sotaoikeuden edessä. *Öljyteollisuuden pääkomitean, Vesiliikenteen päähallinnon ja Elintarvikekomissariaatin* paikalliset asiamiehet velvoitetaan esittämään Moskovaan kiireellinen tiedotus kaikista keskusten suunnitelmallista työtä häiritsevistä paikallisviranomaisten toimenpiteistä. Edesvastuuseen saattamista ja tuomioiden täytäntöönpanoa varten tullaan viipymättä lähettämään Erikoiskomissioita.

8) Tämä *Kansankomissaarien Neuvoston* päätös on saatettava kaikkien toimeenpanevien elinten ja paikallisten viranomaisten tietoon.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja *Lenin*

Julkaistu lokakuun 13 pnä 1918
„Izvestija VTsIK" lehden 223. numerossa

Julkaistaan
sanomalehden tekstin
mukaan

177

SPARTACUS-GRUPPEN JÄSENILLE

18. X. 1918.

Arvoisat toverit! Tänään saapui tieto, että Spartacus-Gruppe on yhdessä Bremenin vasemmistoradikaalisen ryhmän kanssa ryhtynyt mitä tarmokkaimpiin toimiin edesauttaakseen työläis- ja sotilasneuvostojen muodostamista kaikkialle Saksaan. Käytän tätä tilaisuutta lähettääkseni parhaimmat toivotuksemme Saksan vallankumouksellisille sosialidemokraateille-internationalisteille. Mitä vaikeimmissa oloissa järjestelmällistä vallankumouksellista propagandaa harjoittanut saksalainen Spartacus-Gruppe on toiminnallaan todella pelastanut Saksan sosialistisen liikkeen ja Saksan proletariaatin kunnian. Nyt koittaa ratkaiseva hetki: nopeasti kypsyvä Saksan vallankumous kutsuu Spartacus-Gruppea mitä tärkeimpiin tehtäviin, ja me kaikki luotamme lujasti, että Saksan sosialistinen proletaarinen tasavalta on pian antava ratkaisevan iskun maailman imperialismille.

Toivon, että luopio Kautskyn kirja proletariaatin diktatuuria vastaan koituu sekin määrätyksi hyödyksi [323]. Se mitä Spartacus-Gruppe on aina sanonut kautskylaisia vastaan, todennetaan oikeaksi ja joukot vapautuvat nopeammin herra Kautskyn ja kumpp. turmiollisesta vaikutuksesta.

Parhain terveisin ja vankkumattomin toivein, että lähiaikoina saadaan tervehtiä proletaarisen vallankumouksen voittoa Saksassa

Teidän *N. Lenin*

Lähetetty Berliiniin

Julkaistu ensi kerran v. 1929 saksan kielellä

Venäjän kielellä julkaistu ensi kerran marraskuun 7 pnä 1930 „Pravda" lehden 308. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan Venäjännös saksan kielestä

178

SÄHKE YLIPÄÄLLIKÖLLE

20. X. 1918.

Arzamas
Vatsetis

Olemme hyvin ihmeissämme ja huolissamme Izhevskin ja Votkinskin valtaamisen viivästymisestä [324]. Pyydämme ryhtymään mitä tarmokkaimpiin toimiin asian jouduttamiseksi. Sähköttäkää, mitä nimenomaisesti on tehty.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*
TpKK:n puheenjohtaja *Sverdlov*

Julkaistu ensi kerran v. 1934

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

179

PUHELINSANOMA VSFNT:n EDUSTAJALLE BERLIINIIN

Berliini
Venäjän lähettiläs Joffe

Esittäkää viipymättä Karl Liebknechtille lämpimin tervehdyksemme. Saksan vallankumouksellisten työläisten edustajan vapautuminen vankilasta on uuden aikakauden enne, se ennustaa voittoisan sosialismin aikakautta, joka on nyt alkamassa sekä Saksalle että koko maailmalle [325].

Venäjän kommunistisen (bolshevikkien) puolueen Keskuskomitean puolesta

Lenin Sverdlov Stalin

Kirjoitettu lokakuun 23 pnä 1918

Julkaistu lokakuun 25 pnä 1918 „Izvestija VTsIK" lehden 233. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

180

SÄHKE ORELIN JA KURSKIN KUVERNEMENTTIEN TOIMEENPANEVILLE KOMITEOILLE JA PUOLUEEN KUVERNEMENTTIKOMITEOILLE

9. XI. 1918.

Salainen

Kiireellisesti ennen kaikkia muita
2 osoitetta
Orel. Kuvern. tpk ja kommunistien Kuvernementtikomitea
Kursk. Kuvern. tpk ja kommunistien Kuvernementtikomitea

Kielistä on juuri saatu kansainväliselle proletariaatille osoitettu radiosanoma, jossa ilmoitetaan vallan Saksassa siirtyneen työläisille ja sotilaille.

Kyseinen radiosanoma on Kielin Merimiesedustajien neuvoston allekirjoittama.

Lisäksi saksalaiset sotilaat ovat vanginneet rintamalla Vilhelmin rauhanneuvottelukunnan ja ryhtyneet itse rauhanneuvotteluihin välittömästi ranskalaisten sotilaiden kanssa.

Vilhelm on luopunut kruunusta.

On jännitettävä kaikki voimat, jotta tieto tästä saataisiin mahdollisimman nopeasti Ukrainassa oleville saksalaisille sotilaille ja neuvottaisiin heitä iskemään krasnovilaisjoukkoja, koska silloin voisimme yhdessä vallata kymmeniä miljoonia puutia viljaa Saksan työläisille ja torjuisimme hyökkäävät englantilaiset, jotka lähestyvät nyt eskaadereineen Novorossiiskia.

Sähköttäkää tämän saamisesta ja täyttämisestä.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1938

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

181

SÄHKE VKP(b):n UNETSHAN JÄRJESTÖN PUHEENJOHTAJALLE

13. XI. 1918.

Unetsha

Unetshan VKP:n puheenjohtaja Ivanov

Kiitän kaikkia tervehdyksestä. Olen erikoisen liikuttunut Saksan vallankumouksellisten sotilaiden tervehdyksestä. Nyt on tavattoman tähdellistä, että Saksan vallankumouksselliset sotilaat alkavat viipymättä osallistua tehokkaasti Ukrainan vapauttamiseen. Sitä varten on välttämätöntä ensiksikin vangita valkokaartilaiset ja ukrainalaiset vallanpitäjät, toiseksi lähettää Saksan vallankumouksellisten joukko-osastojen edustajia kaikkiin Ukrainassa oleviin saksalaisiin sotilasyksikköihin, jotta saataisiin aikaan niiden nopea ja yhteinen toiminta Ukrainan vapauttamiseksi. Aika ei odota. Ei saa hukata tuntiakaan. Sähköttäkää heti, hyväksyvätkö Saksan vallankumoukselliset sotilaat tämän ehdotuksen.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Kiireellinen.
Ennen kaikkia muita.
Ilmoitettava minulle mihin aikaan Unetsha **on vastaanottanut.**

Julkaistu ensi kerran v. 1937

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

182

SÄHKE
PUOLUEEN ORELIN KUVERNEMENTTIKOMITEALLE

13. XI. 1918.

Orel

Ven. Kom. bolshevikkien Puolueen Kuvernementtikomitea ukrainalaisia varten

Sain juuri Unetshasta tervehdyksen Saksan vallankumouksellisilta sotilailta. Pidän erittäin tärkeänä, että tiedotatte siitä sähkeellä kaikille Ukrainan rajaseutupaikkakunnille ja esittäen minun nimissäni kiitokset Saksan vallankumouksellisten sotilaiden tervehdyksestä käännytte heidän puoleensa pyynnöin, että he auttaisivat nopein ja päättävin toimin vapauttamaan Ukrainan. Saattakoot Saksan vallankumoukselliset sotilaat Saksassa aloittamansa maineikkaan vallankumouksen päätökseen vangitsemalla Ukrainassa valkokaartilaiset ja vapauttamalla Ukrainan.

Eläköön vallankumoukselliset saksalaiset sotilaat Ukrainassa!

Eläköön Saksan neuvostotasavallan ja Ukrainan neuvostotasavallan veljesliitto!

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1942

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

183

PUHELINSANOMA YLIPÄÄLLIKÖLLE

Serpuhov
Ylipäällikkö Vatsetis

Puolustusneuvosto tiedustelee:

1) Onko totta, että Balashovin seudulla pari viikkoa sitten käydyissä taisteluissa joukkomme luovuttivat kahden kolmen päivän aikana vastustajalle 25—30 tykkiä, ja jos se on totta, mitä olette tehnyt syyllisten saattamiseksi edesvastuuseen ja moisten ilmiöiden ehkäisemiseksi?

2) Onko totta, että Te olette kaksi viikkoa sitten antanut käskyn vallata Orenburg, ja jos se on totta, miksi käskyä ei täytetä?

3) Mitä on tehty Keskuksesta pikaista apua pyytävien joukkojemme aseman lujittamiseksi Permin seudulla?

Puolustusneuvosto odottaa Teiltä vastausta näihin kysymyksiin.

Puolustusneuvoston puheenjohtaja
23. XII. *V. Uljanov (Lenin)*

Kirjoitettu joulukuun 23 pnä 1918

Julkaistu ensi kerran helmikuun 23 pnä 1927 „Pravda" lehden 44. numerossa

Julkaistaan V. I. Leninin allekirjoittaman alkuperäiskappaleen mukaan

184

SÄHKE
POHJOISEN ALUEEN KOMMUUNIEN NEUVOSTOLLE

Saapuvat tiedot kertovat, että vastoin marraskuun 21 päivän dekreettiä [326] osuusliikkeitä kansallistetaan, suljetaan, niiden tavaroita takavarikoidaan eikä auteta niitä elvyttämään laillista toimintaansa. Kaikki, jotka aiheuttavat häiriöitä varustelupalvelussa, sekoittavat Neuvostotasavallan selustan organisaatiota. Täten määrätään, että yritykset rikkoa ja kiertää marraskuun 21 päivän dekreettiä on viipymättä lopetettava, suljetut ja kansallistetut osuusliikkeet on avattava uudelleen, annettava tavarat niille takaisin, liitettävä osuusliikkeet välttämättä neuvostomyymäläin rinnalla jakeluverkostoon. On kaikin tavoin käytettävä osuusliikkeiden koneistoa hankintojen ja jakelun alalla sekä vedettävä osuusliikkeiden edustajia mukaan elintarvikealan elinten osuustoimintavaliokuntiin. Dekreetin rikkomisesta ja kiertämisestä seuraa rangaistus. Tämä sähke on saatettava Pohjoisen alueen kaikkien toimeenpanevien komiteain ja elintarvikealan elinten tiedoksi ja noudatettavaksi. Se on julkaistava paikallisissa lehdissä.

Puolustusneuvoston puheenjohtaja *Uljanov (Lenin)*

Julkaistu joulukuun 27 pnä 1918
„Petrogradskaja Pravda" lehden
285. numerossa

Julkaistaan
sanomalehden tekstin
mukaan

1919

185

SÄHKE TASAVALLAN VALLANKUMOUKSELLISEN SOTANEUVOSTON PUHEENJOHTAJALLE

Kiireellinen

Kursk, Tasavallan Vallank. Sotaneuvoston puheenjohtajan olinpaikkaan Trotskille

Kaukasian rintaman esikuntapäällikön operatiivisesta tiedotuksesta n:o 4873 ilmenee, että krasnovilaiset ovat vallanneet Raigorodin Volgan rannalla Sareptasta etelään, uhaten ensiksikin sotilaallisia kuljetuksiamme Vladimirovkasta Tsaritsyniin ja toiseksi uhaten katkaista Astrakanin—Saratovin linjan. Pyydän ryhtymään toimenpiteisiin. Samasta operatiivisesta tiedotuksesta näkyy, että Englannin laivasto on neljän aluksen voimin tulittanut Astrakanin eteläpuolella Staroteretshnajaa, sytyttänyt tuleen kaksi meidän proomuamme ja sitten poistunut vahingoittumattomana merelle kaapattuaan meikäläisen sairaala-aluksen „Aleskerin" lääkintähenkilöstöineen. Missä on meidän laivastomme ja mitä se tekee?

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu tammikuun 2 tai 3 pnä 1919

Julkaistu ensi kerran tammikuun 21 pnä 1937 „Pravda" lehden 21. numerossa

Julkaistaan V. I. Leninin allekirjoittaman alkuperäiskappaleen mukaan

186

SÄHKE ETELÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

Sokolnikov

Olen erittäin huolestunut Donetsin laakiolle ja Rostoviin kohdistuvien operaatioiden hidastumisen johdosta. Nopeuttaminen on välttämätöntä, mutta luonnollisesti vain merkittävin voimin. Laatikaa käytännölliset ohjeet sitä varten, ja me ajamme ne lävitse KK:ssa ukrainalaisia varten samoin kuin meikäläisiäkin varten. On siivottomuuden huippu, että kasakkakapinan tukahduttaminen on pitkittynyt [327]. Vastatkaa yksityiskohtaisemmin.

Lenin

Kirjoitettu huhtikuun 20 pnä 1919
Julkaistu ensi kerran v. 1934

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

187

SÄHKE UKRAINAN RINTAMAN KOMENTAJALLE

Kiev Antonov,
Kopiot *Podvoiskille ja Rakovskille*

Sokolnikov sähköttää minulle Denikinin käyttäneen Donetsin laakiolla oivallisesti hyväkseen taukoa, lujittautuneen ja keränneen vereksempiä voimia kuin meidän. Vaara on suunnaton. Ukrainan on tunnustettava Donetsin rintama ehdottomasti tärkeimmäksi rintamaksi Ukrainassa ja täytettävä hinnalla millä hyvänsä viipymättä ylipäällikön määräys tuntuvien vahvistusjoukkojen lähettämisestä lohkolle Donetsin laakio — Mariupol. Podvoiskin aineistoista havaitsen, että Ukrainassa on Odessaa lukuunottamattakin runsaasti sotatarvikkeita, niitä ei pidä kasata, vaan pitää viipymättä aseistaa Donetsin työläisiä ja muodostaa uusia joukko-osastoja Taganrogin ja Rostovin valtaamiseksi. Oletteko kutsuneet palvelukseen kaikki upseerit Ukrainassa? On hinnalla millä hyvänsä lisättävä nopeasti ja huomattavasti voimia Denikiniä vastaan. Sähköttäkää yksityiskohtaisemmin ja pakottakaa shiffraajat työskentelemään huolellisemmin, jotta saisimme selvän kaikesta.

Lenin

22. IV. 1919.

Julkaistu ensi kerran v. 1929

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

188

SÄHKE
ASTRAKANIN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

24. IV. 1919.

Sotilaallinen
ennen muita
Astrakan
Mehanoshin

Kovin kummallista, että lähettelette vain kerskailevia sähkeitä tulevista voitoista. Harkitkaa viipymättä:

ensiksi — eikö Petrovskin valtausta voitaisi kiirehtiä, jotta Groznyista saataisiin öljyä;

toiseksi — eikö Uralin suuta ja Gurjevia voitaisi vallata öljyn hankkimiseksi sieltä, öljyntarve on huutava.

Suunnatkaa kaikki pyrkimykset öljyn pikaiseen saantiin ja sähköttäkää yksityiskohtaisesti.

Lenin

Julkaistu ensi kerran v. 1930

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

189

SÄHKE
UKRAINAN NEUVOSTOHALLITUKSELLE

Kiev

On välttämättä autettava meitä kaikin voimin ja mitä pikimmin lyömään lopullisesti kasakat ja valtaamaan Rostov, vaikkapa heikentämällä tilapäisesti voimia Ukrainan länsiosissa, sillä muuten uhkaa tuho.

Lenin

Kirjoitettu huhtikuun 24 pnä 1919
Julkaistu ensi kerran v. 1934

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

190

SÄHKE
YLIPÄÄLLIKÖLLE JA LÄNSIRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

Serpuhov Ylipäällikkö
Länsirintaman Vallank. Sotaneuvosto

Vilnon menetyksen jälkeen Entente on käynyt entistä röyhkeämmäksi. Tarvitaan äärimmäistä nopeutta Vilnon palauttamiseksi mitä pikimmin, etteivät valkoiset voisi tuoda lisää voimia ja lujittaa asemiaan. Jouduttakaa saapuvien vahvennusjoukkojen etenemistä ja toimikaa tarmokkaammin. Kenttäesikunnan on terästettävä kaikkinaisesti valppauttaan tällä suunnalla suoritettavan operaation suhteen.

Puolustusneuvoston puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu huhtikuun 24 pnä 1919
Julkaistu ensi kerran v. 1942

Julkaistaan
V. I. Leninin allekirjoittaman alkuperäiskappaleen mukaan

191

SÄHKE
UKRAINAN RINTAMAN KOMENTAJALLE

Kiev Antonov
Kopio Rakovskille, Podvoiskille ja Kameneville

Olen saanut salakielisanoman sekä myös ehdotuksenne Etelärintaman ja Ukrainan rintaman jakamisesta. Edellisestä kiitän, jälkimmäisestä moitin pitäen sitä erillistymispelinä. Ukrainalaisjoukot pitää välttämättä siirtää heti ja keinolla millä hyvänsä Taganrogin valloittamiseksi. Sähköttäkää.

Lenin

Kirjoitettu huhtikuun 25 pnä 1919
Julkaistu ensi kerran v. 1942

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

192

„PRAVDAN" TOIMITUKSELLE

Julkaiskaa tämä ja liittäkää mukaan seikkaperäinen ja tyyni erittely, todistakaa *yksityiskohtaisesti*, että *tuollainen* eserrien horjahtelu kulakkien ja Venäjästä eroamisen suuntaan, s.o. voimien *pirstomisen* suuntaan Koltshakin ja Denikinin uhatessa, johtaa *objektiivisesti* porvariston ja Koltshakin *auttamiseen*[328].

25. IV. *Lenin*

Kirjoitettu huhtikuun 25 pnä 1919

Julkaistu ensi kerran v. 1945 XXXV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

193

UKRAINAN 2. NEUVOSTOARMEIJAN ESIKUNNALLE JA KAIKILLE TÄHÄN ARMEIJAAN KUULUVILLE TOVEREILLE

2. V. 1919.

Esitän Ukrainan Toisessa Neuvostoarmeijassa palveleville tovereille syvimmän kiitokseni ja tunnustukseni lahjaksi lähetetyn hyökkäysvaunun [329] johdosta.

Tämä lahja on kallis meille kaikille, kallis Venäjän työläisille ja talonpojille ukrainalaisveljien sankaruuden osoituksena, se on kallis myös siksi, että se osoittaa niin vahvalta näyttäneen Ententen romahtaneen täydellisesti.

Parhaat terveiset ja sydämellisimmät menestyksen toivotukset Ukrainan työläisille ja talonpojille sekä Ukrainan Punaiselle Armeijalle.

Puolustusneuvoston puheenjohtaja *V. Uljanov (Lenin)*

Julkaistu ensi kerran v. 1926

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

194

SÄHKE
UKRAINAN NEUVOSTOHALLITUKSELLE

5. V. 1919.

Kiev Rakovski,
Antonov, Podvoiski

Teiltä ei ole tähän mennessä saatu vielä ainoatakaan täsmällistä, asiallista vastausta, mitä joukko-osastoja on lähetetty Donetsin laakiolle, montako kivääriä, sapelia, tykkiä, millä asemalla ovat etumaiset sotilasjunat. Luganskin valtaaminen osoittaa, että oikeassa ovat ne, jotka syyttävät teitä erillistymispelistä ja siitä, että pyritte Romaniaan. Käsittäkää, että olette syypää katastrofiin, jos myöhästytte vakavan avun antamisessa Donetsin laakiolle.

Lenin

Pyydän palauttamaan minulle merkinnöin: lähetetty salakielisanomana kello...

Kiireellinen.

5. V. *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1934

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

195

SÄHKE ETELÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

6. V. 1919.

Kozlov
Etelärintaman Vallank. Sotaneuvosto
Sokolnikov ja Kolegajev

Viivyttely kapinan kukistamisessa on suorastaan kuohuttavaa. Näin tänään tiedotuksen, että kukistaminen ei edisty. On ryhdyttävä mitä tarmokkaimpiin toimiin ja tehtävä kerta kaikkiaan loppu vitkastelusta. Pitäisikö lähettää vielä lisää Erikoiskomission voimia? Sähköttäkää seikkaperäisesti. Aikailu kapinan suhteen on sietämätöntä.

Lenin

Julkaistu ensi kerran v. 1938

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

196

SÄHKE V ARMEIJAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

12. V. 1919.

Takaatteko, etteivät antamiksenne väitetyt tiedot koltshakilaisten hajaannuksesta ja joukoittaisesta siirtymisestä meidän puolellemme ole liioiteltuja? Jos takaatte, niin millaisiin toimenpiteisiin olette ryhtyneet, ensiksikin hyökkäyksen jouduttamiseksi ja voiton varmistamiseksi, toiseksi sitä varten, että kaikkiin joukko-osastoihin niin Itä- kuin Etelärintamallakin lähetettäisiin Koltshakin petomaisuuksia kokeneita yliloikkareita, jotka kykenevät nostattamaan armeijamme taisteluhenkeä?

Puolustusneuvoston puheenjohtaja *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1942

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

197

SÄHKE PIETARIN PUOLUSTUSKOMITEALLE

Puolustuskomitea Zinovjev Pietari

Päästäkseen selville Pietarissa vallitsevasta tilanteesta Puolustusneuvosto kehottaa vastaamaan tyhjentävästi: mitä silmälläpitäen on päätetty evakuoida eräitä Pietarin ja lähiseudun tehtaita, kuka ja miksi on antanut käskyn laivojen upottamisesta, mobilisoitujen ja tehtaisiin jääneiden työläisten kokonaismäärä, käytetäänkö kaikkia mobilisoituja todella puolustukseen, mistä johtuu komissaarien nimittäminen valtion tehtaille, onko kansalaisten kutsunta suoritettu summamutikassa vai keskusviranomaisten määräyksen mukaisesti. Säilyttäen Pietarissa toistaiseksi poikkeustilan Puolustusneuvosto tekee tiettäväksi, että Pietarin Puolustuskomitean tulee ilmoittaa toimenpiteistään keskusviranomaisille ja saada asian vaatimissa tapauksissa niiden suostumus.

Puolustusneuvoston puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu toukokuun 14 pnä 1919
Julkaistu ensi kerran v. 1941

Julkaistaan sähkelomakkeen tekstin mukaan

198

SÄHKE ETELÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

Kiireellinen

Bogutshar
Etelärintaman Vallank. Sotaneuvoston jäsen
Sokolnikov

Pietariin kohdistuva hyökkäys kymmenkertaistaa vaaran ja tekee kapinan viipymättömän kukistamisen hinnalla millä hyvänsä aivan välttämättömäksi. Sähköttäkää yksityiskohtaisemmin ja useammin, miten asiat luistavat — onko maihinnoussut divisioona ryhtynyt vihdoinkin toimintaan, saapuuko sinne Voronezhista ja Tambovista lähetettyjä kommunisteja, tarvitaanko vielä lisäjoukkoja ja millaisia nimenomaan. Vitkastelu on tavattoman vaarallista.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu toukokuun 19 pnä 1919
Julkaistu ensi kerran v. 1934

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

199

SÄHKE ETELÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

21. V. 1919.

Kozlov
Etelärintaman Vallank. Sotaneuvosto
Kolegajev
Kopio Bogutshar Vallank. Sotaneuvoston jäsenelle
Sokolnikoville
Kopio retkikuntajoukkojen esikunta
Hvesinille ja Beloborodoville

Beloborodovin 20. päivätystä sähkeestä sain tietää hirveitä asioita, että käskyt menevät perille joukko-osastoihin vasta päivien perästä ja että panssariautot ovat ilman polttoainetta. Minä tiukkaan ohjaksia täällä, tiukatkaa te siellä. Tambovin sotilaskomissaari sähkötti lähettäneensä teille Bogutshariin ja Ustmedveditskajaan 669 kommunistia. Ihmettelen, että vaikka teillä on nämä kommunistit plus 2.000 kurssilaista, plus divisioona, te viivyttelette ryhtymästä ratkaiseviin toimiin kapinan kukistamiseksi, mikä on välttämätöntä heti paikalla. Sähköttäkää seikkaperäisesti.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1934

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

200

SÄHKE UKRAINAN KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTOLLE

26. V. 1919.

Toistan pyyntöni, että kahdesti viikossa sähköttäisitte minulle tosiasiallisesta avusta Donetsin laakiolle. Vaadin tämän pyynnön täyttämistä. Älkää laiminlyökö tilaisuutta Grigorjevin voittamiseen, älkää päästäkö pois ainoatakaan Grigorjevia vastaan taistelevista sotamiehistä [330]. Antakaa ja pankaa täytäntöön määräys kaikkien väestön hallussa olevien aseiden luovutuksesta, ampukaa armotta itse paikalla jokainen kiväärinkätkijä. Koko ajankohdan ydinkysymys: nopea voitto Donetsin laakiolla, kaikkien kivääriein kerääminen kylistä, lujan armeijan luominen. Keskittäkää kaikki voimat tähän tehtävään, älkää hellittäkö tarmoanne, mobilisoikaa kaikki työläiset järjestään. Lukekaa tämä sähke kaikille huomatuille bolshevikeille.

Lenin

Lähetetty Kieviin

Julkaistu ensi kerran v. 1933

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

201

SÄHKE ITÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

29. V. 1919.

Simbirsk
Itärintaman Vallank. Sotaneuvosto
Gusev, Lashevitsh, Jurenev

Teidän vaatimuksestanne Kamenev on nimitetty jälleen. Jollemme talveen mennessä valloita Uralia, pidän vallankumouksen perikatoa kiertämättömänä. Jännittäkää kaikki voimat. Sähköttäkää minulle heti salakirjoituksella jokaisesta Kamenevin ja esikunnan välisestä hankauksesta. Pitäkää parempaa huolta täydennyksestä; mobilisoikaa järjestään koko rintamanläheisen alueen väestö; huolehtikaa poliittisesta työstä. Sähköttäkää viikoittain minulle salakirjoituksella tuloksista. Lukekaa tämä sähke kaikille huomatuille kommunisteille ja pietarilaisille työläisille. Tiedottakaa sen saapumisesta. Kiinnittäkää erikoista huomiota orenburgilaiskasakkain mobilisointiin. Te vastaatte siitä, että joukko-osastot eivät ala turmeltua eikä mieliala pääse laskemaan. Älkää viehättykö liiaksi operatiiviseen puoleen.

Lenin

Julkaistu ensi kerran v. 1930

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

202

SÄHKE X ARMEIJAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

30. V. 1919.

Vallank. Sotaneuvosto 10
Jefremov

Valitkaa viipymättä joukko vastuuntuntoisimpia ja tarmokkaimpia Tsaritsynin työntekijöitä, jotka osallistuivat Stalinin määräämien toimenpiteiden suorittamiseen Tsaritsynin puolustuksessa, ja antakaa heidän tehtäväkseen ryhtyä yhtäläisellä tarmolla kaikkien näiden toimenpiteiden täytäntöönpanoon. Sähköttäkää vastaavien nimet.

Puolustusneuvoston puheenjohtaja *Lenin*

Lähetetty Tsaritsyniin

Julkaistu ensi kerran v. 1934

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

203

SÄHKE ITÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

Ennen kaikkia muita. Komissaarin valvottava perillemenoa.

Itärintaman Vallank. Sotaneuvosto

Tilanteen jyrkkä huonontuminen Pietarin edustalla ja läpimurto etelässä pakottavat meidät yhä uudestaan ottamaan joukkoja teidän rintamaltanne. Muuta keinoa ei ole. Teidän on omaksuttava vallankumouksellisempi sotilaallinen työskentelytapa, luovuttava tavanomaisesta. Mobilisoikaa rintamanläheisellä vyöhykkeellä järjestään kaikki 18—45-vuotiaat, antakaa heidän tehtäväkseen vallata lähimmät isot tehtaat, kuten Motoviliha ja Minjar, luvaten kotiuttaa heidät, kun ne on vallattu. Mobilisoikaa 75 prosenttia puolueen ja ammattiliittojen jäsenistä, antakaa kivääri kahta ja kolmea miestä kohti, kehottakaa karkottamaan Koltshak Uralilta. Muuta ulospääsyä ei ole, on ryhdyttävä työskentelemään vallankumouksellisesti. Pohtikaa osittain Kamenevin kanssa, miten tämä voidaan toteuttaa, ja vastatkaa, mihin ryhdytte.

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 9 pnä 1919
Lähetetty Simbirskiin

Julkaistu ensi kerran
tammikuun 21 pnä 1937
„Pravda" lehden 21. numerossa

Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen
mukaan

204

E. SKLJANSKILLE [331]

Tov. Skljanski!

1) On heti määrättävä suoritettavaksi (ja vietävä loppuun) tutkimus, *k u k a* johti Teitä harhaan *pienentelemällä* onnettomuutta. Sehän on *petosta.*

2) On ryhdyttävä *kaikkiin* toimiin ja *valvottava erityisesti,* että kuuden rykmentin siirtäminen Itärintamalta tapahtuisi nopeasti.

Tosiasiassa *Te, tov. Skljanski, olette osoittautunut syypääksi vitkasteluun* [332]*!!*

Vastatkaa minulle, *m i t ä n i m e n o m a i s e s t i o l e t t e t e h n y t* kummankin kohdan suhteen.

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 10 pnä 1919

Julkaistu ensi kerran v. 1945 XXXV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

205

SÄHKE ITÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

Divisioona on pakko ottaa, koska tilanne Pietarin edustalla ja etelässä on huono ja miltei katastrofaalinen. Sille ei voi mitään. Toivokaamme, että Ufan valloituksen huomioonottaen viides armeija voi antaa divisioonan menettämättä Belajaa ja että kymmenkertaistamalla puoluetarmoa me yhdessä teidän kanssanne suoriudumme tehtävästä emmekä anna tilanteen Itärintamalla kehittyä tappioksemme.

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 11 pnä 1919
Lähetetty Simbirskiin

Julkaistu ensi kerran
helmikuun 23 pnä 1933
„Pravda" lehden 53. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

206

SÄHKE X ARMEIJAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

14. VI. 1919.

Tsaritsyn
Vallank. Sotaneuvosto 10

Tsaritsyn on säilytettävä, se on kestänyt jo monta saartoa. Jännittäkää kaikki voimat, tiedottakaa yksityiskohtaisemmin, useammin, me ryhdymme toimenpiteisiin. Jouduttakaa tarpeettoman arvokkaan omaisuuden poiskuljetusta. Mobilisoikaa järjestään kaikki. Älkää heikentäkö poliittista työtä. Huolehtikaa yhteydestä meihin.

Lenin

Julkaistu ensi kerran helmikuun 23 pnä. 1938 „Pravda" lehden 53. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

207

SÄHKE ETELÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE [333]

14. VI. 1919.

Kozlov
Etelärintaman Vallank. Sotaneuvosto

Oletteko ryhtyneet kaikkiin toimiin Tsaritsynin tukemiseksi? Sieltä pyydetään 15.000 jalka- ja 4.000 ratsumiestä. Tsaritsyn on säilytettävä. Ilmoittakaa, mitä on tehty ja tehdään.

Lenin

Julkaistu ensi kerran v. 1942

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

208

SÄHKE M. V. FRUNZELLE

16. VI. 1919.

Ennen kaikkia muita

Samara ja edelleen Eteläryhmän esikunnan olinpaikkaan
Eteläryhmän komentaja Frunze-Mihailov

Pyydän välittämään lämpimän tervehdykseni uralilaisille tovereille, piiritetyn Uralskin viisikymmenpäiväisen puolustuksen sankareille, ja pyynnön pysyä lujina, kestää vielä muutamia viikkoja. Uralskin sankarillinen puolustus on päättyvä menestyksellisesti [334].

Puolustusneuvoston puheenjohtaja *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1927

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

209

SÄHKE RINTAMANLÄHEISTEN ALUEIDEN TOIMEENPANEVILLE KOMITEOILLE

16. VI. 1919.

Voronezh Kuvern. tpk
Novohopersk Voronezhin kuvern. Ujestin tpk
Borisoglebsk Tambovin kuvern. Ujestin tpk
Balashov Saratovin kuvern. Ujestin tpk
Atkarsk Saratovin kuvern. Ujestin tpk
Kamyshin Saratovin kuvern. Ujestin tpk
Tambov Kuvern. tpk
Saratov Kuvern. tpk

Ryhtykää viipymättä kaikkiin toimenpiteisiin koko työkykyisen väestön ja hevosajoneuvojen määräämiseksi pakollisiin töihin lujittamaan sotilaallisten kenttälinnoitusyksikköjen rakentamia asemia. Jokaiselle lohkolle nimettävä yksi tpk:n jäsen, joka vastaa henkilökohtaisesti työmääräysten täyttämisestä. Sotilasvastuullisesti sähköttäkää heti toimeenpanosta. Mainitkaa kaikkien vastaaviksi nimettyjen tp-komiteoiden jäsenten nimet. Kuvernementtien tpk:t vastaavat viipymättömästä toimeenpanosta.

Puolustusneuvoston puheenjohtaja *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1940

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

210

SÄHKE X ARMEIJAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

18. VI. 1919.

Tsaritsyn
Vallank. Sotaneuvosto 10
Kuvern. tpk:n puheenjohtaja
Kopio Kozlov
Etelärintaman Vallank. Sotaneuvostolle

Olen seurannut ilolla kymmenennen armeijan ja Tsaritsynin proletariaatin sankaruutta Tsaritsynin puolustuksessa. Olen varma, että kestettyään monikuukautisen talvisaarron, punainen Tsaritsyn kestää nytkin kaikki koetukset. Tervehdys punaisen Tsaritsynin puolustajille! Luvatut lisäjoukot ovat tulossa.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Julkaistu kesäkuun 25 pnä 1919 Astrakanissa ilmestyneen „Kommunist" lehden 136. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

211

SÄHKE ITÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

20. VI. 1919.

Simbirsk
Itärintaman Vallank. Sotaneuvosto
Lashevitsh, Jurenev

On viitteitä ensiksikin poliittisten työntekijäin määrän suuresta vähentymisestä Itärintaman armeijoissa heidän siirtyessään paikalliseen neuvostotyöhön vihollisesta vapautetuilla seuduilla; toiseksi — eräiden divisioonien uupumisesta. Tähän on kiinnitettävä mitä vakavinta huomiota. On ehdottomasti kiellettävä poliittisten työntekijäin ja ylipäänsä kaikkien eroaminen armeijasta ennen kuin Ural on vallattu ja heidät korvattu kaksinkertaisella määrällä Uralin työläisiä, ja sitten on hinnalla millä hyvänsä *saatava käyntiin* yleinen mobilisointi rintamanläheisellä vyöhykkeellä ja väsyneiden korvaaminen vereksillä voimilla vaikkapa väliaikaisen levähdystauon antamiseksi, sillä *hyökkäystä* Uralille ei saa heikentää, sitä on ehdottomasti voimistettava, joudutettava ja vahvistettava täydennysjoukoilla. *Sähköttäkää, millaisia toimenpiteitä suoritatte. Kiinnittäkää huomiota* kapinaan Samaran seudulla ja Irgizillä [335]. Teidän vaikenemisenne siitä herättää epäilyksiä.

Puolustusneuvoston puheenjohtaja *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1934

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

212

SÄHKE ITÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

1. VII. 1919.

Simbirsk
Itärintaman Vallank. Sotaneuvosto
Kopio 3. armeijan esikunnalle

Onnittelen Permin ja Kungurin vallanneita sankarillisia punaisia joukkoja. Lämmin tervehdys Uralin vapauttajille. Tämä asia on hinnalla millä hyvänsä saatettava nopeasti täydelliseen päätökseen. On aivan välttämätöntä mobilisoida järjestään kaikki Uralin vapautuvien tehtaiden työläiset. Pitää keksiä uusia vallankumouksellisia keinoja näiden työläisten liittämiseksi heti sotaväkeen, jotta voitaisiin järjestää lepoa väsyneille ja päästää etelään. Tiedottakaa sähkeen alkuosa rykmenteille.

Puolustusneuvoston puheenjohtaja *Lenin*

Julkaistu ensi kerran tammikuun 21 pnä 1927 „Pravda" lehden 17. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

213

SÄHKE IV ARMEIJAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE, SARATOVIN KUVERNEMENTIN TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE JA PUOLUEEN KUVERNEMENTTIKOMITEALLE

2. VII. 1919.

Saratov

Vallank. Sotaneuvosto 4:n jäsen Kurajev
Kuvern. tpk:n puheenjohtaja Zenkovitsh
Kuvern.-komitean puheenjohtaja Plaksin

Kaikki huomio varuskunnan puhdistukseen ja selustan lujittamiseen. Hävittäkää armotta valkokaartilaisainekset kaupungista ja maaseudulta. Tarkastakaa henkilökohtaisesti poliittisen työn tila ja järjestys varuskunnassa. Kaikki sotilastyöhön! Pakottakaa kaikki ryhdistymään ja lujittamaan kuria. Sähköttäkää tuloksista. Lujittakaa erikoisesti Rtishtshevoa.

Puolustusneuvoston puheenjohtaja *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1934

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

214

SÄHKE SARATOVIN KUVERNEMENTIN TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE

8. VII. 1919.

Saratov

Sähköttäkää täsmällisemmin, tarpeen vaatiessa salakirjoituksella, millaista käytännöllistä menestystä olette saavuttaneet, onko varuskunnassa tapahtunut käänne. Pitää erikoisosastoin kiertää ja muokata jokainen volosti rintamanläheisellä vyöhykkeellä, organisoida köyhälistöä, syrjäyttää kulakistoa, ottaa sen joukosta panttivankeja, lannistaa vihreät *, passittaa takaisin sotilaskarkurit. Erikoinen huomio Atkarskin ujestiin ja Rtishtshevoon. Odotan seikkaperäistä asiallista vastausta.

Puolustusneuvoston puheenjohtaja *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1930

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — Tässä tarkoitetaan vastavallankumouksellisia joukkioita, joita maahanhyökkääjät ja heidän kätyrinsä muodostivat Punaisen Armeijan selustassa. *Toim.*

215

SÄHKE TULAN METALLITYÖLÄISTEN EDUSTAJAKOKOUKSELLE

Tula: metallityöläisten edustajakokouksen puhemiehistö

Tervehdin koko sydämestäni Tulan metallityöläisten edustajakokouksen päätöstä aseiden valmistuksen y.m. kymmenkertaistamisesta. Pyydän tiedottamaan minulle kuukausittain postitse tai jonkun kävijän matkassa, millaisia tosiasiallisia tuloksia saavutetaan kaikkien päätöstenne täyttämisessä.

Lenin

Kirjoitettu heinäkuun 11 pnä 1919

Julkaistu ensi kerran helmikuun 23 pnä 1933 „Pravda" lehden 53. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

216

SÄHKE ITÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

17. VII. 1919.

Simbirsk
Itärintaman Vallank. Sotaneuvosto

Onnittelen voittojen johdosta [336].

Pitää ryhtyä erikoistoimenpiteisiin: ensiksikin, etteivät Uralin työläiset anastaisi aseita, jotta heissä ei kehittyisi turmiollista partisanismia; toiseksi, ettei siperialainen partisanismi turmelisi sotaväkeämme.

Sähköttäkää mielipiteenne, samoin tiedottakaa, *sujuuko työ uuden rintamankomentajan kanssa sopuisasti* [337], ja seikkaperäisemmin Bashkirian asioista.

Lenin

Julkaistu ensi kerran v. 1942

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

217

A. M. GORKILLE

18. VII. 1919.

Hyvä A. M.!

Tulkaa tänne levähtämään — minä ajan usein pariksi päiväksi maalle, minne voin mainiosti järjestää Teidätkin sekä lyhemmäksi että pitemmäksi aikaa.

Tulkaa todellakin!

Sähköttäkää, *milloin;* järjestämme Teille vaunuosaston, jotta voitte matkustaa mukavammin. Teidän pitää toden totta vaihtaa hiukkasen ilmastoa. Odotan vastausta! [338]

Teidän *Lenin*

Lähetetty Pietariin

Julkaistu ensi kerran maaliskuun 29 pnä 1928 „Pravda" lehden 75. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

218

A. M. GORKILLE

31. VII. 1919.

Hyvä Aleksei Maksimovitsh! Kuta enemmän syvennyn kirjeeseenne, kuta enemmän ajattelen kirjeen johtopäätösten yhteyttä sen sisältöön (ja Teidän kertomaanne tapaamistemme aikana), sitä enemmän päädyn vakaumukseen, että niin tämä kirje ja Teidän johtopäätöksenne kuin myös kaikki vaikutelmanne ovat kerrassaan sairaalloisia.

Pietari on ollut eräs sairaimpia kohtia viime aikoina. Se on ymmärrettävääkin, sillä kaupungin asujaimisto on saanut kestää eniten, työväki on luovuttanut eniten parhaita voimiaan, nälänhätä on ankara, samoin sotilaallinen vaaratilanne. Teidän hermonne eivät selvästikään kestä. Se ei ole ihme. Mutta Te hangoittelette vastaan, kun Teille sanotaan, että pitää muuttaa paikkakuntaa, sillä ei ole lainkaan järkevää antaa repiä hermonsa sairaalloiseen tilaan, se ei ole järkevää edes karkeimpien laskelmien kannalta, puhumattakaan muista näkökohdista.

Samoin kuin puheissanne on kirjeessännekin joukko sairaalloisia elämyksiä, jotka vievät Teidät sairaalloisiin johtopäätöksiin.

Te aloitatte punataudista ja koleerasta; ja heti tulee esille eräänlainen sairaalloinen vihoittelu: „veljeys, tasaarvoisuus". Syntyy, vaikkakin itsetiedottomasti, sen tapainen päätelmä, että kommunismi on syypää saarretun kaupungin puutteeseen, köyhyyteen ja sairauksiin!!

Sitten seuraa joitakin minulle käsittämättömiä kiukkuisia letkauksia roskakirjallisuutta vastaan (millaista? miksi se on yhteydessä Kalininiin?). Ja päätelmä, että „järkevän työväen mitättömät rippeet" muka sanovat tulleensa „petetyiksi" ja joutuneensa „maanjussin vangeiksi".

Tämä on jo kerrassaan nurinkurista. Kalininiako syytetään työläisten pettämisestä maanjussin eduksi? Siltä kuulostaa.

Sen ovat voineet keksiä joko aivan vihreät, tyhmät työläiset, joiden päässä ei ole muuta kuin „vasemmistolaisia" fraaseja, tai hermostuneet, nääntyneet, sairaat ja nälkäiset, tai „aristokratian jäännökset", jotka ovat mestareita vääristelemään kaikkea, mestareita takertumaan jokaiseen pikkuseikkaan purkaakseen raivokasta kiukkuansa Neuvostovaltaa vastaan. Samassa Te mainitsettekin kirjeessänne noista jäännöksistä. Heidän mielialansa vaikuttaa Teihin sairaalloisesti.

Kirjoitatte näkevänne „mitä erilaisimpiin kerroksiin kuuluvia ihmisiä". On eri asia nähdä ja eri asia joutua päivittäin kaikessa elävään kosketukseen. Te joudutte kosketukseen etupäässä noiden „jäännösten" kanssa — ammatistannekin johtuen, se kun pakottaa „ottamaan vastaan" kymmenittäin katkeroituneita porvarillisia intellektuelleja, ja yksinkertaisesti olosuhteiden pakosta.

„Jäännökset" muka „tuntevat Neuvostovaltaa kohtaan jotain sympatian kaltaista", kun taas „työväen enemmistö" antaa keskuudestaan varkaita, mukaan lyöttäytyviä „kommunisteja" y.m.s.! Ja te jopa päädytte „yhteenvetoon", että vallankumousta ei voida tehdä varkaiden avulla, sitä ei voida tehdä ilman sivistyneistöä.

Se on läpeensä sairaalloista kuvittelua, joka on kärjistynyt katkeroituneen porvarillisen intellektuelliympäristön vaikutuksesta.

Tehdäänhän kaikki, jotta sivistyneistö (ei-valkokaartilainen) saataisiin mukaan taisteluun varkaita vastaan. Ja Neuvostotasavallassa *kasvaa joka kuukausi* sellaisten porvarillisten intellektuellien %, jotka auttavat *vilpittömästi* työläisiä ja talonpoikia eivätkä vain nurise ja sähise raivosta. Pietarissa sitä ei voi „nähdä", sillä Pietari on kaupunki, missä on poikkeuksellisen paljon paikkansa (ja päänsä) kadottanutta porvarillista väkeä (ja „intelligentsijaa"), mutta koko Venäjän mitassa se on kiistaton tosiasia.

Pietarissa tai Pietarista käsin siitä voi vakuuttua vain se, joka on *poliittisesti* poikkeuksellisen hyvin perillä asioista, se, jolla on erikoisen suuri poliittinen kokemus. Sitä Teillä ei ole. Tehän ette harjoita politiikkaa ettekä poliittisen rakennus*työn* tarkkailua, vaan erikoisammattia, ja se kerää Teidän ympärillenne katkeroitunutta porvarillista sivistyneistöä, joka ei ole mitään ymmärtänyt, ei

mitään unohtanut eikä mitään oppinut, vaan on *parhaassa* — harvinaisen parhaassa — tapauksessa hämmentynyttä, epätoivoista, voivottelevaa, vanhoja ennakkoluuloja toistelevaa, peloteltua ja itseään pelottelevaa.

Jos haluaa *tarkkailla,* pitää tarkkailla alhaalla, missä voi *nähdä* uuden elämänjärjestyksen vaikutusta, maaseudun työläisyhdyskunnassa tai maalaiskylässä — siellä ei tarvitse poliittisesti summeerata lukuisia mitä mutkallisimpia tekijöitä, siellä voi vain tarkkailla. Te sen sijaan olette saattanut itsenne käännösten j.n.e. ammattitoimittajan asemaan, missä uuden elämän uutta järjestystä on mahdoton tarkkailla, asemaan, missä kaikki voimat haaskautuvat sairaalloisen sivistyneistön sairaalloisen nurkumisen kuunteluun, „entisen" pääkaupungin tarkkailuun äärimmäisen sotilaallisen vaaratilanteen ja ankaran puutteen ilmapiirissä.

Olette saattanut itsenne asemaan, jossa Te *ette voi* välittömästi tarkkailla uuden ilmenemistä työläisten ja talonpoikien, s.o. Venäjän väestön $^{9}/_{10}$ elämässä; asemaan, jossa Teidän on pakko tarkkailla elämän pirstaleita entisessä pääkaupungissa, mistä työväen parhaimmisto on lähtenyt rintamille ja maaseudulle ja minne on jäänyt suhteettoman paljon paikatonta ja työtöntä sivistyneistöä, joka *varta vasten „piirittää"* Teitä. Ja Te torjutte itsepäisesti poismatkustamista koskevat neuvot.

On ymmärrettävää, että olette saattanut itsenne sairaustilaan: Teidän on, niin kirjoitatte, ei ainoastaan raskasta, vaan myös „erittäin vastenmielistä" elää!!! Kuinkas muuten! Kytkeä nyt itsensä tällaisena aikana sairaalloisimpaan paikkaan käännöskirjallisuuden toimittajaksi (kaikkein sopivinta puuhaa ihmishavaintojen tekijälle, taiteilijalle!). Taiteilijana *ette voi* siellä havaita ettekä tutkia sitä uutta, mitä ilmenee armeijassa, maaseudulla, tehtailla. Olette riistänyt itseltänne mahdollisuuden tehdä sitä, mikä tyydyttäisi taiteilijaa — Pietarissa voi löytää työtä poliitikolle, mutta Te ette ole poliitikko. Tänään tarpeettomasti särjettyjä ikkunoita, huomenna laukauksia ja valitushuutoja vankilasta, sitten Pietariin jääneiden väsyneimpien ei-työläisten puheenpätkiä, sitten miljoonia vaikutelmia sivistyneistöstä, ilman pääkaupunkia jääneestä pääkaupunkilaissivistyneistöstä, sitten satoja valituksia loukatuilta, toimitustyöstä vapaana aikana *ei voi* nähdä min-

käänlaista elämän rakentamista (sitä rakennetaan omalaatuisesti ja kaikkein vähiten Pietarissa) — miten näissä olosuhteissa voisi olla saattamatta itseään tilaan, jossa eläminen on erittäin vastenmielistä.

Maa elää taistelun tuoksinassa vastassaan koko maailman porvaristo, joka kostaa raivoisasti kukistumisestaan. Se on luonnollista. Ensimmäisen Neuvostotasavallan vuoksi ensimmäiset iskut *joka taholta.* Se on luonnollista. Tämän kaiken keskellä on joko elettävä aktiivisena poliitikkona tai, ellei mieli pala politiikkaan, tarkkailtava taiteilijana elämän rakentamista uuteen malliin syrjässä pääkaupunkiin suunnatun raivoisan hyökkäyksen painopisteestä, raivoisasta taistelusta salaliittoja vastaan, pääkaupunkilaissivistyneistön raivoisasta kiukusta, maalla tai maaseututehtaalla (tai rintamalla). Siellä on helppo erottaa yksinkertaisten havaintojen nojalla vanha ja lahoava uuden oraista.

Elämä on käynyt tympäiseväksi, „syvenee" kommunismista „erottava juopa". Missä tuo erottava juopa ilmenee, on mahdoton käsittää. Ei vihjaustakaan, joka viittaisi eroon politiikassa tahi aatteissa. Ero *mielialoissa* politiikkaa harjoittavien tai mitä raivoisimman taistelun mukaansatempaamien ihmisten mielialan ja sellaisen ihmisen mielialan välillä, joka on keinotekoisesti saattanut itsensä tilaan, missä ei voi havainnoida uutta elämää, vaan missä porvariston pääkaupunkijättiläisen mätänemisestä saadut vaikutelmat käyvät vallitseviksi.

Olen avoimesti lausunut Teille ajatukseni kirjeenne johdosta. Keskusteluista (kanssanne) olen jo ajat sitten tullut samoihin ajatuksiin, mutta kirjeenne muotoili ja viimeisteli, summeerasi puheittenne herättämät vaikutelmat. En halua tyrkyttää neuvoja, mutta en voi olla sanomatta: muuttakaa radikaalisesti olosuhteita, ympäristöä, asuinpaikkaa ja työtä, muuten elämä voi tympäistä lopullisesti.

Puristan lujasti kättänne

Teidän *Lenin*

Lähetetty Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1925

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

219

SÄHKE VII ARMEIJAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

Vallank. Sotaneuvosto 7

Onko ryhdytty kaikkiin toimiin Pietarin säilyttämiseksi mihin hintaan tahansa? Hoputamme teille luvattuja lisävoimia, mutta niiden perilletuloon tarvitaan aikaa. Jännittäkää kaikki voimat äärimmilleen.

Lenin

Kirjoitettu elokuun 1 pnä 1919
Julkaistu ensi kerran v. 1942

Julkaistaan V. I. Leninin allekirjoittaman alkuperäiskappaleen mukaan

220

SÄHKE TASAVALLAN VALLANKUMOUKSELLISEN SOTANEUVOSTON PUHEENJOHTAJALLE

KK:n Poliittinen byroo pyytää tiedottamaan kaikille vastuunalaisille työntekijöille KK:n ohjeen: on puolustauduttava viimeiseen mahdollisuuteen, puolustettava viimeiseen veripisaraan Odessaa ja Kieviä, niiden keskinäisiä yhteyksiä ja niiden yhteyksiä meihin. Tässä on kysymyksessä koko vallankumouksen kohtalo. Muistakaa, että meidän apumme ei ole kaukana.

KK:n Poliittisen byroon puolesta *Lenin*

Kirjoitettu elokuun 9 pnä 1919
Julkaistu ensi kerran v. 1942

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

221

TASAVALLAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

Tov. Skljanski! Voin huonosti ja jouduin paneutumaan vuoteeseen.

Sen vuoksi *vastatkaa lähetin kautta.*

Hyökkäyksen myöhästyminen Voronezhin suunnalla *(1:stä 10:nteen elokuuta!!!)* on kaameata. Denikinin menestykset ovat suunnattomat.

Mistä on kysymys? Sokolnikov kertoi, että meillä on siellä (Voronezhin edustalla) *4 kertaa* enemmän voimia.

Mistä sitten on kysymys? Kuinka saatoimme menettää sellaisen tilaisuuden?

Sanokaa ylipäällikölle, että *sellainen ei kelpaa.* On kiinnitettävä *vakavaa* huomiota.

Olisiko lähetettävä Etelärintaman Vallankumoukselliselle Sotaneuvostolle tällainen sähke:

On kerrassaan sietämätöntä viivyttää hyökkäystä, sillä tämä myöhästyminen antaa koko Ukrainan Denikinille ja vie meidät perikatoon. Te vastaatte jokaisesta hyökkäyksen viivästymispäivästä ja -tunnistakin. Tiedottakaa heti selityksenne ja määräaika, milloin lopultakin aloitatte ratkaisevan hyökkäyksen.

Puolustusneuvoston puheenjohtaja
Lenin

Kirjoitettu elokuun 10 pnä 1919
Julkaistu ensi kerran v. 1942

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

222

TASAVALLAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

Salainen. Otettava *2 jäljennöstä* ja lähetettävä toinen tov. *Skljanskille* tämän kirjelappusen kanssa:

Tov. Skljanski! Tästä näkyy, että syy yritetään vierittää syyttömän niskoille. Varmaankaan Mamontovia vastassa *ei ole yhtään ainoata* **taistelukykyistä** joukko-osastoa: se on Vallankumouksellisen Sotaneuvoston suoranainen häpeä ja täydellistä velttoutta tai *täydellistä laiminlyöntiä.*

On ryhdyttävä tarmokkaampiin toimenpiteisiin!

Lenin

Lisäys: rautatieläiset kertovat, että Mamontovia vastaan lähetetyt joukkomme *pelkäävät tulla ulos vaunuista.*

Lähettäessään sellaisia joukkoja Tasavallan Vallankumouksellinen Sotaneuvosto *häpäisee itsensä.*

Kirjoitettu elokuun lopulla 1919
Julkaistu ensi kerran v. 1942

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

223

SÄHKE
BASHKIRIAN VALLANKUMOUSKOMITEALLE

Ufa
Bashkirian Vallankumouskomitea

Nyt, kun Punaisen Armeijan ratkaisevat voitot Idässä ovat turvanneet Bashkirian kansalle vapaan kehityksen, Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston päätös eräiden bashkirialaisten joukko-osastojen siirtämisestä Pietariin saa poikkeuksellisen poliittisen merkityksen. Imperialistiset saalistajat saavat nähdä Idän heränneiden kansojen nousseen puolustamaan proletaarisen vallankumouksen keskuksia. Aseistettujen bashkiirien ja Pietarin työläisten läheinen kanssakäyminen takaa samanaikaisesti kiinteän yhteyden ja keskinäisen kunnioituksen kommunismin hengessä. Olen syvästi vakuuttunut siitä, että Bashkirian tasavallan Vallankumouskomitea ja kaikki eturivin bashkirialaistoverit ponnistavat kaikki voimansa, jotta bashkirialaiset joukko-osastot saataisiin siirretyksi mitä lyhimmässä ajassa ja aiheuttaen mahdollisimman vähän rasituksia rautatieliikenteelle. Pyydän välittämään veljellisen tervehdyksen bashkirialaispuna-armeijalaisille.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu syyskuun 5 pnä 1919
Julkaistu ensi kerran v. 1932

Julkaistaan V. I. Leninin allekirjoittaman alkuperäiskappaleen mukaan

224

S. I. GUSEVILLE [339]

Tov. Gusev! Perehtyessäni Skljanskin kirjeeseen (tilanteesta 15/IX) ja tiedotusten yhteenvetoihin vakuuttaudun, että Tasavallan Vallankumouksellinen Sotaneuvosto (TVSN) meillä toimii huonosti.

On huonoa taktiikkaa rauhoitella rauhoittelemasta päästyä. Se muodostuu „rauhoitteluilveilyksi".

Vaikka meillä itse asiassa poljetaan paikallaan — vallitsee miltei sekasorto.

Siperian rintamalla on nimitetty joku heittiö Olderoge ja akkamainen Pozern ja „rauhoituttu". Kerrassaan häpeä! Ja meitä on alettu päihittää! Panemme TVSN:n vastuuseen siitä, ellei ryhdytä *tarmokkaisiin* toimenpiteisiin! On häpeä päästää voitto käsistä.

Mamontovin kohdalla poljetaan paikallaan. Ilmeisesti myöhästymistä myöhästymisen jälkeen. Pohjoisesta Voronezhiin lähetetyt joukot myöhästyivät. 21. divisioonan siirrossa etelään myöhästyttiin. Panssariautojen kanssa myöhästyttiin. Viestiyhteyksien järjestämisessä myöhästyttiin. Kävipä Ylipäällikkö Orelissa yksin tai Teidän kanssanne — asiat jäivät ennalleen. Yhteyttä Selivatsheviin ei ole saatu aikaan, valvontaa hänen suhteensa ei ole saatu aikaan, vaikka KK on jo *kauan sitten suoranaisesti* vaatinut sitä.

Tuloksena on, että Mamontovin kohdalla poljetaan paikallaan ja Selivatshev polkee paikallaan (lapsellisten piirrelmien lupaamien pikaisten „voittojen" asemesta — muistatteko, Te näyttelitte minulle niitä piirrelmiä, ja minä sanoin: vastustaja on unohdettu!!).

Jos Selivatshev karkaa tai hänen divisioonanpäällikkönsä osoittautuvat pettureiksi, syy lankeaa TVSN:lle, sillä se on nukkunut ja rauhoitellut, mutta jättänyt työt tekemättä. On

lähetettävä etelään parhaita, *tarmokkaimpia* komissaareja eikä unikekoja.

Olemme myöhässä myös joukkojen muodostelussa. Me päästämme syksyn käsistämme — kun taas Denikin kolminkertaistaa voimansa, saa vielä hyökkäysvaunuja y.m. y.m. Sellainen ei kelpaa. *Uninen* työvauhti on muutettava *eläväksi*.

Vastatkaa minulle (L. Al. Fotijevan kautta).

Lenin

16. IX.

Nähtävästi meidän TVSN „johtaa" välittämättä tai osaamatta valvoa *toimeenpanoa*. Vaikka se onkin meidän yleinen syntimme, niin sota-asioissa se on kerrassaan turmiollista.

Kirjoitettu syyskuun 16 pnä 1919

Julkaistu ensi kerran maaliskuun 5 pnä 1933 „Pravda" lehden 63. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

225

E. SKLJANSKILLE

15. X. 1919.

Tov. Skljanski!

Etelärintamalle tarvitaan aivan välttämättä ratsuväen radioasemia sekä kevyitä siirrettäviä kenttäradioasemia, joita on suuria määriä Sotateknillisen Päähallinnon (STPH) varastoissa. Antakaa viipymättä määräys, että 50 kpl kumpaakin tyyppiä lähetettäisiin kiireellisesti Etelärintamalle. Sitä vaatii Stalin, joka valittaa kovasti yhteyksien puutetta.

Kirjoittakaa minulle, mitä nimenomaisesti olette tehnyt, ja samalla tilatkaa minulle STPH:sta lyhyt selvitys heillä olevien radioasemien kokonaismäärästä ja niiden jakautumisesta joukkojen kesken.

Puolustusneuvoston puheenjohtaja *V. Uljanov (Lenin)*

Julkaistu ensi kerran helmikuun 23 pnä 1933 „Pravda" lehden 53. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

226

MERKINTÖ
G. K. ORDZHONIKIDZEN KIRJEESSÄ

Unshlihtin ja Stalinin lausuntojen mukaan Sergo on mitä luotettavin sotilastyöntekijä. Että hän on mitä uskollisin ja *kykenevin* vallankumousmies, tiedän itse tuntien hänet yli 10 vuotta.

Kirjoitettu lokakuun 16 tai 17 pnä 1919

Julkaistu ensi kerran
lokakuun 28 pnä 1936
„Pravda" lehden 298. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

227

TULAN VALLANKUMOUSKOMITEALLE

20. X. 1919.

Toverit! Tulan merkitys on nyt poikkeuksellisen tärkeä — ja yleensäkin, vihollisen läheisyydestä riippumattakin, Tulalla on tavaton merkitys tasavallalle.

Sen vuoksi on jännitettävä *kaikki* voimat *sopuisaan* työhön, keskittäen *kaikki* sotilastyöhön ja huoltopalveluun.

Olen hyvin pahoillani Teidän ja Zelikmanin hankauksista Petersin kanssa ja arvelen, että syypää siihen on Zelikman, sillä erimielisyydet olisi pitänyt sovittaa heti kun niitä alkoi ilmetä (eikä se olisi ollut vaikeatakaan), ennen selkkauksen syntymistä. Vähäisimmätkin *erimielisyydet* on tästä lähtien sovitettava, tiedotettava niistä *ajoissa* keskukseen, antamatta niiden paisua selkkaukseksi.

Työtä Tulassa on parannettava kaikin voimin ja saatettava se *kokonaisuudessaan sotakannalle.* Näinä päivinä annetaan dekreetti siviilihallinnon supistamisesta, sitä on paitsi noudatettava myös sovellettava äärimmäisen tunnollisesti ja antaumuksella [340]. Tulassa *joukot* eivät ole läheskään meikäläisiä. Sen vuoksi on tehtävä *erittäin* tehokasta työtä joukko-osastoissa, reserviläisten keskuudessa, työläisten keskuudessa, työläisnaisten keskuudessa.

Jollei voimia riitä, kirjoittakaa — autamme Moskovasta käsin.

Puolustusta on valvottava hellittämättä: tehdäänkö kenttävarustuksia? eihän työtahti vain heikkene? onko rakennusaineita? työläisiä? harjoittelevatko puna-armeijalaiset? onko heidän huoltonsa järjestyksessä? Kaikki nämä ja näidenkaltaiset kysymykset on *annettava* toimeliaiden ja puolueelle uskollisten tovereiden erikoisen *tarkkailun* alaisiksi. Te vastaatte täydellisesti tämän työn *menestyksestä* tai veltostelusta (jollette ajoissa valita ettekä käänny

keskuksen puoleen). Joukko-osastojen muodostamisella on *poikkeuksellinen* merkitys.

Jos valtaamme Orelin [341], ei työtä saa heikentää, vaan sitä on voimistettava *kymmenkertaisesti,* sillä muutoin emme voita, ja hyökkäyksen pysähtyminen olisi meille samaa kuin kuolema.

Lukekaa tämä kirje *kaikille* johtaville työntekijöille sekä puolueen jäsenille ja tiedottakaa minulle *säännöllisesti, hyvin lyhyesti* siitä, mitä *tosiasiallisesti* tehdään.

Kommunistisin terveisin *V. Uljanov (Lenin)*

Julkaistu ensi kerran v. 1931

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

228

MÄÄRÄYS
SOTA-ASIAIN VARAKANSANKOMISSAARILLE

24. X. 1919.

Stalinilta
(*ratkaistava* **kiireellisesti**)

1) Mobilisoidut lättiläiset lähetettävä lättiläisen divisioonan reservipataljooniin
(kiirehdittävä Petersonia; toistettava määräys hänelle).
2) Ylipäällikkö on luvannut Turkestanin ratsuprikaatin Kozloviin.
Tarkastettava. Kiirehdittävä.
3) Ylipäällikkö on luvannut 8 pataljoonaa 8. armeijalle.
Kiirehdittävä.
Nimettävä vastuullinen henkilö.
4) Ylipäällikkö on luvannut Kalugasta täydennystä 45. divisioonaan.
Tarkastettava. Kiirehdittävä.
Nimettävä vastuullinen henkilö.

Lenin

Julkaistu ensi kerran
helmikuun 23 pnä 1938
„Pravda" lehden 53. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

229

V. V. VOROVSKILLE [342]

24. X. 1919.

Tov. *V. V. Vorovskille*
Valtion kustannusliike

Katsottuani lävitse kirjasen „III Internationale 6.—7. maaliskuuta 1919", julk. „Valtion kust.-liike", Moskova, 1919 (hinta 8 rpl), 99 sivua, annan ankaran muistutuksen moisesta painotuotteesta ja vaadin, että Valtion kustannusliikkeen kollegion kaikki jäsenet lukevat tämän kirjeeni ja luovat varmat takeet siitä, ettei tuollainen ruokottomuus pääsisi toistumaan.

Kirjanen on tehty kelvottomasti. Se on jotakin töherrystä. Puuttuu sisällysluettelo. Joku idiootti tai hutilus, ilmeisesti aivan sivistymätön, on kuin juovuspäissään kerännyt kaiken „aineiston", kirjoitukset sekä puheet ja painattanut ne sikin sokin.

Ei alkulausetta, ei pöytäkirjoja, ei päätösten tarkkaa sanamuotoa, päätöksiä ei ole erotettu puheista, artikkeleista, huomautuksista, ei kerrassaan mitään! Ennen kuulumaton häpeä!

Suuri historiallinen tapaus on saatettu häpeään moisella kirjasella.

Vaadin: 1) Korjaamaan liimaamalla. (Syylliset pantava vankilaan ja pakotettava tekemään liimaukset kaikkiin kappaleisiin.)

Ilmoittamaan minulle:

2a) Montako kappaletta on painettu?

2b) Montako levitetty?

3) Että julkaistaan uusi painos säädyllisessä asussa. Oikaisuvedokset näytettävä minulle.

4) On otettava säännöksi, että jokaisesta julkaistavasta painotuotteesta vastaa tietty henkilö (otettava käytäntöön kirja vastuullisten henkilöiden merkintöjä varten).

5) Muut toimenpiteet järjestyksen aikaansaamiseksi; suunniteltava ne ja lähetettävä minulle.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

Julkaistu ensi kerran v. 1933

Julkaistaan V. I. Leninin allekirjoittaman alkuperäiskappaleen mukaan

230

PIETARIN NEUVOSTON PUHEENJOHTAJALLE

1) Kerrotaan palavankiven olevan Veimarnin luona lähellä maan pintaa. Jos kuoritaan päältä 2—3 syltä maata, voidaan panna työhön kaivinkone, joka louhii ja antaa paljon palavaakiveä.

On jännitettävä voimat; mobilisoitava sinne porvaristoa (voivat elää korsuissa); tehtävä töitä 3 vuorossa, 8 tuntia kussakin; saatava Pietarin työläiset innostumaan tähän asiaan;

mobilisoitava talonpojat (4 tuntia päivässä 2 viikoksi *a l u k s i j. n. e.*).

2) Kerrotaan, että Zhuk (surmansa saanut) teki sokeria sahanpuruista.

Pitääkö se paikkansa? Jos pitää, on ehdottomasti *haettava käsille hänen apulaisensa,* jotta työtä voitaisiin jatkaa. *T a v a t t o m a n t ä r k e ä ä.* Terveiset!

Lenin

Kirjoitettu lokakuussa 1919
Julkaistu ensi kerran v. 1925

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

231

G. M. KRZHIZHANOVSKILLE

Gleb Maksimilianovitsh!

Turvetta koskeva tiedotuksenne herätti minussa suurta kiinnostusta.

Ettekö kirjoittaisi asiasta artikkelia „Ekonomitsheskaja Zhizniin" (ja sitten lentokirjasta tai aikakauslehteen)?

Kysymys on käsiteltävä lehdistössä.

Siis esimerkiksi, että turvevarat nousevat miljardeihin.

Turpeen arvo lämmönlähteenä.

Turvealueet — Moskovan lähellä; *Moskovan alue.*

Pietarin lähistöllä — tarkemmin.

Turpeen tuotannon helppous (kivihiileen, palavaankiveen y.m. verraten).

Paikallisten työläisten ja talonpoikien työn käyttäminen *(vaikkapa 4 tuntia vuorokaudessa aluksi).*

Ja että siinä saadaan perusta *niin ja niin moninkertaiselle* sähköistämiselle **nykyisten** voimalaitosten turvin.

Ja että siinä on siis *nopein* ja *varmin* perusta teollisuuden kunnostamiseksi; —

— työn järjestämiseksi sosialistiseen malliin (maanviljelys + teollisuus);

— polttoainepulan poistamiseksi (vapautamme *niin ja niin* monta miljoonaa kuutiota puuta kulkulaitokselle).

Antakaa alustuksenne *yhteenvedot;* — oheistakaa turve-esiintymien kartta; — lyhyet yleislaskelmat. Mahdollisuus rakentaa turvekoneita nopeasti j.n.e. j.n.e. Talousohjelman ydin suppeasti.

Kysymys on saatava *aivan heti* lehdistön palstoille.

26. XII.

Teidän *Lenin*

P. S. Tarpeen vaatiessa valjastakaa Winter, mutta antakaa pikemmin artikkeli.

Kirjoitettu joulukuun 26 pnä 1919
Julkaistu ensi kerran v. 1925

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

232

SÄHKE M. M. LITVINOVILLE

Litvinoville Leniniltä

Tarvitsemme kipeästi kaikkia asiakirjoja, päätöslauselmia, lentokirjasia, lehtikirjoituksia ja puheita, jotka sivuavat vasemmistososialismin ja kommunismin piirissä esiintyviä aatteellisia virtauksia, varsinkin kommunismin anarko-syndikalistisia vääristelyjä tai kommunisminvastaisia hyökkäilyjä. Kerätkää kaikkea tätä huolellisesti kaikilla kielillä, tehkää leikkeitä, lähettäkää, tuokaa 3—4 kappaleena, eritoten Saksan „riippumattomia", heidän edustajakokoustaan ja heidän edustajakokouksensa jälkeistä aikaa [343] sekä Saksan kommunisteja koskevia.

Lenin

Kirjoitettu joulukuun 28 pnä 1919
Lähetetty Kööpenhaminaan

Julkaistu ensi kerran v. 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

1920

233

M. TOMSKILLE [344]

16. I. 1920.

Tov. Tomskille pyynnöin esittää asia YAKN:lle *
ja YAKN:n kommunistiryhmälle

Hyvät toverit! Oheisena lähetän Teille tiedotuksen hämmästyttävästä *virastokankeudesta,* leväperäisyydestä, byrokratiasta ja saamattomuudesta mitä tärkeimmässä *käytännön* asiassa [345].

En ole koskaan epäillytkään sitä, että komissariaateissamme, aivan kaikissa, on vielä hyvin paljon byrokratiaa.

Mutta en odottanut, että ammattiliitoissa esiintyisi byrokratiaa *ainakin yhtä paljon.*

Se on mitä suurin häpeä. Pyydän hartaasti lukemaan kaikki oheiset asiakirjat YAKN:n kommunistiryhmässä ja hahmottelemaan *käytännölliset* toimenpiteet byrokratian, virastokankeuden, toimettomuuden ja saamattomuuden hävittämiseksi.

Tuloksista pyydän ystävällisesti ilmoittamaan minulle.

Melnitshanski *itse* soitti minulle näistä 10.000 metallimiehestä. Minä nostin hälyn Kulkulaitosten kansankomissariaatissa, ja nyt Melnitshanski teki minulle tepposet...

Kommunistisin terveisin

V. Uljanov (Lenin)

Julkaistu ensi kerran v. 1925

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — Yleisvenäläinen Ammattiliittojen Keskusneuvosto. *Suom.*

234

A. V. LUNATSHARSKILLE

18. I. 1920.

Tov. Lunatsharski!

Hiljattain jouduin — valitettavasti ja häpeäkseni ensimmäisen kerran — tutustumaan kuuluun Dalin sanakirjaan [346].

Oivallinen teos, mutta sehän on *maakunnallisen* sanaston sanakirja ja vanhentunut. Eikö olisi aika laatia *nykyvenäjän* sanakirja, joka sisältäisi, sanokaamme, *nykyään* käytettävän ja *klassikkojen* — Pushkinista Gorkiin — käyttämän sanaston.

Mitähän jos pantaisiin kyseiseen työhön 30 tiedemiestä ja turvattaisiin heille puna-armeijalaismuonitus?

Miten Te suhtautuisitte tähän ajatukseen?

Klassillisen venäjän kielen sanakirja?

Keskustelkaa kaikessa hiljaisuudessa asiantuntijoiden kanssa, mikäli se ei tuota vaikeuksia, ja ilmoittakaa minulle mielipiteenne.

Teidän *Lenin*

Julkaistu ensi kerran
tammikuun 21 pnä 1940
„Pravda" lehden 21. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

235

G. M. KRZHIZHANOVSKILLE

Gl. M.!

Olen saanut ja lukenut artikkelin [347].

Suurenmoista.

Tarvitaan *joukko* samanlaisia. Sitten julkaisemme kirjasena [348]. Meillä kaivataankin juuri suuripiirteisiä tai „ennakoivia" asiantuntijoita.

Pitää 1) *toistaiseksi* poistaa huomautukset tai supistaa. Niitä on liian paljon sanomalehteen (puhun toimittajan kanssa huomenna).

2) Voisiko lisätä *suunnitelman,* ei teknillistä (se vaatii tietenkin *monien* työtä eikä synny yhtäkkiä), vaan poliittisen eli valtiollisen, s.o. tehtävän proletariaatille?

Esimerkiksi: 10 (5?) vuodessa rakennamme *20—30* (30—50?) voimalaitosta voidaksemme sijoittaa joka puolelle maata 400 (tai 200, jollemme pysty enempään) virstan säteellä toimivia keskuksia; turvetta, vesivoimaa, palavaakiveä, kivihiiltä, öljyä käyttäen (pitää tehdä *summittaiset, aivan* ylimalkaiset laskelmat koko Venäjää varten). Ja että aloittakaamme heti välttämättömien koneiden ja mallien hankinnat. „Sähköistämme" Venäjän 10 (20?) vuodessa.

Luulen, että Te voisitte esittää sentapaisen „suunnitelman" — toistan, ei teknillisen, vaan valtiollisen — suunnitelmaluonnoksen.

Se pitää esittää heti havainnollisesti ja yleistajuisesti joukoille innostaaksemme niitä selvällä ja näkyvällä (*tieteellisesti* täysin pätevällä) perspektiivillä: siis työhön vain, ja 10—20 vuodessa me *sähköistämme* koko Venäjän, niin teollisuuden kuin maataloudenkin. Saavutamme niin ja niin monen (tuhannen tai miljoonan hevosvoiman vai kilowatin?? hitto sen tietää) koneorjan y.m.s. tason.

Jos vielä voisimme lisätä *havainnollistavan* Venäjän kartan keskuksineen ja ympyröineen? vai onko se vielä mahdotonta?

Toistan, pitää saada työläisten ja valveutuneiden talonpoikien *joukot* innostumaan *suureen* 10—20 vuoden ohjelmaan.

Keskustellaan asiasta puhelimitse.

Teidän *Lenin*

23. I.

P. S. Krasin sanoo, että rautateiden sähköistäminen on meille mahdottomuus. Onko asia niin? Ja jos on, niin ehkä se käy mahdolliseksi 5—10 vuoden kuluttua? ehkä se on mahdollista Uralilla?

Olisiko laadittava erikoinen artikkeli voimalaitosverkon luomisen „valtion suunnitelmasta", liitteenä kartta, tai laitosten summittainen luettelo (lukumäärä), ja selvitellä näköaloja, jotka voisivat keskittää koko maan energian?

Tehkää hyvin ja soittakaa minulle saatuanne tämän kirjeen, niin puhelemme lähemmin.

Kirjoitettu tammikuun 23 pnä 1920

Julkaistu ensi kerran v. 1925

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

236

M. A. BONTSH-BRUJEVITSHILLE

5. II. 1920.

Mihail Aleksandrovitsh!

Tov. Nikolajev antoi minulle kirjeenne ja kertoi, mistä on kysymys. Tiedustelin Dzierżyńskiltä ja lähetin heti molemmat pyytämänne sähkeet.

Käytän tilaisuutta ilmaistakseni Teille syvän kiitollisuuteni ja myötämielisyyteni sen suuren työn johdosta, jota Te suoritatte radiokeksintöjen alalla. Sanomalehti ilman paperia ja „ilman välimatkoja", jota Te luotte, on suuri asia. Lupaan antaa Teille tässä ja muissa samantapaisissa töissä kaikkinaista ja kaikinpuolista apua.

Parhainta toivottaen *V. Uljanov (Lenin)*

Julkaistu ensi kerran v. 1926

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

237

TASAVALLAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

27. II. 1920.

Puolustusneuvosto ei tietenkään tule vastustamaan armeijan toimintakoneiston lakkauttamista. Kaikki merkit viittaavat siihen, että Puola esittää meille kerrassaan mahdottomia, jopa röyhkeitä ehtoja. On suunnattava kaikki huomio Länsirintaman valmisteluun, vahvistamiseen. Pitäisin välttämättömänä erikoistoimenpiteitä kaiken mahdollisen kuljettamiseksi nopeasti Siperiasta ja Uralilta Länsirintamalle. Pelkään, että olemme hiukan hätiköineet työarmeijoiden kohdalla [349], jollemme käytä niitä kokonaan kuljetuksien jouduttamiseen Länsirintamalle. On esitettävä tunnukseksi valmistautuminen sotaan Puolaa vastaan.

Lenin

Julkaistu ensi kerran v. 1945 XXXV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

238

SÄHKE KAUKASIAN RINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

11. III. 1920.

Kaukasian rintaman Vallank. Sotaneuvosto
Ordzhonikidze
Kopio Lounaisrintaman Vallank. Sotaneuvosto
Stalinille

Iloitsen suuresti tiedotuksestanne, että toivotte piakkoin murskaavanne Denikinin täydellisesti, mutta pelkään liiallista optimismianne. Puolalaiset tekevät näköjään sodan heitä vastaan väistämättömäksi. Sentähden nyt ei ole päätehtävänä Kaukasian työarmeija, vaan valmistelut mahdollisimman suurten sotavoimien siirtämiseksi Länsirintamalle. Keskittäkää kaikki ponnistukset tähän tehtävään. Käyttäkää äärimmäisen tarmokkaasti sotavankeja samaan tarkoitukseen.

Lenin

Julkaistu ensi kerran v. 1942

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

239

G. M. KRZHIZHANOVSKILLE

14. III.

Gl. M.!

Käytyäni lävitse *Valtion Venäjän-sähköistämiskomission* lausunnon, ajateltuani eilistä keskustelua, johdun päätelmään, että lausunto on *kuivakiskoinen.*

Se ei riitä.

Ettekö voisi kirjoittaa tai tilata Krugilta (tai vielä joltakulta) sentapaista kirjoitusta, jolla voitaisiin

todistaa

tai ainakin havainnollistaa sähköistämisen

a) suunnaton edullisuus

b) *välttämättömyys.*

Tähän tapaan:

I. Kulkulaitos. Kunnostaminen entiseen tapaan — vaatii α miljoonaa (sodanedellisten hintojen mukaan) tai α polttoaineita $+\beta$ työpäivää.

Kun taas kunnostamiseen sähköistyksen pohjalla tarvitaan

$\alpha - x$ milj. ruplaa

$\alpha - y$ polttoaineita $+(\beta - z)$ työpäivää.

Eli *sama* $\frac{\alpha}{\alpha + \beta}$, mutta niin ja niin monta kertaa entistä suuremmin tuloksin.

II. Höyryvoima. Jos teollisuus kunnostetaan entiseen tapaan, tarvitaan **enemmän** varoja kuin sähköistyksen pohjalla tapahtuvaan kunnostamiseen.

III. Maatalous.

Kunnostettava, sanokaamme, +5 milj. auraa ja hevosajoneuvoa.

Tämän kustannukset entiseen tapaan ja sähköistyksen pohjalla?

Tämä vain *esimerkiksi.* Uskon pätevän asiantuntijan tekevän sellaisen työn 2 päivässä (mikäli haluaa tehdä tunnollisesti) käyttäen joko sodanedellisiä tilastonumeroita (niukasti, aivan niukasti yleistäviä numeroita) tai *karkeita likimääräis*laskelmia (*alustavan likimääräislaskelman* „alustavan likimääräisarvion" tarkkuudella).

Tilatkaa se. Ehkäpä tilaatte *aineiston* itsellenne ja kirjoitatte itse tai *annatte haastattelun,* minä lähetän haastattelijan. Silloin saamme *juonen* propagandaa varten. Ja se on tärkeää.

Luettuanne soittakaa.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu maaliskuun 14 pnä 1920
Julkaistu ensi kerran v. 1925

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

240

TASAVALLAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

15. III. 1920.

Tov. Skljanski!

Tarvitaan Vallank. Sotaneuvoston päätöstä:

on kiinnitettävä tehostettua huomiota ilmeiseen **virheeseen**, joka *tehtiin* Krimin suhteen (ei lähetetty ajoissa riittäviä voimia);

— kaikki ponnistukset virheen korjaamiseen (Saksan tapahtumat [350] kärjistävät **äärimmilleen** kysymyksen Denikinin lopullisen murskaamisen **jouduttamisesta**);

— on muun muassa varattava merivälineitä (miinoja, sukellusveneitä j.n.e.) ja valmisteltava mahdollista hyökkäystä Tamanilta Krimille (muistaakseni Mih. Dm. Bontsh-Brujevitsh puhui minulle sen helppoudesta).

Tarvitaan viipymättä sarja Vallank. Sotaneuvoston erittäin täsmällisiä ja tarmokkaita päätöksiä tästä asiasta.

Lähettäkää jäljennös minulle.

Lenin

Julkaistu ensi kerran v. 1934

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

241

SÄHKE KAUKASIAN RINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

Kauk. rintaman Vallank. Sotaneuvosto
Ordzhonikidze

17. III. 1920.

Bakun valtaaminen on meille aivan äärimmäisen välttämätöntä. Suunnatkaa kaikki voimat siihen, samalla on lausunnoissa oltava erittäin diplomaattinen ja vakuuttauduttava mahdollisimman hyvin lujan paikallisen Neuvostovallan valmistelusta. Sama koskee Gruusiaa, vaikkakin kehotan suhtautumaan siihen vielä varovammin. Sopikaa siirroista Ylipäällikön kanssa.

Lenin

Julkaistu ensi kerran v. 1942

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

242

V. V. ADORATSKILLE [351]

6. IV. 1920.

Tov. Adoratski!

Sanoin tov. Hodorovskille pyytäen auttamaan Teitä muonituksen, puiden y.m. suhteen.

Hän lupasi tehdä sen.

Kirjoittakaa minulle nyrkkipostissa (parempi sotilaiden välityksellä)

1) onko Teitä autettu millään tavoin? elintarvikkeilla? puilla?

2) tarvitsetteko vielä jotakin?

3) voitteko kerätä aineistoa *kansalaissodan historiaa* ja *Neuvostovallan historiaa* varten?

Voiko Kasaanissa yleensä kerätä noita aineistoja? Voinko minä auttaa?

„Izvestijan" ja *„Pravdan"* vuosikerrat? Paljonko puuttuu?

Voinko auttaa hankkimaan, mitä puuttuu?

Pyydän Teitä kirjoittamaan minulle, *antamaan osoitteenne.*

Parhain terveisin!

Teidän *Lenin*

Lähetetty Kasaaniin

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

243

K. A. TIMIRJAZEVILLE [352]

Toveri Kliment Arkadjevitsh *Timirjazeville*
(Leniniltä)

27. IV. 1920.

Hyvä Kliment Arkadjevitsh! Suuri kiitos Teille kirjastanne ja ystävällisistä sanoistanne [353]. Olin suorastaan haltioissani lukiessani huomautuksianne porvaristoa vastaan ja Neuvostovallan puolesta. Puristan kättänne lujasti, lujasti ja toivotan Teille koko sydämestäni terveyttä, terveyttä ja terveyttä!

Teidän *V. Uljanov (Lenin)*

Julkaistu ensi kerran v. 1923

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

244

M. N. POKROVSKILLE

5. V. 1920.

Tov. Pokrovski!

Minulla oli kerran tov. Lunatsharskin kanssa puhe siitä, että pitäisi julkaista hyvä venäjän kielen sanakirja. Ei Dalin sanakirjan tapaista, vaan kaikkien käytettäväksi (ja opiksi) tarkoitettu, niin sanoakseni klassillisen nykyvenäjän (vaikkapa suunnilleen Pushkinista Gorkiin) sanakirja. Pantaisiin työhön ja turvattaisiin elintarvikeannoksilla kolmisenkymmentä tiedemiestä tai niin monta kuin tarvitaan, ottaen tietenkin muihin tehtäviin kelpaamattomia — ja antaa heidän tehdä.

Lunatsharski sanoi jo ajatelleensa asiaa ja että siihen joko on jo ryhdytty tai ryhdytään.

Olkaa hyvä ja tarkastakaa, edistyykö asia, ja tiedottakaa kirjelapulla minulle.

Teidän *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1942

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

245

SÄHKE G. K. ORDZHONIKIDZELLE

Baku Rostovin kautta
Kaukasian rintaman Vallank. Sotaneuvoston jäsen
Ordzhonikidze

Toimitettava saajalle vastuunalaisten henkilöiden välityksellä, perille toimittamisen jälkeen tiedotettava Tasavallan Vallank. Sotaneuvostoon Skljanskille.

KK velvoittaa Teidät vetämään joukot Gruusian alueelta rajalle ja pidättymään hyökkäyksestä Gruusiaan.

Tiflisin kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen on selvää, että rauha Gruusian kanssa on mahdollinen.

Lähettäkää viipymättä kaikki tarkimmat tiedot kapinallisista.

KK:n Poliittisen byroon toimeksiannosta

Lenin. Stalin

Kirjoitettu toukokuun 5 pnä 1920
Julkaistu ensi kerran v. 1942

Julkaistaan käsikirjoitusjäljennöksen mukaan

246

A. S. SERAFIMOVITSHILLE

tov. Serafimovitshille

21. V. 1920.

Hyvä toveri!

Sisareni kertoi vastikään minulle Teitä kohdanneesta hirveästä onnettomuudesta [354]. Sallikaa puristaa oikein lujasti kättänne ja toivottaa Teille reippautta ja mielenlujuutta. Valitan suuresti, etten ole voinut toteuttaa haluani tavata Teitä useammin ja tutustua Teihin lähemmin. Mutta teoksenne ja sisareni kertomukset ovat herättäneet minussa syvää sympatiaa Teitä kohtaan ja haluaisin kovin sanoa, miten *tarpeellista* työnne on työläisille ja meille kaikille ja miten välttämätöntä Teidän on pysyä nyt lujana voittaaksenne raskaan mielialan ja *pakottaaksenne* itsenne palaamaan työhön. Suokaa anteeksi, että kirjoitan kiireessä. Vielä kerran: lujan luja kädenpuristus.

Teidän *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

247

D. I. KURSKILLE [355]

Onko ryhdytty toimenpiteisiin, jotta voitaisiin *viipymättä* (1) muodostaa vapautuville paikkakunnille *Neuvostovalta;* (2) kutsua koolle Neuvostojen *edustajakokoukset;* (3) karkottaa *tilanherrat,* jakaa **osa** heidän maistaan talonpoikaisköyhälistölle, loput *Maatyöläisten neuvostoille?*

Kirjoitettu heinäkuun alussa 1920

Julkaistu ensi kerran v. 1945 XXXV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

248

KOMINTERNIN TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE

On välttämätöntä kirjoittaa vielä III Internationalen II kongressille teesit kansainvälisestä taloudellisesta ja poliittisesta tilanteesta.

Eikö voitaisi antaa *alustavan luonnoksen laatimista Lapinskin* tai *jonkun muun* tehtäväksi noudattaen *liki-pitäen* seuraavaa *teesien*[356] *jäsennystä:*

1. Koko maapallon jako (niin pankki- ja finanssipääoman vaikutusvyöhykkeiden kuin myös kansainvälisten syndikaattien ja kartellien mielessä sekä yhtäläisesti siirtomaiden ja puolisiirtomaiden valloituksen mielessä) on imperialismin, 20. vuosisadan talouselämän, perustosiasia.

2. Siitä johtuvat väistämättömästi imperialistiset sodat yleensä ja muun muassa vuosien 1914—1918 ensimmäinen imperialistinen sota.

3. Tämän sodan tulokset:

(a) maailmanmahtavien suurvaltojen lukumäärän *vähentyminen,* heikkojen, rosvottavien, jaettavien, riippuvaisten lukumäärän *lisääntyminen;*

(b) kapitalismin *kaikkien* ristiriitojen tavaton kärjistyminen niin kaikkien kapitalististen maiden sisällä kuin myös eri maiden välillä;

(c) erikoisesti kapitalismin molempien poolien kärjistyminen maailmanmitassa:

harvalukuisten pääomamagnaattien ylellisyyden kasvu;

puutteen, köyhyyden, kurjuuden, nälän, työttömyyden ja äärimmäisten toimeentulovaikeuksien lisääntyminen;

(d) militarismin voimistuminen, taloudellisesti väistämättömien uusien imperialististen sotien valmistelun tehostuminen ja nopeutuminen; sotien, ja lisäksi

erittäin vallankumouksellisten sotien lukumäärän lisääntyminen koko maailmassa;

(e) Kansainliiton täydellinen vararikko, sen valheellisuuden paljastuminen; „wilsonismin" vararikko. Porvarillisen *demokratian* vararikko.

4. Selitys, aivan suppea, luonnehtimalla (vrt. P. Levin alustus 14. IV. 1920):

Englantia ja Amerikkaa
Ranskaa
Japania
muita, puolueettomia, Euroopan ja Amerikan maita
voitettuja maita (Venäjää ja Saksaa etupäässä)
siirtomaita
puolisiirtomaita (Persiaa, Turkkia, Kiinaa).

5. Raaka-aineet — niiden ehtyminen
teollisuus — sen voipuminen (polttoaineet j.n.e.)
valuutta — sen romahdus. Velat. Rahanarvon putoaminen.

Koko maailmantalouden järjestelmän „häiriintyminen", *hajoaminen.*

6. Tulos = vallankumouksellinen maailmankriisi. Kommunistinen liike ja Neuvostovalta.

Kirjoitettu ennen heinäkuun 19. 1920
Julkaistu ensi kerran v. 1942

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

249

G. V. TSHITSHERINILLE [357]

22. VII. 1920.

Tov. Tshitsherinille

Minun ehdotukseni:

1) Annettava Koppille ohjeet Ulkoasiain kansankomissariaatin kautta tov. Tshitsherinin ehdotuksen hengessä (vain kaupallisia neuvotteluja)

2) Vastattava Gukovskille.

3) Vastattava Curzonille *2 päivän kuluttua* (ei aikaisemmin: miksi hemmotella heitä), kun on tiedustettu vielä kerran Kamenevilta ja konsulilta: miksei meillä ole englanninkielistä alkuperäiskappaletta?

On vastattava hyvin kohteliaasti tähän tapaan

mikäli *Englanti* (+Ranska+?+?) haluaa yleistä, s.o. *todellista* rauhaa, *me olemme kannattaneet* sitä jo kauan. Siinä tapauksessa *korjatkaa pois Wrangel,* sillä hän on *Teidän,* Teidän ylläpitämänne, ja ryhdymme heti neuvottelemaan.

Jos Puola haluaa rauhaa, me *kannatamme;* olemme sanoneet sen selvästi ja toistamme, Puola ehdottakoon.

Jos Te katkaisette *kauppa*neuvottelut, valitamme suuresti, mutta Te paljastatte *itsenne* totuuden kiertäjiksi, sillä nämä neuvottelut aloititte Te Puolan sodan *aikana* ja *lupasitte välirauhan.* On paljastettava levollisesti, tarkalleen heidän ristiriitansa.

Vastauksen luonnokseen pitää saada puhelimitse Poliittisen byroon jäsenten hyväksymys perjantaina tai lauantaina 23 tai 24/VII.

Lenin

Julkaistaan ensi kerran, käsikirjoituksen mukaan

250

RUMJANTSEVIN MUSEON KIRJASTOLLE

Jos hakuteoksia ei sääntöjen mukaan anneta kotiin, niin eikö voisi saada illaksi, yöksi, kun kirjasto on suljettu. **Palautan aamulla.**

Käyttööni 1 päiväksi:

I. Kaksi *parasta,* täydellisintä *kreikan* kielen sanakirjaa, kreikasta *saksan,* ranskan, venäjän tai englannin kielelle.

II. Parhaita *filosofian* sanakirjoja, filosofisten termien sanakirjoja: saksalainen, muistaakseni Eislerin; englantilainen, muistaakseni Baldwinin; ranskalainen, muistaakseni Franckin (jollei ole uudempaa); venäläinen, mitä on uusinta.

III. Kreikan filosofian historia

1) *Zeller,* täydellinen ja uusin laitos.

2) *Gomperz* (wieniläinen filosofi): „Griechische Denker" *.

Kirjoitettu syyskuun 1 pnä 1920
Julkaistu ensi kerran v. 1929

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — „Kreikkalaisia ajattelijoita". *Toim.*

251

SÄHKE G. K. ORDZHONIKIDZELLE

9. IX. 1920.

Kaukasian rintaman Vallank. Sotaneuvosto
Ordzhonikidze

Kaikkien rosvojoukkioiden ja valkokaartilaisainesten jäännösten mahdollisimman nopea ja täydellinen likvidointi Kaukasiassa ja Kubanilla on ehdottoman tärkeä yleisvaltakunnallisen merkityksen omaava asia. Tiedottakaa minulle useammin ja tarkemmin asiaintilasta.

Lenin

Julkaistu ensi kerran
lokakuun 28 pnä 1936
„Pravda" lehden 298. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

252

TSHEREMHOVON HIILENKAIVAJILLE

15. IX. 1920.

Itä-Siperian
kivihiilikaivosten päähallinnolle
kaivosten työläisille ja samoin
niiden teknilliselle henkilökunnalle

Hyvät toverit! Kiitän koko sydämestäni Teitä 2. elokuuta 1920 päivätystä tervehdyksestänne, jonka tov. Iv. Jak. Iljin välitti minulle. Keskustelu tov. Iljinin kanssa Siperian kaivoksilla tehtävästä tarmokkaasta työstä ja hänen kertomuksensa työtätekevien (jotka eivät enää aherra kapitalistien hyväksi vaan omaksi hyväkseen) tietoisen kurin vähittäisestä kasvusta tuotti minulle tavatonta iloa.

Erikoisen kallista, hyvät toverit, oli tervehdyksessänne ilmaistu mitä syvin luottamus Neuvostovallan täydelliseen ja lopulliseen voittoon tilanherroista, kapitalisteista ja kaikenlaisista riistäjistä, sekä horjumaton päättäväisyys ja tahto voittaa kaikki esteet ja vaikeudet. Juuri tuosta työläisten, työtätekevien joukkojen päättäväisyydestä minä kuten jokainen muukin kommunisti ammennan luottamusta työläisten ja työväenasian kiertämättömään voittoon koko maailmassa.

Kommunistisin terveisin ja mitä nopeinta menestystä toivottaen teille syvästi uskollinen

V. Uljanov (Lenin)

Julkaistu ensi kerran v. 1920

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

253

SÄHKE I RATSUARMEIJAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

Suoraa yhteyttä käyttäen
I Ratsuarmeijan Vallank. Sotaneuvosto

On tavattoman tärkeää jouduttaa kaikin voimin armeijanne siirtoa Etelärintamalle. Pyydän ryhtymään siinä tarkoituksessa kaikkiin toimenpiteisiin, pidättymättä sankarillisistakaan. Sähköttäkää mitä nimenomaan teette.

Puolustusneuvoston puheenjohtaja *Lenin*

4. lokakuuta.

Kirjoitettu lokakuun 4 pnä 1920
Julkaistu ensi kerran v. 1933

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

254

SÄHKE M. V. FRUNZELLE

Etelärintaman Vallank. Sotaneuvosto Frunze [358]

Saatuani Gusevin ja Teidän haltioituneet sähkeenne pelkään liiallista optimismia. Muistakaa, että on hinnalla millä hyvänsä rynnättävä vastustajan kintereillä Krimille. Valmistautukaa perinpohjaisemmin, tarkastakaa, onko tutkittu kaikki kahlattavat ylimenopaikat Krimin valtausta varten [359].

16. X. 20.

Lenin

Julkaistu ensi kerran v. 1935

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

255

TULALAISILLE TOVEREILLE [360]

Hyvät toverit!

Teidän selityksenne nojalla olen kanssanne samaa mieltä, mutta jos haluatte käyttää mielipidettäni „oppositiotanne" vastaan, niin *antakaa* sille sekä minulle osoitettu kirjeenne että minun vastaukseni. Silloin he pääsevät selville asioista ja voivat antaa minulle *oman* selityksensä, silloin minunkaan käsitykseni *ei* jää yksipuoliseksi.

Itse asiasta sanon lyhyesti. Sotilaalliset tehtävät pysyvät *e t u*alalla niin kauan kuin Wrangelia ei ole *lopullisesti* lyöty, niin kauan kuin Krimiä ei ole vallattu kokonaan. Se on aivan kiistatonta.

Edelleen Tulan *kohdalla,* ottaen huomioon sen ase- ja patruunatehtaat *on hyvin mahdollista,* että Wrangelin *voittamisen jälkeenkin* sen tehtävänä tulee tietyn ajan kuluessa olemaan ase- ja patruunatuotannon jatkaminen loppuun asti, *sillä armeija pitää valmistaa* kevään varalta.

Pyydän anteeksi kirjeeni lyhyyden vuoksi ja pyydän ilmoittamaan minulle, oletteko näyttäneet „oppositiolle" tämän kirjeeni ja minulle osoitetun oman kirjeenne.

Kommunistisin terveisin *Lenin*

Kirjoitettu lokakuun 20 pnä 1920
Julkaistu ensi kerran v. 1942

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

256

PIETARIN NEUVOSTON PUHEMIEHISTÖLLE

Arvoisat toverit! Mielestäni ei toden totta ole synti antaa Pietarissa (asuntojen suhteen äärimmäisen väljässä kaupungissa) ylimääräistä huonetta tiedemiehille työhuoneeksi tai laboratorioksi. Teidän sietäisi jopa itse osoittaa aloitteellisuutta.

Pyydän hartaasti edesauttamaan tätä asiaa, ja ellette kannata sitä, kirjoittamaan hyväntahtoisesti minulle pari sanaa heti, jotta tietäisin, mikä siinä kangertaa [361].

Kommunistisin terveisin *V. Uljanov (Lenin)*

21. X.

Kirjoitettu lokakuun 21 pnä 1920
Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

257

SÄHKE I RATSUARMEIJAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

Suoraa yhteyttä käyttäen
Ensimmäisen ratsuarmeijan Vallank. Sotaneuvosto
Kopio Etelärintamalle

Wrangel vetää selvästi voimiaan takaisin. On mahdollista, että hän yrittää jo nyt päästä suojaan Krimille. Olisi mitä suurin rikos päästää hänet käsistä. Edessäolevan iskun menestys riippuu huomattavassa määrin Ensimmäisestä ratsuarmeijasta. Kehotamme Ensimmäisen ratsuarmeijan Vallankumouksellista Sotaneuvostoa ryhtymään mitä sankarillisimpiin toimiin Ensimmäisen ratsuarmeijan keskityksen jouduttamiseksi.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

24. X. 20.

Julkaistu ensi kerran v. 1940

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

258

R. E. KLASSONILLE [362]

2. XI. 1920.

Tov. Klasson!

Pelkään, että Te — suokaa anteeksi avomielisyyteni — ette osaa käyttää hyväksi Hydroturvehallintoa koskevaa Kansankomissaarien Neuvoston päätöstä. Pelkään tätä siksi, että olette kuluttanut ilmeisesti liian paljon aikaa „mielettömiin haaveiluihin" kapitalismin restauraatiosta ettekä ole suhtautunut riittävän tarkkaavaisesti kapitalismista sosialismiin johtavan siirtymiskauden tavattoman omalaatuisiin erikoisuuksiin. En kuitenkaan puhu tästä moittiakseni enkä vain siksi, että muistin vuosien 1894—1895 teoreettiset keskustelut kanssanne, vaan suppean käytännöllisin aikomuksin.

Jotta Kansankomissaarien Neuvoston päätös tulisi kunnolla käytettyä, pitää

1) valittaa armottoman tiukasti ajoissa sen rikkomisesta seuraten mitä tarkkaavaisimmin sen täyttämistä ja tietenkin valiten valituksen aiheeksi vain tapauksia, joihin sopii sääntö „harvaan mutta hartaasti".

2) Aika ajoin — jälleen samaa sääntöä noudattaen — kirjoittaa minulle (NB kirjekuoreen: henkilökohtaisesti siltä ja siltä, siitä ja siitä asiasta):

pyydän lähettämään muistutuksen tai kyselyn
sellaisen ja sellaisen (tekstiluonnos erillisellä liuskalla)
sille ja sille henkilölle tai laitokselle siitä ja siitä kysymyksestä, huomioiden, että Hydroturvehallinnon työt on tunnustettu valtakunnallisesti tärkeiksi.

Jos ette saata minua kiusalliseen asemaan, s.o. jos muistutukset ja kyselyt tulevat olemaan täysin asiallisia (ilman virastollista välienselvittelyä tai polemiikkia), niin

minä allekirjoitan sellaiset muistutukset ja kyselyt 2 minuutissa, ja ne tulevat toisinaan tuottamaan käytännöllistä hyötyä.

Toivottaen keksinnöllenne nopeaa ja suurta menestystä ja tervehtien

V. Uljanov (Lenin)

Julkaistu ensi kerran v. 1929

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

259

G. M. KRZHIZHANOVSKILLE

6. XI.

G. M.!

Tämä on hyvin tärkeä asia. Valiokuntamme (totta kai Teidät on kutsuttu sinne? edellisellä päätöksellä?) kokoontuu *huomenna* (tai 8/XI aamulla)[363].

Ennakolta on huolellisesti käsiteltävä alavaliokunnan (oheinen) luonnos.

Goelro * *on jäänyt kokonaan pois!*

Se on mielestäni väärin: mitä arvoa on kaikilla „suunnitelmilla" (ja kaikilla „suunnittelukomissioilla" ja „suunnitteluohjelmilla") *ilman sähköistämissuunnitelmaa?* Ei kerrassaan mitään.

Itse asiassa Goelron pitäisikin toimia Kansankomissaarien Neuvoston yhtenäisenä suunnitteluelimenä, mutta niin suoraviivaisesti ja karkeasti asia ei mene lävitse, eikä se olisi oikeinkaan. Pitää harkita (kiireellisesti, huomioon mennessä), miten kysymys olisi asetettava.

Ehkäpä 1) Goelron puheenjohtajan pitäisi kuulua pienen Kansankomissaarien Neuvoston *taloudelliseen osastoon* neuvottelevalla äänioikeudella?

2) Goelrosta tehtäisiin KKN:n *vakinainen* komissio, sillä sehän valmistelee *ja toteuttaa,* on velvollinen toteuttamaan sähköistämistä sekä Korkeinta kansantalousneuvostoa, Maatalouden kansankomissariaattia että myös Kulkulaitosten kansankomissariaattia y.m. varten.

3) kaikkien kansankomissariaattien *kaikki* suunnittelukomissiot alistettaisiin rinnakkaisesti Goelrolle. Mutta miten? muodostamallako Goelron *yhteyteen* vielä yksi komissio *kaikkien* eri suunnittelukomissioiden puheen-

* — Valtion Venäjän-sähköistämiskomissio. *Toim.*

johtajista? vai jotenkin muuten? Soittakaa minulle luettuanne tämän.

Ja *palauttakaa pöytäkirja* (5/XI pidetyn *alavaliokunnan* istunnon pöytäkirja) *tänään viimeistään kello 10* illalla.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu marraskuun 6 pnä 1920

Julkaistu ensi kerran v. 1924 kirjassa: G. M. Krzhizhanovski. „Tavaranvaihto ja suunnittelutyö". Moskova

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

260

VALTION KUSTANNUSLIIKKEELLE

Pyydän ilmoittamaan minulle, 1) onko Valtion kustannusliikkeessä yleensä säädetty sellainen järjestys, että poikkeuksetta jokaista kirjaa tai kirjasta julkaistaessa kirjattaisiin:

a) kyseessä olevan painotuotteen toimitustarkastuksesta vastaavan Valtion kustannusliikkeen toimituskunnan jäsenen allekirjoitus;

b) tekstin toimittajan allekirjoitus;

c) vastaavan oikaisulukijan tai julkaisijan tai päivystävän toimittajan allekirjoitus.

2) Ellei ole, niin mitä huomautuksia on tuollaista järjestystä vastaan?

Millaiset ovat nykyiset valvontakeinot?

3) Pykälän 1 mukaiset tiedot kirjasesta *„Toimiluvista"*. „KKN:n dekreetti 23/XI 1920. Dekreetin teksti. Toimilupakohteet. Karttoja. Valtion kust.-liike 1920". Valtion (ent. Sytinin) kirjapaino. Pjatnitskaja 71. Moskova. 1920.

Työ- ja Puolustusneuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu joulukuun 11 pnä 1920
Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

261

G. M. KRZHIZHANOVSKILLE

G. M.! Päähäni pälkähti tällainen ajatus.

Sähkön hyväksi on tehtävä propagandaa. Miten? Ei ainoastaan sanan, vaan myös esimerkin voimalla.

Mitä se tahtoo sanoa? Tärkeintä on sen tunnetuksi tekeminen. Sitä silmälläpitäen on nyt heti laadittava *suunnitelma* sähkövalon johtamisesta VSFNT:n **jokaiseen** *t a l o o n.*

Se on pitkällinen asia, sillä meillä ei tule *p i t k ä ä n a i k a a n* riittämään 20.000.000 (— 40.000.000?) lamppua, johtoa y.m.

Suunnitelmaa tarvitaan kuitenkin *heti,* vaikka se olisikin tarkoitettu useammiksi vuosiksi.

Tämä ensiksi.

Ja toiseksi on laadittava *typistetty* suunnitelma heti ja sitten kolmanneksi — se onkin tärkeintä — on osattava nostattaa *j o u k o t kilpailuun* ja *omatoimisuuteen,* jotta ne kävisivät *heti* käsiksi asiaan.

Voitaisiinko sitä varten laatia heti tämäntapainen suunnitelma (osapuilleen):

1) kaikkiin volosteihin (10—15 tuh.) laitetaan sähkövalo *1* vuodessa.

2) kaikkiin asutuksiin ($^1/_2$—1 miljoona, luultavasti enintään $^3/_4$ miljoonaa) *2* vuodessa.

3) ensi vuorossa lukutupa ja neuvosto (2 lamppua).

4) pylväitä ryhtykää valmistamaan *heti* siten ja siten.

5) eristimiä ryhtykää *heti* valmistamaan *i t s e* (keraamiset tehtaat kai ovat paikallisia ja pieniä?). Valmistakaa niitä *siten ja siten.*

6) *kuparia* johtoihin? *K e r ä t k ä ä i t s e* ujestista ja volosteista (hieno vihjaus kirkonkelloihin y.m.).

7) sähköalan opetus järjestäkää siten ja siten.

Eikö *tämäntapaista* asiaa voisi harkita, muokata ja *vahvistaa dekreetillä?*

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu joulukuussa 1920
Julkaistu ensi kerran v. 1925

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

262

G. M. KRZHIZHANOVSKILLE

Tov. Krzhizhanovskille

Eikö voitaisi kehitellä (ei nyt, vaan *heti* edustajakokouksen [364] jälkeen, Työ- ja Puolustusneuvostoa varten) sähköistämiskampanjan käytännöllistä suunnitelmaa:

Etwa:*

1) *jokaiseen* ujestiin on rakennettava *kiireellisesti* vähintään 1 sähköasema;

2) on velvoitettava tekemään tuollaisesta keskuksesta *opetustyön,* esitelmöinnin, esittelyn y.m. keskus ja *käytettävä* noilla kursseilla *koko* väestö (alkaen nuorisosta tai volosteittain j.n.e.);

3) on annettava heti väestön tehtäväksi se, mitä voidaan ryhtyä nyt valmistamaan (kuparia tarvitaan $2^1/_2$ milj. puutaa — jaamme heti urakaksi *25* milj. puutaa, kerätköön *vapaaehtoisesti* kirkonkelloja, ovenkahvoja y.m.s.; sitten *pylväitä* j.n.e.);

4) on aloitettava *heti* alustavat *maansiirtotyöt* ja jaettava ne ujesteittain.

5) On mobilisoitava poikkeuksetta *kaikki* insinöörit, sähköteknikot, kaikki fyysis-matemaattisen tiedekunnan lopettaneet y.m. Velvollisuudet: pidettävä viikoittain vähintään 2 (4?) esitelmää, koulutettava sähkön käyttöön *vähintään* (10—*50?*) henkeä. Täyttämisestä palkinto. Täyttämättä jättämisestä vankilaan.

6) On kirjoitettava *kiireellisesti* muutamia kansanomaisia kirjasia (osaksi käännettävä *saksasta*) ja muokattava „kirja" (Teidän) useammiksi kansanomaisiksi kuvauksiksi kouluopetusta varten ja talonpoikien luettavaksi.

---

* — suunnilleen, likimain. *Toim.*

Ja vielä joukko yksityiskohtaisia toimenpiteitä näistä kahdesta kysymysryhmästä

aa) propaganda ja opetus

bb) toteuttamisen alullepano heti ja kaikilta kulmilta.

Lenin

Kirjoitettu joulukuun lopulla 1920
Julkaistu ensi kerran v. 1942

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1921

263

VKP(b):n BAKURIN VOLOSTIN JÄRJESTÖLLE

Kopio Saratovin kuvernementin Puoluekomitealle ja tpk:lle

Hyvät toverit, järjestönne sihteeri tov. Turunen on jättänyt minulle kirjelmän, että te olette talonpoikien pyynnöstä päättäneet tiedottaa hänen kauttaan minulle eräiden elintarvikealan työntekijäin vastavallankumouksellisista teoista teidän volostissanne, että nämä pitävät köyhiä pilkkanaan, rosvoavat omaksi hyödykseen, edistävät pontikankeittoa, juopottelevat, raiskaavat naisia, provosoivat Neuvostovaltaa j.n.e. Te pyydätte tekemään täältä Moskovasta käsin lopun noista vastavallankumouksellisista toimista. Mutta onhan paikallisten puoluejärjestöjen, muun muassa myös teidän eräänä tärkeimpänä tehtävänä käydä paikkakunnallaan kaikin voimin taistelua vastavallankumousta vastaan. Teidän tehtävänne ja velvollisuutenne on ottamalla yhteys puolueen ujestikomiteaan, ja ellei siitä ole apua, puolueen kuvernementtikomiteaan, saada aikaan, että sellaiset vastavallankumoukselliset ja roistot, joista tiedotatte, vangitaan ja asetetaan Vallankumoustribunaalin tuomittavaksi.

Mitä olette tehneet siinä mielessä?

Kirjeen toisessa osassa tov. Turunen esittää teidän näkökantanne, että Neuvostovallan olisi taloudellisesta rappiotilasta suoriutuakseen nojattava jonkin aikaa talonpoikaistoon, pidettävä sitä kainalosauvanaan. Se on aivan oikein. Siitä puhutaan puolueemme ohjelmassa ja puolueen edustajakokousten päätöksissä. Neuvostojen viimeisessä VIII:ssa yleisvenäläisessä edustajakokouksessa käsiteltiin hyvin yksityiskohtaisesti ja huolellisesti kysymystä maatalouden kohottamisesta, ja edustajakokous teki tärkeitä käytännöllisiä päätöksiä, jotka teidän on pantava

paikkakunnallanne täytäntöön kuvernementtijärjestöjen ohjeiden mukaisesti.

Kyseiset päätökset on julkaistu sanomalehdissä. Sitä paitsi tov. Turunen tuo teille eräitä lisäaineistoja, joita hän saa Maatalouden kansankomissariaatista, minne hänet ohjattiin minun luotani.

Kommunistisin terveisin

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu tammikuun 21 pnä 1921
Julkaistu ensi kerran v. 1927

Julkaistaan V. I. Leninin allekirjoittaman alkuperäiskappaleen mukaan

264

KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON KANSLIAPÄÄLLIKÖLLE

Tov. Gorbunov! Tämä Bontsh-Brujevitsh (hän ei ole Vl. Dm. Bontsh-Brujevitshin sukulainen) on kaikista lausunnoista päätellen *mitä suurin* keksijä. Asia on *suunnattoman tärkeä* (sanomalehti ilman paperia ja johtoja, sillä käytettäessä kaiutinta ja vastaanotinta, jota B.-Brujevitsh on parantanut niin että saamme helposti *satoja* vastaanottimia, koko Venäjä tulee kuulemaan Moskovassa luettavaa sanomalehteä).

Pyydän Teitä hartaasti

1) valvomaan tätä asiaa erityisesti, *kutsumalla Ostrjakovin* ja *keskustelemalla puhelimitse Nizhni Novgorodin kanssa*

2) viemään oheisen dekreettiluonnoksen *pikavauhdilla* läpi Pienessä Neuvostossa. Ellei päästä nopeasti yksimielisyyteen, on valmistettava välttämättä tiistaiksi Suureen KKN:ään

3) tiedottamaan minulle kahdesti kuussa töiden *kulusta.*

Lenin

26. I.

Kirjoitettu tammikuun 26 pnä 1921
Julkaistu ens' kerran v. 1926

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

265

TASAVALLAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

6. II. 1921.

Tov. Skljanski!

Oheistan vielä yhden „varoituksen".

Sodanjohtomme on surkeasti epäonnistunut ja häpäissyt itsensä päästäessään käsistään Mahnon (huolimatta valtavasta ylivoimasta ja tiukoista käskyistä siepata hänet) ja häpäisee nyt itsensä vielä pahemmin sillä, ettei kykene nujertamaan kourallista rosvoja.

Tilatkaa minulle Ylipäälliköltä *lyhyt* selostus (mukana suppea kaavio, josta selviää rosvojoukkioiden ja sotaväen sijainti) siitä, mitä on tekeillä.

Miten käytetään täysin luotettavaa ratsuväkeä?

— panssarijunia? (Onko ne sijoitettu järkiperäisesti? Eivätkö ne kulje *turhaan* ja kuluta elintarvikkeita?)

— panssariautoja?

— lentokoneita?

Miten ja paljonko niitä käytetään?

Sekä vilja että polttopuut menevät kaikki hukkaan rosvojoukkioiden takia, vaikka meillä on miljoonainen armeija. On kaikin voimin kovisteltava Ylipäällikköä.

Lenin

Julkaistu ensi kerran v. 1938

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

266

G. M. KRZHIZHANOVSKILLE

Salainen

G. M.!

Lukekaa ja ottakaa tiedoksi. Palauttakaa salaisesti heti.

Miljutin kirjoittaa suunnitelmasta pötyä [365]. Suurin vaara piilee valtion taloussuunnittelun byrokratisoimisessa.

Tämä vaara on suuri. Miljutin ei näe sitä.

Pelkään pahoin, että tarkasteltaessa asiaa toisin *Tekään ette näe sitä.*

Me olemme ryysyläisiä. Nälkäisiä, rutiköyhiä ryysyläisiä.

Eheä, kokonainen, todellinen suunnitelma on meille nyt=„byrokraattinen utopia".

Älkää havitelko sitä.

Heti paikalla, hetkeäkään hukkaamatta on *erotettava* paloittain tärkein, vähimmäismäärä tuotantolaitoksia, ja pantava ne käyntiin.

Puhelkaamme tästä keskenämme ennen Teidän alustustanne. *Harkitkaa* asiaa.

Lenin

Kirjoitettu helmikuun 19 pnä 1921

Julkaistu ensi kerran v. 1924 kirjassa: G. M. Krzhizhanovski. „Tavaranvaihto ja suunnittelutyö". Moskova

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

267

G. M. KRZHIZHANOVSKILLE

25. II.

Tov. Krzhizhanovski!

Yleisen suunnittelukomission johdosta.

(1) Sen kokoonpanosta ylipäänsä sovimme Teidän saavuttuanne. Se ei ole vaikeaa.

(2) KK on päättänyt toistaiseksi jättää Larinin. Hän on mitä suurimmaksi vaaraksi, sillä se mies on luonteeltaan sellainen, että sekoittaa kaiken työn, *pitää valtaa,* heittää nurin kaikki puheenjohtajat, *hajottaa spesialistit,* esiintyy *(ilman pienintäkään oikeutta siihen)* „puolueen" nimissä j.n.e.

Teidän **vaikeana** tehtävänänne on alistaa Larin, pitää häntä kurissa ja kohtuudessa. Muistakaa: heti kun hän „alkaa" ryöstäytyä aisoista, kiiruhtakaa luokseni (tai lähettäkää minulle kirje). Muutoin Larin panee nurin *koko* Yleisen suunnittelukomission.

(3) Teidän pitää muodostaa *Yleisessä suunnittelu*komissiossa

kallionluja puhemiehistö (ehdottomasti *ilman* Larinia), jotta organisaattorit ja lujat miehet (jotka pystyvät lyömään Larinin täydellisesti takaisin ja tekemään *hellittämättä* raskasta työtä) *auttaisivat* Teitä ja *vapauttaisivat Teidät hallinnollisesta* työstä (KK:ssa mainittiin, että Te itse asiassa ette olekaan hallintomies). Puhemiehistö, ehkä 2 apulaistanne, 1 sihteeri j.n.e. Teidän tulee olla asian „sieluna" ja *aatteellisena* johtajana (varsinkin ojentaa ja hätyyttää pois *tahdittomia* kommunisteja, jotka voisivat hajottaa spesialistit)... Teidän tehtävänänne on pyydystää, poimia, *panna työhön* kyvykkäitä organisaattoreita ja hallintomiehiä (kuten Osadtshi j.n.e.) — *antaa VKP:n KK:lle mahdollisuus, tietoja ja aineistoa heidän arvioimisekseen.*

NB

(4) „Goelrolle" — *varsinaisesti* Goelrolle — Teidän on nähdäkseni palautettava sen asema Yleisen suunnittelukomission *alakomissiona*. Ja Teistä tulee myös tuon alakomission puheenjohtaja.

(5) Joudutte muodostamaan kokonaisen joukon alakomissioita: siitä meidän pitää keskustella, kun Teillä on valmiina niiden suunnitelma.

(6) Erikoisen tärkeä merkitys tulee olemaan alakomissiolla, jonka tehtävänä on

tutkia
tarkastaa
ja
„sitoa", sovittaa yhteen,
esittää ehdotuksia
muutoksiksi **ajankohtaisiin** taloussuunnitelmiin (tällä hetkellä vuodeksi 1921).

Tähän alakomissioon on ehdottomasti valittava Larin, mutta 1) ei puheenjohtajaksi eikä toiseksi puheenjohtajaksi eikä sihteeriksi; 2) tasapainottaen *hänet* sanokaamme Seredalla, joka on maltillisuuden, realistisuuden ja rauhallisuuden malliesimerkki.

(7) Ehdotan harkittavaksi seuraavaa suunnitelmaa (pidän sitä erittäin tärkeänä): on velvoitettava *muutamia Yleisen suunnittelukomission* jäseniä esittämään järjestelmällisesti joko sanotulle komissiolle tai *6. pykälässä* mainitulle *alakomissiolle* **selontekoja** ja **kirjoituksia** ajankohtaisten taloussuunnitelmien täyttämisestä eri hallinnonhaarojen (sekä eri kuvernementtien, ujestien, tuotantolaitosryhmien, tuotantolaitosten j.n.e.) osalta

ja tämän täyttämisen vertailusta
eri vuosilta
sekä julkaistavaksi *„Ekonomitsheskaja Zhiznissä"*. (Pidän erittäin tärkeänä, että *Larin* ehdottomasti, samoin kuin Sereda, **Popov**, Strumilin olisivat *virallisesti* velvollisia seuraamaan hyvin tarkoin taloussuunnitelmiemme *todellista* täyttämistä luonnehtivia faktoja ja numeroita *sekä kirjoittamaan* jatkuvasti *„Ek. Zh:iin"* julkista arvostelua ja tarkastusta silmälläpitäen. Myös *2—3* spesialistia voitaisiin panna tähän työhön. On välttämätöntä, että jokainen vastaisi henkilökohtaisesti tutkimuksesta ja tarkastuksesta; ja että tämän työn jokaisella

lohkolla olisi *kaksi* henkilöä, toisistaan riippumatta, keskinäistä tarkastusta sekä erilaisten analysointi-, yhteenveto- y.m. menetelmien kokeilua silmälläpitäen.

Ajatelkaa kaikkea tätä ja keskustelemme sitten *useampaan otteeseen,* kun saavutte.

Terveiset! *Lenin*

Kirjoitettu helmikuun 25 pnä 1921

Ensi kerran julkaistu kokonaisuudessaan v. 1928

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

268

SÄHKE XI ARMEIJAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE

Kopio Kauk. rintaman Vallank. Sotaneuvostolle
Kopio Gruusian Vallankumouskomitealle
Kopio tov. Ordzhonikidzelle

Sen johdosta, että yhdennentoista armeijan joukot ovat Gruusian alueella, teitä kehotetaan saamaan aikaan täydellinen kosketus Gruusian Vallankumouskomiteaan ja sopeutumaan tarkasti Vallankumouskomitean ohjeisiin, pidättymään kaikista sellaisista toimista, jotka voisivat koskea paikallisen väestön etuja, ennen kuin niistä on sovittu Gruusian Vallankumouskomitean kanssa, suhtautumaan erityisellä kunnioituksella Gruusian suvereenisiin elimiin, osoittamaan erikoista huomiota ja noudattamaan varovaisuutta gruusialaiseen väestöön nähden. Antakaa viipymättä vastaavat ohjeet kaikille armeijan laitoksille, muun muassa Erikoisosastolle. Vetäkää vastuuseen kaikki tämän ohjeen rikkojat. Tiedottakaa jokaisesta rikkomustapauksesta ja pienimmistäkin hankauksista ja väärinkäsityksistä paikallisen väestön kanssa.

Puolustusneuvoston puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu maaliskuun 10 pnä 1921

„Pravda Gruzii" № 13,
maaliskuun 17 pnä 1921

Julkaistaan
sanomalehden tekstin mukaan

269

G. M. KRZHIZHANOVSKILLE

G. M.!

Palautan puheenne [366].

Sen pahin puute: liian paljon sähköistämisestä, liian vähän *ajankohtaisista* taloudellisista suunnitelmista.

Pääpainoa ei ole pantu siihen, mihin pitäisi.

Kun edessäni oli kommunistisia „rikkiviisaita", jotka lukematta kirjaa „Sähköistämissuunnitelma" [367] ja ymmärtämättä sen merkitystä lavertelivat ja kirjoittelivat typeryyksiä suunnitelmasta yleensä, minun piti työntää heidän nenänsä kiinni tuohon kirjaan, sillä muuta vakavaa suunnitelmaa ei ole eikä voi olla [368].

Kun edessäni ovat tuon kirjan tekijät, en tahtoisi työntää heidän nenäänsä kiinni kirjaan, vaan irti siitä — *ajankohtaisten* taloudellisten suunnitelmien pariin.

Käykää nyt käsiksi niihin, herrat professorit! Teidän sähköistämisenne on in allen Ehren! * Kaikki kunnia sille. Olette kirjoittaneet ensimmäisen painoksen. Korjailemme sitä ja julkaisemme toisen. Sen ja sen alakomission spesialistit kirjoittavat tusinan dekreettejä ja asetuksia sähköalan opetuksesta ja sähköistämissuunnitelmasta y.m.s. Me vahvistamme ne.

Mutta valtion yleisen suunnittelukomission ei pidä nyt askarrella sellaisten asiain parissa, vaan on käytävä viipymättä kaikin voimin käsiksi *ajankohtaisiin* talpast-suunnitelmiin.

Polttoaineet *tänään*. Vuodeksi 1921. Nyt, keväällä.

Romun, jätteiden, kuolleiden materiaalien keruu. Niiden käyttäminen viljan vaihtamista *varten*.

JA NIIN POISPÄIN.

Tähän kaikkeen „heitä" on vedettävä nenästä pitäen. Istutettava heidät siihen työhön.

* — kunniasijalla! *Toim.*

Heti. Tänään.

1—2 alakomissiota sähköistämiseen.

9—8 alakomissiota ajankohtaiseen taloudelliseen suunnitteluun. Niin on jaettava voimat vuodeksi 1921.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu huhtikuun 5 päivän jälkeen 1921

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

270

VALISTUSASIAIN KANSANKOMISSARIAATILLE

8. IV. 1921.

Tovereille Lunatsharskille, Pokrovskille ja Litkensille

Yhä useammat merkit puhuvat siitä, että työn järjestelmällisyys ja suunnitelmallisuus Valistusasiain kansankomissariaatissa ei ota parantuakseen huolimatta KK:n antamista ohjeista ja erikoistehtävistä Valistusasiain kansankomissariaatin uudelleenjärjestelyn yhteydessä.

Koska saadaan laadittua varsinainen työsuunnitelma? Mitä kysymyksiä suunnitelmaan otetaan? Sellaisiako kuin oppikirjojen laatiminen,— kirjastoverkko ja sen käyttö,— mallikoulut,— opettajien työselostukset,— kurssi-, luento- ja kouluopinto-ohjelmat,— niiden faktillisen täytön ja opintotilaisuuksien kulun valvonta?

Vai muita kysymyksiä? Mitä?

Mitkä asiat on katsottu tärkeimmiksi, iskukysymyksiksi?

Onko sitä koskevia päätöksiä? Millaisin järjestelmällisin toimenpitein valvotaan täyttämistä?

Pyydän vastaamaan lyhyesti.

KKN:n puheenjohtaja *V. Uljanov (Lenin)*

Julkaistu ensi kerran v. 1932

Julkaistaan V. I. Leninin allekirjoittaman alkuperäiskappaleen mukaan

271

SÄHKE G. K. ORDZHONIKIDZELLE

Ordzhonikidze

Sain salakielisanomanne Taka-Kaukasian epätoivoisesta elintarviketilanteesta. Olemme suorittaneet eräitä toimenpiteitä, antaneet hiukan kultaa Armenialle ja vahvistaneet monenlaisia toimeksiantoja Elintarvikekomissariaatille. Minun täytyy kuitenkin varoittaa, että olemme täällä kovassa puutteessa emmekä voi auttaa. Vaadin tiukasti, että on muodostettava koko Taka-Kaukasian käsittävä alueellinen talouselin, käytävä kaikin voimin käsiksi toimilupakysymykseen, eritoten Gruusiassa; yritettävä ostaa vaikkapa ulkomailta siemeniä ja pantava Bakun voimavarojen turvin käyntiin maankastelu Azerbaidzhanissa maanviljelyksen ja karjanhoidon kehittämiseksi ja koetettava kehittää tavaranvaihtoa Pohjois-Kaukasian kanssa. Oletteko te ja gruusialaiset toverit oivaltaneet uuden politiikkamme merkityksen elintarvikeveron yhteydessä? Lukekaa tämä heille ja tiedottakaa minulle asioista useammin; lukekaa kirjeeni Serebrovskille Bakussa.

Lenin

Kirjoitettu huhtikuun 9 pnä 1921
Julkaistu ensi kerran v. 1925

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

272

VALISTUSASIAIN KANSANKOMISSARIAATILLE

Anatoli Vasiljevitsh Lunatsharskille
Kopio Turveteollisuuden päähallinnolle

Jotta turpeentuotanto saataisiin nousemaan, sitä on tehtävä laajasti tunnetuksi — lentolehtisten, kirjasten, kiertävien näyttelyiden ja elokuvien avulla sekä julkaisemalla oppikirjoja; kouluissa ja korkeammissa teknillisissä oppilaitoksissa turpeentuotanto on otettava pakolliseksi oppiaineeksi; on laadittava oppikirjat; järjestettävä vuosittain opintoretki ulkomaille.

Konkreettisesti pitää: 1) antaa Valtion kustannusliikkeen tehtäväksi painattaa huhtikuun 15 päivään mennessä 100.000 kappaletta puolentoista arkin suuruista kirjasta „Turve", jonka Turveteollisuuden päähallinto on t.v. helmikuun 8 pnä luovuttanut Agitaatio-osastoon tov. Mordvinkinille, ja ottaa Turveteoll. päähallinnolta painettavaksi vielä kolme kirjasta ja lentolehtistä ja julkaista ne toukokuun 1 päiväksi; Turveteoll. päähallinnolle on annettava levitettäväksi 15.000 kirjasta.

2) Antaa Elokuvaosaston tehtäväksi filmata toukokuun kuluessa — Turveteoll. päähallinnon johdolla — 12 filmiä turpeentuotannosta (Venäjää, Ukrainaa, Uralia, Valko-Venäjää ja Siperiaa varten).

3) Antaa Ammattiopetuksen päähallinnon ja Turveteoll. päähallinnon tehtäväksi laatia kesäkuun 1 päivään mennessä luonnos turpeentuotannon pakolliseksi oppikurssiksi kouluja ja korkeampia oppilaitoksia varten.

Pyydän lähettämään minulle kopiot määräyksistänne sekä asianomaisten järjestöjen ja henkilöiden vastaukset, mainiten samalla määräajat.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja

V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu huhtikuun 9 pnä 1921

Julkaistu ensi kerran v. 1932

Julkaistaan V. I. Leninin allekirjoittaman alkuperäiskappaleen mukaan

273

G. M. KRZHIZHANOVSKILLE

12. IV.

G. M.!

Puhuin eilen Smilgan kanssa. Hänen pitäisi keskustella kanssanne tänään.

Kysymys valtionsuunnitelman peruspiirteistä *suunnitelmana,* ei laitoksena, on kiireellinen.

Nyt tunnette elintarvikeveron ja muut dekreetit. Siinä on Teille politiikka. Ja Te laskekaa tarkemmin (erilaisten satojen varalta), paljonko se voi antaa.

Vielä paljon kiireellisempi asia: polttoaineet. Uitto on epäonnistunut. Kun tällaista kevättä seuraa kato, kuljetukset epäonnistuvat.

Antakoot Ramzin ja kumpp. parissa päivässä minulle **lyhyet** yhteenvedot:

3 numeroa (polttopuut, kivihiili, öljy)
puolivuosittain 1918???
19
20
varsinkin *2 1*
ja suunnitelma 22
vuoden 1920 polttoainesuunnitelma
4 numeroa: suunniteltiin?
saatiin?
miten suunniteltu aiottiin jakaa (vain pääluokittain)?
miten saatu jaettiin?

Torstaiaamuun mennessä. Siitä riippuen tulen päättämään ulkomaankaupasta. Tilatkaa tänään. Puhutaan huomenna.

Terveiset! *Lenin*

Kirjoitettu huhtikuun 12 pnä 1921

Julkaistu ensi kerran v. 1924 kirjassa: G. M. Krzhizhanovski. „Tavaranvaihto ja suunnittelutyö". Moskova

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

274

G. M. KRZHIZHANOVSKILLE

G. M.!

Onko tehtävä selvä?

Täytyy ennakolta olettaa, että meillä on 1921—1922 samanlainen tai pahempi

kato

polttoainepula (elintarvikkeiden ja hevosenrehun puutteen vuoksi).

Tästä näkökulmasta laskettava, mitkä ostot ulkomailta ovat välttämättömiä, jotta keinolla millä hyvänsä voitettaisiin kiperin puute, s.o. ehdottomasti saataisiin puuttuvat elintarvikkeet (suoranaisesti ostamalla elintarvikkeita ulkomailta ja vaihtamalla viljaan Venäjän reuna-alueilla) ja hankittaisiin lisäksi välttämätön minimum polttoaineita.

Vain sellaiset tilaukset voidaan ja täytyy katsoa oikeiksi, jotka ovat välttämättömiä *tästä näkökulmasta.*

Sähkötilaukset eivät kaikki sovi tähän. Ei riitä, että sähkön todistetaan säästävän polttoaineita.

On todistettava vielä, että kyseinen menoerä on *välttämätön* **vuodeksi 1921—22** äärimmäisen viljapulan ja polttoainepulan *vallitessa.*

Lenin

Kirjoitettu huhtikuun 13 pnä 1921

Julkaistu ensi kerran v. 1924 kirjassa: G. M. Krzhizhanovski. „Tavaranvaihto ja suunnittelutyö". Moskova

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

275

J. A. LITKENSILLE

Tov. Litkens! Kohdatessamme unohdin pyytää Teitä tarkastamaan, miten on sen tiedemieskomission laita, joka laatii (suppeaa) *n y k y*venäjän (Pushkinista Gorkiin) sanakirjaa.

Olen ajat sitten, jo monta kertaa, sopinut siitä Pokrovskin ja Lunatsharskin kanssa.

Tehdäänkö mitään? Mitä nimenomaan? Ottakaa selvä ja kirjoittakaa tarkalleen.

Komm. terv. *Lenin*

6. V.

Kirjoitettu toukokuun 6 pnä 1921
Julkaistu ensi kerran v. 1932

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

276

„PRAVDAN" TOIMITUKSELLE JA „IZVESTIJAN" TOIMITUKSELLE

9. V. 1921.

Pyydän kiinnittämään erikoista huomiota „Poslednije Novostin" (Pariisi) 309. numerossa olleeseen artikkeliin:

„Miljukov ja Avksentjev amerikkalaisten puheilla".

On *järjestelmällisesti* huomioitava *sentapaiset* artikkelit ja kirjoitukset; niitä on runsaasti; on laadittava *katsauksia* niistä osoittaen virastoillemme ja työläis- ja talonpoikaislukijakunnalle,

että älykkäämpi valkokaartilaisporvaristo käsittää mainiosti, mitä toimiluvat ja ulkomaankauppa merkitsevät Neuvostovallalle

ja asettaa sen vuoksi nyt *tärkeimmäksi* tehtäväkseen estää VSFNT:n ja ulkovaltojen väliset kauppaneuvottelut, ajaa toimilupapolitiikka karille.

Pyydän pistämään minulle pari sanaa tämän johdosta.

Komm. terv. *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

277

M. SOKOLOVILLE

Puolasta evakuoidun omaisuuden valvontahallinnon sihteerille tov. *M. Sokoloville*

16. V.

Kunnioitettu toveri!

Olen saanut ja lukenut luonnoksenne 18/V pidettävää alustusta varten. Te kirjoitatte, että minä olen „sotkeutunut kirjoituksissani". Toisaalta nähkääs juurrutetaan valtiokapitalismia antamalla vuokralle metsiä, maata j.n.e.— toisaalta taas hän (Lenin) „puhelee tilanherrojen ekspropriaatiosta".

Tämä vaikuttaa Teistä ristiriitaiselta.

Erehdytte. Ekspropriaatio merkitsee venäjäksi *omaisuuden riistämistä*. Vuokraaja *ei* ole omistaja. Siinä ei siis ole ristiriitaa.

Kapitalismin juurruttaminen (*kohtuuden rajoissa* ja taitavasti, kuten mainitsen kirjasessani [369] useaan otteeseen) on mahdollista palauttamatta omaisuutta tilanherroille. Vuokraus merkitsee *määräajaksi* tehtävää sopimusta. Sekä omistusoikeus että valvonta jää *meille,* työväenvaltiolle.

„Kuka vuokraaja on niin hullu, että ryhtyy kuluttamaan varoja mallikelpoisen järjestyksen aikaansaamiseen, jos häntä *tulee vaivaamaan ajatus ekspropriaation mahdollisuudesta...",* kirjoitatte Te.

Ekspropriaatio on *tosiasia* eikä *mahdollisuus*. Siinä on suuri ero. *Ennen* tosiasiallista ekspropriaatiota yksikään kapitalisti ei olisi ryhtynyt palvelukseemme, vuokraajaksi. Mutta nyt „he", kapitalistit, ovat sotineet kolme vuotta, tuhlanneet sodassa meitä vastaan omia (ja englantilais-ranskalaisia — nehän ovat maailman ensimmäisiä pohatoita) varoja *satoja miljoonia kultaruplia.* Nyt he värjöttelevät ulkomailla. Mitä heillä on valittavanaan? Miksi

he eivät voisi taipua sopimukseen: joko saada 10 vuodeksi mukiinmenevät tulot tai... nääntyä ulkomailla? Monet horjuvat. Jos viisi sadasta suostuu kokeiluun, sekään ei ole hullumpaa.

Te kirjoitatte:

„Joukkojen omatoimisuus *on mahdollista* vasta sitten kun *pyyhkäisemme pois maan päältä* paiseen, jonka nimi on virkavaltaiset päähallinnot ja keskushallinnot."

Vaikka en olekaan käynyt paikan päällä, tunnen tämän virkavaltaisuuden ja sen koko vahingollisuuden. Teidän erehdyksenne on siinä että luulette voitavan hävittää se kerralla „paiseen" tavoin, „pyyhkäistä pois maan päältä".

Se on erehdys. Voidaan karkottaa tsaari, ajaa pois tilanherrat, ajaa pois kapitalistit. Me olemme sen tehneetkin. Mutta virkavaltaisuutta ei talonpoikaisessa maassa voida „ajaa tiehensä", sitä ei voida „pyyhkäistä pois maan päältä". Sitä voidaan vain *vähentää* hitaalla ja sitkeällä työllä.

„Virkavaltaisuuden paiseen" „poisheittäminen", kuten sanotte toisessa kohdin, on virheellistä jo itse kysymyksen asettelun kannalta. Se merkitsee, ettei käsitetä kysymystä. Sellaista paisetta *ei voida* „heittää pois". Se voidaan vain *parantaa.* Kirurgia on *tässä* tapauksessa mielettömyyttä, se on *mahdottomuus;* kysymykseen voi tulla vain *hidas parantaminen* — kaikki muu on huijausta tai lapsellisuutta.

Te olette nimenomaan lapsellinen, suokaa anteeksi avomielisyyteni. Mutta itsehän Te kirjoitatte nuoruudestanne.

On lapsellista viitata kintaalla parantamiselle sillä perusteella, että Te olette 2—3 kertaa yrittänyt taistella byrokraatteja vastaan ja joutunut häviölle. Ensiksikin, sanon vastaukseksi tähän Teidän epäonnistuneeseen kokeiluunne,— ensiksikin on yritettävä ei 2—3 kertaa, vaan 20—30 kertaa, toistettava, alettava alusta.

Toiseksi, mikä todistaa, että olette taistellut oikein, taitavasti? Byrokraatit ovat ovelia, monet sellaiset heittiöt ovat suorastaan mestarihuijareita. Heistä ei saa otetta paljain käsin. Oletteko taistellut oikealla tavalla? *saartanut* „vihollisen" sotataidon kaikkien sääntöjen mukaan? En tiedä.

Viittaatte suotta Engelsiin. Onkohan joku „intellektuelli" kuiskannut Teille tuon viitteen? Turhanaikainen viittaus,

jollei pahempikin kuin turhanaikainen. Se haiskahtaa kaavaoppineisuudelta. Muistuttaa epätoivoa. Mutta meidän on naurettavaa tai häpeällistä vajota epätoivoon.

Taistelu virkavaltaisuutta vastaan vaatii talonpoikaisessa ja äärimmilleen loppuunajetussa maassa paljon aikaa, ja sitä taistelua on käytävä sisukkaasti, antamatta ensimmäisen epäonnistumisen masentaa mieltä.

„Päähallintojen" *„poisheittäminen"?* Pikkuasia. Mitä panisitte niiden *tilalle?* Ette tiedä sitä. Ei pidä *heittää pois,* vaan on puhdistettava ja parannettava, parannettava ja puhdistettava kymmenen ja satakin kertaa. Eikä saa masentua.

Mikäli pidätte alustuksenne (en ole hitustakaan sitä vastaan), tehkää hyvin ja lukekaa samalla myös minun kirjeeni Teille.

Puristan kättänne ja pyydän pitämään loitolla „masennuksen hengen".

Lenin

Kirjoitettu toukokuun 16 pnä 1921

Julkaistu ensi kerran tammikuun 1 pnä 1924 „Pravda" lehden 1. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

278

J. A. LITKENSILLE

Käyttäkää Pokrovskin lomaa aloittaaksenne, häntä hallintoasioilla rasittamatta, työt venäjän kielen sanakirjan laatimiseksi.

1) Asettakaa 3—5 parasta kielitieteilijää käsittävä komitea. Heidän on 2 viikossa laadittava suunnitelma ja esitys lopullisen komitean kokoonpanosta (työtä varten), työn sisällöstä, määräajoista y.m.s.

2) Tehtävä: suppea (mallina *pieni* „La Russe") venäjän kielen sanakirja (Pushkinista Gorkiin). Mallikelpoisen nykykielen sanakirja. Uuden oikeinkirjoitustavan mukainen.

3) Heidän (3—5) esityksensä pohjalla *tieteellis-akateemisen* keskuksen pitää *vahvistaa*. Silloin voimme syksyyn mennessä aloittaa.

Kirjoitettu toukokuun 19 pnä 1921
Julkaistu ensi kerran v. 1932

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

279

G. M. KRZHIZHANOVSKILLE

25. V.

Tov. Krzhizhanovski!

Teille piti lähetettämän „TPN:n evästyksen" *luonnos* [370]. Harkitkaa itse (samoin puhemiehistö — ja asiaan pitää perehdyttää Valtion suunnittelukomission kaikki jäsenet) kahdesta näkökulmasta:

a) siinä on Teidän „hallinnonhaaranne" kysymyksiä: sähköistäminen ja Valtion suunnittelukomission paikalliselimet. Niihin teidän kaikkien pitää perehtyä ja tutkia niitä yksityiskohtaisesti, jotta voitaisiin *täsmentää* ja *täydentää* (resp.* muuttaa) detalji*kysymysten* luetteloa.

b) Muu ei kuulu Valtion suunnittelukomission toimivaltaan, mutta on *paljon* sellaista, mikä itse asiassa sivuaa Valtion suunnittelukomissiota. Olisi toivottavaa (ei pakollista) kuulla Valtion suunnittelukomission mielipide.

Lenin

P. S. Eikö mielestänne olisi nimettävä ryhmä Valtion suunnittelukomission jäseniä perehtymään ujestien selostuksiin ja yleensä kaikkiin taloudellisiin selontekoihin? Vai olisiko jaettava kaikille Valtion suunnittelukomission jäsenille muutamia selostuksia kullekin ja *velvoitettava* heidät lukemaan *ja tutkimaan* niitä?

Saman tien: ajankohtaisten taloussuunnitelmien (vuosi 1921) tutkiminen on välttämättä *individualisoitava.* Valtion suunnittelukomission kukin jäsen vastaa tämän työn

---

* — respective — tai. *Toim.*

siitä ja siitä puolesta tai lohkosta. Ja päinvastoin: ajankohtaisen suunnitelman kannalta vuoden 1921 taloudellisen työn *kustakin* puolesta tai lohkosta vastaa tutkimisen mielessä se ja se. Lähettäkää tämä minulle ehdottomasti.

Kirjoitettu toukokuun 25 pnä 1921

Julkaistu ensi kerran v. 1924 kirjassa: G. M. Krzhizhanovski. „Tavaranvaihto ja suunnittelutyö". Moskova

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

280

G. M. KRZHIZHANOVSKILLE

26. V. 1921.

Tov. Krzhizhanovski!

Arvelen, että Valtion suunnittelukomission on tehtävä 2 asiaa:

1) tilastollisen alakomission voimin laadittava eräänlainen index-number *.

Kuukausittainen yhteenveto talouselämämme tärkeimmistä osoittimista (numerot ja käyrä). Esimerkiksi:

Tuotettu polttoaineita
" malmia
" rautaa

Päätiedot muilta teollisuusaloilta:

Mikä % työläisistä tuotannossa;
" % peltoalasta kylvämättä;
maataloustuotannon tila;
mikä % vetureista epäkuntoisia; puutavirstojen absoluuttinen määrä; puutavara; polttopuut j.n.e.; elintarvikey.m. huolto; samoin sähköistäminen (aina verrattuna ed. vuoteen ja sodaned. aikaan).

Ilman sitä emme saa yleiskuvaa talouselämästä.

Tämä on eräs Valtion suunnittelukomission työn perusteita.

2) *T a l o u s*tilastollinen alakomissio.

Tilastollisesta keskushallinnosta on tehtävä meille *juoksevan,* eikä „oppineen" analysoinnin elin. Esimerkiksi:

paljonko on ruokittu liikoja suita?

paljonko on liikoja tehtaita?

---

* — indeksiluku. *Toim.*

miten on uudestijaettava raaka-aineet? työvoima? armeijan taloudellinen työ?

Tilastomiesten on oltava meidän **käytännöllisiä** *apulaisiamme* eikä skolastikkoja.

Ajatelkaa asiaa ja kirjoittakaa minulle päätelmänne.

Teidän *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1924 kirjassa: G. M. Krzhizhanovski. „Tavaranvaihto ja suunnittelutyö". Moskova

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

281

SÄHKE F. E. DZIERZYŃSKILLE [371]

Kiireellinen

Eteläinen piirikunta Yleisven. Erikoiskomission puheenjohtaja *Dzierżyński,* nykyiseen olinpaikkaan.
Kopio: Moskova, *Voinoville,* kulkulaitoksen rappiotilan torjumiskolmikolle

Kaikki ukrainalaiset toverit vaativat pontevasti tehostamaan Ukrainassa taistelua säkkimiesten toimintaa vastaan, koska se uhkaa panna sekaisin aloitetut ja jo hyviä tuloksia tuottaneet viljahankinnat nälkää näkeviä tasavallan keskuksia varten. Pyydän kiinnittämään tehostettua huomiota ja tiedottamaan minulle, onko ryhdytty kiireellisiin toimenpiteisiin, minkälaisiin nimenomaisesti ja mitä tuloksia ne antavat.

TPN:n puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu toukokuun 27 pnä 1921
Julkaistu ensi kerran v. 1933

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

282

POLTTOAINETEOLLISUUDEN PÄÄHALLINNOLLE

Kopio Öljyteollisuuden pääkomitealle
Kopio tov. *Gubkinille*

Niin lehdistössä kuin paikan päältä saapuvissa tiedotuksissakin on yhä useammin uutisia asiaintilan pahentumisesta Bakussa.

On välttämätöntä voimistaa huomiota Bakuun ja huolenpitoa siitä.

Pyydän esittämään *Työ- ja Puolustusneuvostolle* järjestelmällisten toimenpiteiden ohjelman Bakun auttamiseksi ulkomaisia ostoja käyttäen.

On ryhdyttävä jatkuvasti „tarkkailemaan", mitä Bakussa tehdään ja *miten me autamme.*

Molempien pykälien osalta tehtävä lyhyet yhteenvedot (a: *mitä on;* b: *mitä on annettu*) ja tarkkailtava herkeämättä.

TPN:n puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu toukokuun 27 pnä 1921
Julkaistu ensi kerran v. 1932

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

283

M. P. PAVLOVITSHILLE [372]

Kansallisuusasiain kansankomissariaatti,
tov. Pavlovitshille

31. V. 1921.

Tov. Pavlovitsh!

Olen sopinut opetuskartaston [373] julkaisemisesta (Pietarissa).

Olisi äärimmäisen tärkeää oheistaa siihen imperialismin kartat.

Ettekö ottaisi huoleksenne sitä?

Tähän tapaan: 1) siirtomaaomistus 1876—1914—1921, liitteenä tai erikoisviivoituksella varustettuna puolisiirtomaat (Turkki, Persia, Kiina j.n.e.).

2) Suppeat tilastot siirtomaista ja puolisiirtomaista.

3) Rahallista riippuvaisuutta valaiseva kartta. Esimerkiksi, jokaisen maan kohdalle ± sekä numero (miljoonia tai miljardeja frangeja), paljonko kyseinen maa on velkaa ja paljonko sillä on saatavia;

samoin vertailuluvut 1876—1914—1921

(jos vuosi 1876 otetaan esimonopolistisen kapitalismin kulminaatiokohdaksi).

4) Maailman rautatiet merkinnöin jokaisen maan kohdalla, kenelle kuuluu enemmän (englantilaisille, ranskalaisille, Pohjois-Amerikalle j.n.e.).

Tuleeko siitä liian kirjavaa? Voitaneen löytää sopivia muotoja, esittää hyvin suppeasti oleellisin pääasia.

5) Taistelun kohteina olevien raaka-aineiden (öljyn, malmin j.n.e.) tärkeimmät lähteet — niin ikään merkinnöin (% tai miljoonaa frangia kuuluu sille ja sille maalle).

Meidän pitää välttämättä liittää sanotunlaiset kartat *oppikirjoihin,* luonnollisesti lyhyin selittävin tekstein.

Teidän avuksenne voitaisiin antaa aputyötä varten tilastomies.

Pyydän vastaamaan, otatteko tehtävän, miten ja milloin.

Komm. terveisin KKN:n puheenjohtaja

V. Uljanov (Lenin)

Julkaistu ensi kerran v. 1923

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

284

J. A. LITKENSILLE

Tov. Litkens!

Sopikaamme siis sanakirjakysymyksestä seuraavasti:

1) suunnilleen kuukauden kuluttua (Pokrovskin poissaollessa) tehkää *virallinen* päätös ja nimittäkää *vastuunalainen henkilö* tai *henkilöt.*

2) Sanotun päätöksen perusteella on laadittava työ*suunnitelma* ja osoitettava paitsi vastuunalaisia henkilöitä myös kustannukset ja elintarvikeannokset.

Työhön on ryhdyttävä suunnitelman mukaan elo- tai syyskuussa.

Lenin

Kirjoitettu toukokuun lopulla 1921
Julkaistu ensi kerran v. 1932

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

285

V. A. AVANESOVILLE [374]

1. VI.

Tov. Avanesov!

Teidän pitää laatia paikallisia taloudellisia neuvottelukuntia koskeva kiertokirje kaikille Työläis- ja talonpoikaisinspektion paikalliselimille.

1) Vaatia itsellenne *nimi*luettelo kaikista Työläis- ja talonpoikaisinspektion edustajista kaikissa taloudellisissa neuvottelukunnissa.

2) — kaikista luettelon muutoksista ilmoittamaan heti Teille.

3) vaatia, että he olisivat joko kommunisteja tai puolueettomia, joita suositellaan luotettavina ja rehellisinä *erityisesti ja henkilökohtaisesti.*

4) vaatia heiltä tiukasti selontekoja, *ja erikoisesti* puolueettomien mukaansaamisen ja *heille,* puolueettomille, talousneuvostojen työstä pidettyjen selostusten suhteen.

Tämä kaikki pitää viedä läpi Yleisvenäläisen TpKK:n puhemiehistössä, jotta paikalliselimet tottelisivat.

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 1 pnä 1921
Julkaistu ensi kerran v. 1928

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

286

ÖLJYTEOLLISUUDEN PÄÄKOMITEALLE

Öljyteollisuuden pääkomitea
tov. Gubkinille

3. VI. 1921.

Selaillessani aikakauslehteä „Öljy- ja palavakivitalous" näin numerossa 1—4 (1921) kirjoituksen (s. 199) „Metalliputkien korvaamisesta sementtilaastilla öljynporauksessa".

Ilmenee, että tämä on mahdollista kiertoporausta sovellettaessa. Ja kuten luin bakulaisten selonteosta, sitä sovelletaan meillä Bakussa.

Poraustöiden riittämättömän laajuuden vuoksi olemme menehtymäisillämme ja tukahdutamme Bakun.

Rautaputket *voidaan* korvata sementillä y.m.s., mitä on helpommin saatavissa kuin rautaputkia ja mikä lehtenne maininnan mukaan maksaa „mitättömän vähän"!

Ja tämänlaatuisen tiedon te hautaatte pieneen kirjoitukseen umpitieteellisessä aikakauslehdessä, jota kykenee ymmärtämään ehkä vain yksi ihminen miljoonasta koko VSFNT:ssä.

Miksi ei ole lyöty hätäkelloa? Tuotu asiaa laajan lehdistön palstoille? Eikä asetettu käytännön miesten komiteaa? Eikä esitetty kannustavia toimenpiteitä Työ- ja Puolustusneuvoston vahvistettavaksi?

TPN:n puheenjohtaja *V. Uljanov (Lenin)*

Julkaistu ensi kerran v. 1932

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

287

G. M. KRZHIZHANOVSKILLE

Tov. Krzhizhanovski!

En tiedä, onko tehty kaikki Kommunistisen Internationalen III kongressin jäsenten tutustuttamiseksi sähköistämissuunnitelmaan.

Jollei ole tehty kaikkea, pitää 1—2 viikossa tehdä *välttämättä.*

On asetettava näytteille (kongressin käytäville)

1) sähköistämiskartta lyhyin selityksin *kolmella* kielellä
2) samoin piirien kartat
3) sähköistyksen tase { 370 milj. työpäivää / tiiliä / kuparia y.m. }
4) tärkeimpien paikallisten, pienten, uusien asemien kartta.

On saatava *suppea* (16—24 siv.) kirjanen *kolmella kielellä,* „Sähköistämissuunnitelman" jäsennys.

En voi olla torstaina 7/VI Kansankomissaarien Neuvostossa.

Jos kysymys käyttökomissiosta tulee esille, valmistautukaa *itse* totiseen taisteluun ja esittäkää *täsmälliset* ehdotukset, jotta tarpeen vaatiessa voitaisiin valittaa KK:hon ja Yleisvenäläiseen Toimeenpanevaan Keskuskomiteaan.

Teidän *Lenin*

Salaisuutena:

Pietarissa on paljastettu uusi salaliitto. Osallisena sivistyneistöä. Mukana professoreja, jotka eivät ole kovin kaukana Osadtshista. Sen takia joukko kotitarkastuksia hänen ystäviensä luona *ja aiheellisesti.*

Varovaisuuttal!!

Kirjoitettu kesäkuun 5 pnä 1921

Ensi kerran julkaistu kokonaisuudessaan v. 1932

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

288

ELINTARVIKEASIAIN KANSANKOMISSARIAATILLE

10. VII.

Tov. Brjuhanov!

Olen saanut 9/VII päivätyn Lobatshevin kirjeen, jossa osoitetaan Pietarin ja Moskovan huoltotilanteen jyrkästi huonontuneen.

Hän pyytää ohjeita.

Mielestäni Teidän on ryhdyttävä toimenpiteisiin työn tehostamiseksi.

Minä kehotan

1) Paneutumaan erittäin kiireellisesti, *vallankumouksellisessa* iskutahdissa **viipymättä** *veronkoontiin* Moskovan kuvernementissa (ruis on jo leikattu). Mobilisoimaan sitä varten elintarvikehankintaelinten *avuksi* etenkin Moskovan työläisiä.

2) yleensä mobilisoimaan vielä työntekijöitä elintarvikealalle, *ryöstäen* kansankomissariaatit Poliittisen byroon *eilisen* päätöksen mukaisesti (ottakaa ote).

3) vielä kerran lähettämään tarkat määräykset Ukrainan ja Siperian Elintarvikeasiain kansankomissariaateille.

4) lähettämään *kiireesti* retkikunnan (yhdessä Kulutusosuuskuntien keskusliiton kanssa) *Podolskin* kuvernementtiin, missä kerrotaan olevan kosolti viljaa ja se maksaa neuvostorahassa *6.000* ruplaa puuta.

(Yleensä minulla on vaikutelma, että hankinnoissa ja tavaranvaihdossa Elintarvikeasiain kansankomissariaatti *aikailee* ja *jää jälkeen* vallan hävyttömästi. Puuttuu aloitteellisuutta. Puuttuu rohkeutta työssä.)

Komm. terv. *Lenin*

Pyydän vastaamaan minulle 11/VII.

Kirjoitettu heinäkuun 10 pnä 1921
Julkaistu ensi kerran v. 1932

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

289

A. A. KOROSTELJOVILLE

Tov. Korosteljov!

Teidän komissionne [375] työ on poikkeuksellisen tärkeää, vastuullista ja vaikeaa.

On jännitettävä kaikki voimat, jotta epäonnistumisia olisi vähemmän; eikä lannistuttava epäonnistumisista, vaan sitkeästi ja kärsivällisesti jatkettava työtä yhä uudestaan. Moskovassa on paljon vaikeampi työskennellä kuin maaseudulla — enemmän virkavaltaisuutta, enemmän turmeltuneita ja lelliteltyjä „huippuryhmän" miehiä j.n.e.

Mutta sen sijaan työllä Moskovassa on valtava esikuvallinen ja *poliittinen* merkitys.

Teidän komissionne olisi mielestäni yritettävä sopeuttaa työnsä yhteen „TPN:n evästyksen" kanssa.

Tärkeintä on, ettei hajoteta voimia, vaan otetaan ennemmin *muutamia harvoja laitoksia,* vähäisiä tehtäviä, asetetaan aluksi vaatimattomat tavoitteet, mutta toteutetaan niitä sitkeästi, unohtamatta alullepantua, jättämättä puolitiehen ja vieden asian päätökseen asti.

On vähitellen mutta välttämättä vedettävä mukaan *puolueettomia* tunnetusti rehellisten ja kussakin piirissä kunnioitettujen *työläisten* joukosta. Ei pidä säästää aikaa eikä työtä sellaisten henkilöiden etsimiseen ja tutustumiseen heidän kanssaan.

Heitä on vähitellen ja varovasti *totutettava* työhön, koettaen etsiskellä kullekin *täysin sopivaa* ja kunkin kykyjä vastaavaa työtä.

Tärkeintä on totuttaa työläiset ja väestö komissioon siinä mielessä, että he *tuntisivat saavansa apua* siltä; tärkeintä on *voittaa* joukkojen, puolueettomien, tavallisten työläisten, tavallisten pieneläjäin *luottamus.*

Nimenomaan Teille komission puheenjohtajana ja keskuksen miehenä, *karsaasti katsellun* Työläis- ja talonpoi-

kais*inspektion* kollegion jäsenenä, se on oleva vaikeaa. Mutta siinä on koko asian ydin.

On kaikin tavoin ja kaikissa mahdollisissa suhteissa osoitettava ja annettava tosiasiallista *apua,* vaikkapa vähäistäkin, mutta reaalista. Vain siihen nojautuen voidaan päästä eteenpäin.

Pyydän Teitä kirjoittamaan minulle, tai ellette pidä kirjoittamisesta, soittamaan — vaikkapa minun työhuoneestani, siellä on rauhallisempaa, jotta voisimme vaihtaa ajatuksia komissionne työstä.

Näyttäkää tämä kirje komitean muillekin jäsenille, mikäli pidätte sitä ajankohtaisena.

26. VII.

Komm. terveisin *Lenin*

P. S. Komitean perustehtävä: kohentaa talous, parantaa asiantilaa, saada aikaan *tosiasiallinen henkilökohtainen* vastuu. Olisi otettava sitä varten vielä muutamia laitoksia: ruokala, sauna, pesula, asuntola j.n.e.

Kirjoitettu heinäkuun 26 pnä 1921
Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

290

KULUTUSOSUUSKUNTIEN KESKUSLIITOLLE

29. VII.

Tov. Hintshuk!

Kertovat Teidän lähtevän matkoille? moneksiko kuukaudeksi?

Ennen kuin lähdette, on tarpeen, että vahvistuttaisitte virallisesti *„sijaisen"* ja tiedottaisitte epävirallisesti minulle, kenen puoleen Kulutusosuuskuntien keskusliiton *täysin* kokeneista kommunisteista (2—3 henkeä) voin kääntyä.

Sitten Teidän on ennen lähtöänne ilmoitettava minulle, *aivan lyhyesti,* koska osuustoimintakoneisto alkaa lopultakin toimia?

Tarkoitan seuraavaa:

1) Kuinka monessa *volostissa* (*niissä* ja niissä kuvernementeissa) on myymälöitä (osuuskauppoja) ja niin muodoin teidän kaupallisia asiamiehiänne, kuinka monessa ei ole? Montako volostia kohden?

2) Kuinka moni myymälöistä (asiamiehistä) vastaa säännöllisesti kaikkiin keskuksen kyselyihin, lähettää toimintaselostuksia? kerran viikossa? kahdessa viikossa?

3) Kuinka moni volostin myymälä on saanut tavaroita? ja millaisia? (vaikkapa aivan lyhyet vastaukset). Suolaa? paloöljyä? kankaita? *j. n. e.*

4) Montako vastausta talonpojilla olevien ylijäämien ja raaka-aineiden (joita voidaan saada vaihtamalla *siihen ja siihen*) määrästä?

viljaa?
muita elintarvikkeita?
teollisuuden raaka-aineita? j.n.e.

5) Kuinka paljon on vaihdettu tilikertomuskaudella? mitä mihin?

Olen sitä mieltä, että niin kauan kuin ei ole tällaisia vastauksia, *ei ole mitään*. Ei muuta kuin pelkkää suunsoittoa.

Odotan vastausta.

Komm. terv. *Lenin*

Kirjoitettu heinäkuun 29 pnä 1921
Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

291

PUHELINSANOMA MOSKOVAN KUVERNEMENTTIKOMMUUNIN PUHEENJOHTAJALLE [376]

Kopio Moskovan Neuvoston puhemiehistölle
„ Valistusasiain kansankomissariaatille

Tov. Smoljaninov ilmoitti minulle, että Stavropolin kuvernementin työläisten ja talonpoikain lähetystö on tuonut Moskovaan minun nimelleni osoitetun vaunun elintarvikkeita lahjaksi nälkää näkeviä työläisiä varten. Pyydän ensiksikin vastaanottamaan kyseisen vaunun mahdollisimman nopeasti, ilman mitään vitkastelua; toiseksi lähettämään sen eniten tarvitseville Moskovan työläisille ilmoittaen heille välttämättä, että se on Stavropolin työläisten ja talonpoikain lahja; kolmanneksi ryhtymään toimenpiteisiin, jotta huolehdittaisiin sekä lähetystön majoituksesta ja myös siinä mielessä, että sille esitettäisiin Moskovan Neuvoston kiitokset, ja viimein, että heille hankittaisiin kirjallisuutta ja annettaisiin mahdollisuus käydä katsomassa laitoksia, jotka heitä kiinnostavat Moskovassa.

Toimeenpanosta pyydän tiedottamaan minulle heti ja tarkasti.

Lenin

Kirjoitettu heinäkuun 30 pnä 1921
Julkaistu ensi kerran v. 1932

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

292

V. V. ADORATSKILLE

2. VIII.

Tov. Adoratski!

Kävin läpi esipuheen. On vaikea sanoa siitä mitään, sillä se on keskeneräinen. Tuntuu kuin pitäisi lyhentää ja formuloida paljon selvemmin, harkiten enemmän määritelmiä [377].

Rinnastettava *todella* merkittäviä kirjeistä otettuja lainauksia Marxin *muihin* tuotteisiin ja *„Pääomaan"* (esim. „yhtäläisyydestä" *tärkein* sanottu „Pääomassa" [378]). Jos otetaan kysymys *x*, tästä asiasta kirjeissä sanotaan sitä ja sitä, Marxin muissa tuotteissa sitä ja sitä, *„Pääomassa"* sitä ja sitä.

Kirjeisiin ehdin vain vilkaista. Teidän pitää tietenkin supistaa vielä kovasti, sitoa, sijoitella — 2 ja 3 kertaa harkita, sitten *lyhyesti* kommentoida. Työtä on ilmeisesti enemmän kuin alussa näytti.

Kronologinen järjestys (Te lienette oikeassa) on nähtävästi mukavampi.

Komm. terveisin *Lenin*

P. S. Olen lomalla. Vointi on huono. En voi tavata.

„Oppikirja", jos olette lopettanut, pitää panna menemään eteenpäin.[379] Se käy luultavasti nopeimmin M. N. Pokrovskin kautta.

Kirjoitettu elokuun 2 pnä 1921

Ensi kerran julkaistu kokonaisuudessaan v. 1932

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

293

MAATALOUDEN KANSANKOMISSARIAATILLE JA VALTION KUSTANNUSLIIKKEELLE

Tov. Teodorovitshille (MKK)
ja Valtion kustannusliikkeelle

7. VIII.

Uusien kirjojen joukossa olen saanut Valtion kust.-liikkeeltä

Sem. Maslov: „Talonpoikaistalous". 1921, *5:s* painos! (tai *4:s* painos).

Kirjan tarkastelu osoittaa, että se on läpeensä porvarillinen törkykirjanen, jonka tarkoituksena on hämätä maanäijää „tieteelliseltä" kuulostavalla porvarillisella valheella.

Lähes 400 sivua eikä mitään neuvostojärjestelmästä ja sen politiikasta — ei lainsäädännöstämme eikä sosialismiin johtavista siirtymistoimenpiteistä y.m.s.

Kyseisen kirjan on saattanut päästää lävitse vain hölmö tai paatunut sabotaasinharjoittaja.

Pyydän tutkimaan asian ja nimeämään minulle ***kaikki*** tämän kirjan toimittamisesta ja julkaisemisesta vastaavat henkilöt.

KKN:n puheenjohtaja *V. Uljanov (Lenin)*

Kirjoitettu elokuun 7 pnä 1921
Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

294

VKP(b):n KK:n TURKESTANIN BYROOLLE

7. VIII.

Viljaa ja lihaa ehdottomasti *ensi* vuorossa Moskovaan. Sitähän juuri tarkoittavatkin „uusi talouspolitiikka" yleensä sekä *useat* myönnytykset ja palkkiot kauppiaille.

Samaan aikaan on pidettävä järjestelmällisesti mahdollisimman suurta huolta muhamettilaisköyhälistöstä, sen järjestämisestä ja valistamisesta.

Tällaisen politiikan kehittäminen ja *vahvistaminen* (useiden *mitä täsmällisimpien* ohjekirjeiden muodossa) on mahdollista ja välttämätöntä.

Sen on oltava esimerkkinä *koko* Idälle.

Lenin

Kirjoitettu elokuun 7 pnä 1921

Julkaistaan ensi kerran, käsikirjoituksen mukaan

295

POSTI- JA LENNÄTINLAITOSTEN KANSANKOMISSAARILLE

Tov. Dovgalevski!

Pyydän Teitä esittämään minulle tietoja, missä tilassa on langattoman puhelimen käyttö meillä.

1) Toimiiko Moskovan keskusasema? Jos toimii, montako tuntia päivässä? monenko virstan päähän?

Jollei toimi, mitä puuttuu?

2) Tehdäänkö (ja kuinka paljon?) vastaanottimia, aparaatteja, joilla voi kuulla puhetta Moskovasta?

3) Miten on laita kaiuttimien, aparaattien, joilla kokonainen sali (tai toriaukea) voi kuunnella Moskovaa?

j.n.e.

Pelkään pahoin, että tämä asia on jälleen „nukahtanut" (venäjänmaalaisten Oblomovien kirottuun tapaan *nukuttaa* kaikki ja kokonaan).

On „luvattu" monta kertaa, mutta kaikki määräajat ovat menneet ohi kauan sitten!

Tämä asia on meille (varsinkin propagandalle Idässä) poikkeuksellisen tärkeä. Vitkastelu ja huolimattomuus tässä asiassa on rikollista.

Ulkomailla tätä kaikkea on jo käytössä; se mitä puuttuu voidaan ja täytyy ostaa. Kaiken todennäköisyyden mukaan jossakin on rikollista huolimattomuutta.

KKN:n puheenjohtaja *V. Uljanov (Lenin)*

2. IX. 1921.

Ensi kerran julkaistu kokonaisuudessaan v. 1933

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

296

D. I. KURSKILLE

3. IX.

Oikeusasiain kansankomissaarille tov. Kurskille ja hänen sijaiselleen, samoin kaikille kollegion jäsenille

Olen lähettänyt Teille KKN:n kanslian kautta professori Graftion kirjelmän ja oheisena hämmästyttäviä asiakirjoja virastokankeudesta [380].

Tämä virastokankeus on aivan tavallista eritoten moskovalaisissa ja keskusvirastoissa. Sitä suurempaa huomiota onkin kiinnitettävä taisteluun sitä vastaan.

Vaikutelmani on, että Oikeusasiain kansankomissariaatti suhtautuu tähän kysymykseen täysin muodollisesti, s.o. kerrassaan väärin.

Täytyy:

1) panna tämä asia oikeuteen;

2) saattaa syylliset sekä lehdistön ruodittaviksi että ankaraan rangaistukseen;

3) ojentaa tuomareita KK:n kautta, jotta rankaisisivat virastokankeudesta ankarammin;

4) järjestää Moskovan kansantuomareiden, tribunaalien jäsenten y.m. neuvottelu, jossa suunnitellaan *tuloksellisia* toimenpiteitä virastokankeuden hävittämiseksi;

5) ehdottomasti ottaa tänä syksynä ja talvella 1921—22 Moskovassa oikeuden käsiteltäväksi 4—6 juttua täkäläisestä virastokankeudesta, valiten sitä varten „räikeimmät" tapaukset ja tehden jokaisesta oikeusjutusta *poliittisen* asian;

6) löytää tiukkojen ja reipasotteisten kommunistien joukosta vaikkapa 2—3 älykästä virastokankeuteen liittyvien asiain „erikoistuntijaa", jotta opittaisiin *vainoamaan* virastokankeutta;

7) julkaistava *hyvä,* asiallinen, ei-byrokraattinen *kirjelmä* (Oikeusasiain kansankomissariaatin kiertokirje) taistelusta virastokankeutta vastaan.

Asetan tämän mitä tärkeimmän asian kansankomissaarin ja hänen sijaisensa *henkilökohtaiselle* vastuulle ja pyydän tiedottamaan *säännöllisesti* minulle toimeenpanosta.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu syyskuun 3 pnä 1921

Julkaistu ensi kerran helmikuun 6 pnä 1927 „Pravda" lehden 30. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

297

I. K. JEZHOVILLE

Korkeimman kansantalousneuvoston
keskusvarastohallinnon päällikölle tov. Jezhoville

Tov. Jezhov! Olen saanut ja käynyt lävitse varastoa koskevat asiakirjat.

Luovuttaminen Korkeimmalle kansantalousneuvostolle on nyt päätetty asia.

Tulen odottamaan Teiltä lyhyitä, mutta tarkkoja tietoja siitä, saadaanko varastotaloudessa aikaan asiallista parannusta ja miten sujuu taistelu varastelua vastaan, tästä ja muista varastoista puheen ollen.

Vitkastelusta voisin syyttää Teitäkin. Te kirjoitatte: „olemme huutaneet kolme vuotta", „olen vienyt asian mielestäni päätökseen vähilleen 10 kertaa". Mutta siitähän on kysymyskin, että Te ette ole kertaakaan vienyt asiaa päätökseen ilman „mielestäni".

Te tunnette VSFNT:n perustuslain ja VKP:n säännöt. Päätökseen asti vieminen merkitsee: Yleisvenäläisen TpKK:n kokoukseen saakka (kun ei kerran ole Neuvostojen edustajakokousta). Puoluelinjaa KK:n täysistuntoon saakka.

Te ette ole kertaakaan vienyt asiaa päätökseen.

1) Lyhyt, „sähkösanomatyylinen", mutta selvä ja täsmällinen ilmoitus KK:n jäsenille, YTpKK:n puhemiehistön jäsenille;

2) artikkeli sanomalehdessä;

3) Työläis- ja talonpoikaisinspektion paikallissolun tai naapurisolun aloite, sen lausunto, Moskovan Neuvostolle osoitettu kysely

— siinä kolme toimenpidettä, jotka ovat pakollisia taistelussa virastokankeutta vastaan.

Se on sanomattakin vaikeaa taistelua.

Mutta vaikea ei ole mahdotonta.

Te masennuitte ettekä taistellut, ette käyttänyt loppuun kaikkia taistelukeinoja.

Varastotyö vaatii paljon sitkeämpää taistelua virastokankeutta vastaan — valvontaa „alhaalta käsin" ja „alakerrosten toimesta", valaisemista lehdistössä, vielä ja vielä kerran tarkastusta j.n.e.

Tekisi mieli toivoa, että kun olette nyt hankkinut raskasta ja ikävää, mutta hyödyllistä kokemusta, Te käytte tähän taisteluun virastokankeutta vastaan viedäksenne sen todellakin „päätökseen".

Aika ajoin on saatava tietää tämän taistelun tuloksista.

Komm. terveisin *Lenin*

Ettekö joskus antaisi, samalla kun lähetätte lyhyitä, aivan suppeita tietoja taistelusta (virastokankeutta vastaan), myös lyhyitä tietoja laitoksestanne (henkilömäärä, paljonko heistä on kommunisteja, ammatti: vastuunalaisia, puhtaasti toimeenpanijoita, toimistotyöntekijöitä j.n.e.) ja suppean suunnitelman töistänne.

Kirjoittakaa lyhyesti, sähketyyliin, oheistaen mukaan erikoisliitteitä, mikäli se on tarpeen. Pitkää aineistoa en todennäköisesti ehdi lukea ensinkään.

Jos Teillä on käytännöllisiä ehdotuksia, pankaa ne eri liuskalle äärimmäisen suppeasti, kuin sähkeessä, jäljennös sihteerille.

Lenin

Kirjoitettu syyskuun 28 pnä 1921

Ensi kerran julkaistu kokonaisuudessaan helmikuun 6 pnä 1927 „Pravda" lehden 30. numerossa

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

298

KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON SEKÄ TYÖ- JA PUOLUSTUSNEUVOSTON KANSLIAPÄÄLLIKÖLLE

13. X. 1921.

Tov. Gorbunov!

Pyydän Teitä huolehtimaan, sovittuanne asianmukaisesti Pienen KKN:n puheenjohtajan kanssa (ja selvitettyänne sihteerin kanssa), että

alustajien kutsumisjärjestys (niin Suuren kuin Pienenkin KKN:n istuntoihin) muutettaisiin.

Nykyisin alustajat saavat kutsun istuntoon yleensä ja odottavat tuntikausia.

Se on siivotonta ja barbaarista.

On päästävä siihen, että alustajat kutsutaan *tietyksi määrätunniksi.*

Varmistamalla *kahdesti* puhelimitse, tarvitaanko alustajia ja millaisia; — sijoittamalla *oikein* kunkin istunnon asiat (alustajia vaativat ja alustajia vaatimattomat asiat) voidaan ja täytyy päästä siihen, että alustajat *eivät joutuisi odottamaan 15 minuuttia enempää.*

Pyydän Teitä viipymättä suunnittelemaan tuollaisen järjestyksen, harkitsemaan sitä huolellisesti ja saattamaan tietooni Pienen Kansankomissaarien Neuvoston päätöksen tästä asiasta.

KKN:n puheenjohtaja *V. Uljanov (Lenin)*

Julkaistu ensi kerran tammikuun 21 pnä 1925 „Pravda" lehden 17. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

299

SIDNEY HILLMANILLE

13. X. 1921.

Toveri Hillman!

Kaikesta sydämestä kiitän Teitä avusta. Teidän ansiostanne pääsimme nopeasti sopimukseen Amerikan työväen avun järjestämisestä Neuvosto-Venäjälle. Erikoisen tärkeää on tällöin, että tätä avustustoimintaa harjoitetaan myös niiden työläisten piirissä, jotka *eivät* ole kommunisteja. Miljoonat työläiset kaikkialla maailmassa ja eritoten kehittyneimmissä kapitalistisissa maissa eivät tällä hetkellä kannata kommunistien katsomuksia, mutta ovat siitä huolimatta valmiit auttamaan Neuvosto-Venäjää, auttamaan ja ruokkimaan nälkää näkeviä, vaikkapa osaa heistä, auttamaan Ven. Sos. Fed. Neuv.-tasavaltaa kansantalouden jälleenrakentamisessa. Nämä työläiset toistavat täysin vakuuttuneina Amsterdamin ammatillisen (kommunismille ehdottomasti vihamielisen) Internationalen johtomiesten sanoja — ja mikä vielä tärkeämpää, eivät vain toista sanoja, vaan toteuttavat niitä käytännössä — nimittäin sanoja, että jokainen kansainvälisen porvariston voitto Neuvosto-Venäjästä merkitsisi koko maailman taantumuksen suunnatonta voittoa työväenluokasta yleensä.

Neuvosto-Venäjä jännittää kaikkensa selviytyäkseen nälänhädästä, köyhyydestä ja rappiotilasta. Koko maailman työväen rahallinen apu on meille siinä suhteessa loputtoman tärkeää moraalisen avun ja poliittisen tuen rinnalla. Amerikka on luonnollisesti niiden maiden eturinnassa, joiden työläiset voivat auttaa meitä, auttavat jo nyt ja tulevat auttamaan — olen aivan varma siitä — vielä paljon suuremmassa määrin.

Amerikan tarmokkaat, asialle uskolliset etumaiset työläiset lähtevät useiden muiden teollisuusmaiden työläisten etunenässä viemään Neuvosto-Venäjälle teknillisiä

tietojaan, valmiina uhrauksiin työläisten ja talonpoikien tasavallan auttamiseksi, sen talouden kunnostamiseksi. Kansainvälisen rahapääoman sortoa ja kansainvälistä taantumusta vastaan suunnatun taistelun rauhanomaisten keinojen joukossa ei ole toista, joka lupaisi niin nopeasti ja varmasti voittoa, kuin apu Neuvosto-Venäjän kansantalouden jälleenrakentamisessa.

Parhaat terveiset kaikille työläisille, jotka tavalla tai toisella auttavat Neuvosto-Venäjää.

N. Lenin

Julkaistu ensi kerran v. 1930

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

300

N. A. SEMASHKOLLE

24. X. 1921.

Tov. Semashko!

Allekirjoitettuani tänään Pienen KKN:n päätöksen kahdesta miljardista (niin kai se oli? en muista summaa tarkalleen) Moskovan puhdistamiseen ja luettuani Terveydenhuollon kansankomissariaatin „Ohjeet" asuntoterveysviikon järjestämisestä („Izvestija" *12. heinäk.*) tulin johtopäätökseen, että epäilykseni (koko tämän asian järjestelyn täydellisestä kelvottomuudesta) vahvistuvat.

Miljardit otetaan, kähvelletään ja varastetaan, mutta työ jää tekemättä.

Moskovassa on saatava aikaan mallikelpoinen (tai aluksi edes *siedettävä*) puhtaus, sillä on mahdoton kuvitellakaan suurempaa ruokottomuutta kuin „neuvostolainen" lika „ensimmäisissä" neuvostotaloissa. Mitä on sitten *ei*-ensimmäisissä taloissa?

Pyydän lähettämään minulle aivan lyhyen, mutta täsmällisen, asiallisen, faktillisen selonteon, mitä tuloksia tervehdyttämisviikko on antanut ja missä? Onko yhtäkään kuvernementtia, missä on tehty jotain ei-tolkuttomasti?

Edelleen. Mitä tehdään (ja mitä on tehty?) Moskovassa? kuka on vastuussa työstä? Vain muhkeita neuvostotitteleitä kantavat „virkamiehetkö", jotka eivät ymmärrä kerrassaan mitään, eivät tunne asioita, vaan ainoastaan allekirjoittavat papereita? Vai onko *toimekkaita* johtajia? Kuka nimenomaan?

Tärkeintä on saada aikaan persoonallinen vastuu.

Mitä on tehty persoonallisen vastuun aikaansaamiseksi?

Kenen kautta tapahtuu valvonta?

Vakinaisten tarkastajienko? Montako heitä on? keitä he ovat?

Nuoriso-osastojen (Komsomol) kauttako? Onko sellaisia? Paljonko? Missä ja miten ne ovat kunnostautuneet?

Onko mitä muita *reaalisen* valvonnan muotoja?

Menevätkö rahat tarpeellisten aineiden (karbolin? puhtaanapitovälineiden? paljonko on ostettu?) ostoon vai uusien tyhjäntoimittaja-„virkamiesten" ylläpitoon?

KKN:n puheenjohtaja *V. Uljanov (Lenin)*

Julkaistu ensi kerran tammikuun 22 pnä 1927 „Izvestija TsIK i VTsIK" lehden 18. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

301

G. M. KRZHIZHANOVSKILLE

G. M.! Luin lävitse ja kannatan *oikein kovasti*[381]. Tehkää valmiiksi *niin pian kuin mahdollista,* sanelkaa.

Mielestäni on tehtävä lisäys uudesta talouspolitiikasta. Se olisi nähdäkseni paras lisätä eri lukuihin *(valaisten* eri tahoilta uuden talouspolitiikan paikkaa, merkitystä ja *tehtävää yleisissä puitteissa).* Melkein jokaiseen lukuun voi (ja mielestäni täytyy) lisätä sivu tai pari siitä, että uusi talouspolitiikka *ei muuta* valtion yhtenäistä taloussuunnitelmaa *eikä ylitä* sen puitteita, vaan muuttaa sen toteuttamis *tapaa.*

Mielipiteenne?

Terveiset! *Lenin*

Kirjoitettu joulukuussa 1921

Julkaistu ensi kerran v. 1924 kirjassa: G. M. Krzhizhanovski. „Tavaranvaihto ja suunnittelutyö". Moskova

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1922

302

D. I. KURSKILLE

Oikeusasiain kansankomissaarille tov. Kurskille

Olen saanut kaksi tiedotusta Oikeusasiain kansankomissariaatista — marraskuun 14. ja joulukuun 20. päivältä — virastokankeuden järjestelmällistä hävittämistä koskevan ohjeeni „täyttämisestä".

Ensimmäisessä tiedotuksessa Te kirjoitatte:

> „Suurella vaivalla saadaan erotetuksi prosesseja, joissa tämä organisatorinen puute (tarkoitetaan hallintokoneistomme kömpelyyttä ja byrokraattista sekavuutta, hallinnonhaarojen keskinäisiä suhteita, hankausta j.n.e.) ei ilmene niin räikeänä ja joissa virastokankeus on henkilöiden aiheuttamaa eikä hallintokoneistomme järjestymättömyyden objektiivinen seuraus."

Jos asiaan suhtaudutaan tuolla tavalla, ei taistelusta virastokankeutta vastaan tule tietenkään mitään. On opittava vetämään esille ja rankaisemaan esimerkillisen ankarasti juuri noiden „organisatoristen puutteiden" vastuunalaisia aiheuttajia eikä mitään muita henkilöitä. Sabotaasinharjoittajaa ette saa koskaan kiinni vitkuttelusta.

Oikeusasiain kansankomissariaatin toinen, Krasikovin allekirjoittama tiedotus ja siihen oheistetut „erittäin tärkeiden asioiden" tutkijain Vjukovin, Roismanin sekä Työläis- ja talonpoikaisinspektion työntekijän Kedrovin selonteot ovat oikeita Amerikan-löytöjä. Näissä selonteoissa esitetään kielellisesti varsin kömpelössä muodossa byrokratiaa, koneiston mutkikkuutta j.n.e. j.n.e. koskevia aapistotuuksia.

Sanalla sanoen näkyy, että taistelu virastokankeutta vastaan ei ole edistynyt tuumaakaan.

Itse asiassa en ole saanut tyhjentävää vastausta ainoaankaan niistä viidestä tehtävästä, jotka asetin.

Kehotan vielä kerran käsittelemään kysymyksen ja järjestämään taistelun virastokankeutta vastaan toimekkaasti, sotataidon kaikkien sääntöjen mukaan.

Pyydän Teitä ilman edeltäviä muistutuksia lähettämään minulle joka kuukauden 20 päivään mennessä tiedotuksen kampanjan kulusta.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu tammikuun 17 pnä 1922
Julkaistu ensi kerran v. 1928

Julkaistaan V. I. Leninin allekirjoittaman alkuperäiskappaleen mukaan

303

A. D. TSJURUPALLE

1

KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON
SEKÄ TYÖ- JA PUOLUSTUSNEUVOSTON
UUDESTA TYÖJÄRJESTYKSESTÄ

24. I. 1922.

Tov. Tsjurupa!

Eilisen puhelinkeskustelumme johdosta ja Teidän luvattuanne noudattaa tiukasti hoitojärjestystä meidän on yksityiskohtaisesti puhuttava koko työsysteemistä ja harkittava sitä kunnolla.

KKN:n sekä TPN:n perusvikana on toimeenpanon tarkastuksen puuttuminen. Virkavaltaisuuden saastainen suo *pyrkii upottamaan meidät* paperintöherrykseen, dekreeteistä puhumiseen ja dekreettien kirjoitteluun, ja elävä työ hukkuu tuohon paperimereen.

Taitavat sabotaasinharjoittajat kiskovat meitä tahallisesti tuohon paperisuohon. Suurin osa kansankomissaareista ja muista virkaylimyksistä „työntyy silmukkaan" itsetiedottomasti.

Teidän on käytettävä tiukkaa hoitojärjestystänne irtautuaksenne *välttämättä* hosunnasta ja hyörinästä, komiteoista, puhumisesta ja papereiden kirjoittamisesta, irtautuaksenne, *harkitaksenne* työsysteemiä ja *muuttaaksenne sitä radikaalisesti.*

Juuri tämä muutoksen suorittaminen inhottavan byrokraattisessa työtavassamme, taistelu virkavaltaisuutta ja virastokankeutta vastaan, *toimeenpanon tarkastus,* olkoon toimintanne painopisteenä.

Toimeenpanon tarkastus, tosiasiallisten tulosten tarkastus on tärkein perustehtävänne; siinä tarkoituksessa on

luotava pieni (4—6 henkeä käsittävä), perinpohjin koetelluista ja luotettavista apulaisista koostuva koneisto (kansliapäällikkö, hänen apulaisensa, sihteeri ja niin ed.).

Sitä varten on nähdäkseni tarpeen:

1) Vähentää *KKN:n* sekä *TPN:n* työtaakkaa lähettämällä kaikki vähäiset asiat Pieneen KKN:ään sekä *TPN:n* järjestelyistuntoihin.

Tämä on pantu alulle. Mutta meidän kirottujen oblomovilaisten tapojemme ansiosta koko asia menee „rempalleen" kahdessa viikossa, jollei valvota, kiirehditä, tarkasteta ja hoputeta kolmella ruoskalla.

Kansliapäällikkö on totutettava (kuten *KKN:n* ja *TPN:n* sihteeristökin) huolehtimaan tarkoin, ettei pikkuasioita tulisi KKN:n eikä TPN:n käsiteltäväksi ja että yleensä kaikki kysymykset seulottaisiin aluksi kolmeen kertaan (kysely asianomaisiin kansankomissariaatteihin; niiden pikainen vastaus; samoin kodifiointiosastolle j.n.e. j.n.e.).

Yhdessä Gorbunovin * kanssa on laadittava asioiden esittelyä ja käsittelyjärjestystä koskeva kirjallinen *ohjesääntö,* Teidän henkilökohtaisesti tulee *vähintään* kerran kuussa tarkastaa, noudatetaanko sitä, viekö se tavoitteeseen, s.o. paperinpaljouden ja virastokankeuden vähentymiseen, harkinnan lisääntymiseen, kansankomissaarien vastuun lisääntymiseen, *häthätää leivottujen dekreettien korvaamiseen varovaisella, pitkäaikaisella, asiallisella toimeenpanon tarkastuksella ja kokemuksen tarkastuksella,* henkilökohtaisen vastuun voimaansaattamisella (meillä vallitsee tosiasiallisesti täydellinen vastuuttomuus ylhäällä, kansankomissariaateissa, niiden osastoissa, ja sabotaasinharjoittajat käyttävät sitä mainiosti hyväkseen; tuloksena on oblomovilaisuus, joka turmelee asian).

Tiedän, että se on *tavattoman* vaikeaa. Mutta juuri asian vaikeuden vuoksi Teidän täytyy *k o k o n a a n* omistautua tälle työlle.

Sentähden

2) Vähimmäismäärä kokouksia. Normi: kerran viikossa KKN+kerran TPN, kaksi tuntia kumpikin.

3) Korkein talouskomissio. Lakkautettava mitä pikimmin *kaikki* sen alakomissiot, korvattava ne vaatimalla kansankomissaareilta, että heillä (jokaisella) luonnoksia kir-

* + kodifikaattori + 1 Pienestä KKN:stä.

joittaisivat *vastuunalaiset* henkilöt, että kansankomissaari hyväksyisi ne ja itse sopisi *mahdollisimman lyhyessä* ajassa niistä kaikkien „asiasta kiinnostuneiden" kansankomissariaattien kanssa ja sen jälkeen antaisi TPN:n tai KKN:n vahvistettavaksi.

Korkein talouskomissio *ainoastaan* Teidän plus Kamenevin suorittamaa suhteuttamista *(kodifiointia)* ja mitä pikaisinta tarkastusta *(leimausta)* varten.

Vain sitä varten.

Ei suunsoittoa varten.

Ei käsittelyä varten.

4) Teidän ei pidä kuulua mihinkään komissioon, ei kerrassaan mihinkään, lukuunottamatta Korkeinta talouskomissiota.

5) On taisteltava komiteain yletöntä runsautta vastaan ja korvattava ne vaatimalla virallisesti *kirjallista lausuntoa* mitä lyhimmässä ajassa.

6) Tällä tavoin Teidän on vapautettava itsenne hyörinästä ja hosunnasta, joka on *meille kaikille tuhoisaa,* turvattava itsellenne mahdollisuus harkita rauhallisesti työtä *kokonaisuudessaan* —

— — — ja, mikä tärkeintä, keskittyä toimeenpanon tarkastukseen, taisteluun byrokratiaa ja virastokankeutta vastaan.

Pyydän Teitä harkitsemaan koko tätä asiaa ja kirjoittamaan minulle.

Komm. terveisin *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1927

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

304

2

UUDEN TYÖTYYLIN OHJELMASTA

20. II.

Tov. Tsjurupa!

Vielä uudesta työtyylistä.

Yritän formuloida sen ohjelman seuraavasti:

(1) Kansankomissaarien Neuvostoa sekä Työ- ja Puolustusneuvostoa on ryhdistettävä kymmenkertaisesti siinä mielessä, etteivät kansankomissaarit uskaltaisi tuoda niihin pikkuasioita, vaan ratkaisisivat ne itse ja itse myös *vastaisivat* niistä;

(2) KKN:n kansliakoneisto (nykyisin $^3/_4$:ksi toimeton) on tehtävä vastuulliseksi siitä; sitä toteuttavaksi;

(3) sama Pienen KKN:n suhteen plus sen *perusteellinen* supistaminen;

(4) osa Pienen KKN:n jäseniä ja sen koneistoa sekä myös KKN:n kansliakoneistoa on otettava Teidän henkilökohtaiseen komentoonne *faktillisen toimeenpanon tarkastusta* varten (Te annatte sen ja sen tehtäväksi: käy siellä ja siellä, katso, lue, tarkasta, vastaat leväperäisyydestä).

(5) Teidän (ja Rykovin) on käytettävä *ensisijaisesti* yksi, tai jos terveys sallii, kaksi tuntia vuorokaudessa henkilökohtaiseen työn tarkastukseen: kutsuttava puhutteluun (tai käytävä tapaamassa) ei virkaylimyksiä, vaan kollegioiden jäseniä **ja siitä alaspäin**, kansankomissariaatin käytännöllisiä työntekijöitä X, Y, Z — ja tarkastettava työtä, tunkeuduttava ytimeen, koulutettava, opetettava, läksytettävä toden teolla. On tutkittava ihmisiä ja etsittävä *taitavia* työntekijöitä. Se on nyt tärkeintä; ilman sitä kaikki käskykirjeet ja päätökset ovat vain roskapaperia.

Vastatkaa minulle. Harkitsemme asiaa, neuvottelemme KK:n jäsenten kanssa ja *vahvistamme* mahdollisimman pian tällaisen (tai muunlaisen) ohjelman.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu helmikuun 20 pnä 1922
Julkaistu ensi kerran v. 1928

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

305

3

EHDOTUS LISÄYKSEKSI PIENELLE KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTOLLE ANNETTAVAAN OHJEKIRJELUONNOKSEEN

Erikoisella lisäpäätöksellä on korostettava:

Pienen KKN:n päätehtävänä on valvoa tiukasti, että kansankomissariaatit 1) noudattavat lakeja; 2) eivät kierrä vastuuta sälyttämällä tarpeettomasti liian monia kysymyksiä Pienen KKN:n ratkaistavaksi, vaan ratkaisevat asiat itse, omalla vastuullaan tai yhteisymmärryksessä kahden tai useamman kansankomissariaatin kanssa yleisessä järjestyksessä; 3) kansankomissariaattien erillisten määräysten ja toimenpiteiden laillisuuden, tarkoituksenmukaisuuden ja nopeuden tarkastus; taistelu virkavaltaisuutta ja virastokankeutta vastaan sellaisten tarkastusten avulla ja supistamalla johdonmukaisesti virkamiesten lukumäärää.

Kirjoitettu helmikuun 21 pnä 1922
Julkaistu ensi kerran v. 1928

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

306

4

OHJELUONNOS TYÖ- JA PUOLUSTUSNEUVOSTON JA KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON SEKÄ MYÖS PIENEN KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON TYÖTÄ VARTEN

Mainittujen laitosten suurimpana puutteena on niiden kuormittuneisuus pikkuasioilla. Sen johdosta ne hukkuvat byrokratiaan, sen sijaan että taistelisivat sitä vastaan.

Tämän puutteen syyt: 1) kansliakoneiston heikkous; 2) kansankomissaarien kyvyttömyys irtautua pikkuasioiden ja byrokraattisten detaljien hetteiköstä; 3) kansankomissaarien (ja vielä enemmän: heitä ylyttävien virastobyrokraattien) halu lykätä vastuu omilta harteiltaan Kansankomissaarien Neuvostolle; 4) viimeinen ja tärkein syy — vastuunalaiset työntekijät eivät tajua, että nyt on päiväjärjestyksessä taistelu paperisotaa vastaan, epäluottamus sitä ja ainaisia „uudelleenjärjestelyjä" kohtaan, että nykyhetken ensivuoroisena tehtävänä eivät ole dekreetit eivätkä uudelleenjärjestelyt, vaan *ihmisten valikointi;* on saatava aikaan *yksilöllinen vastuu siitä mitä tehdään; suoritetun työn tarkastus.* Muuten emme pääse virkavaltaisuudesta emmekä virastokankeudesta, jotka kuristavat meitä.

Pienen KKN:n, TPN:n sekä KKN:n tulee kaikin voimin vapautua pikkuasioista, totuttaa kansankomissariaatit itse ratkaisemaan pikkuasiat ja vastaamaan niistä tiukemmin.

KKN:n kansliakoneiston on otettava tämän toteuttaminen päätehtäväkseen: supistettava asioiden lukumäärää Pienessä KKN:ssä, TPN:ssä sekä KKN:ssä, saatava aikaan, että kansankomissaarit (erikseen ja yhdessä) ratkaisisivat enemmän itse ja vastaisivat siitä; siirrettävä painopiste faktillisen toimeenpanon tarkastukseen.

Samassa tarkoituksessa KKN:n varapuheenjohtajien tov. Rykovin ja Tsjurupan on kaikin voimin vapauduttava pikkuasioista ja komiteoista; vastustettava heidän (varapuheenjohtajien) vetämistä asioihin, joiden ratkaiseminen kuuluu kansankomissaareille; varattava vähintään 2—3 tuntia päivässä voidakseen tutustua henkilökohtaisesti tärkeimpien (ja sitten kaikkien) kansankomissariaattien vastuunalaisiin työntekijöihin (ei virkaylimyksiin), tarkastaa ja valikoida ihmisiä; käytettävä KKN:n kansliakoneistoa ja osaa Pienen KKN:n jäsenistä samoin kuin Työläis- ja talonpoikaisinspektiota tehdyn työn ja sen menestyksellisyyden tarkastukseen; sanalla sanoen, ryhdyttävä valtiollisen työn käytännöllisiksi neuvojiksi, joita eniten kaipaamme.

Epäluuloisuus dekreettejä, virastoja, „uudelleenjärjestelyjä" ja virkaylimyksiä, eritoten kommunisteista peräisin olevia kohtaan; byrokratian ja virastokankeuden hetteikön hävittäminen valvomalla ihmisiä ja tarkastamalla tehtyä työtä; tarpeettomien virkamiesten armoton karkottaminen, henkilökunnan supistaminen, niiden kommunistien viraltapano, jotka eivät perehdy vakavissaan hallintotyöhön — sellaista linjaa täytyy kansankomissaarien ja KKN:n, sen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien noudattaa.

Lenin

27. II.

Kirjoitettu helmikuun 27 pnä 1922
Julkaistu ensi kerran v. 1928

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

307

V. A. KARPINSKILLE

26. I. 1922.

Tov. Karpinski!

Ettekö kirjoittaisi minulle lyhyesti (maximum 2—3 sivua) paljonko „Bednota" on saanut kirjeitä talonpojilta? mitä tärkeää (erikoisen tärkeää) ja uutta nuo kirjeet sisältävät?

Mielialat?

Päivänpolttavat pulmat?

Eikö voisi *kerran kahdessa kuukaudessa* saada tällaisia kirjeitä (seuraavan kerran 15. III. 1922)? α) kirjeiden keskimääräinen luku
β) mielialat
γ) tärkeimmät päivänpolttavat pulmat.

Komm. terveisin *Lenin*

Julkaistu ensi kerran tammikuun 24 pnä 1924 „Pravda" lehden 19. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

308

G. M. KRZHIZHANOVSKILLE

Tov. Krzhizhanovski

28. I. 1922.

G. M.!

Palautan Gorevin kirjoitelman [382] luettuani sen.

Olin odottanut enemmän. Entisen bolshevikin, josta olitte niin haltioissanne ja josta mielestänne oli jälleen tullut oikea bolshevikki, olisi pitänyt tehdä vaikuttavaa, selväpiirteistä, voimakasta ja kansantajuista propagandaa kommunismin puolustukseksi Ranskaa silmälläpitäen, lähtökohtana sen sähköistäminen.

Gorev sen sijaan kirjoittaa „professorimaisesti".

Ehdotan harkittavaksenne tällaisen suunnitelman:

1) lähetetään *heti* ladottavaksi, jotta voitaisiin *joka* tapauksessa julkaista pikapuoliin;

2) ehdotetaan Goreville — *jos Te suostutte* — että hän kirjoittaisi vielä johdannon tai jälkisanat, joissa hyökkäisi aivan yleistajuisesti, havainnollisesti ja hiukan repäisevämmin (sitä varten hänelle on määrättävä 3 grammaa larinismin uutetta: kertovat sitä olevan kaupan Moskovassa) ranskalaista kapitalismia vastaan ja sanoisi Ranskan työläisille ja talonpojille: te voisitte tulla 3—5 vuodessa kolme kertaa vauraammiksi ja tehdä työtä enintään 6 tuntia vuorokaudessa (suunnilleen), jos Ranskassa olisi sähköistämistä toteuttava Neuvostovalta;

3) jos Teidän (tai Gorevin) mielestä Gorev tekisi tämän huonosti tai haluttomasti, silloin täytyy harkita, pitäisikö tällainen kirjoitus tilata joltakulta erikseen (*suppea* „Ballod" [383] Ranskaa varten);

4) lähetetään minulle mahdollisimman pian Gorevin artikkelin taittovedos (se pitää julkaista kirjasena tai jossakin aikakauslehdessä, Teidän valintanne mukaan). *Ehkä* minä kirjoitan alkulauseen [384].

Terveiset! Teidän *Lenin*

Julkaistaan ensi kerran, käsikirjoituksen mukaan

309

RAHA-ASIAIN KANSANKOMISSARIAATILLE

Tov. Sokolnikoville.
Kopio tov. Tsjurupalle ja tov. Krzhizhanovskille

Te sanoitte minulle, että eräät trustimme voivat lähiaikoina joutua rahapulaan ja pyytää meiltä ultimatiivisesti, että ne kansallistettaisiin. Itsekannattavuuden pohjalle muodostetut trustit ja tuotantolaitokset on käsittääkseni perustettukin juuri sitä varten, että ne vastaavat itse ja vastaavat kaikissa suhteissa laitostensa kannattavuudesta. Jolleivät ne osoita pystyvänsä siihen, ne on nähdäkseni vedettävä oikeuteen ja rangaistava niitä tuomitsemalla kaikki hallinnon jäsenet pitkäaikaiseen vankeuteen (ehkä heihin voidaan tietyn ajan kuluttua soveltaa ehdonalaiseen vapauteen päästämistä), konfiskoimalla heidän koko omaisuutensa j.n.e.

Jos me luotuamme itsekannattavuuden pohjalla toimivia trusteja ja tuotantolaitoksia emme pysty liikemiesten, kauppiaiden tavoin valvomaan täydellisesti etujamme, niin olemme täysiä tomppeleita.

Korkeimman kansantalousneuvoston ja vielä enemmän Raha-asiain kansankomissariaatin on valvottava tätä Valtionpankin ja erikoisten tarkastajien kautta, sillä juuri Raha-asiain kansankomissariaatti, joka ei ole välittömästi asiasta kiinnostunut osapuoli, on velvollinen järjestämään tehokkaan reaalisen valvonnan ja tarkastuksen.

Lenin

Kirjoitettu helmikuun 1 pnä 1922

Julkaistu ensi kerran maaliskuun 21 pnä 1931 „Pravda" lehden 79. numerossa

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

310

RAHA-ASIAIN KANSANKOMISSARIAATILLE

15. II. 1922.

Tov. Sokolnikov! Eikö olisi kiinnitettävä päähuomio kaupan kehittämiseen ja valvontaan Valtionpankin kauppaosaston välityksellä?

Eikö olisi järjestettävä tämä työ siten, että etsisimme pari kolme tusinaa (tai vähemmänkin, ellei kirottu byrokraattinen koneistomme suoriudu niin „vaikeasta" urakasta) Valtionpankin kauppaosaston valtuutettuja ja että nämä valtuutetut saisivat osapalkkiota, joka olisi suhteellinen liikevaihdon kasvuun heille „uskotuissa" laitoksissa tai territoriaalisilla alueilla?

Minusta tuntuu, että tämä olisi reaalisempaa kuin erikoisten komissioiden tai virastojen muodostaminen, koska ne rappeutuvat kamalien tapojemme (jotka ovat olevinaan „oikeaa kommunismia") ansiosta vajoten *väistämättömästi* byrokraattiseen tylsämielisyyteen. Valtionpankin kauppaosastolle muuten on asetettava selvä *käytännöllinen* tehtävä: kehittää sisämaankauppaa ja ottaa se valvontaansa. Ja operaatioiden kehittämisestä annettakoon osapalkkiota sekä valtuutetuille että hallinnon jäsenille (jos on Valtionpankin kauppaosaston hallinnon jäseniä) — ainoastaan operaatioiden kehittämisestä.

Päätellen siitä, mitä Gorbunov kertoi minulle Belovin ja Gumin [385] asiaa koskevien „juoksujensa" tuloksista, Valtionpankin kauppaosaston *syy* on siinä aivan ilmeinen: ne siellä haukottelivat, nukkuivat, odottivat „päällysmiesten" *käskyä* kuin viheliäiset kansliarotat konsanaan. Olen sitä mieltä, että kauppaosastoa pitää rangaista siitä heti ja tuntuvammin, varoittaen: vielä yksi tuollainen laiminlyönti, yksi tuollainen uneliaisuuden puuska — ja sitten *vankila.*

Toisena käytännöllisenä keinona pitäisin yksityisten kauppatoimien rekisteröintiä ja verotusta perimällä leimaveroa tai jollakin muulla samantapaisella menettelyllä. Miten on tämän asian laita? Eikö yksityiskauppaa voitaisi *täten* alistaa (tai ryhtyä alistamaan) Raha-asiain kansankomissariaatin ja Valtionpankin valvontaan?

Nähdäkseni koko Raha-asiain kansankomissariaatin työn menestystä on $^{99}/_{100}$:lta arvosteltava *valtionkaupan kehityksen ja Valtionpankin kauppa-osaston toiminnan* (yksityiskaupan rahoittamiseksi) *mukaan.* Muu on $^{1}/_{100}$.

Komm. terv. *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1949 „Bolshevik" aikakauslehden 1. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

311

RAHA-ASIAIN KANSANKOMISSARIAATILLE

22. II.

Tov. Sokolnikov! Kysymys ei ole suinkaan yksistään Gumista. Kaikkien talouselinten työ kärsii meillä eniten byrokratiasta. Kommunisteista on tullut byrokraatteja. Se jos mikä on meille tuhoisaa. Ja Valtionpankille byrokraattisuus on kaikkein vaarallisinta. Me ajattelemme yhä edelleen dekreettejä ja virastoja. Se on virhe. Koko asian ydin on nyt käytännön miehissä ja käytännössä. Pitää löytää *toiminnan* miehiä (1 sadasta; 1 tuhannesta kommunistista, ja sekin vielä jos jumala suo); muuttaa dekreettimme töhritystä paperista (niin huonot kuin hyvätkin dekreetit, samantekevää) eläväksi käytännöksi — siinä *asian ydin.*

Pitääkö Valtionpankin itsensä vai alistettujen firmojen — kauppa-asiamiesten tai luotonsaaja-asiakkaiden y.m.s.— kautta harjoittaa kauppaa, sitä en tiedä. En ota päättääkseni, sillä en ole riittävästi perillä rahankierron ja pankkitoimen tekniikasta. Mutta tiedän varmasti, että tärkeintä on nyt valtionkaupan nopea kehittäminen (kaikissa muodoissaan: osuustoiminta, Valtionpankin asiakkaat, sekayhtiöt, komissiokaupan harjoittajat, myyntiasiamiehet etc. etc.).

28/II. Sairauden takia en saanut kirjettä valmiiksi enkä lähettänyt aikaisemmin. Te puhutte (haastattelussa) valtion trustien korvaamisesta sekayhtiöillä. Siitä ei tule tolkkua. Sekayhtiöissä älykkäät kapitalistit vetävät nenästä tyhmiä (mitä rehellisimpiä ja hyväätarkoittavimpia) kommunisteja ja puijaavat meitä, kuten tekevät nytkin. Asia ei nyt riipu virastoista, vaan ihmisistä ja käytännöllisen kokemuksen tarkastamisesta. On *yksitellen* etsittävä ihmisiä, jotka osaavat käydä kauppaa, ja heidän kokemuksensa, heidän työnsä avulla askel askeleelta *puhdistettava...,* kar-

kottaen hyveelliset kommunistit hallinnoista, sulkien uniset (ja ankaran kommunistiset) laitokset, sulkien ne, erottaen yhden 100:sta kelvollisesta. Joko Raha-asiain kansankomissariaatti *pystyy* siirtymään *sellaiseen* työskentelyyn tai koko komissariaatti=0.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu helmikuun 22 ja 28 pnä 1922

Julkaistu ensi kerran v. 1949 „Bolshevik" aikakauslehden 1. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

312

G. M. KRZHIZHANOVSKILLE

6. IV. 1922.

G. M.!

Eilen Martens [386] sanoi minulle olevan „todistettua" (Te sanoitte „melkein"), että Kurskin kuvernementissa on ennennäkemättömiä rautarikkauksia.

Jos asia on siten, niin eikö pitäisi *jo keväällä* — 1) vetää sinne tarvittavat kapearaideradat?

2) valmistautua turpeentuotantoon lähimmällä turvesuolla (tai -soilla?) sähkölaitoksen rakentamiseksi sinne?

Jollei tämä näkökohta tunnu Teistä tyhjänaikaiselta, kirjoittakaa siitä Martensille (ja minulle pari sanaa).

Martens haluaa matkustaa sinne 3 viikon päästä. Kirjoitin Rykoville ja Tsjurupalle, että hänelle pitäisi antaa mukaan vielä insinööri Valtion suunnittelukomissiosta.

Tätä asiaa on ajettava *erittäin* tarmokkaasti. Pelkään pahoin, että ilman kolminkertaista tarkastusta se unohtuu. Kun minä lähden, älkää unohtako, että Rykovilla ja Tsjurupalla on tätä koskeva kirjeeni.

Teidän *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1925

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

313

KARL STEINMETZILLE

Moscow. 10. IV. 1922.

Hyvä mister Steinmetz!

Kiitän Teitä sydämestäni ystävällisestä kirjeestänne 16. II. 1922. Minun on häpeäkseni tunnustettava, että kuulin nimenne ensimmäisen kerran vasta muutamia kuukausia sitten tov. Krzhizhanovskilta, joka toimi „Venäjän sähköistämissuunnitelmaa laatineen valtionkomiteamme" puheenjohtajana ja toimii nyt „Valtion yleisen suunnittelukomission" puheenjohtajana. Hän kertoi minulle siitä huomattavasta asemasta, mikä Teillä on koko maailman sähköteknikkojen joukossa.

Nyt olen tutustunut Teihin vielä enemmän tov. Martensin kertomusten nojalla. Noista kertomuksista olen havainnut Teidän tulleen myötätuntoiseksi Neuvosto-Venäjää kohtaan toisaalta yhteiskunnallis-poliittisten katsomustenne vaikutuksesta. Toisaalta Te sähkötekniikan edustajana teknilliseltä kehitykseltään etumaisiin kuuluvassa maassa olette tullut vakuuttuneeksi siitä, että on välttämätöntä ja kiertämätöntä korvata kapitalismi uudella yhteiskuntajärjestelmällä, joka panee toimeen talouselämän suunnitelmallisen säätelyn ja turvaa koko kansan hyvinvoinnin kokonaisten maiden sähköistämisen pohjalla. Kaikissa maapallon maissa kasvaa — tosin hitaammin kuin olisi toivottavaa, mutta kuitenkin kasvaa vastustamattomasti ja herkeämättä niiden tieteen, tekniikan ja taiteen edustajien määrä, jotka näkevät välttämättömäksi korvata kapitalismin muunlaisella yhteiskunnallis-taloudellisella järjestelmällä ja joita Neuvosto-Venäjän koko kapitalistista maailmaa vastaan käymän taistelun „hirveät vaikeudet" („terrible difficulties") eivät loitonna eivätkä säikytä, vaan päinvastoin panevat tajuamaan taistelun kiertämättömyy-

den sekä siihen voimiensa mukaan osallistumisen välttämättömyyden auttaakseen uutta voittamaan vanhan.

Erikoisesti haluaisin kiittää Teitä tarjouksestanne auttaa Venäjää neuvoin, ohjein j.n.e. Koska virallisten ja oikeudellisesti tunnustettujen suhteiden puuttuminen Neuvosto-Venäjän ja Yhdysvaltojen väliltä tekee ehdotuksenne käytännöllisen toteuttamisen sekä meille että Teille hyvin vaikeaksi, rohkenen julkaista kirjeenne ja oman vastaukseni toivossa, että silloin monet Amerikassa tai Yhdysvaltojen ja Venäjän kanssa kauppasopimuksia solmineissa maissa asuvat henkilöt auttavat Teitä (informaatiolla, käännöksillä venäjästä englanniksi j.n.e.) toteuttamaan Neuvostotasavallan auttamispyrkimyksenne.

Parhain terveisin

Teidän *Lenin*

Lähetetty New Yorkiin

„Pravda" № 85,
huhtikuun 19 pnä 1922

Julkaistaan V. I. Leninin korjaaman konekirjoitustekstin mukaan

314

KIRJELAPPU BUHARINILLE

Tov. Buharin!

Lähetän Teille tämänpäiväisen „Pravdan". Miksi sentään pitää julkaista kaikilla tieteellisillä termeillä ja muotisanoilla tärkeilevän Pletnjovin pakinan varjolla typeryyksiä [387]? Huomasin kaksi typeryyttä ja panin joukon kysymysmerkkejä. Kirjoittajan pitää oppia, mutta ei „proletaarista" tiedettä, vaan yksinkertaisesti vain oppia. Eikö „Pravdan" toimitus todellakaan selitä kirjoittajalle hänen virheitään? Sehän on historiallisen materialismin *väärentämistä!* Keikailua historiallisella materialismilla!

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu syyskuun 27 pnä 1922

Julkaistaan ensi kerran, käsikirjoituksen mukaan

315

KORKEIMMAN KANSANTALOUSNEUVOSTON PUHEMIEHISTÖLLE

Korkeimman Kansantalousneuvoston puhemiehistölle
Kopiot:
Valtion suunnittelukomissiolle
Raha-asiain kansankomissariaatille
Yleisvenäläisen TpKK:n puhemiehistölle
KKN:n varapuheenjohtajille ja
tov. L. B. Krasinille

Tov. Krasin on lähettänyt minulle kirjeen, jossa tiedottaa tov. Gubkinin johtaman insinööriryhmän suurista saavutuksista. Tämä ryhmä on suorittanut sankaruutta lähentelevällä sitkeydellä aivan tyhjästä ja saaden vain mitätöntä apua valtion elinten taholta seikkaperäisen tieteellisen palavakivi- ja turvetutkimuksen ja myös oppinut käytännöllisesti valmistamaan kyseisistä kaivannaisista erilaisia hyödykkeitä, kuten: iktyolia, mustaa lakkaa, erilaisia saippuoita, parafiineja, ammoniumsulfaattia j.n.e.

Ottaen huomioon, että nämä työt tov. Krasinin todistuksen mukaan muodostavat vakaan perustan teollisuudelle, joka vuosikymmenen tai parin kuluttua tulee tuottamaan Venäjälle satoja miljoonia, kehotan:

1. Viipymättä turvaamaan rahallisesti näiden töiden jatkuvan kehityksen.
2. Poistamaan nyt ja vastedes kaikenlaiset niitä jarruttavat esteet ja
3. Palkitsemaan mainitun insinööriryhmän Työn punaisen lipun kunniamerkillä ja huomattavalla rahasummalla.

Toimenpiteistä pyydän ilmoittamaan minulle kirjeellisesti KKN:n kansliapäällikön tov. Gorbunovin kautta. Mahdollisten esteiden sattuessa tiedottakaa minulle viipymättä samoin hänen kauttaan.

KKN:n ja TPN:n puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu lokakuun 16 pnä 1922

Julkaistu ensi kerran tammikuun 20 pnä 1930 „Izvestija TsIK i VTsIK" lehden 20. numerossa

Julkaistaan V. I. Leninin allekirjoittaman alkuperäiskappaleen mukaan

316

I. I. SKVORTSOV-STEPANOVILLE

Hyvä Iv. Iv.!

Luin spesialisteja koskevan artikkelinne [388].

Olen eri mieltä. Kahdesta kohdasta.

Ensimmäinen alussa (kolmas palsta alusta): „Proletariaatin diktatuuri romahtaa, jos ensiksikin... (se on oikein)... ja toiseksi, jos näistä spesialisteista ei tule meidän omia spesialisteja, *sellaisia, jotka pitävät tehtävänään proletariaatin diktatuurin vakiinnuttamista ja kehittämistä.*"

Alleviivattu ei pidä paikkaansa. Sellaisia spesialisteja emme saa pitkiin aikoihin, emme ennen kuin *porvarilliset* spesialistit, *pikkuporvarilliset* spesialistit katoavat, ennen kuin *kaikista* spesialisteista tulee *kommunisteja.* Mutta proletaarisen diktatuurin ei pidä suinkaan *„romahtaa".* Riittää *v ä h ä i s e m p i* ehto: nimittäin *e n s i m m ä i n e n.* Toinen ei tuhoa meitä. Riittää kun „on käytettävissä".

Vielä kauan aikaa tulee esiintymään epäilyksiä, epävarmuutta, kyräilyä, petturuutta y.m.s. Toinen ehto jatkuu diktatuurin *loppuun* asti, sen vuoksi se *ei ole diktatuurin ehto.*

Nyt toinen kohta, artikkelin lopussa, 3. ja 2. kappale *l o p u s t a.*

„Luokkataistelu... ei ole rujompaa kuin sen ilmentämät suhteet."

Väärin. Se on *väärin* eikä ainoastaan rujoa. Se on pahempaa kuin rujoa: se on *tieteellisesti väärin.* Se *ei ole* luokkataistelua.

„Edelleen. Tieteellinen laboratorio on kiinteä yhteisö, joka toimii yhtenäisesti, solidaarisesti ja tietoisesti kaikissa elementeissään."

Väärin. Se ei voi toteutua ennen *luokkien hävittämistä.*

Sellainen päättely ei ole tieteellistä vaan sentimentaalista: *ennen* luokkien hävittämistä kaikki *„tasan"*. Väärin. Sellainen kieroutuu vuoden 1918 kaavoihin: välskärit vaativat lääkäreiltä: kaikki *(tieteellinen)* „tasan".

Se on sekä väärin että käytännössä vahingollista.

Esimerkiksi: Poliittinen byroo ja sen *toimistosihteerit.* Kaikki *(tieteellinen)* „tasan"? Ette itsekään ryhdy vaatimaan sellaista. Innostuitte liikaa.

Parhaat terveiset!

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu marraskuun 15 pnä 1922

Julkaistu ensi kerran v. 1929

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

317

KANSAINVÄLISEN TYÖVÄENAVUN SIHTEERILLE [389]

Lisäyksenä selostukseenne Kominternin IV kongressille haluaisin muutamin sanoin tähdentää avun järjestämisen merkitystä.

Kansainvälisen työväenluokan apu nälkää kärsiville auttoi suuresti Neuvosto-Venäjää kestämään viimevuotisen nälänhädän raskaat ajat ja voittamaan sen. Tätä nykyä pitää parantaa nälän aiheuttamia haavoja, huolehtia ennen kaikkea monista tuhansista orpoutuneista lapsista ja kunnostaa nälänhädästä pahasti kärsinyt maatalous ja teollisuus.

Kansainvälisen työväenluokan veljellinen apu on alkanut vaikuttaa jo tälläkin alalla. Amerikkalainen traktorikolonna lähellä Permiä, Amerikan teknillisen avun järjestön maatalousryhmät, Kansainvälisen Työväenavun maatalous- ja teollisuuslaitokset, ensimmäisen Neuvosto-Venäjälle tarkoitetun proletaarisen lainan levitys ja merkintä Työväenavun kautta ovat kaikki paljon lupaavia työläisten veljellisen avun ilmauksia Neuvosto-Venäjän taloudellisen jälleenrakennustyön edesauttamiseksi.

Koko maailman työläisten ja työtätekevien tulee kaikin tavoin kannattaa tätä Kansainvälisen Työväenavun Neuvosto-Venäjän hyväksi näin menestyksellisesti alullepanemaa taloudellista avustustoimintaa. Samalla kun jatketaan porvarillisten maiden hallituksiin kohdistettua voimakasta poliittista painostusta ja vaaditaan niitä tunnustamaan Neuvostovalta, maailman proletariaatin laaja taloudellinen apu on tällä hetkellä parhainta ja käytännöllisintä tukea

Neuvosto-Venäjälle sen raskaassa taloudellisessa sodassa imperialistisia konserneja vastaan ja parasta tukea sosialistisen talouden rakennustyössä.

Vl. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu joulukuun 2 pnä 1922
Julkaistu ensi kerran v. 1924

Julkaistaan V. I. Leninin allekirjoittaman alkuperäiskappaleen mukaan
Venäjännös saksan kielestä

HUOMAUTUKSIA

[1] Kysymys on v. 1912 Prahan puoluekonferenssin päätöksistä. Päätökset ja „Tiedonanto" konferenssista ilmestyivät helmikuussa 1912 Pariisissa erillisenä kirjasena VSDTP:n KK:n kustantamana. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК", 7 изд., 1954, стр. 266—287 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä", 7. painos, 1954, ss. 266—287).— *1.*

[2] *Likvidaattoruus* — opportunistinen menshevikkivirtaus VSDTP:ssä. Mainittu virtaus syntyi vv. 1905—1907 vallankumouksen tappion jälkeisenä taantumuskautena. Likvidaattorit vaativat työväenluokan illegaalisen vallankumouksellisen puolueen likvidoimista ja pyrkivät alistamaan työväenliikkeen porvariston etujen palvelukseen. VSDTP:n kuudennessa (Prahan) konferenssissa likvidaattorit erotettiin puolueesta.— *1.*

[3] *„Zvezda"* („Tähti") — „Pravdaa" edeltänyt bolshevikkien legaalinen sanomalehti (joulukuu 1910 — 5. toukokuuta 1912). Vuosina 1911 ja 1912 „Zvezdassa" julkaistiin seitsemän A. M. Gorkin kirjoittamaa tarinaa sikermästä „Tarinoita Italiasta".— *1.*

[4] *„Sovremennik"* („Aikalainen") — kirjallis-poliittinen aikakauslehti, ilmestyi Pietarissa vuosina 1911—1915.— *1.*

[5] *„Zhivoje Delo"* („Elävä Asia") — likvidaattori-menshevikkien legaalinen sanomalehti, Pietari, v. 1912.— *2.*

[6] Toisin sanoen työväen jokapäiväisen joukkolehden muodossa. Sellaiseksi lehdeksi muodostui „Pravda", jonka ensimmäinen numero ilmestyi toukokuun 5. 1912.— *2.*

[7] Tässä tarkoitetaan Maksim Gorkin osallistumista aikakauslehteen „Zavety" („Testamentti"), jossa työskenteli eräs eserräpuolueen johtaja V. M. Tshernov, sekä aikakauslehteen „Sovremennik" („Aikalainen"), jota vuonna 1911 johti Amfiteatrov.— *2.*

[8] *„Znanije"* („Tieto") — kustantamo, jossa A. M. Gorki oli vuodesta 1902 mukana. K. P. Pjatnitski oli „Znanijen" kanssaomistaja ja toimitusjohtaja.— *2.*

[9] *„Irkutskoje Slovo"* („Irkutskin Sana") — suuntaukseltaan likvidaattori-menshevistinen sanomalehti (1911—1912). Sitä julkaisi *Rozhkov*, hän oli VSDTP:n jäsen vuodesta 1905 lähtien. Taantumusvuosina hänestä tuli likvidaattoruuden ideologi. *N. Tshuzhak* (Nasimovitsh, N. F.) oli kirjallisuusarvostelija.— *2.*

[10] *Maria Feodorovna Andrejeva* oli A. M. Gorkin vaimo.— *2.*

[11] *Vperjodilaiset* („Vperjod"-ryhmä) — otzovistien, ultimatistien, jumalanrakentajien ja empiriomonistien muodostama puolueenvastainen ryhmä; perustettiin joulukuussa 1909 A. Bogdanovin ja G. Aleksinskin aloitteesta. Saamatta työläisten kannatusta ryhmä tosiasiallisesti hajosi jo vuonna 1913. Sen lopullinen muodollinen hajoaminen tapahtui vuonna 1917, helmikuun vallankumouksen jälkeen.— *3.*

[12] *Trotski* (Bronstein), *L. D.* (1879—1940) — leninismin katkera vihollinen. Taantumuksen ja uuden vallankumouksellisen nousun vuosina teeskenteli olevansa „puolueryhmien ulkopuolella", vaikka itse asiassa oli likvidaattoreiden kannalla. Vuonna 1912 järjesti puolueenvastaisen Elokuun blokin. Ensimmäisen maailmansodan aikana oli keskustalaisella kannalla, taisteli sotaa, rauhaa ja vallankumousta koskevissa kysymyksissä V. I. Leniniä vastaan. Palattuaan vuoden 1917 Helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeen maanpaosta liittyi „väliryhmäläisiin" ja otettiin heidän mukanaan VSDTP(b):n VI edustajakokouksessa bolshevistiseen puolueeseen. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen oli monissa valtionviroissa. Vuonna 1918 vastusti Brestin rauhaa, vuosina 1920—1921 johti oppositiota ammattiliittoväittelyssä, vuodesta 1923 kävi kiihkeää ryhmäkuntataistelua puolueen päälinjaa vastaan, sosialismin rakentamisen leniniläistä ohjelmaa vastaan, propagoi sosialismin voiton mahdottomuutta Neuvostoliitossa. Kommunistinen puolue paljasti trotskilaisuuden pikkuporvarilliseksi poikkeamaksi puolueessa ja murskasi sen sekä aatteellisesti että organisatorisesti. Vuonna 1927 Trotski erotettiin puolueesta, v. 1929 hänet neuvostovastaisen toimintansa tähden karkotettiin Neuvostoliitosta ja v. 1932 häneltä riistettiin Neuvostoliiton kansalaisen oikeudet.

Plehanov, G. V. (1856—1918) — Venäjän ja kansainvälisen työväenliikkeen huomattava toimihenkilö, ensimmäinen marxilaisuuden aatteiden levittäjä Venäjällä. Vuonna 1883 perusti Genevessä ensimmäisen venäläisen marxilaisen järjestön, „Työn vapautus" ryhmän. Plehanov taisteli narodnikkilaisuutta ja kansainvälisessä työväenliikkeessä esiintynyttä revisionismia vastaan sekä kirjoitti useita teoksia, joilla oli suuri merkitys materialistisen maailmankatsomuksen puolustamisessa ja tunnetuksitekemisessä. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen Plehanov asettui sovittelukannalle opportunismiin nähden ja myöhemmin yhtyi menshevikkeihin. Taantumuksen ja uuden vallankumouksellisen nousun vuosina Plehanov

vastusti machilaista marxilaisuuden revisiota sekä likvidaattoruutta. Ensimmäisen maailmansodan aikana asettui kannattamaan sosialishovinismia. Vuoden 1917 Helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeen palasi maanpaosta Venäjälle, esiintyi bolshevikkeja vastaan, sosialistista vallankumousta vastaan pitäen Venäjää kypsymättömänä siirtymään sosialismiin. Lokakuun sosialistiseen vallankumoukseen suhtautui vihamielisesti, mutta ei osallistunut taisteluun Neuvostovaltaa vastaan.— *3.*

[13] *Bund* („Liettuan, Puolan ja Venäjän juutalaisten yleinen työväenliitto") perustettiin vuonna 1897, se juurrutti nationalismia ja separatismia Venäjän työväenliikkeeseen. Lakkautti itse toimintansa maaliskuussa 1921.— *4.*

[14] Tarkoitetaan III Valtakunnanduuman sosialidemokraattisen edustajaryhmän jäseniä N. G. Poletajevia ja V. Shurkanovia (paljastettiin myöhemmin provokaattoriksi).— *4.*

[15] *Golosilaiset* — menshevikkejä, jotka olivat ryhmittyneet Genevessä ja sittemmin Pariisissa ilmestyneen likvidaattorilehden „Golos Sotsial-Demokratan" ympärille.— *5.*

[16] *Kansainvälinen sosialistinen toimisto* (KST) — II Internationalen toimeenpaneva elin, muodostettiin v. 1900 pidetyn Pariisin kongressin päätöksen mukaisesti. Vuosina 1905—1912 Lenin kuului VSDTP:n edustajana KST:hen.

Imperialistisen sodan vuosina (1914—1918) KST oli sosialishovinistisella kannalla, ryhmitti ympärilleen sosialistisen puolueiden opportunistisia aineksia.— *5.*

[17] Pariisissa maaliskuun 12 pnä 1912 (uutta lukua) pidetyssä ulkomaisten puolueenvastaisten ryhmien neuvottelukokouksessa tehtiin Prahan v. 1912 puoluekonferenssia ja sen päätöksiä vastaan tähdätty päätöslauselma. Lenin, joka edusti Kansainvälisessä sosialistisessa toimistossa VSDTP:n KK:ta, kirjoitti mainitun päätöslauselman johdosta virallisen vastalauseen ja sitten myös kirjeen KST:n sihteerille Huysmansille (ks. Teokset, 17. osa, ss. 525—528 ja tätä osaa, ss. 8—9).— *5.*

[18] *„Dnevnik Sotsial-Demokrata"* („Sosialidemokraatin Päiväkirja") — epäsäännöllisesti ilmestynyt äänenkannattaja, jota G. V. Plehanov julkaisi Genevessä vuosina 1905—1912. Tässä tapauksessa tarkoitetaan Plehanovin artikkelia „Ikuinen muisto", jossa käsiteltiin Lätinmaan sosialidemokratian KK:n edustajan kutsumista pois KK:n Ulkomaisesta byroosta. Ulkomaisesta byroosta poistuivat myös bolshevikkien edustajat sekä puolalaiset ja liettualaiset sosialidemokraatit. Tämän jälkeen byroon itsensä oli lakkautettava toimintansa.— *5.*

[19] *„Nasha Zarja"* („Meidän Sarastuksemme"), *„Zhivoje Delo"* („Elävä Asia") ja *„Golos Sotsial-Demokrata"* („Sosialidemokraatin Ääni") olivat likvidaattori-menshevikkien julkaisuja.— *5.*

[20] *Ordzhonikidze, G. K.* (puoluenimeltään Sergo) (1886—1937) — ammattivallankumouksellinen, VSDTP:n jäsen vuodesta 1903. Neuvostovaltion johtomiehiä.— *6.*

[21] *„Savkan kaupunki"* — Jekaterinoslav, missä työskenteli nimimerkkiä „Savka" käyttänyt J. D. Zevin.— *6.*

[22] *„Vorwärts"* („Eteenpäin") — sanomalehti, Saksan sosialidemokraattien pää-äänenkannattaja.— *7.*

[23] *Huysmans, C.*— II:n Internationalen Kansainvälisen sosialistisen toimiston sihteeri.— *8.*

[24] Tarkoitetaan Prahan puoluekonferenssin päätöslauselmaa „Likvidaattoruudesta ja likvidaattorien ryhmästä" (ks. V. I. Lenin. Teokset, 17. osa, ss. 460—461).— *8.*

[25] *Kaukasian aluekomitea* — Kaukasian likvidaattori-menshevikkien ryhmäkuntakeskus; kuului Trotskin järjestämään puolueenvastaiseen Elokuun blokkiin.— *10.*

[26] *„Rabotshaja Gazeta"* („Työväenlehti") — bolshevikkien joukkolehti. Sitä julkaistiin Pariisissa vuosina 1910—1912.— *10.*

[27] *„Izvestijan"* julkaisemishanke ei toteutunut.— *10.*

[28] Tarkoitetaan päätöslauselmaa „IV Valtakunnanduuman vaaleista", jonka Prahan puoluekonferenssi hyväksyi v. 1912. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК", 7 изд., ч. I, 1954, стр. 273—276 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä", 7. painos, I osa, 1954, ss. 273—276).— *11.*

[29] *„Valitsijan opas (Vaalilakimme)"* — kirjanen, ilmestyi vuoden 1912 kesäkuussa.

Lenin laati ja toimitti aineistoa tätä kirjasta varten. Tässä kirjeessään hän kehottaa „Zvezda" lehden toimitusta painattamaan kirjasessa hänen artikkelinsa „IV Valtakunnanduuman vaalikamppailu" toisen ja kolmannen luvun. „Zvezda" lehden toimitus onnistui kuitenkin julkaisemaan vain kirjasen ensimmäisen osan, joka koskee välittömästi vaalilakia ja IV Duuman vaalien suoritusjärjestystä.— *12.*

[30] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 17. osa, ss. 355—366.— *12.*

[31] Kysymyksessä on legaalinen bolshevistinen päivälehti „Pravda", jonka julkaiseminen oli valmisteilla.— *13.*

[32] *Knipovitsh, B. N.* (1890—1924) — maatalousekonomisti; oli varhaisvuosistaan tuttu N. K. Krupskajan ja V. I. Leninin kanssa.— *14.*

[33] Kysymyksessä on B. N. Knipovitshin kirja „К вопросу о дифференциации русского крестьянства (Дифференциация в сфере земле-

дельческого хозяйства)". С.-Петербург, 1912. („Venäjän talonpoikaiston differentioitumisesta (Differentioituminen maatalouden piirissä)", Pietari, 1912).— *14.*

[34] *Maslov, P. P.*— taloustieteilijä, sosialidemokraatti, julkaisi useita maatalouskysymystä käsitteleviä teoksia, joissa yritti tarkistaa marxilaisuutta.— *15.*

[35] Sanonta *„vesikaakit"* liittyy seuraavaan tapaukseen. Vuoden 1907 kesän Lenin vietti Knipovitshien huvilalla Seivästössä (Suomi). Knipovitshit vetivät itse kärryillä kasteluvettä läheisestä kaivosta kukkatarhaansa varten.— *15.*

[36] *„Retsh"* („Puhe") — kadettipuolueen pää-äänenkannattaja; ilmestyi Pietarissa.— *17.*

[37] *„Nevskaja Zvezda"* („Nevan Tähti") — legaalinen bolshevistinen sanomalehti, jota julkaistiin Pietarissa helmikuusta lokakuuhun 1912.— *18.*

[38] V. I. Leninin tässä mainittuja kirjoituksia *„Sammumattomia toiveita"* ja *„Pikkuvehkeilyä"* (vastaus Blankille) ei ole vielä löydetty.— *18.*

[39] Likvidaattori-menshevikkien lehden *„Nevski Golos"* („Nevan Ääni") 6. numerossa heinäkuun 5. 1912 tiedotettiin, että Pietarissa oli käyty erilaisten sosialidemokraattisten suuntausten edustajien neuvotteluja (joihin oli muka osallistunut myös „Pravdan" ja „Nevskaja Zvezdan" kannattajia) yhteistyöstä IV Valtakunnanduuman vaaleissa. „Nevskaja Zvezdan" ja „Pravdan" toimitukset ilmoittivat, että niiden edustajat eivät osallistuneet kyseisiin neuvotteluihin.— *18.*

[40] *Axelrod, P. B.* (1850—1928) — menshevismin johtomiehiä.— *19.*

[41] V. I. Leninin kirjoitusta *„Vaaliohjelmasta"* ei ole löydetty.— *20.*

[42] Kyseistä selostusta ei julkaistu *„Pravdassa".— 24.*

[43] Tässä kohden luetellaan sosialistivallankumouksellisten (eserrien) puolueen eri ryhmien ja suuntausten äänenkannattajia.— *25.*

[44] Eserrien johtomiehiin kuuluneen B. V. Savinkovin (1879—1925) kirjailijanimi.— *25.*

[45] *„Vehi"* („Tienviitat") — kadettien kirjoituskokoelma, ilmestyi Moskovassa keväällä 1909. Venäjän sivistyneistöä koskevissa kokoelmaan kootuissa kirjoituksissa yritettiin mustata Venäjän vapausliikkeen vallankumouksellis-demokraattisia perinteitä sekä 19. vuosisadan huomattujen vallankumouksellisten demokraattien V. G. Belinskin, N. A. Dobroljubovin, N. G. Tshernyshevskin ja D. I. Pisarevin katsomuksia ja toimintaa. Kokoelman kirjoittajat herjasivät vuoden 1905 vallankumousliikettä ja kiittelivät tsaarihallitusta siitä, että tämä „pistimillään ja vankiloillaan" pelastaa porvaristoa „kansan raivolta".— *25.*

[46] *Miljukov, P. N.* (1859—1943) — kadettipuolueen johtomies, Venäjän imperialistisen porvariston huomattu ideologi. Kuului III ja IV Valtakunnanduumaan. Vuoden 1917 Helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeen oli ensimmäisen porvarillisen Väliaikaisen hallituksen ulkoministerinä. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen hänestä tuli eräs Neuvosto-Venäjää vastaan kohdistetun ulkomaiden sotilaallisen intervention järjestäjä ja valkoemigranttien aktiivinen toimihenkilö.

Gredeskul, N. A. — juristi ja publisisti, professori, kadetti, I Valtakunnanduuman jäsen. Avusti monia liberaalisia porvarislehtiä. Erosi 1916 kadettipuolueesta. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen toimi professorina Leningradin korkeakouluissa.— *25.*

[47] *Trudovikit* (työryhmä) — pikkuporvarillisten demokraattien ryhmä Venäjän valtakunnanduumissa, ryhmään kuului narodnikkilaismielisiä talonpoikia ja intellektuelleja.

Valtakunnanduumassa trudovikit hoipertelivat kadettien ja sosialidemokraattien välillä. Tämä horjunta johtui sinänsä pienisäntien — talonpoikien — luokkaluonteesta. Koska trudovikit kuitenkin edustivat talonpoikaisjoukkoja, bolshevikit olivat Duumassa heidän kanssaan yhteistyössä erinäisissä kysymyksissä taistellakseen yhdessä tsaristista itsevaltiutta ja kadettipuoluetta vastaan. — *25.*

[48] *„Bezzaglavijalaiset"* — Venäjän porvarillisen sivistyneistön puolittain kadettilainen, puolittain menshevistinen ryhmä, joka muodostui (vuosina 1905—1907) alkaneella vallankumouksen laskukaudella. Nimensä ryhmä sai Pietarissa tammi- — toukokuussa 1906 ilmestyneestä poliittisesta viikkolehdestä „Bez Zaglavija" („Ilman Otsikkoa"). Muodollisen puolueettomuuden varjolla „bezzaglavijalaiset" levittivät porvarillisen liberalismin ja opportunismin aatteita sekä tukivat Venäjän ja maailman sosialidemokratian revisionisteja.— *25.*

[49] *Kadetit* — perustuslaillis-demokraattisen puolueen jäseniä, tämä puolue oli Venäjän liberaalis-monarkistisen porvariston johtava puolue. Se perustettiin lokakuussa 1905. Työtätekevien pettämiseksi kadetit nimittivät itseään valheellisesti „kansanvapauden puolueeksi", mutta itse asiassa he eivät menneet vaatimuksissaan perustuslaillista monarkiaa pitemmälle. Kadetit pitivät päätehtävänään vallankumouksellisen liikkeen vastustamista ja pyrkivät jakamaan vallan tsaarin ja maaorjuutta kannattavien tilanherrojen kanssa.— *25.*

[50] *Sosialistivallankumouksselliset* (eserrät) — pikkuporvarillinen puolue Venäjällä; syntyi vuosien 1901—1902 vaihteessa erilaisten narodnikkiryhmien ja -kerhojen yhdistymisen tuloksena. Eserrät eivät nähneet proletariaatin ja pienomistajain välistä luokkaeroa, he hämäsivät talonpoikaiston keskuudessa tapahtuvan luokkajakaantumisen ja talonpoikaiston sisäiset luokkaristiriidat, kiistivät proletariaatin johtavan osuuden vallankumouksessa. Eserrien katsantokannat olivat narodnikkilaisuuden ja revisionismin aatteiden eklektistä sekoitusta. Yksilöterroritaktiikka, jota eserrät propagoivat itsevaltius-

vastaisen taistelun perusmenetelmänä, aiheutti suurta vahinkoa vallankumousliikkeelle, vaikeutti joukkojen järjestämistä vallankumoustaisteluun.

Bolshevikkipuolue paljasti eserrien yritykset naamioitua sosialisteiksi ja kävi päättävää taistelua eserriä vastaan vaikutusvallasta talonpoikaistoon, paljasti eserrien yksilöterroritaktiikan vahingollisuuden työväenliikkeessä. Samanaikaisesti bolshevikit suostuivat tietyillä ehdoilla tekemään väliaikaisesti sopimuksia eserrien kanssa taisteltaessa tsarismia vastaan.

Talonpoikaisto oli luokkakokoomukseltaan kirjavaa, ja sen vuoksi eserräpuolue oli poliittisesti ja aatteellisesti epävakaa sekä organisatorisesti hajanainen, horjui alinomaa liberaalisen porvariston ja proletariaatin välillä. Stolypinin aikaisella taantumuskaudella eserräpuolue joutui aatteellisesti ja organisatorisesti täysin rappiolle. Ensimmäisen maailmansodan vuosina eserrien enemmistö oli sosialishovinismin kannalla.

Vuoden 1917 Helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen voiton jälkeen eserrät olivat yhdessä menshevikkien ja kadettien kanssa porvarien ja tilanherrojen vastavallankumouksellisen Väliaikaisen hallituksen perustukena ja puolueen johtajat (Kerenski, Avksentjev, Tshernov) kuuluivat Väliaikaiseen hallitukseen. Eserräpuolue kieltäytyi kannattamasta talonpoikaiston vaatimusta tilanherrain maanomistuksen hävittämisestä ja kannatti tilanherrain maanomistuksen säilyttämistä; Väliaikaisen hallituksen eserräläisministerit lähettivät rankaisuretkikuntia tilanherrain maita haltuunsa ottaneita talonpoikia vastaan.

Vuoden 1917 marraskuun lopulla eserräläisten vasemmistosiipi järjestäytyi itsenäiseksi vasemmistoeserrien puolueeksi. Säilyttääkseen talonpoikaisjoukot vaikutusvallassaan vasemmistoeserrät tunnustivat muodollisesti Neuvostovallan ja ryhtyivät sopimussuhteisiin bolshevikkien kanssa, mutta kohta sen jälkeen alkoivat taistelun Neuvostovaltaa vastaan.

Ulkomaiden sotilaallisen intervention ja kansalaissodan vuosina eserrät tekivät vastavallankumouksellista tihutyötä, tukivat aktiivisesti maahanhyökkääjiä ja valkokaartilaisia, osallistuivat vastavallankumouksellisiin salaliittoihin, järjestivät terroritekoja Neuvostovaltion ja Kommunistisen puolueen huomattavia toimihenkilöitä vastaan. Kansalaissodan päätyttyä eserrät jatkoivat Neuvostovaltiota vastaan tähdättyä vihamielistä toimintaansa omassa maassa sekä valkokaartilaisemigranttien leirissä.— *26.*

[51] *„Pravda"* („Totuus") — ensimmäinen legaalinen jokapäiväinen työväen joukkolehti Venäjällä. „Pravdan" ensimmäinen numero ilmestyi 5. toukokuuta 1912 Pietarissa. „Pravdalla" on tavattoman suuri merkitys bolshevistisen puolueen ja vallankumouksen historiassa. Lehti toimi kollektiivisena propagandistina, agitaattorina ja järjestäjänä taistellen sen puolesta, että puolueen politiikkaa noudatettaisiin käytännössä. Se johti taistelua, jota käytiin puoluekantaisuuden säilyttämiseksi, taisteli päättävästi likvidaattori-menshevikkejä, otzovisteja ja trotskilaisia vastaan sekä kansainvälistä opportunismia ja keskustalaisuutta vastaan. „Pravdan" toiminta laski vankan perustan bolshevistiselle joukkopuolueelle.

„Pravdan" aatteellinen johto oli V. I. Leninin käsissä. Lehdessä julkaistiin 270 Leninin artikkelia ja pienempää kirjoitusta. Tsaarihallitus lakkautti „Pravdan" kahdeksan kertaa, mutta se ilmestyi jälleen uusilla nimillä: „Rabotshaja Pravda" („Työväen Totuus"), „Severnaja Pravda" („Pohjolan Totuus"), „Pravda Truda" („Työn Totuus"), „Za Pravdu" („Totuuden puolesta"), „Proletarskaja Pravda" („Proletaarinen Totuus"), „Putj Pravdy" („Totuuden Tie"), „Rabotshi" („Työmies"), „Trudovaja Pravda" („Työn Totuus"). Ensimmäisen maailmansodan aattona heinäkuun 21 pnä 1914 lehti lakkautettiin ja pääsi ilmestymään vasta v. 1917 Helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeen.

Maaliskuun 18 pstä 1917 „Pravda" alkoi ilmestyä VSDTP:n Keskuskomitean ja Pietarin komitean äänenkannattajana. Huhtikuun 18 päivänä, palattuaan ulkomailta, V. I. Lenin tuli toimituskunnan kokoonpanoon ja asettui „Pravdan" johtoon. Heinä—lokakuussa 1917 „Pravda" joutui vastavallankumouksellisen porvarillisen Väliaikaisen hallituksen vainoamana muuttamaan monta kertaa nimeään ja ilmestyi nimellä „Listok 'Pravdy'" („'Totuuden' Lehtinen"), „Proletari" („Proletaari"), „Rabotshi" („Työmies"), „Rabotshi Putj" („Työmiehen Tie"). Lokakuun vallankumouksen voiton jälkeen — 9. marraskuuta 1917 puolueen pää-äänenkannattaja alkoi ilmestyä entisellä nimellään „Pravda".— *26.*

[52] Tarkoitetaan vuonna 1912 pidettyä Prahan puoluekonferenssia. — *26.*

[53] *Dnevnitski* (Zederbaum, F. O.), sosialidemokraatti, menshevikki, sanomalehtimies. Eli v. 1909 lähtien ulkomailla, kuului puoluemiesmenshevikkeihin, avusti Plehanovin „Dnevnik Sotsial-Demokrataa", kirjoitti bolshevistisiin sanomalehtiin „Zvezda" ja „Pravda".— *27.*

[54] *„Zaprosy Zhizni"* („Elämän Vaatimukset") — kadettien, kansansosialistien ja likvidaattori-menshevikkien aikakauslehti.

Prokopovitsh, S. N. (1871—1955) — porvarillinen taloustieteilijä ja sanomalehtimies. Ensimmäisiä bernsteiniläisyyden apostoleja Venäjällä. Vuonna 1906 — kadettipuolueen KK:n jäsen, vuonna 1917 — porvarillisen Väliaikaisen hallituksen ministeri.

Blank, R. M.— porvarillinen sanomalehtimies.— *27.*

[55] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 18. osa, ss. 172—187.— *28.*

[56] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 16. osa, ss. 114—122, 17. osa, ss. 297—308.— *29.*

[57] Tarkoitetaan M. S. Olminskin (A. Vitimskin) kirjoitusta „Kulttuuriihmisiä ja likaista omaatuntoa".— *31.*

[58] *Witte, S. J.* (1849—1915) — valtiomies, ajoi tsaristisen Venäjän „sotilaallis-feodaalisen imperialismin" etuja, vakaumuksellinen itsevaltiuden kannattaja, joka pyrki säilyttämään monarkian antamalla merkityksettömiä myönnytyksiä ja lupauksia liberaaliselle porvaristolle ja kohdistamalla ankaria vainotoimenpiteitä kansaan: hän oli vuosien 1905—1907 vallankumouksen tukahduttamisen järjestäjiä.— *33.*

[59] *„Krugozor"* („Näköpiiri") — kirjallis-poliittinen kuukausijulkaisu, joka oli suuntaukseltaan porvarillis-liberaalinen; ilmestyi Pietarissa. Sitä tuli ulos kaksi numeroa, tammi- ja helmikuussa 1913. A. M. Gorki mainittiin lehden avustajien joukossa, mutta hän ei osallistunut siihen. — *35.*

[60] *„Pietarin työläisten evästys työläisedustajalleen"* hyväksyttiin yksimielisesti Pietarin suurimpien tuotantolaitosten työläisten kokouksissa sekä työläisvaltuutettujen edustajakokouksessa 17. lokakuuta 1912. Merkinnän V. I. Lenin on kirjoittanut „Evästyksen" vedoksen laitaan lähettäessään sen kirjapainoon julkaistavaksi VSDTP:n Päääänenkannattajassa „Sotsial-Demokratissa". — *37.*

[61] Tarkoitetaan „Pravda" lehden 166. numeroa, joka ilmestyi 11. (24.) marraskuuta 1912. Tuona päivänä Baselissa alkoi II Internationalen ylimääräinen kansainvälinen sosialistikongressi. — *39.*

[62] *Badajev, A. J.* (1883—1951) — työläinen, IV Valtakunnanduuman bolshevistisen edustajaryhmän jäsen. Oli VSDTP:n Pietarin komitean sekä KK:n Venäjän Byroon jäsen. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli johtavissa toimissa puolue-, ammattiliitto- ja taloustyön alalla. — *39.*

[63] *Baturin* (N. N. Zamjatin) — „Pravdan" ja „Zvezdan" toimituskuntien jäsen. — *39.*

[64] *„Zavety"* („Testamentti") — suuntaukseltaan eserräläinen legaalinen kirjallis-poliittinen aikakauslehti; ilmestyi Pietarissa vuosina 1912—1914. — *41.*

[65] *Malinovski* paljastettiin myöhemmin provokaattoriksi. — *42.*

[66] *Työläisten puoluekoulu,* josta Lenin kirjoittaa, aiottiin järjestää kesällä tai syksyllä 1913 Poroninissa (Galitsia) IV Valtakunnanduuman sosialidemokraattisen edustajaryhmän jäsenille ja muille puoluetyöntekijöille. Koulua ei järjestetty. — *42.*

[67] *Machilaisuus. eli empiriokritisismi* — taantumuksellinen subjektiivisidealistinen filosofinen virtaus. Sai laajaa jalansijaa Länsi-Euroopassa 19.—20. vuosisatojen vaihteessa. Sen perustanlaskijoita olivat itävaltalainen fyysikko ja filosofi E. Mach sekä saksalainen filosofi R. Avenarius. Taantumusvuosina osa Venäjän sosialidemokraattista sivistyneistöä joutui machilaisuuden vaikutuksen alaiseksi. Laajimmin machilaisuus levisi menshevikki-intellektuellien (N. Valentinov, P. Jushkevitsh y.m.) keskuuteen. Machilaisuuden kannalle asettui myös osa bolshevikkeihin lukeutuneita kynäilijöitä (V. Bazarov, A. Bogdanov, A. Lunatsharski y.m.). Ilmoittaen tekopyhästi muka kehittävänsä marxilaisuutta Venäjän machilaiset itse asiassa tarkistivat marxilaisen filosofian perusteita. Kirjassaan „Materialismi ja empiriokritisismi" V. I. Lenin paljasti machilaisuuden taantumuksellisen olemuksen, suojasi marxilaisen filosofian revisionistien hyökkäilyiltä ja uusissa historiallisissa oloissa kehitti kaikinpuolisesti

dialektista ja historiallista materialismia. Machilaisuuden murskaaminen antoi mitä ankarimman iskun menshevismin, otzovismin ja jumalanrakentamisen aatteellisille asenteille.— *43.*

[68] *Jumalanrakentaminen* — marxilaisuudelle vihamielinen uskonnollisfilosofinen virtaus, joka syntyi Stolypinin taantumuskaudella puolueeseen kuuluneen sivistyneistön erään osan keskuudessa, joka loittoni marxilaisuudesta vuosien 1905—1907 vallankumouksen kärsittyä tappion. Jumalanrakentajat (A. V. Lunatsharski, V. Bazarov y.m.) propagoivat uuden, „sosialistisen" uskonnon luomista ja yrittivät sovittaa marxilaisuutta ja uskontoa. Heitä lähellä oli yhteen aikaan myös M. Gorki.— *43.*

[69] *Bogdanov, A.* (Malinovski, A. A., Maksimov, N.) (1873—1928) — sosialidemokraatti, filosofi, sosiologi, taloustieteilijä, saanut lääkärikoulutuksen. VSDTP:n II edustajakokouksen jälkeen yhtyi bolshevikkeihin. Puolueen III edustajakokouksessa valittiin KK:n jäseneksi. Kuului bolshevikkien äänenkannattajien „Vperjodin" ja „Proletarin" toimituskuntaan, oli bolshevistisen „Novaja Zhizn" lehden toimittajia. Osallistui VSDTP:n V (Lontoon) edustajakokoukseen. Taantumuksen ja uuden vallankumouksellisen nousun vuosina johti otzovisteja ja oli puolueenvastaisen „Vperjod" ryhmän johtaja. Filosofian alalla yritti luoda oman katsomusjärjestelmänsä, „empiriomonismin" (subjektiivis-idealistisen machilaisen filosofian muunnelma, jota on verhottu pseudomarxilaisella terminologialla), jota Lenin arvosteli ankarasti teoksessaan „Materialismi ja empiriokritisismi". „Proletari" lehden toimituskunnan laajennetussa kokouksessa vuoden 1909 kesäkuussa Bogdanov erotettiin bolshevikkien riveistä. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen Bogdanov oli eräs „Proletkultin" järjestäjiä ja johtajia. Vuodesta 1926 toimi perustamansa Verensiirtoinstituutin johtajana.— *43.*

[70] *Bazarov, V.* (oikea nimi Rudnev, V. A.) (1874—1939) — filosofi ja taloustieteilijä. Osallistui sosialidemokraattiseen liikkeeseen vuodesta 1896.

Vuosina 1905—1907 oli avustajana useissa bolshevistisissa lehdissä, taantumuskautena loittoni bolshevikeista, oli marxilaisuuden machilaishenkisen tarkistuksen pääedustajia.— *43.*

[71] *Lunatsharski, A. V.* (1875—1933) — ammattivallankumouksellinen, Neuvostoliiton huomattava valtiomies. Yhtyi vallankumousliikkeescen 90-luvun alussa. VSDTP:n II edustajakokouksen jälkeen bolshevikki. Taantumusvuosina loittoni marxilaisuudesta ja vaati marxilaisuuden ja uskonnon yhdistämistä.— *43.*

[72] *Aleksinski, G. A.*— poliittisen toimintansa alkuaikoina oli sosialidemokraatti. Vuosien 1905—1907 vallankumouksen kaudella oli lähellä bolshevikkeja. Oli II Valtakunnanduuman jäsen.

Taantumusvuosina oli otzovisti. Ensimmäisen maailmansodan aikana kiihkeä sosialishovinisti.— *43.*

[73] *Otzovismi* — bolshevikkien keskuudessa syntynyt opportunistinen virtaus, jota johti A. Bogdanov. Vallankumouksellisiin korulauseisiin

turvautuen otzovistit (paitsi A. Bogdanovia otzovistien ryhmään kuului G. A. Aleksinski, S. Volski, A. V. Lunatsharski, M. N. Ljadov y.m.) vaativat sosialidemokraattisten edustajien kutsumista pois III Valtakunnanduumasta ja legaalisissa järjestöissä harjoitettavan toiminnan lopettamista. Sanoen, että puolueen on taantumuksen oloissa tehtävä ainoastaan illegaalista työtä, otzovistit kieltäytyivät osallistumasta Duumaan, työväen ammattiyhdistyksiin, osuuskuntiin ja muihin legaalisiin ja puolilegaalisiin joukkojärjestöihin ja pitivät välttämättömänä, että koko puoluetyö keskitetään illegaalisen järjestön puitteisiin. Ultimatismi oli otzovismin muunnoksia. Ultimatistit erosivat otzovisteista vain muodollisesti. He ehdottivat, että sosialidemokraattiselle duumaryhmälle on ensin asetettava ultimaatumi, jonka mukaan ryhmän on varauksettomasti alistuttava Keskuskomitean päätöksiin, ja ellei sitä täytetä, sosialidemokraattiset edustajat on kutsuttava pois Duumasta. Ultimatismi oli tosiasiallisesti verhottua, naamioitua otzovismia. Lenin nimitti ultimatisteja „häpeileviksi otzovisteiksi".

Otzovistit aiheuttivat puolueelle tavatonta vahinkoa. Heidän politiikkansa tarkoituksena oli irrottaa puolue joukoista, muuttaa se lahkolaisjärjestöksi.— *44.*

[74] Tarkoitetaan VSDTP:n Keskuskomitean ja puoluetyöntekijäin neuvottelukokousta, jota illegaalisista syistä sanottiin „helmikuun" kokoukseksi. Neuvottelukokous pidettiin Krakowissa 26. joulukuuta 1912 — 1. tammikuuta 1913 (8.—14. tammikuuta 1913).— *44.*

[75] *„Eksposee"* (yleiskatsaus) — artikkeli „Bolshevismista", jonka V. I. Lenin kirjoitti N. A. Rubakinin kirjan „Kirjojen parissa" toista osaa varten (ks. V. I. Lenin. Teokset, 18. osa, ss. 477—478).— *46.*

[76] Kysymys on legaalisen bolshevistisen sanomalehden *„Nash Putj"* („Tiemme") julkaisemisen valmistelemisesta Moskovassa. Lehden ensimmäinen numero ilmestyi elokuun 25. (syyskuun 7.) 1913.— *47.*

[77] *Skvortsov-Stepanov, I. I.* (1870—1928)— marxilainen kirjailija, käänsi venäjän kielelle „Pääoman" ja eräitä muita K. Marxin ja F. Engelsin teoksia.

Osallistui vallankumousliikkeeseen vuodesta 1892, loppuvuodesta 1904 bolshevikki. Taantumuskaudella puolusti vääriä katsomuksia maatalouskysymyksessä ja suhtautui sovittelevasti „Vperjod" („Eteenpäin") ryhmäkuntaan.— *47.*

[78] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 34. osa, ss. 406—409.— *48.*

[79] *Larin, J.* (Lurje, M. A.) (1882—1932) — sosialidemokraatti, menshevikki. Vuosien 1905—1907 vallankumouksen tappion jälkeen oli aktiivisia likvidaattoruuden saarnaajia. Elokuussa 1917 hänet hyväksyttiin bolshevistiseen puolueeseen. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen toimi neuvosto- ja taloustehtävissä.— *48.*

[80] *„Novaja Sibir"* („Uusi Siperia") — suuntaukseltaan liberaalinen yhteiskunnallis-poliittinen ja kirjallinen päivälehti, ilmestyi Irkutskissa

vuoden 1912 joulukuusta vuoden 1913 helmikuuhun. Lehteä toimitti tosiasiallisesti likvidaattori N. Rozhkov.— *48.*

[81] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 17. osa, ss. 297—308.— *48.*

[82] *„Prosveshtshenije"* („Valistus") — bolshevistinen yhteiskunnallis-poliittinen ja kirjallinen kuukausijulkaisu, ilmestyi legaalisesti Pietarissa vuoden 1911 joulukuusta lähtien. Kaunokirjallista osastoa toimitti A. M. Gorki. Painos nousi 5.000 kappaleeseen. Tsaarihallitus lakkautti aikakauslehden ensimmäisen maailmansodan edellä — kesäkuussa 1914. Yksi (kaksois-) numero ilmestyi vielä syksyllä 1917.— *48.*

[83] Armenialainen nationalistinen porvarillinen puolue Dashnakcuthjun.— *49.*

[84] Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК", 7 изд., ч. I, 1954, стр. 288—300 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä", 7. painos, I osa, 1954, ss. 288—300).— *49.*

[85] Kirjeessä valaistaan asiaintilaa „Pravdan" toimituksessa vuosien 1912—1913 vaihteessa. VSDTP:n Keskuskomitean ja puoluetyöntekijäin v. 1913 „helmikuun" neuvottelukokouksessa Krakowissa hahmoteltiin toimenpiteitä „Pravdan" toimituksen työn parantamiseksi.— *51.*

[86] *„Numeroilla"* nimitettiin illegaalisista syistä IV Valtakunnanduuman bolshevistisen ryhmän jäseniä: n:o 1 oli A. J. Badajev, n:o 3 — R. Malinovski, n:o 6 — G. I. Petrovski.— *51.*

[87] *„Den"* („Päivä") — „Pravda" lehden peitenimi.— *51.*

[88] Lenin tarkoittaa likvidaattori-menshevikkien lehdessä „Lutsh" („Säde") julkaistua pääkirjoitusta *„Työläisjoukot ja maanalaisuus"*. Kirjoitus oli suunnattu illegaalista työväenpuoluetta vastaan. Lenin paljasti tämän likvidaattorien esiintymisen artikkelissaan „Sosialidemokraateille", joka painettiin Krakowissa hektografilehtisenä (ks. Teokset, 18. osa, ss. 520—523).— *52.*

[89] Lenin tarkoittaa „Pravdan" toimitukselle lähetettyä A. Bogdanovin kirjettä, jossa protestoitiin sitä vastaan, että „Pravdan" kannattajat olivat kieltäytyneet yhteistyöstä likvidaattoreiden kanssa työläisehdokasta asetettaessa IV Valtakunnanduuman vaaleissa. Kirjeen johdosta julkaisemassaan loppuhuomautuksessa toimitus rajoittui mainintaan, että yhteistyön estyminen oli likvidaattorien syytä.— *53.*

[90] Tammikuun 19. 1913 päivätty *Riian työläisten kysely* julkaistiin „Pravdan" 24. numerossa tammikuun 30 pnä 1913. Kysymyksen allekirjoittanut „ryhmä narodnikkityöläisiä ja 'Pravdan' sosialidemokraattilukijoita" pyysi toimituskuntaa lausumaan mielipiteensä „yhtymisestä vasemmistonarodnikkien kanssa". V. I. Leninin artikkeli „Narodnikkilaisuudesta", johon hän ehdotti kytkettäväksi mainitun

kyselyn, julkaistiin „Pravdan" 16. ja 17. numerossa tammikuun 20 ja 22 pnä 1913 (ks. Teokset, 18. osa, ss. 515—519).— *53.*

[91] Kysymyksessä ovat IV Valtakunnanduuman bolshevikkiedustajien kirjeet, jotka julkaistiin „Pravdassa" tammi- ja helmikuussa 1913 yleisotsikolla „Sosialidemokraattisten duumaedustajien vaikutelmia eri paikkakunnilta".— *54*

[92] Ei ole saatu selville, ketä tarkoitetaan.— *54.*

[93] *„Vetshernjaja Potshta"* („Iltaposti") — likvidaattori-menshevikkien lehden „Lutshin" peitenimi.— *54.*

[94] Ei ole saatu selville, ketä tarkoitetaan.— *54.*

[95] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 18. osa, ss. 553—570.— *55.*

[96] Kyseisten V. I. Leninin artikkeleiden käsikirjoituksia ei ole löydetty.— *55.*

[97] Karl Marxin kuoleman 30-vuotispäivänä 1. (14.) maaliskuuta 1913 „Pravdassa" julkaistiin V. I. Leninin artikkeli „Karl Marxin opin historialliset kohtalot" (ks. Teokset, 18. osa, ss. 573—576). Tälle merkkipäivälle omistettu „Pravdan" numero ilmestyi 3. (16.) maaliskuuta 1913.— *56.*

[98] *Saveljev, M. A.* (Vetrov)— vanha bolshevikki, kirjailija. Vuosina 1910—1913 työskenteli Pietarissa, toimi bolshevistisen „Prosveshtshenije" aikakauslehden toimittajana ja „Pravdan" toimituskunnan jäsenenä.— *57.*

[99] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 18. osa, ss. 348—354, 343—347.— *57.*

[100] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 18. osa, ss. 485—510.— *57.*

[101] Tarkoitetaan IV Valtakunnanduuman bolshevikkiedustajien kirjettä, jossa he ilmoittivat eroavansa likvidaattorien „Lutsh" („Säde") lehden avustajakunnasta.— *60.*

[102] Kysymyksessä on K. P. Pjatnitski, joka työskenteli pietarilaisessa „Znanije" kustantamossa.— *61.*

[103] *„Sotsial-Demokrat"* („Sosialidemokraatti") — VSDTP:n Pää-äänenkannattaja, illegaalinen sanomalehti; sitä julkaistiin ulkomailla helmikuusta 1908 tammikuuhun 1917. Lehteä johti tosiasiallisesti V. I. Lenin. Siinä julkaistiin yli 80 Leninin artikkelia ja pienempää kirjoitusta. Taantumusvuosina ja vallankumousliikkeen uuden nousun kautena „Sotsial-Demokratilla" oli valtava merkitys bolshevikkien taistellessa likvidaattoreita, trotskilaisia ja otzovisteja vastaan illegaalisen marxilaisen puolueen säilyttämiseksi sekä puolueen ja joukkojen välisten yhteyksien lujittamiseksi.— *62.*

[104] *„Manifesti"* julkaistiin Romanovien hallitsijahuoneen 300-vuotispäivän yhteydessä.— *63.*

[105] Tarkoitetaan koulua, jonka „vperjodilaiset" järjestivät v. 1909 Caprin saarella (Italia) A. M. Gorkin osanotolla.— *63.*

[106] *Majevski, I.* (Gutovski, V. A.) (1875—1918) — sosialidemokraatti, menshevikki. Avusti „Nasha Zarja" („Meidän Sarastuksemme") nimistä aikakauslehteä, „Lutsh" („Säde") lehteä ja muita likvidaattori-menshevikkien lehtiä.— *64.*

[107] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 3. osa, ss. 1—541.— *65.*

[108] R. Luxemburgin kirjaa koskeva V. I. Leninin artikkeli ei ilmestynyt lehdistössä.— *65.*

[109] Lenin tarkoittaa päätöslauselmaa „Suhtautumisesta likvidaattoruuteen ja yhtenäisyydestä", joka hyväksyttiin Krakowissa 26. joulukuuta 1912 — 1. tammikuuta 1913 (8.—14. tammikuuta 1913) pidetyssä VSDTP:n Keskuskomitean ja puoluetyöntekijäin „helmikuun" neuvottelukokouksessa (ks. V. I. Lenin. Teokset, 18. osa, ss. 453—455).— *66.*

[110] *Seitsikko* — seitsemän likvidaattori-menshevikkiä, jotka olivat duumaedustajia ja kuuluivat IV Valtakunnanduuman sosialidemokraattiseen edustajaryhmään.— *66.*

[111] Tarkoitetaan VSDTP:n Pietarin komitean päätöslauselmaa, jonka se hyväksyi helmikuussa 1913. Siinä Pietarin komitea totesi IV Valtakunnanduuman bolshevikkiedustajien ajaneen oikeaa poliittista linjaa ja tuomitsi likvidaattorien „Lutsh" („Säde") lehteä kannattaneiden menshevikkiedustajien käyttäytymisen.— *67.*

[112] Lenin tarkoittaa julkaistavaksi suunniteltua „Izvestija PK RSDRP" („VSDTP:n Pietarin komitean Tiedonantajaa"). Julkaisemissuunnitelma ei toteutunut.— *67.*

[113] *Demjan Bednyi* (Pridvorov, J. A.) (1883—1945) — venäläinen neuvostorunoilija. Kirjoitti useita runoelmia, suuren määrän satiirisia eläintarinoita, pamfletteja ja lauluja.— *68.*

[114] Kysymyksessä on „Pravdan" 92. numero huhtikuun 23 pltä 1913. Mainitussa numerossa julkaistiin V. I. Leninin kirjoitus „Yhtä ja toista tuloksista ja tosiasioista" (ks. Teokset, 19. osa, ss. 43—46).— *69.*

[115] Ei ole saatu selville, ketä tarkoitetaan.— *70.*

[116] Lenin tarkoittaa M. S. Olminskin (A. Vitimskin) kirjoitusta „Kuka kenen kanssa?", joka julkaistiin „Pravdan" 106. numerossa toukokuun 10 (23) pnä 1913.— *71.*

[117] A. M. Gorki oli edustajana VSDTP:n V (Lontoon) edustajakokouksessa, joka pidettiin 30. huhtikuuta — 19. toukokuuta (13. toukokuuta — 1. kesäkuuta) 1907.— *74.*

[118] „Pravda" lakkautettiin heinäkuun 5. (18.) 1913; saman kuun 13 (26) päivästä lehti alkoi ilmestyä nimellä „Rabotshaja Pravda" („Työväen Totuus").
Maklakov, N. A.— sisäministeri.— *74.*

[119] *Feodor* (Feodora) — IV Valtakunnanduuman sosialidemokraattisen ryhmän menshevistisen osan peitenimi.— *76.*

[120] *„Osuuskunta"* — IV Valtakunnanduuman sosialidemokraattisen edustajaryhmän peitenimi.— *76.*

[121] Helmikuun 10 (23) pnä 1913 IV Valtakunnanduuman jäsenen G. I. Petrovskin asunnossa vangittiin provokaattori Malinovskin ilmiannon perusteella J. M. Sverdlov.— *77.*

[122] *Shaumjan, S. G.* (1878—1918) — Kommunistisen puolueen ja Neuvostovaltion toimihenkilö. Tuli vallankumoukselliseen liikkeeseen v. 1898, liittyi VSDTP:n jäseneksi v. 1900.— *80.*

[123] Tämä asiakirja on lisähuomautus kateissa olevaan kirjeeseen, joka lähetettiin *„Pravda Truda"* („Työn Totuus") lehden toimitukselle.— *81.*

[124] *„Novaja Rabotshaja Gazeta"* („Uusi Työväenlehti")— likvidaattorimenshevikkien legaalinen päivälehti; sitä julkaistiin Pietarissa. *„Nash Putj"* („Tiemme")— bolshevikkien sanomalehti, ilmestyi syyskuussa 1913 Moskovassa.— *81.*

[125] Kysymyksessä on A. M. Gorkin VSDTP:n KK:lle lähettämä valittelusähke A. Bebelin kuoleman johdosta; sähke julkaistiin „Severnaja Pravda" („Pohjolan Totuus") lehden 4. numerossa elokuun 4:ntenä 1913.— *82.*

[126] *Ladyzhnikov* julkaisi A. M. Gorkin teoksia Berliinissä.— *82.*

[127] Lokakuussa 1913 „Za Pravdu" („Totuuden puolesta") lehdessä julkaistiin bolshevistisen duumaedustajien („kuusikon") julkilausuma, missä vaadittiin IV Valtakunnanduuman sosialidemokraattisen edustajaryhmän menshevististä osaa („seitsikkoa") tunnustamaan „kuusikon" ja „seitsikon" yhdenvertaisuus kaikkia kysymyksiä ratkaistaessa sosialidemokraattisessa duumaryhmässä. Samassa kuussa bolshevikkiedustajat tiedottivat „Za Pravdu" lehden välityksellä likvidaattorimenshevikkien kieltäytyneen tunnustamasta „kuusikon" ja „seitsikon" yhdenvertaisuutta sosialidemokraattisessa duumaryhmässä sekä ilmoittivat katsovansa välttämättömäksi muodostaa IV Valtakunnanduumaan itsenäinen bolshevistinen työväenryhmä.— *85.*

[128] Ks. tätä osaa, ss. 85—86.— *87.*

[129] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 19. osa, ss. 455—472.— *89.*

[130] Tarkoitetaan päätöslauselmaa „Sosialidemokraattisesta duumaryhmästä", joka hyväksyttiin 23. syyskuuta — 1. lokakuuta (6.—14. lokakuuta) 1913 pidetyssä VSDTP:n Keskuskomitean ja puoluetyöntekijäin „Elokuun" („kesällisessä") neuvottelukokouksessa. Päätöslauselma julkaistiin „Za Pravdu" („Totuuden puolesta") lehdessä (ks. V. I. Lenin. Teokset, 19. osa, ss. 421—422).— *89.*

[131] Kysymys on Pietarin työläisten päätöslauselmista, jotka julkaistiin „Za Pravdu" („Totuuden puolesta") lehdessä yleisotsikolla „Työläiset tukevat työläisedustajiaan". Yhteenveto näistä päätöslauselmista on tehty Leninin kirjoituksessa „Työläisten lausuntoja Venäjän sosialidemokraattisen työväenryhmän muodostamisesta Valtakunnanduumaan" (ks. Teokset, 20. osa, ss. 530—537).— *89.*

[132] Bolshevististen duumaedustajien julkilausuma („Vastaus seitsemälle duumaedustajalle") heidän konstituoinnistaan itsenäiseksi „Venäjän työväen sosialidemokraattiseksi edustajaryhmäksi' IV Valtakunnanduumassa julkaistiin lokakuun 29:ntenä 1913 „Za Pravdu" („Totuuden puolesta") lehden 22. numerossa.— *90.*

[133] V. I. Leninin kirjoitusta *„Sosialidemokraattisen duumaryhmän sisäistä taistelua koskevaa aineistoa"*, joka julkaistiin ensi kerran „Za Pravdu" („Totuuden puolesta") lehden 22. numerossa lokakuun 29:ntenä 1913 (ks. Teokset, 19. osa, ss. 455—472), ei julkaistu toistamiseen lehdessä. Kirjoitus julkaistiin uudelleen v. 1914 kokoelmassa „Marxilaisuus ja likvidaattoruus" otsikolla „Venäjän sosialidemokraattisen työväen duumaryhmän perustamishistoriaan liittyvää aineistoa".— *91.*

[134] Kysymyksessä on vastalause, jonka A. M. Gorki julkaisi lehdistössä sen johdosta, että Moskovan Taideteatteri oli ottanut esittääkseen näyttämösovituksen F. M. Dostojevskin taantumuksellisesta romaanista *„Besy"* („Riivaajat"). Porvarillinen lehdistö puolusti Dostojevskin „Riivaajia".— *93.*

[135] *„Russkaja Mysl"* („Venäläinen Ajatus") — kirjallis-poliittinen julkaisu, ilmestyi Moskovassa vuosina 1880—1918. Vuoden 1905 vallankumouksen jälkeen siitä tuli kadettipuolueen oikeistosiiven äänenkannattaja. *Izgojev, A. S.*— porvarillinen sanomalehtimies, kadettipuolueen ideologeja.— *95.*

[136] *Purishkevitsh, V. M.*— suurtilallinen, monarkisti, mustasotnialaisten johtomies, saavutti laajaa „kuuluisuutta" juutalaisvastaisilla puheillaan Duumassa. *Struve, P. B.*— porvarillinen taloustieteilijä ja sanomalehtimies, kadettipuolueen johtajia. 90-luvulla oli „legaalisen marxilaisuuden" huomatuin edustaja, pyrki mukauttamaan marxilaisuutta ja työväenliikettä porvariston etuihin.— *98.*

[137] *Inessa Armand* (1875—1920)— kansainvälisen kommunistisen naisliikkeen huomattu toimihenkilö. Vuonna 1904 liittyi bolshevikki-

puolueeseen. Osallistui aktiivisesti vuosien 1905—1907 vallankumoukseen sekä v. 1917 Lokakuun suureen sosialistiseen vallankumoukseen.— *100.*

[138] Tarkoitetaan Kautskyn puhetta Kansainvälisen sosialistisen toimiston istunnossa joulukuun 14:ntenä 1913; Lenin arvosteli kyseistä puhetta ankarasti kirjoituksissaan „Hyvä päätöslauselma ja huono puhe" sekä „Kautskyn anteeksiantamattomasta virheestä" (ks. Teokset, 19. osa, ss. 527—530, 546—548).— *100.*

[139] *„Sputnik rabotshego na 1914 god"* („Työmiehen opas vuodeksi 1914")— taskukalenteri, jonka kustantamo „Priboi" julkaisi joulukuussa 1913. Helmikuussa 1914 ilmestyi kalenterin toinen, korjailtu painos.

Lenin julkaisi „Työmiehen oppaassa" artikkelin „Lakot Venäjällä" (ks. Teokset, 19. osa, ss. 534—538).— *101.*

[140] Lenin tarkoittaa „Rabotnitsa" („Työläisnainen") nimisen aikakauslehden perustamisvalmisteluja.— *101.*

[141] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 19. osa, ss. 478—482.— *102.*

[142] *„Dzvin"* („Kello") — legaalinen nationalistinen, suuntaukseltaan menshevistinen aikakauslehti. Ilmestyi ukrainan kielellä Kievissä vuosina 1913—1914.— *104.*

[143] Lenin arvosteli jyrkästi porvarillisen nationalistin Jurkevitshin katsomuksia kansallisuuskysymyksestä artikkelissa „Kansakuntien itsemääräämisoikeudesta" (ks. Teokset, 20. osa, ss. 441—442).— *104.*

[144] *„Shahtjorski Listok"* („Kaivosmiehen Lehtinen") ilmestyi maaliskuun 16. (29.) 1914 liitteenä „Putj Pravdy" („Totuuden Tie") lehden 38. numeroon. Lehtinen julkaistiin kaivostyöläisten aloitteesta ja heidän keräämillään varoilla. Toinen „Shahtjorski Listok" painettiin „Putj Pravdy" lehden 77. numerossa toukokuun 4:ntenä 1914.

„Vetoomus Ukrainan työläisille" julkaistiin ukrainan kielellä, Oksen Lolan allekirjoittamana „Trudovaja Pravdan" („Työn Totuuden") 28. numerossa kesäkuun 29:ntenä 1914. Huomautuksen „Toimitukselta" „Vetoomukseen" oli kirjoittanut Lenin (ks. Teokset, 20. osa, s. 486).— *105.*

[145] *Lola, O. N.*— ukrainalainen työmies, bolshevikki. Koska häntä vainottiin vallankumouksellisen toimintansa johdosta, hän siirtyi vuosien 1905—1907 vallankumouksen jälkeen maanpakoon Galitsiaan, sittemmin Pariisiin.— *105.*

[146] *„Tärkeä asia"* — valmistautuminen puolueen sääntömääräiseen edustajakokoukseen, joka tuli kutsua koolle VSDTP:n Keskuskomitean ja puoluetyöntekijäin vuoden 1913 „Elokuun" („kesällisen") neuvottelukokouksen päätöksen mukaisesti. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК", 7 изд., ч. I, 1954, стр. 310 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean

täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä", 7. painos, I osa, 1954, s. 310). Toisen maailmansodan alkamisen vuoksi edustajakokousta ei kutsuttu koolle.— *107.*

[147] *„Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen ohjelma ja säännöt"* niine muutoksineen, jotka v. 1912 Prahan puoluekonferenssissa tehtiin, julkaistiin VSDTP:n Keskuskomitean toimesta Pariisissa v. 1914.— *108.*

[148] *Nakorjakov, N. N.* aloitti vallankumouksellisen toimintansa v. 1901, työskenteli VSDTP:n Kasaanin ja Samaran komiteoissa, oli edustajana VSDTP:n IV edustajakokouksessa. Vuonna 1911 muutti Amerikkaan, missä toimitti venäläisten emigranttien julkaisemaa, suuntaukseltaan menshevististä lehteä „Novyi Mir" („Uusi Maailma"). Palasi Venäjälle v. 1917. Vuonna 1925 liittyi VKP(b):n jäseneksi.— *109.*

[149] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 20. osa, ss. 385—446.— *111.*

[150] Kysymyksessä on S. G. Shaumjanin kirjanen „Kansallisesta kulttuuriautonomiasta", jonka hän kirjoitti armenian kielellä vuosina 1913—1914. Kirjanen oli vastaus armenialaisen porvarillisen nationalistin D. Ananunin (An-nin) artikkeliin „Kansallisuuskysymys ja demokratia".

Kirjasen sisältöä koskevaa tekijän ilmoitusta ei „Prosveshtshenijessä" ilmestynyt.— *111.*

[151] Kirjeessä alempana selostettu jäsennys oli perustana Leninin kirjoittamalle *„Lakiehdotukselle kansakuntien tasa-arvoisuudesta ja vähemmistökansallisuuksien oikeuksien suojelusta"* (ks. Teokset, 20. osa, ss. 272—274).— *111.*

[152] Kysymyksessä on ukrainalaisen kirjailijan, porvarillisen nationalistin V. Vinnitshenkon romaani „Zavety ottsov" („Isien käskyt").— *113.*

[153] Tässä tarkoitetaan VSDTP:n KK:n selostusta, jonka Lenin laati Brysselissä (16.—18. heinäkuuta (uutta lukua) 1914) pidettyä „yhdistävää" neuvottelukokousta varten. Leninin toimeksiannosta selostuksen esitti neuvottelukokouksessa Inessa Armand (ks. V. I. Lenin. Teokset, 20. osa, ss. 487—529).— *115.*

[154] Leninin mainitsema mielenosoitus pidettiin Pietarissa VSDTP:n Pietarin komitean kehotuksesta vastauksena Pietarin tehtailijain julistamaan työnsulkuun. Mielenosoitus oli järjestetty Lenan verilöylyn toiseksi vuosipäiväksi (4. (17.) huhtikuuta 1914). Mainittuna päivänä „Pravdassa" julkaistiin Leninin kirjoitus „Työväenliikkeen muodoista (Työnsulku ja marxilainen taktiikka)" (ks. Teokset, 20. osa, ss. 199—202). Mielenosoituksesta ja likvidaattorien suhtautumisesta siihen ks. V. I. Lenin. Teokset, 20. osa, ss. 500—505.— *115.*

[155] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 20. osa, ss. 317—339.— *116.*

[156] Kautskyn kirje Rosa Luxemburgia vastaan julkaistiin Saksan sosialidemokraattien pää-äänenkannattajassa „Vorwärts" lehdessä ja painettiin uudestaan „Proletarskaja Pravda" („Proletaarinen Totuus") lehden 12. numerossa joulukuun 20:ntenä 1913 Leninin jälkihuomautuksella varustettuna (ks. Teokset, 20. osa, ss. 49—50).— *116.*

[157] Lenin tarkoittaa päätöslauselmaa „Varoista, jotka ovat entisen hallussapitäjän huostassa, ja rahatilityksistä", mikä hyväksyttiin Prahan puoluekonferenssissa v. 1912. Konferenssissa todettiin, että koska likvidaattorit ovat rikkoneet sopimusta ja koska hallussapitäjät ovat kieltäytyneet olemasta sovintotuomareita, bolshevikkien edustajilla on kaikki muodolliset oikeudet määrätä entisen hallussapitäjän C. Zetkinin huostassa olevista puolueen varoista.— *118.*

[158] Kysymyksessä ovat G. V. Plehanovin kirjoitukset „Kuulasateessa" („Pikahavaintoja"), jotka julkaistiin „Pravdassa" huhti—kesäkuussa 1913.— *118.*

[159] Kysymys on Brysselissä 26. tammikuuta — 8. helmikuuta (uutta lukua) 1914 pidetystä Lätinmaan sosialidemokraattien IV edustajakokouksesta.— *119.*

[160] *„Trudovaja Pravdan"* („Työn Totuuden") 32. numerossa heinäkuun 4 pnä 1914 julkaistiin päätöslauselma „Nykyisestä ajankohdasta ja yhtenäisyydestä", joka oli varustettu allekirjoituksella „Lätinmaan sosialidemokraattien johtokunta".— *119.*

[161] Lenin tarkoittaa päätöslauselmaa „Kansallisten keskusten edustajien poisjäämisestä puolueen yleisestä konferenssista", joka hyväksyttiin Prahan puoluekonferenssissa tammikuussa 1912. (Ks. V. I. Lenin. Teokset, 17. osa, ss. 444—445).— *119.*

[162] Kysymys on „Lätinmaan sosialidemokraattisen työväenpuolueen ja VSDTP:n yhtymisehtojen luonnoksesta", mikä hyväksyttiin Tukholmassa v. 1906 pidetyssä VSDTP:n IV (Yhdistävässä) edustajakokouksessa.— *119.*

[163] Kysymyksessä on likvidaattori-menshevikkien *„Nasha Rabotshaja Gazeta"* („Työväenlehtemme"), joka ilmestyi Pietarissa vuoden 1914 touko—heinäkuussa.— *120.*

[164] KK:n „14 kohdasta" ks. V. I. Lenin. Teokset, 20. osa, ss. 508—519.— *121.*

[165] Marxia koskevan artikkelinsa Lenin sai valmiiksi marraskuun lopulla 1914 (ks. Teokset, 21. osa, ss. 29—77).— *122.*

[166] *Karpinski, V. A.* (synt. 1880)— Neuvostoliiton kommunistisen puolueen vanhimpia toimihenkilöitä, huomattu puolueen kirjailija ja propagandisti.— *124.*

[167] Kysymys on VSDTP:n Pää-äänenkannattajan „Sotsial-Demokratin" ja bolshevistisen kirjallisuuden julkaisun järjestämisestä.— *124.*

[168] Leninin esitelmä aiheesta „Euroopan sota ja sosialismi" oli lokakuun 15:ntenä 1914 (uutta lukua) Genevessä.— *124.*

[169] Tässä tarkoitetaan VSDTP:n KK:n manifestia „Sota ja Venäjän sosialidemokratia". Se julkaistiin 1. marraskuuta 1914 VSDTP:n Pää-äänenkannattajan „Sotsial-Demokratin" 33. numerossa (ks. Teokset, 21. osa, ss. 11—20).— *125.*

[170] *UJK* — Ulkomaisen järjestön komitea muodostettiin joulukuussa 1911 ulkomaisten bolshevikkiryhmien neuvottelukokouksessa. UJK:n tehtäviä valaistaan neuvottelukokouksen hyväksymässä yleisessä päätöslauselmassa. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК", 7 изд., ч. I, 1954, стр. 262—263 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä", 7. painos, I osa, 1954, ss. 262—263).— *126.*

[171] Lenin piti lokakuun 14:ntenä 1914 (uutta lukua) Lausannessa esitelmän aiheesta „Proletariaatti ja sota". Genevessä Lenin piti lokakuun 15:ntenä esitelmän aiheesta „Euroopan sota ja sosialismi".— *127.*

[172] Kysymyksessä on bolshevikkien vastaus E. Vandervelden sähkeeseen, jonka hän oli lähettänyt sosialidemokraattiselle duumaryhmälle ja jossa kehotettiin tukemaan Venäjän hallitusta sodassa Saksaa vastaan. Vastaus julkaistiin 1. marraskuuta 1914 „Sotsial-Demokratin" 33. numerossa VSDTP:n KK:n allekirjoituksella varustettuna. Siinä Venäjän bolshevikit sanoivat demokratian ja sosialismin etujen nimessä katsovansa, että vallankumouksellisen proletaarisen puolueen viipymättömänä tehtävänä imperialistisen sodan aikana on laajentaa ja lujittaa proletariaatin luokkajärjestöjä sekä kehittää proletariaatin luokkataistelua imperialistista porvaristoa ja maittensa hallituksia vastaan.— *128.*

[173] Leninin aloitteesta alettiin jälleen julkaista VSDTP:n Pää-äänenkannattajaa „Sotsial-Demokratia" lähes vuoden keskeytyksen jälkeen. „Sotsial-Demokratin" vuoronmukainen 33. numero ilmestyi Genevessä 1. (14.) marraskuuta 1914.— *128.*

[174] Imperialistisen maailmansodan vuosina VSDTP:n Pietarin komitea ja bolshevikkien duumaryhmä lähettivät Shljapnikovin Tukholmaan, missä hän toimi jonkin aikaa välittävänä renkaana Leninin ja VSDTP:n KK:n Venäjän byroon sekä Pietarin komitean välillä.— *130.*

[175] Tarkoitetaan V. I. Leninin artikkelia „Sosialistisen internationalen tila ja tehtävät", joka julkaistiin 1. marraskuuta 1914 „Sotsial-Demokrat" lehden 33. numerossa (ks. Teokset, 21. osa, ss. 21—27).— *133.*

[176] Kysymys on IV Valtakunnanduuman koollekutsumisesta III:lle istuntokaudelleen. Istuntokausi alkoi tammikuun 27:ntenä 1915 (vanhaa lukua).— *134.*

[177] Tarkoitetaan imperialistista sotaa vastaan tähdättyjä työläisten mielenosoituksia ja lakkoja Nevskin tullin takana, Viipurinpuoleisessa kaupunginosassa ja Pietarin muissa työläiskortteleissa elokuun 1 (heinäkuun 19) pnä 1914 yleisen liikekannallepanon yhteydessä.— *136.*

[178] *Kollontai, A. M.* (1872—1952)— ammattivallankumouksellinen, neuvostodiplomaatti. Vuonna 1906 liittyi menshevikkeihin. Bolshevikkipuolueen jäsen vuodesta 1915. Vuosina 1908—1917 maanpaossa.— *136.*

[179] Koska yhteydet Venäjälle olivat tavattomasti vaikeutuneet, Lenin asetti kesällä 1915 kysymyksen siirtymisestä Sveitsistä Norjaan. Siirtymishanke ei kuitenkaan toteutunut.— *140.*

[180] Lenin tarkoittaa hengeltään liberaalista vetoomusta „Kirjailijoilta, taidemaalareilta ja näyttelijöiltä", joka painettiin oikeistokadettien lehdessä „Russkije Vedomosti" („Venäläiset Sanomat").— *140.*

[181] Kysymyksessä on artikkeli *„Karl Marx (Lyhyt elämäkerrallinen katsaus ja marxilaisuuden esitys)"*, jonka Lenin kirjoitti Granat-veljesten yhtymän kustantamaa tietosanakirjaa varten. Artikkeli julkaistiin supistettuna tietosanakirjan 28. osassa V. Iljinin allekirjoituksella varustettuna. Artikkelin täydellinen teksti painettiin v. 1925 (ks. Teokset, 21. osa, ss. 29—77).— *142.*

[182] *Branting, Karl Hjalmar* (1860—1925)— Ruotsin sosialidemokraattisen puolueen johtaja, II Internationalen johtomiehiä.— *144.*

[183] Viisi bolshevistista duumaedustajaa, IV Valtakunnanduuman VSDTP:n edustajaryhmän jäsentä, vangittiin provokaattorin ilmiannon perusteella marraskuun 5 (18) pnä 1914, sotakysymyksestä pidetyn bolshevikkien neuvottelukokouksen jälkeisenä päivänä. Tsaarihallitus syytti bolshevikkien duumaedustajia „valtiopetoksesta". Heidät kaikki tuomittiin menettämään oikeutensa ja karkotettiin Itä-Siperiaan.— *144.*

[184] Kamenev vangittiin yhdessä muiden bolshevikkien neuvottelukokoukseen osallistuneiden kanssa marraskuun 4 (17) pnä 1914. Kuulusteluissa ja oikeudessa Kamenev luopui imperialistista sotaa koskevasta bolshevikkien kannasta sekä sotakysymystä käsittelevistä Leninin teeseistä ja pyysi katsomustensa vahvistamiseksi kutsumaan todistajaksi menshevikki ja sosialishovinisti Jordanskin. Lenin leimasi Kamenevin asenteen petturimaiseksi artikkelissa „Mitä todisti VSDT:n duumaryhmän oikeusjuttu?" (ks. Teokset, 21. osa, ss. 159—165).— *144.*

[185] Tämä kirje on vastaus Basokin (Melenevskin) kirjeeseen. Basok oli porvarillis-nationalistisen „Ukrainan Vapautusliiton" johtomiehiä.

Ks. tästä asiasta V. I. Leninin artikkelia „Parjaajista" (Teokset, 25. osa, s. 286).— *147.*

[186] Kysymys on työläisnaisille tarkoitetusta kirjasesta, jonka I. Armand aikoi kirjoittaa. Kirjanen ei valmistunut.— *148.*

[187] *Key, Ellen* (1849—1926) — ruotsalainen porvarillinen kirjailijatar, joka kirjoitti naisliikkeestä ja lasten kasvatusta koskevista kysymyksistä.— *152.*

[188] Tässä tarkoitetaan „Baugyn" ryhmää (Buharin, Rozmirovitsh, Krylenko), joka sai nimensä olinpaikastaan, Sveitsissä sijaitsevasta paikkakunnasta Baugy.

Vuoden 1915 alussa „Baugyn" ryhmä suunnitteli oman ryhmäkuntalehtensä julkaisemista vastapainoksi VSDTP:n Pää-äänenkannattajalle „Sotsial-Demokratille".— *153.*

[189] De la Triple Entente (kolmisopimuksen) sosialistien konferenssi pidettiin Lontoossa helmikuun 14:ntenä (uutta lukua) 1915. Konferenssista ks. V. I. Leninin artikkeleja „Lontoon konferenssista", „Lontoon konferenssin johdosta" (Teokset, 21. osa, ss. 118—120, 166—168).— *154.*

[190] *Axelrod, P. B.* (1850—1928) — menshevikkien johtajia. Taantumusvuosina eräs likvidaattoruuden johtomiehiä; vuonna 1912 osallistui puolueenvastaiseen Elokuun blokkiin. Ensimmäisen maailmansodan vuosina kuului keskustalaisiin. Vuoden 1917 Helmikuun vallankumouksen jälkeen kannatti porvarillista väliaikaista hallitusta.— *155.*

[191] Ks. V. I. Lenin, „'Nashe Slovon' toimitukselle" (Teokset, 21. osa, ss. 111—114).— *155.*

[192] *Dan (Gurvitsh), F. I.* (1871—1947) — menshevikkien johtomiehiä. Taantumuksen ja uuden vallankumouksellisen nousun vuosina johti ulkomailla likvidaattoriryhmää ja toimitti likvidaattorien lehteä „Golos Sotsial-Demokrata" („Sosialidemokraatin Ääni"). Vuoden 1917 Helmikuun vallankumouksen jälkeen kannatti porvarillista väliaikaista hallitusta. Vuonna 1922 karkotettiin Neuvostoliitosta Neuvostovaltion leppymättömänä vihollisena.— *155.*

[193] *Organisaatiokomitea* — menshevikkien johtokeskus; muodostettiin vuonna 1912 likvidaattori-menshevikkien, trotskilaisten ja muiden puolueenvastaisten ryhmien ja virtausten elokuun konferenssissa.— *155.*

[194] *„Nashe Slovo"* („Sanamme") — menshevistis-trotskilainen sanomalehti, ilmestyi Pariisissa vuosina 1915—1916. *„Kommunist"* („Kommunisti") — aikakauslehti, jota VSDTP:n Pää-äänenkannattajan „Sotsial-Demokrat" lehden toimitus julkaisi Genevessä (1915).— *157.*

[195] Kysymys on V. I. Leninin keskusteluista Ruotsin vasemmistososialidemokraattien johtajan Höglundin kanssa Kööpenhaminan kansainvälisessä sosialistikongressissa vuonna 1910.— *157.*

[196] Tarkoitetaan VSDTP:n KK:n manifestia *„Sota ja Venäjän sosialidemokratia"*. Manifestia koskevien Davidin katsomusten arvostelua ks. Leninin artikkelista „Saksalaisen opportunismin perusteos sodasta" (Teokset, 21. osa, ss. 262—266).— *158.*

[197] Elokuun 4 pnä 1914 Saksan valtiopäivien sosialidemokraattinen edustajaryhmä äänesti sotamäärärahojen puolesta.— *159.*

[198] *Vorkonferenz* (valmistava konferenssi) — neuvottelukokous ensimmäisen Kansainvälisen sosialistikonferenssin (Zimmerwaldin) valmistelemiseksi pidettiin Bernissä 11. heinäkuuta 1915.— *161.*

[199] *Tshheidzen edustajaryhmä* — IV Valtakunnanduuman menshevistinen edustajaryhmä.— *161.*

[200] *Naisten kansainvälinen sosialistikonferenssi* sotaan suhtautumista koskevasta kysymyksestä pidettiin maaliskuun 26.—28. (uutta lukua) 1915 Bernissä. Konferenssista ks. Leninin artikkelia „Taistelusta sosialishovinismia vastaan" (Teokset, 21. osa, ss. 190—194).— *162.*

[201] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 21. osa, ss. 11—20.— *162.*

[202] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 21. osa, ss. 145—151.— *162.*

[203] Tarkoitetaan kansallisuuskysymystä koskevaa päätöslauselmaa, joka hyväksyttiin VSDTP:n Keskuskomitean ja puoluetyöntekijäin „Elokuun" („kesällisessä") neuvottelukokouksessa Poroninissa 23. syyskuuta — 1. lokakuuta (6.—14. lokakuuta) 1913 (ks. Teokset, 19. osa, ss. 423—425).— *165.*

[204] Kysymys on VSDTP:n II edustajakokouksen hyväksymän VSDTP:n ohjelman kahdennestatoista kohdasta. Ohjelmassa sanottiin, että VSDTP asettaa lähimmäksi tehtäväkseen *tsaarin itsevaltiuden* kukistamisen ja sen korvaamisen demokraattisella tasavallalla, jonka perustuslaki, kuten ohjelman 12. kohdassa sanottiin, turvaisi „*vakinaisen sotaväen lakkauttamisen ja koko kansan aseistamisen*".— *166.*

[205] Tarkoitetaan vasemmistolaisten internationalistien julistusehdotusta, *jonka V. I. Lenin kirjoitti ensimmäistä Kansainvälistä* sosialistikonferenssia valmisteltaessa ja joka lähetettiin A. M. Kollontaille (ks. V. I. Lenin. Teokset, 21. osa, ss. 340—343). Ruotsalaiset ja norjalaiset vasemmistososialidemokraatit kannattivat yhtymistä ehdotukseen.— *167.*

[206] Kysymys on Shljapnikovin matkasta Venäjälle.— *170.*

[207] Tarkoitetaan kirjasta „Sosialismi ja sota (VSDTP:n suhtautuminen sotaan)" (ks. V. I. Lenin. Teokset, 21. osa, ss. 289—333).— *170.*

[208] Tarkoitetaan vasemmistolaisten internationalistien päätöslauselmaluonnosta, jonka Radek kirjoitti ensimmäistä Kansainvälistä sosialistikonferenssia valmisteltaessa. Ks. konferenssia koskevia V. I. Leninin artikkeleita „Ensi askel" ja „Vallankumoukselliset marxilaiset kansainvälisessä sosialistikonferenssissa syyskuun 5—8 pnä 1915" (Teokset, 21. osa, ss. 379—385, 386—390).— *172.*

[209] Tarkoitetaan Leninin artikkelia *„Muutamia teesejä"*, mikä julkaistiin „Sotsial-Demokrat" lehden 47. numerossa 13. lokakuuta 1915 (ks. Teokset, 21. osa, ss. 398—401).— *175.*

[210] Tarkoitetaan saksan kielellä julkaistua kirjasta „Sosialismi ja sota".— *177.*

[211] Kirjanen julkaistiin marraskuussa 1915 saksan kielellä nimellä „Internationale Flugblätter" n:o 1 (Die Zimmerwalder Linke über die Aufgaben der Arbeiterklasse) („Kansainvälinen Lentolehtinen" n:o 1 (Zimmerwaldin vasemmisto työväenluokan tehtävistä)).— *178.*

[212] *„Letopis"* („Aikakirja") aikakauslehden yhteyteen oli järjestetty kustantamo „Parus", johon Lenin lähetti teoksensa „Uusia tietoja kapitalismin kehityslaeista maanviljelyksessä. I vihko. Kapitalismi ja maanviljelys Amerikan Yhdysvalloissa" (ks. Teokset, 22. osa, ss. 1—92).— *180.*

[213] Kysymyksessä on kirja „Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena" (ks. Teokset, 22. osa, ss. 179—294).— *180.*

[214] Kysymyksessä on *„Gazeta Robotniczan"* („Työväenlehden") toimituskoilegion neuvottelukokouksen päätöslauselma. (Tarkemmin päätöslauselmasta ks. Teokset, 22. osa, ss. 150—153).— *181.*

[215] *„Sbornik Sotsial-Demokrata"* („Sosialidemokraatin Kokoelma") lehteä julkaisi VSDTP:n Pää-äänenkannattajan „Sotsial-Demokratin" toimitus Leninin välittömällä johdolla. Sitä ilmestyi kaksi numeroa: 1. numero lokakuussa ja 2. numero joulukuussa 1916.— *182.*

[216] Tarkoitetaan VSDTP:n ulkomaisten jaostojen konferenssia, joka pidettiin 27. helmikuuta—4. maaliskuuta (uutta lukua) 1915 Bernissä (Sveitsi).

Konferenssissa pitämässään alustuksessa „Sota ja puolueen tehtävät" Lenin valaisi bolshevistisen puolueen strategian ja taktiikan peruskysymyksiä imperialistisen sodan kaudella.

Buharin esitti konferenssissa teesit, joissa tyrkytti epämarxilaisia, puolueenvastaisia katsomuksia. Lenin luonnehti kyseiset katsomukset „imperialistisen ekonomismin" suuntaukseksi.

Konferenssi hyväksyi V. I. Leninin kirjoittamat päätöslauselmat sodan luonteesta, „isänmaan puolustamisen" tunnuksesta, vallankumouksellisen sosialidemokratian tunnuksista, suhtautumisesta muihin puolueisiin ja ryhmiin y.m. (ks. Teokset, 21. osa, ss. 145—151).— *183.*

[217] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 19. osa, ss. 423—425.— *184.*

[218] Tarkoitetaan julkaistavaksi suunniteltua kokoelmaa juutalaisten asemasta sodan aikana. Kokoelma ei ilmestynyt.— *184.*

[219] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 22. osa, ss. 150—153.— *189.*

[220] *„Japanilaisiksi"* sanottiin Pjatakovia ja Boshia, jotka olivat poistuneet maanpakolaisina Venäjältä Sveitsiin Japanin kautta.— *192.*

[221] *Pokrovski, M. N.* (1868—1932) — VSDTP:n jäsen vuodesta 1905, bolshevikki, huomattu historikko. Vuosina 1908—1917 eli maanpaossa. Vuonna 1917 palasi Venäjälle. Vuodesta 1918 VSFNT:n valistusasiain varakansankomissaari. Vuodesta 1929 akateemikko. Valittiin monta kertaa Yleisvenäläisen TpKK:n sekä SNTL:n TpKK:n jäseneksi.— *194.*

[222] Tarkoitetaan Leninin kirjan „Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena" käsikirjoitusta (ks. Teokset, 22. osa, ss. 179—294).— *194.*

[223] Tarkoitetaan Buharinin artikkelia valtiosta, minkä hän kirjoitti „Sbornik Sotsial-Demokrata" lehteä varten. Artikkelia ei painettu.— *196.*

[224] *Jamesin syrjäyttäminen* tarkoittaa A. I. Jelizarovin vangitsemista Pietarissa.— *200.*

[225] Kysymyksessä ovat VSDTP:n ulkomaisten jaostojen konferenssin päätöslauselmat sekä kirjanen „Sosialismi ja sota" (ks. V. I. Lenin. Teokset, 21. osa, ss. 145—151, 289—333).— *200.*

[226] Tarkoitetaan hajaannusta, joka tapahtui Manchesterissa pidetyssä Britannian sosialistisen puolueen konferenssissa vuoden 1916 huhtikuussa. Britannian sosialistisen puolueen opportunistinen oikeistosiipi, Hyndman kannattajineen, joutui vähemmistöön ja erosi puolueesta. Siitä lähtien Britannian sosialistisen puolueen johtoon tulivat internationalistiset ainekset, jotka kävivät taistelua imperialistista sotaa vastaan. Britannian sosialistinen puolue oli aloitteentekijänä luotaessa Iso-Britannian kommunistista puoluetta, joka perustettiin vuonna 1920.— *200.*

[227] Tarkoitetaan V. I. Leninin artikkelia „Marxilaisuuden irvikuvasta ja 'imperialistisesta ekonomismista'" (ks. Teokset, 23. osa, ss. 18—69).— *201.*

[228] Kysymyksessä on A. M. Kollontai. Illegaalisista syistä Lenin sanoo Norjaa Espanjaksi.— *201.*

[229] *Potresov, A. N.* (1869—1934) — menshevismin johtomiehiä. Taantumuksen ja uuden vallankumouksellisen nousun vuosina oli likvidaattoruuden ideologi. Ensimmäisen maailmansodan aikana sosialishovinisti.— *201.*

[230] *Skobelev, M. I.* (1885—1937) — menshevikki; ensimmäisen maailmansodan aikana sosialishovinisti. Vuonna 1917 porvarillisen Väliaikaisen hallituksen työministeri.— *202.*

[231] *„Yhdistäjät"* — „väliryhmäläiset" — vuonna 1913 Pietarissa muodostuneen yhdistyneiden sosialidemokraattien väliryhmäjärjestön jäseniä. Järjestöön kuului trotskilaisia, menshevikkejä ja osa entisistä, puolueesta erkaantuneista bolshevikeista. Ensimmäisen maailmansodan aikana „väliryhmäläiset" olivat keskustalaisella kannalla ja taistelivat bolshevikkeja vastaan. Elo- — marraskuussa 1916 „väliryhmäläiset" julkaisivat Pietarissa legaalista aikakauslehteä „Rabotshije Vedomosti" („Työväen Tiedonantoja"). Vuonna 1917 „väliryhmäläiset" ilmoittivat hyväksyvänsä bolshevikkipuolueen linjan ja VSDTP:n VI edustajakokouksessa heidät otettiin puolueeseen.— *202.*

[232] Kysymyksessä on kustantamo *„Volna"* („Aalto"), joka perustettiin 1916 Pietarissa. Kustantamon järjestäjät kääntyivät V. I. Leninin puoleen pyytäen häntä osallistumaan sen julkaisuihin ja lähettämään kirjoituksia. Saatuaan tietää, että kustantamon järjestäjänä oli provokaattoriksi epäilty Tshernomazov, Lenin kieltäytyi osallistumasta „Volnan" julkaisuihin.— *204.*

[233] Tarkoitetaan V. I. Leninin kirjoja „Uusia tietoja kapitalismin kehityslaeista maanviljelyksessä" ja „Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena" (ks. Teokset, 22. osa, ss. 1—92 ja 179—294).— *204.*

[234] *Kiknadze, N. D.*— vanha puolueen jäsen, osallistui aktiivisesti v. 1905 vallankumoukseen Kaukasiassa. Vuonna 1906 matkusti maanpakoon ulkomaille, asui Genevessä. Gruusiankielisen „Kommunist" lehden toimittaja.— *205.*

[235] Tarkoitetaan artikkelia „Marxilaisuuden irvikuvasta ja 'imperialistisesta ekonomismista'", jonka Lenin aikoi julkaista „Sbornik Sotsial-Demokratan" („Sosialidemokraatin Kokoelman") 3. numerossa. Kokoelman kyseinen numero ei ilmestynyt. Artikkeli julkaistiin ensi kerran v. 1924 (ks. Teokset, 23. osa, ss. 18—69).— *205.*

[236] Tarkoitetaan Itävallan pääministerin Stürgkhin murhaa, jonka suoritti Itävallan sosialidemokraattien johtomiehiin kuulunut Friedrich Adler.— *207.*

[237] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 21. osa, ss. 145—151.— *210.*

[238] Tarkoitetaan Leninin artikkelia „Kansakuntien itsemääräämisoikeudesta" (ks. Teokset, 20. osa, ss. 417—422).— *211.*

[239] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 23. osa, ss. 39—46.— *211.*

[240] Tarkoitetaan marraskuun 5:ntenä (uutta lukua) 1916 julkaistua Saksan ja Itävalta-Unkarin hallitusten julistusta monarkistis-perustuslaillisen Puolan valtion muodostamisesta Saksan ja Itävalta-Unkarin protektoraatin alaisena.— *212.*

[241] Lenin tarkoittaa kansallisuuskysymystä koskevia katsomuksia, joita R. Luxemburg kehitteli Puolan sosialidemokraattien aikakauslehdessä „Przeglad Socjaldemokratyczny" („Sosialidemokraattinen Katsaus"), mitä julkaistiin Krakowissa. Ks. tästä asiasta Leninin artikkelia „Kansakuntien itsemääräämisoikeudesta" (Teokset, 20. osa, ss. 385—446).— *212.*

[242] Kysymyksessä on Engelsin artikkeli „Mitä työväenluokalla on tekemistä Puolan kanssa?".— *212.*

[243] Tarkoitetaan I. Armandin suorittamaa „Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen zimmerwaldilaisen vasemmiston tehtävät" nimisten teesien ranskannosta (ks. Teokset, 23. osa, ss. 132—143).— *213.*

[244] Tässä on kysymys V. I. Leninin teeseistä „Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen zimmerwaldilaisen vasemmiston tehtävät".— *215.*

[245] Kysymyksessä on artikkeli „Marxilaisuus ja revisionismi", joka julkaistiin v. 1908 kokoelmassa „Karl Marx (1818—1883)" (ks. V. I. Lenin. Teokset, 15. osa, ss. 17—27).— *217.*

[246] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 22. osa, ss. 142—143.— *217.*

[247] Ks. F. Engels, „Sosialismi Saksassa".— *218.*

[248] Tarkoitetaan V. I. Leninin kirjoitusta „Marxilaisuuden irvikuvasta ja 'imperialistisesta ekonomismista'" (ks. Teokset, 23. osa, ss. 18—69).— *218.*

[249] Kysymys on Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen edustajakokouksesta.— *219.*

[250] Tarkoitetaan „Sbornik Sotsial-Demokrataa" („Sosialidemokraatin Kokoelmaa").— *221.*

[251] Marraskuun 30:ntenä (uutta lukua) 1916 pidettiin Zimmerwaldin vasemmistoa kannattaneiden sveitsiläisten sosialidemokraattien kokous. Siinä käsiteltiin kysymys sosialistien suhtautumista militarismiin ja sotaan koskevan päätöslauselmaehdotuksen valmistelemisesta tulevaa Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen ylimääräistä edustajakokousta varten.— *223.*

[252] *Aaraun päätös* — Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen edustajakokouksen (pidettiin Aaraussa marraskuun 20.—21. (uutta lukua) 1915) päätös sotaa vastaan käytävän vallankumouksellisen joukkotaistelun hyväksymisestä.— *224.*

[253] Tarkoitetaan elokuun 15. (28.) 1916 päivättyä Gutshkovin kirjettä korkeimman ylipäällikön pääesikunnan päällikölle kenraali Alekseijeville. Kirje ilmaisi Venäjän porvariston pelkoa kehkeytyvän vallankumouksen edessä ja tyytymättömyyttä tsaristiseen hallitukseen, joka ei kyennyt ehkäisemään vallankumouksen puhkeamista. Gutshkovin

kirje julkaistiin „Sotsial-Demokrat" lehden 57. numerossa joulukuun 30:ntenä 1916.— *226.*

[254] *Lvov, G. J.* (1861—1925) — ruhtinas, suurtilallinen, kadetti, ensimmäisen maailmansodan aikana Yleisvenäläisen zemstvoliiton puheenjohtaja ja sitten eräs yhdistyneen zemstvo- ja kaupunkiliiton (imperialistisen porvariston ja suurtilallisten järjestön) puheenjohtaja.

Tshelnokov, M. V.— suuri tehtailija ja talonomistaja, kadettipuolueen perustajia. Oli II, III ja IV Valtakunnanduuman edustajana. Vuosina 1914—1917 Moskovan kaupunginjohtaja, kaupunkiliiton päävaltuutettu, eräs Yleisvenäläisen zemstvoliiton puheenjohtaja.— *226.*

[255] Tarkoitetaan V. I. Leninin kirjoitusta „Nuorisointernationale" (ks. Teokset, 23. osa, ss. 159—162).— *226.*

[256] Kysymyksessä on Leninin teos „Sosialidemokratian agraariohjelma Venäjän ensimmäisessä vallankumouksessa vuosina 1905—1907" (ks. Teokset, 13. osa, ss. 205—413).— *229.*

[257] Tarkoitetaan N. K. Krupskajan kirjasta „Kansanvalistus ja demokratia". Kirjasen julkaisi v. 1917 kustannusliike „Zhizn i Znanije".— *229.*

[258] Kysymyksessä on kirjan „Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena" käsikirjoitus, joka oli siihen aikaan kustannusliikkeessä „Parus".— *229.*

[259] Tarkoitetaan F. Engelsin „Johdantoa" K. Marxin teokseen „Luokkataistelut Ranskassa vuosina 1848—1850".— *233.*

[260] Tässä on ilmeisesti kysymys F. Engelsin mielipiteestä, jonka hän esitti kirjeessään F. A. Sorgelle 8. huhtikuuta 1891.— *233.*

[261] Kysymyksessä on V. I. Leninin artikkeli „Itsemääräämisestä käydyn väittelyn yhteenvetoja" (ks. Teokset, 22. osa, ss. 311—352).— *234.*

[262] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 23. osa, ss. 222—231.— *236.*

[263] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 23. osa, ss. 18—69.— *239.*

[264] Tarkoitetaan referendumia Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen ylimääräisen edustajakokouksen koollekutsumista koskevasta kysymyksestä; edustajakokouksessa piti käsitellä kysymys militarismiin ja sotaan suhtautumisesta. Sveitsin vasemmistososialidemokraatit julistivat referendumin sen yhteydessä, että Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen hallinto teki päätöksen edustajakokouksen koollekutsumisen lykkäämisestä epämääräiseksi ajaksi.— *241.*

[265] Ks. F. Engels. „Asuntokysymyksestä" (K. Marx ja F. Engels. Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, Petroskoi, 1958, ss. 493—562).— *245.*

[266] Kysymyksessä on joulukuussa 1916 Pariisissa pidetyn Ranskan sosialistisen puolueen kongressin käsiteltäväksi esitetty päätöslau-

selma. Kongressista ks. V. I. Leninin artikkelia „Porvarillinen pasifismi ja sosialistinen pasifismi" (Teokset, 23. osa, ss. 173—194).— *246.*

[267] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 23. osa, ss. 195—205.— *246.*

[268] Marxilaisuuden suhtautumista valtioon käsittelevän artikkelin Lenin aikoi julkaista „Sbornik Sotsial-Demokratan" („Sosialidemokraatin Kokoelman") 3. numerossa. Artikkeli jäi kirjoittamatta. Leninin keräämät aineistot olivat perustana teokselle „Valtio ja vallankumous" ja ne julkaistiin v. 1932 erillisenä kirjasena otsikolla „Marxilaisuus valtiosta".— *250.*

[269] Tarkoitetaan Leninin kirjoitusta „Nuorisointernationale" (ks. Teokset, 23. osa, ss. 159—162).— *251.*

[270] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 23. osa, ss. 18—69.— *251.*

[271] *„Nuoriksi"* Lenin nimitti Ruotsin sosialidemokratian vasemmistolaisia, jotka taistelussaan oikeistolaisia opportunisteja vastaan nojasivat Sosialidemokraattiseen Nuorisoliittoon. Ensimmäisen maailmansodan vuosina „nuoret" kuuluivat Zimmerwaldin vasemmistoon.— *251.*

[272] *KK:n Moskovan byrooksi* sanottiin tuohon aikaan bolshevikkien Moskovan alueen puoluejärjestön johtoelintä. KK:n Moskovan byroohon kuuluivat R. S. Zemljatshka, M. S. Olminski, I. I. Skvortsov-Stepanov y.m.— *253.*

[273] Zürichin sosialidemokraattisen järjestön Tössin edustajakokous pidettiin helmikuun 11.—12. (uutta lukua) 1917. Kokouksessa käsiteltiin sosialidemokratian suhtautumista militarismiin ja sotaan. Edustajakokouksessa esitettiin kaksi päätöslauselmaehdotusta: 1) sosialishovinismin hengessä laadittu oikeistolaisten päätöslauselmaehdotus ja 2) keskustalaisten päätöslauselmaehdotus, jonka Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen johtavien toimihenkilöiden enemmistö hyväksyi. Äänten enemmistöllä (93 puolesta, 65 vastaan) edustajakokous hyväksyi enemmistön päätöslauselmaehdotuksen. Ettei sosialishovinistien päätöslauselmaehdotus olisi tullut hyväksytyksi, vasemmistolaiset äänestivät enemmistön ehdotusta, mutta ehdottivat tehtäväksi siihen V. I. Leninin kirjoittamat muutokset (ks. Teokset, 23. osa, s. 291). Vasemmistolaisten ehdotus sai 32 ääntä. Edustajakokouksen aineisto julkaistiin „Volksrecht" („Kansan Oikeus") lehdessä.— *254.*

[274] *Kerenski, A. F.* (s. 1881) — eserrä, vuoden 1917 Helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeen porvarillisen Väliaikaisen hallituksen ministeri ja sittemmin pääministeri.— *260.*

[275] *Shingarjov, A. I.* (1869—1918) — kadetti, II, III ja IV Valtakunnanduuman jäsen. Kuului v. 1917 Helmikuun vallankumouksen jälkeen maatalousministerinä ensimmäiseen ja rahaministerinä toiseen porvarilliseen Väliaikaiseen hallitukseen.— *260.*

[276] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 23. osa, ss. 268—277.— *260.*

[277] *Konovalov, A. I.*— tekstiilialan suurtehtailija, oli Kerenskin hallituksessa kauppa- ja teollisuusministerinä.— *260.*

[278] *Tshhenkeli, A. I.*— menshevikki, III ja IV Valtakunnanduuman jäsen. Ensimmäisen maailmansodan vuosina omaksui sosialishovinistisen asenteen.— *260.*

[279] *Gvozdev, K. A.*— likvidaattori-menshevikki, sodan aikana puolustuskantalainen. Toinen työministeri eräässä Väliaikaisessa kokoomushallituksessa.— *263.*

[280] Kysymys on Leninin paluusta maanpaosta Venäjälle.— *265.*

[281] Tarkoitetaan „Kirjeitä kaukaa. 1. kirje. Ensimmäisen vallankumouksen ensimmäinen vaihe" ja „Kirjeitä kaukaa. 2. kirje. Uusi hallitus ja proletariaatti" (ks. Teokset, 23. osa, ss. 303—316, 317—327).— *266.*

[282] *„Natshalolaiset"* — syyskuusta 1916 maaliskuuhun 1917 Pariisissa ilmestyneen menshevistis-trotskilaisen sanomalehden „Natshalo" („Alku") ympärille muodostuneen ryhmän kannattajat.— *266.*

[283] Tämä kirje on vastaus A. V. Lunatsharskin kirjeeseen. Maaliskuussa 1917 Lunatsharski aikoi tulla Zürichiin ja ehdotti Leninille bolshevikkien ja „vperjodilaisten" neuvottelun järjestämistä. Lenin kieltäytyi osallistumasta kyseiseen neuvotteluun.— *267.*

[284] *Gvozdevilaiset* — menshevikki ja sosialishovinisti Gvozdevin kannattajat. Gvozdev oli Venäjän porvariston 1915 perustaman ylimmän sotateollisuuskomitean yhteyteen muodostetun ns. „työväenryhmän" johdossa.— *267.*

[285] Tiistaina 27. III. (uutta lukua) 1917 Lenin piti Zürichin Kansantalolla Sveitsin työläisten kokouksessa referaatin „VSDTP:n tehtävistä Venäjän vallankumouksessa" (ks. Teokset, 23. osa, ss. 363—369).— *268.*

[286] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 23. osa, ss. 328—340.— *268.*

[287] Ks. tätä osaa, s. 267.— *268.*

[288] *Tshheidzen vetoomus* — Pietarin menshevistis-eserräläisen Työläisten ja sotilaiden edustajain neuvoston vetoomus, jossa kehotettiin tukemaan Väliaikaista hallitusta.— *269.*

[289] Kysymyksessä on Leninin teos „Sosialidemokratian agraariohjelma Venäjän ensimmäisessä vallankumouksessa vuosina 1905—1907" (ks. Teokset, 13. osa, ss. 205—411).— *270.*

[290] *Hanecki, J. S.* (1879—1937), Puolan ja Venäjän vallankumouksellisen liikkeen toimihenkilö. V. 1917 VSDTP(b):n KK:n Ulkomaisen byroon

jäsen. Oleskeli v. 1917 Helmikuun vallankumouksen jälkeen Tukholmassa.— *273.*

[291] *„Kello"* („Die Glocke") — kerran kahdessa viikossa ilmestynyt aikakauslehti; sitä julkaisi Münchenissä ja sittemmin Berliinissä vuosina 1915—1925 Saksan sosialidemokraattisen puolueen jäsen, sosialishovinisti ja Saksan imperialismin asiamies Parvus (Helphand).— *273.*

[292] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 23. osa, ss. 303—347.— *274.*

[293] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 21. osa, ss. 289—333.— *275.*

[294] Kysymys on V. I. Leninin kirjoituksesta „Muutamia teesejä" (ks. Teokset, 21. osa, ss. 398—401).— *275.*

[295] Kysymys on V. I. Leninin artikkelista „Tasavaltalaisten shovinistien juonittelua" (ks. Teokset, 23. osa, ss. 370—373).— *277.*

[296] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 23. osa, ss. 376—383.— *279.*

[297] Kysymys on VSDTP(b):n Seitsemännestä (Huhtikuun) yleisvenäläisestä konferenssista, joka pidettiin Pietarissa 24—29 pnä huhtikuuta (7—12 pnä toukokuuta) 1917. Konferenssista ks. V. I. Lenin. Teokset, 24. osa, ss. 211—304.— *282.*

[298] *„Novaja Zhizn"* („Uusi Elämä"), Pietari 1917—1918, suuntaukseltaan menshevistinen päivälehti, sosialidemokraattien, niin sanottujen „internationalistien" ryhmän äänenkannattaja; mainittu ryhmä yhdisti Martovia kannattaneita menshevikkejä sekä ajattelutavaltaan puolimenshevistisiä yksityisiä intellektuelleja.— *283.*

[299] *„Bez lishnih slov"* („Ilman turhia sanoja"), kerran viikossa ilmestynyt häväistyslehden luontoinen painotuote, jota mustasotnialainen Aleksinski julkaisi Pietarissa heinäkuussa 1917.— *284.*

[300] Kysymyksessä on *„Russische Korrespondenz 'Prawda'"* („Venäläinen tiedotuslehti 'Pravda'"), jota VSDTP(b):n Keskuskomitean Ulkomainen byroo julkaisi v. 1917 Tukholmassa. Lehteä julkaistiin saksan kielellä, oli olemassa myös ranskankielinen laitos.— *284.*

[301] Käydessään keväällä 1917 Venäjällä Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan (I.S.K.) puheenjohtaja R. Grimm vaihtoi Sveitsin ministerin Hoffmannin kanssa salaisia sanomia Saksan esittämistä Saksan ja Venäjän välisen erillisrauhan ehdoista. Grimmin asian selvittäminen annettiin I.S.K:n muodostaman erikoisvaliokunnan tehtäväksi. Se totesi Grimmin toiminnan olleen ristiriidassa Zimmerwaldin liikkeen kanssa. R. Grimm vapautettiin I.S.K:n puheenjohtajan tehtävistä. Valiokunnan päätös R. Grimmin asiasta vahvistettiin Zimmerwaldin III konferenssissa, joka pidettiin syyskuussa (uutta lukua) 1917 Tukholmassa.— *285.*

[302] Tässä on puhe kansainvälisestä sosialistikonferenssista, joka aiottiin pitää kesällä 1917 Tukholmassa. Kysymyksen konferenssin koollekutsumisesta nostivat esille keskustalaiset ja puolueettomien maiden sosialistit.— *285.*

[303] Tarkoitetaan VSDTP(b):n Seitsemännen (Huhtikuun) konferenssin ja VI edustajakokouksen päätöslauselmia. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК", 7 изд., ч. I, 1954, стр. 335—353 и 372—389 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä", 7. painos, I osa, 1954, ss. 335—353 ja 372—389).— *286.*

[304] Tämä kirje on kirjoitettu vallankumouksellisen työväenliikkeen nousun johdosta, joka alkoi Suomessa Venäjän sosialistisen Lokakuun vallankumouksen vaikutuksesta.— *290.*

[305] Sähke oli lähetetty vastaukseksi Moskovan Työläisten ja sotilaiden edustajain neuvoston puhemiehistön pyyntöön saada vahvistus Kuvernementtineuvoston asetukselle vanhan kuvernementtikomissaarin erottamisesta ja uuden nimittämisestä.— *291.*

[306] Sähke on vastaus Ostrogozhskin Neuvoston puheenjohtajan kyselyyn, miten on meneteltävä tilanherrojen kartanoiden likvidoinnin yhteydessä takavarikoitujen arvoesineiden suhteen.— *292.*

[307] Tämä V. I. Leninin sähke on vastaus Drissan kaupungin Neuvoston tiedusteluun, miten olisi meneteltävä saksalaisten joukkojen lähestyessä kaupunkia.— *295.*

[308] *Kurski, D. I.* (1874—1932) — vallankumousliikkeen osanottaja 90-luvulta lähtien, bolshevikki vuodesta 1904.— *297.*

[309] Asetus *„Lahjonnasta"* hyväksyttiin Kansankomissaarien Neuvostossa toukokuun 8 pnä 1918.— *297.*

[310] *Bontsh-Brujevitsh, V. D.* (1873—1955) — bolshevikkipuolueen huomattu toimihenkilö, v:n 1917 Helmikuun ja Lokakuun vallankumousten aktiivinen osanottaja. Kirjoitti monia teoksia Venäjän vallankumousliikkeen historiasta samoin kuin kirjallisuustutkimuksen, kansatieteen sekä uskonnon ja ateismin historian alalta.— *298.*

[311] Lenin tarkoittaa Kansankomissaarien Neuvoston päätöstä, jolla oli säädetty kansankomissaarien enimmäispalkaksi 500 ruplaa kuussa sekä 100 ruplan lisä jokaista työkyvytöntä perheenjäsentä kohden.— *298.*

[312] Pietarilaisen „Krasnaja Gazetan" („Punaisen Lehden") toimittaja, Pietarin Neuvoston puhemiehistön jäsen V. Volodarski murhattiin kesäkuun 20 pnä 1918. Murhatyön toimeenpanijat, eserrät, siirtyivät ulkomaisten maahanhyökkääjien aikeita toteuttaen valkoiseen terroriin bolshevikkeja vastaan. Elokuun 30 pnä 1918 eserrät tekivät katalan murhayrityksen V. I. Leniniä vastaan ja haavoittivat häntä.— *301.*

[313] Kyseinen sähke oli Leninin viimeinen varoitus Murmanskin Neuvoston puheenjohtajalle Jurjeville (Aleksejeville), joka jarrutti Kansankomissaarien Neuvoston määräysten toimeenpanoa ja auttoi englantilaisia imperialisteja Neuvosto-Pohjolan miehittämisessä v. 1918.— *302.*

[314] Saksan lähettilään Mirbachin provokatorinen murha kuului oleellisena osana „vasemmisto"-eserrien vastavallankumoukselliseen salaliiton yleissuunnitelmaan. Heidän tarkoituksenaan oli kukistaa Neuvostovalta ja syöstä Venäjä sotaan Saksaa vastaan. Siinä tarkoituksessa „vasemmisto"-eserrät järjestivät heinäkuussa 1918 kapinan Moskovassa ja yrittivät nostattaa kapinoita maan eri puolilla. Neuvostohallitus teki nopeasti lopun salaliittolaisten neuvostovastaisesta seikkailusta, teki tyhjäksi vastavallankumouksellisten provokaation ja esti sodan syttymästä.— *305.*

[315] Kirjeen loppuun oli painettu VSFNT:n valtion sinetti.— *308.*

[316] *Tsjurupa, A. D.* (1870—1928) — ammattivallankumouksellinen, Kommunistisen puolueen ja Neuvostovaltion huomattu toimihenkilö. Marraskuusta 1917 elintarvikeasiain varakansankomissaari, vuodesta 1918 kansankomissaari. V:sta 1921 Kansankomissaarien Neuvoston sekä Työ- ja Puolustusneuvoston varapuheenjohtaja. Toimi (1922—1923) Työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissaarina, Valtion suunnittelukomission puheenjohtajana sekä ulko- ja sisämaankaupan kansankomissaarina. Yleisvenäläisen ja Yleisliittolaisen TpKK:n jäsen ja puolueen Keskuskomitean jäsen.— *310.*

[317] *Kedrov, M. S.* (1878—1941) — bolshevikki, vallankumousliikkeen osanottaja 90-luvun lopulta lähtien. Marraskuusta 1917 Sota-asiain kansankomissariaatin kollegion jäsen. Elokuusta 1918 Koillis- ja Pohjoisrintamien komentaja, puolueen KK:n valtuutettu Etelä- ja Länsirintamilla.— *322.*

[318] Lenin puhuu tervehtymisestään eserräterroristien haavoitettua häntä 30. elokuuta 1918.

Tämä V. I. Leninin sähke on vastaus V armeijan poliittisen osaston johtajille, jotka olivat sähkeessään toivottaneet Vladimir Iljitshille pikaista toipumista.— *323.*

[319] Lenin arvosteli useaan otteeseen Valistusasiain kansankomissariaatin johtohenkilöitä ja eritoten A. V. Lunatsharskia leväperäisestä suhtautumisesta Kansankomissaarien Neuvoston 14. IV. 1918 antaman „Tsaarien ja heidän palvelijoittensa kunniaksi pystytettyjen muistomerkkien poistamista sekä Venäjän sosialistisen vallankumouksen muistomerkkien luonnosten laatimista" koskevan dekreetin ja hallituksen myöhempien samaa kysymystä koskevien päätösten täyttämiseen. Kyseinen V. I. Leninin A. V. Lunatsharskille lähettämä sähke on yhteydessä Kansankomissaarien Neuvoston 8., 17. ja 30. heinäkuuta 1918 hyväksymiin päätöksiin, joissa Valistusasiain kansankomissariaattia kehotettiin jouduttamaan kaikin tavoin Moskovan ja

Pietarin katujen ja julkisten rakennusten kaunistamista vallankumousliikkeen ja kulttuurin merkkihenkilöille omistetuin muistokirjoituksin ja muistopatsain.— *324.*

[320] Leninin teos „Valtio ja vallankumous" julkaistiin v. 1918 kahdesti saksan kielellä (ks. Teokset, 25. osa, ss. 385—497).— *327.*

[321] Leninin esityksestä koolle kutsuttu Yleisvenäläisen TpKK:n, Moskovan Neuvoston ja Moskovan ammatillisten järjestöjen yhteinen istunto pidettiin lokakuun 3 pnä 1918. Lenin, joka ei voinut osallistua istuntoon, lähetti kirjeen (ks. Teokset, 28. osa, ss. 86—89).— *329.*

[322] Lenin tarkoittaa Moskovan Neuvoston puhemiehistön 7. X. 1918 tekemää päätöstä, jolla Moskovan Neuvoston johtajat yrittivät vierittää niskoiltaan vastuun siitä, että olivat jättäneet täyttämättä Kansankomissaarien Neuvoston toistuvat päätökset vallankumousliikkeen ja kulttuurin merkkihenkilöiden muistopatsaiden pystyttämisestä Moskovaan.— *330.*

[323] Lenin paljasti K. Kautskyn ilkeämieliset hyökkäilyt proletariaatin diktatuuria vastaan sekä Kautskyn kirjan marxilaisvastaisen ja proletariaatille vihamielisen luonteen kirjassaan „Proletaarinen vallankumous ja luopio Kautsky" (ks. Teokset, 28. osa, ss. 217—315).— *333.*

[324] Kysymys on Izhevskin ja Votkinskin tehtailla (Vjatkan kuvernementissa) puhjenneen eserräläis-menshevistisen kapinan kukistamisesta. Kapinalliset valtasivat Izhevskin ja Votkinskin elokuussa 1918. Punainen Armeija vapautti mainitut kaupungit marraskuussa (8 ja 11 pnä) 1918.— *334.*

[325] Karl Liebknecht vapautettiin kuritushuoneesta (missä oli ollut toukokuusta 1916) lokakuun 22 pnä 1918.— *335.*

[326] Lenin tarkoittaa kansanhuoltoa koskevaa Kansankomissaarien Neuvoston dekreettiä, jonka 15. kohdassa määrättiin kehittämään osuustoimintaa sekä palauttamaan osuusliikkeille niiden kansallistetut ja kunnallistetut myymälät ja varastot. Kansankomissaarien Neuvoston dekreetti velvoitti köyhälistökomiteat ja paikalliset Neuvostot valvomaan järjestelmällisesti osuusliikkeitä tarkoituksella estää kulakkeja ja muita vastavallankumouksellisia aineksia alistamasta osuusliikkeitä vaikutukseensa.— *340.*

[327] Lenin tarkoittaa Veshenskajan kasakkakylässä Donilla, Etelärintaman selkäpuolella puhjennutta valkokaartilais-kasakkakapinaa. Useissa Tasavallan Vallankumoukselliselle Sotaneuvostolle ja Etelärintaman sotilasjohdolle lähettämissään ohjeissa Lenin moneen otteeseen korosti vaaraa, että kapinalliset yhdistyisivät Denikinin hyökkäävien joukkojen kanssa, samoin kuin kapinan nopean kukistamisen tärkeyttä (ks. tätä osaa, ss. 345, 351, 354, 355).— *342.*

[328] Kysymyksessä on ukrainalaisten eserrien Jekaterinoslavin järjestön päätöslauselma, jossa he vastustivat proletariaatin diktatuuria,

Ukrainan ja Neuvosto-Venäjän poliittista, taloudellista ja sotilaallista liittoa sekä Ukrainan ja Venäjän kansojen ystävyyttä.— *348.*

[329] Punaisen Armeijan denikiniläisiltä Etelärintamalla kaappaaman sotasaaliin joukossa oli muutamia ranskalaisia hyökkäysvaunuja. Yhden niistä Ukrainan Toinen neuvostoarmeija lähetti lahjaksi V. I. Leninille.— *349.*

[330] Tarkoitetaan vastavallankumouksellista „atamaani" Grigorjevia, joka järjesti toukokuussa 1919 kapinan Punaisen Armeijan selustassa Etelä-Ukrainassa (Jelizavetgradin, Jekaterinoslavin, Krivoi Rogin ja Hersonin seuduilla). Kapina kukistettiin saman kuun lopulla.— *356.*

[331] *Skljanski, E. M.* (1892—1925) — bolshevikki, osallistui aktiivisesti Lokakuun vallankumoukseen Pietarissa, vuodesta 1918 Vallankumouksellisen sotaneuvoston varapuheenjohtaja.— *360.*

[332] Kysymys on siitä rikollisesta vitkastelusta, jota ilmeni lisäjoukkojen pikaista Pietarin rintamalle lähettämistä koskevan V. I. Leninin määräyksen täyttämisessä.— *360.*

[333] Sähkelomakkeen laidassa on merkinnät sen lähettämisestä toistamiseen kahdesti, 15. ja 17. kesäkuuta.— *363.*

[334] Uralskin saartorengas murrettiin ja Punaisen Armeijan joukot marssivat kaupunkiin heinäkuun 11 pnä 1919.— *364.*

[335] Lenin tarkoittaa kulakkikapinoita, joita puhkesi eräillä rintamaseuduilla (Samaran ja Orenburgin kuvernementeissa, Uralin alueella) samaan aikaan kun Itärintaman eteläinen ryhmä suoritti ratkaisevia hyökkäystoimia Koltshakia vastaan.— *367.*

[336] Lenin tarkoittaa niitä ratkaisevia voittoja, joita saavutettiin taisteluissa Uralin vapauttamiseksi valkokaartilaisjoukoista: Punaisen Armeijan suorittamaa Zlatoustin (13. VII. 1919) ja Jekaterinburgin (nyk. Sverdlovskin) (14. VII. 1919) kaupunkien valtausta.— *372.*

[337] Kysymys on M. V. Frunzesta, jonka välittömällä johdolla Punaisen Armeijan joukot antoivat ratkaisevan iskun Koltshakille.— *372.*

[338] Kansalaissodan aikana ja varsinkin koko maalle vaikean vuoden 1919 kuluessa Lenin kehotti moneen otteeseen vakavasti A. M. Gorkia levähtämään ankaran työn välillä, hoitamaan terveyttään ja vaihtamaan ympäristöä — muuttamaan Pietarista paikkakunnalle, joka olisi ollut sopivampi luovaa työtä ja lepäämistä varten.— *373.*

[339] *Gusev, S. I.* (1874—1933) — ammattivallankumouksellinen, bolshevikki. Vuodesta 1918 poliittisessa työssä Punaisessa Armeijassa. Huomattu puolue- ja valtiomies.— *383.*

[340] V. I. Leninin mainitsemaa dekreettiä *„Neuvostovallan siviilihallintokoneiston yksinkertaistamisesta"* käsiteltiin Kansankomissaarien Neuvostossa marraskuun 25 pnä ja joulukuun 15 pnä 1919.— *387.*

[341] Punainen Armeija vapautti Orelin valkokaartilaisjoukoista samana päivänä, jona V. I. Lenin kirjoitti tämän kirjeen.— *388.*

[342] *Vorovski, V. V.* (1871—1923) — ammattivallankumouksellinen, bolshevikkipuolueen huomattava toimihenkilö, neuvostodiplomaatti, lehtimies ja kirjallisuusarvostelija.— *390.*

[343] Lenin tarkoittaa Saksan Riippumatonta sosialidemokraattista puoluetta — huhtikuussa 1917 perustettua keskustapuoluetta. Lokakuussa 1920 Hallessa pidetyssä Riippumattoman sosialidemokraattisen puolueen edustajakokouksessa tapahtui kahtiajakautuminen. Huomattava osa puolueesta liittyi joulukuussa 1920 Saksan kommunistiseen puolueeseen. Oikeistoainekset muodostivat erillisen puolueen ja hyväksyivät sille entisen nimen — Riippumaton sosialidemokraattinen puolue. Vuonna 1922 „riippumattomat" yhtyivät jälleen Saksan sosialidemokraattiseen puolueeseen.— *395.*

[344] *Tomski, M. P.* (1880—1936) — VSDTP:n jäsen v:sta 1904. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston puhemiehistön puheenjohtaja, Keskuskomitean poliittisen byroon jäsen. Johti v. 1928 yhdessä Buharinin ja Rykovin kanssa VKP(b):ssä esiintynyttä oikeisto-opportunistista poikkeamaa.— *396.*

[345] Vuoden 1919 lopulla Lenin antoi ohjeen 10.000 ammattitaitoisen metallityöläisen lähettämisestä rautatielaitoksen kunnostamistyöhön. YAKN:n ja Moskovan kaupungin ammattiliittoneuvoston johto viivytti työläisten lähettämisehtojen laatimista. Sen johdosta Lenin lähetti tämän kirjeen.— *396.*

[346] Tarkoitetaan V. I. Dalin „Elävän isovenäjän kielen sanakirjaa", joka julkaistiin 4-osaisena vv. 1863—1866.
Leninin ohjeiden mukaisesti Valistusasiain kansankomissariaatti pani alulle uuden sanakirjan laatimistyön, mutta sen julkaisemishanke jäi silloin toteutumatta. Uusi 4-osainen venäjän kielen sanakirja ilmestyi vv. 1935—1940 D. N. Ushakovin johdolla.— *397.*

[347] Lenin tarkoittaa G. M. Krzhizhanovskin artikkelia „Teollisuuden sähköistämisen tehtävät", joka julkaistiin lyhennettynä „Pravdan" 20. n:ossa tammikuun 30 pnä 1920.— *398.*

[348] G. M. Krzhizhanovski kirjoitti kirjasen „Venäjän sähköistämisen perustehtävät". Kirjanen ilmestyi helmikuussa 1920.— *398.*

[349] Lenin tarkoittaa Punaisen Armeijan erinäisten joukko-osastojen siirtämistä alkuvuodesta 1920 työarmeijoiden asemaan, tarkoituksena käyttää niitä taloudellisen rakennustyön alalla. Sota porvarien ja tilanherrain Puolaa ja Wrangelia vastaan pakotti siirtämään työarmeijat sotakannalle.— *401.*

[350] Tarkoitetaan niin sanottua „Kapp-Putschia" (Saksassa tapahtunutta monarkistien sotilaallista vallankaappausta), jonka saksalainen taantumuksellinen sotilasjuntta suoritti Kappin johdolla maaliskuussa

1920. Muutaman päivän kuluttua Kappin hallitus luhistui työläisten painostuksesta.— *405.*

[351] *Adoratski, V. V.* (1878—1945) — ammattivallankumouksellinen, bolshevikki, marxilainen tiedemies, v:sta 1932 Neuvostoliiton Tiedeakatemian varsinainen jäsen. Kirjoitti joukon teoksia marxilaisesta valtioja oikeusteoriasta, filosofiasta ja marxilaisuuden historiasta.— *407.*

[352] *Timirjazev, K. A.* (1843—1920) — tunnettu venäläinen tiedemies, luonnontutkija, darvinisti, venäläisten kasvifysiologien koulukunnan perustaja.— *408.*

[353] Tarkoitetaan K. A. Timirjazevin kirjaa „Наука и демократия. Сборник статей 1904—1919 г.", Москва, 1920 („Tiede ja demokratia. Kokoelma kirjoituksia vuosilta 1904—1919", Moskova, 1920).— *408.*

[354] Kirjailija A. S. Serafimovitshin poika kaatui kansalaissodassa toukokuussa 1920.— *411.*

[355] V. I. Lenin kirjoitti tämän lappusen D. I. Kurskin ilmoitettua Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston saamasta Länsirintaman operatiivisesta tiedotuksesta, että XV armeijan hyökkäys edistyy menestyksellisesti.— *412.*

[356] Tässä kirjeessä esitetty teesien jäsennys oli pohjana Leninin selostukselle kansainvälisestä tilanteesta ja Kommunistisen Internationalen perustehtävistä, jonka hän teki Moskovassa 19. heinäkuuta — 7. elokuuta 1920 pidetyssä Kominternin II:ssa kongressissa (ks. Teokset, 31. osa, ss. 201—220).— *413.*

[357] *Tshitsherin, G. V.* (1872—1936) — huomattu neuvostolainen valtiomies, vv. 1918—1930 ulkoasiain kansankomissaari.— *415.*

[358] *M. V. Frunze,* toimi syyskuusta 1920 Etelärintaman joukkojen komentajana.— *420.*

[359] Punainen Armeija vapautti Krimin marraskuussa 1920.— *420.*

[360] Tämä kirje oli kirjoitettu sen johdosta, että eräät Tulan puoluejärjestön jäsenet yrittivät asettaa etutilalle taloudelliset ja valistustyön tehtävät sotilaallisten tehtävien vahingoksi.— *421.*

[361] Aiheena tämän kirjeen kirjoittamiseen oli A. M. Gorkin Yleisvenäläiselle tiedemiesten elinehtojen parantamisesta huolehtivalle komitealle osoittama kirjelmä. Gorki tiedotti siinä tapauksista, jolloin tiedemiesten asunto-oloja oli aiheettomasti huonontettu.

A. M. Gorki oli siihen aikaan Pietarin tiedemiesten elinehtojen parantamiskomitean puheenjohtaja.— *422.*

[362] *Klasson, R. E.* (1868—1926) — etevä venäläinen sähköinsinööri. Klassonin suunnitelmien mukaan ja hänen johdollaan rakennettiin Venäjälle ja Neuvostoliittoon useita voimalaitoksia, muun muassa

maailman ensimmäinen turvepolttoaineella toimiva piirivoimalaitos (1912—1914).— *424.*

[363] Tässä on kysymys kaikkien taloudellisten kansankomissariaattien yhteyksien järjestelyvaliokunnan istunnosta. Valiokunta muodostettiin Kansankomissaarien Neuvoston toimesta 26. X. 1920; sen puheenjohtajana toimi V. I. Lenin.— *426.*

[364] Lenin tarkoittaa Neuvostojen VIII yleisvenäläistä edustajakokousta, joka pidettiin 22.—29. joulukuuta 1920. G. M. Krzhizhanovski teki edustajakokouksessa selostuksen Venäjän sähköistämissuunnitelmasta. Selostuksen johdosta laadittu päätöslauselmaluonnos oli V. I. Leninin kirjoittama (ks. Teokset, 31. osa, ss. 519—520).— *431.*

[365] Taloussuunnittelua koskeneiden V. Miljutinin teesien arvostelua ks. V. I. Leninin artikkelissa „Yhtenäisestä taloussuunnitelmasta" (Teokset, 32. osa, ss. 123—132).— *437.*

[366] Kysymys on G. M. Krzhizhanovskin puheesta, jonka hän piti Valtion yleisen suunnittelukomission ensimmäisessä istunnossa 5. IV. 1921.— *442.*

[367] Tarkoitetaan joulukuussa 1920 julkaistua kirjaa „VSFNT:n sähköistämissuunnitelma. Valtion Venäjän-sähköistämiskomission selostus Neuvostojen VIII edustajakokoukselle".

Lenin puhui sanotun kirjan merkityksestä Kansankomissaarien Neuvoston toimintaselostuksessa, jonka hän esitti Neuvostojen VIII yleisvenäläiselle edustajakokoukselle (ks. Teokset, 31. osa, ss. 500—505) ja artikkelissaan „Yhtenäisestä taloussuunnitelmasta" (ks. Teokset, 32. osa, ss. 123—128).— *442.*

[368] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 32. osa, ss. 123—128.— *442.*

[369] Lenin tarkoittaa kirjastaan „Elintarvikeverosta" (ks. Teokset, 32. osa, ss. 324—361).— *451.*

[370] Ks. V. I. Lenin. Teokset, 32. osa, ss. 371—396.— *455.*

[371] *Dzierżyński, F. E.* (1877—1926) — ammattivallankumouksellinen, Kommunistisen puolueen ja Neuvostovaltion huomattavimpia toimihenkilöitä.— *459.*

[372] *Pavlovitsh, M. P.* (Weltmann, M. L.) (1871—1929) — sosialidemokraatti-menshevikki, vuoden 1917 jälkeen kommunisti, v:sta 1921 Kansallisuusasiain kansankomissariaatin kollegion jäsen.— *461.*

[373] Kirjeessä tarkoitetaan valmisteluja „Maantieteellisen maailmankartaston" julkaisemiseksi, joihin oli ryhdytty Leninin aloitteesta. Kartasto jäi julkaisematta.— *461.*

[374] *Avanesov, V. A.* (1884—1930) — liittyi 1903 VSDTP:n jäseneksi. Vuosina 1919—1924 Työläis- ja talonpoikaisinspektion varakansankomissaari.— *464.*

[375] Kysymyksessä on komissio, jonka tehtävänä oli auttaa talouselimiä niiden työssä.— *468.*

[376] *Moskovan kuvernementtikommuuni* — Moskovan kuvernementin kulutuskommuuni.— *472.*

[377] Tarkoitetaan esipuhetta, jonka V. V. Adoratski kirjoitti Leninin toimeksiannosta valmistelemaansa kokoelmaan: К. Маркс и Ф. Энгельс. „Письма. Теория и политика в переписке Маркса и Энгельса" (K. Marx ja F. Engels. „Kirjeitä. Teoria ja politiikka Marxin ja Engelsin kirjeenvaihdossa"). Kokoelma ilmestyi v. 1922.— *473.*

[378] Ks. K. Marx. „Pääoma", I osa, Petroskoi, 1957, ss. 88—89, 186.— *473.*

[379] V. V. Adoratski valmisteli tuohon aikaan painoon kirjaa, joka ilmestyi v. 1923 nimellä „Научный коммунизм Карла Маркса" („Karl Marxin tieteellinen kommunismi").— *473.*

[380] Volhovin voimalaitoksen rakennustyömaan yli-insinöörin, professori G. O. Graftion tiedotuksessa puhuttiin useiden virastojen virkavaltaisesta suhtautumisesta Volhovin voimalaitoksen rakennustyömaan tarpeisiin.— *477.*

[381] Tarkoitetaan G. M. Krzhizhanovskin kirjaa „Хозяйственные проблемы РСФСР и работы Государственной общеплановой комиссии (Госплана)", вып. I („VSFNT:n taloudelliset ongelmat ja Valtion yleisen suunnittelukomission tehtävät", I vihko). Kirja ilmestyi joulukuussa 1921 ja siihen oli tehty lisäys, josta Lenin puhuu kirjeessään.— *486.*

[382] Kysymyksessä on A. Gorevin kirjanen „Электрификация Франции" („Ranskan sähköistäminen"). Kirjanen ilmestyi v. 1922. — *498.*

[383] Lenin tarkoittaa Karl Ballodin kirjaa „Der Zukunftsstaat" („Tulevaisuuden valtio"). Venäjäksi kirja ilmestyi v. 1920. K. Ballodin kirjasta Lenin puhuu artikkelissa „Yhtenäisestä taloussuunnitelmasta" (ks. Teokset, 32. osa, ss. 126—127).— *498.*

[384] Lenin ei kirjoittanut alkulausetta A. Gorevin kirjaseen „Ranskan sähköistäminen".— *499.*

[385] *GUM* — Valtion tavaratalo Moskovassa. Belov oli siihen aikaan sen johtajana.— *501.*

[386] *Martens, L. K.*— kommunisti, insinööri-teknologi. Vuonna 1921 oli Korkeimman kansantalousneuvoston puhemiehistön jäsenenä.— *505.*

[387] *Pletnjov* — „Proletkult"-järjestön johtajia. Yhdessä A. Bogdanovin kanssa levitti „proletaarisen kulttuurin" varjolla marxilaisuudelle vihamielisiä taantumuksellisia katsomuksia kulttuurista ja taiteesta. Proletkultilaisten katsomusten arvostelusta ks. V. I. Lenin. Teokset, 29. osa, s. 316; 31. osa, ss. 303—304.— *508.*

[388] Lenin tarkoittaa I. I. Skvortsov-Stepanovin artikkelia „Что такое спец и как его делают" („Mitä ovat spesialistit ja kuinka heitä tehdään"), joka julkaistiin „Pravda" lehden 244. numerossa 28. lokakuuta 1922.— *511.*

[389] *Kansainvälinen työväenapu* — kansainvälinen proletaarinen järjestö, joka perustettiin v. 1921 tarkoituksena antaa apua Neuvosto-Venäjän niiden alueiden väestölle, joilla v. 1921 kadon johdosta puhkesi nälänhätä. Kansainvälisen työväenavun puheenjohtajana oli Clara Zetkin ja pääsihteerinä W. Münzenberg. Kansainvälinen työväenapu suoritti suurta työtä varojen ja elintarvikkeiden keräämiseksi nälkää näkeville, hädänalaisten kuvernementtien lääkehuollon, lastenkotien y.m. järjestämiseksi. Vuodesta 1922 Kansainvälinen työväenapu ryhtyi järjestämään tuotanto- ja maatalouslaitoksia Neuvosto-Venäjälle ja edistämään siten maan taloudellista jälleenrakentamista. Sittemmin Kansainvälinen työväenapu kasvoi mahtavaksi järjestöksi, joka antoi suurta apua kansainväliselle työväenliikkeelle.— *513.*

KIRJEISSÄ ESIINTYVIEN SALANIMIEN, NIMIMERKKIEN JA NIMIKIRJAINTEN AAKKOSELLINEN HAKEMISTO

A., ALEKSANDER — Shljapnikov, A.

A. M. — Gorki, A. M. — 59.

A. M. — Kollontai, A. M.

A. P. — Pannekoek, A.

AN — Ananum, D.

ANDREI — Sverdlov, J. M.

ANTONOV — Popov, A. (Britman)

BELENIN — Shljapnikov, A.

BEZRABOTNYI — Manuilski, D. Z.

BONTSH — Bontsh-Brujevitsh, V. D.

DNEVNITSKI — Zederbaum, F. O.

FRANZ — Koritschoner, F.

FREI — Lenin, V. I.

GALINA — Rozmirovitsh, J. F.

GALJORKA — Olminski, M. S.

GRIGORI, GR—I — Zinovjev, G.

GRISHA — Belenki, G.

GYLKA, I.— Melenevski, M.

IVANOVITSH — Stalin, J. V.

ILJIN, V. — Lenin, V. I.

INESSA — Armand, I. F.

ISAAK — Raskin

J. B., JEVG. B. — Bosh, J. B.

J. K. — Marhlevski, J. J.

JAMES — Jelizarova, A. I.

JUNIUS — Luxemburg, R.

JURI — Pjatakov, G.

K., KAM. — Kamenev, L.

KAMSKI — Vladimirski, M. F.

KIJEVSKI, P., KI — Pjatakov, G.

KOBA — Stalin, J. V.

KOSTROV — Jordania, N.

KUBA — Hanecki, J.

LJUDMILA — Stal, L. P.

M. F., MARIA FEODOROVNA— Andrejeva, M. F.

MAKAR — Nogin, V. P.

MESHKOVSKI — Goldenberg, I. P.

MIHALTSHI — Nahimson, S. M.

N. I., N. IV., NIK. IV. — Buharin, N.

N. K., NADEZHDA KONSTANTINOVNA, NADJA — Krupskaja, N. K.

NIK. VAS. — Kuznetsov, N. V. (Sapozhkov)

NIKOLAI — Ordzhonikidze, G. K.

NOI — Buatshidze, S. G.

NOTA BENE — Buharin, N.

OLGA — Ravitsh, S.

„PARAGRAF" — Stutshka, P. I.

PAVEL VASILJEVITSH, PAVLOV — Berzin, J.

PIETARIN FOMA — Smirnov, A. P.

ROPSHIN — Savinkov, B.

ROSA — Luxemburg, R.

S. — Ordzhonikidze, G. K.

SIMA — Mihailova, S.

„SVOI" — Tshernomazov, M.

TRIA — Mgeladze, V. D.

TSHUZHAK — Nasimovitsh, N. F.

V. I. — Lenin, V. I.

VARIN — Fridolin, V.

VASILI — Stalin, J. V.

VETROV — Saveljev, M. A.

VITIMSKI — Olminski, M. S.

VOLSKI — Sokolov, A. V.

SISÄLTÖ

Esipuhe IX

1912

1. A. M. GORKILLE. *Helmikuu* 1
2. A. M. GORKILLE. *Helmikuu—maaliskuu* 2
3. G. SHKLOVSKILLE. *Maaliskuun 12 pnä* ..... 3—4
4. G. SHKLOVSKILLE. *Maaliskuun 13 pnä* 5
5. *G. K. ORDZHONIKIDZELLE JA MUILLE KK:n VENÄJÄN BYROON JÄSENILLE. *Maaliskuun 28 pnä* ..... 6—7
6. C. HUYSMANSILLE. *Maaliskuun jälkipuolisko* ..... 8—9
7. *KK:n VENÄJÄN BYROON JÄSENILLE. *Huhtikuun alkupuolisko* 10
8. *VSDTP:n KIEVIN KOMITEALLE. *Huhtikuun 16 pnä* 11
9. „ZVEZDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Huhtikuun 22 pnä* ..... 12—13
10. B. N. KNIPOVITSHILLE. *Kesäkuun 6 pnä* ..... 14—15
11. *„PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Heinäkuun 19 pnä* ..... 16—17
12. „NEVSKAJA ZVEZDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Heinäkuun 24 pnä* ..... 18—19
13. *„PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Heinäkuun lopulla* ..... 20—21
14. „PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Elokuun 1 pnä* ..... 22—24
15. A. M. GORKILLE. *Elokuun 1 pnä* ..... 25—26
16. *„PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Elokuun 2 pnä* ..... 27—28
17. A. M. GORKILLE. *Elokuu* ..... 29—30
18. „PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Syyskuun 8 pnä* ..... 31—32
19. A. M. GORKILLE. *Lokakuun alku* 33

20. A. M. GORKILLE. *Lokakuun 17 pnä* ..... 34—35
21. „PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Marraskuun 2 pnä*..... 36
22. *„SOTSIAL-DEMOKRAT" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Marraskuun alkupuolisko* 37
23. „PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Marraskuun 24 pnä* 38
24. „PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Marraskuun 26 pnä* 39
25. A. M. GORKILLE. *Joulukuun 22 tai 23 pnä* ..... 40—41

1913

26. A. M. GORKILLE. *Tammikuun alku* ..... 42—45
27. N. A. RUBAKINILLE. *Tammikuun 25 pnä* 46
28. A. M. GORKILLE. *Tammikuun lopulla* ..... 47—50
29. *J. M. SVERDLOVILLE. *Helmikuun 9 pnä* ..... 51—52
30. *„PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Helmikuun 14 pnä*..... 53
31. *„PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Helmikuun 19 pnä*..... 54
32. „PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Helmikuun 21 pnä*..... 55—56
33. M. A. SAVELJEVILLE. *Helmikuun 22 pnä*..... 57—58
34. A. M. GORKILLE. *Helmikuun jälkipuolisko*..... 59—61
35. *„SOTSIAL-DEMOKRAT" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Ennen helmikuun 27 päivää* 62
36. A. M. GORKILLE. *Maaliskuun 6 päivän jälkeen*..... 63
37. *„SOTSIAL-DEMOKRAT" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Ennen maaliskuun 29 päivää*..... 64—65
38. *„PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Huhtikuun 5 pnä*..... 66—67
39. A. M. GORKILLE. *Toukokuun alkupuolisko*..... 68—69
40. *„PRAVDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Toukokuun lopulla* .... 70—71
41. G. V. PLEHANOVILLE. *Viimeistään kesäkuun 22 pnä*..... 72—73
42. A. M. GORKILLE. *Viimeistään kesäkuun 22 pnä* ..... 74—75
43. IV VALTAKUNNANDUUMAN BOLSHEVIKKIEDUSTAJILLE. *Kesäkuun 30 pnä* ..... 76—77
44. A. M. GORKILLE. *Heinäkuun 25 pnä*..... 78

45. *SAKSAN SOSIALIDEMOKRAATTISELLE PUOLUEELLE A. BEBELIN KUOLEMAN JOHDOSTA. *Elokuun 13 ja 17 päivän välillä* 79

46. S. G. SHAUMJANILLE. *Elokuun 24 pnä* 80

47. *„PRAVDA TRUDA" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Aikaisintaan syyskuun 30 pnä* 81

48. A. M. GORKILLE. *Syyskuun 30 pnä* ..... 82—83

49. „ZA PRAVDU" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Lokakuu—joulukuu* 84

50. „ZA PRAVDU" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Aikaisintaan marraskuun 2 pnä* ..... 85—86

51. *„ZA PRAVDU" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Aikaisintaan marraskuun 3 pnä* 87

52. *„ZA PRAVDU" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Marraskuun 7 pnä* 88

53. *„ZA PRAVDU" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Ennen marraskuun 9 päivää* 89

54. *„ZA PRAVDU" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Aikaisintaan marraskuun 12 pnä* 90

55. *„ZA PRAVDU" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Aikaisintaan marraskuun 13 pnä* 91

56. *„ZA PRAVDU" LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Aikaisintaan marraskuun 16 pnä* 92

57. A. M. GORKILLE. *Marraskuun puolivälissä* ..... 93—96

58. A. M. GORKILLE. *Joulukuu* ..... 97—99

59. *INESSA ARMANDILLE. *Joulukuun 18 päivän jälkeen* 100

60. *INESSA ARMANDILLE. *Joulukuun lopulla* 101

1914

61. *D. WIJNKOOPILLE. *Tammikuun 12 pnä* ..... 102—103

62. *„DZVIN" AIKAKAUSLEHDEN TOIMITUKSELLE. *Maaliskuu* 104

63. *INESSA ARMANDILLE. *Huhtikuun 1 pnä* ..... 105—106

64. *INESSA ARMANDILLE. *Huhtikuun 24 pnä* ..... 107—108

65. N. N. NAKORJAKOVILLE. *Toukokuun 18 pnä* ..... 109—110

66. S. G. SHAUMJANILLE. *Toukokuun 19 pnä* ..... 111—112

67. *INESSA ARMANDILLE. *Kesäkuun 5 pnä* ..... 113—114

68. *INESSA ARMANDILLE. *Ennen heinäkuun 15 päivää* ..... 115—118

69. *LÄTTILÄISELLE SOSIALIDEMOKRAATILLE. *Heinäkuun 18 päivän jälkeen* ..... 119—121

70. GRANATIN JULKAISUJEN TOIMITUKSELLE. *Heinäkuun 21 pnä* 122

71. *GRANATIN JULKAISUJEN TOIMITUKSELLE. *Heinäkuun 28 pnä* 123

72. V. A. KARPINSKILLE. *Syyskuun 27 päivän jälkeen* 124

73. V. A. KARPINSKILLE. *Ennen lokakuun 11 päivää* ..... 125—126

74. V. A. KARPINSKILLE. *Lokakuun 11 pnä* 127

75. V. A. KARPINSKILLE. *Lokakuun 17 pnä* ..... 128—129

76. A. SHLJAPNIKOVILLE. *Lokakuun 17 pnä* ..... 130—133

77. A. SHLJAPNIKOVILLE. *Lokakuun 17 pnä* ..... 134—135

78. A. SHLJAPNIKOVILLE. *Lokakuun 27 pnä* ..... 136—138

79. A. SHLJAPNIKOVILLE. *Lokakuun 31 pnä* ..... 139—141

80. GRANATIN JULKAISUJEN TOIMITUSSIHTEERILLE. *Marraskuun 17 pnä* ..... 142—143

81. A. SHLJAPNIKOVILLE. *Marraskuun 28 pnä* ..... 144—145

82. A. M. KOLLONTAILLE. *Joulukuun lopulla* 146

1915

83. BASOKILLE. *Tammikuun 12 pnä* 147

84. *INESSA ARMANDILLE. *Tammikuun 17 pnä* ..... 148—149

85. *INESSA ARMANDILLE. *Tammikuun 24 pnä* ..... 150—153

86. A. SHLJAPNIKOVILLE *Helmikuun 11 pnä* ..... 154—156

87. A. M. KOLLONTAILLE. *Kevät* ..... 157—158

88. *D. WIJNKOOPILLE. *Kesäkuu* ..... 159—160

89. A. M. KOLLONTAILLE. *Heinäkuu* ..... 161—162

90. *D. WIJNKOOPILLE. *Heinäkuu* ..... 163—165

91. A. M. KOLLONTAILLE. *Kesä* ..... 166—167

92. A. M. KOLLONTAILLE. *Kesä* ..... 168—169

93. A. SHLJAPNIKOVILLE. *Elokuun 23 pnä* ..... 170—171

94. K. RADEKILLE. *Elokuun lopulla* 172
95. A. SHLJAPNIKOVILLE. *Syyskuun alku* ..... 173—174
96. A. SHLJAPNIKOVILLE. *Lokakuun 10 pnä* ..... 175—176
97. A. M. KOLLONTAILLE. *Marraskuun 9 pnä* ..... 177—179

1916

98. A. M. GORKILLE. *Tammikuun 11 pnä* 180
99. A. SHLJAPNIKOVILLE. *Maaliskuu* ..... 181—185
100. *G. ZINOVJEVILLE. *Toukokuun 21 pnä* ..... 186—190
101. A. SHLJAPNIKOVILLE. *Kesäkuu* ..... 191—193
102. M. N. POKROVSKILLE. *Heinäkuun 2 pnä* ..... 194—195
103. *G. ZINOVJEVILLE. *Elokuu* ..... 196—197
104. *N. BUHARINILLE. *Elokuu* ..... 198—199
105. A. SHLJAPNIKOVILLE. *Syys- ja lokakuun vaihteessa* ..... 200—204
106. N. D. KIKNADZELLE. *Lokakuun alku* ..... 205—206
107. FRANZ KORITSCHONERILLE. *Lokakuun 25 pnä* ..... 207—209
108. N. D. KIKNADZELLE. *Marraskuu* ..... 210—212
109. *INESSA ARMANDILLE. *Marraskuun 20 pnä* ..... 213—214
110. *INESSA ARMANDILLE. *Marraskuun 25 pnä* ..... 215—216
111. *INESSA ARMANDILLE. *Marraskuun 30 pnä* ..... 217—222
112. ARTHUR SCHMIDILLE. *Joulukuun 1 pnä* 223—225
113. *INESSA ARMANDILLE. *Joulukuun 18 pnä* ..... 226—228
114. M. N. POKROVSKILLE. *Joulukuun 21 pnä* 229
115. *INESSA ARMANDILLE. *Joulukuun 25 pnä* ..... 230—233
116. *INESSA ARMANDILLE. *Joulukuu* ..... 234—235

1917

117. *INESSA ARMANDILLE. *Tammikuun alkupuolisko* ..... 236—237
118. *INESSA ARMANDILLE. *Tammikuun 19 pnä* ..... 238—240
119. *INESSA ARMANDILLE. *Tammikuun 22 pnä* ..... 241—242

120. *INESSA ARMANDILLE. *Tammikuun 30 pnä* ... 243
121. *INESSA ARMANDILLE. *Tammikuun 30 pnä* ... 244—246
122. *INESSA ARMANDILLE. *Helmikuun 3 pnä* ... 247—249
123. A. M. KOLLONTAILLE *Helmikuun 17 pnä* ... 250—252
124. *INESSA ARMANDILLE. *Helmikuun 19 pnä* ... 253—254
125. A. M. KOLLONTAILLE. *Maaliskuun 5 pnä* ... 255—258
126. *INESSA ARMANDILLE. *Maaliskuun 15 pnä* ... 259
127. A. M. KOLLONTAILLE. *Maaliskuun 16 pnä* ... 260—261
128. A. M. KOLLONTAILLE. *Maaliskuun 17 pnä* ... 262—264
129. V. A. KARPINSKILLE. *Maaliskuun 19 pnä* ... 265
130. V. A. KARPINSKILLE. *Maaliskuun 24 pnä* ... 266
131. *A. V. LUNATSHARSKILLE. *Ennen maaliskuun 25 päivää* ... 267
132. V. A. KARPINSKILLE. *Maaliskuun 25 pnä* ... 268—270
133. *INESSA ARMANDILLE. *Maaliskuun 25 ja 31 päivän välillä* 271—272
134. J. HANECKILLE. *Maaliskuun 30 pnä* ... 273—278
135. *V. A. KARPINSKILLE. *Huhtikuun 2 tai 3 pnä* ... 279—280
136. V. A. KARPINSKILLE. *Huhtikuun 12 pnä* ... 281—282
137. KESKUSKOMITEAN ULKOMAISELLE BYROOLLE. *Elokuun 17/30 pnä* ... 283—289
138. TOVEREILLE KUUSISELLE, SIROLALLE JA MUILLE SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTISEN TYÖVÄENPUOLUEEN JÄSENILLE. *Marraskuun 11 pnä* ... 290
139. SÄHKE MOSKOVAN TYÖLÄISTEN JA SOTILAIDEN EDUSTAJAIN NEUVOSTON PUHEMIEHISTÖLLE. *Marraskuun 19 pnä* 291
140. *SÄHKE OSTROGOZHSKIN NEUVOSTON PUHEENJOHTAJALLE. *Joulukuun 19 pnä* ... 292

1918

141. *SÄHKE G. K. ORDZHONIKIDZELLE. *Tammikuun 22 pnä* ... 293
142. SÄHKE S. G. SHAUMJANILLE. *Helmikuun 14 pnä* ... 294
143. *SÄHKE DRISSAN KAUPUNGIN NEUVOSTON PUHEENJOHTAJALLE. *Helmikuun 19 pnä* ... 295
144. *SOTA-ASIAIN KANSANKOMISSARIAATILLE. *Huhtikuun 22 pnä* ... 296

145. D. I. KURSKILLE. *Viimeistään toukokuun 8 pnä* 297

146. *V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE. *Toukokuun 23 pnä* 298

147. *PUHELINSANOMA PIETARIN NEUVOSTOLLE. *Kesäkuun 2 pnä* 299

148. *SÄHKE NIZHNI—REKAAN. *Kesäkuun 8 pnä* 300

149. *G. ZINOVJEVILLE. *Kesäkuun 26 pnä* 301

150. *SÄHKE A. JURJEVILLE. *Kesäkuun 26 pnä* 302

151. *S. G. SHAUMJANILLE. *Kesäkuun 29 pnä* 303

152. *SÄHKE KAIKILLA RAUTATIELINJOILLA TOIMIVIEN TAKAVARIKOINTIKOMENNUSKUNTIEN PÄÄLLIKÖILLE. *Heinäkuun 1 pnä* 304

153. KAIKILLE VKP:n PIIRIKOMITEOILLE, KAIKILLE PIIRINEUVOSTOILLE, KAIKILLE PUNAISEN ARMEIJAN ESIKUNNILLE. *Heinäkuun 6 pnä* 305

154. PUHELINSANOMA MOSKOVAN NEUVOSTOLLE. *Heinäkuun 7 pnä* 306

155. *RADIOSANOMA S. G. SHAUMJANILLE. *Heinäkuun 22 pnä* 307

156. *C. ZETKINILLE. *Heinäkuun 26 pnä* 308

157. *SÄHKE S. G. SHAUMJANILLE. *Heinäkuun 29 pnä* 309

158. *A. D. TSJURUPALLE. *Elokuun 5 pnä* ..... 310—311

159. *SÄHKE ASTRAKANIN NEUVOSTON PUHEENJOHTAJALLE. *Elokuun 9 pnä* 312

160. *NIZHNI NOVGORODIN NEUVOSTOLLE. *Elokuun 9 pnä* 313

161. *SÄHKE PENZAN KUVERNEMENTIN TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE. *Elokuun 10 pnä* 314

162. *SÄHKE PENZAN KUVERNEMENTIN TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE. *Elokuun 12 ja 14 päivän välillä* 315

163. *SÄHKE PENZAN KUVERNEMENTIN TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE. *Elokuun 14 pnä* 316

164. *SÄHKE ZADONSKIN TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE. *Elokuun 17 pnä* 317

165. *SÄHKE ORELIN KUVERNEMENTIN ZDOROVETSIN TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE. *Elokuun 19 pnä* 318

166. *SÄHKE LIVNYN TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE. *Elokuun 20 pnä* 319

167. *SÄHKE ASTRAKANIN KUVERNEMENTIN TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE. *Elokuun 21 pnä* 320

168. KANSANKOMISSAAREILLE KANSANKOMISSARIAATTIEN SELOSTUKSIA KOSKEVAN KKN:n PÄÄTÖKSEN JOHDOSTA. *Elokuun 29 pnä* 321

169. M. KEDROVILLE. *Elokuun 29 pnä* 322

170. SÄHKE V ARMEIJAN ESIKUNNALLE. *Syyskuun 7 pnä* 323

171. *SÄHKE A. V. LUNATSHARSKILLE. *Syyskuun 18 pnä* 324

172. TOVEREILLE MOSKOVAN-KIEVIN-VORONEZHIN RAUTATIEN TYÖNTEKIJÖILLE. *Syyskuun 20 pnä* 325

173. V. V. VOROVSKILLE. *Syyskuun 20 pnä* ..... 326—327

174. *J. M. SVERDLOVILLE. *Lokakuun 1 pnä* ..... 328—329

175. *MOSKOVAN TYÖLÄISTEN JA PUNA-ARMEIJALAISTEN EDUSTAJAIN NEUVOSTON PUHEMIEHISTÖLLE. *Lokakuun 12 pnä* 330

176. SÄHKE SAMARAN VALTAUKSEN JOHDOSTA. *Lokakuun 13 pnä* ..... 331—332

177. SPARTACUS-GRUPPEN JÄSENILLE. *Lokakuun 18 pnä* 333

178. *SÄHKE YLIPÄÄLLIKÖLLE. *Lokakuun 20 pnä* 334

179. PUHELINSANOMA VSFNT:n EDUSTAJALLE BERLIINIIN. *Lokakuun 23 pnä* 335

180. *SÄHKE ORELIN JA KURSKIN KUVERNEMENTTIEN TOIMEENPANEVILLE KOMITEOILLE JA PUOLUEEN KUVERNEMENTTIKOMITEOILLE. *Marraskuun 9 pnä* 336

181. *SÄHKE VKP(b):n UNETSHAN JÄRJESTÖN PUHEENJOHTAJALLE. *Marraskuun 13 pnä* 337

182. *SÄHKE PUOLUEEN ORELIN KUVERNEMENTTIKOMITEALLE. *Marraskuun 13 pnä* 338

183. PUHELINSANOMA YLIPÄÄLLIKÖLLE. *Joulukuun 23 pnä* 339

184. SÄHKE POHJOISEN ALUEEN KOMMUUNIEN NEUVOSTOLLE. *Joulukuun 27 pnä* 340

1919

185. *SÄHKE TASAVALLAN VALLANKUMOUKSELLISEN SOTANEUVOSTON PUHEENJOHTAJALLE. *Tammikuun 2 tai 3 pnä* 341

186. *SÄHKE ETELÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Huhtikuun 20 pnä* 342

187. *SÄHKE UKRAINAN RINTAMAN KOMENTAJALLE. *Huhtikuun 22 pnä* 343

188. *SÄHKE ASTRAKANIN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Huhtikuun 24 pnä* 344

189. *SÄHKE UKRAINAN NEUVOSTOHALLITUKSELLE. *Huhtikuun 24 pnä* ... 345

190. *SÄHKE YLIPÄÄLLIKÖLLE JA LÄNSIRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Huhtikuun 24 pnä* 346

191. *SÄHKE UKRAINAN RINTAMAN KOMENTAJALLE. *Huhtikuun 25 pnä* ... 347

192. *„PRAVDAN" TOIMITUKSELLE. *Huhtikuun 25 pnä* ... 348

193. UKRAINAN 2. NEUVOSTOARMEIJAN ESIKUNNALLE JA KAIKILLE TÄHÄN ARMEIJAAN KUULUVILLE TOVEREILLE. *Toukokuun 2 pnä* ... 349

194. *SÄHKE UKRAINAN NEUVOSTOHALLITUKSELLE. *Toukokuun 5 pnä* ... 350

195. *SÄHKE ETELÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Toukokuun 6 pnä* ... 351

196. *SÄHKE V ARMEIJAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Toukokuun 12 pnä* ... 352

197. *SÄHKE PIETARIN PUOLUSTUSKOMITEALLE. *Toukokuun 14 pnä* ... 353

198. *SÄHKE ETELÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Toukokuun 19 pnä* ... 354

199. *SÄHKE ETELÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Toukokuun 21 pnä* ... 355

200. *SÄHKE UKRAINAN KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTOLLE. *Toukokuun 26 pnä* ... 356

201. *SÄHKE ITÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Toukokuun 29 pnä* ... 357

202. *SÄHKE X ARMEIJAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Toukokuun 30 pnä* ... 358

203. *SÄHKE ITÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Kesäkuun 9 pnä* ... 359

204. *E. SKLJANSKILLE. *Kesäkuun 10 pnä* ... 360

205. *SÄHKE ITÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Kesäkuun 11 pnä* ... 361

206. *SÄHKE X ARMEIJAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Kesäkuun 14 pnä* ... 362

207. *SÄHKE ETELÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Kesäkuun 14 pnä* ... 363

208. SÄHKE M. V. FRUNZELLE. *Kesäkuun 16 pnä* ... 364

209. *SÄHKE RINTAMANLÄHEISTEN ALUEIDEN TOIMEENPANEVILLE KOMITEOILLE. *Kesäkuun 16 pnä* ... 365

210. *SÄHKE X ARMEIJAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Kesäkuun 18 pnä* ... 366

211. *SÄHKE ITÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Kesäkuun 20 pnä* ... 367

212 SÄHKE ITÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Heinäkuun 1 pnä* ... 368

213. *SÄHKE IV ARMEIJAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE, SARATOVIN KUVERNEMENTIN TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE JA PUOLUEEN KUVERNEMENTTIKOMITEALLE. *Heinäkuun 2 pnä* ... 369

214. *SÄHKE SARATOVIN KUVERNEMENTIN TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE. *Heinäkuun 8 pnä* ... 370

215. *SÄHKE TULAN METALLITYÖLÄISTEN EDUSTAJAKOKOUKSELLE. *Heinäkuun 11 pnä* ... 371

216. *SÄHKE ITÄRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Heinäkuun 17 pnä* ... 372

217. *A. M. GORKILLE. *Heinäkuun 18 pnä* ... 373

218. *A. M. GORKILLE. *Heinäkuun 31 pnä* ... 374—377

219. *SÄHKE VII ARMEIJAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Elokuun 1 pnä* ... 378

220. *SÄHKE TASAVALLAN VALLANKUMOUKSELLISEN SOTANEUVOSTON PUHEENJOHTAJALLE. *Elokuun 9 pnä* ... 379

221. *TASAVALLAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Elokuun 10 pnä* ... 380

222. *TASAVALLAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Elokuun lopulla* ... 381

223. *SÄHKE BASHKIRIAN VALLANKUMOUSKOMITEALLE. *Syyskuun 5 pnä* ... 382

224. *S. I. GUSEVILLE. *Syyskuun 16 pnä* ... 383—384

225. *E. SKLJANSKILLE. *Lokakuun 15 pnä* ... 385

226. *MERKINTÖ G. K. ORDZHONIKIDZEN KIRJEESSÄ. *Lokakuun 16 tai 17 pnä* ... 386

227. TULAN VALLANKUMOUSKOMITEALLE. *Lokakuun 20 pnä* ... 387—388

228. *MÄÄRÄYS SOTA-ASIAIN VARAKANSANKOMISSAARILLE. *Lokakuun 24 pnä* ... 389

229. *V. V. VOROVSKILLE. *Lokakuun 24 pnä* ... 390—391

230. *PIETARIN NEUVOSTON PUHEENJOHTAJALLE. *Lokakuu* ... 392

231. G. M. KRZHIZHANOVSKILLE. *Joulukuun 26 pnä* ... 393—394

232. *SÄHKE M. M. LITVINOVILLE. *Joulukuun 28 pnä* ... 395

1920

233. M. TOMSKILLE. *Tammikuun 16 pnä* 396

234. *A. V. LUNATSHARSKILLE. *Tammikuun 18 pnä* 397

235. G. M. KRZHIZHANOVSKILLE. *Tammikuun 23 pnä* ..... 398—399

236. *M. A. BONTSH-BRUJEVITSHILLE. *Helmikuun 5 pnä* 400

237. *TASAVALLAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Helmikuun 27 pnä* 401

238. *SÄHKE KAUKASIAN RINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Maaliskuun 11 pnä* 402

239. G. M. KRZHIZHANOVSKILLE. *Maaliskuun 14 pnä* ..... 403—404

240. *TASAVALLAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Maaliskuun 15 pnä* 405

241. *SÄHKE KAUKASIAN RINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Maaliskuun 17 pnä* 406

242. V. V. ADORATSKILLE. *Huhtikuun 6 pnä* 407

243. K. A. TIMIRJAZEVILLE. *Huhtikuun 27 pnä* 408

244. *M. N. POKROVSKILLE. *Toukokuun 5 pnä* 409

245. *SÄHKE G. K. ORDZHONIKIDZELLE. *Toukokuun 5 pnä* 410

246. A. S. SERAFIMOVITSHILLE. *Toukokuun 21 pnä* 411

247. *D. I. KURSKILLE. *Heinäkuun alku* 412

248. *KOMINTERNIN TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE. *Ennen heinäkuun 19 päivää* ..... 413—414

249. *G. V. TSHITSHERINILLE. *Heinäkuun 22 pnä* 415

250. RUMJANTSEVIN MUSEON KIRJASTOLLE. *Syyskuun 1 pnä* 416

251. *SÄHKE G. K. ORDZHONIKIDZELLE. *Syyskuun 9 pnä* 417

252. TSHEREMHOVON HIILENKAIVAJILLE. *Syyskuun 15 pnä* 418

253. *SÄHKE I RATSUARMEIJAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Lokakuun 4 pnä* 419

254. *SÄHKE M. V. FRUNZELLE. *Lokakuun 16 pnä* 420

255. *TULALAISILLE TOVEREILLE. *Lokakuun 20 pnä* 421

256. PIETARIN NEUVOSTON PUHEMIEHISTÖLLE. *Lokakuun 21 pnä* 422

257. *SÄHKE I RATSUARMEIJAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Lokakuun 24 pnä* 423

258. *R. E. KLASSONILLE. *Marraskuun 2 pnä* ..... 424—425
259. G. M. KRZHIZHANOVSKILLE. *Marraskuun 6 pnä* ..... 426—427
260. VALTION KUSTANNUSLIIKKEELLE. *Joulukuun 11 pnä* 428
261. G. M. KRZHIZHANOVSKILLE. *Joulukuu* ..... 429—430
262. *G. M. KRZHIZHANOVSKILLE. *Joulukuun lopulla* ..... 431—432

1921

263. VKP(b):n BAKURIN VOLOSTIN JÄRJESTÖLLE. *Tammikuun 21 pnä* ..... 433—434
264. *KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON KANSLIAPÄÄLLIKÖLLE. *Tammikuun 26 pnä* 435
265. *TASAVALLAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Helmikuun 6 pnä* 436
266. G. M. KRZHIZHANOVSKILLE. *Helmikuun 19 pnä* 437
267. G. M. KRZHIZHANOVSKILLE. *Helmikuun 25 pnä* ..... 438—440
268. SÄHKE XI ARMEIJAN VALLANKUMOUKSELLISELLE SOTANEUVOSTOLLE. *Maaliskuun 10 pnä* 441
269. G. M. KRZHIZHANOVSKILLE. *Huhtikuun 5 päivän jälkeen* 442—443
270. *VALISTUSASIAIN KANSANKOMISSARIAATILLE. *Huhtikuun 8 pnä* 444
271. SÄHKE G. K. ORDZHONIKIDZELLE. *Huhtikuun 9 pnä* 445
272. *VALISTUSASIAIN KANSANKOMISSARIAATILLE. *Huhtikuun 9 pnä* 446
273. G. M. KRZHIZHANOVSKILLE. *Huhtikuun 12 pnä* 447
274. G. M. KRZHIZHANOVSKILLE. *Huhtikuun 13 pnä* 448
275. *J. A. LITKENSILLE. *Toukokuun 6 pnä* 449
276. „PRAVDAN" TOIMITUKSELLE JA „IZVESTIJAN" TOIMITUKSELLE. *Toukokuun 9 pnä* 450
277. M. SOKOLOVILLE. *Toukokuun 16 pnä* ..... 451—453
278. *J. A. LITKENSILLE. *Toukokuun 19 pnä* 454
279. G. M. KRZHIZHANOVSKILLE. *Toukokuun 25 pnä* ..... 455—456
280. G. M. KRZHIZHANOVSKILLE. *Toukokuun 26 pnä* ..... 457—458
281. *SÄHKE F. E. DZIERZYŃSKILLE. *Toukokuun 27 pnä* 459

282. *POLTTOAINETEOLLISUUDEN PÄÄHALLINNOLLE. *Toukokuun 27 pnä* ... 460

283. M. P. PAVLOVITSHILLE. *Toukokuun 31 pnä* ... 461—462

284. *J. A. LITKENSILLE. *Toukokuun lopulla* ... 463

285. V. A. AVANESOVILLE. *Kesäkuun 1 pnä* ... 464

286. *ÖLJYTEOLLISUUDEN PÄÄKOMITEALLE. *Kesäkuun 3 pnä* ... 465

287. *G. M. KRZHIZHANOVSKILLE. *Kesäkuun 5 pnä* ... 466

288. *ELINTARVIKEASIAIN KANSANKOMISSARIAATILLE. *Heinäkuun 10 pnä* ... 467

289. A. A. KOROSTELJOVILLE. *Heinäkuun 26 pnä* ... 468—469

290. KULUTUSOSUUSKUNTIEN KESKUSLIITOLLE. *Heinäkuun 29 pnä* ... 470—471

291. *PUHELINSANOMA MOSKOVAN KUVERNEMENTTIKOMMUUNIN PUHEENJOHTAJALLE. *Heinäkuun 30 pnä* ... 472

292. V. V. ADORATSKILLE. *Elokuun 2 pnä* ... 473

293. MAATALOUDEN KANSANKOMISSARIAATILLE JA VALTION KUSTANNUSLIIKKEELLE. *Elokuun 7 pnä* ... 474

294. *VKP(b):n KK:n TURKESTANIN BYROOLLE. *Elokuun 7 pnä* ... 475

295. *POSTI- JA LENNÄTINLAITOSTEN KANSANKOMISSAARILLE. *Syyskuun 2 pnä* ... 476

296. D. I. KURSKILLE. *Syyskuun 3 pnä* ... 477—478

297. I. K. JEZHOVILLE. *Syyskuun 28 pnä* ... 479—480

298. KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON SEKÄ TYÖ- JA PUOLUSTUSNEUVOSTON KANSLIAPÄÄLLIKÖLLE. *Lokakuun 13 pnä* ... 481

299. SIDNEY HILLMANILLE. *Lokakuun 13 pnä* ... 482—483

300. N. A. SEMASHKOLLE. *Lokakuun 24 pnä* ... 484—485

301. G. M. KRZHIZHANOVSKILLE. *Joulukuu* ... 486

1922

302. D. I. KURSKILLE. *Tammikuun 17 pnä* ... 487—488

A. D. TSJURUPALLE. ... 489—496

303. 1. KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON SEKÄ TYÖ- JA PUOLUSTUSNEUVOSTON UUDESTA TYÖJÄRJESTYKSESTÄ. *Tammikuun 24 pnä* ... 489—491

304. 2. UUDEN TYÖTYYLIN OHJELMASTA. *Helmikuun 20 pnä* ..... 492—493

305. 3. EHDOTUS LISÄYKSEKSI PIENELLE KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTOLLE ANNETTAVAAN OHJEKIRJELUONNOKSEEN. *Helmikuun 21 pnä* 494

306. 4. OHJELUONNOS TPN:n JA KKN:n SEKÄ MYÖS PIENEN KKN:n TYÖTÄ VARTEN. *Helmikuun 27 pnä* ..... 495—496

307. V. A. KARPINSKILLE. *Tammikuun 26 pnä* 497

308. *G. M. KRZHIZHANOVSKILLE. *Tammikuun 28 pnä* ..... 498—499

309. RAHA-ASIAIN KANSANKOMISSARIAATILLE. *Helmikuun 1 pnä* 500

310. *RAHA-ASIAIN KANSANKOMISSARIAATILLE. *Helmikuun 15 pnä* ..... 501—502

311. *RAHA-ASIAIN KANSANKOMISSARIAATILLE. *Helmikuun 22 ja 28 pnä* ..... 503—504

312. G. M. KRZHIZHANOVSKILLE. *Huhtikuun 6 pnä* 505

313. KARL STEINMETZILLE. *Huhtikuun 10 pnä* ..... 506—507

314. *KIRJELAPPU BUHARINILLE. *Syyskuun 27 pnä* 508

315. *KORKEIMMAN KANSANTALOUSNEUVOSTON PUHEMIEHISTÖLLE. *Lokakuun 16 pnä* ..... 509—510

316. I. I. SKVORTSOV-STEPANOVILLE. *Marraskuun 15 pnä* ..... 511—512

317. KANSAINVÄLISEN TYÖVÄENAVUN SIHTEERILLE. *Joulukuun 2 pnä* 513

Huomautuksia ..... 515—556

Kirjeissä esiintyvien salanimien, nimimerkkien ja nimikirjainten aakkosellinen hakemisto ..... 557—558

SUOMENTANUT V. BERGMAN